
UNIVERSITY OF TORONTO
3 1761 00368412 3

NYELVEMLÉKTÁR.

XI.

1882

NYELVEMLÉKTÁR.

RÉGI MAGYAR CODEXEK

ÉS

NYOMTATVÁNYOK.

KIADJA A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

NYELVTUDOMÁNYI BIZOTTSÁGA.

SZERKESZTIK

BUDENZ J., SZARVAS G., SZILÁDY Á.

BIZOTTSÁGI TAGOK.

XI. KÖTET.

BUDAPEST.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVKIADÓ HIVATALA.

1882.

RÉGI

MAGYAR CODEXEK:

DEBRECZENI CODEX. — GÖMÖRY CODEX.

KÖZZÉTESZI

VOLF GYÖRGY.

BUDAPEST.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVKIADÓ HIVATALA.

1882.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA

ELŐSZÓ.

A Nyelvemléktár XI. kötete két régi magyar kéziratnak adja az eredetiekből késztült hű lenyomatát. Ezek közül a Debreczeni Codexből Toldy Ferencz Alexandriai szent Katalin legendájában (Pest 1855), a Régi magyar passióban (Pest 1856) és a Régi magyar legendák tára V. (egyetlen) kötetében (Pest 1858) jókora részt adott ki mai helyesírással. A Gömöry-Codexből azonban csak az 59. lap volt közölve hasonmásban (Tud. Gyüjt. 1835. X. köt.) és az «Igen zep Imadſak zent leleknek» (Szilády Áron: Régi magyar költők tára I. köt. Budapest 1877. 217—218. l.) mai orthographiával. A kiadás az eddigi eljárás szerint készült. Az eredetiek itt is mindenben híven, tehát íráshibáikkal, törléseikkel és igazításaikkal együtt vannak közölve. Az eredeti lap elejét a lapszélre tett vastag szám, végét a szövegbe iktatott ‖ mutatja; olvashatatlan vagy kétes olvasatú szó után (?) jel áll; az olvasható törlések szögletes rekesztékbe vannak téve, az olvashatatlanokat [?] pótolja, az üresen hagyott helyeket [ ] jelöli; a nyomtatásban föl nem tüntethető rövidítések, valamint a pótolható csonkulások dőlt betűkkel vannak kiegészítve, a pótolhatatlanok helye ki van pontozva, a vörössel írottak pedig ritkítva vannak szedve. Az átírások közül az ő mindenütt ǫ alakú; az uͤ, vͤ, wͤ rendesen fölül vesszővel, ritkán ponttal jelölt u, v, w. A č rendesen némileg hasonlít az ʟ-hez, csakis a Debreczeni Codexbeli harmadik és hatodik kéz írja ć-nek. Egyéb betűkre nézve nincs eltérés, kivéve, hogy a Gömöry-Codexbeli harmadik kéz ǵ-je nem egy, hanem két vesszős, és hogy az y általában két pontos. Megjegyzem még, hogy a Gömöry-Codexbeli negyedik kéz (soror Krisztina?) w-je nyilván iv; de mint-

hogy a két jegy kissé határozatlan, összeolvadó, pontja nem mindig világos és sokszor hátrább esik, úgy hogy a kettő hol puszta, hol fölül pontos w-nek látszik, nem mertem iv-nek szedetni, már csak azért sem, mivel a rendes v csak a szó elején található, a szó belsejében ellenben mindig u-nak van írva, holott az iv-beli v nem első betű s mégis v. Hogy a betűk fölé tett vessző nem megkülömböztető, hanem kihagyó jel, az a Debreczeni Codex következő néhány példájából világos. A 347. lapon Ter' és Tery található; a 370. lapon t́uz, a 383. és 387. lapon tyuz; továbbá van foǵa (= fogja 392. l.), acar' (= akarj 405. l.), cella'a (= czellája 507. l.), vaǵak (= vágják 571. l.), retteǵetők (= rettegjetek 610. l.) stb. A vessző itt mindenütt a mai j-nek megfelelő y-t pótolja. Erről szóltam már az előbbi kötetek előszavában is. Ennyit általánosságban.

A **Debreczeni Codex** 316 középszerű nyolczadrét alakú papiros levélből áll s nagyrészt kerekbe átmenő barátgót betüvel van írva. Toldy Ferencz szerint (Ó- s középk. magy. nemz. irod. tört. 3. kiad. Pest 1862. II. köt. 88. l.) «itt tulajdonkép nem egy, hanem több összekötött codexxel van dolgunk.» Ez azonban nem egészen bizonyos. A codex kétségkívül 6 kéz írása, sőt az elsőnek még a papirosa is vékonyabb a többiénél és a hatodik két hasábra osztja lapjait, holott a többi mind egy hasábban hagyja. De mind ezzel az egy codexnek hatra való szakítása nélkül is boldogulunk. Codexeink fele se egy kéz műve, és akárhányban egyik író a másiktól mondat közepében vagy ugyanazon a lapon veszi át, sőt ismét vissza is, a folytatást. Példaképen csak a Bécsi, Peer-, Gömöry-, Lányi- és Thewrewk-Codexre hivatkozom. Tehát több kéz egyesülése egy munka megírására codexeinknél egyáltalában nem szokatlan, mivel a többsége épen így készült. Ennélfogva hat kéz írása még korántsem hat codex. Hogy az első kéz papirosa elüt a többiétől, azt akár időbeli, akár térbeli távolságból lehet magyarázni. A Tihanyi Codex egy kéz műve s mégis háromféle a papirosa, mert három évben készült. A helyre nézve a legvilágosabb példát a Gömöry-Codex szolgáltatja. Ezt ugyanis biztos adatok szerint legnagyobb részt két dömés apácza írta; egy kis rész azonban

Tetemi Pál vázsonyi pálos vikárius írása s azt az egyik apácza rá is jegyezte. Már pedig Vázsonyban semmiféle apácza-kolostor nem volt (l. Rupp: Magyarország helyrajzi története II. köt. 1. fele 345—348. l.). Bizonyos tehát, hogy egy-egy codex megírására nem egy helyen lakók is egyesültek. Ilyenkor a papiros különböző volta igen természetes. Hogy a hatodik kéz írása két hasábos, szintén nem okoz nehézséget. Az Érsekújvári Codexben is Sövényházi Márta írása eleinte csak egy hasábos, de aztán két hasábosra változik. Több kéztől tehát annál kevésbbé szabad várni az egyformaságot. Épen nem kedvez Toldy állításának az a kétségtelen dolog, hogy az első öt kéz egy szerzetbeli. Hozzájuk tartozik-e a hatodik is, azt ugyan eldönteni nem lehet, de nem is szükséges, mivel semmi sem szól ellene s így a valószínűség igen nagy, sőt a Gömöry-Codex példája szerint az se bizonyítana Toldy mellett, ha a kérdéses hatodik kéz kétségkívül más szerzetbeli volna. De meg öt kéz írásáról csalhatatlan adatunk is van, hogy legalább a XVII. században már együvé volt kötve. A második kéz írta részt kivéve ugyanis mindenütt bejegyzések vannak, melyek 1605—1661-ről valók. Ezek közül a 105. és 443., továbbá a 343. és 558., azután a 367. és 624., végre a 606. és 632. lapon levők egy-egy közös kéztől erednek. Minthogy pedig a 105. lap az első, a 343., 367. és 443. a harmadik, az 558. a negyedik, a 606. és 624. az ötödik, a 632. a hatodik kéz írta részbe esik, tehát az említett bejegyzések összefüggő lánczolatot alkotnak, egybe kapcsolva az első részt a harmadikkal, ezt a negyedikkel és ötödikkel, emezt meg a hatodikkal. A második kéz írta részben csak probatio calami et atramenti van három helyen is, de bejegyzés nincsen. Ez tehát nem árulja el, de azért bizonyára szintén csak ott volt a többivel egy kötetben. Még az is nevezetes, hogy a harmadik, negyedik és ötödik rész ép, teljes, az első, második és hatodik ellenben csonka, hézagos. Amazok tehát védve voltak, emezek pedig helyzetüknél fogva jobban ki voltak téve a rongálódásnak. Mind ez Toldy állítását épenséggel nem mutatja kétségtelen valóságnak. Hosszasabban időztem e dolognál, mert sok okunk van félteni nyelvemlékeinket. A Debreczeni Codexet is elég baj érte már, ne fenyegesse még az

is, hogy valaki Toldy szavát megfogadva s a Cornides-Codexen elkövetett példája után indulva, szegényt hatfelé tépje.

Hogy codexünk mikor készült, arról írásának charactere is ad fölvilágositást; de meg a negyedik kéz egyik helyéből évszámot is lehet kiokoskodni. Az 529. lapon ez olvasható: «es ez ydebe hoǵ ez vala yrnak vala wronk yeſuſnak az ew zyleteſenek vtanna haromzaz tyz eztendebe es ymaran oh aytatos lelek ha megh akarod tudnod hogy hayn eztendeye vagyon hogy zent katerinat megh ewltek es hoǵ martyromſagot zenuedet rywindeden rea feleltetyk hoǵ ezer keeth zaź es kelench eztendeye vagyon hoǵ ewtet megh ewlteek». Ebből ugyan, mint már Weszprémi István megjegyezte (Succincta Medicorum Hung. et Transilv. Biographia. Cent. alt. Pars posterior. Viennae 1781. 196. l. jegyz.), világosan 1519 következik; de Toldy azt is észrevette (Alex. sz. Katalin verses legendája, Pest 1855. XXX. l. 1. jegyz.), hogy az 557. lapon ez az eltérés olvasható: «Az kynth kedegh ez dycheſeghes zyz zent Cateryna zenwede pyntek napon harmad horan Maxencius Chyazarnak alatta vronk ieſus xpuſnak zyleteſenek vtanna haromzaz es egy eztendewbe». Ez egy kicsit megzavarja a számítást, mert így a fentebb nyert 1519. évszám 1510-re olvad le. Toldy azonban úgy hiszem igen helyesen cselekszik, mikor az utóbbit elvetve, csak az előbbit fogadja el. A 310 ugyan, mely mellett Toldy nyilatkozik, ép oly bizonytalan mint a 301, mert alexandriai szent Katalin halálát rendesen 307-re teszik. Az eltérés okának azt sejtem, hogy ott, a honnan az író vette, az évszám arabs jegyekkel volt kitéve s hogy a 7 a XV. és XVI. század szokása szerint nagyon hasonlított az 1-hez. Igy könnyen lehetett a 307-ből első ízben helycserével 310, utóbb pedig helycsere nélkül 301. De akár hogy-mint legyen a dolog, annyi bizonyos, hogy amott az író valóban 310-et akart mondani, még ha tévedésből is, mert betűvel írta ki. Ha számmal tette volna, nem lehetetlen, hogy 301-et gondol s 310-et ír. Az 1209-et tehát kétség kívül 310-hez kell adni s így a negyedik kéz írása csakugyan 1519-re esik. A többi részből nem lehet évszámot kiolvasni, de az ötödik kézből mégis annyit tudni, hogy az a Nádor- és Simor-Codex írójáé s hogy az előbbit 1508-ban

készítette. Hogy az első három az utolsóval együtt szintén a XVI. század első negyedére teendő, arról világosan tanúskodik az írás charactere. Megemlítendő itt, hogy még Sinai Miklósnak az ő bejegyzése szerint codexünk a XV. század elejéről valónak látszik. Weszprémi is (id. h. 192. l. jegyz.), a negyedik kéz írását kivéve, a codex korát a XV. századig, nevezetesen Zsigmond király koráig, viszi föl. Cornides Dániel eleinte ugyan 1778-ban Prayhoz írt egyik levelében (l. Tud. Gyűjt. 1836. VII. köt. 103. l.) szintén a XV. századra, de utóbb 1787-ben Sinaihoz írt levelében (l. Tud. Gyűjt. id. h. 106. l.) részben már épen a XIV. század végére teszi, mind a mellett, hogy a negyedik kéz írásának kora ő előtte sem ismeretlen. E véleményét ismételve találjuk Anonymusról írt s halála után megjelent művében is (Danielis Cornides Vindiciæ Anonymi Belæ Regis Notarii. Budæ, 1802. 202. l.). Az első, ki már az egész codexet a XVI. század első negyedére tette, Horvát István volt (Tud. Gyűjt. id. h. 104, l.). Szerinte «ma már, midőn több e' féle Kéziratot esmérünk, nintsen okunk 1519-diken túl emelni e' régiséget, hanem az még is igen hihető, hogy a' Kézírat már régiebbekből másoltatott». Hogy Sinai, Weszprémi és Cornides a kor meghatározásában bukdácsoltak és tévedtek, az igen természetes, mert a mult században ismeretessé vált magyar nyelvemlék mind datálatlan s így nem volt kellő mértékük. Horvát István igazán csak azért biztosabb itéletében, mert már «több e'féle Kézíratot esmért».

Érintettem már, hogy az első öt író kétségtelenül egy szerzetbeli volt. Hogy mely szerzet vallhatta fiainak vagy leányainak, azt már Sinai tudta, a ki bejegyzésében így szól: «Hoc ſcriptum fuit ab aliquo ex Concionatoribus Hungaris ordinis, vt vocant, S. Franciſci; quia ſæpius vtitur formula: ſzent Ferentz Atyánk». A szerzet meghatározásában az csakugyan döntő, hogy szent Ágostonon és szent Jeromoson kívül kit nevez az író «atyánk»-nak vagy «anyánk»-nak. Az első kéz csak egyszer, a 211. lapon mondja: «zent Bonauentura doktor Atiank». A második igen gyakran említi mind «zent Ferencz atianc»-at (236., 237., 251. l.) mind pedig «zent Bonauentura atianc»-at (233., 258., 261., 262., 263., 265.,

271. l.). A harmadik kéz csak egyszer mondja: «attyank zent ferencz» (434. l.), és kétszer: «zent Bonauentura atyanc» (328., 434. l.). A negyedik nem említi ugyan sem az egyiket, sem a másikat, hanem kétszer is «pelbarth athyank»-at (401., 504. l.), a ki tudvalevő Ferencz-rendi volt. Az ötödik itt ugyan nem árulja el szerzetét, de elárulja különösen a Simor-Codexben, a hol szent Ferenczet folyvást «zent atianc»-nak és «bodog atianc»-nak nevezi. Ez öt tehát világosan szent Ferencz szerzetéből való volt s így föl szabad azt tennünk a hatodikról is, habár semmi egyenes bizonyítékunk nincs. De hogy férfiszerzetesek voltak-e vagy apáczák, azt eldönteni nem lehet. Az első, negyedik és ötödik egyáltalában nem szól magáról. A második említi ugyan a 239. lap végén «ammi zerzetbe meneſvnc»-et, de az a darab, melyben ez előfordul, általában szerzeteseknek és nem különösen apáczáknak szól. Az olyan megszólítások sem árulják el az író nemét, mint: «Azert tegedet criſtoſnac zolgalo Leańa intlec» (251. l.); «Ha azert criſtoſnac Leiania vag, ha tanitvańa vag Leg vtalatos es Alazatos» (257. l.); «Legietŏc Alazatoſſac O criſtoſnac meg zentŏlt iegŏſi» (261. l.); mert ezek mind szent Bonaventurából valók. Nem ád fogantyút az sem, hogy a 266. lapon ezt mondja: «zent erzebŏt azzon kinec ŏ innepet nag thiztŏſſegel zolgaliok». Egyeb nyilatkozatai sem derítik ki nemét; többnyire csak imádságban való megemlékezésért könyörögnek (230., 265., 274. és 269. l.). A harmadik a 458. lapon utal ugyan egy előbbi, a 380. lapra s a 490. lapon így szól: «finit per me p Ihus maria Legŏn en uelem bŭnŏſſel es mindŏn binŏſŏkuel», de nemét ő sem árulja el. A hatodik csak ennyit mond: «Eǵ aue mariat kerek a ki oluaſz bene atol» (630. l.). Én mind a mellett egyiküket sem gondolom férfiszerzetesnek, sőt az elsőt és negyediket egész határozottan clarissa apáczának merném mondani, mert írásukat sehogy sem tarthatom férfiírásnak.

A második rész írója két helyt világosan megnevezi a forrását; így a 251. lapon ezt veti fölírásul: «Oluaſtatic eth az Iras zent Banaventura atiancnac kŏnvebŏl az alazatoſſagrol»; a 265—266. lapon meg így szól: «mikepen zent Bonauentura atianc mon-

gia ki ez iraſt zerzete es irta». Ugy cselekszik a negyedik rész irója is, ki a 491. lapon e szavakkal kezdi legendáját: «Vgy oluaſtatyk ew rola nemynemew yraſba kyth pelbarth achyank zedegheteth az ew predycacyoyaban», s az 504. lapon ezt mondja: «mykeppen oluaſtatyk vgyan aźon iraſban kyt pelbarth atthank zedegheteth». Amannak eredetije tehát, mint már Horvát István megjegyezte (Tud. Gyűjt. id. h. 111. l.), szent Bonaventura apáczáknak szánt munkája: De perfectione vitæ ad Sorores oposculum; az utóbbié pedig, mint először Toldy kimutatta (Alex. sz. Kat. vers. leg. XXIX. és XI. l.), Temesvári Pelbárt Sermones Pomerii de Sanctis nevű munkája pars estivalis-ának 99. sermója. Az első rész írója elhallgatja ugyan a forrását, de azért az ő eredetije is Temesvári Pelbárt emlitett, először 1499-ben Hagenauban megjelent (l. Szilády Áron: Temesvári Pelbárt, Budapest 1880. 55—56, l.) prédikácziós gyűjteménye. Ezt gyanította ugyan már Weszprémi (id. h. 197. l.) és utána kifejezte codexünknek az Akadémia számára készült másolatához függesztett jelentésében Péczely József is, de Toldy (A debrec. legendás könyv. Régi magy. legendák tára, Pest 1858. VIII—X. l.) e föltevést határozottan elveti. Annyit azonban mégis kénytelen megengedni, hogy «a névtelen magyar szerző sokszor egyezik Pelbárttal a legendákban»; sőt még többet is. «Tizennégy a legendák közül beszéd-alakban van; ezek textusaiban is gyakran találkozik szerzőnk Pelbárttal, valamint a beszédek elrendezése módjában» is. Hogy mind ez nem puszta találkozás, melyet abból lehetne magyarázni, hogy a Debreczeni Codex legendáriusa Pelbárttal egy forrásból, az Arany legendából merített, mint Toldy szeretné, azt legvilágosabban az a tizennégy beszéd-alakú legenda bizonyítja, melyet ilyen alakban az Arany legenda nem ismer, hanem csak Pelbártnál találni. Az eltérések azt az igazságot, hogy codexünk első részének is Pelbárt szolgált forrásul, le nem dönthetik, mivel tudjuk, hogy régi codexeink általában mily szabadon, mily önkényesen bántak el eredetijükkel. De nem csak az a három, hanem a többi rész is a latinból való fordítás bélyegét mutatja. Eredeti magyar műnek egy darabot sem mernék mondani.

Hogy a fordítók vagy compilatorok saját kéziratát birjuk-e a

Debreczeni Codexben, arra legbiztosabban az íráshibák, törlések és javítások felelnek. Egy, mondhatnám classicus hibája van mind a hat írónak; t. i. a *c*-nek *t*-vel és viszont a *t*-nek *c*-vel való összetévesztése s ez esetben néha *k*-val való írása. Ha semmi egyéb, ez biztosan elárulja a másolót. Az első kéz írásában ezek vannak zent doktorok ſ o t haznalatoſſagat ielöntik ennek (ſoc h. 23. l.); ſ ugian ottan azokert k i t hozzaia iönek vala kapoztaſ kertőt is čenala (kic h. 119. l.); mikoron fel fezitöttek volna ſnem halhatna meg kőuekel is hagigalak ő k e t (ötet h. 203. l.). A második kéz ilynemű hibái ezek: es tanvſ meg t i z t i t a n o k az te lelkedet (tiztitanot azaz tiztitanod h. 234. l.); No azert T a n v l i a t o t O criſtos ieſuſnac meg zentőlt zizei es iegeſi vallani alazatos lelket es zivet (Tanvliatoc h. 259. l.); Mert akaron az igazak alnac nag alhatatoſſagal azzoknac ellenők kik ez velagon ő k e c haborgattac es ńomorgatac (őket h. 278. l.); Eth elözör bizonnicziad meg t e m a g a d a c (temagadat h. 281. l.); hog ſoha meg nem meri vala gonnya ez eg b i n e c (binet h. 299. l.); ő zőmeit az földre le b o t a t v a n (bocatvan vagy bočatvan h. 311. l.). A harmadik kéz ezeket vétette el: Meg mondac herodeſnec az k e u e t ő t mit iarnanac az kyraſoc (keuetőc h. 322. l.); Ez az kyraſ kyt ti k e r e ſ t ő t (kereſtőc h. 337. l.); Mutaſſatoc meg az papocnac m a g a t o t a c (magatocat h. 357. l.); valamicoron az binős embőr pokolbely őrdőg kőzőt es őnnőn kőzőtte ualo t y t c o c ky yelenti (tytcot h. 363. l.); k i n e t het feie es tyz zarua uala (kinec h. 382. l.); az karhoztaknak pocolba mind l ő l k ő t mind teſtőc iſeten lezőn (lőlkőc h. 395. l.); az karhoztac ő nag keńocban ő kyraſocat a t k o z y a t (atkozyac h. 395.); Cedronnac patacan e r t e t i t zomoruſagos keſerűſeg (ertetic h. 401. l.); es ym ekeppen vagon ő n e k y t magarſagoc (nekyc h. 449. l.); Atty k e g ő t l e n ſ e g t ő t romlaſt tőn iſten kőzzőth es ty kőzzőtetőc (kegőtlenſegtőc h. 457. l.). A negyedik kéz írásában ezek találhatók: mykeppen yghen megh z o k k a k nemely nemes leanyok ezth tenny confeſſoroknak (zoktak h. 508. l.); es ennek felette az ew y o z a g a a k kynchyeth zyghenyeknek oztogathny (yozagaat h. 525. l.). Az ötödik kéztől ezek származnak: Az arańon e r t e t i t az zeretet (ertetic h. 583. l.);

hoǵ ennek miatta minekent őrők egeſſegőt adna (minekenc h. 591. l.). Mert ha ezt meg foghatanǵoc, mindőn iozagoc vele vallonc (iozagot h. 593. l.). A hatodik kéz csak ez egyet hibázta el: mikor en ő t e k fogadam (őtet h. 529. l.). Mind ez csak úgy érthető, hogy magyar eredeti volt előttük, melyben a *c* és a *t* az akkori idő rendes szokása szerint nagyon hasonlítottak egymáshoz. A sok más fajta tollhiba közt a legnevezetesebb v r a z (vram h. 322. l.) és b a n a t : a l (banatal azaz banattal h. 420. l.). Az előbbiben a *z* mögött az a *z*-hez hasonló pontosvessző féle rövidítő jel rejlik, melylyel a XV. században a szóvégi *m*-et szokták volt pótolni; valamint a másikban a kettős pont mögött nyilvánvaló elválasztó jel keresendő. Hogy az ilyen hibák csak másolásból eredhetnek, azt nem kell még külön kiemelnem. A törlések közül kevesbé fontosak azok, melyek előresietésből vagy visszakapásból származnak, mert mind a két hibát nem csak a szem, hanem a gondolat is elkövetheti. Ezek csak néha döntenek. Jóval nevezetesebbek azok, melyek vagy maguk is igazítások vagy ilyenekkel járnak. Az előbbiekre világos példa, a törlést zögletes rekesztékbe téve, ez: az ő Attia fel mene a Toromba fegiuereuel hogi ugian ottan leh v a g [n a] i a (11. l.). Az írónak nyilván idegenül hangzott a vagnaia, a minthogy kézzelfogható latinismus is, és így a n a törlésével iparkodott az ő fölháborodott magyar nyelvérzékét kiengesztelni. A vagnaia tehát minden bizonynyal figyelmetlen leirás. Ugyan ilyen, a hol azonban a törléshez már igazítás is járul, ez is: mikoron azért Romaban immár fel ſerdw̋lt koraban tanač adaſſra valaztatot volna az vraktol miert nagi deiak es ezőſ embőr v a l [n] a stb. (8. l.). Itt az első *a* előbb *o* volt, tehát a vala volnaból állott elő. Az író ismét el akarja forditani az idegenszerűséget, ez esetben is latinismust. Ki kell emelnem, hogy a codexírók általában nem szeretnek törülni; a mi igen természetes is, mert a törlés mindig dísztelen. Ennélfogva ha valamelyikük egy vagy más hibán annyira fölindul, hogy törlésre szánja el magát, akkor azt a hibát csakis tudtán kívül, csakis figyelmetlenségből követhette el, a mi határozottan vigyázatlan másolásra mutat. Még nagyon sok ilyen példát idézhetnék, melyekből egyuttal az illető magyar ere-

detinek egyik másik orthographiai vagy palaeographiai sajátsága is kitünnék, de azt hiszem, az eddigi már untig elég annak kimondására, hogy a Debreczeni Codex írói mind egyszerű másolók.

Hogy kiknek volt szánva, azt a codex több helyt igen világosan kimutatja. Az első kéz már a sok nőszent életével sejteti, hogy nőknek szánta legendáit. A második határozottan apáczákhoz fordul. Intései «criſtos ieſuſnac meg zentőlt zizei»-hez (259., 263.), «criſtoſnac iegeſe»-hez (232., 234., 258. l.), «az criſtos ieſuſnac zolgalo leiaña»-hoz (233., 234., 251. l. stb.), «criſtoſnak zolgaloia»-hoz (325—326. l.), vagy még világosabban szólva «az zerzetes azzonok»-hoz (232., 233. l.) vannak intézve. Hogy mind e megszólításon mifele apáczákat ért, azt világosan mutatják szent Bonaventurából vett eme szavai: «Legietőc Alazatoſſoc O criſtoſnac meg zentőlt iegőſi mert alazatos atiatoc vot tvdnya mint az bodogſagos zent ferencz. aññatoc es alazatos vot tvdnya mint az dichőſeges zwz zent clara minden nemv alazatoſſagnac peldaia es tikőre» (261. l.). Tehát clarissa apáczáknak volt szánva a codex. Az is kimutatható, hogy egy bizonyos apácza s nem egész kolostor számára készült. Ugyancsak a második rész irója meg is szólítja: «Imag eretem atiamfya» (296. l.), «Imag en zerete atiamfya azert aki irta. es mong Aue maria erőte» (265. l.). Hogy az «atiamfya» nem férfi, az ebből világos: «Imag Aldot ziz te es azert aki irta. Aue mariat» (274. l.); sőt a következő szavakból: «Imag eretem aldot ziz katherina es mong Aue Mariat ihs» (230. l.) még azt is megtudjuk, hogy a megrendelő apáczát kolostori nevén Katalinnak hítták. De valódi nevéről, tartózkodása helyéről s több efféléről nem találunk fölvilágosítást.

A codex sorsáról egész a XVII. századig semmit sem tudni. Ettől fogva a bejegyzésekből lehet egyet-mást kisejteni. Ezeknek száma igen nagy, de én csak a fontosabbakat iktatom ide. A legrégibb datum bennük 1605 («Anno dni milleſimo ſexcenteſimo quinto» 624. l.); de hogy mi történt akkor, azt nem tudjuk meg. Következik: «Anno Domini 1613, dje 3 Junj Conſecratum eſt, Capellu*m* Pauly koſa in Hozzu azzo: per fratrem Gaſparu*m* Gouarganu*m* (?) [Chyky] Chichien': In præſencia Præclaroru*m* Patru*m*:

Pauly Veres Petri Somolay Imericy Geme (?) Jofephj Herze (?) Joannis Gellerd mp Fratris Ambrus» (631. l.). A codexnek tehát 1613 táján Erdélyben a Kis-Küküllő megyében fekvő Hosszúaszó közelében kellett lennie. Nyilvánvaló, hogy akkor már nem apácza-, hanem barátbirtok volt, még pedig, ha a «Joannis Gellerd»-hez függesztett manupropriából szabad következtetni, Gellérd Jánosé. Azután következik a 466. lapon fölül: «tarfaual egietem Fefus Mate Dengelegi, keneres tafaknak»; oldalt: «Kolofi Iftuan, Genczi Bageti Janos hazanal (?), Kauas melet, Genczi, Anno, Domj 1619». A 366. lap fölső szélére ez van írva: «Joanes keme' Q'tauit: in festo mariä magdalene die 22 Julj 1635». A 632. lapon két latin imádság élén: «Anno Dni 1638 die 12 menfis Marcy». Ezek részben igen homályos, részben meg elégtelen adatok. Egy kéz írása a következő három bejegyzés: «Mas ayandec nem adatik az bünös embernek, az az fzent leleknek ayandeka. kiualkeppen ha ugia' bunebeöl megh tifztulni femmi uto' modo' nem akar» (390. l.); «szent Gergely így fzol — s — azt mondgya, az Ur iften'ek eö ayandeka gonofzoknak nem adatik, migh eök az gonofzsagba' lakoznak. 1640. 13 Januar» (391. l.); «Scriptor fcribebat et beatiffima' Virginem Maria' in mente tenebatt Anno Domini millesimo Sexcentesimo quadragesimo, dje 13. Januar' Christophorus Bott, amoris ergo: suo dilectissimo manus fubscriptione' dabat. 1640» (464. l.). Ez esztendőben tehát Bott Kristóf bírta, a ki igen nagy becsben is tartotta. A 343. lapon újra egy homályos adat: «Anno Domini 1659. die 28 martj volt nala' Fe'cz Balint ur' az Gülésbül jöt hozza' kontora kert hogy fzerezzek ha lehet». Ismét egy kéz írása a következő három: «Az mü vrunk Jefus Criftufnak fzületesenek utanna mikoro' irnanak 1659 Eztendőbe' Ez könyuet epitgettem megh az vrnak neuebe', mert fzep dolgokat oluaftam bene. Ennek utannais a ki lattja rongios uolttat epitse Iftenert. Stephanus Gáspar mp» (606. l.); «Anno domini 1.6.5.9. Renoatus est libelus iste. ab. S. G. magistro Hidisiensi» (624. l.); «Anno Domini 1661 Eztendőben Alih Bafsa puztita Erdelt tűzzel vafsal. Enis akkor temetem el az Hauasba' a fzouata vize mellet az En edes felesegemet Bala margitot kis afzonj napia' ki helebe'» (a

többi el van gyalulva, 632. l.). E szerint codexünk 1659-ben Gáspár István, higyisi vagy hidasi mester birtokába jutott, ki ugyanez évben ki is javította és még 1661-ben is birta. A Torda-Aranyos megyebeli Higyis vagy Hidas, a havas és a Maros-Torda megyei Szováta vize, valamint már fentebb a Bott családi név s még előbb a Hosszúaszó helynév világosan Erdélyre vallanak, a mely az utolsó bejegyzésben még meg is van nevezve. Codexünk tehát 1613-tól 1661-ig Erdélyben, még pedig Kis-Küküllő, Maros-Torda, Torda-Aranyos és Alsó-Fehér megyék összeszögellése vidékén volt.

Ezután ismét közel egy századig semmi hírünk. Végre a codex 1753-ban a debreczeni református főiskola könyvtárába jutott. Ettől fogva története meglehetős világos. Az első adatot Sinai Miklós szolgáltatja, kinek már említett bejegyzése egész terjedelmében így szól: «Pretiosum Vetuſtatis Monumentum, quod nobis vel Regiæ Bibliothecæ inuideant. Continet hoc, et cognoſcendum dat, et Statum doctrinæ Eccleſiæ Romanæ ineunte, vt videtur, Sæculo XV. in Hungaria, et habitum ac formam Sermonis hungarici, qualis ante Reformationem in vſu fuit. Non huic ſimile Monumentum viderunt vel Albertus Molnar vel Mathias Belius; at quanti in Hiſtoria et Literatura Hungarica Viri! Hoc ſcriptum fuit ab aliquo ex Concionatoribus Hungaris ordinis, vt vocant, S. Franciſci; quia ſæpius vtitur formula *Szent Ferentz Atyánk.* Donauit hoc Collegio Reformator. Debrecinenſi Ciuis eiuſdem egregius D. Samuel Kereszturi Csengerienſis Anno 1753 Sub-Bibliothecario Nicol. Sinai». Hat évvel később a Sinai sorai fölé vetett «Liber Ill. Coll. Debrecin. ligatus Ao 1759» tanúsága szerint beköttették s mint a nyomok bizonyítják, gyökeresen kijavittatták. Híre még jóval későbben terjedt el. Az első érdeklődő, úgy látszik Festetics Pál gróf volt, a ki «addig kérte a' Debretzeni Elöljárókat, míg a' Kézírat Mását könyvtára számára kieszközölte», mondja Horvát István (Tud. Gyűjt. id. h. 103. l.), bizonyságul idézve Cornidesnek Pestről 1778. január 27-én Budára Pray Györgyhöz írt leveléből a következő szavakat: «Excellentissimus D. Comes Paulus Festetits Debretzini curavit Codicem

Membranaceum Hungaricum Sæculi XV., qui Bibliothecæ Collegii Reformatorum Debretzinensis est, exscribi. Postilla Hungarica est. Id heri mihi pro certo retulit amicus quidam Debretzino redux»; valamint ugyancsak Cornidesnek négy nappal később ismét Pray-hoz írt leveléből ezeket: «Heri cum Perill. Domino Ludovico Domokos, Judice Debretzinensi, conveni, qui et ipse mihi, quae de Manuscripto Debretzinensium Codice Hungarico vetusto, in vsus Excellentissimi Domini Comitis Festetits exscripto, nuperrime retuleram, confirmavit». Még akkor Cornides nem láthatta a codexet, mert mint membranaceust, hártyára irottat említi. Az érdeklődés ez időben már messze terjedt. Blahó Vincze, az üdvözitőről nevezett szent Ferencz-rendi tartománynak papja és történetírója, Kazay Sámuel debreczeni patikáriusnak Kassáról 1778. deczember 18-án ezeket írja: «Azon Kézírás, melly a' Nemes Reformatum Kollegiumnak Bibliothékájában találtatik, nem vólt talán Lyturgicus vagy Zóltáros könyvek közzűl; mivel ezek a' Deák rendtartású Anyaszentegyházban Deák nyelven vóltanak eleitől fogva; azért lehet különös Imádságos könyvetskének mondani; melly, mivel Szent Ferentz Atyáról tészen említést, hihető, hogy azon Szerzetbeli személy élt vele, még akkor, midőn a' Mariana Provinciabeli Franciskánusok Mohátsi veszedelem előtt laktanak Debretzenben, nem pedig Bóldogfalván. Tsudálom, hogy ezen Atyáknak még több Kézírási nem maradtak azon Városban» (l. Tud. Gyűjt. id. h. 101. l.). Hogy e codex azelőtt soha sem volt Debreczenben, az majdnem kétségtelen. Kimutattam már, hogy clarissa apácza számára készült; már pedig clarissa kolostornak Debreczenben semmi nyoma. Azután kimutattam, hogy 1613-tól 1661-ig szükségképen Erdélyben kellett hányódnia, még pedig 1659-től fogva, ha nem már előbb, kolostoron kívül; mert ekkor Gáspár István, hidasi mester birtokában találjuk, a ki sehogy sem lehetett szerzetes, mivel feleséges ember volt. Tehát arról, hogy a codex a mohácsi vész előtt Debreczenben lakott Ferenczesek után maradt és lappangott a városban, ma már egyáltalában szó sem lehet. Ugyancsak Blahó 1779. febr. 7-én ezt írja (l. u. o. 102. l.): «Ha azon Magyar Msnak része Temesvári Pelbártnak munkájából va-

gyon szedegetve; meg nem haladja az 1489. esztendőt, mivel ebben végezte azt, életét pedig 1504-ben Szent Vintze Martyr napján Budán a' Szürke Barátok Klastromában fejezte be Pelbartus». Akkor tehát Debreczenben már észrevették, hogy a negyedik kéz Pelbártra hivatkozik, s így a codex korának meghatározásában már helyes nyomon voltak.

Első nyilvános ismertetője Weszprémi István volt, ki a «Succincta medicorum Hungariæ et Transilvaniæ biographia» 1781-ben megjelent részében (Centuria altera. Pars posterior. 192—197. l. az Articulus XXVI. végéhez vetett jegyzetben) elég bőven szól róla, adva tartalmát és apróbb mutatványokat, kutatva korát és eredetét. Weszpréminek a codexet tüzetesen kellett átvizsgálnia, különben a negyedik részben nem vette volna észre az ott elbujtatott évszámot, de meg a harmadik kéz «Finit per me p» szavait sem, melyeknek p-jében is Pelbártot keresi (id. h. 194. l.). Mennyire érdeklődött különben is minden a codexszel összefüggő kérdés iránt, mutatja az is, hogy Pelbártról nem csak Waddingnál, Szentiványnál és Schiernél keresett fölvilágositást, hanem e tárgyban Blahó Vinczével is levelezett (l. u. o. 197. l.). Weszprémi után Cornides vizsgálta meg a codexet, de hogy mikor, azt pontosan nem lehet tudni. Horvát István (Tud. Gyűjt. id. h. 103. l.) azt mondja: «Cornides Dániel is sietten sietett 1787-dik év felé hívebben megesmérni Sinai szíves közléseiből először, utóbb szemmellátásból, a' Debretzeni Kéziratot, mint 1803-dikban forgattam leveleléseiből, és jegyzeteiből tanúltam». Maga Cornides Sinaihoz 1787. ápr. 5-én írt levelében, mely szintén a debreczeni ref. collegium könyvtárában van, csak ily általánosan szól e dologról: «Codicem illum vestrum studiose diligenterque examinaveram olim» (l. Tud. Gyűjt. id. h. 105. l.). Hogy a codex több kéz írása, azt már Weszprémi említette, de hogy hat kéz műve, s hogy ezek közűl melyik mennyit írt, azt először Cornidesnek e levelében találjuk megállapítva. Eddig terjednek a múlt századbeli hírek.

«Későbben», mondja Horvát István (Tud. Gyűjt. id. h. 104. l.), «az olly szívesen közlő Debretzeni Fő Oskola Tanítói Titkot tevének az ártatlan tárgyu Kéziratból, 's ahhoz többé sokáig már senki

sem férhete; míg elvégre az erős mellű Kölcsey Ferentz, szeget szeggel verve, szinte Titkon a' legnagyobb hívséggel és hasonlatossággal, némelly igen ügyes kéz által (nevét a' derék ifiunak ki nem tanúlhatám) Kazinczy Ferentz boldogúlt köz Barátunk számára az egész Kéziratot betűről betűre lemásoltatta». Említi ezt ama titkon vett másolat elé írt előszavában Kazinczy is (l. Tud. Gyűjt. id. h. 107. l.): «A' könyv Debreczenben zár alatt tartatik, a' mint érdemli, nehogy elvesszen, vagy romlást valljon; 's a' mi Révaink hijába igyekezett engedelmet nyerni reá, hogy mását vétethesse; talán mivel az Iskola' Előljárói féltek, hogy a' könyv vétkesen íratik-le, 's hamis állítások terjesztetnek-el általa. Sikeretlen volt igyekezete az Erdély tudós Cancellariusának is, Gróf Teleki Sámuelnek. A' mit ezek nem érhetének-el, én nyertem-el: az Előljárók' engedelme, sőt híre nélkül vétetém a' könyvnek mását». Azt mondja Horvát István (id. h. 104. l.), hogy «Kazinczy szokott buzgóságából ki akará adni a' Kéziratmást, vagy is inkább az igazi Hasonmást, de a' költség nagysága akadályoztatá nemes szándékát». Toldy szerint (Ó- s középk. magy. nemz. irod. tört. II. köt. 89. l.) Kazinczy «azt Magyar Régiségei II. kötetében akarta kibocsátani, de vállalót nem lelt.» Toldy (u. o.) azt is állítja a titkos másolatról, hogy «e másolat Kazinczy Gábor könyvtárában, s viszont ennek másolata Horvát István könyvtárával a muzeumban». Hogy ezt mire alapítja, nem tudom; annyi bizonyos, hogy Kazinczy Ferencz egy szóval sem érinti, hogy az a másolat, melyet ő Horvát Istvánnak 1824. julius 9-én ajándékba küldött, s melyet «452. Quart. Hung.» alatt most a nemz. Muzeum könyvtára bír, nem az a titkos másolat, hanem «viszont ennek másolata»; inkább egyenesen azt mondja: «az Előljárók' engedelme, sőt híre nélkül vétetém a' könyvnek mását, 's Tenéked nyujtom-által, mint annak a' Nyelvünk Tudósának, a' kit kiadása mindenek felett illet». E másolat egyébiránt inkább igen csinos hasonmás. Újra s szintén kiadás végett másoltatta a codexet Péczely József fölügyelete alatt 1835-ben az Akadémia. E másolat, mely mint Péczely a hozzá csatolt jelentésben írja, a debreczeni «R. Kollegiomban Hazai Törvénytanuló ifjú Királyi Károly által» készült, az Akadémia

könyvtárában van. Ez utolsó másolatot megelőzte az a sovány ismertetés, melyet a codexről Podhradczky József adott a Tudományos Gyűjtemény 1832. évi III. köt. 82—86. lapján. Podhradczky kevesebbet tud mondani róla, mint félszázaddal előbb Weszprémi. Mindössze annyi az érdeme, hogy hosszú idő múlva ismét fölújította a codex emlékezetét. Figyelemre méltó csak az az egy van benne, hogy Sinai Miklós fentebb közölt ismertetése «belől a' könyv táblájára vagyon feljegyezve»; mert az most egy külön levél innenső lapjára van ragasztva. Négy évvel későbben Horvát István sokkal behatóbban ismertette a codexet (Tud. Gyűjt. 1836. VII. köt. 102—113. l.), első lapjának Kazinczy másolata nyomán hasonmását is adva. Utolsó ismertetője Toldy Ferencz volt (Ó s középk. magy. irod. tört. II. köt. 88—90. l.), ki egyes részeit, úgymint az első rész legendáriumát (A debrec. legendás könyv. Régi magy. legendák tára. V. köt. Pest 1858.), a negyedik kéz Katalin-legendáját (Alex. sz. Katalin verses legendája. Pest 1855.) és az ötödik kéz passióját (Régi magy. passió. Pest 1856.) maira változtatott helyesírással ki is adta. Első teljes hű kiadása itt jelenik meg.

A véletlen játéka, hogy codexünket a kijavítás és újra bekötés 1659 óta mindig épen száz esztendőre érte. Hogy az 1659-ki és 1759-ki mennyiben mondható szerencsétlenségnek, azt nem tudom. Fájdalom, legcsekélyebb hírünk sincs, hogy milyen volt a codex állapota és kötése akár 1659, akár 1759, akár pedig a mostani ötvenes évek előtt. Nem tudjuk, hogy a két első alkalommal mit vetettek el, mit tartottak meg. Az utolsó bekötést azonban határozottan csapásnak merem mondani. Az együgyű könyvkötő először is a terniókat annyira össze-vissza ragasztotta, csirizelte, hogy sem megkülönböztetni, sem leveleik számát meghatározni nem lehet, minek következtében természetesen a hézagok nagyságát sem tudjuk megállapitani. Másodszor pedig az előbbi bekötésből mindent elvetett, kivéve Sinai Miklós bejegyzését, mely mint Podhradczky fentebb idézett szavaiból következtethetni, az első tábla belső borító levelére volt írva, és egy másik, az előbbivel nyilván iker-levelet, melynek innenső lapjára, vonatkozással Sinai «ineunto, vt videtur, Sæculo XV.» szavaira, ez van írva: «Az 528, és 529 lapon

meg lehet találni a' Szent Katherina legendája irásának idejét, melly = 1519; de az elfőbb legendák kétségenkivűl régiebbek. Cs. J.», tulsó lapjára pedig a XVII. század első feléből származó írással fölül ez van jegyezve: «Kezdetik Urnak Nevében Efztendő által valo fzentöknek eletökröl & &.» Végre harmadszor, hogy vandál művét meg is koronázza, a codexet köröskörül kegyetlenül meggyalulta, ezzel elmetszve a hatodik kéz felső sorait és számos helyen megcsonkítva a lapszéli jegyzeteket. Kárpótlásúl adott aztán a codexnek egy vörös bagariabőrrel bevont erős otromba kötést, melynek hátát két szörnyű esetlen aranyos czifraság ékesíti. A metszet pettyezett festése, a kék selyem jelszalag, az említett két czifraság közé nyomott aranyos «DEBRECENI CODEX» betüinek formája, valamint az egész kötés természete arra vall, hogy a Debreczeni Codexen is az a pesti könyvkötő remekelt, a ki a Cornides-Codex és négy társa bekötésével állított magának barbár emléket. Szegény codexünket e csapás ítéletem szerint az ötvenes évek vége felé érte s úgy sejtem, nem a tulajdonos főiskola hibájából. Hogy 1858-ban Pesten volt, az világosan kitűnik Toldynak «A debreceni legendás könyv» elé 1858. october 17-én írt eme szavaiból: «A Krisztina-legendát közvetlenűl a nemzeti muzeum codexéből adom, s először, valamint a debreceni legendáriumot is, s ezt szinte egyenesen a debreceni collegium régi kézíratából, melynek szíves közléseért annál melegebb köszönettel tartozom a tisztelt tanári karnak, mert a debreceni könyvcsarnokban százöt év óta zár alatt őrzött kincset, a tudomány érdekében példás és megbecsülhetetlen bizodalma szerint, most először engedé a Tiszán átvándorolni — hozzám» (id. h. XIX. l.). Csekélység ugyan, de mégis nevezetes, hogy az új kötés hátára sajtolt DEBRECENI szó, a közszokástól eltérve, épen Toldy orthographiáját követi, a ki *cz* helyett puszta *c*-t írt. A Debreczeni Codexet tehát alkalmasint Toldy Ferencz köttette be viszonzásul a «szíves közlésért» 1858-ban.

Ez utolsó bekötés alkalmával, némi belső változás is esett a codexen. A 3. lap felső szélére ezt írta Sinai: «Litt. φ Vide fupra»; de «fupra», a mi itt csak vagy az 1. vagy a 2. lap lehet, nincs φ.

A 4. lap alsó szélére meg ezt jegyezte Sinai; «Vide folium 2-dum ſuperius», de a 3. és 4. lapot magában foglaló levél maga a «folium 2-dum». Végül az 5. lap felső szélén ezt mondja Sinai: »Folium quod hic præcedere debuiſſet, exſtat infra, folio ab hinc ſeptimo ſub litera φ». Ez világosítja föl a dolgot. A mostani 2. levél Sinai idejében nem volt a maga helyén, hanem hátrább a 16. és 17. lap közt, s így a mostani 3. volt a 2. levél. Most már Sinai utalásainak semmi értelmük, a miből világos, hogy az utolsó bekötéskor a hátra tévedt levelet helyére iktatták. A hátratévedés talán az 1759-ki bekötés következménye volt, de már előbb is megtörténhetett; annyi bizonyos, hogy Sinai utalásai e bekötés utánról valók, mivel az 5. lap felső szélére írottnak egy része kijavított sarok toldására esik. Mégis valószínűnek tartom, hogy a hiba 1759-nél nem volt régibb. A codex lapjai ugyanis mindaddig nem voltak számozva; nyomát legalább nem látni. A mostani lapszámozás világosan az 1759-ki bekötés utánról való, az eleje a 111. számig határozottan Sinai írása, hogy a többi kinek vagy kiknek tulajdonítandó, nem tudom; de az kétségtelen, hogy még későbbi. Hogy pedig Sinai a bekötés után írta számait, az abból tűnik ki, hogy több száma kijavított sarokra esik; így az 1, 2, 5, 6, 7, 8, melyek közül az 1 és 6 most már be van ragasztva, de világosság felé tartva, jól átlátszik. Lapszámozás nélkül pedig bekötéskor könnyen esik tévedés. Megemlítendő, hogy a hová a helyreiktatott levél tévedt volt, a 16. és 17. lap közt hézag van. A tévedés tehát okoskodva elkövetett hiba is lehetett. Hogy az utolsó bekötéskor még több belső változás esett volna, az nem valószínű. A külsőket, a mennyire megállapíthatók, már fentebb ismertettem. Csak azon tűnődöm, mért látszhatott ez az utóbbi bekötés szükségesnek vagy legalább megengedhetőnek? Hiszen előbbi bekötése óta a codexet folyvást zár alatt tartották. Vannak nyomok, melyek azt mutatják, hogy épen a túlságos nagy őrzés ártott a kincsnek. Minthogy csak őrizték, de soha meg nem nézték, beleesett a szú és kegyetlenül pusztította. Tanúskodik erről az, hogy az elején a mostani bekötéskor igen számos levélnek ki kellett javítani a szélét. E javítások nem lehetnek régiebbek, mert helyenként Sinai Miklós lapszámait és

írását takarják; így pl. az 5. lap felső szélére írott jegyzet első betűjének (F) elejét, valamint az 1, 6, 15, 16 lapszámokat. Hogy pedig a szú csakugyan 1759 óta s nem előbb rongálta meg a szegény codexet, arról igen világos bizonyság szól. Az 1. levél felső sarkát kétségtelenül már 1759-ben foldozták, mert visszáján most is látni a Sinai írta 2-t; a szú pedig végig rágta az 1759-ki toldást s elpusztította a rajta levő 2-nek alsó részét. Hogy a kötést sem kimélte, arról tanúskodik az első tábláról fenmaradt Sinai értesítését őrző belső borító levél, melyen körülnyirbálása után is még sok helyt meglátszik a szúrágás nyoma. Az őrzés tehát épenséggel nem volt gondos. Két dolog különös fényt vet rá; az egyik az, hogy a codexet lopva olyan szépen, híven, tehát zavartalanul, kényelmesen le lehetett másolni, mint a hogy Kazinczy Ferencz másolata van írva; a másik pedig az az utóbb említett dolog, hogy észrevétlenül rághatta a szú.

A **Gömöry Codex**, melyet a magy. nemz. Muzeum 18. Duod. Hung. sz. alatt őriz, kerekbe és kapcsoltba átmenő barátgót irású 164 tizenkettedrét papiros levélből áll és mai alakjában 9 kéz műve. Az első kéztől való a czímlap, mely világosan a XVI. század végéről való írás. A második kéz írása a 2. valamint a 139. és 140. lap. A harmadiké a 3—10. lap. Ennek az írása a 4. lap tanúsága szerint 1555-ről való. A negyedik kéz írása a 11. lap elejétől a 43. lap «Amen» szaváig, a 238. lap elejétől a 268. lap végéig és a 298. lap «Kezdetyk» szavától a 318. lap «erted» szaváig terjed. Ez a 17., 29., 249., 253. és 268. lapon Krisztinának mondja magát (pl. «tegy irgalmaſſagoth en velem te meltathlan zolgalo leanyodual criſtynaual» 17. l.), ha ugyan nem a megbízó nevében szól így. Az ötödik kéz a 43. lap «Vram yeſus xps» szavaival kezdődő és a 46. lap «vereddel meg valtal kerlek» szavaival végződő, valamint a 318. lap «O mezeytelen» szavaitól a 320. lap végéig terjedő és a hátrább tévedt 323. lappal végződő részt írta. A hatodik kéz írása a 46. lap «vram ihus xpus»-sal kezdődő és «Amen»-nel végződő magyar része, a 296. lappal kezdődő és a 298. lap «es kery vala azzonyunk zyz» szavaival végződő rész,

továbbá a 321. és 322. valamint a 324—328. lap. Ez a 321., 322. és 325. lapon («en meltatlan es bynes zolgalo leanyod» szavaival) elárulja, hogy nőkéz. A hetedik kézé a 46. lap latin bejegyzése, mely 1575-ről valónak vallja magát. A nyolczadik kéz a 47. lap elejétől az 53. lap «amen» szaváig s az 54. lap elejétől az 58. lap «gratia» szaváig terjedő részt írta. A kilenczedik kéznek az 53. lapon olvasható tanúsága szerint: «Ez Irafokat irta frater pal tetemy vafony vikarius Mynd az magnificatual egyetembe». Maga a kilenczedik kéz írta a codex többi részét vagyis az 53. lap imént említett jegyzetén és az 58. lap «Segely» szóval kezdődő részén kívül az 59—138., 141—237. és 269—295. lapot. Ez az 58. lapon írása kezdetét 1516. augusztus 12-ére teszi («Ez kys kevnyuet kezdetem Irnom. Vr zwletetynek vtana. ezer. wt zaz. tyzenhat eztendevbe. zent clara azony napyan. Atyank zent domokofnak oktauayan. het oran») és egyúttal elárulja azt is, hogy Domonkos-rendi, mert szent Domonkost atyánknak mondja. Bizonyossá teszi ezt még a 262. lapon, a hol megint említi «zent domokos atyankkat». Elárulja a maga nevét is; így a 69., 79., 124., 167., 168., 170., 171., 172., 209., 222. és 225. lapon, hol mindenütt Katalinnak vallja magát (pl. «en nyavalyas es meltatlan zolgalo leanyod katerina» 69. l.). Ez szegény többször panaszkodik, hogy «Igen fay feyem» (73. l.), «Igen betek valek» (a 173. l. alján pirossal írva) és «byzon Igen betek valek» (a 289. l. alján szintén pirossal írva). Vannak egyéb bejegyzései is. A 237. lapon fölszólítja apáczatársát Krisztinát (nyilván nem azt, kitől a negyedik kéz írása származik) «En edes criftinam nam Igen zep az kevnuy myre nem fyzecz». Nagy számmal vannak ájtatos bejegyzései a lapok alján pirossal írva, mint: «jefus» (51. l.), «ihs» (67. l.), «Maria» (68. l.), «ihs» és alatta «k» (=katerina 80. l.), «maria» és alatta «k» (81. l.), «ihs maria» és alatta «k» (97. l.), «jefus maria k» (110. l.), «S. Margareta» (290. l.) stb.

A codexnek közel két harmadát a beteges Katalin írta, nem egészen egy negyedrésze a negyedik kéz (Krisztina?) írása, a fennmaradó a többi hét közt oszlik el s ebből ismét legtöbb a nyolczadik kézre, Tetemi Pál nagyvázsonyi pálos vikáriusra (valamivel

több mint 11 lap), legkevesebb az első és hetedik kézre esik. A codex tulajdonkép a 11. lappal kezdődik s hogy eleinte jó ideig csakugyan ez volt az első lap, az abból is következik, hogy kopottabb s piszkosabb mind a többi lapnál, valamint megerősíti az is, hogy alsó szélére a XVI. század utolsó negyedéből való nőkéz «Vrsula Barbara» nevet írt, mely bizonyára az akkori birtokost jelenti, ki a nevét nyilván nem belső lapra jegyezte, a hol nem venni észre, hanem kétségkivűl a codex elejére tette, hogy szembe tűnjék. Az első 5 levél tehát később kerűlt ide, még pedig 2—5. levél (3—10. l.) egészen más codexből, a mit mind a papiros másfajta minősége, mind a szélek másforma metszése bizonyít; az 1. pedig a codex végéről jutott előre. Ez a mostani 1. levél már csak azért sem lehetett eredetileg első, mivel a tulsó lapján (2. l.) levő töredék közvetetlen folytatása a 70. levél tulsó lapján (140. l.) félbenszakadt imádságnak. E két levél tehát, mely egy papiros és egy írás úgy következett egymásra, hogy négy lapjuk közt a mostani czímlap épen az utolsó helyet foglalta el s alkalmasint magának a codexnek is utolsó lapja volt. Czímlappá ez csak a XVI. század végén vagy a XVII. elején lett, mert írása ez időből való. Hogy pedig e két levél nem más codexből szakadt ide, hanem már első bekötéskor együtt volt a többi részszel, azt széleiknek az egész codexével megegyező metszése mutatja. Ismét nem a codex organikus része a hetedik kéz írása, mely nem is egyéb mint egy üresen talált helyet felhasználó későbbi időből való egyszerű bejegyzés. Minthogy pedig a három évszám közűl egy (1575) ide, egy (1555) a máshonnan kerűlt 2—5. levélre esik, a harmadikat vagyis 1516-ot kell igazi évszámnak elfogadnunk, mivel ez a codex eredeti testét alkotó részben található. Így leolvad némileg az írók száma is, kik közűl három, úgymint a czímlapé (első kéz), a 2—5. levélé (harmadik kéz) s az 1575-ki latin bejegyzése (hetedik kéz), nem tartozik az eredetiek közé. A többi hat közt is fő a szenvedő soror Katerina (kilenczedik kéz), ki, mint már említettem, a codexnek közel két harmadrészét írta; utána következik az, a ki magát, ha ugyan magát, Krisztinának mondja (negyedik kéz); azután messze e kettő mögött maradva Tetemi Pál (nyolczadik kéz):

végre a hatodik, ötödik és második író, kikre nagyon csekély rész esik. A codex fő írói tehát soror Katerina és a negyedik kéz. Hogy az utóbbit csakugyan Krisztinának hitták-e, azt bajos eldönteni. Igaz ugyan, hogy valahányszor a Krisztina nevet említi, mindannyiszor első személyben szól («tegy irgalmaſſagoth en velem te meltathlan zolgalo leanyodual criſtynaual» 17. l.; «adgyad en nekem te zolgalo leanyodnak Criſtinanak hogy» stb. 29. l.; «Ayanlom te neked en magamath te meltatlan zolgalo leanyodath Criſtinath» 249. l.; «teged kerlek hogy engem te meltatlan zolgalo leanyodat Criſtinat... menden ellenſegymtwl meg zabado» 253. l.; «kerlek hogy emlekezyel meg az te zegeny zolgalo leanyodrol Criſtinarol. hogy ky en magamath telyieſſeguel te neked attam» 268. l.); de egy fontos dolog nem kedvez az idézett öt helyre alapított föltevésnek; az t. i. hogy a megrendelő apáczát is mind maga a negyedik kéz («Imadgy erethtem edes criſtynam en es te erted» 318. l.) mind pedig soror Katalin («En edes criſtinam nam Igen zep az kevnuy myre nem fyzecz» 237. l.) világosan Krisztinának nevezi. Hogy nem ő bízta meg soror Katalint a könyv írásával, mikor ő maga is tud írni, még pedig szebben mint — Tetemi Pált kivéve — akármelyik, az igen természetes. De ha Krisztinának hitták a megrendelőt, a mint hogy kétségtelenűl annak hitták, akkor lehetséges, hogy a fentebb idézett öt helyen a megrendelőt tartva szem előtt mindig annak a nevében szól. Igaz ugyan, hogy soror Katalin ezt az eljárást nem követi, de ezért más tehette. Nem lehetetlen az sem, hogy őt is meg a megrendelőt is Krisztinának hitták, mert az, hogy egy kolostorban több apácza viselje ugyanazt a nevet, annyira nem szokatlan, hogy a Margit-legende tanúsága szerint szent Margit negyven társa közt volt hat Erzsébet, négy Margit, négy Katalin, három Ágnes, két Aglent, két Benedicta, két Ilona és két Judit. Bizonyosabb az, hogy dömés apácza; mert soror Katalinnal, kinek dömés apácza volta világosan kitűnik abból, hogy az 58. és 282. lapon szent Domonkost «atyank»-nak mondja, fölváltva dolgozik a codexen, tehát azzal egy kolostorban kellett tartózkodnia. Kétségkívűl társuk volt az ötödik, hatodik és második író, valamint a megbízó soror Krisztina is. Azt azonban, hogy mely kolostornak

voltak tagjai, nem lehet kitalálni. Közel lehettek Nagy-Vázsonyhoz, hogy Tetemi Pál «vafony vikarius» is írhatta egy részét a codexnek. Nagy-Vázsonyra lehetne gondolni, de ott a pálosok férfi-kolostorán kívül semmiféle se férfi- se nőkolostor nem volt (l. Rupp: Magyarország helyrajzi története II. köt. 1. fele 345—348. l.). Marad tehát Veszprém, mely csak két órányira van Nagy-Vázsonytól. Ott már a XIII. század harmadik tizede óta volt dömés apáczakolostor (Rupp id. h. 267—268. l.), a hol eleinte még zsenge korában (körülbelül 1245—1252-ig) IV. Béla király leánya, szent Margit is tartózkodott. E föltevésnek kedvez az is, hogy a 324. lapon a hatodik kéz írásából egy imádság van, mely így kezdődik: »O kegyes zent katerina azzony ez vylagnak gyengye kyraly nembo͛l zarmozot» ; mert a veszprémi Domonkos-rendi apáczakolostor és temploma szent Katalin szűz vértanút tisztelte védőjéűl (Rupp id. h. 268. l.).

A codex viszontagságai ismeretlenek; csak annyit tudni, hogy «e' régi Magyar Kéziratot 1821-dikben Aprilis 30-dikán Nemes és Nemzetes Gömöry Károly Ur, az igen jeles míveltségű 's buzgó hazafiúságu Pesti Százados és Patikárius ajándékozta a' Széchényi Országos Könyvtárnak» (Horvát István Tud. Gyüjt. 1835. X. köt. 104. l.). Hogy Gömöryhöz mikor, honnan és hogyan jutott, arról semmi adatunk sincs. A codex több bekötésen esett által. Első alkalommal, mint már fentebb kifejtettem, a mostani első 5 levél nem volt az elején; második alkalommal, mint az akkor készült czímlap írása mutatja, a XVI. század végén vagy a következőnek elején került elébe valahonnan hátulról a mostani 1. levél; harmadik alkalommal, hogy mikor, nem tudni, jutott bele más codexből a mostani 2—5. levél; utolsó alkalommal, a jelen század ötvenes éveiben, kapta mostani keménytáblás barna bőrkötését, melynek hátára öt sorban arany betűkkel ez van sajtolva: «Tetemy Pál Orationes b. Brigidae 1516 Gömöry ajánd.» A második és utolsó bekötés közé azért kell még egyet tennünk, mivel a czímlapon a fölső betűk teteje le van gyalulva, holott az utolsó bekötéskor a codexet nem gyalulták meg. Alkalmasint az ötvenes években esett meg az, hogy a mostani 161. levél (321. és 322. l.),

melynek a 162. levélnek kellene lennie, egygyel előbbre tévedt. Ezt abból gyanítom, hogy e levélen új javítás van. Az új bekötés lehetetlenné tette annak megitélését, hogy a codex két utolsó levele közt mekkora a hézag s hogy a végéről mennyi veszhetett el. Az ilyet csak a terniókból határozhatni meg, azok pedig most úgy összevissza vannak ragasztva, hogy nem tudni, mely levél melyikkel függ össze, melyik szabad. Hogy mennyire nem lehet itt eligazodni, azt a következő összeállításból látni: elül van az a többször említett 5 levél, azután következik az első fűző szálig 12 levél, a másodikig 9, a harmadik-, negyedik-, ötödik-, hatodikig vagyis négyszer 12, a hetedik- és nyolczadikig vagyis kétszer 13, a kilenczedikig 10, a tizedikig 8, a tizenegyedikig 10 a tizenkettedikig 9, a tizenharmadikig 7, a tizennegyedikig 5 s a tizennegyedik után 3 levél. Így van most, de hogy mikép volt azelőtt, azt épen nem tudhatni. Csak annyi bizonyos, hogy máskép volt; mert lehetetlen, hogy az 5 levélről nem szólva, az első fűzőszál előtt levő 12 levél fél, a másodikig következő 9 pedig két fél ternió legyen. Így vagyunk a codexnek jó két harmadrészével. Ugyancsak az utolsó bekötés idejéből származik, egynéhány bejegyzés is. A czímlap alján Mátray Gábor kezeirásából 5 sorban ez olvasható: «Bibliothecæ Regni Széchényianæ die 30 Aprilis 1821 donauit Carolus Gömöry Pharmaciæ iurat. et examinatus Magifter Peftienfis». A codex elejére és végére kötött 6-6 új szürke irópapiros levél közül két elül levőn van írás. Az elsőnek belső oldalára ez van jegyezve: «E' kézirat az előtt latin írattal (góth betűkkel) fedett mocskos és kopott pergamennel bevontt kemény táblába volt bekötve; melly rongyoltt levén, újra beköttetett 1852. Martiusban. — A' régi kötés táblája belsejére asszonyi kézzel íráspróbák, 's ezek között az 1-ső tábla belsején Sor. Catarina Constancia volt olvasható. — Mátray Gábor mp.» A második levél első lapjára ugyancsak Mátray 7 sorban czímlap gyanánt ezt írta: «Orationes Beatæ Brigidæ. Inscripsit Paulus Tetemy Vicarius in Nagyvázson ordinis s. Dominici 1516». Hogy Tetemi Pál nem «ordinis s. Dominici», hanem pálos volt, azt már fenteb láttuk. Ezzel befejezhetem a codex leirását.

Végül mindjárt kijavítva és az első számmal a kiadás lapját, a másodikkal pedig ennek sorát jelölve ideiktatom a jelen kötet következő sajtóhibáit: **44,** 26 ſpilatoſhoz; **154,** 27 aitatosanac; **156,** 6—7 zolgalatiara; **165,** 24 alazatoſbac; **193,** 22 nem; **195,** 36 ezechias; **205,** 10 tőb; **256,** 16 Maxencius; **277,** 5 zegeńekert; **285,** 34 [ef]; **303,** 32 irányában az eredeti lapszám 28; **368,** 30 telyieſ-ſeguel. Kérem az olvasót, hogy mind ezt a szövegben kijavítani szíveskedjék. Még annak magyarázatával is tartozom, hogy a czímlapon azért van e kötet megjelenése 1882-re téve, mivel Előszóm hián akkor készült el.

Budapest, 1884. márczius 16-án.

VOLF GYÖRGY.

DEBRECZENI CODEX.

Kezdetik vrnak neweben eztendoͦ altal valo zen- 1
toͦknek eletoͦkroͦl valo tanuſag az iduoͦzwͦlendoͦk-
nek loͦlki haznalatoſſagokert

S eloͦzer a zent Andras Apoſtolrol vronknak elſoͦ
ta*n*ituaniarol

Nagi dičoͦſeg emboͦrnek az oͦ vrat koͦuetnie: eccleſiaſtici
xxiij: ez igeket boͦlč Iria egi koͦnuenek huzon harmadik rezeben
meli igek, iol lehet koͦzoͦnſeguel, mondatanak, mindoͦn kereztie-
noͦkroͦl, kiknek nagi tiztoͦſſeg vronk Ieſuſnak eletet elkwͦlčet eſ
zent Tanuſagat koͦuetni de maga fehkeppen monthatiok ez igeket
bodog zent Andraſ Apoſtolrol kih eh foͦldoͦn eloͦ emboͦroͦk koͦzzwͦl,
mentoͦl elſoͦ tanituania loͦn eſ az oͦ elkwͦlčenek koͦuetoͦye ſ a kereztfanak zenuedoͦie kigboͦl tanuſagot aad nekoͦnk eſ a mi edoͦſ Aniank
kereztien Ania zent egihaz hogi mi eſ, kik vronk Ieſuſnak hiteet eſ
Neueth fel vettoͦk, hiuoͦn koͦueſſoͦk az oͦ elkwͦlčet, eſ zent Tanuſa-
gat. Imez harom okaert, eloͦzer mert oͦ iſ, tiztoͦl minket zent Attia-
nak, eſ az Angialoknak eloͦtte, mert am ugi monda zenth Ianoſ
irta az Euangelio*m*nak tizenkettoͦdik rezeben ha valaki ennekoͦm
hiuoͦn zolgal tiztoͦli oͦtet az en Atiam kih menniegben vagon oli
mint mondanaia melto ahra, hogi || mind ah telieſ zent haromſag 2
zereſſeh oͦtet, eſ dičoſeguel tiztoͦlie Maſodzer kelh koͦuetnoͦnk vronk
Ieſuſt: zent Andras Apoſtollal mert a kik oͦtet koͦuetik mindoͦnko-
ron malaztnak velagoſſagaban elnek Am oͦnnoͦn maga monda ſ zent
Ianoſ meg irah az Eua*n*geliomnak niolczad rezeben ah kih engoͦ-
met koͦuet nem iar a binoͦknek ſetetſegeben de valia, az eletnek
velagoſſagat, harmadzer mert vronk ezert ioͦueh ez velagra hogi,
az Iduoͦſſegoͦſ eletnek mogiat nekoͦnk megh mutaſſa ehre mongia
zent Agoſton doktor az edoͦſ kriſtuſnak telieſ elete eh foͦldoͦn meliet
viſele az emboͦrſegben elkwͦlčoͦknek tanuſaga vala mert mindoͦn čele-

kődeſe mih tanuſagonkra lőn. Imeh azert meli nagi dičőſeg eſ haznalatoſ embőrnek az edőſ Ieſuſt kőuetnie: az ő yo elkwlčeben eſ ze*n*t tanuſagaba

M e l i i g e k m e l l e h a r o m r o l l e z ő n t a n u ſagonk előzer egi kerdeſről. Maſodzer az ő eleteről eſ Martiromſagarol Harmadzer egi peldarol: az Elſő tanuſag melle kerdik zent doktorok Tartoznak eh? a kereztienők ehre, hogi mindőn čelekődeſeben kőueſſek vronk Ieſuſt auagi nem? a kerdeſnek oka imez a tőbbi kőzőt mert am iduőzitenk mongia: zent lukač az Eua*n*geliomnak tizen negiedik rezeben iria valaki nem viſeli az ő kereztet, ſengőmet nem kőuet nem melto en reiam az az en dičőſegőmnek eſ Iſtenſegőmnek lataſara de ez ellen vagion imez ok || *)

3 nagi zent volna eſ igen iduőſſegőſőket predikallana ő Tanituania leuen zentẅl eel vala s egizer mikoron vronk Ieſuſ, az vtan: hogi kereztőlő Ianoſ, meg kereztőlte volna a Iordan vizeben Iarna ot, a meli helire giakorta megiőn vala zent Ianoſ latuan vronkat monda mind a Nepek előt. Ihon vagion az iſtennek barania ez a ki ez velagnak binet el moſſah. ez a kiről mondom vala hogi ſaruya kőtelet ſem vagiok melto meg oldanom s haluan ezt zent Andras es latuan hogy vyaual Iduőzitenkre mutata: egik tanituaniaual zent Ianoſnak ez Andras ottan vronk Ieſus utan kezdeh mennie, ſ el menue*n* Iduőzitenk előttők egi keueſe az utan hatra tekinte reiaiok ſ monda mit kereſtők amazok felelenek monduan. Meſtőr hol lakozol oli mint mondanaiak akarnank the tanituanid lenni ſ monda kriſtus vronk iőuetők el, eſ laſſatok ſ viue őket a hazhoz, hol zallaſt tart uala eſ az napon vele maradanak ſ meg eſmerkődenek uele: a maſik zent Ianoſ Euangeliſta vala de az ő neuet alazatoſſagbol nem Irah meg az napon iduőzitenk nőmőſ tanuſagokat adah nekik: ſ reguel meg hazokhoz bočata s amazok myert hogy halazok valanak, halazni menenek Annak utanna mikoron egizerh a Genezaret tengőr vizeh mellet predikalna Iduőzitenk a nep reiaia tuldula hogi el neh niomodnaiak Simon petőr
4 Andraſſal ott moſſa uala haloiat s uronk Ieſus az ő čőno||kogban uagi halazo haioiogban zaluan a partrol onnet kezdeh a Nepet ta-

*) Itt hézag van.

nitania s az vtan uyzben vettetuen haloiokat nagi ſok halat fogattata velők s ahkoron mind Ianoſ ſ mind Iakab Andras eſ petőr: latuan eh čudat kőuetek vronkat a zallaſig de meg hazokhoz menenek harmadzer: mikoron ah Galileanak tengőren halaznanak ketten petőr ſ Andraſ hiua vronk Ieſuſ őket monduan Iőuetők en vtanna*m* eſ immar ennek utanna az embőri lőlkőknek halaziua tezlek s amazok haloiokat eſ haioiokat ſ mindőn iozagokat el hagiua*n* kőuetek őtet vele iaruan mind addyg myg ez velagbol kih mulek, eſ az ő zent tanuſaga zerent eluen S u r o n k Ieſuſnak Meniben meneti vtan az zent apoſtolok el ozoluan, ez velag zerte eh zenth Andras Akhayaban predikalla eſ ſok poganokat terite: az vronk hitire eſ mind az orzagot beh tőlte zent egihazakual s mikoron egi Nőmőſ Ifyu Attianak ſ annianak ellenők ő Tanituana leth volna azok myert nagi nőmőſſek valanak a meli hazban zent Andras zallaſt tart uala fel giutak hogi a zenth Apoſtol mind az Ifiuual ő fyokal eſ a tób tanituaniual ot eegnenek s latuan ez zent Andras a Thẅzet parančola a Nőmóſ ifyunak hogi a haz heiara menne eſ egi ampolna vizet aduan kezeben meg hagia neki hogi az langra őtteneie kit meg teuen || az ifyu azonnal meg olta a Thẅzet 5 s mikor laitoriakat tamogattanak uolna fel hogi az ifyat niakkal vetneie onnet ala nagi hertele*n* meg uakulanake ſ kőzzulők ſokan meg terenek az Ifyunak kegig ő zẅlei őtuen Napoknak allatta kih mulanak ez velagbol ennek utanna menuen Niceanak tartomaniaban otteſ ſokakat terite a hittre eſ a het őrdőgőket, kik eeh kepeben ſokakat meg őlnek uala, a Nepek kőzzẅlh kih ẅzeh a tartomanibol eſ a halattakat felh tamaztuan, meg kerőztőle eſ vronk tanituaniuah teue az egeaſnak feleſeget kih romai dűſ leania uala a Maximillat eſ meg kerőztőle eſ ot nagi ſok tanituaniokat giűteh Mikoron az Egeaſ wr a čazarnak kepeh Iutot volna patraſ neuű varoſban ezőn valo haragiaba*n* kezdeh a kereztienőket ah Baluani imadaſra kezóriteni kit latuan e' zent Andras hozzaia menuen igen meg fedde hogi ő embőrőknek biraia leuen az ő menniei biroiat, nem akarnaia meg eſmernie. kit az egeaſ haluan hitſagnak mondah, myert hogi őtet a ſidok kih ezőket hirdette volna kereztfara fezitue óltek volna meg de mikoron nagi igaſſagokual zent Andraſ bizonitanaia vro*n*k Ieſuſt akarattia zerent ezőket zenuedőtnek lennie embőr órőknek iduoſſegókert a Tómlőczben teteteh de ameh a neep akaruan az Egeaſ tizt tartot leh vagnya, leh tőrek a

Tômlôcznek aitoiat hogi el zabaditanaiak ŏtet kiket a zent Apoſtol
6 tanituan a bekeſegre el čendeſite ŏket || Reguel kegig, eh zent
Andraſt kih hozattatuan a Tômlŏczbol, eſ harminczat zolgaih kŏz-
zẘl hozzaia allatuan nagi erŏſſen verettete iſtapokal ſ annak vtanna
fel fezitteteh a kerezt fara nem vaſ zegekuel, de kotelekuel vonat-
tata a kereztfara eſ awal kŏtôztete hozzaia meli kereztfan ket na-
pig eluen : tanittia vala a kôrniŭle allo nepeket az iduŏſſegnek
vtara ſ feniôgetuen a kôſſeg az Egeaſt miert eh zent artatlan em-
bôrt mindôn bintelen veztŏtte uolna ehkepen meg yede eſ el iôue
hogi a zent Apoſtolt leh venneie a kereztfarol mikoron azerth akar-
uan leh oldoznia : hozzaia niulnanak meg ſugorodik vala az ô ke-
zôk, ah kereztienŏk kezdeg oldoznia, de imatkozuan wrhoz eh zent
Apoſtol, hogi el venneie bekeſegben az ô lôlket, azôn kôzbe
nagi vellam kôrniul veuen fel oraig az ô lôlket a velagoſſagba meg
ada vriſtennek, ſ az Egeaſ mikoron hazahoz terne ôrdôg bŭuek ŏ
beleh eſ fôldhôz veruen meg ŏle ŏtet kit latuan az ô egietlen egi
Attiafya meg kereztôlkôdek mind hazabeli nepehuel egietŏmben
az zent Andraſnak teſtet draga kenettel megh kenuen a zent
Maximilla azzoni eh mai napon nagi tiztŏſſeguel el temete de
Annak utanna konſtancinapoliba vitetek, idŏ fordulattiaban, mi
vronk kriſtuſnak tiztôſſegere

Meli igen ioh legiŏn eh nŏmŏſ zent Apoſtolnak
7 zolgalnia, meg mutatik imilien || let dologbol vala egi piſpôk kih
nagi aitatoſſaggal tartatik vala eh zent Andras Apoſtolhoz kit ôr-
dŏg nagi meſtôrſeguel irigſegbôl, miert iambor vala : teſti binben
akara čudakepen eiteni kinek ziuet mikoron gonoz keuanſagual
immar meg ſephette volna : kôniŏrwluen zent Andraſ ez ô aitatoſan
zarandok kepebe az aiton kezde čergetni kiuul : beh keretôzuen
a piſpôkhôz ſ monda az aztal fôlôtt [az] ôrdôgh az azzoni allat ke-
peben tegiônk kerdeſt tôle ſ ha meg ſeiti bočattaſſa beh kegielmed
ha kegig nem tugia bolondot nem kelh ide bočatnyah ſ mind ioua
hagiak eh tanačot ſ reiah veteh az ôrdôgre a piſpôk a kerdeſ tetelt
ſ amaz fel ada monduan kergiek ezt tôle mit teth vriſten nagiob
čodat kiſded alladban? eh fôldôn? feleleh zent Andraſ a kôuetnek
monduan embôrnek orczaiat mert mind ez velagon eſ alig lelhet-
nenk ket embôroket kik mindônbe haſonlatoſok volnanak egi maſhoz
ezertis nagi čuda az Embôrnek orczaia mert az erzekônſegôketh
inkab vriſten mind ô benne helihôztette kit haluan a piſpôk ſ mind

a kik az aztalnal wlnek vala ioua hagiak ez feleletőt s mondah az ördőg: kergiőnk maſtis tőle probaliok meg iobban eh zarandoknak Bőlčeſeget kergiőkh azt hol magaſb a főld az Meniőrzagnal? felele a zarandok monduan a Thw͡zeſ eegbe mert őt vronk Ieſuſnak teſte meli főldi alladbol vagion myert a zw͡znek vereből terőmtetek ky a főldből terőmtőt adamtol zaporodek mert ő mindőn egeeknek főlőtte magaztaltatek az Atia iſtennek iogiara eh feleletőt ‖ is mind 8
ioua hagiak hogi hallak s monda az Azzoni allat tegiőnk harmadik kerdeſtis tőle ſoztan melto lezőn az be bočataſra ha ahraeſ reia felel s ah kerdeſ imeh legiőn Mine főldőn vagion a Meniorzag eh főldhőz? monda zent Andras ah kőuetnek menniel ſ mond meg annak kih ez kerdeſt tezih hogi ő tugia ezt iobban mert ő meg merteh mikoron onnan leh eſek mond meg vradnak hogi ah ki egiűt ezik vele nem Azzoni allat de őrdőg haluan ezt a kőuet, igen meg yede ſ meg viue a piſpőknek a valazt amaz őrdőg ottan el enizek előttők, ah piſpők kegig magaban teruen nagi ſiraſt kezde tennie, hogi igen čalatkozot volna eſ bočanatoth az vriſtentől kerni s ennek uta*n*na a zarandokert kw͡ldeh hogi fel hiuatnaia de immar ő is fel ment vala Meniőrzagban a piſpők kegig bőitőt parančola mind a Neepnek hogi kőniőrőguen a Io iſtennek meg ielőnteneie kih voltuolna a zarandok kih őtet ez veződelőmből megzabaditotta uolna s ime egi eyel mikoron imatkozneiek meg ielőnte az edőſ Iſten hogi zent Andraſ voltuolna kiről a piſpők az vriſtennek eſ a zent Apoſtolnak nagi halakat aduan Aitatoſban zolgala zent Andraſnak eſ okoſban eluen veue az őrők bodogſagot kit engegiőn nekőnk eſ Atia fyu ze*n*t le*le*k

---

Zent Barbala azzo*n*rol valo tanuſag

Iōuel en valaztattam niugogial Meniőrzagban a mit kertel meg adatoth tenekőd ez igeket monda edőſ vronk Ieſus, a Bodogh zent Barbala Azzonnak halalanak ora‖ian mikoron imačagot teth 9
volna az vriſtenhoz az ő niakat el vagaſnak előtte meli igegben meg ielőntetik az iſtenben valo ky ielőnthettetlen nagi zereteth eh dičőſegőſ zent Borbalahoz eſ mind a tizta embőrőkhőz kiket hiu es var ő zent felſege: az őrők niugodalomra ez ſiralomnak vőlgieből mert

am ōnnōn maga monda Az wriſten zent Ianoſ Eua*n*geliſtanak alı kih meg giōzi ez velagon teſtet nem kereſuen az ō keuanſagat eſ ōrdōgōt nem engeduen az ō kiztetinek eſ ez velagot nem ẘzuen az ō giōniōrwſeget ennek adok en enni az ōrōk eletnek eſ niugodalomnak faiabol ezth meg mutata tetemenniel ah zent Barbala Azzonban, kiuel meg giōztetuen mind e' haro*m* ellenſeget. ſ meg a pogan feiedelmet is hiuattatek vronk Ieſuſtol a menniei vendeegſegre eſ niugodalomra a fōlūl meg mondot igekuelh

kinek elete kōuetkōzik immaran

eh nōmōſ zẘz zent Borbala tamada Nikomedianak varoſaban Maximianuſ čazarnak ideieben mikoron Marcianuſ neuū feiedelōm tiztẘl tartania čazartol a Tartomant ezōknek ideiōgben vala Nikomediaban egi poga*n* kazdag nōmōſ embōr kinek dioſcorus vala neue ehtōl fogontatek eſ adatek ez velagnak a zẘz zent Borbala kih fel neuekōduen čudalatoſ zepſeguel kezdeh fenlenye eſ nagi bōlčeſeguel Attia kegig feltuen az ō zepſegeert hogi ha firfyak kōzōt lakneiek valami modon megh čalatkozneiek egi magaſ torniot rakattata **10** neki zeep hazakat benne e zent Borbalan||ak hogi ot lakneiek ven azzoniokual eſ leaniual mygh valameli nagi vrnak hazzaſitanaia azon toroniba čenaltata egi zeep boltotis : hol Aranbol ſes ezūſtbōl čenalt Iſtenit imadnaia eſ tiztōlneie eh zent Borbala kegig mind ōt eztendōſ koratol fogua giūlōli uala a baluan Iſtenōket az edōſ Ieſuſnak belſō ihleſebōl gondoltatuan az ō lōlkeuel hogi embōri kezzel čenalt allat nem lehet Iſten, mert az iſtennek veghetetlen hatalmunak kel lennie kih enne ſok fele allatokat thudot terōmteni minek okaert eh zent ziz a nagi iſtent imagia vala kih ōtet eſ fōldet Menniet zerzōtte ahnnak utanna meg ertue*n* iſteni ielōnetbōl hogi az Iſteni felſeeg : zōmelieben harom volna eſ egi lolki allat [volna] eſ mind a hitnek agazatit melieket kellehne az Iduōzẘlendōknek hinnie eſ hogi ah vyzben valo meg kereztōlkōdeſ zẘkſeg volna a Meniōrzagban valonak leh zalla egi napon a čergetegnek vizeben ki foli vala a toronnak alatta eſ imačagot teuen wrhoz kere ōtet hogi a vizet meg zentōlneie ſharomzer el buuan ah vizben meg kereztōle ōnnōn magat Atianak eſ fyunak eſ zent lelōknek neueben ſ ezutan meg fel menuen a toromba*n* eſ ah baluan iſtenōknek boltiaban mind orczel pōkdōſe ōket ennek utanna meg ertue*n* Iſteni ielōnedbōl hogi a yo iſtennek eh volna akarattia hogi zẘzeſegben maradna, iol le-

het ſok vrak keretek hazaſſagra nem tuduan || hogi kereztien 11 volna de ſimmikepen nem akara ehre engégni hanem nagi aitatoſſagban Alazatoſſagba eſ ergalmaſſagba zẅzen zolgal vala iſtennek Egi napon mikoron a torombol leh zallot volna lata: hát Atia yt alat, egi ſőrdő hazat čenaltat: ſ ket ablakot hattak raita ah miueſők ſ ő a zent haromſagnak neueben harmadikat is čenaltata ſa maruan kőuőn zent kereztnek iegiet vonuan az őnnal bele ſiliede a zent iegi mint ha vaſſal metőttek volna kih raita annak utanna fel menuen az ő Attianak baluani iſtenihőz mind el tőreh őket ſ az ezűſtit e ſ az araniat s draga kőueit vronk Ieſuſnak neueert mind zegeniőknek oztogata: Meli dolgokat meg ertuen az ő Attia fel mene a Toromba fegiuereuel hogi ugian ottan leh vag[na]ia de imatkozuan e' nőműſ zẅz vrhoz ket fele ualek a kőh fal eſ ki vete a hegi tetőre az iſtennek lőlke őtet kit latuan az ő Attia ſvtanna menuen mikoron kereſneie a hegiekőn nem kezde meg lelhetnie s ugian ottan ket paztor ihokat őryz vala ſ azokat kezde kerdőzni ha lattak volna? egi leant. az egik meg eſkẅek hogi nem latta volna hogi elzabadithatnaia eh zent Borbalat ah maſik kegig vgian meg mutata vyaual ſ azonnal a paztor mind az ihakual egietőmbe kőueh valtozanak ſ mind ez ideig ah kepen vannak meg leluen azert a dioſkoruſ eh nőműſ zẅzet wſtőkőn ragada eſ nagi erőſſen veruen ſ haianal fogua vonuan a varoſban ada őnnőn kezeuel a Marcianuſ feiedelőmn||ek meg giőttrendőűl a kereztien hit- 12 ert, kih mikoron meg kerdőzte volna: ha a meg fezitőt iſtent imadnaia eſ a zent Borbalah mondotta volna, hogi azt mert čak ő volna az Iſten ſ a poganoknak iſtenők mind őrdőgők volnanak parančola a feiedelőm hogi mezitelen fel akaztua haianal fogua nagi erőſſen meg oſtoroznaiak, eſ nagi erőſ zẅr foltokkal a meg taglot teſtet tőrőlneiek kent kenra akaruan adnya ez vtan le uetete az őztőrẅről eſ tőmlőczben vitetuen kalodaba verettete ez nőműſ gienge zẅzet de vronk Ieſus eyel nagi ſenoſſeguel neki ielőnuen ah Tőmlőczben meg erőſſite őtet mindőn ſebeit meg giogituan eſ ſerelőmből meg zabadituan maſ napon meg kih hozatuan a Marcianus őtet eſ latuan hogy zeeb volna mint annak előtte Monda neki laddek mint kőniőrẅltek az iſtenők raitad, mert im meg giogitottak imadiak Azert immar őket hogi eeli s mikoron meuetneie a baluan iſtenőket labainal fogua meg ſel fezittete eſ gerebenőkel az ő zent teſtet zaggatatuan egő fakliakal kezde az ő oldalat egettetni ſ meg

annak fo̊lo̊tte vaſ uero̊uel mind adzeeg verettete az o̊ feiet myg a wer nagi bewſeguel kezde az o̊ orran kih folnia ennek utanna mind kėt meliet el mettete eſ mezitelen hordoztata a varoſ zerte de mi-
13 koro*n* imac̆agot teet volna vrhoz neki ielo̊nek vr||nak Angiala eſ nagi zeepen fel o̊lto̊ztetue*n* Menniei ruhaban mindo̊n ſebeit meg giogita eſ keet meliet meg ada kiket latua*n* a feiedelo̊m meg dẘho̊duen a haragnak myatta paranc̆ola hogi elvenneiek feiet Meli zent zẘzet veuen az o̊nno̊n Attiah kih viueh a hegire: hol meg fogta vala eſ o̊nno̊n kezeuel el veue feiet s leg ottan Thẘz zaluan leh az eegbo̊l, meg emizte o̊tet ſ a zent Borbalanak teſtet egi aitatoſ kereztien eltemete ot Nikodemiaba de az utan konſta*n*cinapoliba vitetek ſ onnan neminemẘ no̊mo̊ſſek veno̊ceben hozak eſ helihöztetek ah a kereztös Baratoknak kalaſtromaba*n* Bodog azzoni egi hazaban mi vronk Ieſuſnak dic̆o̊ſegere kih eel eſ orzagol mind o̊ro̊ke Ame*n*

Zent Miklo ſ piſpo̊kro̊l valo p*re*dikacio

O meli igen io a firfyui elkẘlc̆ẘnekh mikoron Iſyuſagatol fogua viſele*n*di urnak igaiat ez igeket monda a zent Ieremias profeta siralomrol zerzo̊t ko̊nuenek harmadik rezeben meli igegben mindo̊n embo̊ro̊knek firfiaknak ſ azzoni allatoknak veno̊knek eſ Ifiaknak kiſdedo̊knek ſ nagioknak aianlia vrnak o̊ Igaiat meg vtaltatuan velo̊k a gonoz o̊rdo̊gnek igaiat eſ ez velagnak kit iay meli nagi ſokan vonznak maſtan embo̊ro̊k ko̊zzẘl mert im lattiok ezt hogi o̊rdo̊gert az az a bino̊kert ſ ez velagert meli ſokan mineh munkat teznek eyel ſ napal eſ mineh farac̆agot zenuednek mind kiſdedſego̊kto̊l fogua de az wr Iſtenert c̆ak keueſet ſem akarnak
14 zenu||edni ezo̊kro̊l panazol az wriſten zent Gergo̊lnek zaia altal monduan: eh velagnak zereto̊y, ero̊ſſek ez fo̊ldiegben deh korok a mennieyekre mert eh velagi dic̆o̊ſegert, halalig keuannak munkalkodnia de az o̊ro̊ke valo Bodogſagnak remenleſeert c̆ak keueeſ ideig ſem akarnak munkaban lenni, eh velagi niereſegert mindo̊n bozzuſagot elzenuednek ſ a menniei iutalomert egi kic̆in bo̊zzẘ bezedo̊t nem akarnak elzenuednie nem vala ezo̊k ko̊zzẘl valo, a bodog zent Mikloſ piſpo̊k, mert o̊ meeg zẘleteſenek napiatol ſogua az

vriſten igaiat vohna mikoron ahtul fogua mi*n*d halalaiglan bőitőle a zerdat ſ ah pentőkőth mindőn tőruenieben az edőſ Iſtennek zeplőttelen maraduan azert. imeh meli igen yo embőrnek vrnak igaiat viſelnie mert az vriſten fel magaztalia eh velagon is ezőket ah malaztnak beuſeget aduan nekiők ſ a mas velagon nagi kih ielőnthetetlen dičőſegőth ezt ielőntik kih, a főlűl meg mondoth igeek, kik m e l l e h a r o m r o l l e z ő n t a n u ſ a g o n k

Elſő neminemẘ kerdeſőkről Maſodik zent Miklofnak eletirol harmadik egi peldarol

az elſő melle kerdik zent doktorok előzerh mičoda az vronk kriſtuſnak igaia? kiről a mi edőſ vronk parančolatot ada monduan: vegietők fel az en Igamat vagi vegietők reatok az en Igamat eſ tanuliatok en tőlem mert kegiőſ vagiok ſ alazatoſ zywu felelnek ehre zent doktorok ſ ugi mondnak hogi az ed||őſ vronknak Igaia az **15**
vy tőrueni meliet ő zent ſelſege az Euangeliomban kih ielőnte mely fondaltatik eſ alh az vronk kriſtuſnak kereztinek viſeleſeben mert am őnnőn maga monda zent lukač meg ira az Eua*n*geliomnak tizen Negiedik rezeben ah ki nem viſeli az ő kereztet nem meltő ő reiaia ſeh mondatik Iganak mert mikepen az Igaban ket ket barmot zoktanak beh fognia a zekernek vagi taliganak [beh fognia] vonaſara ezőnkepen vronk kriſtuſ kereztinek igaiaban lelők zerent kettőt kel beh fognonk teſtőnket eſ lőlkőnket a bizoni kereztnek eſ az az iſteni malaztnak zekerenek uonaſara kin iuthaſſonk a mi edőſ vronk kriſtuſ Ieſuſhoz kih immar orzagol embőrſege zerentis Meniőrzagban M a ſ o d i k kerdeſ imezh Mikepen kel vronk Ieſuſnak kereztfaiat viſelnőnk? az az ő zent Igaiat? felel őnnőn maga vronk ehre, mikoron mongia vegietők [fel] reatok az en Igamat nem mongia alatok vagi melletők de ugian azt mongia hogi reiatok mert ſokan vannak a kereztienők kőzzẘl kik dičekőduen a kereztiennek neueuelh kih nagi zabadſagnak dičőſege hagiak magokat ah binőknek Igaia ala niomni Nemeliek eh foldi telhetetlenſegnek myatta ezőketh kereſuen [eſ kereſuen] čak, mint a vakondagok kik mindőnkőr a főldet thwriak Nehmeliek a keueliſegnek myatta kik ez velagi tiztőſſegőt annera keuanniak hogi mind lőlkőket s teſtőket őrők thẘzre aggiak. Nemeliek a buiaſagnak myatta kiket őrdőg ah Teſti binnek myatta zinte ynőkke teth ezők||nek az wriſten **16**
annera zerzőtte a kenokath minere a giőniőrẘſegben voltanak ez illietenők nem viſelik ő raitok vronk kriſtuſnak igaiat, mert leh

ni omta őket a Teſtnek, ez velagnak, eſ ördögnek Igaiok harma dik kerdeſ imez. Minemẅ iegiőkuel eſmerhetih embőr meg, ha az vronk kriſtuſ Igaiat vonzia auagi nem? vronk Ieſus önnön edőſ zaiaual felele ehre [is] mikoron Monda Tanuliatok en tőlem mert kegiőſ vagiok eſ Alazatoſ ziuű ſ ehkeppen niugodalmat leltők a Thẅ lőlkőtóknek meli igegben negi kerekeket a uagi Negi iegiőket ada, kigből meg eſmerhetiők, ha az edőſ vronk Iarmat vonziok uagi kiet elſő az engődelmeſſeg ha engedőnk az Iſteni parančolatoknak ezt ki Ielőnte vronk ez igegben kigben mo*n*da Tanuliatok mert a bizoni tanituanioknak engedniők kelh az ő Meſtőrőknek, mert ehnekẅl ſem a bekeſeg ſem az Iduőſſég, nem lehet ez okaert monda vronk Ieſus a zent Eua*n*geliomba. meg irattatot ha akarz elettre mennie tarč para*n*čolatokat ez elſő Iegy meg vala ze*n*t Mikloſban mert ő ſoha nem tőn ellene az vriſtennek Masodik Iegi az vr Iſtenhőz ualo egieſẅleſ es Baračag kih zeretetnek mondatik ezt ielőnti a mikoron mongia en tőlem ki Allatom zerent zeretet vagiok Meliet meg mutattam embőrre letelőmben erottetők kenzenuedeſommel eſ halalomual ehre monda vronk az Ifiunak kih meg kerde őtet ahrol : mit kellene tenni || *)

17 aianluan az ő lőlket kih mwlek ez velagbol vronknak ziletefe utan mikoron haromzaz negiuen harom eztendőbe irnanak e mai napon eſ el temetuen őtet az ő koporſoiabol olai foli kih meliel ha vala meli kor meg kenettetik meg giogiul mindőn korſagabol fekzik venőczeben maſtan kilőmb kilőmb čudakal fenluen mi vronk kriſtuſnak tiztőſſegere kih eel eſ orzagol őrőkkẅl őrőke Amen vgi legiőn

---

Z e n t A m b o r u s d o k t o r e l e t i h †

Ah zent Amborus doktor eh mai napon tetetek piſpőke Mediolanomba Romai zent Egihaztol ez Amborus vala Romai duſnak a nagi Amboruſ vrnak fya kyh a Romai vraknak valaztaſabol fran-

*) Itt hézag van.

ciat biria vala s vgian ottan zẘlettetek eh zent Amborus kit ah
meh mikoron ah daika leh fekẘtőt volna a mvlato palotaba ből-
čőieben ſ a giermők zaiat meg nitua alunneiek azonkőzbe egi ray
meh zalla reiaia mind orczaiat ſ mind zaiat el lepuen ſ ugi zenge-
doznek vala mi*n*t egi kaptarban uagi koſarban meli mehők ozton
fel keluen rola oli nagi magaſſan fel emelkődenek az eegben hogi
alyg foghattia uala meg az Embőri zőm kit latuan az ő Attia eſ
meg yeduen raita mondah feleſegenek ez giermők nagi embőr
lezőn iőuendőben kih immar el iaruan kezet mind Anniaual ſ mind
Nennieuel mint latta vala a kereztien papoktol meg čokoltatia ||
vala kiben az edőſ vriſtennek bőlčeſegőſ hozzank lataſa ielő*n*tetik 18
kiből el vegezte uala hogi őtet meeg piſpőkke uolna teendő mikoron
azert Romaban immar fel ſerdẘlt koraban tanač adaſſra valaztatot
volna az vraktol miert nagi deiak eſ ezőſ embőr val[n]a latuan a
čazar kepe az ő eleg volťat mindőnre kẘlde őtet ket orzagnak bi-
rodalmara ligurgiaba eſ Emiliaba ſ mikoron iutot volna Mediola-
nomban tahat kih mult a piſpők ez velagbol ki eretnek vala a
tőőb eretnekők iſ meeg eretnek pispőkőt keuannak vala a kereztie-
nők kegig ezt nem akariak vala minek okaert el vegezek hogi meg
vinanak egi maſſalh kit meg ertuen zent Amborůſ doktor miert
eh varoſ is ő tizti vala kőzigben mene eſ oli bőlčen oli okoſon zola
előttők hogi a meg buſult nepeth ottan igienőſſegre hoza ſ azon
kőzben eg čőčőmő giermők kih nem regőn let vala kezde Annia-
nak őleből kaialtani monduan az Amborwſt valaziatok piſpőkke kit
mikoron mind igienlő akarattal valaztottanak volna azonnal kőuue-
tőket kẘldenek a čazarhoz hogi a valaztaſt meg konfirmalnaia kit
meg ertuen zent Amboruſ iol lehet meeg a koron pogan vala de
maga el futa a valaztaſ utan eſ akaruan Ticenom||ba menni tahat 19
Romanak kapuian vagion reguel ſ be menuen titkon Romaba el
reitőzek Leontiuſnak hazaba de mikoron a čazar meg kaialtatta
volna mindőnẘt hogi feie ſ iozaga veztebe kih tartoziek ielőnteni
valaki tudnaia hol volna az Amborust ki mondak őtet eſ akarattia
ellen kezőritek engegnie a valaztaſnak eſ meg kereztőltetuen ma-
gat Niolczad napon piſpőkke zentőltetek ki mikoron Negi eztendő
el mulua Romaba ment volna tahat Annia ki mult ez velagbol ſ egi
kőzuenőſ ruhaiat illetue*n* ottan meg giogiula meg teruen Mediola-
nomba a čazarne Azzon myert eretnek vala nagi ſok bozzuſagot
tetet vala eh zent embőrőn ſ mikoron az Arrianos eretnőkők vel-

neiek hogi a čazartol zanki vettetneiek egi eretnek kih nem mezzeh
lakik vala zent Amboruſhoz : zekeret čenaltata neki hogi ahba vi-
tetneiek a zankiueteſnek heliere de eztendo̊ beh teluen az eretnek a
čazartol azon zekerbe vettetek zankiue eh zent doktornak kegig
zentſego̊ſ voltat kaialtiak vala meeg az o̊rdo̊go̊k is monduan az
o̊rdôngo̊ſo̊gbo̊l hogi iſtennek zereto̊ zente volna e' zent Amboruſ
am egizer mikoron predikallana reia guilenek ſokan az eretneko̊k
20 hogi e mi hito̊nket ugian elo̊tte zidalma||znaiak de latuan az feh
eretnek hogi egi Angial allana mellette eſ fẘlebe ſugnaia a melie·
ket o̊ mondana meg tere eſ a kereztien hito̊t kit annak elo̊tte ha-
borgat vala az vtan ero̊ſſen otalmazia vala Egi ordongo̊ſ eretnek
elo̊ hiua az o̊rdo̊go̊ket hogi igen verettetneie zent Amboruſt velôk
mondanak az o̊rdo̊go̊k nem tehetio̊k mert meeg čak az o̊ haza
aitoara ſem mehetônk ugi giuth meg az o̊ aitatoſſaganak thẘze
Am egizer mikor a čazarne Azzoń nekit fogadot volna reiaia hogi
eyel megh o̊lneie vrozua e' zent Amborust ſ amaz el reito̊zo̊t volna
ſ kezet immar fel emelte volna hogi e zent embo̊rnek feiet el ven-
neie azonnal meg aza keze ſ nem tehete a mit neki hattak vala
kit halua*n* ſokan az Eretneko̊k ko̊zzẘl meg ternek vala eh no̊mo̊ſ
doktor nagi ſok kônueket zerze eſ miſeket ſzoloſmakat meliek az
o̊ Egihazaba mind ez ideig oluaſtatnak o̊ terite meg zent predika-
cioiaual az eretnekſegbo̊l a nagi zent Agoſton doktort kih mulaſat
még nagiual annak elo̊tte meg lata eſ az o̊ Attiafyainak meg ielônte
ſhutuet napianak eſtin efeli elo̊t nagi aitatoſſagual kerezt kepe*n*
teuen az o̊ kezeit eſ imatkozuan kih mwlek ez velagbol ſ mikoron
az o̊ zent Teſtet az Egihazoz vittek uolna veternie koron a meg
21 kereztôlt giermo̊ko̊k lath||ak piſpôki dičo̊ſego̊ſ ruhaba o̊ltôzue ſugi
mutattiak vala annioknak monduan ahon a zent Amboruſ piſpôk
Nemeliek čillagot latnak uala az o̊ Teſte fo̊lo̊t huſuet napian nagi
miſe vtan el temetek o̊tet a kapolnaban meliet o̊nnôn maga čenal-
tatot vala az o̊ ko̊po̊rſoiaban kinel mindo̊n korſagbol embo̊ro̊k
meg zabadulnak eſ o̊rdo̊go̊k embo̊ro̊gbo̊l kih mennek mi vronk Ie-
ſuſnak tiztoſſegere kih orzagol Atiaual eſ zent lelo̊kuel o̊ro̊ke
Ame*n*

a Bodog zẘz Marianak zeplőtele*n* fogontataſarol valo predikatio

Megh zentőle felſegős az ő hailokat ez igeket zent dauid Kirali monda ſ beh irtak a ſoltar kőniűnek Negiue*n* őtődik dičiretiben meli igegben meg ielőntetik, hogi mikepe*n* az oltari zenčeeg nem tartatik hanem čak meg zentőlt Egihazban az ő felſegőſ eſ tiztaſagaert ezőnkepen az Iſtennek fya őrőktől fogua el vegezuen hogi a mi embőri termezetőnket fel venneie egi zőmeliben egieſituen az embőri termezetőt az iſtennihőz illik vala hogi a meh kiben ennek kellene lenni oli tizta lenne mindőn bintől nem čak tetemen zerent valoktol de meg az eredet bintől eſ kiben egiebek fogontatnak Adamnak bineert hogi ilien felſegőſ vrnak hailaka mindőn terőmtőt Allatnal tiztab lenne azert iol mongya || a kirali 22
zent profeta az el kezdőt igeket megh zentőle a felſegős iſten az ő hailakat az az az ő zent Anniat eredet binnekẘl fogontata hogi melto lenne ő reiaia meli igek melle Haromrol lezon iduoſſegőſ tanuſagonk

Elſő ahrol mi okaert zerze ania zent Egihaz hogi eh mai napon azzonionk Maria lőlkenek terőmteſet eſ az ő zent teſtehőz valo Egieſiteſet ki fogontataſanak napianak neue[ue]ztetik illene mindőn kereztien embőrnek felelnek zent doktorok ehre hogi harom okaert Előzer a bodog zẘz Mariaert kinek az vriſten birodalmat ada a mi Iduőſſegőnkő*n* kih ez mai napon fogontatek az az lőlkőſittetek meg a zent Anna azzonnak mehebe ſ meg tartatek hogi az ő lőlke ne eſneiek a binben kiben egiebek eſnek kiből a kereztſegnek myatta tiztulnak meg eſ nem annak előtte eſ meg zentőltetek mindőnőknek folotte hogi a tiztaſagoſ iſtennek melto annia lehetthne Maſodzer zerőztetek ez mai Innep mi erőttőnk hogi nagi edőſ halakath adnank [ho] az vriſtennek kih eh mai napo*n* kezde ielőſ gondot viſelnie a mi iduőſſegőnkrol terőmtuen ez mai napon a zeplőtele*n* zẘzet kitől az ő zerelmeſ fya ah mi embőrſegőnket fel vala veendő hogi awal mi erőttőnk eleget tenne az adoſſagrol o meli nagi hala adaſra vagionk ezert kőteleſők mert zent Bernaldnak mondaſa zerent nem melto vriſte*n*nek tőb aia*n*dokara ki halatlan az ő tőle adattakrol Harm||adzer a mi haznalatonkert mert 23
kečegnekẘl valami tiztőſſegőt mi az Iſten Annianak tezőnk mind

maganak tulaidonittia eſ ſok fele lőlki haznalatoſſagok kőuetkőznek belőle ehre mongia zent Bernald doktor ah Bodog Maria meg nita mindőnőknek kebelet hogi az ő malaztianak telieſſegeből mindőn embőrők vennenek fogliok valčagot korok vigaztalaſt binőſők vigaztalaſt Igazak tőh malaztot Angialok őrőmet az iſtennek fya Embőrſegőt eſ mind a telieſ zent haromſag dičőſegőt o azert ki igen melto a Bodogſagoſ Maria mi tőlőnk a tiztőſſegre eſ a bőčulettre nem ok nekw̃l illi Ania zent Egihaz ennezer azert eztendő altal az ő zent Innepet hogi mineuel nagiob aitatoſſaggal vitetőnk eh nőmőſ zw̃zhőz enneuel nagiob malaztiat erdőmlenőiők az vriſtennek

A h m a ſ o d i k t a n u ſ a g o n k l e g i ő n a hazonrol Minemw̃ haznok kőuetkőznek ehből embőrnek hogi hizik a zeplőtelen zwz Marianak eredet binnekw̃l valo fogontataſat? eſ illik eh mai zent Innepet az ő zeplőtelenſegenek tiztőſſegere felelnek zent doktorok ſot haznalatoſſagat ielőntik ennek Elſő az bizoni tőredelmeſſeg merth valaki meg ertuen hogi az iſtennek Annya mindőn bintől artatlan volt ſ ő kegig ſok binőket teth az vriſten ellen meg eſik ziue eſ ha hiuőn kerendi a bodog Mariat tőredelmeſſegőt nyer az ő zent fyatol neki eſ bineinek bočanattiat Maſodik hazna mert va-
24 lakik eh mai innepet Aitatoſſagual illik || mindőn zw̃kſegőgben megſegellettetnek mikepen [ezt] ſok leth dolgokkal meg bizonita ezt az vriſten Harmadzer mert a feiedelmek kiknek eh zent Innephőz aitatoſſagok [vagnak] uagion az ő tiztőſſegőgből eſ meltoſagogbol zegiőnőkel leh nem vettetnek akar paraztok akar egihaziiak legienek ezert mongia zent Anſelmuſ doktor valaki feiedelőmſegben auagi tiztőſſegben vagi tiztőlied eh mai napoth ſegiebekkel is tiztőlteſſed mert ha őtet ziued zerent zeretőd ſoha gialazattal a te garadičodrol leh nem vettetol. Negiedzer haznal eh mai Innephőz valo Aitatoſſag a temerdők Azzoní allatoknak mert az ő mehőgben valo magzath meg őriztetik mindőnők főlőtte kelh azerth a magzatoſ Azzoni allatoknak a zwz Marianak zeplőtelen fogontataſa napiat aitatoſon illenyők eſ bizoni toredelmeſſegel Igaz gionaſſal oltarhoz iaraſſal eh mai naphoz kezw̃lniők eſ bizodalmat az Iſten Anniahoz vallaniok hogi őket meg ſegelli eſ a giermok vezteſnek karatol meg otalmazia Őtodik hazna vagion kih ez mai napon illih mert azt a zeplőtelen zw̃z halalanak ideien nem hagia

el vezni mert hatalom adatot ő neki hogi mindo̊nöket Iduözithe∫-
∫o̊n valakiket akar ∫ielo̊∫ben az ő Aitato∫it mikepen meg mutattatik
imilien l e t d o l o g b o l e ∫ p e l d a b o l vala harom Atia∫yu kiket
egi no̊mo̊∫ embör valami gono∫∫ago̊kert o̊ro̊k∫egogbol kih vezte minek
okaert amazok tolu||ai∫aggal kezdenek elnye ∫ nagi ∫ok gono∫∫agot **25**
teznek vala meli dolgot haluan a vitez miert tizt tarto vala reia·
iok giůle ∫ a ketteit meg foga ∫ fel akazta a harmadik el zalada
kih buuaba nagiual to̊b apro∫agot tezo̊n vala mert a tizt tartotis
halalra kere∫i uala de maga igen feluen hogi keezben akadna meg
gionek kinek mikoron mondotta volna a Barat hogi touaba otal-
maznaia magat feleluen a toluai ugi monda nem lehet hanem meg
kelh az en Atiamfyai halalat torolnom ha tehető̊m de maga a Bo-
dog zẘzh Maria Innepinek E∫tit meg bo̊ito̊lo̊m vizzel kenierrel
hogi gionatlan e∫ oltari zenčeg nekẘl ne hagion kih mulnöm s
monda a konfe∫∫ör neki yo de nem haznal ∫immit hogi a bẘnnek
zandokaba vagi ∫ amaz toluai el mene elo̊le az no̊mo̊∫ embo̊r myert
tugia vala hogi ∫ok helio̊n le∫elneie o̊tet reia kẘlde' egizer zolgait
a hol megh kimlo̊ttek uala hogi meg fognaiak ∫ miert meg nem
ada magat annera el taglak hogi meeg ah belye∫ ki omloth vala ∫
le eituen ozton konczonket el akarak hanni de meg zolaluan nekik
monda heiaban munkalkottok mert ha mind el konczoltok ∫em
halok adzig meg myg papot nem hitok ∫ meg nem gionom ∫ oltari
zenčego̊t nem vezo̊k ∫ amazok papot hiuan miheliőn ezöket meg
zerzeh ottan kih mulek ez vilagbol nagi Iduo̊∫∫ego̊∫o̊n kith || engegio̊n **26**
ne ko̊nkis Atia fiu zent Lelo̊k Amen

---

ez a zent Lucza Azzoni eleti eh no̊mo̊∫ zent

Lucza Siracu∫anom neuů varo∫beli no̊mo̊∫∫ek ko̊zzẘl ualo
zẘz vala meli Sicilianak tartomaniaba vagion mikoron mind ez
orzagban el hirho̊do̊t uolna a zent Agota azzonnak zenčegenek e∫
čudatetelenek hire e∫ ∫okan eh zent Lucza Azzon varo∫abol men-
nenek az ő kopor∫oiahoz zarandok kepen ah kathanom Neuů varo∫-
ban hol e' zent Agotanak te∫te fekzik uala ki negiuen o̊t meerfo̊ld uala
a Siraku∫anom neuů varo∫hoz monda zent Lucza az ő Annianak

zerelmeſ Aniam Igen ſok hyedelo̊m lezo̊n a zent Agota azzoni ko-
porſoianal Laddek immar Negi eztendo̊ie mult hogi ſimmi vr-
uoſſagual a wert raitad meg nem allathatiok mennio̊nk el müeſ a
to̊b zarandokokual s ko̊nio̊ro̊gio̊nk neki ſ meg ſegelheth az vriſten
elo̊t monda az o̊ Annia neki kinek Euticia uala neue Mennio̊nk-
el bator zerelmeſ Leaniom S mikoron oda iutottanak volna egi
nehan nap utan miſeh korra ah miſere menenek eſ to̊rtenek hogi a
Miſeben az Eua*n*geliomot oluaſſak tahat kiben ielo̊ntetik hogi tizen-
ket eztendo̊ig valo wer korſagbolh az Azzoni allatot vronk eh fo̊l-
do̊n iartaban meg zabadita ſ monda zent Lucza higied ezo̊ket en
edo̊ſ Aniam eſ aitatoſſagual Iary a zent zẘz Agata azzonnak kopor-
ſoiahoz kit ha meg teendez čak imatkozionk meg zabadulz S mi-
koron a miſenek vtanna mind ki takarottanak volna az egihazbol
27 a nepek o̊k ketten a koporſohoz menuen ſokaig imatkozanak s e||zo̊n
ko̊zben Alom io̊ue zent Luczanak zo̊mebe kinek a Bodog zwz zent
Agata gio̊ngio̊ſ ruhakban eſ eko̊ſſego̊gben meg ielo̊nek Angialoknak
ko̊zepo̊tto̊k eſ monda zerelmeſ o̊čem Lucza ym a te hito̊d meg gio-
gita a te Aniadat ezo̊n oraban mert kellemeto̊ſ vriſte*n*nek a te zẘ-
zeſego̊d eſ mikepen ez en varoſomot hiro̊ſſe tette en ero̊ttem ezo̊n-
kepen a te varoſodatis teero̊tted meg eko̊ſiti ſok čuda tetelo̊kuel ſ
ezt meg monduan el enízek elo̊le s fel ſerkenuen latah tahat meg
zabadult Annia a veer korſagbol ſ monda en edo̊ſ Aniam ym meg
giogiultalh azert a kinek erdo̊meert meg adatot az egeſſeeg vronk
kriſtuſtol ahra kerlek hogi a mit en velem akartal anni az en
zẘzeſego̊mnek meg rontoianak ha hozza mennek a kinek
atthal ad annak a ki engo̊met zẘzen tero̊mto̊t eſ meg tar-
tot ſ ne neuezi immar enneko̊m touaba firfiat mert vronk kriſ-
tuſnak iegióztem magamat ſ monda az Euticia zent luczanak
a te atiattol marattat ki tego̊det illet ez ideig meg o̊riztem hogi
megh nem kiſſebẘlt az Enimet kegig te ioban tudod vard meg ha-
lalomat ſ a iozagbol teed azt a mit akarz zent Lucza ezo̊ket hal-
uan monda edo̊ſ Aniam a mit halalod utan acz vriſtennek ahra
adod hogi veled el nem viheto̊d de mikoron maſt adod ez igen
kellemeto̊ſ az vriſtennek meg teruen annak uta*n*na a Sirakuſanom
varoſba mindo̊n o̊ro̊kſego̊ket aroſſa teuen eſ el aduan az Arat zege-
nio̊knek oztogatíak vala nagi beuſegel kit mikoron meg hallot volna
28 a firfi kinek zent Luczat attah || vala mert immar iegibeh vala
monda az Euticianak zent Lucza Annianak mi dolog ert miueli

ezt a lucza monda a zent Euticia a te matkad azt mongia nagi haznoſ őrőkſegőt eſ kazdagot lelt ſ azt akaria meg venni ſ imez bolond el hiue hogi főldi őrőkſegőt akarna venni ſioua hagia a dolgot deh mikoron immar ſimmi őrőgſegők nem maradot volna be uadola a paſcaſioſ feiedelőmnek eh zent Luczat hogi kereztien volna eſ a Romai čazaroknak tormeniők ellen elne kit meg fogatuan az wr kezde ehre kezőriteni hogi aldozneiek az ő Iſteninek a zent Lucza kegig monda a bizoni eſ zeplőtelen aldozat kit igen keduel az vriſten ez hogi a zegeniőket elteſſők eſ ő zwkſegőgben meg ſegoliők monda a paſkaſiuſ wr ah te őrőkſegődet el tekozlottad a paraznaidnak ſugian zolas mint a parazna kinek mikoron eh zenth Lucza mondanaia ſoha meg ſem teſtőmnek ſem lőlkőmnek nem eſmertem meg rontoit monda az wr kičodak a teſtnek eſ Lelőknek rontoi? felele zent Lucza thŵ uattok kik a teſtnek giőniőruſeget iobnak uelitők a Mennieieknel eſ baluaniokat imattattok a Nepekel s monda a paſcaſiuſ noh meg zőnnek a čačogaſok čak a vereſegre iuſſonk kinek mikoron mondotta volna zent Lucza az Iſtennek igei meg nem zőnnek nagi haraggal monda az wr [neki] tahat te iſten uagi felele zent Lucza a kik tiztan elnek zent Lelők lakik ő bennők ſ ahra mo*n*dam hogi az || Iſtennek igei el nem foginak s monda az wr Ingiammait a Bordeliba uitetlek ſ ki ûzetőm ot a zent lőlkőt belőled míkoron zŵzeſegődet el veztőd ſ monda zent Lucza ő neki nem főrtőzik meg a teſt ha az akarat reiaia ne*m* enged ha akaratom nekűl engőmet megh rontandaz keet korona adattatik ennekőm s azonnal mind a varoſbeli fortelmeſ Iſyakat oda hiuata eſ meg parančola hogi az vndok eſ ektelen hazhoz vienneiek ſ mind adzyg ſe hannaiak myg meg halna e' zent Lucza ſ mikoron el akarnaiak immar az ektelen Iſyak vinnie annera meg nehezite őtet a zent lelők hogi meg ſem mozdithatak iol lehet ezőrnel tőbben valanak ſ annak utanna ſok iga Barmokat foganak reiaia ſ kezeit labait meg kőtőzek de meg ſem indula minek okaert igen meg buſuluan ezőn az wr ſ magat meg zegiőnluen nagi ſok fakat hordata kőrniule hogi vgian ottan meg egettetneie ſaſſakat olayal zwrkal eſ egieeb kőuèrſeguel kezde őttoztetni hogi a nagi sebőſ thŵzben egi oraig mind porra lenne de a thŵz ſimmit neki nem arta hanem kőrniűle mind el eguen a fah monda eh nőmőſ zŵz kertem az en edőſ vram Ieſuſtol hogi el halazia valami keueſe az en Martiromſagomat hogi a hiuőknek ziuőgből a kenzenuedeſnek felelmet kyh

vennem Latuan az paſkaſiuſnak Barati hogi igen keſero̊gne myert
nem tud uala mit immar raita tenni ket felo̊l harom felo̊lis tor-
kaba ẘtek a tőrt [ſ gegeiet is megh metek] de azert a zolaſnak
30 aiandokat el || nem vezte de monda ym meg adatek a kereztienők-
nek a bekeſeeg mert Maximianoſ čazar meg holt eſ dioklecianuſt
az vrak Romabol kih vzek ſ a birodalom to̊le el vetetek eſ wr en-
gőmet eh varoſnak patronaul adot ſ azon oraban a Romai vraknak
embőrők ot tero̊mek nagi ſereguel eſ a paſkaſioſ feiedelmet meg
foguan Romaba viuek mert reiaia irtanak vala a tizdbo̊l hogi a
yőuedelmet el tekőzlotta volna ſ tőruent zolgaltatuan reia feiet ve-
uek ah Bodog zẘz zent Lucza kegig a helirol hol alh vala el nem
indula ſ meg ſem hala myg a kereztien papok oda menuen vronk-
nak zent teſtet neki nem adak ſ leg azonnal hogi hozzaia veue
[vronkna] az oltari zenčegőt meg ada lo̊lket vrnak mikoron kriſtuſ
vronknak ziletеſe vtan irnanak harom zaz tyz eztendőben eſ ot Sira-
kuſanom neuű varoſba temettetek el de ozton időh Iartaban a kerez-
tien čazarok konſtancinapoliban hoztak vala maſt kegig venőczeben
tiztőltetik vronk kriſtuſnak tiztőſſegere ki eel eſ orzagol őrőkkẘl
őrőke amen

A zent Lazar eleteről kőuetkőzik kinek innepe
ötöd napon vagio*n* ze*n*t lucza [napnak] Azzon nap-
ianak vtanna:

Ah zent Lazar piſpők kit vronk Ieſus Negied napon halattai-
bol fel tamazta Martanak eſ Magdalnanak Attiok fya vala uronk
31 Ieſuſnak hiu tanituania vala ſ ez velagi || vraſagban eſ őrőkſegben
hatalmaſ vala Attianak Siruſ Annianak Eukaria vala neuők eh
zent Lazar vronknak halala vtan a zent Apoſtoloknak tarſok vala
ő is pinkőſt napian veue a zent lo̊lkőt a tőb Apoſtolokual eſ tanit-
uaniokal thẘzeſ nielu kepeben s annak utanna mindőn őrőkſegő-
ket el aduan predikal vala a tőb Apoſtolokal de mikoron zent
Iſtuan prothomartirnak halala utan a hiu kereztienőket a Sidők
Ieruſalemben igen haborgatnaiak őtet is mind hugaiual egietőmbe
myert kirali nembo̊l valanak a zent Maximinoſſal eſ a Celidoniuſ-
ſal ki uakon ziletőt vala ſ egiebekel ſokakal ah Sidok egi haioban

kẘldeek eſ ewezẘk kormanoſ nekẘl zallitak a tengőrre hogi mind
oda veznenek de az vriſten meg otalmazuan őket iutanak Marſi-
liaban eſ predikacioiokkal mind az orzagot meg teritek ſ azutan az
Egihazi nepek ſ a kőſſeg őtet Tizen Negied eztendőben igienlő
akarattal piſpőkőke valaztak Marſilianak tartomaniaba ſ minek
utanna zent Maria magdalna az ő huga puztaba ment volna ah
zent Lazar Marſiliaban maraduan nagi bodogẘl eſ Iamborul bira
ah nepet ſoha az vtan nem meuete hogi fel tamada mindőn kepen
a zent Apoſtoloknak eſ vronknak eletők zerent Iar vala ſ nagi ke-
meni eletőt viſeluen karačon napianak elotteh niolčad napon kih
mulek vrba ez velagbol || eſ uitetek iſtennek orzagaban kit engegiőn 32
minekőnk eſ Atia fyu zenth Lelők Amen

Zent Tamas Apoſtollrol valo predi*kacio*

Hozd ide a teh kezedet eſ bočaſd oldalamba eſ ne akari lenni
hitötlen de hiu ez igeket zent Ianoſ iria az Eua*n*gelio*m*nak huzad
rezeben meli igegben vronk Ieſus meg mutata mindőn kepen az ő
bizoni zeretetit hozzankis zent Tamaſ Apoſtolhozeſ kinek monda ez
igeket fel tamadaſanak vtan*n*a Niolczad napon meg mutata a zere-
tetőt hozzank mikoron ez egi Iduőzwlendő lelőkerth Tamaſert az ő
őt meli Sebeit meg mutata kiről el amolkoduan Arani zaiu zent
Ianoſ fel kaialt ſ ugi mond gondold meg a mi edőſ iduőzitenknek
kegielmeſſeget mikepen megiőn a Tanituaniokhoz eſ mutogattia
az egi hitőtlen tanituaniert az ő Sebeit ennek meg ielőnteſere hogi
a lőlkőt meliet ő zent felſege dragalatoſ vereuel ualtot meg mind
foldnel mennel ionkab zereti ſ ehre mutata meg az o oldalan valo
nagi ſeboth hogi meg ielőnče mert ziue zerent zereti a mi lőlkőn-
ket ha akariok vennie ezert hogi mind kezein ſ mind labain valo
ſebeit is meg mutata akaruan ielőnteni hogi nem čak bezedeuel de
ugian igazan eſ tetemenieuel zerete mőnket ugi mint mondanaia
Laſſatok meli ziuem zerent zerettelek thẘtőket im mit tettem erőt-
tetők minemẘ ſebőketh vettem fel erőttetők ehre mo*n*da zent Ta-
maſnak vronk Ieſuſ hozd ideh a te kezedeth || eſ bočaſd oldalamban 33
hogi meg eſmeruen ne maragi e hitetlenſegben kibe vagi Meli
Igek melle Haromrol lezőn tanuſagőnk az Elſő lezőn

neminemwͤ kerdeſoͤkroͤl a Maſodik ahrol hogi mindoͤnoͤnknek kelh ezoͤ*n* eroͤkoͤdnoͤnk hogi koͤuetheſſoͤk zent Tamaſnak hitet eſ vronk Ieſushoz valo zeretetit A harmadik tanuſag eleteroͤl legioͤn az Elſoͤ melleh imez harom kerdeſt laſſok meg Eloͤzoͤr ha zent Tamaſ vronk Ieſuſt latua*n* a meg dičoͤwlt teſtdben hiue eh oͤtet iſtenfyanak lenni a fel tamadaſnak utanna minek eloͤtte illette volna az oͤ Sebeit ah kerdeſnek oka vagion mert ugi mondot vala a toͤb Apoſtoloknak kik lattak vala oͤtet fel tamadaſanak napian ſ meg montak vala ezt Tamaſnak hogi addig oͤ nem hinneie myg a zegeknek heliet kezein nem latnaia ſwyat a Seboͤkben nem bočatnaia azert io ezt meg tunnonk felelnek zent doktorok ehre, hogi mihelt lata zoͤmeiuel vronk Ieſuſt ottan hiue oͤtet bizoni Iſtennek lenni minek okaert ugi monda vronk oͤ neki myert latal engoͤmet Tamaſ az en elebi Abrazatomba hwͤl az en iſtenſegoͤmben de myert ket kepe*n* akar vala iſteni kegielmezeſboͤl mi eroͤttoͤnk ehroͤl bizonſagot venni lataſſal eſ illeteſſel hogi mi ziuoͤngboͤl mindoͤn kečegnek oka el vetetneiek ahra mondah hogi addyg nem hinneie myg a seboͤket nem illetneie M a ſ o d i k kerdeſ imez ha zent Tamaſ Apoſtol minek utanna lata vronk Ieſuſt eſ hiue illeteie meg annak foͤloͤtte mind az oͤt Meli ſeboͤketis ? felelnek ehreiſ hogi illete nem oͤnnoͤn ||
34 magaert mint zent Agoſton mongia merth oͤ immar iol hizi vala de a mi hitonknek eroͤſb voltaert ehre mongia a zent leo papa huſueti predikacioiaban zent Tamaſ mikoron zent eſ hiu Apaſtal volna vronk kriſtuſ Ieſus teſtenek tagiait meg tapogata fel Tamadaſanak vtanna nagi hiuoͤn nem ara hogi oͤ benne ketoͤlkoͤdneiek de hogi mi toͤloͤnk mindoͤn ketoͤlkoͤdeſnek eſ hitoͤtlenſegnek okat [toͤloͤnk] el zakaztanaia mert igaz eleg vala az oͤ tulaidon hiteert latnia a kit iol eſmert vala de mi eroͤttoͤnk čelekoͤde ezt, hogi meg is tapogatnaia ah kit lath vala ugi hogi ha mi azt mondanoiok hogi lataſa meg čalatkozot nem mond[at]hatnoiok hogi illeteſeben meg čalatkozot volna

H a r m a d i k kerdeſ imez ha vronk Ieſus az oͤt meli ſeboͤket fel tamadaſanak utanna olian melien tartaie meg az oͤ zent Teſteben. mint a kereztfan figuen valanak raita vagi kegig čak a teſt zinoͤn mint a Seboͤknek helie felel zent Tamaſ hogi olian melien eſ zeloͤſoͤn de maga ſereloͤm eſ faidalom nekwͤl ſ nagi dičoͤſegnek ekoͤſſegeuel mert a Seboͤk menniei dičoͤſegnek čodalatoſ zepſegeuel fenloͤnek ſem kegig ezert monthatiok hogi eh Seboͤknek megh

nilaſaert egez Teſte nem volna vronk Ieſuſnak mert a dičőſegnek zepſegeert kiuel az ő zent teſte meg aiandekoztatek mind nagiob ekőſſeguel fenlik honnem mint ha az Sebőket egezzen meg eppulue valla||naia hogi kegig meliők leginek az edőſ vronknak sebei meg 35
mutathatik mind ze*n*t Iraſſal okoſſagal ſ mind peldaual zent Iraſſal előzer mert vronk Ieſus az Eua*n*geliomban ugi monda Tamaſnak hozd ide kezedet ſ bočaſd be oldalamba eſ wyodat a zegeknek heliebe az okoſſag eſ ezt mutattia mert vaǵ zent Tamaſ vronknak parančolatiara kezet oldalaba bočata ſ wiat a Sebőgben auagí nem ha azt mongiok hogi nem : tahat ottan meg ertiők hogi ő neki Engődetlen volt ſ nem malaztot erdőmlőt de kent ha kegigh engedőt vronknak ſ oldalaba bočatta kezeth ſ uyat kezeiben eſ labaiba niluan meg eſmeriők hogi meliők Iduőzitenkőn az őt meli ſebők ezőnt ielőnti a pelda is mert ha meliek nem voltanak uolna ſ nem volnanak maſtan eſ ah Sebők heiaba monta volna uronk Ieſuſ Tamaſnak hozd ide kezedet ſ uyodat eſ bočaſd a ſebőgben Nagi halakat agionk azert a io Iſtennek eſ mi vronk aldot Ieſuſnak kih a mi zeretetőnkert a minemẘ ſeboket halala napian fel vőn hogi fel tamadaſa vtaniſ meg tarta az ő meg dičőult teſteben mert imeh azokual kőniőrőg zent Attianak erőttőnk hogi minket is meg bodogičon a ze*n*t Sebőkert kiket hozzank valo kegielmeſſegeből akara fel vennie o edőſ vram Ieſus ſualion myert vőd fel a nagi Sebőket erőttőnk ſ mire nem lőn eleeg čak kőniű halallal mẘnket meg valtanod hanem čak hogi a te hozza*n*k valo zeretetődet naginak mutadnad eſ a te bodogſagoſ zeretetődre vonnal mwnket is aldot legi azert őrőke ez te nagi io tetődert ||

Az maſodik tanuſag melle laſſok meg imez kerdeſt mikepen kelh vronkhoz bizonhitot vallanonk eſ zeretetőt zenth Tamaſnak peldaia zerent? felelnek zent doktorok hogi harom kepen előzer tekinteſſel maſodzer illeteſſel harmadzer hitnek vallaſaual előzer mondam hogi kelh Iduőzitenket zeretnőnk Lataſonkal az az hogi lőlki zőmeinkel meg tekinčők vronk Ieſusnak Sebeit eſ kenzenuedeſet hogi mikepen zent Tamaſ Apoſtol nagioban ſ ioban lata a tőbinel iduőzitenknek Sebeit teſti zőmeiuel eſ zőnetlen viſele lőlkeben ezőnkepen mieſ kik őtet meg fezituen nem lattok giako*r*ta meg tekinčők a lelőknek zőmeiuel gondolkoduan kőniőrwletőſſeggel az ő ſok rendbeli kenniairol eſ halakat aggionk ez megh valtaſnak ilien nagi aiandokarol merth ez okaert tetetik zőmeink eleiben 36

vronknak fezẘlete a zent egi hazagban Maſodzer kel zent Tamaſnak peldaia zerent iduőzitenket zeretnőnk illetehſőnkel vagi hozzaia iarulaſonkal mert mikepen vronk Ieſuſ oli draga zeretettel zerete Tamaſt eſ a tőb Apoſtolokat hogi nem čak ada magat nekiők lataſra de meeg illeteſre eſ velők etelre ezőnkepen maſtis oli dragalatoſon zereti mind a yo kereztienőket hogi őnnőn magat aggia nekik hanem lataſ zerent de maga bizonnial az oltari zenčegben kelh azert nagi giakorta vronkat illetnőnk az az zeretettel ||
37 ielőſűl eh zenčegőſ napra hozzank ve*nn*ő*n*k hogi íelőſ malaztiat erdőmliők eſ hozzaia valo zeretedben fel [giuilh] giulionk harmadzer kel iduőzitenket zeretnőnk hitnek vallaſaual hogi mind ziuőngbe ſ mind zankal valiok őtet mert mind eh kettő zẘkſeeg Iduőſſegőnk melle ezt ielőnte zent Tamaſ mikoron a me latua*n* vronk Ieſuſt monda en vra*m* ſ en iſtenőm : kel touaba vallano*n*k őtet miuelkodetonkelis mind halaliglan az ő elkẘlčet kőueteſnek myatta ki igen Alazatoſ Bekeſegőſ zelid kegiőſ eert Elkẘlčẘ iozan eſ keueſ bezedẘ igaz mondo eſ ioh peldaual elő vala kikben mind kőuete edőſ vronk kriſtuſt e bodog zent Apaſtal kyert meg eſ őletete magat a hitnek igaſſagaert eſ az ő zeretetiert

Harmadik tanuſagonk legiőn zent Tamaſ Apoſtolnak eleteről:

eh zent Tamaſ Sido uala vronknak egi feh Apoſtola ki Iduőzitenknek menibe meneſenek utanna Ceſareaba predikalla kinek vronkh Ieſuſ meg ielőnuen monda Tamaſ az Indiayaknak kiraliok a Gondoforus ide ſirianak tartomaniaban kẘldőtte az ő tizt tartoiath az Abaneſt hogi ő neki olih meſtőrt kereſſőn hogi ki kirali palotakat tugion neki čenalni ſym tegődet kẘldlek neki ſ veled lezők őt eſ minek utanna az orzagokat meg teritőd hozzam iőzh Martiromſagnak palmaiaual ſ monda zent Tamaſ vram vagi ſ en the zolgad vagiok legiőn azert a te akaratod s mikoron beh iutot
38 volna az Abaneſ a varo||sba neki ielőnek Iduőzitenk mikoron a pyaczon iarna amaz zent Tamaſſal egi tiztőletőſ zőmelinek kepeben ſ neki aianla őteth monduan hogi ő kirali palotakat tunna čenalni ſ azt eſ mondah neki enneköm zolgam ſeh fele meſtőrſegben igen bőlč meg őrẘluen ezőn az Abaneſ neuű tizt tarto haiora ẘle zent Tamaſſal eſ mikoron mennenek a tengőrőn monda zent tamaſnak čuda zep termetẘ embőr a te vrad kirali eh vagi mi dolgoſ ? monda zent Tamaſ nagi kiralinak fya kinek orzaga oli nagi

ero̊ſhegieſ fo̊ldo̊n vagion hogi ſoha ellenſeg oda nem mehet eſ oli
ſok kwlo̊mb kẘlo̊mbfele miueſ meſto̊ri vannak hogi mindo̊nfele
Meſto̊rſego̊t tunnak kiket el oztogat egifeleis maſſeleiſ valamit az
o̊ miuo̊kel lelnek meg teruen mind az o̊ kiralioknak tulaidonittiak
ſ mikoron ſokakat zolt volna ah kiraľi dolgoſanak zent Tamaſ
peldah bezedben az menio̊rzagrol a maz mind a fo̊ldi rakaſrol eſ
palotarol erti vala ſ mikoron heted napon iuttanak volna Andrino-
poliba hol a kiralnak Menieko̊zo̊ie vala mert leania[d]th aggia uala
haza felh hiuak o̊ket a vendegſegbe ſ mikoron egy Sido leani vigaz-
talnaia a vendego̊ket kinto̊rnaiaual eſ enek mondaſaual ſ lattah
volna hogi zent Tamaſ nem enneiek de Menio̊rzag fele nezne meg
erte hogi Sido volna ſidoul kezde ezo̊ket eneko̊lnie egi az Sidok-
nak iſtene ki mindo̊no̊ket tero̊mte ſ mikoron latnaia hogi keduel-
neie zent Ta||mas giakorta kezde mondanya ſ latuan egi az Aztal- 39
nakok ko̊zzẘl hogi nem enneiek zent Tamaſ alita mert az etkeket
vtalta uolna megh o̊rczel ẘte o̊tet ſ monda zent Tamaſ nem vezo̊-
delmet keuanuan de io̊uendo̊t monduan addyg innen fel nem kelo̊k
myg ah kezet meli arczel wte az ebek ide a vendego̊k eleibe nem
hoziak kit myert ſido nieluo̊n monda to̊b ſinki nem erte a Sido
leannal mikoron azert vala minek valo uizert az Ifyu ah kwttra
ment volna egi orozlan reiaia hertelenko̊duen megh o̊le ſ ueret kih
ziua ſ egi fekete komondor a kézét ki zakaztuan meliel zent Tamaſt
ẘto̊tte vala zaiaba faluan a vendego̊k ko̊zze hoza kit latuan a Sido
Leani meg bezelle a dolgot a kirali elo̊t fel vetuen ſipiat a Leani
imada a zent Apoſtolt a kirali kereſere kegig meg alduan mind a
vo̊ legent ſmind a menyazont zent Tamaſ az Abaneſſel meg ten-
go̊rre ẘlenek s eſtue mikoron immar az Ifiak agiaſ hazogba men-
tenek volna tahat a ſirſinakh kezeben egi palma vagion ſ rakua
palmanak giumo̊lčeuel kibo̊l mind ketten euenek eſ el eluunak Al-
mogban kegig latanak egi nagi gio̊ngio̊ſ ruhagban olto̊zo̊t kiralth
meli kirali meg alda o̊ket eſ inte hogi engo̊delmeſo̊k lennenek az o̊
Apoſtolanak tanačanak kik mikoron fel ſerkentenek volna ſ ez almot
egi maſnak bezelleneiek zent Tamaſ aitok beh teue hozzaiok mene
ſokat zoluan vronk Ieſuſrol ſ az iduo̊ſſegro̊l nekik eſ inte o̊ket a
zẘzeſég tartaſra ſ hogi ot bezellene velo̊k azon ko̊zben ket zent
Angialok nagi fe||no̊ſſeggel ot ielo̊nuen mondanak mi vagionk kik 40
az vriſtento̊l thẘnekto̊k o̊rizetto̊kre adattonk ha e zent Apoſtolnak
inteſet fogagiatok valamit keuantok a nagi iſtento̊l mind meg nieri-

tők ſ amazok mondanak engődelmeſők akaronk lenni s leg ottan meg
tanituan zent Tamaſ őket ahra mith kellene hinniők meg kereztőle
őket a fyrfyat dienőſnek ki annak vtanna a varoſnak piſpőkeue
tetetek a kirali leaniat pelagianak kereztőle ki zerzetős eletőt vi-
ſeluen Martiromſagal veue a Meniőrzagot S mikoro*n* mind eh ču-
dakat az Abaneſ indyai kiraľnak dolgoſa latta uolna ő eſ hŵn vronk
kriſtuſban ſ meg iſ kereztőlkődek S Iutuan Indiaban eh zent Ta-
maſſal az Abaneſ beh viue a kiralihoz eh nőmőſ Apoſtolt eſ igen
dičire a kiralinak az ő Meſtőrſeget ſ fel fogada hogi igen zeep pa-
lotakat čenalnah neki s embőri mod zerent mint a Romayak čenal-
tattiak vala magoknak a palotakat azon modon meg iegize neki
S kezeben ada a kiralnak a kirali kegig ige*n* meg keduele ſ nagi
kenčőt ada neki ſ őnnő*n* maganak maſ orzagaba kelletek menni
hol eſ ket egez eztendeig lakek ez idő alat kegig a zent Tamaſ
Apoſtol predikalla[ni] ſ nagi ſokakat terite vronk Ieſuſnak hitireh
ſok egihazak rakata eſ a nagi kenčőth kith A kirali neki adot vala
mind a zegeniőknek oztogata s meg teruen a kirali ſ haluan mind
ezőket zent Tamaſt az Abaneſſel azonnal nagi erőſ tőmlőczbe te||-
41 tete hogi eleuenőn meg niuzaſſa ezőnkőzben iſteni zerzeſből a
kiralnak egietlen egi Attiafya ki mulek ez velagbol negi napeg draga
koporſot čenaltatuan a kirali nekih mikoron immar el akarnaia
temettethnie fel tamada ſ mindőnők meg yeduen el futanak onnan
ſ čak a kirali maradot vala ot S mo*n*da a kiralinak az embőr a kit
el akarz vezteni a felſegőſ mindőnhato iſtennek Barattia ſ Angia-
lok zolgalnak neki kik engőmet hogi ez velagbol kih mulam paradi-
čombanwűnek ſ egi čodalatoſ zep palotat mutatanak ennekőm ſ ezt
mondak ezt a Tamaſ čenalta Batiadnak a kiralnak de myert meltat-
lanna teue magat ehre im meg niertők az vriſtentől hogi fel tamazt
ſ ad meg neki a kenčőt kit Tamaſnak ezert adot uala ſozton tiied le-
zőn meli dolgot haluan a kirali ottan az meg holt eſ fel tamadot Attia-
fyaual ah Tőmlőczhőz menuen kih bočatak ze*n*t Tamaſt mind az
Abaneſſel egietőmben ſ ah kirali latua*n* a zent Apoſtolt Attiafya-
ual egietőmben labai előt főldre borulua kernekh vala bočanatot
kiknek mo*n*da zent Tamaſ nagiokat tet az vriſten veletők hogi a
Menniei titkokat meg ielőntőtte higietők vronk Ieſuſban ſ kereztől-
kőgietők meg hogi a Meniőrzagot eſ meg veheſſetők S mikoron
ezőket mi*n*d meg zerőztek volna eſ immar a palotaroľh vetekőd-
nenek ha kőzőnſeguel lenne őuek uagi kegig egike lenne monda

zent Tamaſ Meniorzagban ſok palotak vannak meliek imačagokal
eſ Alamoſnaual vetetteth||etnek meg ennek utanna zent Tamaſ mind **42**
az orzagbeli korokat őzue giuhtete eſ imačagot teuen erőttők ſ ama-
zok mo*n*duan az Amennőth yme nagi vellam zalla reaiok az eegből
eſ meg yeduen mind főldre eſenek de egi ora el muluan ſ a zent
Apoſtol őket meg erőſſituen mind meg giogiulanak eſ fel kellenek
az napon mind eſtyg predikaluan zent Tamaſ kilencz ezőr embőrt
terite vronk Ieſuſnak hitire azzoni allatoktol eſ giermőkőktől meg
valua ennek utanna iſteni ielőnedből a belſő indyaba mene nagi
ſokh čudakat ot teuen kik kőzot a Migdonia [kiraline] azzonnak
őčet ki vak uala meg giogita ſ mikoron a Migdonia a kiralne azzon-
nak őče ſ a karriſiuſnak feleſege keuannia latni ze*n*t Tamaſ Apoſ-
tolt ki az ő őčenek zőmet meg giogittotta uala ſ monda a ſintűen
ő neki őltőziel parazt ruhaban eſ wli a zegeniők kőzze ſ ekepen
a predikacion meg lathatod ſ igaz vgi tőn a migdonia ſ mikoron
latta volna a čodakateſ melieket tőn ſőnnőn magat iſ a predi-
kacioiateſ hallotta volna hẘn vronk kriſtuſban ſ a zent Tamaſnak
kőuetőie leuen nem akara touabah az ő feriehőz egieſodni kit meg
ielőntue*n* kariſius wr a kiralinak kere őtet hogy a kiraline azzont
ki az ő feleſegenek nennie vala hogi hozzaia bočatnaia eſ ta-
način adna neki hogi ezt ne miuelneieh || meli dolgot mikoron a **43**
kiralne azzon kihnek Trepcia vala neue meg tet volna megh ielőnt-
uen Migdonia a minemw čudakat zent Tamaſ tenne eh kiralne
azzonnak monda o ki igen keuannam ez Embőrt latnom ſ el uiuen
őtet Migdonia a Gimforuſnak hazahoz hol zent Tamaſ predikal
vala lelenek az aito előt ſok korokat kiket a zent Apoſtol a predi-
kacio uta*n* illetuen kezeuel mind meg giogita kik kőzzűl miko-
ron egi vtalatoſ pokloſ mindőn teſteben ot allana a zent Tamaſ
predikacioian egi fenőſ giermők ielőnek ſeh pokloſt a nep
kőzőt felfele hiuan le vetkőzteteh eſ bőret leh vonuan mint
egi niuzot boriunak ſ mindőn pokloſſagbol meg tiztitua*n* kih bo-
čata onnan meli dolgot latua*n* ah kiralne azzon eſ hẘn vronk
Ieſuſban es mikoron [az] meg tert volna az Aſmodeus kiralihoz meg
monda mind azokat melieket latot eſ hallot volna kiket amaz mi-
koron nem hinne meg utala a kiraline Azzon eſ nem akara tőbbe
hozzaia egieſődnie kin a kirali igen meg haraguuan tanačbol tőm-
lőczbeh tetete zent Tamaſ Apoſtolt kihoz a zent Migdonia iőuen
binet monda eſ meg kőuete hogi ő erőtte tetetőt volna a Tőmlőcz-

ben meli azzoni allatot a zent Apoſtol meg vigaztaluan monda ező-
ket en őrőmeſt zenuedőm vronk kriſtuſert Ennek utanna a kiraľ-
44 nak parančolattiabol a Tőmlőczből kihozattatek eſ egő vaſ pleh||ő-
kőn kezde mezitelen labbal iartatni de azonnal egi kẃt fakaduan
fel meg olta az vaſnak thẃzeſ voltat ſ ennek utanna egő kemencze-
ben vettete de zent Tamaſ a thẃzben nagi kyeſőn maraduan holte
kelue egezzen ki iőue az egő kemőnczeből ennek vtanna monda
ah kariſius wr a kiralnakh kezőriſd ahra hogi imagia az iſtenőket ſ
ottan reiaia haragozik az ő Iſtene ſ mikoron ehre kiztetneie a ki-
rali uitete őtet a napnak templomaba ſ monda ſidoul zent Tamaſ
a baluanba lakozo iſtennek miheľőn terdre eſőm azonnal el tőried
a baluant monda az őrdőg had tőriem el a Templomot eſ hogi vez-
zenek el a te ellenſegid feleleh a zent Apoſtol vai ne ſőőg ezt pa-
rančolom hogi ſinkinek neh arthaſ terdreire eſuen azert zent Tamaſ
Sido nieluőn imadah vronk kriſtuſt parančoluan az őrdőgnek
hogi el tőrneie a baluant ſ őnnőn maga pokolba menne ſ azonnal
mint egi vyhiuz mind el oluada a Napnak baluania kit latuan a
baluan imado papok nagi iaigataſſal kezdeek magokat ſiratnia eſ
a piſpok tőrt vonuan altal vere zent Tamaſ Apoſtolt ſannep fegi-
uert ragada hogi mind a kiralt ſ a karriſiuſt ſ a baluan papokat le
vagiak zent Tamaſert ſ amazok el futanak a Nepek kegig nagi
tiztőſſeguel el temetek az ő zent teſtet de annak vtanna hozatek
ediſſaba mi vronk kriſtuſ Ieſuſnak tiztőſſegere ki eel eſ orzagol
őrőkẃl őrőke amen ||

---

45 karačon eſtire valo predikacio

Zentőlietők meg eh mai napon magatokat eſ legietők kezek mert holnapon meg lattiatok thẃ kőzőttetők az iſtennek felſeget ez igeket Ania zenth egihaz ez Eyelih veterniei zoloſmaba enekle meli igegben intih mind a kereztienőket ehre hogi eh mai napon mindőn bintől meg tiztulianak a bizoni penitencianak myatta eſ a holnapi naphoz zeretettel eſ meltan kezẃlienek hogi a napnak meltoſagoſ voltaert ſaző meg tiztulaſokert vriſtennek zolgalattiara meltők legienek eſ kellemetőſők hogi ne legiőn valami bẃn ő bennők kyh az ő lőlkőket meg gialazna vronk Ieſus

előth mert iol lehet fel ment meniőrzagba de maga meg nezih mint zent leo papa mongia minemẘ kezulettel kezitik a hiuők lőlkőket az ő zẘletefenek Iduőffegőf napiahoz ef ah mikeppen lattia kinek kinek mind lőlket ioh elkẘlčőkuel meg ekőfűluen azonkepen oztia az ő ergalmaffaganak malaztiat ha kegigh valakit binőgben lel kőzzẘlők azt kezdi mondani a zent Angialoknak vagiatok ki ezh velagbol az azzu fat f veffetők a kẘlfő fetetfegre hol ot firnak őrőke ef a nagi kenban čikorgattiak az ő fogokat ezőkert mondatanak az el kezdőt igek zentőlteffetők meg ma ef Legietők kezők lőlkőtőgbe holnapra

Meli igek melle kettőről lezőn tanufagonk előzer ahrol mikepen kel || magonkat a holnapi naphoz 46 kez[ẘl]itenőnk ef magonkat meg zentőlnőnk? kih melle tunnonk kelh hogi harom fele hozzank iőueti vagion vronk Iefufnak kikről Ania zent egihaz holnapon emlekőzik Elf ő az ő tefti zẘletefe mikepen čudakepen a zeplőtelen zẘz Mariatol zizen ziletek ez velagra meliet a holnapi napon peldaz mi nekőnk Ania zent Egihaz az ő zentfegőf ziletefehőz kezẘlnőnk kelh a binőktől valo meg tiztulaffal mert Iduőzitenk ah mi termezetőnket fel veue kel a mi teftőnketh tiztőletőf kepen tartanonk tiztafagban ef lőlkőnket binőktől valo zabadfagba miert hogi az ifteni felfeg binők ala vetőt teftdben nem lakozhatik a zent Irafnak mondafa zerent ehre mongia zent dauid kirali a Soltar kőniuben te kegig vram a zent embőrben az az tiztaban lakozol Mafod ziletefe vronk Iefufnak kiről holnapon emlekőzik ania zent egihaz az embőri lőlkőgben valo zẘletefe malaztianak myatta kit őnnőn maga igere a zent Euangeliomba mint zent Ianof iria tizen negied rezeben ha valaki engőmet zeret meg tartia az en parančolatimat f az en Atiam ef zereti őtet es hozzaia iőuőnk f nala meg maradonk ez Nőmőf ziletefehőz vronknak kel kezwlnőnk ef magonkat meg zentőlnőnk zent Tőredelmeffeguel az az ziuőnk zerent valo banattal hogi ő zent felfegenek ellene ve[go]||tkőztőnk ef igaz gionaffal f bizoni eleg tetellel mert ha a 47 hazat meg főpőriők a holnapi napnak tiztőffegere ef zennief vngeinket meg mofatiok f még nemeliek teftőket is mah meg főrőztik nagiual inkab a binőknek zenniet leh kel magonkrol tiztitanonk harmadik ziletefe vronk Iefufnak az oltari zentfeegben valo ielőn voltah kinek vetele myat hozzank iő ef bennőnk lakozik mint ameh őnnőn maga igereh monduan a ki en

teſtômet ezi eſ verômeth izia en bennem lakozik eſ en ô benne
ehőz keẘzlnônk kelh eſ meg zentôlnônk magonkat nem čak a bi-
nôktôl meg tiztulaſnak myatta de mindôn tuniaſagnak eſ egieb ez
velagi zorgalmatoſſagnak el tauoztataſa myat kik az Aitatoſſagnak
lôlket bennônk meg banthatnaiak eſ iſteni elmelkôdeſôgben valo
foglalatoſſaggal ſ az ô ſok io teterôl valo hala adaſſal ſ magonknak
fôldig valo meg alazaſaual mert az vriſten ônnôn maga mongia a
zent Iraſbol hogi a meg alazot ziuet eſ tôredelmeſt ne*m* vtalia ô
zent felſege bodog azert ki ônnô*n* magat az edőſ vronknak e' ha-
romfele ziletéſehőz ygi zerzi magat mert ez melta*n* zolgalia a zent
napot M a ſ o d i k eſ u t o l ſ o t a n u ſ a g o n k a z i ſ t e n i fel-
ſ e g n e k meg mutataſarol az az mikepen ielônte meg a hatalmaſ
ioh iſten az ô felſegôſ voltat holnapi napon ez velagnak mert amaz
48 el kezdôt igegben ugi mondatek holn||apon meglattiatok az iſtennek
felſeget thẘ bennetôk ugi felelnek zent doctorok ehre hogi vronk
kriſtuſ az elô Atia iſtennek fya ez velagra zilettetuen a zeplôtelen
zẘztôl holnapi napon nagi ſok čudakal meg mutata az o felſegôſ
voltat elôzer ehben hogi a zẘz zile maſodzer hogi a zẘleſben kent
nem zenuede harmadzer hogi a zẘz Ania ôtet zẘzei teieuel tarta
eſ hogi iſten leuen Sira eſ Iazolba helihôztetek az oktalan allatok
ôtet meg eſmeruen imadak terdôkre eſuen eſ meg melegituen az
Eyelt napali velagoſſagra valtoztuan ſ nagi ſok tôb čodakat te-
uen kigbôl az ô bizoni iſteni felſegôſ hatalmaſſaga mutatta-
tik minek okaert harom tiztôſſeguel zolgaltatik ez mai vigilie
E l ő z e r merth a veterniei dičiretôn kezdetek el ez mai vi-
gilie Egieb innepôk večernien kezdetnek el de eh maih ez
eyel oka imez mert vronk Ieſuſnak ez velagra ziletéſe dičire-
tôn kezdetek el mind a zent Angialoktol ſ mind ez fôldi em-
bôrôktôl mert mikepen zent Lukač iria a zent Eua*n*gelio*m*nak ma-
ſodik rezeben mihelion vronk Ieſus zẘletek az Angialoknak Sere-
gôk ottan dičôſegôt eneklenek meeg eh fôldôn is az vriſtennek kit
latua*n* a zent paztorok eſ bethlehemben menuen imadak ot a
ziletôt giermôk Ieſuſt eſ teruen az ô barmokhoz dičirek az edőſ
vriſtent eſ magaztalak mindônôgben M a ſ o d z e r mert a holnapi
zent Innepôt kapaban ôltôzue egô zôuetnekôknel hirdetik mah a
49 zerzetôſôknek || egi hazogban a holnapnak ô zent Innepeth hogi
vronk Ieſus ez velagra ziletek harom o*r*zagoknak eſ nieluek-
nek kẘlômbſegen Romaiaknak a Sidoknak eſ Gôrôgôknek hogi

kikimind meg erče iduoͦzitenknek meltoſagat eſ mindoͦn nielu vallaſt tegioͦn oͦ rola hogy immaran wͤl Atia iſtennek dičoͦſegeben mikepen ezt iria zent pal a Goͦroͦgoͦknek yrt leueleben Harmadzer eh mai vigilie tiztoͦltetik mert mikoron a prima koͦzoͦt a Giermoͦk Ieſuſnak zileteſet hirdetik eſ ez igere Iutnak a kriſtuſ iſtennek fya Iudanak Bethlehemeben zilettetik azonnal a zerzetoͦſoͦkh terdoͦkre eſuen imagiak vronk Ieſuſt ez okaert hogi oͦtet tiztoͦluen halakat agianak neki eſ meg fizeſſenek valamit az oͦ ioͦteteben mert oͦ zent felſege ez mai napon mind foͦldigh alaza magat eroͦttoͦnk meg latogatuan minket a mi termezetoͦngben azert az Igaſſagheſ ezt mutattia: hogi az oͦ minket meg latogataſaert halakat agionk eſ terdoͦnkreh eſue tiztoͦlioͦk mert mikepen az oͦ hozzank valo zeretetit ioban meg nem fizethetioͦk hanemha iſmeeg vizont zerettioͦk oͦtet ſem halalarol ioban eleget nem tehetoͦnk hanem ha mi eſ eroͦtte magonkat meg oͦletnoͦioͦk ezoͦnkepen ſoha ioban eleg halat oͦ zent felſegenek magat eroͦttoͦnk ennere meg Alazaſaert nem adhatonk mint ha mi eſ oͦ eroͦtte mind foͦldik alaziok magonkat ha azert akariok hogi oͦ neki vronknak kedueben legioͦnk zentoͦlioͦk meg ma magonkat eſ holnapon meg koſtolhatiok az oͦ malaztiat Amen ||

---

vronk zileteſeroͤl valo tanuſagh 50

Ah mi edoͦſ vronk Ieſuſnak zileteſeh teſt zerent Adamnak teroͦmteſe utan loͦn oͦt ezoͦr eztendoͦ beh teluen eſ egi hean keet zaz mint zent Euſebius iria az oͦ kronikaiaban az oktauianoſ čazar ideiebeu kinek birodalma alat eh telieſ velag oli nagi bekeſeggel oͦrwͤl uala hogi mindoͦn foͦldet bekeſegoͦſoͦn byr uala čak egiedwͤl eztlh kegig akara edoͦſ iduoͦzitenk hogi e' velagra zileteſet az idoͦnek bekeſege meg velagoſitanaia ki Iſten koͦzoͦt Angialok koͦzoͦt eſ emboͦroͦk koͦzoͦt bekeſegoͦt ioͦh vala zeroͦzni az Auguſtus čazar azert kih mind az velagot a Romayaknak birodalma ala haitotta vala akaruan meg tunnia hani varoſok faluk ſ tartomaniok varak varos Leh faluk eſ emboͦroͦk [ez] volnanak ez velagon Birodalmanak Negiuen kettoͦd eztendoͦiebe parančola mindoͦn orzagokra a tizt tartoknak hogi ez oͦket regeſtomba venneiek

ygi eh kepen hoǵ kiki mind oda menne a hol tamadot vala
ſ egy tiz penzőſ garaſt aduan adoban a čazarnak engődelmeſſegőt
fogadna eſ hiuſegőt a Romaiaknak eh kegig mondatik uala foga-
daſnak uagi uallaſ tetelnek mert kiki mind őnnőn zaiaual mongia
uala azokat mondatik vala kegig ez iraſnak eſ mert mindőnőknek
neuők meg irattatik vala eh fele Regeſtom tetel mentw̃l előzer az
Cirinuſtol Siria orzagnak tizt tartoiatol kezdetek kiben tartatik a
Sido orzagis kinek okah imez mert eh telieſ főldnek hol embőrők
51 la||koznak a Sido orzag zinte kőzepi ſ azert akarak a tizt tartok
hogi őt kezdeſſek el hogy onnan hamareb el hirhődneiek e' velag
zerte zent Ioſef kegig myert Bethlehemből tahmadot vala azzo-
nionk Mariaual ő eſ fel keleh eſ Bethleemben indula myert hogi
dauid kiralnak maguabol zarmazot vala el viue kegig vele az ő
neki iegzőt zeplőtele*n* zw̃zet mert el kőzelitőt uala a zileſnek ideie
ſ ez nagi kenčőt kit a yo Iſten ő reiaiah bizot vala nem akara va-
lakinek hadnya S mikoron immar Betlehemhőz nem mezze vol-
nanak lata lelőgben a Bodog zw̃z Maria hogi tahat ah nepnek fele
kih betleembe vala igen őrw̃l ſ fele igen ohait mikoro*n* ennek oka-
rol gondolkodneiek neki ielőnue*n* yrnak Angiala monda a Neepnek
ſele ki igen őrw̃l a pogan nemzetőt peldazia kih Abrahamnak mag-
uaba őrők aldomaſt volna weendő a nep ki Syr a Sidokat peldazia
kiket vriſten az o vakſagokert nagiob rezreh meg vetőt ſ azon kőz-
ben beeh erenek a varoſba ſ az vendegőknek ſokſagokert zallaſt ne*m*
lelenek de menenek egi kőz helire vagi yn helire meli ket haz kőzőt
vala eſ fődel alat houa a polgarok ihreſ napon giulnek vala ki
Iſtallonak eſ neueztetik mert iazol is vala ot a houa a videkiek mi-
koron a vaſara mennek vala bethleemben kőtik uala az ő barmo-
kat oda uiue azert a Nőmőſ zent Ioſef ꝛ az Iſtennek Anniat o meľi-
ſegőſ Alazatoſſag, o čudalatoſ iſteni itelet, ne aličad azt, hogi ez
52 tőrteenedből lőn de bizoni iſteni zerzeſből: hogy || zallaſt Betleem-
ben ne lelnenek mert ah benne lakozok gonozok valanak ſ nem lőnek
meltok ehre hogi latnaiak az elő Iſten fyanak zileteſet ſeh felinek
előtte eſt hainalba el kezde oluadnia a bodog zw̃z Marianak ziue
eſ indulatokat teuen az o meheben vronk Ieſuſ kiből čudalatoſ edőſ-
ſegőket erőzuen a zeplőtelen zw̃z meg erte hogi el iőt volna a zw̃-
leſnek oraia ſ ottan imačagra aduan magat eſ iſteni elmelkőde-
ſőkre el fenőſődők mindőn tagiaban ſ az elſő rendbeli kar Angialok
nagi Sereggel őt terőmue*n* eſ imadua*n* azzonionkat kezdek mon-

dania o mindőn egek eſ kődőg agiatok eſő eſ harmat kepen az
igazat niſiek meg a fǒld eſ zilie az iduőzitőt ſ tőb diciretőket mond-
uan vigaztaliak uala a nőmőſ zizet eh feli előt a kőzep rend beli
Angialok eſ az ő Seregőkel leh zaluan Iduőzlek azzonionkat eſ
mondanak Iőyőn ki a vőh legeny az ő Agiaſ hazabol hogi iduő-
ziče az ő Nepet eſ alduan ſok kepen az edőſ Ieſuſth ſazo zent
Anniat fel fele allanak eſ a kőzhelt igen el fenőſitek S el iőuen az
é feli kor ſ mind eh fǒldőn nappali velagoſſag leuen eſ a fǒlſő kar
beli Angialok iſ le zaluan Meniőrzagbol ſ a nema binben elők ako-
ron ez velagbol hertelen halallal ki muluan ez velagra ziletek az
edőſ vronk Ieſuſ kičin giermőkſegben S imaduuan azzonionk őtet
mind az zent Angialokal egietőmbe nagi halakat monda telieſ em-
bőri nemzet kepeben edőſ vronknak || S ennek utanna ruhakba 53
eſ poztoban takaruan a iazolbeli zenara helihőztete őtet Meli ze-
nat annak utanna zent elonah azzoni Romaba hoza hol nagi tiz-
tőſſegben eſ Erőklie kepen tartatik Meli vronk Ieſuſnak ziletefe
melle teſt zere*n*t e velag*r*a h a r o m r e n d b e l i t a n u ſ a g o *n* k
l e z ő n

Elſő a čudalatoſ vyhſagrol meliet tőn az edőſ iſten ez mai
napon Maſodik a meg hamoſſithatatlan bizonſagrol harmadik
a meg gondolhatatlan haznalatoſſagrol meli kővetkőzek vronk
Ieſuſnak ziletefeből az Elſő melle tunnonk kel hogi čudala-
toſ viſag lőn ez hogi az iſten embőrre lőn mert ah mikepen
zent Bernald mongia az őrőke valo eſ az wy čudakepen őzue egie-
ſődenek tunnia mi*n*t az iſtenſeg ſ az Embőrſeeg hogi kegiglen az
Iſtennek igeye meg maraduan az ő termezetiben embőrre lőn meg
mutathatik ez valah mikepen peldaual is Im azt latiok hogi az
igeth ki embőrnek lőlkebe el reitetőt ſem lathattiok ſem halhatiok
ſem illethetiők de ha meg irattatik bőtwkel iol lehet az ő allatiaba
nem valtozot el de maga el oluaſtathatik eſ meg lattathatik eſ egie-
bektől meg halgattathatik ſ kezeiuel is meg illettetheti embőr ſőg
ah bőthwknek formaiok zerent elis vakarhattia eſ tőrőlheti embőr
ezőnkepen az iſte*n*nek igeieh az az fya kih őrőke az iſteni elme-
ben zilettetek valtozhatatlanul maradua*n* kih lőlki eſ valtozhatat-
lan vala az embőri teſtnek fel veteleben lathato eſ illethető lőn
ſőőg nagi kenokat zenuedhető M a ſ o || d kih čodalatoſſa tezi az 54
edőſ vronknak ziletefet ez velagra hogi zwztől ziletek az zwz Ania-
nak kennia nekűl eh meg mutatek előzer zent Iſayaſ profeta kőnue-

nek heted rezeben kih ugi monda Imeh a zẘz fyat fogad eſ zẘl
maſodzer meg mutattatek az Aaronnak vezzo̊ien ki meg veragozek
eſ a zent Ezekhielnek kapuian ki beh teue marada H a r m a d
kih vronk Ieſuſnak ziletefet čudalatoſſa tezi hogi Beetleembe ah
kiſ varoſban eſ nem Ieruſalemben a no̊mo̊ſ feh varoſbah akara
zilettetnie de nem ok nekẘl mert a Bethleem keniernek hazanak
magiaraztatik azert az eleueni keniernek ot kelle zilettetni ki az
o̊tet meg euo̊ket meltan o̊ro̊k eleuenſegre vizi mind lo̊lko̊gben ſ
mind teſto̊kben ehre monda a zent Eua*n*geliomban en vagiok az
eleueni kenier kih Menio̊rzagbol leh zallottam valaki eh kenierbo̊l
eendik o̊ro̊ke eel M a ſ o d k i t v r o n k I e ſ u s z i l e t e ſ e m e l l e
k e l m e g l a t n o n k a z o̊ ziletefenek meg hamoſſulhatatlan
igaz volta kinek myatta o̊ zenth felſegenek ez velagra ziletefe meg
bizonittatik mindo̊n tero̊mto̊t allatoktol Elo̊zer az elteto̊ allatoktol eſ
a ko̊uekto̊l elezteb az eegto̊l kyn vronk ziletefe napian harom nap
ielo̊nek Nap kelet felo̊l kik laſſaban o̊zue menuen egi napot zerze-
nek melio̊n ertetik vala hogi a zent haromſag egi bizoni Iſten[e*m*]-
nek eſ mereti tamadot volna ez velagnak nap [k] Niugat felo̊l kegig
55 mikoron oktauianoſ čazar [eyel] Romaban az o̊ hazaban || vronk
Ieſuſ ziletefe napian imatkozneiek ah napnak kilenczed oraian lata
a feno̊ſ nap korniůl egi Arani perecz o̊t S ko̊zepo̊tte egi zẘzet eſ kar-
ian egi zep kiſ giermo̊ko̊t tahat homlokan Arani bothẘkel ezo̊k
irattattanak megh ez az elo̊ iſtennek oltara ſ ottan imada a čazar
eh giermo̊ko̊t eſ nagi Aldozatot tezo̊n vala o̊ neki mert meg erte
hogi ez giermo̊k nagiob volna o̊ nalanal ſ ot a helio̊n vagion maſt
a zenth ferencz fyainak kalaſtromok ki Ara celinek hiuattatik Ah
Thẘz eſ meg mutata az vronk Ieſuſ ziletefet mert zent Ieronimoſ
doktornak mondaſa zerent mind ez telieſ velagon azokat kik ter-
mezet ellen valo binben elnek vala ez eczaka a thẘz o̊le meg [o̊ket]
az elteto̊ Eeg is vallaſt to̊n az edo̊ſ vronk ziletefero̊l merth am eh
Nap kelet fele uyh čillag tero̊mtetek o̊ raita ez eczaka meli čillag
a harom zent kiraliokat hoza a zileto̊t giermo̊k Ieſuſnak eſmeretire
ah viznek elteto̊ allatiaeſ megh mutata a ziletefnek igaz voltat
mert mikepen harmad Innocenciuſ papa mongia a Tiberiſo̊n altal
Romaban meli forraſ vagion vronk ziletefe napian a kẘt a vyzh
helieben nagi ioh illatẘ eſ izẘ olayt folia eſ zarmaza magabol oli
nagi beuo̊n hogy a Tiberiſ vizeben foli vala ah Fo̊ld iſ tanubizon-
ſagot to̊n vronk Ieſuſ ziletefero̊l me*r*t ez eczaka mikoron o̊ zent

felſege ez velagra ziletek čudakepen el velagoſodek meli velagoſſag mikoron a főldnek temerdőkſegeert nem velagoſithatna limboſba a zent Atiaknak mint a zent damaſcenus Ianoſ doktor mo*n*gia nagi ſok heliőn a főld meg nilek eſ az ő haſ||adaſin a velagoſſag leh zalla 56
a zent Atyakra kit iſteni ielőnedből meg ertuen halakat adanak vriſtennek Am eh meg mutatak tauaba az Engadi hegiőn valo zőlőkh az edőſ iſten fyañak ziletefet mert eczaka meg veragozanak eſ gerezdőt terőmtehnek meliekből a Balſamomot zẅrik Imez is nagi Iegi rola hogi ha a vizi mentath kereztőlő zent Ianoſ napra verradolan hainalba zedik ſ keueben kőtik vagi kőtőlegben karačon napian ah meg azot fiveth ha az oltarra tezik kin az [ő] elſő miſet Cantaliak a meg azot menta meg zőldűl eſ meg eleuenődik ezőnkepen a Ieriko mezeien termőt Roſa is Megh bizonitak az oktalan allatok eſ vronk ziletefet mert am eh mind az őkőr kit Betleemben Ioſef el adni vyt uala ſ mind a zamar terdőkre eſue imadak vronk Ieſuſt a Iazolba meg bizonitak e' ziletefſt az Angialok eſ kik a zent paztoroknak ielőnuen meg mondak hogi embőri nemzetnek meg valtoia ziletőt volna kit a paztorok meg is erdőmlek[is] latnya az őrdők is tanuſagot tőn ehről mert ameh a Romaiaknak reghi kornikaiogban uagion hogi mikoron oktauianoſ čazar birodalmanak harmincz őtőd eztendőieben a kapitoliomba az az a Tanač hazba hol a Romayaknak iſtenők kőzzẅl eſ vala baluaniok [meg ker] ment volna meg kerde az iſtenőktől az az őrdőgőktől kik a baluaniogba iſten giananant Imattattiak vala magokat kih birnaia ő || vtanna ez velagot? 57
ſ felelenek az őrdőgők monduan egi Sido giermők kih az elő iſtentől őrőktől fogua ziletőt nem ſok időuel ennek utanna ziletendő ez velagra tizta zwztől eh biria ez kőſſegot eſ ez velagot mert ő főldnek mennek kiral'ia Harmadik kit edőſ vronknak ziletefe mellekelh megtannonk a meg intezhetetlen haznalat kih az edőſ Ieſuſnak ziletefeből minekőnk adattatek Elſő az őrdőgnek meg gialazaſa mert immar az Ag ellenſeeg nem hatalmazhatik el miraitonk mint annak előtte mint a meh az wr Iſten meg ielőnte ezt ugian let dologgal ah zent hugo neuű dokto*r*nak egi karačon eſtin kih mikoron imačagban volna latah a Bodog zẅz Mariat hogi őlebe tartia a giermők Ieſuſt az ő zent fyat ſ igen őrẅl tahat az ő ziletefen ſ az őrdőgőt zidalmazia eſ bozzontia ehről hogi az vronk Ieſuſ myat az ő hatalma el vezőt voln*a* s monda őrdőg a főldből Engőmet az egihazbol a fraterőknek Aitatoſſagok

az ebello̊ hazbol a zent Iraſnak oluaſaſa a Cellagbol az aginak ala ualo volta a kapitulom helierȏl a frateroknek bekeſego̊k rekeztȏt kih ⌜engo̊met⌝ kibo̊l meg tetzik hogi igen megh gialaztatek a mi ellenſego̊nk vronk ziletefeuel Masodik hazon a bočanatnak remenſege hogi a ioh iſten immar a mi bineinket vronk Ieſuſnak giermo̊kſegeert čak kwnnien meg bočattia kih meg mutattatek imilien peldabol vala egi zegeni giarlo azzoni allat ki mikoron az o̊ bineit gondolnaia a ioue ziueben hogi az iſten azokat neki ſoha
58 meg nem bočatnaia ſ o̊ro̊meſt || penitenciat keuan uala rolok tartani ha gondolia vala az Iteleto̊t meltonak itelih vala magat pokolra ha a paradičomnak zeep eſ gio̊nio̊rwſego̊ſ voltarol tugia vala hogi oda egi fo̊rtelmeſ allat ſem mehet ha az edo̊ſ vronknak kenniarol emleko̊zik vala halalatlannak mongia vala magat azokrol ſ nagi kečégnek vermeben eſo̊t vala S ez mai napra iutua*n* eſ nagi keſerẘſego̊t ziuebe valuan kezde az vronk giermo̊kſeget gondolnia kiben mah zilettetek a zeplo̊telen Aniatol S az eſ ezebe iuta hogi a giermo̊ko̊k kwnnien meg engezteltethetnek a giermo̊ke let vronk Ieſuſt kezde kernie az o̊ Artatlan kičinſegeert hogi meg bočatnaia az o̊ bineit ſ azonnal zozat lo̊n Menio̊rzagbolh hozzaia monduan meg bočattattanak ah te bineid haznala touaba az edo̊ſ Iduo̊zitenk ziletefe a mi korſaginknak meg giogitaſara is mert a zent Bernaldnak mondaſa zerent harom fele korſagba fekzik vala eh telieſ embo̊ri Nemzet merth mindo̊n embo̊rnek ziletefe fo̊rtelmeſ vala elete vizzafordult halala vezo̊delmeſ eh velagra io̊ue iduo̊zitenk ſ az o̊ ziletefe a mienket meg tiztihta az o̊ elete a myenket meg ⌜tizta⌝ tanita az o̊ halala a myenket meg to̊re hogi a mih teſto̊nk ne maradna a halalnak ko̊teleben ennel to̊b zamlalhatatlan iok ko̊uetko̊zenek az edo̊ſ Ieſuſnak eh velagra ziletefebo̊l kyert aldot legio̊n az vriſten mind o̊ro̊ke Amen ||

---

59 ezo̊n karačon napian vagion ah zenth Anaſtaſia Azzonnak innepe

Ah zent Anaſtaſia zẘz Azzoni allath Romai vrnak a No̊mo̊ſ pretexatuſnak leania vala kih iol lehet pogan vala de maga

az o̊ Annia a fauſta ioh kereztien valah kit a kereztien hidben a bodog zent Griſogon Martir tanita meg meli zent Anaſtaſia dioklecianoſ čazar ideieben ozton zenuede vronk kriſtuſnak hiteert Martiromſagot e' No̊mo̊ſ zẘz mikoron embo̊r korban iutot volna az o̊ Attia hazaſita o̊tet ah Romai publiuſ pogan vrnak de maga eh zent zẘz niaualiaiat tettetuen mindonkoron meg zenuetteti vala magat a publiuſnak tarſaſagatol ſeǵ kereztien leannial čak a To̊mlo̊czo̊ket zerteh zerent iaria vala ſ a fogol kereztieno̊knek kik az vronk kriſtuſnak neueert fogua tartatnak vala labokat eſ feio̊ket meg moſuan mindo̊n zẘkſego̊ket nagi beuſegel meg zolgaltattia vala igen meg aiandokozuan a To̊mlo̊cz o̊rizo̊ket hogi meg engegiek ezo̊ket o̊ neki tennie hogi kegiglen az o̊ pogan vra ſ egiebekeſ neh tunnaiak parazt ruhaba o̊lto̊zik vala a koron mikoron ezo̊ket tezi valah kit valami modon meg ertuen az o̊ vra nagi ero̊ſh o̊rizet ala rekezte ugi Annera hogi meg čak az etelt ſitalt ſem agiak valah neki ah minire zẘkſeeg vala meli zent ziz nagi keſerueſ eſ ſiralmaſ leueleket ira a zent Griſogonnak o̊ kegig iſmeeg vigaztalo leueleket kẘld uala neki ezo̊nko̊zbe vra meg hala ſ e zent Anaſtaſia a To̊mlo̊czbo̊l ki zabadittatek e' zent zwznek harom zolg||alo zwz **60**
Leani eſ o̊čei valanak kiket a varoſnak feiedelme nagi edo̊ſo̊n tart[ia] eſ tizto̊l vala de mikoron neki nem engettenek volnah Sem kegig az iſteno̊knek nem aldoztanak volna miert kereztieno̊k vala kih vitetuen o̊ket a niak vago helire [ſ] meg o̊lete o̊ket ſazo teſto̊ket zent Anaſtaſia draga kenettel meg kenuen el temete [o̊ket] Ennek utanna a čazarnak engedetibo̊l meg fogattata e zent Anaſtaſia zẘzeteſ hogi ha aldozatot tetethetne vele a Romayaknak Iſtenenek hazaſul venneie o̊tet meli zent zẘzet mikoron agiaſ hazaba uitetuen megh o̊lelt volna azonnal meg vakula ſ mikoron a baluani Iſteno̊knek kôniôrgene zo̊meiert felelenek monduan mind niaian haragonkba uagi hogi a zent Anaſtaſiath meg zomoritad ſ mikoron a baluan Templombol houa magat vitette uala [magat] hazahoz terne azon uton meg hala az o̊ zolgainak kezo̊gben kik o̊tet vizik ualah e zent Anaſtaſia kegig el zabadula de [a] maſ feiedelo̊m mikoron valaztatot volna eſ iol tunnaia hogi ſok o̊ro̊kſege volna meg[ſ] tartoztata o̊tet ſ monda neki ha azt akarod hogi zabadon maradhaſ az kereztienſeegben ad neko̊m ah te o̊ro̊kſegidet ſ ozton igaz kereztien leezh mert a kriſtoſ azt parančolta ſ mikoron a zent Anaſtaſiah mondotta volna nem ah kazdagoknak

de a zegeniöknek mondotta vronk oztaani nagi kemeni tömlöczbe
rekeztete hogi ot ehel halna meg de a zent Teodora azzoni kih
61 immar vronk Ieſuſert M||artiromſagot zenuedöt vala ket egez hol-
napeeg tartah[ek] menniei kenierekel S meg ertuen a Romanak feie-
delme hoǵ eelne meeg ket zaz zẅz kereztienökkel a palmaria neuű
zigedben vitete houa ſok kereztienök vettettenek uala zankiue S
onnan iſmegent Romaba vizza hozattata a zent Anaſtaſiat ſ egi
nagi karohoz kötöztetuen meg egettete a többit kegig kilömb ki-
lömb kenokal ölettete meg az edöſ vronknak neueert ſ a zent
Anaſtaſia teſtet meg tartua*n* az vriſten a Thẅzbe*n* vronknak zile-
teſe utan ket zaz s Niolczuañ eztendöben viue az ö lölket az örök
Bodogſagban kit agion nekönkis az edöſ iſten Ame*n*

Zent Iſtuan elſö Marti*r*rol valo p*r*edi*kacio*

Mikoron zent Iſtuan teſieſ volnah zent lelökel meniörzagra
tekintuen lata az iſtenſegnek dičöſeget ez Igeket zent Lukač Eua*n*-
geliſta iria az Apoſtoloknak čeleködeſökröl zerzöt könuenek hete-
dikh rezeben meli igegben ielöntetik hogi a bodcg zent Iſtuan pro-
tomartirnak mikoron a ken zenuedeſnek kegibe volna meg mutata
az ö Iſtenſegenek dičöſeget egiebek közöt imez ket okaert Elözer
hogi az ö iſtenſegenek hiti meg eröſſiteſſek nagiob gialazatokra a
Sidoknak mert čak iſteni hatalombol lehete ez hogi zent Iſtuan
lölkenek ilien nagi ſoglalatoſſagaba fel emeltethneiek az iſten dičö-
ſegenek lataſara eſ vro*n*k Ieſuſnak a meg dičöült teſtdben mint
62 ezt az elöſ elmeiü Skotus mongia Maſodzer || meg mutata zent Iſt-
uan elſö Martirnak az vriſten az ö dičöſeget zenuedeſenek ideien
hogi ötet meg batoritanaia hogi vro*n*k Ieſuſnak neueert örömetö-
ſön eſ alhatatoſon zenuedneie a kent kibölis lön hogi ez lataſ utan
iſteni edöſſeguel meg teluen nagi keez vala a halalra ſ edöſök va-
lanak neki a köuek kikkel köuezik vala kiben tanuſag adatik ne-
könkeſ hogi mi eſ igieköziönk a hitnek aitatoſſagara ſ ezert e nia-
vaſiaſ velagnak haboruſagit eſ niauaſiait myg az vriſten akaria
nagi bekeſeggel el zenuegiök meg ertuen hogi ha vronk kriſtuſert
vagi az igaſſagert akaronk zenuedni meg nittatik minekönk eſ a

Meniorzag eſ meg mutattatik az iſteni dičőſeg kirŏl mondatanak
az igeek mikoron zent Iſtuan telieſ volna zent Lelŏkel telieſ
meniŏrzagra tekintuen lata az Iſtennek dičőſegeth

Meli igek melle kettőről lezŏn tanuſagonk
elſő a zent Iſtuannak nagi zenčegerŏl Maſodik az ő elete-
rŏl az Elſő melle tunnonk kelh hogi meg mutatik ez Bodog elſő
martirnak nagiob zenčege a tŏb tanituanioknak fŏlŏtte a keduelſe
teuŏh Aiandekogbol kikkel vriſten ŏtet a tŏbi kŏzŏt nagioban
aiandekoza Elſő aiandek az iſteni dičőſegnek ielŏſ kepen valo la-
taſa mert ő a halalnak keſalkodaſaba leuen harmat lata mikepen
zent Lukač irya a Meniorzagot nitua az Iſtennek dičőſeget eſ vronk
Ieſuſt allani az Atia iſtennek Leg iob dičőſegeben meli lataſ mi-
kepen ma||giarazo iraſ mongia fŏlẅl muľia a profetaknak ſ egiebek- 63
nek lataſokatis mert az ő lataſaban nagiob vala a velagoſſagnak
ereyeh az igaſſagnak magaſſab meltoſaga is ielŏntetik az ő lataſa-
ban az egiebekenel mikepen hogi nagiob az iſteni ielŏnetŏket vi-
giazua latni honnem mint aluua mint zent Tamaſ doktor mongia
ezŏnkepen nagiob iſteni velagoſſagnak iegie mikoron a Lelŏk ken-
zenuedeſnek ideien lattia az iſteni ielŏnetŏket hoǵ nem mint a
Lelŏk kih ilien foglalatoſſagba ninčen ſ ugi lat ualami ielŏnetŏket
a zent iſtuan lataſa ilien uala azert meltan elh halagia a tŏb zen-
tŏknek lataſokat Masod Aiandok a zeretetnek nagi volta mert mind
az vriſtenhŏz ſ mind felebarattiahoz igen nagi zeretet uala ő benne
meg mutattatek ő benne az iſtenhŏz ualo nagi zerŏtet ehben hogi
az ő eletet mindŏn egieb Martiroknak elŏtte ada vronk kriſusert
halalrah ezt ielŏnte vronk a zent Euangeliomban hogi akoron
nagi iſtenhŏz a zeretet eh velagon mikoron ez eletŏt embŏr
ő erŏtte meg vtaľia Fele barattiahoz eſ nagi uala mert a me
az ő ellenſegyert kik ŏtet meg ŏlek imatkŏzek eſ kere az vr-
iſtent hogi ne tulaidonitanaia ezt binnek ő nekiŏk Harmad aian-
dok a tekelletŏſ zenčeeg mert telieſ vala zent lelŏkel mikepen zent
Lukač iria kihnek hatalmaual nagi iegiŏket eſ čodakat tezŏn vala ſ
mi ennel nagiob egi imačagaual erdŏmle a kereztienŏknek nagi
haborgatoʼat a zent palt meg teriteni az wriſt||enhŏz mert ugi mond 64
zent Agoſton doktor hogi ha zent iſtuan palert nem Imatkozot
volna Ania zent egihaz eh nŏmŏſ fyut zent palt nem zẅlte volna
ki enneh haznot ton a kereztienſegbeh eh keth Tanituaniba iduŏſ-
ſegŏnknek ket Iegie mutatek meg hogi a ki yo kŏueſſe zent Iſtuan

prothomartirba a zeretedben vegig meg maradaſt a kih kegig go-
noz kőueſſe zent palban a meg tereſnek peldaiat meg mutattatek
azert ezőgben a zent Iſtuan elſő ma*r*ti*r*nak zenčege
Maſodik tanuſagonk melle tunnonk kel hogi e'
zent Iſtuan[t] a het vduar birak auagi dolgoſok kőzzẅl kiket a zent
Apoſtolok az őzuegi Azzoni allatoknak zolgalatiara valaztottanak
vala ſ fel papokka tettenek vala egik uala mert ameh mikoro*n* a
kereztienőknek zamok neuekődneiek azok kik a poganſagbol vronk-
nak hitire tertenek uala zugodni kezdenek a Sidok ellen kik meg
kerőztőlkőttenek vala miert hogi az ő ozuegiőket meg vtalnaiak az
naponkeet valo zolgaladba kith meg haluan a zent Apoſtolok őzue
giẅtek[nek] a nepnek ſokſagat eſ mondanak nekik nem illik hogi
mi el hagiuan a predikallaſt az etelre ſ italra eſ ruhazattokra viſe-
liőnk gondot de valaziatok thẅ kőzziletők het io hirẅ firfiakat kik
viſelienek gondot ehről mi kegig predikallo*n*k kiknek kellemetőſ
Leuen ez meg valaztakh a het Embőrt kik kőzzẅl egik eſ feh eh ||
65 zent Iſtuan vala Maſik a Filep ki annak utanna Aſianak Tracia
neẅu tartomaniaban piſpők lőn harmadiknak neue prokoruſ ki an-
nak uta*n*nna Bitiniaban piſpők lőn Negiedik uala Nikanor őtődik
parmenaſ [eſ] hatodik a Timon hetedik ah Mikloſ kih annak utanna
el teruen a bizonſagnak vtarol nagi Eretnek lőn ſ mikoron ezőket
a zent Apoſtoloknak eleiőgben vittettek uolna reiaiok uetek kező-
ket eſ mindiniket fel pappa teuek ſ meg hagiak nekik hogi hiuőn
meg zolgaltatnaiak mindőnőknek az őh zwkſegőket ez Iſtuan kegig
teľieſ leuen zent lelőkel eſ lőlki alhatatoſſaggal nagi čodakat tezőn
uala eſ iegiőket a Neep kőzőt S igen iriluen ezt a Sidok harom
kepen kezdeek meg kiſirteni hogi őtet meg giőzhetneiek előzer
vetekődeſſel Maſodzer tanuknak ellene valo fogaſſal harmadzer keen
tetellel de mindinik vyaſkodaſaba eſ hadaban giőződelőm adatek
neki Meniőrzagbol az elſő hadban adatek zent lelők ki az edőſőn
zolaſnak malaztiat zolgaltata neki a Maſodig[ban] hadaban An-
giali orcza kih a hamoſ tanukat meg gialaza a harmadigban adat-
tatek neki az Iſten dičőſegenek eſ vronk kriſtuſnak lataſa az elſő
hadarol zol zent lukač monduan vetekőduen ſok fele tanult Sidok
ő vele nem alhatnak vala ellene a Bőlčeſegnek eſ a zent lelőknek
ki zol vala ő belőle kit latuan hamoſ tanukat zerzenek allatomba ő
66 reia eh lőn a maſodik hada de tekintuen oreiaia latak h||ogi az ő
orczaia el fenőſődek mint Angialnak mert am mikoron őtet a ha-

moſ tanuk vadoltak uolna a karomlaſoknak bineben monda a piſpo̊k o̊ neki eh kepen vannak e azok a meľieket hozzad mon*d*nak? ezo̊k Monda zent Iſtuan en az iſten ellen ſoha karomlaſt nem zoltam mert o̊ zent felſege a ki mi Atiainkal zolt dičo̊ſegnek bizoni Iſtene zent Moiſeſt ſem karomlottam mert o̊ az vriſte*n*nek barattia vala eſ zolt o̊uele kinek myatta ſok čodakat is to̊n Egiptomba ſ o̊ vele zabadittata ki a mi Atiainkath Faraonak kezebo̊l hatalmaſ kezzel Ah to̊ruen ellen ſem mert az vriſtento̊l adattatek Moiſeſnek altala a [Moiſeſnek] Templom ellen ſem zoltam ſimmit mert az vriſtennek parančolattiabol zero̊ztetek ſ az zo̊uetſegnek zekreni eſ benne tartatik a yo iſten kegig eyel nappal tizto̊ltetik o̊ benne kit haluan azo̊ irigi ziuo̊gben igen haborognak uala eſ foggal čikorgatnak uala ellene oli mint immar lo̊lko̊kel ko̊uezneiek o̊tet kiket eh zent Embo̊r harom modon igieko̊zek meg feddenie elo̊zer pirongataſſal zo̊mo̊gbe vetuen az o̊ ziuo̊knek kemenſeget eſ a zent profetaknak meg o̊leſo̊ket az o̊ Attioktol Maſodzer felelo̊mmel mondua*n* Im latom az wr Ieſuſt allania iſtennek iobian kit halua*n* a Sidok nagi fel zoual kaialtuan beh dugak fẘlo̊ket oli mint e nagi karomlaſt ingien ſem halhatnaiak ſ reia hertelenko̊duen kih tazigalak a Tanač hazbol eſ a varoſbol kyh ẘzek ſ az hamoſ tanuk kezdeek o̊tet ero̊ſſen || ko̊ueznie de hogi ioba*n* kẘnniebek lehetnenek Leh vetek 67
ruhaiokat az Ifyu Saulnak labai elo̊th hogi o̊rizneie azokat kih akarattiaual mind azoknak kezeiuel eh zent Iſtuant ko̊uezi vala Harmadzer meg fedde eh no̊mo̊ſ zent Embo̊r o̊ket zeretettel mikoron mind magaert ſ mind o̊ ero̊tto̊k imatkozek magaert hogi ſokara az o̊ kennia ne haladna ſ az o̊ ellenſegyert hogi o̊ nekik ez bolondſagot binnek ne tulaidonitanaia mondua*n* vram Ieſuſ ved el az en lo̊lko̊met eſ bočaſd meg ezt o̊nekik mert nem tugiak myt teznek ſ ennek utanna az vriſtennek Aianluan o̊ lo̊lketh el aluuek wrban kinek teſtet Iduo̊zitenknek titkon ualo tanituani Gamaliel ſ ah Nikodemoſ el temetek nagi Siraſſal Gamalielnek temeto̊ helien my vronk kriſtuſnak tizto̊ſſegere ki eel eſ orzagol o̊ro̊ke Ame*n*

Zent Ianoſ Euа*n*geliſtarol valo *predikacio*

Ez a Tanituan kit zeret vala uro*n*k Ieſus ez igeket zent Ianoſ Eua*n*geliſta iria ah zent Eua*n*geliomnak vtolſoh rezeben mely igegben kettoͤ ieloͤntetik kih igen zwͤkſeeg mindoͤnoͤnknek iduoſſegere elſoͤ hogi edoͤſ vronknak zent Ianoſ peldaiah zerent bizoni tanituani legioͤnk hitnek es ioh miuelkoͤdetnek myatta ſ az oͤ tanuſagit koͤuetеſnek myatta mert mindoͤn ah koron mondatik tekelletoͤſ Tanituannak mint vronk mongia a zent Eua*n*geliomba ha olian leend mikepen az oͤ Meſtoͤre Maſod ki ez Igegben ieloͤntetik a ze-
68 retet [kiben mon] mikort mondatik kit zeret vala Iduoͤzite*n*k || meli zeretet oli igen zwͤkſeeg hogi ehnekwͤl ſimmi ionk nem kelh az vriſtennek minth zent pal Apoſtol iria a korintiabeli kereztienoͤknek eh zeretetnek peldaiat is ada zent Ianoſ Euangeliſta minekoͤnk mikoron alua*n* a Bodog zwz Mariaual vronk Ieſuſnak kereztfaia alat az oͤ zent halalanak napian keeznek mutata magat a kereztoͤn iduozitenkel meg halnya zereſſoͤk azert vronk Ieſuſt eſ tanulionk valamit oͤ zent felſegeert zenuedni hogi mi rolonk eſ mondhaſſak halalonknak ideien a zent Angialok ez a Tanituani kit zeret vala eltebe vronk Ieſus

Meli Igek melle kettoͤroͤl lezoͤn tanuſagonk Elſoͤ ahrol mi zwͤkſeg ahoz hogi erdoͤmlioͤnk mi eſ vronk Ieſuſtol zerettetnie? eſ bizoni tanituani lenni? Maſodik az oͤ zentſegoſ eleteroͤl az elſoͤ melle kerdik ze*n*t doktorok Minemwͤ lekceket kelh meg tanulnonk eſ meg tartanonk? hogi igazan oͤ Tanituani leheſſoͤnk ſtoͤle zereteſſoͤnk? ioh ezt meg tunnonk mert ugi mond a zent kelemen papa ſ a toͤrueni koͤniuebe is meg irtak hogi a ki nem akaria meg tanulni eſ tennie aiokat nagioban mutattatik pogannak lenni honnem mint kereztiennek mert a Tudatlanſag mindoͤn teuoͤlgeſnek annia nem tudnia azert az Iduoͤſſegoͤſoͤket igen vezodelmeſ eſ karhozatoſ Felel eh kerdeſre zent Agoſton doktor ſ ugi mond a mi Iduoͤzitenk nem monda Tanuliatok en toͤlem halottakat tamaztani zaraz labal ah tengoͤroͤn iarnia nem ezoͤket mondah de hogi || [mert]
69 kegioͤſ vagiok eſ Alazatoſ ziuu̅ ſ niugodalmat leltoͤk a thwͤ loͤlkoͤtoͤknek iol lehet toͤb dolgogban kelh ennel vronk kriſtust koͤuetnoͤnk eſ a zentoͤket de maga eh kettoͤ ieloͤſb Tunnonk kel hogi edoͤſ vronk Ieſuſ ah toͤb lekček koͤzoͤth negied paran-

čola nekönk meg tanulnonk eſ meg tartanonk Elſö a kereztſeegbeli tiztaſagnak eſ a penitencianak leckeie az elſöröl ugi monda vronk Ieſus valaki a viztẘl eſ zent lelöktöl iſmeg mazzer nem ziletik iſtennek orzagaba nem mehet mint ezt iria zent Ianoſ Eua*n*geliſta az Eua*n*geliomnak harmad rezeben ah maſikrol azt mongia vronk ualaki az o̊ kereztet nem viſeli meg niomorituan a teſtöt a penitencianak terheuel eſ a gonoz keuanſagoknak el töreſeuel nem lehet en tanituaniom mint meg iria ezt zent lukač az Eua*n*geliomnak tizen negiedik rezeben eh nömöſ Lekčet meg tanulta eſ tartotta uala zent Ianoſ egezzen M a ſ i k lekcze a kegiöſſegnek dolga hogi a kereztyen ſinkit meg ne bančon eſ a kitol megh bantatik azoknak kẘnnien meg [bantatik] bočaſſon eh tanuſagot ahkoron ada vronk midön monda vegietök thẘ reiatok az en Igamat ſtanuliatok en tölem mert kegiöſ vagiok iol teuen az en ellenſegimmel Imatkoziatok a thẘ veletök patuarködoke*r*t eſ reiatok hitlenködöke*r*t mint ezt meg ira zent Mate az Eua*n*geliomnak tizen egiedik rezeben H a r m a d i k Lekce az Alazatoſſagrol adatek mikoro*n* mondatek mert en Alazatoſ ziuü vagiok čak eh nömöſ iozág || mint **70** doktorok mongiak ki az edöſ Iſtenth meg engezteli a malaztot erdömli eſ a dičöſegöt meg nieri ehre mongia zent Agoſton doktor Iol lehet az vriſten igen magaſh eſ felſegöſ de ha meg alazod magadat hozzad yo ehröl monda vronk Ieſus a zent Apoſtoloknak hanem ha olianok leztök mint a kiſdedök az az Alazatoſok nem mentök iſtennek orzagaba ym čak ezön hagia Iduözitenk a Meniörzagot iol meg tanulta vala eh nömöſ Lekcet zent Ianoſ me*r*t o̊ ſohol magat Apoſtolnak nem iria hane*m* vagi vronk Ieſuſnak zolgaianak uagi Tanituanianak [iria magat] N e g i e d i k lekcet ada vronk kriſtuſ a zeretetröl monduan vyh parančolatot adok en thẘnektök hogi zereſſetök egi maſt mint en zerettelek ehben eſmerik mindönök hogi en Tanituanim vattok ha egi maſhoz zeretetöt vallandotok ym eh az Atiafyuſagoſ zeretet vǵ monda touaba maragiatok az en zeretetömbeh ha meg tartangiatok az en parančolatimat az en zeretetömben ugi marattok Imeh az iſteni zeretet eh lekcet is igen iol meg tanulta eſ tartotta vala zent Ianoſ mert mindön igei melieket ira vagih leueleiben uagi a zent Eua*n*geliomba mind a zeretetöt ielöntik kiuel ugian zinteh telieſ vala ehre mongia zent Ieronimuſ hogi eh nömöſ Apoſtol eſ Eua*n*geliſta mind vtolſo venſegeiglen mikoron kezön fogua vinneiek immar a zent Egihazoz a Tanituaniok

71 ſok helio̊n meg niugouan || Fyačkaim zereſſeto̊k egi maſt ſ mikoron meg kerdöttek volna myert mondanaia mindo̊n koron čak ezo̊ket felele nekik ſ ugi monda mert vronknak parančolattia azert čak ez legio̊n benneto̊k igaz eleg Imeh azert ha eh Negi lekceit Iduo̊zitenknek meg tanuliok es meg tartiok edo̊ſ vronknak zereto̊ tanituani Leheto̊nk eſ az o̊ o̊ro̊kſegeben rezeſo̊k ſ o̊ro̊ko̊ſo̊k

Maſodik tanuſagonk legio̊n az o̊ zenčego̊ſ eletero̊l eh Bodog zent Ianoſ kyt vronk Ieſus igen zeret vala a zebedeuſnak [e]ſya vala eſ a Nagiobik zent Iakab Apoſtolnak o̊če kit vronk kriſtuſ hozzaia hiua a menieko̊zo̊bo̊l kih a veeg uačoran vronk Ieſuſnak melien el aluuan a zent Euangeliomnak folio vizeet vronk Ieſuſ zentſego̊ſ Melienek forraſabol merite eſ mikoron mind az Apoſtolok vronkat a kenh zenuedeſbe el hattak volna ſoha o̊ Iduo̊zitenket mind temeteſeig ſem hagia el kinek vronk eſ meg haluan a kereztfan zẅz Anniat zẅznek aianla minek okaert meniben menetinek vtanna mind halaiglan Azonionk Marianak az o̊ o̊rizetiben eſ zolgalattiaba marada mint zent Ieronimuſ iria kinek eleteet meg ira a zent Inclitus piſpo̊k ki eh no̊mo̊ſ zent Apoſtolnak tanituania vala eh zent Ianoſ mikoron az Apoſtolok eh velagh zerte el ozlottanak volna Aſiaba predikalla eſ ſok kereztien egihazakat rakattata ki a Nero čazarnak a kereztieno̊knek maſodik haborgataſa utan meliet tamazta domicianoſ čazar miko-
72 ron effeſomba pred||ikallana meg fogattatek a tizt tartotol eſ Romaban vitetek eſ ot az olaz kapunal forro olaiba bočattatek ſ mikoron onna*n* mindo̊n ſerelo̊m nekẅl ki io̊th volna pathmoſ zigeteben zankiuettete a čazar hol vronk Ieſuſnak ielo̊nteſebo̊l irah a lataſarol zerzo̊t ko̊nuet Azon eztendo̊ben domicianoſ čazart meg o̊lek a Romai vrak ſ valamit o zerzo̊t volna auagi tizt tartoyh meg kaialtatak hogi mind ſimmi lenne ſ ehbo̊l lo̊n hogi zent Ianoſt ki o akarattiabolh vetteto̊t uala zankiue nagi tizto̊ſſeggel ero̊tte menuen iſmeg effeſomba hozak s mikoron vyenneiek immar zinten a varoſba azonko̊zben a zent druſiana Azzont kyh o̊ tanituania uala ſ igen keuanniah vala e zent Apoſtolt latnya halua vizik uala ki a varoſbol el temetnie nagy ſirua kit meg ertuen a zent Apoſtol leh tetete a Teſto̊t ſ parančola hogi mind kezeit labait meg oldanaiak ſ neuen o̊tet neuezuen parančola hogi fel tamadna eſ haza menue*n* enni čenalna valamit meli druſiana azonnal fel kele oli mint egi alombol eſ nem halalbol ſ otan hazahoz kezde menni

meli čuda tetelert nagi ſokan meg terenek a poganok kőzzẘl S mi-
koron mind az teľieſ Effeſom varoſa magaztalnaia a zent Ianoſt a
Baluani imado papok haboruſagoth tamaztanak ah nep kőzőt ugi
Annera hogi a poganok kőzzẘl ſokan kezdeek eh zent Apoſtholt a
diana iſten Azzonnak Te||mplomahoz vonnia hogi annak aldoza- **73**
tot tetetnenek vele ugian erőuel kiknek monda zent Ianoſ ha a
diana iſten Azzonnial el tőrettethetitők az vronk kriſtus egihazat
ottan Aldozom neki ha kegiglen en az ő Templomat vronk kriſtuſ
neuenek hiuatalahual el tőrhetőm az ő Templomat higietők thẘeſ
a kriſtuſba az en iſtenőmbe mikoron a Nepnek nagiob rezeh en-
gedőt volna e ſentencianak mind kih menenek a Templombol ſta-
uol meg allanak ſ a meh mi heliőn zent Ianoſ imačagot teth volna
a Templomh fondamentomabol el tőrettetek eſ ah diananak kepeh
mind el oluada ſ mikoron a pogan neepnek piſpőke vyh haboru-
ſagot akarna a neep kőzőt tamaztani mond a zent Ianoſ mit akarz
hogi tegiek felele a piſpők ha a merget kit en adok meg izod ma-
ragi bekeſegel monda eh nőműſ Apoſtol hozd elo ſ ugian keet ha-
lalra valo embőrőknek inniők aduan benne leh eſuen meg halanak
Annak utanna ada zent Ianoſnak kih zent kereztnek iegiet reiaia
vetuen meg iua de ſimmit neki nem arta monda a piſpők meg is ke-
čegőm uagion a te iſtenődben ha eh holt embőrőket fel tamaztod
en is hizok ő benne monda zent Ianoſ ym te nekőd adom palaſto-
mat ſtennőn magad az vronk Ieſuſnak neuet hiuan eſ e' palaſtot
reiaiok vetuen parančoli nekik hogi tamagianak felh kit mikoron a
piſpők meg teth volna mind a kettő azonnal fel tamada s ezőn-
kepen ozton a piſpők mind || haza nepeuel ſ nemzetſegeuel eſ nep- **74**
nek ſokaſagaual meg kereztőltetenek eh bodog zent Ianoſtol s mi-
koron immar egi eztendő heian čak zaz eztendőſ volnah ſ vronknak
menibe meneti utan hatuan Niolczad eztendőbe neki ielőnek Iduő-
zitenk mind a zent Apoſtolokal kik immar meniorzagba valanak ſ
monda neki zerelmeſ őčem eſ tanituaniom Ianoſ igaz ideie immar
hogi hozzam yőy Meniőrzagban az en vendeegſegőmbe hogi egiel
ſ igial az en aztalomon a te Atiadfyaiual S vaſarnap ki im előt-
ted uagion ahkor iőzh hozzam kin halakat aduan zent Ianoſ el
enizek vronk előle a vaſarnap mikoron el iőt volna elſő tyk zoh
koron myert mind a telieſ effeſom kiben őh piſpők vala eh
dolgot meg ertőtte ualah az egihazoz giűle meľiet [zent] az ő
Neuehre raktanak uala a Nepek ſe' nőműſ zent Apoſtol fel aluan

a predikallo zeegben hogi mindőnők hallanaiak predikalla a
napnak hatodik oraiglan intuen őket ahra hogi alhatatoſok
lennenek a hydben eſ aitatoſok az iſteni parančolatoknak tar-
taſaban Annak utanna az nagi oltar előt ſeert aſattata ſ az
földet ki hordata az egihazbol kiben e' zent Ianoſ Apoſtolh
leh zaluan eſ terdeire eſuen ſel fezwlueh monda halakat adok tene-
kőd vram mind a ſok iokrol melieket velem tettel ſ ielőſben hogi
a Menniei vendeegſeegbe hiual ym el megiők azert immar ſ az
75 im||ačagot el vegezuen oli nagi velagoſſag zalla reiaia a koporſoba
hogi a zantalan neep ky körniul al vala nagi ſirua ſimmikepen
nem lathattia uala ſokaig a velagoſſag ot maraduan az utan a fe-
nőſſeeg el tauozek ſ tahat a koporſo teľieſ mannaual kyh mind ez
ideig ugian ottan for felh minek okaert ſokan ezt mongiak hogi azon
nal vronk Ieſuſ kih ah fenőſſegbe leh zalloth vala teſtőſtől lőlkőſtol
meniőrzagba viue kit engegiőn nekő*n*k is Atia fyu zent lelők
Ame*n*

---

az apro zentőknek eletőkről

Az apro zent Martirok erodeſ aſkalonitatol őlettetenek meg
kih melle tunnonk kelh hogi harom erodeſők ualanak kik az ő
hire veztőt kegiőtlenſegőkert mind igen hirőſők ualanak Az elſő
Erodeſ Aſcalonitanak neueztetik uala ez ideieben zilettetek vronk
Ieſus eſ meg őlettetenek az Apro artatlan giermőkők a Maſodik
erodeſ ez utan orzagola kinek Antipaſ erodeſ vala neue [harma-
dikn ez őlete meg kiſſebik zent Iakab Apoſtolt] ez őlete meg
kereztőlő zent Ianoſt eſ vronkat bolondnak Iteluen meg iatekola
ſpiſatoſhoz vizza kwlde nagi pentőkőn eh biria uala a Galileat eſ az
ő tartomaniat pilatoſ kegig a čazartol tiztwl tartia uala Ieruſa-
lemőt A harmadik erodeſnek Agrippa vala neue ez őlettete meg
zent Iakab Apoſtolt eſ tőmlőczbe vete zent petőr Apoſtolt ky
76 imma*r* vronk Ieſuſnak halala utan Ieruſalem||őt biria uala [ez
Erodeſ a maſodik fya ky Arabiai kiralnak h vnokaiat hoza maga-
nak hazaſ tarſűl] az aſcalonita erodeſ Idegőn nemzetnek az Anti-
paternek fya vala kih veue hazaſ tarſul az Arabiai kiralnak hugat ſ
attol lőn ez Erodeſt Aſcalonitanak oktauianoſ čazar neueze kyh a

Sido orzagot bira előzer az idegőn nemzetők kőzzűl ſ ő ideieben ve-
tetek el zenth Iakob patriarkanak iőuendő mondaſa zerent Iudanak
nemzetetől a Sido kiralſag ez Aſcalonitanak hat fya lőn Antipater
Alexander Ariſtobolus Archelauſ erodeſ Antipaſ eſ filop az Alexandert
ſ Ariſtoboluſt ő maga meg ölete meg ſ az elſő fyateſ hogi azert az Aſ-
calonita erodeſ birnaia ah Sidoh orzagot azőnkőzbe a harom zent
kiraliiok el iutanak Ieruſalemben eſ kezdeek ah varoſba kerdőznie
ho[gi]l volna az vionnan ziletőt kirali kit meg haluan az Erodeſ igen
meg zomorodek raita feluen azon hogi ha kirali nemből a ſidok-
nak kirali ziletőt volna fel nőuen őtet mint idegőnt orzagabol ki
uerneie kezde azert a harom zent kiraliokat ehre kernye hogi ha
meg lelik a ziletőt kiralt nekyeſ meg mongiak hogi ő eſ tiztőlheſſe
eſ meg aiandekozia kit maga immar megh gondolt vala el vezteni
de mikoron a ziletőt giermők vronkat meg leltek eſ imaduan meg
aiandokoztak uolna a harom zent kiraliok maſ uton terenek az ||
ő orzagogba Angialnak ielőnteſeből minek okaert Erodeſ veluen 77
hogi a kiraliok meg čalatkozuan a čillagnak lataſabol zegiőnlőttek
volna hozzaia tereſőket meg čendeſődek lőlkebe ſ nem kereſtete ozton
ah ziletőt kiralt de meg haluan a paztoroknak dolgat hogi meli nagi
fenoſſeggel ielőnt volna nekik az Angial eſ hogi imattak volna a
ziletőt kiralt kit a harom kiraliok kereſnek uala eſ melieket a zent
Simeon profeta eſ a zent Anna azzoni magaztalt vala igen megh
yede ſ ottan meg erte hogi a harom kiraliok őtet meg čaltak
volna ſ ottan tanačot kezde a Bethleembe ualo giermőkők[ről]nek
halalokrol tartanya hogi a kit meg nem tuthatot vala azokal
egietőmben el vezthetneie de myert ſimmi tanač ninčen az vriſ-
tennek hire nekwl ezőnkőzben immar zent Ioſef Azzonionk Mari-
aual wr Angialanak ielőnteſeből a giermők Ieſuſſal Egiptomba
futot vala eſ ot lakozek het eztendeig mygh eh gonoz erodeſ kih
mulek ez vilagbol ſ miheliőn vronk Ieſuſſal Egiptomba Ieropolim
neuű uaroſba iutanak azonnal mind egeezh Egiptomba a baluani
iſtenők el tőrettetuen le hullanak ot a varoſnak kiuuleh egi fah
uagion mind ez ideiglen meli perſidisnek neueztetik kinek ha
leuelet uagi giűmőlčeet uagi heiat valameli kornak niakara kőtik
ottan meg giogiul vele eh fa hogi azzonionk Maria vronk Ieſuſſal
erodeſ előt a varoſba megiőn vala Azzonionknak ſ vronknak mind
főldyg le haiolua tiztő||le S mikoron azert gondolkodneiek erodeſ 78
a Betlehemi giermőkőknek leh vagataſokrol a čazar Romaba hiua

hogi az oͤ fyainak kik beh vadoltak uala meg felelne ſ a me mikoron a Tarſon varoſnak hataran menneh meg tuda hogi a varoſnak haioin koͤltenek volna altal a harom zent kiraliok melieket miert annak eloͤtte ezo̊r eztendoͤnel toͤbbel meg profetalt vala dauid nagi hertele*n* haragbol mind meg egettete beh iutuan Ido̊uel Romaba eſ a čazar elo̊t po̊ret fyai ellen meg niere ſ nagiob batorſagot veue*n* ehbo̊l [ket] eztendoͤ utan Ieruſalembe tere[uen] ſ a Betleemi giermo̊ko̊ket keeth eztendoͤſo̊kto̊l fogua čak egi napi giermo̊kiglenis mind leh uagata kik koͤzo̊t o̊nno̊n kiſded fyateſ kit beetleembe tartat vala Erodeſ leh uagak iol lehet tudatlan mielek ezt a hohero̊k mint Makrobiuſ mongia ſ akoron myert nagi uala a Varoſ mikepen az Apokalipſisben vagion zaz Niegiuen negi ezo̊r artatlan giermo̊ko̊ket o̊lettete meg vronk Ieſuſert erodeſ. de nem mula el az iſteni bozzu allaſt ero̊tte, mert hetuen eztendo̊ſ koraba nagi korſagban eſek nagi ero̊ſh hideg toͤri vala o̊tet mindo̊n napon telieſ teſtere vizketeg[eſ] eſek zo̊netlen ualo faiaſat iſ zenuede niakanak labai mind el dagadozanak agieka kih rotada el viſelhetetlen dohoſſag io̊h uala ki zaiabol eſ mindo̊n teſtebo̊l meg ertuen hogi a Sidok o̊růlneiek halalat nagi ſokakat a Sido no̊moͤſſek koͤzzẘl toͤm||-
79 lo̊czben vettete meg paranču̇olua*n* az o̊ huganak hogi mihelio̊n meg halna ottan leh vagatnaia o̊ket hogi mind a Sido orzag meeg akarattia nekwͤleſ ſiratnaia az o̊ halalat Ennek vtanna egizer hogi etel utan almat enneiek a horut nagi ero̊ſſen reiaia eſek ſel ſaraduan belé melieben vere ah keeſt de nem o̊lhete magat meg telieſſeggel mert eggik vnokaia meg tartoztata ualaminere az o̊h kezet ſ mikoron ah kirali vduaraba ez dolog ki hirhoͤdo̊t volna az elſoͤ fya kit vtanna kiraľia zerzo̊t vala o̊rwͤlni foga raita ſ eztis meg o̊lete azonnal erodeſ ſ ah negiedik fyat az Arkhelaoſt hagia vtanna a kiraľſagba ſ ehkepen oͤt nap utan eh bodogtalan embo̊r kih mulek ez velagbol a Sido noͤmo̊ſ fogliokat kiket paranču̇olt vala le vagatni az o̊ huganak azokat mind el bočata ſ eh no̊mo̊ſ Aprozento̊k napiat azert Ania zent egihaz negi napon vronknak zileteſe utan paranču̇ola illenie mi iduoͤzitenk kriſtuſnak tizto̊ſſegere kih eel eſ orzagol mind o̊ro̊ke Am*en*

Zent Tamas erſők eleteh †

Eh zent Tamas erſők az elſő Fridericus čazar ideieben zen-
uede az ő egihazanak zabačagaert eh zent Iambor tamada Anglis
orzagba Londonom neuű varoſbol nomoſh zilektől ſ hogi fel ſerdult
volna deaki tudomanra eſ tiztőletőſ elkwlčőknek munkaiara ada
magat kit az o Annia ielőſűl az utan hogi őzuegie marada min-
dőn iamborſagnak foglalatoſſagaba eſ azzonionk Mariahoz valo
aitatoſſagra tanittia || vala őtet kih a me mikoron a het zabad tudo- 80
maniokat iol meg tanulta volna eh velagi eſ vduari dolgogba lőn
foglalatoſ de hogi lata mert az egihazi nepeknek tiztőſſegők ellen
ſok dolgok tetetnenek el hagiuan az velagi eſ vduari eletőt az
kantuariai erſőktől pappa tetekek eſ eſpereſte azon egihazba de
annak utanna a henrikoſ kiraľi Angliay kancellariuſaua teueh
meli tiztben nagi okoſon eſ igazan viſele magath ſ mindőnők zere-
tik vala ſ azokat a meliek zent egihaznak zabadſaga ellen tetetni
akarnak vala meg enhiti uala mert ez okaert zerzőtte uala ah
zent Teobald erſők a kiralinak őtet iol lehet akarattia nekwl kit
oli igen zeret uala a kirali hogi az Erſőknek halala utan e zent
Tamaſt valaztata kantuariai erſőke kih mihelion erſőke zentőlte-
tek azonnal maſ embőrre valtozek mert zőr imőgnek zőnetlen
ualo viſeleſeuel eſ bőitőkel giőttri uala magath de az ő zentſeget
čuda nagi okal el eniztih uala hogi meg maraduan ő benne a
tiztoletőſ őltőzetnek kemenſege ő iſ kiuűl egiebeknek mogiok
zerent iar vala a zegeniőknek valo Alamoſnat kit előtte ualo zent
Erſők meg kettőztetőt vala ő meg keet anniua teue eſ mind az
dezmakat zegeniőknek oztogattatia uala mindőn napon tizen
harom zegennek labokat terdőn alua meg moſſa uala ſ etelt italt
aduan nekik negi ezwſt garaſt aad uala mindiniknek S mikoron a
zőr imőg meg niőuikh vala raita azzonionk Maria őnnőn ma||ga 81
meg varia uala kihőz nagi aitatoſſaga vala ez nőmőſ zent embőr-
nek a kirali akaruan haitani ez Erſőknek akarattiat ahra hogi
mind az ő alatta ualo piſpőkőkel konſenſuſt irua adna az orzag-
beli zokaſokrol melieket ő előtte ualo kiraliok kőltőttenek uala az
egihazi zabadſagoknak elleneh alhatatoſon ellene monda a kiral-
nak [ho]myert hogi az egihazi zabačagoknak tőreſere uolna minek
okaert mind a kiralnak ſ mind az vraknak haragiogba eſek Egzer

kegig mikoron mind az orzagbeli feh piſpo̊kökel eſ zento̊lo̊kkel ſ neminemẘ egihazi feiedelmekel o̊zue giẘlt volna eh zent Tamas beh zorita o̊ket a kiralĭ meg fenituen o̊ket hogi mind meg o̊lettetneie ha a zokaſnak engödelmet nem adna ſ meg nem konfirmalnaia a kiralnak akarattiat meli zent Tamaſ latua*n* a kiralnak vakſagat nagi embörőknek tanačabol bezedel čak konſenſuſt ada reiaia de magah ez utan meg ertuen hogi ſok lo̊lkök el karhoznanak ennek myatta čudalatoſ penitenciaual giöttre o̊nno̊n magat ſ mind adzeeg ſem monda miſet myg a papatol meg nem oldoztatek Annak vtanna a kirali ahra kezde kezöriteni eh zent Tamaſ erſo̊kot, hogi a mit mondot vala nielueuel iraſaualiſ meg erőſſiteneie de mikoro*n* ellene mondot volna nagi ſok bozzuſagot karokot zidalmaſſagokot kezdenek raita tenni ſ a kancellari-
82 uſſagert parazt birak eleiben idezek o̊tet ſ mikoron a papa‖ra apellalt volna ſ az egihazi zabadſagot elo̊ mondanaia ah kiralnak kezöriteſeből a parazt birak ſentenciat akarnanak reiaia adni mindön bintelen a zent kereztnek iegieet kit ziueben hordoz vala kezeuel reia vete eſ a meg ſezẘlt vronkat otalmul keruen kih mene bekeſeggel közzẘlo̊k iol leheth erőſſen kaialtiak vala orunak Arultatonak eſ egeteſre meltonak kihöz a ko̊uetközo̊ eyel keet nömőſ vrak titkon menuen megh mondak hogi ſokan az vrak közzẘl halalara tanakottanak volna myert kegig meeg ennek okah nem vala niluan eſ ſokaknak tuttara el mene a haboruſag elo̊t vronk Ieſuſnak peldaia zerent ſ egi kysh haion mene a tengo̊rön altal az o̊ nepeuel S mikoron ſenonasba iutot volna harmad Alexander papa kih ahkoron ot uala nagi tiztöſſeggel fogada ez zent Tamaſt eſ meg ertuen tőle a kiralial valo dolgat aianla o̊tet a pontiniabeli kalaſtromban az Apaturnak s ha henrikoſ kirali latuan hogi e nömőſ zent piſpök ki ment volna az Erſökſeegbo̊l ko̊uetöt kẘlde Romaba a papahoz Legatot keruen o̊ tőle ki ez o̊ igiet el vegezneie meli pap a nagi fenitekel iruan a kiralnak mikoron ſimmi ioh valazt neki nem teth volna inkabb reiaia haragűűek az zenth Erſo̊kre ſ valami marhaia vala mind o̊ neki
83 ſ mind az o̊ Attiafyainak el dulatah ‖ eſ el predaltata ſ mindön nemzetſeget eſ baratit Akar ſirfyak ſ akar Azzoni allatok ualanak meeg giermök agibelieketis zanki uete megh eſkẘttetuen az o̊reg embo̊röket hogi valahol meg lelneiek a kantuariai Tamaſ Erſo̊köt ottan hozzaia mennenek ezt kegig ahra teueh hogi a kirali eh

zent embőrnek akarattiat enne ſok keſerẘſeggel inkab meg haithat-
naia az ő akarattiara ſ még aztiſ meg tiltata hogi ő orzagaban
ſinki niluan ő erőtte ne imatkozneiek meľieket mind eh nőmőſ
Iambor az vriſtenert nagi bekeſeggel fogaduan [nagy] bőitőleſőkel
eſ imačagokal kőniőrog vala az orzagert eſ a kiraliert ſ a zent
egihaznak meg zabadulaſaert ah kirali kegig meg ertuen hogi az
Apaturaknal tartana zallaſt pontiniakomba meg feniőgete őket
leueleuel kit meg haluan zent Tamaſ őnnőn maga el mene tőlők
hogi eh Iamborok ő erotte neh zenuednenek valami niőmőrẘſagot
ſ a zent laioſhoz kih franciai kirali vala foga magat kih nagi embőr-
ſeggel fogada őtet eſ egi piſpőkőt orzagabol a papahoz kẘlde hogi
parančolna az Angliai kiralinak hogi az Erſőkőt haginaia az ő
egihazahoz teerni ſ a papa azonnal parančola a nagi atok alat ſ
tilalom alat teľieſ orzagaba hogi a kantuariai erſőkot az ő Egihazaba
zabadon haginaia menni ſ kezőrittetuen ehből az Angliai kirali
tettetős kepen bekeſegőt zerze az Erſőkel ſ hit leuellel haza hiua
őtet de minek előtte erſőkſegeben menne meg ielőnte vronk Ieſuſ
ő neki hogi nagi tiztőſſeguel fogattatneiek de egi keueſ idő || el 84
muluan martirſagnak palmaiaual menne menniőrzagban ſ a
zankiueteſnek utanna hat eztendők el teluen meg tereh zent Tamaſ
Angliaban eſ mind a kiraltol ſ vraktol eſ az Egihazi vraimtol nagi
tiztőſſeggel fogattatek de ennehani napok utan mikoron meg is a
zent egihaznak tőrueniet otalmaznaia ſem kerehmeſſel ſem erőuel
meg nem haitathatneiek mind a kirali ſ mind az vrak nagiob
haragra giulanak honnem mint annak előtte ugi annera hog
mindőn napon halalara iarnak vala s aprozentők napian negi
vrak fegiuerőſ vitezőkel egietőmben večernie előt meg ertuen hogi
eh zent Tamaſ az ő egihazaba imatkozneiek menenek eſ eh nőmőſ
ze*n*t Erſőkőt kezdeek kereſni ſ mikoron az Egihaz aitoiat beh
akarnaiak a zerzetőſők ſ az egihazi vraim tennie ſ be is tettek
volnah fel keluen imačagabol zent Tamaſ parančola hogi meg
nitnaiak az zent Egihaz aitoiat ſeleigbe’ mene mondua*n* en az
vriſtenert ſ az egihaznak zabadſagaert keezh vagiok meg halnom
de maga parančolok thẘ nektők atok alatt vriſte*n* ſelől hogi az en
hozzam tartozoknak ſimmit neh tegietők ſ ennek utanna vro*n*k
Ieſuſnak eſ az ő zent Annianak magat aianluan ſ az egihaznak
dolgat zent dienőſnek eſ az egihaznak zent patronoſinak a binő-
ſőknek fegiueriuel leh uagattatek eſ feien valo papi koronaiat el

85 vaguan feienek veleiet eſ ő zent vereth || a pagimontomon mind el hintek vronk ziletefe utan mikoron irnanak ezőr zazſ hetuen negi eztendőben mikoron az ő Teſtet az Egihazi nepek a Seliebe tettek volna eſ holte kelue el temeteſenek előtte a halattakrol ualo miſet enekőlneiek azonnal zent Angialok ſereggel ot ielőnuen el hagiatak velők ſ az Martirnak miſeiet kezdeek el monduan őrűl az igaz embőr vrban eſ bizik ő benne ſ a tőbbi ugi kezde a zent Martir miſeiet enekőlni ſ el vegezuen a zent Miſet nagi tiztőſſeggel draga koporſoba Arannial eſ giőngiőkel meg ekőſűldben el temetek az ő egihazaba kih mind ez ideiglen nem zőnik az vriſtent čudatetelőkel dičőiteni mi vronk Ieſuſnak tiztőſſegere kyh eel es orzagol Atiaual eſ zent lelőkel egietőmbe Am*en*

---

zent dauid kiralnak eleteről

Zent dauid profeta ſidoknak kiralia nem čak az ő tőruenbeli zentőktőlh zamlaltatik az iſtennek zentikőzze de meeg az Apoſtoloktol Euangeliſtaktol is ſ mindő*n* egièb zent doktoroktolis kih hitetik a ze*n*t Iraſba a zent Atiaknak zamok kőzzẃl ualonak lennie kik vronk Ieſuſſal fel tamaduan immar biriak az halhatatlan eſ boldogſagoſ eletőt eh dauid vala Iudanak nemzeteből Iſainak fya kih Ieſſenek is neueztetik beetlehem varoſabol tamada az ő Attianak kiſſebik fya vala kit az edőſ Iſten valazta ehre hogi a
86 barmoknak [paz] paztorſagabol lenne az ő nepenek a Sidokn||ak feiedelme eſ el vetuen zőmei elől a Saolt iſteni parančolatbol Samuel profetanak myatta kiraľia zentőltetneiek eſ vrnak lőlke el menuen Saol kiraltol dauidra zallanak igih eh kepen hogi mikoron az őrdőg giőtőrneie Saolt zent dauid hegedẃluen előtte megh kwnniebődig vala Ennek utanna mikoron a Iazok a Sidokra hadakoznanak eſ a goliad oriaſ harcra ingőrleneie az iſtennek nepeth ſinki ő reia nem merne menni de čak eh ze*n*t dauid kih ahkoron igen ifyu vala egi paritiaual bizuan az vriſtenbe főldre eyte es őnnőn fegiuereuel el veue feiet kit haluan abaol kirali ielőſűl hogi ez vtan a Iazokath el vertek uolna eſ dauidot nagi tiztőſſeggel vittek uolna a varoſban mind telieſ eletebe ellenſege

lo̊n dauidnak eſ haborgatoia de vegre mikoron el to̊lt volna Saol
kiralnak elete az o̊ fyaual Ionataſſal egieto̊mbe a gelboenak hegien
a yazok hadaba meg o̊lettetek kit a zent dauid haluan tanačot
kerde vriſtento̊l hogi mit tenne ſ meg monda az iſten hogi
ebronba menne hol čak az Iudanak egi nemzeteto̊l myert o̊ eſ ah
Nemzedbo̊l vala kiralia valaztatek a tyz Nemzeto̊n Iſboſet Saolnak
fya vralkoduan a kiraliſagba ket eztendeig Ieruſalemben dauid
kirali kegig het eztendeig ſ hat holnapeeg orzagla ebronba S
mikoron Iſbo̊ſeto̊t arultataſ kepen meg o̊ltek volna o̊nno̊n hazaba
eſ vriſtennek parančolattiabol maguat zakaztottak volna Saolnak
Izraelnek a tyz nemzete eſ egieto̊mbe da||uidhoz menuen ebronba 87
harmadzer immar egeezh Sido orzagba kiralia valazta ſ annak
utanna bekeſegel orzagla mind ah teſeſ igeretnek fo̊lden o̊tuen
ezdendo̊ſ vala mikoron kezdeh orzaglani ſ negiuen eztendeig lo̊n
kirali heet eztendeig Ebronba Ieruſalembeh harmincz harom
eztendeig Ebronba hat fyai lo̊nek Ieruſalemben tizen'egi hadnagia
az eroſh Ioab vitez uala a Sadokot piſpo̊ke teue Ieruſalemben nagi
ero̊ſ varat kit mellonak hinak uala čenaltata eſ dauidnak ero̊ſſege-
nek neuezek eh zent dauidnak mindonkoron hada uala a Iazokal
ſ igen meg niomorita o̊ket a ſok haddalh mert az vriſten hogi vele
uala mindo̊nẘth nyer vala.meg alaza azert mind a ko̊rniẘle ualo
nemzeto̊ket eſ adot adnak uala o̊ neki az zo̊uedſegnek zekreniet is
meli ſok eztendeig Ieruſalem kiẘul tartatik vala nepeknek ſok-
ſagaual papoknak eko̊ſ o̊lto̊zo̊t ſeregeuel eneklo̊knek hegedůſo̊knek
egieb vygſag teuo̊knek nagi o̊ro̊meuel Ieruſalembeh uiueh eſ wrnak
Satoraba eſ hailokaban heliho̊ztete ſ mikoron draga Templomot
akarna az vriſtennek tizto̊ſſegere čenaltatni megh ielo̊nte az vriſten
[aze] neki hogi az o̊ fyat Salamont valaztotta uolna ehre ſ elhagia
ozton de maga nagi ſok Araniat ſ ezuſto̊t draga fakat eſ ko̊lčego̊t
giůte eſ hagiah reiaia ennek utanna Ioabnak kezebe bočatuan a
hadakozo nepet ſẘreſko̊duen hazaſſagnak to̊reſeben keueliſegbe ſ
gilkoſſagban eſ eſek de maga nagi penitenciat azokrol tartuan nem
čak bočanatot niere deh || io̊uendo̊ mondaſnak eſ malaztiat veue 88
ſoli igen nagi aitatoſ uala az edo̊ſ iſtenho̊z hogi maſ fel zaz
dičireto̊kel eko̊ſite meg a Soltar ko̊nuet meliet az vriſten tizto̊ſſe-
gere zerze kik ko̊zzẘl mindinikben inkab emleko̊zik a mi vronk
kriſtuſieſuſnak embo̊rre leteler̊ol kenzenuedeſero̊l fel tamadaſarol
eſ egieb ioh tetiro̊l meli ko̊nuet az iſteni zent iraſoknak ko̊nui

közöt Ania zent egihaz eyel nappal az iſteni dičirettre tulaidonita meli ſoltar kőnuet iol lehet Sido nieluőn monda előzer zent dauid eſ zerze de zent Ieronimuſ gőrőg nielurol kireh a hetuen doktorok valtoztattak vala deak bőthwre magiaraza kih mint ez mai napėg Romai ſoltarnak neueztetik miert hogi Annia zent egihaz awal eel halalanak előtte kegig ez iſtenőſ profeta latuan hogi wriſten kih akarnaia ez velagbol uennie Salamont az ő fyat meg koronaztata eſ intuen az Iſteni parančolatoknak meg tartaſara kih mulek ez vilagbol zent Tamaſ erſők napian mint zent Ieronimuſ doktor mongia az az a napon meliőn az ő innepe eſėk ſel temetteteek az ő varoſaba Beetleembe nemeľiek azth mongiak hogi a keerbe hol vronk Ieſuſ meg fezitteteek eſ el temettetek ſ zalla lőlke limboſra a zent Atiakhoz honnan iduozitenktől kih zabadittatuan fel tamadaſanak napian mene vronkal aldozo napian az örök bodogſagba kit engegiőn minekőnk eſ Atia Fyu eſ zent lelok wriſten örökwl öröke Am*en*

A zent Silueſter elete kőuetkőzik

Silueſter papa leg elſő Romaba tamada atianak Ruffinos uala
89 neue mellchiadeſ papanak utanna huzon harom || egeezh eztendeig ſ tizen egi holnapeeg birah nagi iamborul a papaſagot eh zent Silueſtert az ő Annia a Iuſtina attianak halala uta*n* mikoron meeg giermök volna adah a zent Cirinuſ papnak hogi mind a yoh elkwlčre ſ mi*n*d a zent Iraſra tanitaia ötet ſ fel neuekôduen eh Silueſter eſ pappa leuen ah vendeeg fogadaſth vriſtenert nagi zorgalmatoſſaggal kezdeh tennie minek okaert az Antiokhiai Timoteoſt ki romaba eztendeig predikalla hazaba fogada kit az edőſ vronk Ieſuſnak neueert ah varoſnak biroia a Tarquiniuſ meg ölete ſ mikoron az ő kenčeet eh Silueſter paptol kih kerneie meg monda hogi ſimmi kazdagſagat ő nem latta volna ſottan parančola a Tarquiniuſ neki hogi a Romayak iſtenenek aldozneiek de ameh mikoron ſimmikepen a zent Silueſte*r* ezt nem tenneie meg uerettete ötet eſ tömlöczbe rekeztete ſ meg is feniőgete hogi mindőn kent [tenne] tezőn raita valamit tud tennie ſmonda zent Silueſter

ahtol en nem felőkh mert ez eyel te meg halz ſugi lőn mert hogi vačoralik vala egi hal tetem altal alla ah torkan ſehfeli koron meg hala S ez Silueſtert a neep kih zabadita a tőmlőczből S mikoron a konſtantinuſ čazar meeg pogan leuen a zent Melchiadeſ papat meg őlette volna kriſtuſ vronknak hitiert eh zent Silueſter papot iol lehet ſok ideig ellent tarta benne de mind a piſpokok kardinalok eſ egieb egihazi nepek ſ a kereztienők egietőmbe őteth valaztak papaua ki a hidbe igen forro Bőlčeſegben eſ iduőſſegőſ tanač adaſban igen ielős || vala ugi annera hogi meeg a poganok 90 eſ zeretik uala ő zerzőtte vala hogi zerdan pentőkőn eſ zombaton bőitőlienek a kereztienők iol lehet ez immar kőzőnſeguel leh tetetőt S mikoron a konſtantinus čazar a ſok kereztien veernek ontaſaert giogithatatlan pokloſſagba eſőt volna ezt adak tanača neki a Baluani Imado papi ſeiedelmek hogi a čazari birodalom ol harom ezőr giermőkőket giűttetne kiknek ha meleg verőgben meg főrődne ottan mindőn Sebeiből meg giogiulna sel giwttete a giermőkőket ſ mikoron immar a nap el iot volna meliőn meg akar uala a čazar az Artatlan giermőkők vereben forodni ki hozata magat az ő čazari hazabol eſ megiőn vala a megh főrődő helire a giermőkőknek Anniok hayok meg bočatuan nagi iaigatua eleit veuek kit latuan a čazar eſ haluan a nagi kaialtaſokat [ſokat] meg ertuen okat meg allata a zekeret ſ fel emelkőduen nagi edőſ zeep zokkalh kezde az vraknak ſzolgainak eſ mind a kőſſegnek zolnia meg mutatuan nőmőſ okoſſagokkal hogi a Romai birodalom kegiőſſeegnek kwth feieből tamadot volna minek okaert nem volna alkolmaſ hogi ő ez nagi kegiőtlenſegőt tenneie az ő polgarinak fyain kit a poganokon az az ő ellenſegokőn ſem tőttenek vala mert a Romai hadakozo nepek kőzőt meg zerőztetőt vala hogi giermőkőt ſoha meg ne őlnenek ſ mikoron ez nagi kegielmeſſegőth mind kőzőnſeggel ioua hatt[an]ak volna parančola ottan hogi a giermőkőket az ő Annioknak meg annaiak ſ eztendeig valo eleſt adnanak nekiők ſ egieb aiandekokal is meg Aia||ndekozuan őket 91 zekerekőn bočata hazokhoz mind őket ő kegig meg hazaba tere ſ a kőuetkőző eyel nekih ielőnek zent petőr eſ zenth pal mikoron alunneiek ſ mondanak neki miert az Artatlan ver ontaſnak veget uetel a mi vronk kriſtuſ Ieſus kwlde minket te hozzad hogi tanačo[d]t adnank mint giogiulhacz meg a maſtani korſagodbol mert ha a Silueſter papat hozzad hiuatod kih a te haborgataſod elo[d]th

maſtan lappag az o̊ egihazih nepeiuel a Saracten neuů hegio̊n o̊ meg tanit tego̊det ehre eſ meg mutatia a kegio̊ſſegnek fo̊rdo̊iet kiben ha haromzer zallandaz mindo̊n ſebeidbo̊l ki giogiulz meľy aiandokot tulaidonič a te meg zabaditodnak az vronk Ieſuſnak kiben hiuen el to̊ried a Baluan iſteno̊knek templomokat eſ zent egihazakat rakatuan a bizoni hitnek zolgaia leegi ſ fel ſerkenuen a čazar ottan a zent Silueſter papa utan kẘldeh kyh latuan a vitezo̊ket alitah hogi ah Martiromſagra hiuattatneiek ſ meg batorituan azokat kik vele ualanak el meneh a čazarhoz kinek elo̊tte a čazar fel keluen nagi io keduel fogada eſ meg ielo̊nte az o̊ almat reend zerent o̊ neki eſ meg kerdo̊ze minemẘ iſteno̊kh volnanak a kik neki ielo̊ntenek vala kiknek peto̊r eſ pal volna neuo̊k zent Silueſter megh monda hogi nem iſteno̊k volnanak dehogi vronk Ieſuſnak keet zent Apoſtoli volnanak ſ kepo̊ket a papa elo̊ hozata egik kaplanaual ſ meg mutata a čazarnak kiketh mihelio̊n
92 lata ottan nagi kaialtaſſal azt m||onda hogi azok voltanak S kezde a Silueſter papat kerni hogi a kegio̊ſſegnek touat neki meg mutatnia S monda a papa eh to̊ nem egieb hanem a kereſtčeeg kiben adzyg nem mehecz[ne] myg az vronk kriſtus hitit meg nem tanulod[ia] ſ meg tanituan ottan zent Silueſter a čazart hito̊nknek agazatira azonnal meg hẘle eſ meg nittata a to̊mlo̊czo̊ket vele ſ a ffogliokat mind el zabadittata eſ a pento̊ko̊t ſ a zombatot bo̊ito̊lni hagia zombaton eſtue a čazar fo̊rdo̊ſ hazaba fo̊rdo̊t čenaltata a papa a čazarnak eſ kerezt vizet zento̊luen s oda hiuan a konſtantinuſt meg kerezto̊le o̊tet Atianak fyunak eſ zent lelo̊knek neueben ſ azonnal [hogi] nagi velagoſſag zalla reiaiok eſ a čazar [azonnal] meg zabadula [a le]lo̊kenek ſteſtenek pokloſſagabol ſ nagi tiztan io̊ue ki a fo̊rdo̊bo̊l ſ meg monda hogi latta volnah vronk kriſtuſt az o̊ kereztſegenek kegig napian meg zerze hogi egeezh Romaſagba az vronkk riſtuſt ugi tizto̊l[teſſ]iek mind bizoni Iſten Maſod napon hogi valaki uronk Ieſus ellen karomlaſt mondana hat az meg balion harmadnap meg eh to̊ruen ada konſtanti*n*us čazar hogi ualaki kereztien embo̊ro̊n bozzuſagot tezo̊n fele marhaiatol meg foztaſſek Negied napon ilien to̊ruent ada hogi mikepen a Romai čazar mindo̊n kereztien vraknak ſ kereztien nepnek feiedelme [ezo̊nkepe*n*] ezo̊nkepen a Romai piſpo̊k mindo̊n piſpo̊ko̊knek eſ teľieſ kereztienſegnek feie lenne o̊to̊d napon ezt zerze hogi valameli bino̊ſ ah kereztien zent egihazba megio̊n eſ fẘth ielo̊ſẘl halalra valo onnan

kih ne vonatta||ſſek erőuel de bantaſnekẘl maragion hatod napon 93 ez tőruent ada hogi ſinki egihazath ne rakattathaſſon varoſba hanem čak az ő megieſ piſpőkenek aldomaſabol heted napon ezt parančola a čazar hogi ah dezmak adattaſſanak egihaznak epiletire Niolczad napon ozton zent petőr koporſoiahoz mene eſ ot nagi ſirua uadola magat wriſtennek az ő bineiről eſ aſot hozatuan a helt a hol vronk Ieſuſnak a zent Saluatort rakata aſni kezde őnnőn maga a fondamentomot eſ a miueſők is hozza aluan őnnőn vallan eh nőmőſ feiedelőm tizenket koſarral wűn kih a főldben a fondamentombol a tizenket Apoſtoloknak tiztőſſegre ſ meg kezittetuen a zent Saluatort az ő čazari palotaia mellet zent petőr zent palnak iſ egi kapolnat rakattata ſ tőb egihazakateſ romaba hol imit ſ hol amot ennek utanna Anniat eſ zent Elona azzont kih akoron immar a Sido tőruent fel vette uala eſ Bitiniaba lakuan a tőruennek mogia zerent Iambőrűl eleh meg terituen az vronk Ieſuſnak hitire kwldeh Ieruſalembe a čazar zenth Silueſter papanak tanačabol hogi vronk kriſtuſnak kereztfaiat eſ a vas zegeket meg kereſneie őnnőn maga kegig konſtantinus Romanak tartomaniat mind Romaual egietőmben ſ mind čazari palotaiat a Romai papanak eſ vronk kriſtuſ egihazanak adah aiandőkőn ſ ő maga Bizanciomba meneh es nagi kazdagon meg čenaltatuan a varoſt konſtancinapolnak neueze ſ ot zerze a čazari zekőt zent Silueſtert papat kegig ot Romaba || hagia holot eh nőmőſ paztor mind 94 peldaiaual ſ mind zent tanuſagaual hiuőn őrizi vala az vronk kriſtuſnak Iohait ſ mindőn őzuegiőknek eſ aruaknak ſ zegeniőknek neuőket Regeſtomba uetette vala eſ mind azoknak zwkſegőket beuőn meg zolgaltatia vala eh zent embőrnek parančolatiabol ah čazar reia engeduen ſ ő zolgaluan a Conciliomot elſő Sinadot Bitinianak tartomaniaban Nicea neuű varoſba tőn kiben haromzaz tizen het egihazi feiedelmek ſ nagi tanult embőrők valanak kyk a kereztien hitőnknek agazatit niluan meg magiarazak eſ iduőſſegőnk melle ſok zerzeſőketh zerzenek Romaban eſ e’ zent konſtantinőſ čazarnak ſegečegeuel maſ Sinadot is tőn holot a kőrbeli eretnekőket tudnia mint Arriuſt fotinuſt eſ Sabelliuſt megh atkozah eſ a bizoni kereztienők kőzzẘl kih vete eh zent Silueſter papa zerze hogi parazth embőrnek egihazi nepőn hatalma ne legiőn eſ negiuen tanuknak alatta a pap ne karhoztaſſek valami kaar vallaſra a uaǵ kiſſebſegnek zenuedeſere ſ ezt is

o̊ zerze hogi a diakonoſ dalmatikaba öltöziek mikoro*n* a miſen Eua*n*geliomot mond ſ to̊b no̊mo̊ſ zerzeſo̊kétis to̊n ki a nagi ſok io miuelko̊detnek erdo̊me vtan ki mulek ẘrban ez velagbol konſtantinuſ čazar birodalma alat vronk ziletеſe vtan mikoron haromzazh ſ kilenczuen eztendo̊be irnanak ſ ugian ottan temettetek Romaba mi vronk Ieſuſnak tizto̊ſſegere kih eel eſ orzagol o̊ro̊ke Amen ||

---

95 K y s k a r a č o n n a p r a v a l o p *r e* d i c *a c i* o

Minek utanna el telek a niolczad nap ko̊rniẘl meteltetek ah giermo̊k ez igeket zent Lukač euangeliſta iria a zent Euangeliomnak maſodik rezeben ſ a mai miſenek zent Euangeliomabol vetetenek kiben az edo̊ſ vronk Ieſus forro zeretete ielo̊ntetik mi hozzank ehben hogi ilien kičin giermok koraba kezde az o̊ Bodog kenzenuedeſenek aiandekat neko̊nk oztogatni mert am niolczad napon ziletеſenek vtanna az o̊ dragalatoſ zent veereet kezde ero̊tto̊nk hullatnia mutatuan o̊nno̊n magat bino̊ſnek lennie fel ueuen ah ko̊rniůl meteltetеſnek to̊rueniet mikoron de maga mindo̊n binto̊l felſego̊ſ kepen valo tizta uala myert kegig nagi kegio̊ſſegnek dolga ahrol gondolkodnonk mikepen az zeep kis Ieſus Siruan meteltetik uala ko̊rniůl ez may napon nagi Serelo̊mnek zenuedeſeuel Aze*r*t

H a r o m r e n d b e l i t a n u ſ a g o n k l e z o̊n az vronk Ieſus ko̊rniůl meteltеteſerol Elſo̊ ahrol mi okaert atta uala vriſten eh to̊ruent a Sido ſirfyaknak? Maſodik myert akara vronk ez nehez eſ kenoſ to̊ruent fel vennie? Harmadik ahrol legio̊n mint lo̊n a ko̊rniůl meteleſ? az Elſo̊ tanuſag melle tunnonk kelh hogi zent doktoroknak mondaſok zerent harom okokert zerzeh vriſten o̊ To̊ruenbe a ko̊rniůl meteleſt Elo̊zer az eredet bineert kiben mind niaian
96 fogontattonk eſ zileto̊nk igen alkolmaſon kegig m||ert az eredet zerent valo bin oli igen do̊go̊ſ eſ utalatoſ az vriſten elo̊t hogi ha mind eleito̊l fogua vruoſſagot ez ellen nem zerzo̊th volna ſoha ſinki ez ideig nem mehetо̊t volna menio̊rzagba azert a yoh iſten mihelt giermo̊ki lo̊nek elſo̊ zileinknek ottan vruoſſagot zerze az eredet bẘn ellen hogi dohoſ eſ vtalatoſ neh lenne áz embo̊ri nem-

zet mindoͤnkoͤroͤn oͤ eloͤtte azert mentwͤl eloͤzer zerze aldozat
teteloͤket hogi a giermököt el vizik vala az oͤ zilei a heľre hol azh
vriſtennek tiztoͤſſegoͤt zoktak vala tenni eſ oͤteth imadnia ſ a gier-
moͤk kezeben egö giertiat vagi egiebet valamit aduan fel emelik
vala az vriſten tiztoͤſſegere ſimatkozuan az vriſtenhoͤz halakat
adnak vala oͤ zent felſegenek a magzatert ſ az oͤ hitoͤkert eſ aita-
toſſagokert az iſteni ergalmaſſagnak myatta meg tiztwͤl vala a
giermoͤk az eredet binboͤl Vizh oͤzoͤnnek utanna leh teue vriſte*n*
ez vruoſſagot Abrahamnak kih ahkoron eh foͤldoͤn elſoͤ loͤn ky az
egi bizoni iſtennek zolgaia volna myert immaran mind eh telieſ
foͤldoͤn baluaniokat imadnak valah az edoͤſ iſten ada a koͤrniuͤl
meteltetesnek toͤrueniet hogi mind oͤnnoͤn magat Abraham ſ mind
az oͤ zolgait eſ hazaban valo firfiakat koͤrniuͤl metelneie Moiſeſ
altal ozton ugian mind az teľieſ Sido nemzetnek meg parančola
hogi mindoͤn firfi giermököt ziletesenek vtanna niolczad napon
koͤrniuͤl meteltetne*ne*k a papokal a leani giermoͤkoͤkert kegig ah
keppen aldoznak vala mint meg mo||ndatek eh fele koͤrniuͤl metelte- 97
tesnek vruoſſaga meg marada ah Sidok koͤzoͤt mind adzyg myg
vronk Ieſuſ a kereztſegnek toͤrueniet adah M a ſ o d okaert zeroͤz-
tetek az koͤrniuͤl meteltetesnek toͤruenie oͤ toͤruenbe hogi eh fele
parančolat tartaſaual melto lenne a Sido neep vriſten toͤruenienek
vetelere eſ mind oͤltoͤzedben ſ mind hitiben kwloͤmboͤzne a toͤoͤb
nemzetoͤktoͤl azert annak eloͤtte parančola wriſten a koͤrniul mete-
leſt a Sidoknak minek eloͤtte a toͤruent nekik adah Sinai hegioͤn
ennek peldaiara hogi meg mutatnaia mert a Sido neep oͤ felſege-
nek tulaidon eſ niaiaſ nepeh volna Harmad okae*r*t zeroͤztetek ah
koͤrniwͤl meteltetesſ hogi Abraham hitinek igaſſaganak iegie lenneh
hogi mindoͤnoͤknek kik a bizoni iſtenben hiznek Attia lenne ahra
monda Abrahamnak a yo iſten nagi nemzette tezlek tegoͤdeth eſ
meg aldlak ſ aldot lezh eſ igen nagia tezoͤm a te neuedet ſ meg
aldom azokat kik te feloͤled iot mondnak eſ meg atkozom kik te
rolad gonozt mondnak eſ te benned aldatnak meg eh foͤldnek mindoͤn
nemzečeghi kigboͤl meg ieloͤntetik hogi az edoͤſ vriſten ada Abraham-
nak a koͤrniwͤl meteltetesnek parančolatiat hogi meg ieloͤnče mert oͤ
igen engoͤdelmeſ hiuſegoͤſ eſ niaiaſ barattia vala az vriſtennek kiben
tanuſagh adatik minekoͤnk is hogi ha akaronk az edoͤſ wriſtennek
kedueſ zolgai lennoͤ*n*k legioͤnk engoͤdelmeſoͤk eſ hiuoͤk oͤ felſegenek ||
M a ſ o d i k t a n u ſ a g, a z, m i o k a e r t akara vronk Ieſus 98

ez mai napon ko̊rniůl meteltetni ? mikoron az o̊ fogontatafa ef ziletefe bẘnnekẘl lo̊n ? felelnek ehre zenth doktorok hogi heet okaert elo̊zer hogi az eretneko̊ket meg gialaznaia kik azt mondottak hogi vronk Iefufnak tefte nem bizoni embo̊ri teft volt de eegbo̊l zerzot mikoro*n* ez ilien teft meg nem tagoltathatik f vére fem mehet mikepen az edo̊f vronk teftenek kiben meg bizonittatik hogi bizoni embo̊ri tefte volt Mafodzer a mi lo̊lki tanufagonkert hogi meg mutatnaia ehben [h] merth Iduo̊ffego̊nk melle neko̊nk is zẘkfeeg a lolki ko̊rniůl metelko̊def hogi mind kiwůl fmind belo̊l ko̊rniůl meteltettek lenne*n*k kiuẘl ruhazatongba hogi fo̊lo̊tte ielo̊f ne lenneh bezedo̊ngben hogi meg ellenzhetetlen legio̊n čeleko̊defo̊ngben hogi vtalatof ne lenne erzeko̊nfego̊nkben hogi zertelen azokat folni ne hannoiok S belo̊l is gondolatinkat zentẘl tartuan keuanfagonkat tiztan Igieko̊zeto̊nket igieno̊fo̊n ezokrol mongia zent pal ko̊rniůl meteltettetek ne*m* kezzel de vronk kriftufnak ko̊rniůl metelko̊defeuel hogi meg foziatok a thẘ tefto̊to̊ket az o̊ keuanfagatol harmadzer Edo̊f vronk akara ko̊rniůl meteltetni a Sidokert hogi neh menthetneiek magokat monduan nem fogagiok o̊tet mert kilo̊mbo̊z a mi Atiainktol kik korniůl meteltettek mago-
99 okat Negiedzer az o̊rdo̊gokert hogi az || embo̊rre letelet ne tunnaiak mert ha felh nem vezih uala vronk Iefuf eh bino̊fo̊knek to̊rueniet ottan meg erti vala o̊rdo̊g hogi iftennek fya volna feh kepen fem Iudafnak nem hatta volna el arulnia fem a Sidoknak pilatoffal meg o̊lettetnie ezo̊n okaert teueh az vriften hogi zent Iofefnek iegio̊ztetneiek Azzonio*n*k Maria minek elo̊tte meheben akara zallani O̊to̊dzer fel veue vronk Iefuf a ko̊rniůl meteltetefnek to̊rueniet hogi mindo̊n igaffagot mutatnia magaba mikepen ezert kerezto̊lko̊deek meg is hogi mi ef o̊ro̊mefben ko̊uetno̊io̊k o̊tet az Alazatoffagnak dolgaba Hatodzer hogi meg mutatnaia mert iftento̊l vala a ko̊rniůl meteltetefnek to̊ruenie egi ideig myg o̊ zent felfege a kereztfegnek zenčeget zero̊zneie hetedik okaert [hogi meg] Niolczad napon ko̊rniwl meteltetek vronk Iefuf hogi meg ielo̊nče hogi a mi fel tamadafonknak niolczad napian mindo̊n kento̊l ef niaualiaffagtol meg zabadulonk mert azokat mind el meteli ko̊rniwlo̊nk a yoh Iften ezt peldazia uala edo̊f vronk Iefuf niolczad napi ko̊rniẘl meteltetefeben mert mikepen ez velag foliafa hat korban mulik el hetedik a halal kinek myatta eh velag a meg haloknak el vegeztetik niolczadik kor lezo̊n ah fel tamadaf

kiben a kőrniűl metelkődeſ a mih teſtőngben tekelletőſ lezőn
miert mindőn fogiatkozaſtol eſ niauaľaſſagtol a mi teſtőnk akor
zabadul meg Imeh azert meli igen alkolmaſ lőn az edőſ vronk
kőrniẘl metelkődeſeh ||

az harmadik tanuſag melleh gondolhattiok aita- **100**
toſſagbol hogi myert iol tugia vala a Bodogſagoſ zẘz Maria mert
[iőlh volna ez velagba ezert] nem iőth volna ez velagba az ő fya
azert hogi tőruent tőriőn de inkab hogi az iduőſſegős tőruent
meg mutaſſa eh mai napra iutuan ſ meg gondoluan hogi vriſten
a kőrniẘl metelkődeſnek tőrueniet atta volnah a Sidoknak a firfi
giermőkőkről monda zent Ioſefnek o en zwzeſegőmnek tanuya
Iſtenben zeretetőſ iegiőſőm Iol tudod immar hogi az en fyam elő
iſten menniel ſ vyd fel Ieruſalembe ſah mint kẘnnieben Lehet
metelteſd kőrniẘl a papokal te nekőd aianlom eh nőmőſ gienge
giermőkőt mindőnőknek terőmtőiet ſ beh polaluan vronk Ieſuſt
őleben ada zent Ioſefnek ſ őh kegigh el mene vele o dragalatoſ
Atiamfyai ſ mit alitaz minemẘh edőſſegőſőn vizih uala zent Ioſef
vronk Ieſuſt őleben bizoni hizőm hogi myg fel viue Ieruſalembe ſ
az ő zẘz Annianak meg hoza adzig ne talan tan ezőrzer čokolta
meg vronk Ieſuſt o Bodog Ioſeff kih nagi meltoſagra eſ vigazta-
laſra valaztatal a yoh iſtentől fel viuen azert eh mai napon a
giermők Ieſuſt Ioſef a templomba keri uala a papokat hogi
giengen čelekődnenek vele mert igen gienge giermők volna gon-
doldh meg it ha tehetőt mikipen fyr keſerueſőn az iſtennek
[Anni] fya kőnueez eſ kőuek||ől az nagi Serelőmert hullat- **101**
uan a meg taglaſban erőttőnk az ő dragalatoſ zent véret nagi
beuőn ugi mint kaialtuan az Embőri nemzettre mondanaia o
embőr te erőtted zenuedőm eh kent erőtted hullatom verőmet
a te zeretetődert ſirok meeg ydőuel nagiobakat tezők ueled
maſt kičin vagiok ehre de Alkolmaſ időt varok ſahkoron min-
dőn tagaimat meg ſebőſittetőm erőtted ſ meeg a kereztfara eſ
fel fezittetőm magamat ah te zeretetődert o dragalatoſ Atiamfyai
kőniőrwliőnk azert mi eſ az edőſ gienge vronkon mert nagi kent
zenuede a kőrniẘl meteleſben ſ meg viuen azert zent Ioſef a gier-
mőkőt ő zent zwz Annianak eſ latuan a bodog zwz maria hogi
meeg is kőnuezne vronk Ieſuſ ſzomorwh orczaual volna nagi kőnu-
hullataſſal čokolaſaual es zwzei teieuel kőniőrgeti vala őtet o
Bodogſagoſ zwz Maria mit teez hat akkoron? mikoron latod ah te

edőſ fyadat harmincz harom eztendőſ koraban talpatol fogua
teteiglen meg ſephetuen a magaſ kereztſan figgeni eſ zent vereet
mind čopiglen ki ontani latuan azert vronk Ieſuſnak ko̊rniűl
metelt teſtet az edőſ Maria mondhatia vala o en zerelmeſ fyam
eſ Iſteno̊m ym eh mai napon ah Bino̊ſo̊knek egikho̊z haſonlad
magadat eſ verődet hullatad [?] eh binőſ velagert aldot legi azert
102 en edőſ iſteno̊m ezo̊r keppen valo halakat mondok tenneko̊d hogi
a zegeni bino̊ſo̊kert ennere alazad magadat vala||mi zolgalatot
tudok en tenno̊m te felſegodnek mindo̊nre keez vagiok kinek
zolgalatiara tegiőn minket is meltoua az edőſ wr Iſten kih eel eſ
orzagol őrőkkẘl őrőke Amen

Zent Baſilius piſpők eleteh

Ah zent Baſilius piſpők eſ doktor kapadocianak tartomania-
bol Ceſarea neuű varoſbol tamada heet eztendőſ koraban adatek a
deaki tudomaniokra Annak vtanna Atenaſba tanula go̊ro̊g tudo-
maniokat S mikoron ah fele iraſőgba az ő ertelmere akarattia
zerent meg nem lelhetneie az ő tero̊mtőiet azon eyel mikoron
Imatko̊zneiek egi velagoſſag ielőnek neki ſahra vona az ő elmeiet
hogi a kereztienſegnek iraſat mind el iarnaia ſ holtekelue ottan
Egiptomba mene kih immar kereztien orzag vala ſot kezde a
zent Iraſt tanulnia Immaran lőlkeben kereztien leuen meg tereh
go̊ro̊g orzagba eſ ot ſok bőlčeeknek meg mutata az iduo̊ſſegnek
vtat kik kőzőt az Eubolust az ő meſtőret kih vele igen veteko̊-
dik vala meg fedde eſ harmad napeg etel nekẘl maraduan egiẘth
vele ſaz iſteni dolgokrol bezeluen megh tereh az vronk Ieſuſ
hitire a nagi pogan doktor kik mindo̊no̊ket el aduan eſ Iduo̊zi-
tőnknek zeretetiert mind zegeniőknek oztogatuan Antiokhiaban
menenek ſ hirdetik vala eſ predikaliak uala vronk kriſtuſt ot a
bőlčeeknek onnan iőuenek Ieruſalembe eſ a zent Maximinus
103 piſpők||től kereztſegőt kerenek ki fel keluen azonnal a Iordan
vizere uiue o̊ket hogi ahba kereztőlneie meg o̊ket kiben vronk
Ieſus is meg kereztőlkődőt vala S mikoron a Baſiliuſ a yo Iſtentől
kerneh iegiőt a hitről nagi velagoſſag vellam keppen zalla reiaiok
a Meniőrzagbol eſ a velagoſſagbol eǵ galamb zalla a Iordannak vizere

ſ meg zauarituan a vizet meg fel rőpẘle ſa zent Baſiliuſ ottan
meg kereztőlkődek az ő meſtőreuel ſ nem ſok idő el muluan Anti-
okhiaba terenek holot fel pappa lőn a zent Baſilios ſonnét ozton
tere az ő hazaiaba Ceſareaban mind az Eubolulſal egietőmbe ſ
mikoron Immar othon lakneiek ſnagi Iamborwlh elne eh Baſilius
doctor meg ielőnte wrIſten a zent Euſebiuſ piſpőknek hogi ő
vtanna e Baſilius lenne piſpők kih nem ſok idő vtan beh telieſődek
Minemẘ zent embőrre lőn a piſpőkſeegben ſ meli hiw zolgaia az
vriſtennek a puztaba lakozo Effrennek meg Ielőnte az vriſten
lataſba kih imilien lataſt lata ő felőle el rittetuen egizerre a zent
Effren lata egi thẘz ozlopot a feie zinte az eget eri vala ſimilien
zoot halla illien a nagi Baſiliuſ S vyz kerezt napian a zent Effren
Ceſareaba meneh hogi meg latnaia eh zent embőrt kit mikoron
latot volna piſpőki őltőzetiben az egihazih Nepeknek ekőſ Sere-
giuel tiztőletőſőn mennie meg vtala őtet az Effren barat nagi||on 104
čudaluan ezt hogi az vriſten e' nagi tiztőſſegben elő embőrt
thẘzeſ kolabnak ielőntőtte volna kit eh zent Baſiliuſ lőlkeben
iſteni ielőnedből meg ertuen hozzaia hiuata eſ az ő hyt gondo-
lattiarol kit felőle gondolt vala titkon meg fedde zeretettel ſlata
az Effrem hat thẘzeſ nieluel zol ő neki azonnal meg banuan eh
gondolatot meg kőuete eh zent Baſilius piſpőkőt [ſ aztis meg
kerde hogi zolna Gőrőg nieluőn mikoron ő a Nieluet nem tunnaia
s ezutan kőniőrgene] S ezutan kere azent Baſiliuſt hogi nierneie
meg az vriſtentől hogi tudna ő eſ zolni gőrőg nieluőn is kit
nehezen tőn a Bodog piſpok de mihelión imatkozek azonnal
gőrőghẘl kezde az Effren Barat zolni Maſ zerzetőſ is latuan
eh zent Baſiliuſt nagi vduarral egizer mennie meg vtala őtet
alituan hogi eh zent piſpők giőniőrkődneiek a fele pompa-
ſagba de zozat lőn ő hozzaia meniőrzagbol monduan te nagioban
vetkőzől giőniőrẘſegben kit veezh a te mačkadnak farka tőrőlge-
teſből honnem mint Baſiliuſ piſpok ilien ponpaual valo iaraſaba
oli hatalmaſ vala az edőſ iſten előt az ő imačaga hogi valamit az
vriſtentől keer vala mind čak kẘnnien meg nieri vala Am eh a
valenſ čazar mikoron őtet zanki akarnaia vetnie myert az Arria-
noſ eretnekőket eroſſen haborgattia vala eh zent embőr ſok kőnue-
ket || ellenők zerőzuen mikoron a čazar őnnőn kezeuel irnaia 105
a zankiueteſnek Sentenciaiat miért otalmok vala az Eretnekőknek
egi maſ vtan harom pennat tőre el ſoli igen kezde a keze raita

rezketni hogi ſoha el nem vegezhete a Leuelet fel zaggatuan a mit yrt vala el hagia ozton a Sentencianak kyh adaſat Egizer zinte oli ifiat zabadita meg oͤrdoͤgtoͤl hogi kih önnön keze iraſaual atta vala magat oͤrdoͤgnek meli Iraſtis hattra vön tőlők nagi ſok poganokat terite az Iduoͤzitenknek hitire Ira nömöſ Regulateſ a zerzetoͤſoͤknek kit koͤuetnek a kalugier Baratok kiből nagi ſokan zente is lőnek myg Ania zent egihaznak igieſſegebee lőnek de immar a fele zerzet haznalatlan miert Ania zent egihaztol el zakattanak nagi zentŵl eluen azert telieſ eleteben e zent Baſilius piſpők kih mülek ez vilagbol kiſ karačon napian gracianoſ čazar ideieben eſ temettetek az ő teſteh piſpőki egihazaba lőlke kegig vitetek az őrők bodogſagban kit engegiőn minekőnkeſ Atia fyu eſ zent lelők Amen ugi legiőn

---

Vyzh kerezt napi predikacio

Vyzh kerezt napia harom čudakal zentőltetek meg mert ez mai napon Imadak vronk Ieſuſt a harom zent kiraliok mint iſtent nagion meg is Aiandőkozuan ő zent felſeget mint Meniorzagnak ||
106 kiraliat kereztőlő zent Ianoſeſ ma kereztőle meg Iduőzitőnket ſ ez napon valtoztata borra a vizet zent Ianoſ Euangeliſtanak meniekőzőieben minek okaert menniei ielőnetnek neueztetik eh vyzh kerezt napia mert az egőn Ielőnt čillag mutata meg mah a harom kiralioknak a ziletőt vronk Iezuſt eſ vronknak bizoni iſtenſege meg ielőntetek főlŵl mikoron zent lelők iſten galamb kepeben zalla reiaia eſ az Atia ő fyanak ielőnteh nagi mendőrgő zoual eh mai napon ielőntetek előzer vronk Ieſuſnak dičőſege a vyznek borra valtoztataſaban mert Iduőzitenk tizen harmad napi giermők koraban imattatek a harom zent kiralioktol ſ mikoron harmincz eztendőſ s meg anne napi embőr volna meg kereztőltete maga a Iordan vizeben ſ eztendőuel annak utanna meg azon Napon a vizet iſteni hatalmaual borrah valtoztata de miert hogi Ania zent Egihaz eh mai innepőn ahrol emlekőzik hogi a harom kiraliok vronkhoz iőuen imadak őtet ſ meg Aiandekozak Ehről legion L ő l k i i d u ő ſſ e g ő ſ t a n u ſa g o n k kih melle tunnonk kelh hogi miert vronk kriſtuſ bekeſegőſ kirali azert iőue ez velagra hogi bekeſegőt zerőzne eſ hozna Annak okaert haromfele bekeſegőt

hoza embo̊rnek Ido̊nek ziunek eſ o̊ro̊ke valo meg maradaſnak beke-
ſeget e haromert || zẘkſeeg lo̊n hogi kirali Iſten eſ embo̊r lenne **107**
kirali ahra hogi ko̊zo̊nſego̊ſ bekeſego̊t zero̊zhetne mind eh fo̊ldo̊n
kiert is akara hogi a ziletefenek ideien egi wr birnnaia čak mind ez
telieſ fo̊ldet zẘkſeg lo̊n eziſ hogi vronk Ieſuſ halhatatlan iſten
lenne azert hogi neko̊nk az o̊ro̊k eletnek bekeſeget adhatnaia kelh
vala touaba vronk Ieſuſnak lenni halando embo̊rnek hogi ziuo̊ng-
ben iſ bekeſego̊t adna ez harmat ielo̊ntek meg ma o̊ benne eh
no̊mo̊ſ haro*m* kiraliok az o̊ Aiandekogban az Araniban o̊ kirali
meltoſagat a To̊mienben iſteni felſeget a kenetben mutatak az o̊
halando emborſeget Mikoron azert zilettetöt volna vronk Ieſus ſ
az harom zent kiraliok nap kelet fele valo viktorialis hegio̊n imat-
koznanak ſ varnaiak nagi keuanſagual ah Balam kaldeoſtůl meg
igert čillagnakh ielo̊netit vyh čillag ielo̊nek az alſo ego̊n nekio̊k
mikepen Arani zayu zent Ianoſ mongia ko̊zepo̊tte eh čillagnak egi
zeepſeghwh giermo̊k ielo̊nek kinek feien [kerezt] feno̊sh kerezt
vala ſ hallak eh harom kiraliok hoǵ zozat lo̊n o̊ hozzaiok mon-
duan mennieto̊k Sido orzagban ſ meg lelito̊k a zileto̊t giermo̊ko̊t
kik azon fel kezwluen ſ nagi Aiandokot zero̊zuen el indulanak
elo̊tto̊[n]k menuen a čillag mind Ieruſalemnek varoſaiglan ſ lat-
va*n* a kirali varoſt alitak hogi o̊t lelneiek megh a kit kereſnek
vala myert hogi a čillag is el enizo̊t vala elo̊lo̊k ſ be menuen ot
kezdeek kerdo̊zni hol vol||na ah Sidoknak kiralia ſot ertek meg **108**
hogi Betleheembe kellene kereſnio̊k mert az wy kiralirol valo iraſ
azt mondanaia minek okaert kih menuen Ieruſalembo̊l iſ meg
meg ielo̊nek a čillag eſ nem hagia el adzyg o̊ket myg oda viue
a hol vronk Ieſuſ zileto̊t vala kit Imaduan eſ [imaduan] meg
Aiandekozuan nem terenek Ieruſalembe herodeſ kiralihoz kire
o̊ket kerteh vala de maſ vton terenek hazokhoz mint vrnak
Angialia meg ielo̊nte nekio̊k k i h m e l l e t u n n o n k kel hogi
iſteni zerzeſbo̊l harom okaert menenek ah zent kiraliok vronk
Ieſuſt kereſuen Ieruſalemben Elo̊zer mert o̊k az vronk Ieſus zile-
teſenek ideiet tugiak valah de a heliet nem azert a zileto̊t kiralt a
kirali varoſban alitak meg lelnie meli vala a Ieruſalem Maſod oka
lo̊n ennek hogi a Bo̊lčektöl ot a varoſba hamarab meg kerdhet-
neiek hol kellene a Sidok kiralianak zilettetni Harmadzer hogi a
gonozh Sidok maga menthetetleno̊k lennenek kik tugiak vala a
nagi profeta ziletefenek heliet iol lehet az ideiet tekelleto̊ſſeguel

nem tugiak vala kit a harom zent kiraliok a Sidoknak meg ielőn-
tenek ſőők kegig a kiraliok a helt meg mondak ő nekik kiből
igen zidalmaztatik a gonoz Sidoknak tuniaſagok mikoron yme eh
kiraliok hiuen az egi profetaioknak ah Balamnak kih eh čillagrol
ő nekik eſ a giermőkről profetalt vala a Sidok a ſok profetaknak
ſem hinek a kiraliok kereſek az idegön kiralt a gonoz ſidok kegig
109 meg vtal||ak az ő tulajdon kiraliokat ök nagi mezzeh főldről iöue-
nek ezők kegig čak Ierusalemből ſem menenek Beetleembe a
nömőſ kiraliok hozzaia iöuen kereſik uala ötet monduan hol
uagion a Sidoknak kiralia kih maſt ziletőt? latok nap kelet fele az
ő čillagat eſ iöttőnk ahra aiandekokkal hogi Imagiok meli igegben
mikepen a zent Remigiuſ mongia vallak vronk Ieſuſt bizoni kiral-
nak bizoni Embornek eſ bizoni iſtennek kit haluan erodeſ igen
meg zomorodek ſ mind telieſ Ieruſalem ő uele egietőmbe H a r o m
o k a e r t előzer mert a gonozok nem őrwlhetnek az Igaz embőr-
nek kőzigbe ualo iöuetin Maſodzer hogi a meg zomorodot kiralial
bankoduan a Sidok is ez hyr halua hizőlkődnenek Erodeſnek hogi
o nalanal egieb kiraly nekiök nem kellh Harmad okaert egezh
Ieruſalem meg zomorodek az vronk Ieſus ziletesen mert ezt gon-
doliak vala hogi a kriſtus kirali ſ herodeſ ha meg vinak a kirali-
ſagert ő nekik ehből ſok niomorwſag eſneiek Azert őzue giutuen
erodeſ a Sido feiedelmeket tudakozik vala rola hol kellene a kriſ-
tuſnak zilettetni ſ a Sidok meg mondak hogi Betlehembe a
Mikheaſ profetanak Iraſa zerent kith mikoron Erodeſ meg ertőt
volna hozzaia hiuata a harom kiraliokat ſ meg kerdőze tőlők nagi
zeretettel mikoron lattak volna az wy čillagot ſ meg ertuen tőlők el
Bočata monduan Mennietők Betlehembe ſot kereſſetők ſha megh
lelitők izennietők meg ennekőm hogi eniſ imagiam őtet ezt kegig
110 ahra mongia valah || hogi el vezthetneie vronk Ieſuſt el menuen
azert a harom zent kiraliok Betlehemben a čillag vezerleſeből meg
lelek a kőőz hazat ſ be menuen a hazba latak a giermők Ieſuſt az
ő Anniaual mert a zent Ioſef iſtennek akarattiabol nem vala ot
ahkoron eſ a főldre borulua imadak Iduőzitenket eſ az aiandeko-
kat melieket hoztanak vala beh mutatak neki tudnia mint
Araniat Tőmient eſ draga kenetőt mindiniket nagi beuőn ez
Aiandokokat kegig hozak n e g i o k a e r t előzer azzoniunk
Mariaert az Araniat mint zent Bernald doktor mongia hogi az ő
zegeniſeget kwnniebiteneie vele a Thőmient az iſtallonak dohoſſa-

gaert a kenetőt a giermők tagiainak meg erőſſiteſeert eſ a Bőlčőben
[valo] termőh ferőgnek meg őleſeert kih iol leheth ſoha az vronk
bőlčőieben nem terme Maſodzer mint zent Agoſton doktor mongia
hozak a zent kiraliok e' harom Aiandokot mert az Arani az adoban
adatik vala a Tőmien az Aldozatnak ideien zẘkſeegh ah kenet a
temeteſre igen alkolmas ielőntuen ehben az vronk kriſtuſnak
kirali meltoſagat iſteni felſeget eſ az ő halando embőrſeget Har-
madzer mert ah minth zent Maximuſ piſpők mongia az Aranba
ielőntetik vala a mi fogſagonknak dragalatoſ valčaga a tőmienbe
az őrdőgi imadaſnak meg zőneſe ſa bizoni iſten imadaſanak eſ
zolgalatnak el kez||deſe Ah draga kenetben kiuel meg holt teſtőt 111
meg rotadaſtol ſok ideig meg tarthattiak a mih teſtőnknek meg
vyulaſa eſ fel tamadaſa peldaztatik meliek edőſ vronknak myatta
leendők valanak Negiedzer mint zent Gergőli doktor mongia hogi
ehben meg ielőnteſſek mith keliőn nekőnk Iduőzitenknek adnonk
az Aranion bőlčeſeg peldaztatik a tőmienőn az Imačagnak iozaga
ielőntetik adraga kenetőn a teſtnek meg niomoritaſa ertetik a
ziletőt giermők Ieſuſnak Menniei kiralionknak Araniat adonk ha
az ő zineh előt [ ] a menniei [ ] Bőlčeſegnek velagoſſagaual fenlőnk
Tőmient adonk ha a teſti gondolatokat zent Imačagnak inčőlkő-
deſe myat a mi ziuőnknek oltaran megh giutiők draga kenetőt
adonk vronknak ha a teſti binőket a tiztaſag tartaſnak fegiuereuel
meg niomoritiok meli Aiandokokert aad az vriſten őrők eletőt
Amen

A harom zent kiralioknak Gaſparnak Baltoſar-
nak eſ Melkhiornak eletőkről kőuetkőzikh

A harom zent kiralioknak Gaſpar Boldiſar eſ Mennihar
vala neuők kik vronk Ieſuſhoz iőuen imadak őtet tizenharmad
napi giermők koraban [imadak] eh nőműſ zent kiraliok nap kelet
fele valo perſidanak tartomaniabol tamadanak meľi Belſőh in-
dianak neueztetik eſ Sabba orzag||nak myert a Saba neuű folio 112
vyz altal folia az orzagot Ezők kőzzẘl a Gaſpar kirali miko-
ron vronk Ieſuſhoz iőuenek hatuan eztendős vala Boltoſar Negi-
uen a Melkhior kegig hwz eztendőſ ezők mind harman nagi

termezeth tudo Bőlček vala ſ az eegh forgaſanak tudomaniaba
igen eſmeret vettek s a Balaam profetanak kih baluani imado
papiok vala a poganoknak maradeki valanak meli Balaam Imezt
profetalta vala az ő Nemzečeginek Iakob patriarkatol čillag tamad
eſ vezző tamad Izraeltől eſ meg veri eh vezző moabnak herczegit
eh iőuendő mondaſt eh pogan profetaual az vriſten Iduőzitenkről
mondata iol leheth ő maga ſem erte kih a Sido nemből valı tama-
dando eſ az őrdőgőknek hatalmokat meg tőrendőh ſeh kiraliok ezt
ertek raita hogi mikoron eh vezző az az a hatalmaſ kirali kih fől-
det ſ menniet birnaia ziletetik tahat vyh čillag ielőnnieek az egőn
minek okaert ah Balaam fyai mint Arani zaiu zent Ianoſ mongia
tizenkettőt valaztanak kőzzw̃lők ſ ha valamelik meg hal vala
Annak fyat allattiak vala helie[eg]ben ezők mindőn eztendőbe har-
man harman egi holnapnak vtanna zerrel zerrel fel mennek vala a
nagi magaſ viktorialis neuű hegire eſ ot lakuan harmad napeeg nagi
zenuedetőſſeegbe meg moſodnak uala ozton kih ő nekik gionaſ
vizet uala ſimagiak vala ennek vtanna az vriſtent keeruen őtet
hogi a čillagot kiről zolt volna az ő Attiok a Balam meg mutat-
naia nekiők Mikoron azert karačon napianak eyelin vigiaaznanak
az vyonnan terőmtőt čillag meg ielőnek nekik ſ mikepen vyz
113 kerezt napian m||egh mondatek a Sidoknak ziletőt kiralt megh
ielőnte eſ vona az ő keuanſagokat ahra hogy hozzaia mennenek
eſ imadnaiak eh felſegőſ nagi kiralt kik mikoron a parančolatot
beh teliesitőttek volna maſ vton terenek meg orzagogban Angiali
ielőnedből kyk iol lehet el hagiuan a poganſagot az vtan vronk
Ieſuſnak hiuei lőnek de maga a vyznek kerezčeget fel nem vettek
uala myg a zent Tamaſ Apoſtol az iduőzitenknek hitet ot nem
predikalla meli zent Apoſtolh mihelt őket a hitnek agazatira meg
tanitah ſ meg kőrőztőle meg hagiuan mindinik a kiraliſagot ő
predikator tarſi lőnek kik azon orzagba kih muluan vrban vitete-
nek az iſten orzagaba kiknek teſtőket a nagi konſtantinus čazar
Indiabol hozattata konſtancinapoliba Sidő iartaba ah zent Euſtor-
gius piſpők Mediolanomba hoza ſ onnan az vriſten akarattiabol
nagy kolonniaban ſ ot niugoznak maſtan egeezh teſtőgben a yoh
Iſtennek tiztőſſegere kih aldolt legiőn mi*n*d őrőke Am*en*

A R e m o̊ t e z e n t p a l e l e t e r ő l k o̊ u e t k o̊ z i k

Pal lo̊n legelſo̊ puztaba lakozo az vy to̊ruenbe mint zent Ieronimoſ doktor mo*n*gia s a deciuſ čazarnak a kereztieno̊ket haborgataſa elo̊t mene a kyetlen puztaban ezo̊n ido̊be mikoron eh remo̊te [alſo] zent pal alſo tebaidanak varoſaban tamaduan tizen- hat eztendo̊ſ Embo̊r volna kih mulanak zilei ſčak o̊nno̊n maga marada egi hazaſ hugaual az Atiai o̊ro̊kſegben hogi halla mert a kereztieno̊ket mindo̊nẘt haborgattatnaia a čazar mindo̊n iozagat eſ hugat el hagiuan futa a hegieſ fo̊ldeknek puztaiaba ſ egi nagi ko̊ haſadeknak barlangiaba mene kih mellet egi reghi palma termo̊h || fa vala eſ tiztaſagoſ forraſ ſ mind telieſ eletebe ot lakek **114**
embo̊ro̊knek tudaſok nekẘl de mikepen ot elt legio̊n ninčen embo̊- ro̊knek tudaſokra Mikoron kegig eh zent pal zaaz tizenharom eztendo̊ſ volna Maſ puztaba lakik vala a nagi puztaba lakozo zent Antal Apat kinek immar ot lakaſanak tyzh heian zaz eztendeie vala kezde ezt gondolni hogi puztaba to̊b Barat o̊ nalanal nem lakneiek s egi ehyel megh Ielo̊nte wriſten hogi a Belſo̊ puztaba o̊ nalanal iob Barat lakneiek egi ſelis kẘlde hogi meg kereſneie eſ meg latogatnaia o̊tet kih el feleduen az o̊ venſeget ſiſtapiat kezebe veuen kezde a puztanak belſo̊ reze fele ſyetni ſ hogi menne lata egi allatot hat felig embo̊r ſ felik loh kih az o̊ Iob labaual meg mutata az utat neki ſ mikoron eleibe vette uolna az utath zent Antal ſ igen menne lata mas allatot kinek fo̊lſo̊ reze embo̊r vala ſ az alſoh reze kečke ſtahat palmaknak giůmo̊lčet vizi ſ meg erte hogi o̊rdo̊g uolna azert nem gondola vele ſ azon ko̊zbe el eſtuelo̊dek o̊ ke- gig meg zaluan egi fah alat ſ egi kičit niugoduan mind az eczaga imačagba lo̊n foglalatoſ s haynal elo̊t igen reguel egi temzo̊ farkaſ a hegi alat neki ielo̊nuen viue o̊tet a zent palnak čellačkaianak aitoiara ſ beh menuen zent Antal apat a ko̊ haſadeegba nagy laſſan kezdeh halgatni ha valamit ot ero̊zne de myert ſetet vala meg ẘteh a labat egi ko̊be kit meg ero̊zuen zent pal beh zarla az aitot nagi ero̊ſſen zent Antal kegig igen ko̊nio̊ro̊g vala neki hogi meg nitnaia || mert ha meg halna ſem menne adzyg el onnan **115**
vegezettre meg gio̊zetek a kegio̊ſſegto̊l ze*n*t pal ſ meg nituan az aitot neki beh bočata ſ mindenik meg neuezuen egi maſt ko̊zo̊ne egik a maſiknak ennek utanna egi maſ niakarah eſuen čokol-

gattiak uala egi maſt s a forraſnal mind ketten leh ẘluen zolanak bezellenek egi maſſal nagi ſokakrol delkor kegig hogi el iőt volna egi hollo hozzaiok röpẘle ſ egi kenieert tőn leh elöttők s halat aduan zent pal ehről az wriſtennek monda eh madar immar hatuan eztendeie uagion hogi ehkoron mindőn napra fel kenieret hozot čak ennekőm ſ im az vriſten latuan a yo vendegőt a pre-bendat meg kettöztette ſ mikoron egik ſem zegneie megh a maſik elöt mind večernenek oraiglan el kih niula az idő ſuegezettre eh kepen igienőſődenek meg hogi mind ketten fognaiak ſ ugi oztozanak meg a kenierrel ſ ah forraſbol is yunak ſ e[gi]czaka alomnekẘl maradanak az iſteni dičiredben Reguel kegig meg ielőnte zent pal eh Bodog Antal apatnak hogi immar a yoh iſten hamar ki uenneie ez velagbol kit haluan ze*n*t Antal nagi erőſh ſiraſt kezde tennie latuan ezt Remőte zent pal gondola [ezt] ha ez en Atiam fya halalomon it lezőn engőmet el keſerit az ő banattiaual ſ monda zent Antalnak meni celladban edőſ Atiamfya s hozd el nekőm a palaſtot kit Atanaſius piſ[p]ők ada nekőd s aba takaruan az en teſtőmet vgi temeſſelh meliet haluan zent Antal ſel čudalkozuan raita hogi eh dolgot ő tunnaia nagi hamarſagal cellaiaba tereh [zent
116 Antal] ffel veuen a palaſtot || ſietue Remőte zent palhoz indula iſmeeg s mikoron az napo*n* mind iart volna ſ maſ napon is ſimmar čak harom oraig valo vta uolna a zent pal cellaiahoz lata az ő lőlket nagi fenőſſeguel a profetaknak eſ Angialoknak ſ a zenth Apoſtoloknak ſeregőgben Meniőrzagba fel mennie ſ hamarab kezde eh zent Antal mennie a Bodog zent pal barlangiahoz ſ lata hat terdőn alh az ő teſte oli mint Imatkozneiek ſ alita hogi elne ſ a lataſba meg čalatkozot volna S mikoron ſokaig varuan ſimmi indulatot ő benne nem erzőt volna kőzelben menuen halua lele őtet ſ a nagi ſok ſiraſoknak vtanna beh takara a palaſtban az ő teſtet ſ meg monduan erőtte a halattak zoloſmaiat a temeteſhőz kezẘhleh de mikoron ſem aſoia ſem kapaia nem volna kiuel a Seert meg aſnaia igen kezde zomorkodnia S azon kőzben keet orozlanok iőuenek eſ az ő teſtenek merteke zerent ſeert aſanak az ő kőrmőkel ſ feyet haituan dolgokra menenek ſeh kepen ozton zent Antal el temete a Bodog teſtőt eſ az ő ruhaiat kit a palma faknak leuelőgből zerzőt uala el viue ſ az o čellaiaba iſmeeg teruen meg monda az Atiafyaknak a meliet latot vala S a nagi innepőkőn a zent pal kőntőſet vezi uala reiaia el niugőuek kegig vrban zent pal

karačon hauanak tized napian vronknak zileteſe vtan keet zaaz niolczuan het eztendo̊ben kyh eel eſ orzagol mind o̊ro̊ke Amen legio̊n

---

A zent Antal apatnak eletiro̊lh

Eh zent Antal Apat egiptomba tamada No̊mo̊ſ eſ Iambor zilekto̊l ſ nagi giengen tartatek fel kiſdedſegeto̊l ffogva igen giakorlia || vala a zent egihazat S mikoron tizen Niolcz eztendo̊ſ 117
koraban mind Attia ſ Annia kih multak volna ez velagbol haluan a zent Euangeliomba vronk Ieſuſnak eh mondaſat ha tekelleto̊ſ akarz lenni menniel ſagiel mindo̊no̊ket melieket birz ſ oztogaſd azokat a zegenio̊knek eſ ko̊ueſh engo̊met S kenčo̊d lezo̊n Mieno̊rzagba ero̊tte mindo̊n Iozagat el ada eſ a zegenio̊knek oztogata az o̊ hugat Monoſtorba aianla a zent zẘzeknek o̊nno̊n maga kegig Barati ruhat čenaltatuan a varoſnak kiuůle egi puztaba lakozo venho̊z allah kinek peldaiat eſ tanuſagat meg tanuluan valahol a puztaban to̊o̊b zentẘl elo̊ket hal vala hozzaiok menuen Iduo̊ſſegnek peldaiat vezih uala mindiniktol S ennek utanna o̊nno̊n maga kezde lakni ſ nagi ſok haboruſagokat zenued vala o̊rdo̊go̊kto̊l melieket bo̊ito̊leſo̊kkel Imačagiual eſ vigiazaſiual mind meg gio̊z vala S mikoron a buyaſagnak lo̊lket meg gio̊zte volna neki ielo̊nek az o̊rdo̊g S labai eleiben eſuen monda en vagiok a buiaſagnak o̊rdo̊ge meg gio̊zel immar kyt zent Antal el ẘzeh elo̊le zent kereztnek iegieuuel ſ az utan ugi monda a puztaba lakozoknak oli igen vndok allat az o̊rdo̊g hogi ſoha touaba immar o̊ to̊le nem felo̊k ſ ennek utanna kemenb eleto̊t foga maganak mert giakorta mind az telyeſ eyet vigiazaſba eſ Imačagba mulattia vala el eczer ezik uala napiaba večerne utan čak kenieret egi keueſ ſoual meghintuen vizet izik vala neeha harmad napeeg ſem ezik uala mindonkoron a mezitelen fo̊ldo̊n fekzik uala eſ Ciliciumba iar uala egi eſmero̊ zo̊mzegiat kerte vala hozzaia hogi zerzo̊t napogba vinne ennie meli puztaba egizer az o̊rdo̊go̊k iſtennek engede||detibo̊l 118
oli igen verek eſ taglak hogi az o̊ zolgaia alituan meg holtnak lenni a faluba viueh S mikoron mindo̊n nepek vgi ſiratnaiak mint holtat eyel meg euelено̊duen a to̊bi a me hogi alunnanak

zolgaiaual meg a puztaba vitete magat ſ hogi leh fekůuek a nagi kenba mert ſem ẘlhet ſem alhat vala Iſmeeg hiua az o̊rdo̊go̊ket a vyadalra o̊k kegig kẘlo̊mb kẘlo̊*m*b vadaknak Abrazattiaba ielo̊nuen az o̊ ko̊rmo̊kel eſ zaruokal nagi kegio̊tlenẘl zagattak S mikoron vronk Ieſuſt hinaia ſegečegre nagi hertelen čodalatoſ velagoſſag feno̊ſo̊dek o̊ nekyh ſ az o̊rdo̊go̊k mind el futanak ſ nagi zozat lo̊n az Egbo̊l zent Antalhoz mondua*n* myert h hogi firfih keppen vyaſkodal neuezeto̊ſſe tezo̊n tego̊det vriſten mind eh telieſ fo̊ldo̊n s mikoron a ſok kereztieno̊ket o̊lettetneiek a pogan feiedelmek eh zent Antal o̊ket kezde ko̊uetnie hogi o̊ is martiromſagot zenuedne vronknak neueert de mikoron latnaia hogi ſinki o̊tet a hitert meg nem akarnaia o̊lnie harmincz o̊t eztendo̊ſ koraban a puztanak belſo̊ titkoſb heliere mene eſ kememb penitenciaual kezde magat gio̊ttrenie ſ mikoron meeg menne egi ezẘſt tanerth lele ſ igen kezdeh čudalni hogi ki vitte uolna a tanert myert hogi ſimmi embo̊r niom ot nem vala ſ ottan meg erte hogi o̊rdo̊g dolga volna ſzent kereztnek iegiet vetuen el enizek a Taner ſ az vtan meg egi nagi maſa Araniat leleh kit el tauoztata mint egi thẘzet ſfel menuen onnan egi magaſ hegire hẘz eztendeig lakek ot ſinkinek
119 tudaſara de az wriſten meg ielo̊ntuen az vtan o̊tet ſokak ke||zdenek hozzaia giakorta mennie Ielo̊ſůl zerzeto̊ſo̊k kik a puztagba laknak vala kiknek agiah vala az iduo̊ſſegnek inteſit Am egize*r* mikoron latta uolna lelo̊gbe hogi mind ez velag telieſ volna o̊rdo̊go̊knek to̊riuel ſfel kaialtua mondanaia vram iſten kičoda ohatia magat hogi eh to̊ro̊knek valameligben ne akagion zozat lo̊n az Eegbo̊l o̊ hozzaia mondua*n* čak az Alahzatoſſag tart meg embo̊rt hogi meg ne fogattathaſſek nagi zantalan čudakat to̊n vriſten eh zent embo̊rnek erdo̊meert S mikoron a puztaban ſem volna niugodalma a nepeknek ſokzer hozzaia giůleſo̊kert Iſteni ihleſbo̊l a zerečo̊no̊kel harmad napi iaro fo̊ldo̊n mene belieb a puztaba eſ ot egi kis mezo̊n kit vriſten mutata neki meli mezo̊n keueſ palma fa is vala ſ a hegy alat egi igen yoh forraſ holot a palma fanak giůmo̊lčiuel eſ kenierekel niha eleh meliet nemikoron a zerečeno̊k hoznak uala nekih [a] s ko̊nio̊rwluen a zerečo̊no̊ko̊n kik niha a kenieret vizik uala egi kapat zerze ſ meg kapalua*n* a fo̊ldet bwzat vete bele ſeh keppen kezi munkaiaual eelh vala ſ ugian ottan azokert kit hozzaia io̊nek vala kapoztaſ kerto̊t is čenala ſ ennehan eztendo̊k el muluan meg gio̊zettetuen az Atiafyaktol hozzaiok mene a klaſ-

tromba hogi meg latogatnaia őket ſ az ő hugat latuan hogi [az ő
huga] immar el venult volna ſ a tőbinek meſtőr azzonia uolna
igen meg o̊rẘle raita S iſmeg a puztaba tereh a hol egiedẘl lakik
vala ſ az hozza menő fraterőket bezediuel epitih vala eſ a korokat
meg giogitia uala Giakorta a zent Angialok őtet az eegben fel
emelik uala a papokat eſ zerzetőſőket nagion tiztőli vala || eſ nagi **120**
alazatoſon keri uala őket hogi meg aldanaiak Siol lehet deakul
nem tud vala de maga mind a pogan bőlčeket ſ mind az Eretne-
kőket iraſokal niliuan ualo okoſſagokkal čak kẘnnien ottan meg
giőzi vala ha vele uetekődnek uala Egizer Alexandriaba menuen
ſot a nagi tanult embőrők előt predikaluan az Arrianoſ eretnenekők-
*n*ek kik előtte alnak vala čudakepen meg mutata az ő hamoſſago-
kat eſ teuőligeſőket ſ mikoron neminemw Bőlček reiaia giultenek
volna hogi őtet meg čufolnnaiak eſ tudatlannak mondanaiak halua*n*
az ő predikacioiat nagion meg eppẘlenek belőle eſ vronk kriſtus
hitire terenek A me mikoron a Balakhiuſ neuű herczeg kih eret-
nek vala haborgatnaia a kereztienőket Annera hogi meg a barato-
kat eſ ſ a zẘzeketis niluan meg mezitelenituen oſtoroztatnaia
zent Antal ezt meg haluan leuelet irata nekih kiben igen meg
fedde őtet ah kegiőtlenſegről S meg is feniteh hogi iſtennek hara-
gia zallando feiere ha a gonoztol meg nem zőnik meli leuelet el
olūaſuan a herczeg meg meuete ſ a meľi Baratoktol a leuelet
kẘlte vala igen verete deh őt napoknak utanna loua hatara wluen
el eſek rola meli loh eroſſen maruan eſ rugdoſuan őtet harmad
napon bodogtalanul kih mulek ez velagbol meg eſmeruen iſteni
ielőnedből e zent embőr hogi ki mulando volna ez velagbol mind
el iara a fraterőket kik ot a heginek puztaiaban lakoznak vala
ſ meg erőſſituen vrba őket meg monda hogi ki mulneiek hamar ez
velagbol ſ annak utanna meg az ő cellaiaba || teruen egi keueſ **121**
nap alat meg korula ſ kettőt a fraterőgben kik ő neki tizenőt
eztendőtűl fogua zolgaltanak vala hozza hiuata ſ iduőſſegőſ tanu-
ſagokat aduan nekiők ugian kezőgben ki mulek eh velagbol miko-
ron zaaz ſ őt eztendőſ volna vyzkerezt nap utan tizenkettőd napon
kinek Artatlan teſtet a ket Tanituaniok ugian ottan elh temetek a
puztaba ſinkinek meg nem ielőntue*n* az ő temeteſenek heliet
miert eh zent embőr meg haluan fel fogattata vala ezt velők
meegh halala utan is nem akaruan venni ſimmi embőri dičiretőt
az vriſtenert kih aldot mi*n*d őrőke Am*en*

A zent piroſka azzoni eletero̊l·

Piroſka azzoni no̊mo̊ſ romai polgarnak leania vala meli zent zẅzet mikoron a Claudiuſ čazarnak zolgai a kereztieno̊k egihazaba menuen lattak uolna ot Imatkoznya meg fogak o̊tet eſ a čazarnak viuek beh monduan o̊ neki hogi e' zent piroſka kereztien volna ki parančola hogi a Iupiter iſten Templomahoz vinneiek e' no̊mo̊ſ zizet hogi Aldozneiek o̊ neki de mikoron imačagot teet volna vrhoz fo̊ld indulaſ leuen leh eſek a baluani iſten ſ a Templomnak negied rezeiſ el to̊rek ſ nagi ſok poganokat eſ a Baluani imado papokat mind meg o̊leh Ah Czazar kegig latuan ezt el futa onnet ſ az o̊rdo̊go̊k nagi kaialtaſokat kezdenek tenni az Eegben ſuizza hozatuan a čazar eh zent piruſka zẅzet o̊rczel kezde uerettetni de menibo̊l leh zallot velagoſſaggal eſ vronk Ieſuſnak meg latogataſaual mind lo̊lkeben ſ. mind teſteben meg ero̊ſſiitetek Maſod napon a čazar parančolah hogi igen meg oſtoroztatneiek ſ annak
122 utanna || palczakal oli igen verettete hogi meeg tetemét is mind el to̊rettete de az edo̊ſ vronk Ieſus megh giogituan mint a feno̊ſ čillag oli feno̊ſo̊n ielo̊nek kit latuan a čazar alita hogi o̊rdo̊ghi meſto̊rſeggel tenneie ezo̊ket minek okaert to̊mlo̊czbe tetetuen eſ ſok hayat ſ ko̊huert o̊zue oluaztata ſtalpatol fogua mind teteiglen meg kenettete hogi tȯȯb o̊rdo̊gſego̊t ne tehetne ſ azon eyel nagi ſok zento̊k giuluen a to̊mlo̊czbe eh zent piroſka zẅzho̊z mind eczaka az iſteni dičiredben maradanak de mikoron reeguel a čazarnak o̊če a Limenioſ kih akarnaia a to̊mlo̊czbo̊l o̊tet hozni lele tahat a no̊mo̊s zẅz egi zeep zegben ẅl ſ Angialoknak ſokaſſagah alh ko̊rniůle ſ mikoron a kiralnak o̊če a zeko̊t fel akarnaia forditani el enizenek az Angialok a zent piroſka azzont kegig a čazarnak eleiben viuen megent a Templomhoz vitete hogi ot ero̊uel aldoztatnaiak o̊tet a Baluanioknak ſymeh mikoron vinneiek az o̊rdo̊go̊k kezdenek az egbe kaialtani hogi igen nagi thẅzbeh volnanak ſ leg ottan az Eegbo̊l leh zaluan a thẅz a baluani imado papokat kik meg marattanak vala mind meg emizte nepeknek ſokaſſagaual ſ a Baluani iſtent porra eſ hamuva teue meli dolgot latuan a čazar a waroſ biroianak kezeben ada hogi nagi kennal meg o̊letneie e zent piroſka Azzont kit mikoron a varoſ hazaba veteto̊t uolna a Biro vas gerebenio̊kkel zaggattata eh no̊mo̊ſ gienge

ziznek o̊ teſtet ſ ennek utanna to̊mlo̊czbe rekeztete eyelre de miko-
ron reguel a louahatarah ẘluen menneh valahoua a To̊mlo̊cz mello̊l ||
eſ beh tekinto̊t volna lata nagi velagoſſagoth eſ ẘlnie zent piroſkat 123
egi no̊mo̊ſ zeegbe nagi feno̊ſ orczaual ſ leh zaluan loua hatarol
pečeto̊t veteh a To̊mlo̊cz aitaiara ſ o̊tuen vitezo̊ket hagia az o̊
o̊rizetire ſ amazok kegig iol haliak vala eyel mind dičirneie az
vriſtent a zent Angialokual Reeguel mikoron a Romaual biro a
čazarnak eh dolgot meg mondotta volna parančola ah čazar hogi
az orozlannak vetneiek eh zent zẘzet kih neegi napeeg nem eeth
vala ſ mikoron az orozlan latta volna a zent piroſkat nagi ſyete-
to̊ſſeguel labai elo̊th leh fekuek talpat nialuan kit ahme a čaza*r*
meg parančoluan az o̊ Rakonſaganak hogy a to̊mlo̊czbe vitetneie
reiaia hertelenko̊duen az orozlan meg o̊le azonnal ſ ah Czazar
buuaba a No̊mo̊ſ zẘzet rekeztete nagi ſeteet To̊mlo̊czben hogi ot
chuel o̊lel neieh meg o̊tet S harmad napeeg mikoron ſem enni
ſem innia ne*m* attanak uolna meg kih hozattata eſ nagi thizet
zero̊ztetuen o̊ neki beleh uettete de az wri iſten eſo̊uel eſ zellel ah
thẘznek langiat meg oltuan ſerelo̊m nekẘl marada eh no̊mo̊ſ zẘz
a thẘzben Annak vtanna rekeztete a čazar o̊tet a Baluani iſteno̊k-
nek templomaba eſ o̊nno̊n giuro̊iuel az Aitot meg pečeto̊luen har-
mad napon oda meneh eſ lata tahat nagi tizto̊ſſeguel zeegben
ẘluen zent piroſka azzoni ko̊rniul veteto̊t az Angialoknak ſeregeuel
es az o̊ iſtenenek kepeh ah kolab alat el to̊retteto̊t ſ čak a pora
maradot minek okaert a čazar ige*n* meg haragouan kih vitete a
varoſ kiuůl ſ megh parančola hogi feiet venneiek Seh zent pir||oſka 124
imačagot teuen vrnak aianla az o̊ lo̊lket eſ wr hiua a Menniei
dičo̊ſegnek vetelere a poganoknak hallaſara ſ egi vagaſſal el veuek
feyet a hohero̊k kegig azonnal leh eſue*n* hertelen halallal mulanak
kih meli zent piroſka azzonnak halalat a Romai piſpo̊k megh
ertuen mind az egihazi nepekel oda meneh hogi a zent zẘznek
teſtet el temetneie S tyz merföldo̊n Romahoz temete el nagi tiz-
to̊ſſeggel [nav] a čazar kegig nagi korſaggal meg verettetuen a yoh
iſtento̊l keueſ napoknak alatta o̊nno̊n fogaiual teſtet el raguan
Bodogtalanul mulek kih ez velagbol az Euticianoſ papanak ideie-
ben vriſten meg ielo̊nteh a zent piroska azzonnak teſtet a helt is
hol fekẘnneiek meli teſto̊t a papa az o̊ egihazih nepeiuel nagi tiz-
to̊ſſeggel Romaba viue eſ a zent Aquillanak ſpriſtillanak eh
no̊mo̊ſ martiroknak egihazogban el temete [ſahelio̊n] annak vtanna

a heliőn hol feiet eh zent ziznek el vettek uala zent Egihazat
čenaltahtanak a hiuők ő ehmlekőzetire vronk Ieſuſnak tiztőſſegere
kih eel eſ orzagol őrőke Amen

Zent Fabian ſebőſtien eletőkrol valo predikacio kőuetkőzik

Vriſtennek zenti őrẘlietők vrban mert valaztot maganak
thẘtőket őrőkſegűl ez igeket zent pal Apoſtol zinte harom leue-
leben iria előzer a gőrőg kereztienőknek effeſombelieknek eſ a
Tituſ erſőknek az ő zerelmeſ Tanituanianak meli igekben intih őket
a lőlki őrőmre eſh iſteni hala adaſra kih az ő edőſſegős io uoltabol
125 enneh ſok io||th akara a kereztienőkel tennie ielőſul hogi ugian
őrőkſegẘl valazta ah kereztienőketh őnnőn maganak ſielőſben
azokat kik az őh ez velagi eletőket halalra attak edőſ vronk
Ieſuſnak neueert mert zent Agoſton doktornak mondaſa zerent
Nagi kegielmeſſegnek Iegie vriſtentől ez a zentőkhőz hogi ők
iſtennek őrőkſegi legienek eſ az vriſten mih őrőkſegőnk legiőn kit
meg gondoluan a yol elő kereztienők eſ a zentők nagi bodogſag-
nak remenſegenek őrőmet valïak zőnetlen magogba ſehbőlh lőn
hogi a halalt niereſegnek tartiak uala ő magoknak ſ nagi keuan-
ſagual mennek uala a Martiromſagra hogi meg vehetneiek a
menniei őrőkſegőt kik kőzzűl a zent fabian papa eſ a zent Sebőſ-
tien viteezh eh mai napon inkab akaranak meg őlettetni honnem
mint ez velagba elnie meltan mongia azert mah őrolok Ania
zent egihaz ez igeket Iſtennek zenti őrwlietők vrban mert őrőkſegűl
valaztot az edőſ Iſten őmaganak thẘtőket meli igek melle
Haromrendbeli tanuſagonk lezőn Elſő az iſteni ualaz-
taſnak titkon valo uoltarol Maſodik a Bodogſagra valaztaſnak
Iegieiről harmadik tanuſagonk legiőn az ő eletőkről az Elſő
melle kerdik doktorok myert nem akaria az edőſ iſten hogi
niluan tugia embőr ha valaztotta őtet az őrők bodogſagra a uagi
ne*m* mert ſinkih nem monthattia zent Bernald doktornak mon-
daſa zerent [hogi] igazan hogi ő a valaztattak kőzzẘl egik volna
mikoron ezt mo*n*dani a zent Iraſ ellen uagion mert a zent Iras

azt mongia hogi nem tugia embőr ha zeretet||re melto vagi giůlő- 126
ſeegre de mindőnők iőuendőre tartatnak bizontalan felelnek zent
doktorok ehre ſ ugi monnak hogi a yoh iſten nem ok nekẘl akara
ehkepen mert igi Alkolmaſb a valaztattaknak Iduőſſegőkre iol lehet
az vriſten ezt Nemelieknek de keueſeknek meg ielőntőtte meeg
eltőgben de maga kőzőnſeggel ugi akara hogi bizontalan legiőn
embőrőknek eſ ne tugiak az ő ualaztaſokat niluan egiebek kőzőt
Imez Negi okaert E l ő z e r mert a binőknek elh tauoztataſara eſ
a yo miuelkődetnek ſ az lőlki Iozagoknak Alazatoſſagnak eerth
elkẘlčnek ergalmaſſagnak engődelmeſſegnek iozanſagnak Aita-
toſſagnak Bekeſegnek kegiőſſeegnek eſ a tőbbinek giuteſere kikkel
a Bodog elettre iuthatonk haznoſb embőrnek kőzőnſeguel zoluan
nem tudnya ha valaztatot az őrők elettre uagi nem hogi mind
niaian bizodalmok eſ Remenſegők legiőn az vriſtennek iouolta-
b[ol]an kiből mindőn embőrőket akar Iduőziteni eſ keriek az vriſ-
tent mind az ő iduőſſegőkert zorgalmatoſſaggal ſ mind az
egiebekeert ehre intih vala zent pal Apoſtol a kereztienőket iruan
Timoteoſ piſpőknek yrt elſő Leuelenekh maſodik rezeben
monduan mindőnőknek elötte ezt akarom hogi kőniőrgeſők eſ
imačagok legienek ſ hala adaſok mindőn embőrőkert eſ a kiralio-
kert ſ kik feiedelőmſegben vannak hogi niugodalmaſ eletőt viſel-
heſſőnk mindőn kegiőſſegben eſ tiztaſagba mert ez ioh dolog eſ
kellemetőſ a mi iduőzitő iſtenőnknek előtte kih mindőn embőrőket
akar iduőziteni eſ az igaſſagnak eſmeretire iutnia mert bizoni
dolog ezh || hogi ha tunnoiok kőzőnſeguel kyh Iduőzẘl kőzzwlőnk 127
S kih nem? ah gonozokat ſem feddenőiők meg ſem Imatkoznank
erőttők maſtan kegig iol lehet niluan tugiok mint zent Agoſton
doktor mongia hogi ſinki tőbet nem elhet Annal mit az vriſten
kinek kinek mind rendőlt de maga a korokat nem alkolmatlan
vruoſoliok eſ kereſőnk ő nekiők egeſſeg adhato vruoſt ezőnkepen
iol lehet ſinki neh iduőzwliőn egieeb hanem čak ah kit vriſten
valaztot de maga a kih vetkőzik ah gonoſſagrol meg feddendő ſem
kelh el hanni a feniteköt a gonozoktolh ezőket mongia zent
Agoſton doktor M a ſ o d oka miert nem akara a yoh iſten meg
tunnonk ha valaztot minket vagi nem? hogi a kik binőgben elnek
kečegbe eſeſnek okat igazan ne vallanak ſ tőb binőket ne tenne-
nek tuduan őnnőn magokat el karhoznia ehre mongia zent Bernald
doktor az vronk kriſtus az ő zent veret ada erőttőnk valčagra

oldalabol vizet ada meg moſodaſonkra lo̊lket iutalmonkra ada
a magaſ menio̊rzagbol zent lo̊lko̊t ada ſegečego̊nkre ſinki azert
kečeegbe ne eſſek de tarča meg magat a binto̊l eſſoglaľia o̊ magat
az iduo̊ſſegnek Abrazattiaba ezt Ielo̊nti zent Agoſton doktor is
magiarazuan zent Ianoſ Euangeliomat ſ az vronknak mondaſat
Sinki nem io̊h en hozzam hanem ha Atiam vonzia o̊tet ez igeko̊n
ugi mond čak ezh kelh hozzaia hogi ha nem vont o̊ hozzaia imat-
kozial hogi vongion ha nem valaztot imatkozial hogi valazion bizoni
penitenciat tartuan ſeh kepen iduo̊zẘlz Harmad oka hogi az
128 vriſten akarah hogi ne tugiok ha valaztot||tak uagionk a uagi nem?
hogi a kiket valaztot az o̊ro̊k Bodogſagra azok ellen kiket ne
valaztot ne keueliko̊gienek meg utaluan o̊ket de mindonkoron
Alazatoſſagban eluen ſinkit neh merezko̊gienek meg vtalni akar
meli nagi bino̊ſ legio̊n eſ nem tuduan o magokat iſ ha zeretetre
uagi giulo̊ſegre legienek meltok ehre mongia zent Agoſton doktor
čak az vriſten tugia kiket ualaztot mert ſokan vannak Ania zent
Egihaznak kiuűle kik eretneko̊knek iſ mondatnak kik ſok kerez-
tieno̊knek iobbak iſten elo̊t mert ha ma o̊ket igien latiok holnap
nem tugiok miueh leendo̊k Azert hogi azok kiket a yoh iſten o̊ro̊k
elettre valaztot az Alazatoſſagnak myatta malaztot erdo̊mlienek
azt akara hogi o̊k ſe tugiak bizonnial ha iduo̊zẘlnek Negiedzer
hogi ah kereztieno̊k mindoha vigiazianak az o̊ Iduo̊ſſego̊kho̊z hogi
el neh eſſenek ſeh higienek az Eretnekſegnek meli azt mongia
hogi a valaztaſ ketelenſego̊t neuez mert iol lehet bizonſagat
ielo̊nti az iduo̊ſſegnek de maga nem ielo̊nt zwkſego̊t Auagi ketelen-
ſego̊t mert zent doktoroknak mondaſok zerent ezt mondani hogi a
kit wriſten valaztot akar mint elio̊nis iduo̊zẘlni kelh a ki kegig
karhozattra ualo akar mini iot tegio̊neſ ugian karhoznia kelh
nagi eretnekſeg eſ teuo̊ligeſ mert hito̊nknek agazattia ellen vagion
mikoron hito̊nk ezt tartia hogi valakik iotth tettenek o̊ro̊k elettre
mennek a kik kegig gonozẘl čeleko̊ttenek mennek o̊ro̊k thwzreh
129 ezert mongia zent Gergo̊li papa a Menio̊r||zagra ualo valaztaſ igi
zero̊ztetőt az vriſtento̊l hogi a valaztottak ahra ne iuſſanak ha
nem čak erdo̊mo̊knek eſ kenio̊rgeſo̊knek miiatta mert ſoha a
bino̊ſo̊ket vriſten el nem vezteneie ha az akarat zerent valo bino̊-
ket benno̊k nem lelneie [mikoron] azert a yo iſtennek valaztaſa
uagi a karhozandoknak meg lataſa nem ielo̊nt zwkſego̊t mikoron
a yok a malaztnak myatta meg iobbulianak a karhozandok kegig

akarattiok zerent a binőgben maragianak mert ha ez ugi uolna hogi a valaztottak ketelenſegből uagi zẘkſegből iduőzwlnenek eſ a karhozandok [eſ] el veznenek zwkſeegből tahat ſimmi nem lenne tőrtenedből ez velagon de uagi alunneiek embőr a uagi ennehiek akar mit tenneh mind zẘkſeegből tenneie myert vriſten azokat mind őrőktőlh fogua tutta hogi meg leznek kit igen nagi oktalanſagh čak gondolnya eſ ezőket mongia zent Agoſton doktor a tőrueni kőniűben meg gondoluan ezőket eh nőműſ zent Fabian papa eſ Sebőſtien vitez kiket az edőſ Iſten őrőktől fogua maganak orokſegẘl valaztot uala hogi az iſteni valaztaſnak malaztiat el neh vezteneiek de inkab meg nierhetneiek nagi iamborẘl eſ zentẘl elenek ſ meeg az edőſ vronk Ieſuſnak neueert megh akaranak teſt zerent őlettetnie eſ halnya

M a ſ o d i k t a n u ſ a g o n k a v a l a z t a ſ n a k e ſ m e r e t i r ő l l e g i ő n a z a z Megh eſmerhetieh embőr? valami iegiőgből kiket valaztot a yoh iſten az őrők Bodogſagra a || uagi nem? 130 Reiaia felel zent Bernald doktor ſ ugi mond hogi, iol lehet a kegielmeſ wriſten a mi Iduőſſegőnkről niluan ualo eſmeretőt nem adot de ah mi remenſegőnknek bizodalmaert eſ vigaztalaſonkert hogi kečegnek keſerẘſegeuel ne kenzodnank mind zőnetlen ada niluan ualo Iegiőket ehről E l ſ ő iegi vronkhoz valo eggieſẘles az ő hitinek fel veteleuel mert am őnnőn maga mondah meg irta zent Mark Euangeliſta az Euangeliomnak vtolſo rezeben ah ki en bennem hyend ſ meg kereztőlkődikh iduőzẘl valaki kegig nem hyend en bennem karhoztatik mindőn azert aki eh mi hitőnknek kiuűleh uagion karhozik M a ſ o d i k Iegi ah ioh elet mikoron valaki iſtennek parančolati zerent elh nem akaruan ſoha azok ellen ſimmiben tennie mert Am ugi monda Iduőzitenk mint zent Mateh irta az Euangeliomnak tizenkilenczedik rezeben ha beh akarz az elettre mennie tarč meg a parančolatokat H a r m a d i k Iegi mikoron embőr otalmazia magat ah binősoktől a minere tehetih mert a zent Iraſ mongia hogi ſimmi főrtelmeſ oda nem mehet ſem azok kik hazukſagot zolnak eſ utalatoſ dolgokat teznek ehre mongia zent pal Iruan Timoteoſ piſpőknek irth maſod leuelenek maſod rezeben Meg eſmerte wr azokat kik ő uey hogi el tauoziek a gonoſſagtol mindőn ah kih vrnak neuet hya igen nagi iegie azert az iduőſſegnek a binőktetelenek meg bantaſa mert az vriſten mongia Oſeaſ profetanak zaia altal beh čenalom

a te vtaidat thwiſſekkel az az meg bantlak hogi neh teheſſed
131 a bino̊ket de ah kiket zaba||don bočat a gonoſſagra yegienek
meg ezo̊k hogi meg veto̊tte o̊ket az vriſten Negiedik Iegie
az iduo̊ſſegnek mikoron embo̊r zeretettel halgattia az vriſtennek
igeiet eſ azokat beh is teliesiti mert o̊nno̊n maga vronk Iduo̊zitenk
monda ah kih iſtento̊l vagion az az valaztatot o̊ to̊le az o̊ro̊k
elettre halgattia az vr Iſten igeiet engeduen az o̊ ihleſenek eſ
inteſenek ezert mongia zent Gergo̊li doktor o̊ro̊k halalnak vezo̊-
delmeto̊l igen felieto̊k ha az eletnek igeiet elmeto̊gben nem tar-
tangiatok Öto̊dik Iegie az ergalmaſſagnak dolgaiban valo
foglalatoſſag mert vronk Ieſus mo*n*gia Bodogok az ergalmaſok
mert o̊k ergalmaſſagot niernek kih melle ugi mond zent Ieroni-
moſ doktor Soha nem oluaſtam hogi gonozh halallal holt volna
meg a ki o̊ro̊meſt foglalta magat az ergalmaſſagnak dolgaiba mert
ſok ko̊nio̊rgo̊i vannak ennek lehetetle*n* dolog kegig hogi a Sokak-
nak keremeſih megh ne halgattaſſanak inneet vagion hogi vronk
Ieſuſ az itelet napian ehro̊l kerdo̊zih meg a kereztieno̊ket Hato-
dik iegi a Bizoni penitencia tartaſ meli lezo̊n zeretedbo̊l me*r*t
Iduezitenk mondah tarčatok peledo̊nczet sel ko̊zelit hozziatok
iſtennek orzaga a Bizon penetencianak meeg a halalnak oraianeſ
haznalattia uagion meg mutata ezt elo̊zer a maz vronk iobia felo̊l
ualo zent toluaiba kinek meeg čak kereztfaiaiſ nem rotadot meeg
mind ez ideiglen eſ valaki azert akar a valaztottaknak zami
ko̊zzẘl lenni tarčon penitenciat az o̊ bineiro̊l igaza*n* eſ bizo*n*nial ||
132 Hetedik iegio̊t ada az edo̊ſ iſten a valaztaſrol a haboruſagoknak
eſ egieb niomorwſagonknak bekeſeguel ualo el zenuedeſet mert
ugmond zent pal az vriſten mindo̊n fyat meg veri a kit zeret
emelle mongia zent Agoſton doktor ha alitod hogi keſerẘſego̊d
ninčen auagi haboruſagod meeg nem kezdo̊ttel kereztien lenni
mert zent pal Apoſtolnak mondaſa zerent mindo̊n valakih iol
akar elnie vronk Ieſuſnak akarattia zerent haboruſagot zenued
o̊rulio̊n azert a kereztien a haboruſagban: mert ha igaz embo̊r
meg probaltatik awal ha kegig bino̊ſ meg iobbwl uele ezert mongia
zent Ieronimos doktor halakat adok az en Iſteno̊mnek hogi melto
uagiok hogi eh velag giůlo̊l mert az igeretnek iutalmat remenlheto̊m
me*r*t a haboruſag az igazaknak nem meg veteſnek iegie de iozag-
nak giarapodaſa Niolczadik iegie a valaztaſnak az ziben eſ
lelo̊gben valo Alazatoſſag mert vronk Ieſuſ Sentenciaia hogi min-

dőn ah ki magat iſtenert meg Alazya fel magaztaltatik a maſ
velagon ehre mongia zent Gergőli doktor Niluan ualo iegi a kar-
hozatra a keueliſeg mint az Alazatoſſagh az iduőzẘleſre k i l e n-
c z e d i k iegie az valaztaſnak a bozzuſagoknak kẘnnien meg bočа-
taſa mert az edőſ vronk Ieſuſ mongia bočaſſatok meg a thẘ
ellenőtők vetkőzőknek ſ nektők eſ meg bočattatnak a thẘ bineitők
valaminemẘ mertekel mertők egiebeknek nektők iſ azonnal
merettetik T i z e d i k iegiőt ada ah valaztaſrol az vriſten az vronk
kriſtuſnak kereztet eſ ő zent Anniat hogi ualakik akariak meg
tunnia ha valaztattak auagi nem ezőn || meg eſmeriek ha nagi 133
Aitatoſſaggal vannak az vronk kenniahoz eſ az ő zẘz Anniahoz
mert Arani zaiuh zent Ianoſnak mondaſa zerenth embőrnek min-
dőn Iduoſſege az edőſ Iezuſ kenniaban allh eſ mindőn bodogſagonk-
nak oka az vronk kriſtuſnak kereztfaia ennek okaert ſokat oluaſonk
ah binőſők kőzzẘl kik halalo[n]knak ideien vronk kriſtuſnak ken-
niahoz miert Aitatoſok voltanak malaztot eſ dičőſegőt niertenek
čudakepen Ezőnkepen iegi az Iduőſſegre a Bodog zẘz Mariahoz
valo Aitatoſſag eſ mert ugi mond a zent oroſius a kiket az Iſten-
nek Igaſſaga nem iduőzithet a Marianak ergalmaſſaga Iduőzitheti
azokat mint ezt az edőſ Iſten zantalan leth dolgokal meg mutata
eſ čuda tetelőkel a mi Remenſegonknek bizodalmara

H a r m a d i k t a n u ſ a g o n k a z ő e l e t ő k r ő l l e z ő n ſ
e l ő z e r z e n t F a b i a n p a p a r o l ah zent Fabian papa eſ Mar-
tir Romai polgar giermőke vala ſnagi Iamborſagba eſ zenčeegben
neuekődek fel ſmikoron az Anteriuſ papa ez velagbol kih mult
volna ſ mind az Egihazi embőrők ſ mind a kereztien nepek az
Egihazoz giultenek volna hogi iſmeeg papat valaztananak ő iſ oda
meneh baratiual eſ imeh mikoron varnaia a papanak valaztaſat
egi feyer galamb zalla feiere ſ meg zolala a galamb monduan Im
Romai piſpőkke valaztatol kyn mind el čodalkozuan azonnal egi
akarattal papaua valaztatek eh zent Fabian papa oli igen nagi Aita-
toſſaggal uala a Martirokhoz hogi ahoz valo fel papokat eſ ſubdia-
konoſokat valazta mindőn orzagra kik meg irnaiak a zent || marti- 134
romoknak čelekődeſőket hiuőn oli igen nagi Igaſſag zerető vala
hogi meg a čazart es kih elſő Filőp čazarnak neueztetik Romaban
kyh čak vyonnan terth uala a kereztien hittre mikoron huſuet
zombattian ot akarnaia a Sanktoriomba az iſteni dičiretőket meg
hallania nem engede myg meg nem gionek eſ a penitencia tartok

kőzze nem alla ki az Aitatoſ čazar meghis tőn ſmikoron eh zent Fabian papa tizenharom eztendeig birta uolna a papaſagot a deciuſ čazar ki előzer a Filőp čazarnak feh hadnagia vala mikoron őtet Arultataſ kepen mordaliul Satoraba aluuan meg őlteh volna ſa čazarſagba ferkőzőt volna az ő vranak meg őleſe utan e zent papat iſ az edőſ vronknak hitiert meg őlettete iduőzitenknek ziletefe utan ket zaz őtuen harom eztendőbe mikoron irnanak a zent Seb ő ſ t i e n v i t e z k e g i g' Mediolanomi nagi nőmőſ polgar vala dioklecianoſ eſ Maximianoſ čazarok ideieben kih mind ah kettőnek oli igen nagion keduőgben vala hogi ſoha nala nekẘl nem akarnak va[nna]la lennie ſaz elſő ſeregnek feiedelőmſegetis nekih attak vala de ő ahra lakik uala uduarnal hogi a hiu kereztienőknek kiket a čazarok mindőnẘt őlettetnek vala felelmeſ lőlkőket a kenban meg batoritanaia mert nagi tekelletőſ zent embőr vala de maga ezt el titkolta uala nem felelmeben de ah kiket lat uala a kereztienők kőzzẘl hogi a kentol ualo felelmőgben el akarnanak iduőzitenknek hiteről tirnie azokat meg erőſſiteneie nagy bolc
135 embőr valah ſigen igaz mondo mindőn ioh elkẘlčőgben te||kelletőſ minek okaert mindőnők zeretik eſ tiztőlik uala őtet Mikoron a keth zent Atiafiakat Marcellianoſt eſ Markoſt meg fogattak volna a čazarok a kereztien hiteert hogi feiőket vetetneiek ha aző iſtenőket nem imadnaiak kik a Nőmőſh Tranq*ui*linus vrnak fyai valanakh kiket eh zent Sebőſtien vitez tanitot uala a hitre mikoron eh nőmőſ ifyak a ſok kenzenuedeſőknek utanna vettek uolna a kromaciuſtol a [nag]niak vagaſnak Sentenciaiat ha a baluani iſtenőknek nem aldoznanak s az ő Anniok ezt meg ertőtte uolna haiat meg ereztuen hozzaiok meneh eſ meliet nekiők mutogatuan kiuel őket fel tartotta uolna nagi ſirua kezde kernie őket hogi tenneiek akarattiokat a čazarnak ven Atiok eſ hozzaiok hozata magat zolgaiual ſfeiet meg mezitelenituen ſmeg őzwlt zakalat eſ haiat zagatuan kőnuhullataſokal Siralmaſ zokat tezőn uala el lőuenek feleſegők iſ őlőgben tartuan az ő kis giermőčkeiőket mindinik nagi iaigataſokat teuen mind az egiglen melieket latuan eh nőmőſ keet Atiafyu megh kezde ziuők raitok haſadni kith latuan a Bodog zent Sebőſtien vitez kyh eſ ahkoron ot alh vala beh teluen zent lelőkel ah maſtani eletnek rőuid uoltarol eſ meg vtalaſarol ſa yőuendő eletnek dičőſegőſ voltarol nagi edőſ bezedőt tőrlite előttők ſeh nőmőſ Atiafyaknak lőlkőket a zent Martiroknak pel-

daiaual kezdeh fel geriezteni a martiromſagnak zenuedeſere ezo̊k kegig leznek uala a Nikoſtratoſ feiedelo̊mnek hazaba hol fogſagba tartatnak vala ez ket Atiafyak kinek feleſege a hozzú korſa||gnak 136 myatta meg nemẘlt uala de maga a hallaſnak Aiandokat el nem veztötte uala Smikoron ezo̊ket zolta uolna zent Sebo̊ſtien nagi hertelen ualo velagoſſag zalla meniörzagbol reiaia kiuel egi oraig oli mint meg feno̊ſo̊duen eh no̊mo̊ſ vitez egi zeep palaſtdba fel öltöztetek ſhet Angialok ko̊rniẘl veuen o̊tet egi zeep Ifyuiſ ielo̊nik nekih ſmeg čokoluan o̊tet ehzt monda te mindo̊nkor en velem leezh kit latuan a zoe Nikoſtratoſnak o̊ feleſege nagi hamarſag-gal åh Sebo̊ſtien viteznek laba eleiben eſek ſiegiel keer vala to̊le bočanatot myert nem zolhat vala ſmeg ertuen zent Sebo̊ſtien az o̊ nemaſagat monda ha en igaz zolgaia uagiok ah kriſtuſ Ieſuſnak eſ igazak azok melieket en zambol hallot niſſa meg wr az o̊ zaiat ſez zouara fel kaialta az Azzoni allat nagi felh zoual monduan Aldottak a te zadnak bezedi eſ mind aldottak wriſtento̊l kik a te bezedo̊dnek hiznek mert latam az Angialt te elo̊tted egi ko̊nuet tartania hol mind meg valanak irua ah melieket mondal meli dolgot haluan az o̊ vraiſ a Nikroſtratuſ terdre eſuen bočanatot kere ſmind el zabadituan a fogſagba ualo kereztieno̊ket keri uala o̊ket hogi zabadon el mennenek de mondanak a kereztieno̊k nem megiönk ſohoua mert nem akariök a giözödelmet el hannonk a meliet kezdöttönk ſa zent Sebo̊ſtien vitez kegig a Tranquillinuſt ez ket Atiafyaknak attiat eſ Anniat ſokad magokal egieto̊mbe mind a Nikoſtratoſnak hazat meg kereztöltete a zent || policarpuſ 137 pappal kik annak utanna mind dičo̊ſego̊ſ Martiro*m*ſagot zenuedenek ezo̊nko̊zben mikoron a Romai tizt tartot is a kromaciuſt eh zent Sebo̊ſtien a kereztien hittre terituen mind lo̊lkeben ſmind teſteben meg giogitotta uolna ſmartiro*m*ſagnak palmaiaual ſokad magaual Meniörzagba bočatta volna nem enizthete magat el ſokaig de beh mondak a diokleciano ſnak hogi eh Sebo̊ſtien vitez kereztien volna eſ ſo akat inteſeuel ahittre eſ martiromſagra into̊t volna hozzaia hiuata eſ nagi kemeniön meg fedde bezeddel hogi az iſteno̊knek eſ a čazaroknak ilien halalatlan volt uolna meli zent Sebo̊ſtien mikoro*n* mondanaia en a thw Iduo̊ſſegto̊kert mindonko-ron nagi hiuo̊n imatkoztam a bizon iſtenho̊z de ez embo̊ri kezzel čenalt baluaniokat ſoha tizto̊lni nem akartam mert ſem magoknak ſem egiebeknek nem haznalhatnak kith haluan a čazar kih ko̊to̊z-

tete a mezo̊re mezitelen celul az [lo] yeſoknek eſ meg parančola
o̊tet lo̊uo̊ldo̊ztetnie kik Annera beh to̊ltek a nilakkal az o̊ zent teſtet
hogi to̊o̊b bele nem ferhet uala mert ymmar az o̊ teſtet a nilaktol
nem lathatiak uala ſalituan o̊tet meg holtnak lenni el menenek
de mikoron egi o̊zueegi zent Azzoni allat zolgaiual eyel a teſtho̊zh
ment volna hogi tizto̊ſſeggel eltemetneie eleuennek lele fel oldoz-
uan o̊tet hazahoz viue ſgongiat viſele ſkeueſ napoknak alatta
megh giogiula telieſſeggel Am eh mikoron a čazarok mennenek az
Eliogabali vczan Romaba eh zent Sebo̊ſtien a garadičra fel aluan
138 meg ‖ mutata magat a čazaroknak eſ igen meg fedde o̊ket hogi
a kereztieno̊ket ilien hamoſſan haborgatnaiak kin mikoron čudal-
kozneiek a dioklecianoſ čazar monda nekih Te uagi eh a Sebo̊ſtien?
kith mih meg lo̊uo̊ldo̊ztetenk ez el mult napogban feleleh eh zent
Sebo̊ſtien en vagiok ſahra tamaztah fel engo̊met az edo̊ſ kriſtuſ
Ieſus hogi tanubizonſagot tegiek o̊ro̊la: thẘnekto̊k hogi o̊ bizoni
iſten Sazonnal beh vitetek a čazarok az o̊ palataioknak gadoraban
ſmind adzyg el verettetek iſtapokal eſ buzganiokal myg kih
mulek a velagbol Steſtit az Arniekzeegben vettetek hogi a kerez-
tieno̊k o̊tet ne tizto̊lneiek mint ioh kereztient eſ zent Martirt de
eh no̊mo̊ſ Sebo̊ſtien vitez meg ielo̊nuen ah zent zerzeto̊ſ Lucina
azzonnak meg ielo̊nte az o̊ teſtet meli helio̊n volna ſazt eſ meg
monda hogi ko̊zelh temetneie zent peto̊rnek eſ zent palnak kopor-
ſoiokhoz kit eh no̊mo̊ſ zent Azzoni allat az utan valo eyel o̊ zol-
gaiual beh telieſiteh kinek o̊ zent teſtet laioſ čazar birodalmanak
maſod eztendo̊ieben az ilduinuſ apat kih a čazarnak feh kaplana
vala ſaz zent dieno̊ſi Apaturſagot tartia uala beh kẘlde Romaba a
čazarnak engedetibo̊l eſ a bodog Eugeniuſ papatol meg niereh e'
zent Sebo̊ſtien viteznek o̊ teſtet ſueſio neuů varoſban hozatuan heli-
ho̊ztete a zent medarduſnak kapolnaiaba nagi tizto̊ſſeggel kinek
[zolgalnia] mely kellemeto̊ſ legio̊n zolgalnia eſ tizto̊ſſego̊th [neki]
tennie a mindo̊nhato vriſten meg mutata emilien Leth dologbol
139 oluaſtatik a longobardoſoknak kornicaiogban hogi egiz‖er miko-
ron egeezh olaz orzag nagi do̊o̊gh halalba tartatneiek ugi annera
hogi nehezen gio̊zneiek egi maſt el temetni ſko̊nio̊rgenek ayo
Iſtennek hogi meg laſſitanaia a halalt ſ megh ielo̊nte az vriſten
myg zent Sebo̊ſtien viteznek papia neuů varoſban oltart nem rak-
nanak Sazo̊ ero̊klieit oda nem vinneiek ſaitatoſon nem tizto̊lneiek
hogi adzyg ah do̊o̊g halal ko̊zo̊tto̊k meg nem allanah kit meg

teuen Legh azonnal meg alla a dőg halal mi vronk kriſtusnak tiztőſſegere kih elh eſ orzagol őrőke Ame*n*

A zent Annoſ Azzonrol valo p*r*e*dikac*i*o

Dičőičők az vriſtent mert el iőth a Barannak meniekőzőie ez igeket zent Ianoſ Eua*n*geliſta iria lataſarol zerzőt kőnuenek tizenkilenczed rezeben meli igeket mondah az vriſtennek menniei vduara vronk Ieſuſnak birodalmarol eſ aző ſokkepen ualo dičőſegőſ őrőmiről de ezőn igeket Ania zent Egihaz mond a zent Annoſ Azzonrol kih ehről dičekődik uala hogi vronk Ieſusnak lőlki kegiőſe volna a zizeſeg tartaſnak myatta kyh eh maih napon vitetek a barannak az az Iduőzitenknek giőniőrwſegőſ meniekőzőieben meli menniei meniekőzőnek vendegſege meli igen edőſſegőſ eſ giőniőrwſegőſ legiőn mikoron a lelők az ő terőmtő iſtenehőz egieſwl a zeretetnek myatta ualion kih gondolhatia meg? auagi ielőntheti? mikoron am zent pal egi keueſeh ezt meg koſtoluan el ritteteſenek napia*n* ugi monda zőm nem lathatta fwl nem halhatta embőrnek čak ziueben ſem zalhatot hogi azokat meg tunnaia gondolnia mineh ſok || giőniőrűſegőſ bodogſagot zerzőt vriſten **140**
az őtet zeretőknek mert ha igi uagion ez velagon hogi imeh mikoron valaki fiat meg hazaſitia uagi leaniat el agia vendegſegőt zerőz[őt] eſ nagi őrőmet mutat a vendegők előt nagiual inkab az edőſ iſten kiralioknak kiralia zerőz meg gondolhatatlan edőſ vendegſegőt ahkoron mikoron a yoh lőlkőket kiket vronk Ieſuſ maganak Iegizőt a hitnek giűrwieuel kerezčégnek ideien meniőrzagban vizih ennek okaert hogi az Angialok minket a hala adaſra vongianak ő mongiak az el kezdőt igeket agionk halat az vriſtennek mert el iőth a barannak ő meniekőzőie meli igeknek ertelmereh Haromrol lezőn lőlki tanuſagonk előzer ahrol mikepen ſmikoron zentőltetik ah lelők meg hogi erdőmliőn kriſtoſ vronknak melto kegiőſe lennie Reia felelnek doktorok nőműſ tanuſagokat ehről aduan Elſő tanuſag imezh hogi a lelőknek magat vronk Ieſuſnak zentőleſe kezdetik a kerezčegnek ideien mert a kereztſeg a hidben valo meneſ eſ a tőb egihazi zenčegőknek

kapuya ilien kepen mondah a zent Annoſ Azzoni magat bőlčőbeli giermőkſegetől fogua vronk kriſtuſnak zentőltnek len*n*i Maſod tanuſag imez hogi a lelők zentőltetik telieſſeggel vriſtennek a tekelletőſ zeretetnek myatta meli meg peldaztatik az oltari zenčegőn mert az vronk zent teſtenek hozzank meltan valo ueteleben ő zent felſegeiſ hozzank eggieſődik myeſ ő uele egi teſt lezőnk mert őnnőn maga valaki az en teſtőmet ezih az oltari zenčeegben meltan en bennem lakik eſ en ő benne ehre mongia uala Bodog
141 zenth || Annoſ azzoni Immar az ő teſte az en teſtőmhőz egieſẘlt az oltari zenčegnek hozzam veteleben Harmadik tanuſag hogi a lelőknek zenčege meg tőrettetik eſ el veezh mindőn halaloſ binnek teteleuel iol lehet iſmeg meg lelettethetik a bizoni penitenciaual mert zent Ieronimoſ doktornak mondaſa zerent a penitencia az Artatlanſagnak el veztefe utan maſodik haio kiben embőr az őrők halalnak veződelmetől meg otalmazhattia magat mert keet haiot zerze minekőnk az vriſten hogi ez velagnak tengőren iaruan el neh veziőnk egiketh Artatlanſagnak neuezeh ſez a kereztſeeg Maſikat penitencianak hogi ah kik a kerezčegbeli Artatlanſagot el veztőttők a penitencianak haioiaban iluen meg maradhaſſonk hogi a pokolnak tengőreben el neh vezzőnk Negiedik tanuſag hogi a mi lőlkőnk a koron zentőltetik iſten iőgiőſeue mikoron mind az elmeben ſ mind a teſtdben meg tartatik a tiztaſag me*r*t zent Agoſton doktornak mo*n*daſa zerent čak a tizta lőlkőgben zalh az vriſten Iol lehet a hazaſ kereztienők is kik iol elnek iſtennek kegiőſinek mondatnak lelők zerent de ielőſb kepen az őzuegiők miert nagiob garadičan vannak a tiztaſagnak a hazaſoknal de a zizek vgian kiualt kepen vronk Ieſuſnak lőlkih kegiőſinek neueztetnek ſő kegiglen wőh legennek kih melle kerdik doktorok ha mindőn halaloſ bẘnnel el véz eh a tiztaſag? auagi nem mert ugi mond zent Agoſton doktor teſtdbeli tiztaſagot az az zizeſegőt keueſen vallonak de a zibeli eſ lőlki tiztaſagot mindőnnek kelh vallania felelnek doktorok ehre ſ ugi mondonak hogi nemikoron a ||
142 tiztaſagot uagi a zw̌zeſegőt erthetiők tulaidonkepen a mineben eh iozag kih rekeztih a teſti keuanſagnak giarloſagat ſ eh kepen a tiztaſagh uagi a zw̌zeſeg meg tőrettetik mind Annezer minezer az akarattal reiah engedőt de ha a tetemenniere nem engedőt uagi ha engedőt eſ nem kouetkőzőt valami okert a tetemeni a penitencianak myatta meg nierettetik a zw̌zeſegnek erdőme a teſtnek

zẘzeſege azert egieb halaloſ binnel a teſti faitalanſagnalh el nem veez ha nem čak hogi eẘel a parančolatoknak tartaſa nekẘl o̊ro̊k elettre nem iuthat Maſodzer a zizeſeg ertethetik lelo̊k zerent meli kepen nem egieb a tiztaſag hanem a kerezčeegbeli Artatlanſag kiben embo̊r mygh vagion mindo̊n ektelen dolgoktol meg zenuetteti o̊nno̊n magat ſel ilien zẘzeſeg kit zent Agoſton doktor hitnek egeezh voltanak neuez mindo̊n halaloſ binnel el veztetik mert ſoha egi halaloſ bẘn ſinčen lo̊lki buyaſagh nekẘl miert hogi a lelo̊k a binnek gio̊nio̊rẘſegeuel meg gio̊ztetuen el hagia az o̊ termezet zerent ualo zereto̊et az edo̊ſ Iſtent ſ o̊rdo̊gho̊z egieſo̊dik ehro̊l mongia zent Agoſton mindo̊n kereztiennek lo̊lkeh Auagi kriſtus vronknak kegio̊ſe uagi o̊rdo̊gnek paraznaia ez ilien zẘzeſego̊t ha eczer el vezti embo̊r mikent a kereſtčego̊t maſzer fel nem veheti ezo̊nkepen az Artatlanſagbah nem Iuthat de maga a penitencianak erdo̊meert a derek zerent valo bodogſagat a ker‖eztſeg- **143**
nek meg veheti mert Am az vriſten monda o̊nno̊n maga a vetko̊zo̊t lo̊lko̊kro̊l zent Ieremiaſ profeta zaia altal o te zegen lelo̊k ſok buyaſagot az az halaloſ bino̊ket to̊l a te ſok zereto̊iddel az az o̊rdo̊gnek ſteſto̊dnek eſ eh velagnak kiztetibo̊l de maga teery meg ſhozzam fogadlak tego̊det meli teſti eſ lo̊lki zẘzeſego̊t hogi ah no̊mo̊ſ zent Annoſ Azzoni el ne veztene inkab akara tizen harom eztendo̊ſ koraban mindo̊n kent eſ halalt el zenuedni o azert dragalatoſ Atiamfya zereſſed a tiztaſagot mert ennekẘl nem zeretteto̊l az wr Iſtento̊l

Maſod reendbeli tanuſagonk lezo̊*n* A zent zẘz Annoſ azzonnak eletero̊l kinek eletet eſ martiromſagat zent Amboruſ doktor ehkepen iria eh zent Annoſ Romai vrnak leania vala teſteben igen zeep lo̊lkeben Artatlan a kereztien hidbe igen tekelleto̊ſ ſkoraban tizen harom eztendo̊ſ mikoron egi napon a leaniok oſkolaiabol haza menneh a varoſnak biroianak fya latuan o̊tet igen meg keduele ſzileiho̊z kẘlde ſnagi igereto̊kkel kezde o̊tet hazaſſagra kerni ſa zent Annoſnak nagi draga ko̊ueket eſ giongio̊ſ aiandekokat kẘlde de a no̊mo̊ſh zẘz mikepen ganeiokat mindo̊no̊ket meg utaluan ah ko̊ueto̊ket derek valazzal bočata monduan hogi maſ zerette volna o̊tet elo̊zer kih mind no̊mo̊ſſeggel zeepſeggel kazdagſaggal hatalmaſſaggal ſmind birodalmal nagiob uolna o̊ nalanal kith o̊ eſ mindo̊no̊knek fo̊lo̊tte zeretne kinek Annia zẘz volna eſ Azzoni ‖ Allatot Attia ſoha nem eſmeert volna eſ hogi o̊ **144**

neki zolgai Angialok volnanak kinek zeepſeget mind a Nap ſmind a hold čodalnaiah kinek ioh illatia meeg a hallattakatis fel tamaztanaia kihoz immar a zeretetnek myatta el valhatatlan egieſẘlt volna melieket mikoron meg ertőt volna az Iſyunak kih ah zeretetnek nagi voltabol meg korẘlt valah ő Attia meg erteh hogi vronk kriſtuſt mondanaia ő Iegiőſenek kit igien magaztalna meg őrẘle ſa kereztienſegnek binet monduan ő hozzaia myert nőműſ vala nem mereh erő zagot raita tetetni hanem čak hozza hiuata ſmonda ha a zwzeſeg tenekőd kellemetőſ tahat zwkſeg hogi aldozial a veſta iſten azzonnak auagi a te nemzečegődnek gialazattiara az ifyakal meg rontatom a the zwzeſegődet monda zent Annoſ a the iſtenidnek ſem tezők tiztőſſegőt ſmeg ſem főrtőztetőm maſnak főrtelmeſſegeuel mert vrnak Angiala az en teſtőmnek őrizőie eſ az en vram Ieſuſ kriſtus otalmam ennekőm kit te nem eſmerzh kit haluan a čazarnak tizth tartoia parančola hogi meg mezitelenitenieiek e nőműſ zizet ſugi vinneiek a főrtelmeſ hazba de az edőſ iſten oli igen el ſẘrite az ő haiat hogi awal zeben fődőztetneiek beh honnem mint a ruhakal mikoron vittek uolna azert az ektelen hazhoz kezőn lele vrnak Angialat ki a kamorat nagi fenoſſeggelh beh tőltőtte vala ſtahat egi fenőſ ruhat tart kezeben kiben fel
145 őltőzuen zent Annoſ nagy || halakat ada az vriſtennek fenlik uala az egeezh hazačka eſ immar a főrtelmeſſegnek haza Imačagnak hazaua let vala ſmikoron ezők Lennenek imeh az Ifyu azon kőzbeh el iuta ah varoſbeli ifiakal eſ nagi batorſagal a fenőſſegbe menuen akar[nai]a illetni eh zent zẘzet ſ azonnal meg foita az őrdőg meli dolgot azo tarſi meg ertuen fel kaialtanak monduan Kegiőſ Romai urak ſegelietők meg minketh eh hyrre mind a varoſ oda giůle Atiaeſ az Ifiunak nagi ſirua el iuta ſmonda zent Annoſnak o mindőn azzoni allatoknal kegiőtlenb mioka ennek hogi a te őrdőgi meſtőrſegődnek [meg őlh] nagi uoltat az en fyamnak halalaban mutattad meg ? kinek monda zent Annoſ ah kinek akarattiat igiekőzik uala tenni awőn hatalmat őraita ſaz őleh meg feleluen a varoſnak feiedelme monda ehben eſmerzik meg hogi nem őrdőgi meſtőrſegődel tetted ha a te iſtenőttől meg nierőd hogi fel tamagion Simatkozuan ah zent Annoſ ottan fel tamada az Ifiu ſkezde vronk Ieſuſt bizoni Iſtennek vallania kit latua*n* eſ haluan az ő Attia otta*n* el bočattia uala de feluen a čazartol hogi mind feiet iozagat el vezteneie az ő kepebeli embőrt ot hagiu*a*n

mind fyaual egieto̊mbe nagi zomorwſagual mene el onnan ſ a baluan imado papok ozlaſt zero̊zuen ah nepek ko̊zo̊t fel kaialtua mongiak vala o̊ld meg ez o̊rdo̊ngo̊ſ Azzoni allatot kih embo̊ro̊knek elmeiet is el vezti kit haluan az Aſpaſiuſ meliet a Simplicianoſ vr kepeben hagiot uala nagi thwzet tetete eſ ko̊zepibe vette||te a 146
zent Annoſ azzont de ah lang kih ẘtuen magat a thẘzbo̊l kezde egetnie a ko̊rniẘlh allo nepet ſah no̊mo̊ſ zẘzet ingien ſem illeti uala ennek utanna Imatko̊zek eh zent Annoſ vrhoz ſugi aluuek meg a thẘz mint ha ſoha a helio̊n thẘz nem volt volna kit latuan a kereztieno̊k kaialtiak vala monduan o meli Arſatlan eſ hamoſ-ſan zenued eh zent Azzoni allat az Aſpaſius kegig feluen azon hogi a meg haſonlot neep meg vina a torkaba eh no̊mo̊ſ zẘznek egi to̊rt ẘttete ſeh kepen az edo̊ſ kriſtus ez o̊ kegio̊ſet eſ Martirat maganak zento̊luen viue az o̊ro̊k bodogſagba kinek zẘzei teſtet az o̊ zẘlei nagi o̊ro̊mmel a kereztieno̊kel el temeteek konſtantinuſ čazarnak ideieben vronk Ieſuſnak zẘleteſe vtan haromzaz ſkilencz eztendo̊ben mikoron irnanak meli Igen io legio̊n zolgalni eh zent zẘznek ielo̊ſben kik teſti kiſirteto̊t zenuednek eſ tiztan akar-nak elni meg mutattatik imilien L e t h d o logbol vala egi Iambor egihazi embo̊r kih iol lehet tizta embo̊r vala de maga egizer o̊rdo̊g-nek čeleko̊deſebo̊l čudalatoſ teſti kiſirteto̊t kezde zenuedni de mikoron az vriſtent awal nem akarnaia meg bantania gondola ezt hogi a papahoz menne eſ aldomaſt kerne hogi meg hazaſulhatna kit mikoron beh teliesito̊t volna Latuan a papa hogi Iambor volna eſ egiẘgiẘ egi Arani giẘrẘt ada neki kiben ſmaragd ko̊h vala ſezt parančola neki menniel haza ſha uagion a te egihazad-ban zent Annoſ Azzonn||ak kepeh irua uagi faragua mongiad en 147
hozzam o̊ neki hogi eh giűrűuel hagia magat neko̊d iegio̊zni kit mikoron meg zerzo̊t volna a pap Iambor Imeh a zent Annoſnak kepe a giűrűſ vyat kih niutuan bele ueue az Arani giűrűt azonnal a paptol mindo̊n kiſirtet el tauozek ſmind ez ideiglen emleko̊ze-tert vyaban tartia zent Annoſ azzoni a giẘrẘt ſkih muluan a pap Iambor ez velagbol ueue az o̊ro̊k bodogſagot kit engegio̊n minekо̊nkis Atia fyu zent lelo̊k Amen legio̊n

A zent Atianknak eleteről Adamrol embo̊roknek elſo̊ zẘleio̊kről

Adam mind embo̊ri nemzetnek Attiah mikepen hogi elſo̊
embo̊r vala ezo̊nkepen a zento̊k ko̊zo̊t leg elſo̊ zent lo̊n mert iol
Lehet az engo̊detlenſegnek bineuel meg to̊ruen az edo̊ſ ioh iſten-
nek parančolattiat igen vetko̊zek de maga meg ſiratuan az o̊ binet
a zent penitencianak myatta Annera el moſa hogi vronk Ieſuſnak
[halala] io̊uendo̊ halalaba nem čak hogi bočanatot erdo̊mle de meeg
halalanak utanna ſem lo̊n meltoh valaminemẘ erzeko̊nſeg zerent
valo kenra peto̊r kit Iduo̊zitenk a zent Apoſtoloknak feiedelmeue
eſ vikarioſaua hagiot vala nem kiſſeben vetko̊zek iſten ellen vronk
Ieſuſt meg tagaduan kih bineit konuhullataſokal el moſuan eſ
bočanatot neruen nem vezte el a zenčego̊t ez Adamot azert a yo
148 Iſten mindo̊n tero̊mto̊t allatokat mikoron te||ro̊mto̊t volna akkoron
tero̊mte a fo̊ldnek agiagabol teſte zerent lo̊lket ſimmibo̊l o̊nno̊n
kepere eſ haſonlatoſſagara mindo̊n fo̊ldi eghi ſuizi allatnak vraſa-
gat neki adah kiknek az o̊ parančolattiabol neuet is adah onnan a
mezo̊ro̊l hel maſt damaſkon varoſa uagion fel veuen o̊tet az aldot
iſten viue a gio̊nio̊rẘſegnek paradičomaba hogi munkalkodneiek
ot eſ o̊rizneie o̊tet ſhogi egiedůl ne lenne oldala tetemebo̊l miko-
ron alunneiek tarſot tero̊mte neki Eua Aniankat hogi az embo̊ri
nemzet to̊lo̊k el zaporodneiek ſlelo̊gben meg latuan vronk kriſtuſ-
nak embo̊rre letelet azzonionk Mariatol hazaſſagnak to̊rueniet
zerze uele eſ ſok Io̊uendo̊t monda vronkrol eſ Ania zent egihazrol
ezutan az vriſten to̊ruent ada hogi neh ehnenek a fanak giumo̊l-
čeben kibo̊l ioth eſ gonozt tudhatnanak kik o̊rdo̊gnek čalardſaga
myat meg čalattatuan o̊nek a tiltot fanak giumo̊lčeben ſ leg ottan
meg latak az o̊ mezitelenſego̊ket a figefanak kegig leueleibo̊l
Leueleſt ko̊tenek magoknak kiro̊l meg ſeduen az vriſten o̊ket a
pardičombol kih uete o̊ket eſ thẘz ſallal ko̊rniůl veue a yo iſten a
paradičomot ſkerub Angialt zerze oda o̊rizo̊o̊l hogi touaba oda
ſoha neh mehetnenek S mikoron Adam az o̊ feleſegeuel kih
ẘzettето̊t uolna a gio̊nio̊rẘſegnek helieről lakek Ebronba a hoz
ko̊zel a meli mezo̊n tero̊mteto̊t vala orczaianak veriteko̊zeſeuel
149 miueluen a fo̊ldet eſ nagi munkaual euen a kenieret zẘzen || io̊uen
ki azert Adam a paradičombol tizeno̊t eztendo̊ſ korogban zẘlek

kaimot eſ az o̊ feleſeget Calmanat harmincz eztendo̊ſ korogban zẘlek Abelt eſ delborat kit a me a kaim mikoron meg o̊lt volna irigſegbo̊l Adam eſ Eua zaz eztendeig ſiratak az o̊ halalat kinek halala utan meg fogada zent Atiank Adam hogi ſoha Euat to̊bbe nem akarnaia meg eſmeerni de az wriſtennek akaratiabol meg kelle a fogadaſt to̊rni Smikoron azert Adam Atiank Seua Aniank immar zaz harmincz eztendo̊ſo̊k volnanak zẘlek a Seto̊t ſezo̊knek fo̊lo̊tte harmincz fyok eſ leaniok lo̊n ſmind niolczad iziglen lata az o̊ vnokait ele kegig kilencz zaz ſharmincz eztendeig Ennek utanna halalra korula ſazo̊ harmadik fya Set el mene a paradičomnak aitoiiara Sko̊nio̊rge az kerub Angialnak hogi Anna az ergalmaſſagnak olaiaba kiuel meg kenuen [meg] zent Adam atiankat meg giogithatnaia kinek az Angial a fanak Agabol ada kiben vetko̊zo̊t uala ſmeg monda nekih hogi el oltanaia ſmikoron meg fogonuan giűmo̊lčo̊t tero̊mtene ahkoron giogiulnah meg az o̊ Attia ſmeg teruen Set zent Attiat Adamot halua lele ſel temete a helio̊*n* [hog] hol vronk Ieſuſ meg fezittetek eſ el temettetek ſah fiatalt a zent Set el ẘltete az o̊ koporſoia fo̊lot kih igen nagi faua neueko̊dek Salamon kiraliglan kit o̊ vagata leh ſaz o̊ mulato hazaban mibe heliho̊ztete kit a Saba kiralne azzon iſteni ielo̊nedbo̊l meg || ertuen hogi a fan egi nagi profeta halna meg kyert a Sidok orza- **150**
ganak el kelleneh vezni meg monda Salamon kiralnak minek okaert el vetetuen onnan nagi melio̊n el reitete a fo̊ldben meli fah Iduo̊zitenknek kenzenuedeſenek ideie hogi el ko̊zelgeto̊t volna fel io̊ue a fo̊ldbo̊l ſeh uala feh fah kibo̊l vronk Ieſuſnak a kerezt-fat čenaltatak a papi feiedelmek kyn zent Adam Atiankert eſ mind az o̊ nemzečegeert a mi No̊mo̊ſ Iduo̊zitenk a halalt ero̊tto̊nk zenuede kyh aldot legio̊n mind o̊ro̊kẘl o̊ro̊ke Ame*n*

Zent pal Apoſtolnak meg tereſero̊l valo predikacio Ihus

Te en vram iſten minek vtanna meg teritel engo̊met penitenciat tartek ez igeket zent Ieremias profeta iria az o̊ ko̊nuenek harmincz egiedik rezeben a pogan nepeknek kepo̊gbe kik meg

terendo̊k ualanak vronk Ieſuſnak hitire de maga ezo̊n igeket iol
monthata zent pal Apoſtol kit az vriſten Iduoſſegnek vtara
čoda kepen teriteh az o̊ zent malaztiaual mert ſinki vronk Ieſuſ-
hoz nem terhet hanemha az vriſtennek malaztia elo̊l vezi o̊tet ez a
mit mond zent Gergo̊li doktor a felſego̊ſ kegio̊ſſeg elo̊zer čeleko̊dik
mi benno̊nk valamit nalonk nekẘl hogi annak utanna ko̊uetuen
azt ah mi zabad akaratonk a mi iot keuano*n*k azt ozton miuelo̊nk
egieto̊mbe tegie kit az vtolſo iteletben igaz ugian meg aiando̊ko̊z ||
151 mind ha čak mi magonk tetto̊k uolna ehro̊l monda zent pal az
el kezdo̊t igeket te en vram iſten mihelt meg teritel engo̊met
penitenciat tartek az en ſok gonoſſagimrol kih melle ketto̊-
ro̊l lezo̊n tanuſagonk elo̊zer az o̊ meg tereſenek čodalatoſ
volta*r*ol Maſodzer a meg tereſnek mogiarol az elſo̊h melle tun-
nonk kelh hogi zent palnak meg tereſe čodalatoſ lo̊n harom oka-
ert elo̊zer vronk kriſtoſert kih o̊tet meg terite maſodzer a modiſ-
ſagert a mi modon lo̊n harmadzer zenth pal Apoſtol ert Elo̊zer
čudalatoſ lo̊n [zent] vronkert mert zent palnak meg teriteſeben
meg mutata Iduo̊zitenk az o̊ čuda hatalmat Bo̊lčeſeget eſ kegiel-
meſſeget mikepen hogi ez harom modon zoktak embo̊ro̊k a vadakat
meg fognya elo̊zer embo̊ro̊k zoktak meg fogni az oktalan allatokat
hatalmokal meg viuan o̊ velo̊k mint ah kik az orozlant vagi a
meduet meg fogiak Bo̊lčeſego̊kel mint azok kik to̊o̊rben fogiak
meg o̊ket uagi kalitkaban vagi leebben harmaczer kegio̊ſſegel tart-
uan neueluen o̊ket kyſdedſego̊kto̊l fogua eſ meg zeli[d]teſo̊kuel
Ezo̊nkepen edo̊ſ vronk Ieſuſ meg foga zent palt eſ ioua toueh
hatalmaſſagaual fo̊ldre veruen o̊tet loua hatarol iſteni feno̊ſſeggel
monduan o̊ neki igen nehez teneko̊d az o̊zto̊n ellen rugodoznod
ſ azonnal meg valtozuan elkẘlčeben zent pal mondah vram mit
akarz hogi tegiek meg foga o̊tet Bo̊lčeſegel maſodzer meg mutat-
uan o̊ neki az embo̊ri giarloſagnak to̊ret mert nem monda magath
152 vronk Ieſus iſtennek vagi iſtennek fyanakh || deh embo̊rnek neueze
magat monduan En vagiok a Nazaretbeli Ieſuſ kit the haborgacz
hogi azo̊ embo̊rſegenek Alazatoſ voltat meg ertuen az Iſtenſegnek
to̊reben meg fogattatneiek Meg foga touaba edo̊ſ vronk Ieſus
[touaba] zent palt kegielmeſſegeuel is o̊tet a Sido to̊ruennek fez-
kebo̊l kiben zẘleto̊t uala kih veue*n* eſ o̊ zent malaztiaual eltetuen
Maſodzer čodalatoſ lo̊n zent palnak meg tereſe a velagoſſagert
kih o̊tet ko̊rniůl veue meg teriteſenek ideien meli velagoſſag o̊tet

harom kepen hoza a meg tereſre elo̊zer hertelen voltaual maſodzer nagi uoltaual harmadzer menniei voltaual mert nagi hertelen zallah a feno̊ſſeg reiaia eſ ko̊ro̊ſko̊rniűl mind vala ſmenio̊rzagbol is zallot uala a harom bino̊knek ellen mehek palba valanak meg tereſenek elo̊tte tudnia mint a batorſag merth vgian hiuatlan mene a papi feiedelmekho̊z aldomaſt keruen to̊lo̊k ehre hogi valakik damaſcus varoſaban vronk kriſtuſba hiznek mind megh fogdoſhatnaia azokat eſ Ieruſalembe vihetneie meg gio̊ttrendo̊űl o̊ket maſodik bẘne a keueliſeg vala mert igen fenio̊geti vala a kereztieno̊ket Iduo̊zitenk neueert harmadik bẘne a teſti ertelo̊m vala [zent palba] mert az o to̊ruent bo̊thẘ zerent akaria uala čak erteni ehre mongia ah magiarazo Iraſ ez Igeko̊n en uagiok a Nazaretbo̊l ualo Ieſus en iſten uagiok kih meniorzagbol zolok kit the a Sidoknak ertelmo̊k zerent meg holtnak alitaz az Iſteni velagoſſag azert kih zent palra zalla hertelen vala hogi az o̊ batorſagat meg yezthetneie nagi uala hogi az o̊ ke||ueliſeget 153 meg to̊rneie Meniorzagbeli uala hogi az o̊ teſti ertelmet mennieiue valtoztatnaia Harmadzer čodalatoſ lo̊n a meg tereſ ze*n*t palert kiben imez harom dolog lo̊n čudakepen elo̊zer az o̊ fo̊ldre verettetefe mert le vere az wr Iſten o̊tet loua hatarol hogi fel emelneie eſ a farkaſbol barant tenne eſ a kereztieno̊knek haborgatoiabol nagi predikatort Maſod lo̊n zent palban a meg tereſnek elo̊tte a meg vakulaſ mert a velagoſſag ugi vakita meg o̊tet hogi harmad napeeg ſimmit nem lata meli napoknak alatta meg tanittatek vronk Ieſuſtol a zent Euangeliomra harmadik lo̊n az eho̊zeſ mert harmad napig ſem ewek ſem Iuek hogi ozton tudna mind ehózni ſmind beuo̊lko̊dni vronk Ieſuſerth vala azert Igen čudalatoſ eh zent palnak meg tereſe minek okaert iol illi o̊tet Anya ze*n*t egihaz

Maſodik tanuſagonk a megtereſnek mogiarol uagion kih melle tunnonk kelh hogi a bodog zent pal Apoſtol Beniaminnak Iakob patriarkanak vtolſo fyanak nemzečegebol valo Sido uala ſmint zent Ieronimoſ mongia giſtola neuű varoſba ziletek Cilicianak tartomaniaba de Tarſonba tanittatek eſ neueltetek fel S mikepen zent Lukač iria az Apoſtoloknak čeleko̊deſo̊kro̊l zerzo̊t ko̊nueben hogi zent Iſtuan protomartirt meg o̊lek a ſidok Ieruſalembe nagi haboruſagot tamaztanak a hiuo̊k ellen hogi mind kih ozlanak a varoſbol a videgre a zent Apoſtoloktol meg

valua eh Saol kegig kih palnak hiuattatek az utan meg is zomiuhozuan a kereztienoͦknek haborgataſokat meneh a papi feiedeloͦmhoͦz eſ leuelet kere toͦle damaſconba hogi valameliet lelne a
154 varoſban az || vronk hiuei koͦzzẘl mind fogua vinneie a papoknak mikepen Ieruſalembe čelekoͦdoͦt vala Smikoron koͦzel volna a varoſhoz hertelen meniorzagbol nagi fenoͦſſeg leh zaluan koͦrniẘl ueueh oͦtet ſmind az oͦ tarſiual egietomben foͦldre hullanak ſzozat lon palhoz a fenoſſegbol mondua*n* Saol ſaol Smit haborgacz engoͦmet? kih felelue*n* monda ſki uagi vram? monda Iduoͦzitenk en vagiok a Nazaretbeli Ieſus kit the haborgacz ige*n* kemeni tenekoͦd az oͦztoͦn ellen rugodoznod Slegh ottan meg eſmeruen vronk Ieſuſnak hatalmat kit az eloͦt nem hizoͦn vala orzagolni menioͦrzagban de inkab mint hamiſ profetat el karhozotnak lenni rezketue eſ felue monda ze*n*t pal svra*m* mit akarz en velem tetetni? ſmonda edoͦſ vro*n*k Ieſuſ oͦ neki keli fel ſ meni a varoſba eſ megh mondatik ot mit kelioͦn tennoͦd az oͦ tarſi kegig nagion čodalkoznak vala raita halua*n* palnak bezedet de nem az vronk kriſtuſeet kih vele bezelh vala fel keluen azert Saol a foͦldroͦl ſmeg nituan zoͦmeit ſimmit nem kezde uele lathatni Skezoͦn fogua be viuek a damaſkon varoſaba ſharmad napeg maradua*n* a vakſagba ſem ewek ſem Iuek Svala ot a varoſba Iduoͦzitenknek egi keduеſ zolgaia Ananias neuů ſ monda neki meni az Igienoͦſ vczara kereſd meg Iudanak hazaban a tarſon varoſabol valo Saolt mert a palnak Atia oda fogua vitetoͦt uala az Antiokhuſ kirali Ideieben ſot igen meg kazdagula ſhatalmaſ vrra loͦn ſoth zẘle eh Saolt iol lehet ſido orzagbol tamadot vala ugian ſmonda az Ananiaſ vram hallottam mine ſok
155 gonozt tet ez emboͦr Ier||uſalemben ah te hiueidnek ſide is azert ioͦth monda vronk Ieſus menniel mert ennekoͦm valaztot edenioͦm hogi viſelie az en neuemet mind poganoknak ſ kiralioknak eſ a Sidoknak eloͦtte meg mutatom en oͦ neki mineket kelioͦn zenuedni az en neuemert ſmeg lata leloͦgben ezth Saol hogi mikoron az Ananiaſ hozzaia menne ottan meg adatneiek neki a lataſ ſhozzaia menuen azert eh zent Ananias palhoz monda Saol Atiamfya az wr Ieſus bočata hozzad hogi laſh eſ beh telieſoͦgiel zent leloͦkel ſkezeiuel illetuen az oͦ feiet mint egi hal he a feyer haliok le eſek oͦ zoͦmeiroͦl ſottan latni kezde ſfel kelue*n* azonnal meg kereztoͦlkoͦdek eſ etket veuen magahoz meg eroͦſſoͦdek Segi keueſ napoknak utanna ah Sido giůlekoͦzedbe menue*n* predikalia valia Iduoͦzitenk

Ieſuſt bizoni Iſtennek lenni minek oka*e*r*t* a Sidok tanačot tartanak hogi meg o̊lneiekh kith meg ertuen zent pal a kereztieno̊k eyel egi koſarban a varoſ ko̊h falan kih bočatak ſehkepen kih zaba dula kezo̊gbo̊l ſmikoron Ieruſalembe ment volna akara az Apoſtolokhoz egieſodnie de miert tugiak uala az elebeli dolgat el tauoztattiak uala o̊tet de vegre zent Borbaſ meg eſmeruen hogi vronk Ieſuſnak hyw tanituania volna kezo̊n fogua viue a zent Apoſtolok ko̊zzeh ſmeg bezelle elo̊tto̊k mikepen ielo̊nt volna uronk Iduo̊zitenk az vton nekih ſozton igy veuek a zent Apoſtolok ko̊zigbe o azert dragalatoſ Atiamfya gondold meg a yoh Iſtennek felſego̊ſ kegielmeſſeget kih imeh meli kegio̊ſſen vonzia a zegeni bino̊ſo̊ket o̊ magahoz kik akariak kyert aldot legio̊n o̊ro̊ke Am*en*||

Arani zaiu zent Ianoſ eletero̊l 156

Az Arani zaiu zent Ianoſ konſtancinapoli piſpo̊k vala eſ nagi go̊ro̊g doktor az Arkadiuſ čazar ideieben veragozek ez kriſoſtomoſ Ianoſ Antiokhiabol tamada perſai no̊mo̊ſ zilekto̊l ziletek Attianak Sekondos vala neue Annianak Antura giermo̊k koraba deaki tudomanra adatek ſigen ifyuh koraba mind meg tanula a zabad tudomaniokat Sattianak halala vtan Romaba mene eſ ot fel veue a čazar zekin valo prokatorſagot de a zegenio̊knek iſtenert tezi uala a ſegečegot eſ az otalmat o̊ igaſſagogban Ennek utanna el hagiuan eh velagi tudomaniokat a zent Iraſnak tanulaſara ada magat tihzen niolcz eztendo̊ſ korhban mikoron volna mind a zent Iraſrol valo ko̊nueket korden tanula meg eſ mindo̊n iamborſagba foglaluan o̊nno̊n magat el hagiah ez velagot ſhazaiaba teruen a zent Baſilios doktorral Antiokhianak tartomaniaba egy hegio̊n puztaba lakozoknak mogiok zerent elenek a zent Baſiliuſ annak utanna hazaiaba mene ſez Arani zaiu zenth Ianoſt az Antiokhiabeli piſpo̊k fel papa teue kinek halala vtan az Euagriuſ piſpok telieſ pappa teue o̊tet meli zent Ianoſ eletenek zenčegeuel eſ tanuſaganak bo̊lčeſegeuel ſokaknak ſmaganak haznaluan predikallani kezde eſ čudalatoſ ko̊nueket zero̊z uala ſazo̊ Bo̊lčeſegenek eſ Iamborſaganak hire mindo̊n fele kih hirdettetik vala kih a tiztaſagnak zeretetie*r*t ||

157 kemeniön tartia vala magat Smikoron a Nektariuſ konſtancina-
poli piſpök eh velagbol kih mult volna eſ piſpőknek valaztaſara
Igiekőznenek az Arkadiuſ parančolattiabol eh kriſoſtomoſ Ianoſ
Antiokhiabol Conſtancinapolba hiuattatek eſ akarattia nekẅl ot
ualo piſpőkke tetetek kih azonnal az egihazi nepeknek eletit meg
akaruan iobbitani mindiniknek giẅlőſegeben eſek kik őtet mikepen
haragoſ embőrt eſ keuelt el tauoztatuan mindőnőknek ragalmaziak
uala őtet ielőſben hogi ſinkit az ő Aztalara nem hy uala ezt kegig
ahra tezi uala mert a nagi zenuedetőſſegert mind feiet ſmind
giomrat igen failalia vala nagi giakorta a kőſſeg kegig igen zereti
uala e Nőmőſ zent embőrt az ő predikacioiaert meliet tezőn uala
a zent egihaznal nem gendoluan azokal a mit az ő Irigi reiaia
zolnak valah ah zegeniőknek mindőn zwkſegőket meg zolgaltattia
vala Iſpotaliokat nekiők rakatuan eſ a piſpőki iőuedelőmből a
zegeni koroknak gongiokat zeretettel viſeluen Segi napon a me
mikoron a zent pal epiſtolait magiaraznaia Imačagot tőn az vriſ-
tenhőz hogi az ő leueleiben adna neki telieſ ertelmet kinek azon-
nal zent pal meg ielőnek ſezt monda en ſem ertőttem kẅlőmben
az en leueleimet mint Igaz teh ſmeg čokoluan őtet el enizek előle
kit aző probuſ neuű Notarioſa iol lat vala kih akkoron aző magia-
raztiat iria uala eſ a zent pal Apoſtolnak lataſabol igen rezket
vala kinek eh zent Ianoſ meg profetala hogi vtanna ő lenne ||
158 konſtancinapoliba piſpők nagi ſok haboruſagot zenuede eh nőmőſ
kriſoſtomoſ Iambor eſ zent piſpők mert ellene tamazta ördőg a
čazart ſa čazarne azzonteſ az Igaſſagaert ſmikoron a me egizer a
čazar hazara kẅldőtte volna eyel a poganokat hogi reiaia giutana-
iak fel ſegiuerkődőt Angialoknak ſerege ielőnek ő ellenők kik meg
yeduen mind el futanak eſ igi eh keppen otalmazak meg őtet
zinte kecczer az Angialok vegezettre az Arrianos eretnekőknek
tanačabol a čazar zanki vete e nőmőſ zent piſpőkőt le a Nep
mikoron latta uolna az ő Artatlanſagat ſhogi ilien zent embőr
volna meg ozla kit haluan a čazar feluen ezőn hogi meg vinanak
az ő nepeuel ah koſſeg meg hattra hozata zent Ianoſt ugian erőuel
ſah kőſſeg egő zőuetnekőkel eleiben menuen nagi tiztőſſeguel beh
hozak a varoſba ſmikoron nem akarna ah piſpőki zeegbe ſoha
immar [nem ak] wlnie de čak mint egi zegeni pap ugi elnie a
Nepeknek ſok kőniőrgeſőkuel meg giőzettetuen iſ meeg ugi ileh az
ő zekiben eſ ugi kezde predikallani mint igaz annak előtte oli

nagi Igaſſag zerető embőr vala hogi mind a čazart ſmind az ő feleſeget ſegieb nagi vrakat az ő fogiatkozaſokert igen kemeniőn megh [fogta] feddi uala kyert nagi giůlőſegbeh vala minek okaert a čazarral meg maſzer zanki vettetek kit az Innocenciuſ papa megh haluan igen nehezen veue eſ Sinatot teuen meg hiua ez Artatlan embőrt zanki||veteſből eſ zekiben ẘltete kih meg teruen az vton **159**
meg monda az ő kih mulaſanakh napiat ſminek előtte beh Iutna konſtancinapoliba az vton a faračagbol meg korůla ſkeueſ napoknak utanna kih mẘlek ez vilagbol ſazonnal nagi kőh eſő leuen konſtan*n*cinapolnak eſ videkenek eletet mind el vezte ſa čazarne Azzoni eſ tizenkilenczed napon az ő halalanak utanna kih mulek ez vilagbol ſ mind a Neep ezt kezde mondania hogi az vriſten mind ezőket ez Artatlan zent embőrnek hamoſſan valo niomorgataſaert miuelte volna a čazarnak kiſſebik fya a Teodoſiuſ eh nőmőſ zent doktornak eſ piſpőknek teſtet el ki aſatuan a meli faluban el temettek vala konſtancinapoliba hoza ſnagi tiztőſſeggel az ő egihazaban el temete vronknak ziletetſe utan mikoron harom zaz ſ niolczuan eztendőben irnanak Bodog azzon hauanak előtteh hatod nappal mi Iduőzitenknek tiztőſſegere Am*en*

Az Alamoſnas ze*n*t Ianoſrol valo tanuſag es tőrlitőt Iras

Alamoſnas zent Ianoſ Alexandriaban patriarka vala ſnagi zent Iambor valah Egi eyel mikoron imatkozneiek nagi Aitatoſſaggal lata egi zepſeghẘ Leant előtte megh allani ſtahat olay fah kozorẘ uagion feieben meli zizet latuan eh zent embőr elh čudalkozek raita eſ meg kerde őtet kih volna ſamaz azt monda en vagiok az ergalmaſſag kih az elő iſte*n*nek fyat Meniőrzagbol eh főldre hoztam ha || engőmet kegiőſẘl vezh iol lezőn dolgod ſezt **160**
meg monduan el enizek előle ſmeg erte hogi az olaion Ergalmaſſagnak dolga ertetneiek a Napſagtol fogua oli ergalmaſ kezde lenni, hogi eleimonnak az az Alamiſnaſ Ianoſnak neueztetneiek Smind beh giůtuen az ő zolgait monda nekik mennietők elh a varoſ zerte ſuegietők Regeſtomba az en vraimnak ő neuőket

mind egiglen amazok mikoron nem erteneiek kikről mondanaia felele a kiket thẘ zegenio̊knek hitők ezo̊ket en vraimnak eſ ſegitőknek mondom mert ezők bizoni meg ſegelhetnek minket ſnekőnk iſ adhattiak a Menio̊rzagot akaruau egièͪ embőro̊ket eſ az Ergalmaſſagnak dolgaira vonnia zokta vala imezo̊ket mondanya Egizer a zegenio̊k kih ẘluen a Napra kezdenek az Alamiſnas emb·ro̊krol zollania ſa yokrol iot monnak vala a gonozokrol kegig gonozth vala egi peto̊r neuů vamoſ kih igen kazdag es hatalmaſ uala de Igen ergalmatlan a zegeniőkhőz mert az o̊ hazahoz menů zegeniőket nagi haraggal el ẘzi uala ugian yreſőn, ſmikoron ſinkyh nem lelettetőt uolna a zegenio̊k kőzzẘl kinek alamoſnat adot uolna monda az egik mit attok ennekőm en ez mai napon o̊ to̊le Alamiſnat vezők ſmeg zerződuen velők el hazahoz mene vamoſ petórnek ſot kezde allani azon kózbe haza iòuen petór wr alamiſnak kezde tóle kernie ſmikoron kóuet nem lelt volna kiuel a zegent meg hagitanaia vtanna uizón vala zolgaia egi koſar kőleſ kenieret ſegiket hozaia hagita ſ amaz fel ragaduan tarſihoz futa uele ſmeg monda hogi ónnón kezeból vette uolna az egi kóleſ
161 kenieret ket napnak utanna halalra korůla vamoſ peto̊r eſ vit||etek az vriſtennek Iteletire ſlata neminemẘ zerečenőket ſtahat egi mertek uagion kezógben ſazo̊ tet gonoſſagit mind bele rakiak egi felól ſmaſ felól lata zomorẘ keduel neminemẘ zeep feier embóróket allania myert a merteknek feleben ſimmit nem tehetnek vala ſmonda egik ó kózzẘlók bizoni ſimmye ninčen tőb ez embórnek kit ide tehetnenk hanem čak az egi kóleſ kenyer meliet az vronk kriſtuſnak zeretetiert ket napal ennek elo̊tte akarattia nekẘl ada kit mikoron a mertegben tettek volna egi Arant kezde a binókel niomnia ſmondanak a zent Angialok eh petór vrnak tegy tóbbet valamit ez kőleſ kenierhóz mert mayd el viznek ah zerečenők ſfel očuduan ſmeg zabaduluan mongia uala giakorta ha az egi kóleſ kenyer kit akaratom nekẘl hagitek a zegenhőz ennet haznala ſualion minet haznal ah ky mindőn marhaiat zegenio̊knek oztogatia? vriſtenerth ioh keduel? Smikoron egi napon yoh ruhaiba felőltőzőt volna eſ egi tengórbe vezót embór kih mindőn marhaiat tengőrbe veztotte uala ruhat kerne [kerne] iſtenert to̊le azonnal leh vetuen yoh ruhait magarol neki ada ſamaz kegig penzón elh ada kit meg haluan a vamoſ petór annera el zomorodek hogi ſem ezik ſem Izik uala imezt gondoluan nem voltam en ahra

melto hogi ah zegeni en rolam meg emleko̊zneiek Smikoron el
alut volna lata vronk Ieſuſt napnak inkab fenleni eſ egi kero̊ztót
ſeye fo̊lo̊t ſtahat raita uagion az ó ruhaia meliet a zegennek adot
uala ſ mondah neki vronk Ieſus petór mit ſirz? kih mikoron okat
meg mondotta volna az o̊ zomoruſaganak felele Iduózitenk mond-
uan eſmeród eh ez ruhat || monda a vamoſ petór iol vram ſfelele 162
Iduozitenk im en raitam vagion miert neko̊m attad halakat adok
a te ioh akaratodnak mert ſazom vala ſbe fo̊do̊zel engómet
magaba teruen annak vtanna kezde bodogitani a zegenio̊ket
mondua*n* el vriſte*n* hogi adzyg meg nem halok myg egik nem
lezók kozzulo̊k zegenióknek oztogatuan azert o̊ marhait tyz gera
Araniat ada az o̊ Notarioſanak eſ monda Meny Ieruſalembeh eſ
vegi ezo̊n Arut magadnak de igi adom hogi a my titko̊t neko̊d
mondok meg tarcad Imez ah titok hogy en is el megiók veled ſazt
mutatom hogi te zolgad uagiok ſagi el engo̊met ot egi kereztien-
nek harmincz penzo̊n ſoztogaſd azt is a zegenio̊knek kit ha nem
teezh en a poganoknak adlakh tego̊det el menuen azert Ieruſa-
lembe egi óthvo̊ſnek el ada o̊tet ſazo arat zegenióknek oztogata a
Notarioſ petór vr kegig mindo̊n ala valo dolgot el tezo̊n uala ſ nagi
Alazatoſſaggal zolgal vala az o̊ vranak iſtenert ſugian bolondnak
velik uala ótet de vronk Ieſuſ nagi giakortah ielo̊nuen ó neki
čudalatoſ edóſſego̊kuel vigaztalia uala o̊tet kinek el budoſaſan
mind a čazar ſmind az o̊ vduara igen bankodnak vala [raita] Ezo̊n-
kózben Conſta*n*cinapolibol az o̊ tarſi kózzẘl nemeliek bẘlčẘert
ah zent foldre menuen ſaz ó gazdaianal zallanak ſlatuan az Ebe-
do̊n eleio̊gben zolgalnia petór vrt kezdenek egi maſnak ſugnya
monduan zinte ilien kepẘh vala peto̊r vram ſmikoron nagi zor-
galmatoſon nezneiek monda az egik bizon a peto̊r wr de fel kelók
eſ meg tartom o̊tet kit haluan vamoſ petór zo̊migiót veuen el futa
on||nan a kapuh tarto kegig ſiket eſ nema vala čak Iegiel mutatt- 163
iak uala neki mikoron az Aitot meg kellene nitnia kinek e peto̊r
vr hogi meg nitnaia az Aitot nem iegiel mutata de ugia*n* bezeddel
parančola ſamaz azonnal haluan az o̊ zouat neki felele eſ meg
nita az Aitot ſki bočata o̊tet ſimez portariuſ kezde zollanya ſmiko-
ron mind niaian čodalkoznanak ehro̊l mimodon adattatot volna
meg azolaſ ó neki? monda a ki maſt fo̊ze a konihaba kih mene eſ
el futa de laſſatok hogi iſtennek zolgaia ne legio̊n? mert enneko̊m
mikoron azt monda niſd meg az o̊ zaiabol lang ióue kih meli az

en nieluemet eſ fẘleimet meg illete ſottan hallek eſ zolhatek sazonnal mind niaian fel zo̊kdo̊ſuen az aztaltol vtanna futanak de ſohol meg nem Lelhetek ſmind a haz beliek miert o̊tet bolondnak veltek uala ſraita bozzuſagokat tettenek vala penitenciat tartanak myert ilien zent embo̊rt tiztôſſeggel nem tartottanak Ennek okaert oli nagi ergalmaſ embo̊r vala ez Alamoſnaſ zent Ianoſ hogi ſoha ſinki nem kert o̊ to̊le valamit kinel tôbbet nem adot volna vala nagi bekeſegôſ embôr iſ Ameh mikoron egyh o̊čeet valami korčomaſ embo̊r meg pirongatta volna ſimez kegig nagi ſirua meg panazlotta volna az o̊ battianak eh zent patriarkanak monda ſkičoda merte az o̊ zaiat te ellено̊d meg nitnia? higi en neko̊m zerelmeſ fyam hogi oli dolgot tezo̊k mah az embo̊rrel hogi mind ez Alexandria el čudalkozik raita ſamaz Ifyu meg ôrwluen Ezo̊n el hagia ſiraſat kit latuan ez no̊mo̊ſ zent Iambor monda fyam ha en o̊čem
164 akarz lennie || legi keezh mindo̊n bozzuſagoknak meeg vereſego̊knek is el zenuedeſere az vriſtenert ſazonnal oda hiuata az embo̊rt eſ o̊ro̊k zabačagot ada neki s valakik eh dolgot hallak el amolkodanak raita ſmeg ertek hogi ehro̊l mondotta volna oli dolgot tezo̊k mah az embo̊rrel hogi mind egeezh Alexandria meg čudalkozik raita A m e h egizer mikoron neminemẘh embo̊r Alamoſnat kert volna to̊le eſ o̊t penzt adatot volna neki amaz to̊bbet varuan kezde zo̊mzo̊mben o̊tet porongatnya hogi ilien keueſet adot volna meliet haluan a zolgak igen akarak verni de eh zent patriarka monda hagiatok el o̊tet en Atiamfyai had mongion gonozt enneko̊m zabadon mert ym hatuan eztendeie uagion hogi en abino̊kel karomlottom a yoh iſtent ſeh keueſet ne*m* zenuednem eh en el? ſegi ſaak penzt hozattatuan elo̊ leh tetette az embo̊rh elo̊t monduan čak annet hagi ehben a minet akarz Nagi Alazatoſ is uala eh no̊mo̊ſ zent patriarka mert hogi o̊ ſoha ne o̊rûlne az o̊ nagi meltoſagaba nekiket zerzo̊t vala zolgai ko̊zzẘl eho̊z hogi kik mindo̊n napon azt mondanaiak neki ielo̊ſẘl inneph napon Emleko̊ziel meg rola mert a koporſoh meg ſem keez hogi egi napon ſe feletko̊zneiek el az o̊ halalarol Igen Aitatoſ embo̊r eſ vala mert az Imačagba giakorta el ritetik uala ſokzer hal̆iak uala komornoki mondania eh kepen Legio̊n ioh Ieſus en oztogatuan te zent felſego̊d zolgaltatuan Laſſok meg ki gio̊zettetik meg Egi keueſ ido̊uel halalanak [halalanak] elo̊tte mikoron egi azzoni allat neminemẘ gonoz bint tet volna hogi nem merneie meg gionnia meg mondotta volna

neki fele ez Alamiſnaſ zent Ia||noſ monduan yrd meg o̊tet ſhozd 165
pečeto̊lue enneko̊m ſimadom az vriſtent ero̊tted Amaz miert tud
uala irnya meg ira ſneki viue de egi keueſ nap utan meg koruluan
e zent patriarka eſ latuan hogi kih mulneiek ez velagbol nagi zen-
tűl hozza kezẘle eſ monda halakat adok vram iſten te neko̊d mert
meg halgatal illien niaualiaſt ki kerem ah te felſego̊ſ io voltodat
hogi halalomra egy penzo̊mnel tőo̊b ne maradna ſim azt eſ ah
zegenio̊knek adattatom ſnagi zentẘl ez utan ki mulek eh velagbol
eſ el temettetek nagi tizto̊ſſeguel a koporſoba kiben annak elo̊tte
ket piſpo̊ko̊t temettetőt vala meli zent piſpo̊ko̊knek teſto̊k ket fele
valuan ko̊zeep aranth adanak helt o̊ neki kih mulek eh velagbol
az Alamoſnaſ zent Ianoſ vronk ziletеſe utan ket zaaz ſőt eztendo̊-
ben mikoron irnanak Az Azzoni allat kegig kih meg irt binet pečet
alat neki atta vala nem tuduan houa tette uolna a Leuelet igen
ſirattia uala magat feluen azon hogi valaki kezebe kelne ſmeg
tunnaiak az o̊ binet fel menuen az o̊ koporſohiahoz ot le boruluan
nagi ſiraſt to̊n ſazon ko̊zbe mikoron ſinki az egihazba nem volna
eh no̊mo̊ſ zent embo̊r ki io̊uen a koporſobol patriarkai Rokheto-
maba a ket piſpo̊kel monda az Azzoni allatnak mire bantal meg?
minket Ih́o̊n a Leuel mint enneko̊m attad azonkepen ſmeg a
koporſoba menuen ſfel zakaztuan a Leuelet az Azzoni allat nem
lele benne az o̊ binet hanem ezt lele heliebe az en zolgam||ert a 166
Ianoſ patriarkaert el to̊ro̊ltetőt te bino̊d kit latuan a zegeni bino̊ſ
Azzoni allat nagi halakat aduan az vriſtennek Iamborẘl ele az utan
ſez no̊mo̊ſ zent Iambornak erdo̊meert veue az o̊ro̊k bodogſagot kit
engegio̊n neko̊nk iſ Atia fyu zent lelo̊k Amen

A zent Ignat piſpo̊knek eletero̊l

Zent Ignacius Antiokhiai piſpo̊k uala zent Ianoſ Apoſtolnak
eſ Euangeliſtanak tanituania eſ lo̊lki fya vala saz edo̊ſ Ania Maria-
ual zo̊mbeiſ volt ſ Leueleketis irtanak egi maſnak oli nagi hiro̊ſ
vala eh zent Ignat piſpo̊k hogi meeg a nagi zent dieno̊ſ doktor eſ
bizonit vala az o̊ mondaſaual eh no̊mo̊ſ zent piſpo̊k giakorta halya
vala az Angialokat enekleſo̊kel dičirnie az vriſtent mikoron a me

ſokaig imatkozot volna a kereztienſegnek bekeſegeert nem o̊nno̊n magaert de a felelmes kereztieno̊kert [mikoron] eſ a Traianoſ čazar a gio̊zo̊delmeſ hadbol haza tert volna eſ fenio̊getneie a kereztieno̊ket halallal ez no̊mo̊ſ zent piſpo̊k eleibe mene eſ akarattia zerent kereztiennekh monda o̊nno̊n magat kit a čazar azonnal megh vaſaztatuan [azonnal] tyz vitezo̊knek ada o̊riznye eſ meg hagia Romaba vitettetni ſmeg fenio̊gete o̊tet hogi orozlanokal zaggattatnaya meg ot o̊tet Smikoron Romaba vinneiek az vton leueleket Ira mindo̊n Egihazaknak kik ko̊zzẘl a Romai kereztieno̊knek imezt ira Siriatol fogua Romaig mind az oktalan allatokal viuo̊k eyel napal fogua vagiok tyz vitezo̊k o̊riznek kik a mi zolgalatinkert tiztre emeltetnek de en az o̊ gonoſſagogbo̊l inkab tanulok o Iduo̊ſſego̊ſ oktalan allatok meliek en reiam bočattatnak ſvalion miko-
167 ron lezo̊n ? hogi ‖ o̊k az en teſto̊met meg ezik agiatok bočanatot enneko̊m mert en tudom myh enneko̊m illik mert keezh vagiok thẘzre kereztfara izenket el zaggataſra ſmindo̊n kenra čak hogi meg lelheſſem eſ erdo̊mliem az en vram Ieſuſt kriſtuſt Smikoron azert Romaba uitetőt volna eh zent Ignat piſpo̊k monda a Traianoſ čazar o̊ neki Ignat ſmire terito̊tted el Antiokhiat to̊lo̊nk? eſ tetted az en Nepemet kereztienne kinek monda a zent Ignacius akarnam ha tego̊detis meg terithetnelek hogi mindonkoron meg maradhatnal az vraſagba ſmonda a čazar Aldozial az en Iſtenimnek ſmindón papoknak feiedelme Leezh felele zent Ignat a te Iſtenidnek ſem aldozom a te meltoſagodat ſem keuanom En [ſe] velem meg teheto̊d [valamit] ahmit akarz de ſoha az en akaratomat a tyedre nem valtoztatod S azonnal onbol čenalt botokal mind el to̊retteteh azo̊ ket vallat eſ ket oldalat vaſ gerebenio̊kel zaggattata kiket mikoron nagi bekeſeggel zenuedne eleuen thẘzet hozattata ſmezitelen labbal iartata raita ſmonda zent Ignat ſem thẘz ſem forro vyz en bennem meg nem olthattia vronk Ieſuſnak zeretetit ſmonda a Traianoſ čazar Minemẘ o̊rdo̊gſego̊kel tezo̊d ezt ? hogi ilien nagiokat zenueduen meeg ſem engecz enneko̊m ? monda e zent piſpo̊k a kereztieno̊k nem o̊rdo̊ngo̊ſo̊k de thẘ vattok azok kik a Baluaniokat imagiatok Smonda ah čazar hamar zaggaſſatok el hatatis a was Gerebenio̊kel eſ az o̊ Sebeit beh to̊lčeto̊k ſoual felele e no̊mo̊ſ zent Martir Nem meltok eh keueſ keno̊k a yo̊uendo̊ nagi dičo̊ſegre Smonda a čazar vigieto̊k el elo̊lem maſtan ſ nagi ero̊ſſen
168 meg ko̊to̊zuen a To̊mlo̊cz fenekere bočaſſatok ‖ ſotteſ kalodaba

v̊ſſeto̊k ozton harmadnapon orozlanokal eteſſeto̊k meg harmad napon azert a čazar mind a Romai vrakal oda giůluen ahol az orozlanokal meg kel uala vinia az Antiokhya piſpo̊knek kih hozattatek eh zent Ignat piſpo̊k eſ ket eh orozlanokat bočattata a čazar o̊ reiaia kik latuan eh no̊mo̊ſ Artatlan embo̊rt nem hertelenko̊denek reiaia de a zent Ignat mikoron o̊ket ingo̊rleneie ehre hogi to̊lo̊k meg etettetneiek reia hertelenko̊denek ſmeg foitak o̊tet de az o̊ teſtet meg nem euek iol lehet reia ehöztettek vala o̊ket kit latua*n* a Traianoſ čazar mind az vrakal meg zo̊mo̊ro̊dek ſel menuen parančola hogi beket hadnanak azoknak valakik o̊tet el akarnaiak temetni ſah kereztieno̊k fel veuen onnan az o̊ zent teſtet nag tizto̊ſſeggel el temetek Mi vronk kriſtuſ Ieſuſnak dičo̊ſegere kih eel eſ orzagol mind o̊ro̊ke Amen

---

A zent Brigida azzon elet e ro̊l

Brigida Azzoni eh no̊mo̊ſ zent zẘz Skociaba veragozek Iuſtinoſ čazar ideieben meli zent zẘz kereztien eſ no̊mo̊ſ zẘhlekto̊l tamada mind giermo̊kſegeto̊l fogua zent dolgogba foglala o̊nno̊n magat ſmeg kičin koraban is fel magaztala otet a yo iſten čuda tetelnek dičo̊ſegeuel mikoron a me az o̊ Annia kẘldeneie o̊tet vay giuteſre a to̊b leaniokal az yno̊ teybo̊l o̊ ah mit gyẘt valah mind a zegenio̊knek oztogattia vala ſmikoron az o̊ Annia beh kerih vala a mit giůto̊ttenek volnah o̊ mindiniknel to̊bbet vizo̊n uala Mikoron zẘlei immar hazaſſagra akarnaiak Annia ſo̊ kegig a zwzeſego̊t valaztotta uolna minek utanna ah piſpo̊knek kezen meg eſkẘt volna hogi o̊ro̊k zẘzeſego̊t tartana mihelt a fah oltart kezeiuel il||lete az o̊ zenčegenek bizonſagara azonnal megh zo̊ldẘle ſmind ez 169
mai napeg zo̊ldo̊n alh meli čudat latuan az o̊ zilei vriſtennek aianlak o̊tet S mikoron egi napon az o̊ Aratoi Buzat aratnanak nagi zapor eſo̊ kezde leh zakadnia eh zent zwzh Imačagaual az o̊ veteſe ſo̊lo̊t meg tarta az eſſet eſ ko̊ro̊ſko̊rniul mind el azlala a ſo̊ldet de az o̊ veteſe egezzen eſ zarazon marada a vizet e no̊mo̊ſ zẘz ſerre ualtoztata a ko̊uet kegig ſoua az o̊ imačagaual A meh egizer mikoron egi Erdei vad kan zokot volna az o̊ Ihaira vronk

·Ieſuſnak neueuel annera meg zeledite őtet hogi myg eleh mind az
Ihokal lakek mint egi koſ velok megiőn vala a mezőre ſvelők iőh
vala haza mint egi őrők őrizőiők A me mikoron kilencz firfyak egi
embőrnek halalara iarnanak ſez nőmőſ zw̃z zent Brigidanak hire
let volna benne zola velők ſlatuan hoǵ az ő gonoz kemeni aka-
rattiokat el nem haithatnaia a gonoz igiekőzettről imačagot tőn
vrhoz hogi ellent tartana o zent felſege az ő gonozſagoknak miko-
ron hazogbol kih indultanak volna hoǵ az embőrt meg őliek igaz
olian kepw̃ ielőnek elöttők mint a kit meg akarnak vala őlni kit
mind el vagdaluan alitak hogi azt őltek volna még kirė zandokoz-
tak vala ſnagi őrőmmel hazokhoz terenek de mikoron lattak
volna hogi elne meeg a kit ők meg akarnak vala [meg] őlni tőre-
delmeſſegre induluan a zent zw̃zhőz menenek eſ terdőkre eſuen
előtte meg kőuetek eſ penitenciat tartanak az ő gonoz akarattiok-
rol Snagi ſok tőb egieb čudakaliſ fenlek e zent Brigida ielôſben
170 hogi mind vronk Ieſuſ Smind a Bodog zw̃z Ma||ria meg vigaztaluan
őtet čudalatoſ lőlki edőſſegőkel miert hogi ő eſ az vronk Ieſuſ ken-
níahoz nagi Aitatoſſagual vala ſaz ő zent Annianak keſerw̃ſegehőz
kiualt keppen valo Imačagokal azokrol mindőn napon ſirua emle-
kőzuen A zegeniőknek eh zent Brigida eſ Aruaknak kegiőſ Anniok
uala nagi Alazatoſ Mertekletőſ vala mindőn dolgaiban tizta zemer-
mőſ eſ ert elkw̃lčw̃ zw̃z vala ſmindőhn iozagokal fenluen giertia
zentőlő Bodogania napian nagi boldogw̃l meg ada lőlket vriſten-
nek ſueue az őrők Bodogſagot kit engegiőn nekőnk is Atia fyu eſ
zent lelők Amen Igy legiőn

Giertia zentőlő bodog azzon napiara ualo tanuſag Ihus Maria

Ah bodog zwz Marianak tiztulaſa napia az o tőruennek mogia zerent vronk Ieſusnak ziletefe utan Negiuen napon lőn mert ő Tőruenbe az vriſten meg paranĉolta uala Moiſes profetanak zaia altal hogi valameli Azzoni allat firfiutől fiat fogadna eſ zw̃lne embőrőknek tarſaſagaban heet napeeg ne lenne azok kegig beh teluen ha akarnaia hazabol kih mehetne embőrők kőzze deh maga

harmincz harom Napig meeg az utan egihazba neh mehetne de a
hogi a Niegiuen nap beh telneiek ozton egihazhoz menne eſ a
giermo̊ko̊t Aiandekokal a templomba fel vinneie ha kegig Leanzot
zẘl vala keet [Anneh napeeg] Negiuen napig nem mehet vala
egihazoz ezt kegig ahra parančoltah vala az edo̊ſ Iſten hogi mike-
pen a lelo̊k Negiuen napon a teſtnek fogontataſa utan tero̊mmtet-
uen eſ a teſtnek templomaba o̊ntetuen m||eg fo̊rto̊ztetik a teſtho̊z 171
valo egieſẘleſbo̊l ezo̊nkepen iſmeg Negiuen napon a zent egihaz-
hoz menuen a lelo̊k a teſtnek ſo̊rtelmeſſegeto̊l meg tiztulna vagi
lelo̊k zerent zoluan parančoltatot vala azert eh dolog hogi meg
ielo̊nteſſek mert azok Erdo̊mlik hogi viteſſenek a Menniei Tem-
plomba kik a tyz parančolatokat a Negi Euangeliomnak hiteuel
igieko̊znek meg tartania a Leanzoknak ziletefeben kegig keet anne
Ido̊nek kennia adatot vala reiaiok mert az o̊ teſto̊k ket negiuen
napon lo̊lko̊ſittetik meg meli to̊ruenre iol lehet ah Bodog zẘz
Maria miert zizen fogatta vala az o zent fyat nem vala ko̊teleſ de
maga meeg is fel akara vennie Imeh Negi okokert Elo̊zer
hogi az Aſazatoſſagnak peldaiat adnaia mineko̊nk meli Alazatoſ-
ſagot edo̊ſ vronk Ieſuſ o̊nno̊n magaiſ meg mutata magaba ſok
keppen zẘleteſeben ko̊rniůl meteltetefeben ah Templomban eh mai
napon fel vittetteteſeben mert mikepen ko̊rniẘl akara meteltetni
eſ meg kerezto̊lkodni nem azert hogi a bino̊gbo̊l meg tiztulna
melieknek o̊ benne helio̊k nem vala de hogi mineko̊nk az o̊ meliſe-
go̊ſ Alazatoſſagat meg mutatnaiah ehre mongia zent Bernald dok-
tor o Bodog ziz Maria bizoni nem zwkſeg vala teneko̊d a meg tiz-
tulaſ mikent a te fyadnak ah ko̊rniůl meteltetef de legi ah to̊b
Azzoni allatok ko̊zo̊t te iſ egi mikepen hog a te fyad eſ egyk lo̊n
a to̊b giermo̊ko̊knek kozotte Maſodzer fel ueue vronk Ieſuſnak o̊
zent Annia a tiztulaſnak to̊rueniet hogi a to̊ruent beh teliesiteneie
harom to̊rueni ala ada Iduozitenk mah o̊nno̊n magat az o̊ zent
Anniaual [a iozagnak] elo̊zer a meg tiztulaſnak to̊ruenie ala Annak
meg mutataſara hogi minek utanna az edo̊ſ Iſtennek parančolatit
meg tartiok azt mongiok meeg || is hogi az vriſtennek meltatlan eſ 172
haznalatlan zolgai uagionk maſodzer ada vronk Ieſuſ magat az o̊
zent Anniaual ma a meg valtaſnak to̊ruenie alah mert a pap
adzyg Azzonionk Marianak a giermo̊k Ieſuſt meg nem ada hogy
az Atia Iſtennek beh mutata myg o̊t penzt nem ada nekih mert
vriſten o̊ to̊ruenben igi parančolta uala ſez to̊ruent is Beh akara

ma vronk Ieſus telieſiteni hogi my eſ meg alaznoiok magonkat mikoron bino̊ſo̊k legio̊nk harmadzer ada vronk Ieſuſ magat az o̊ zent Anniaual az Aldozatnak to̊ruenie alah mikoron akara a papnak ſo̊o̊g az vriſte*n*nek keet galamb fiual uagi gerlice fiual [akara] aldoznyaah zegenio̊knekh Aldozattiat ualaztua*n* nem a kazdago̊ket hogi mi eſ zeretno̊io̊k a zegeniſego̊t ſakarat zerenth valaztanoiok azt magonknak mikent o̊ zent felſege Harmadzer a bodog zwz Maria fel mene a tiztulaſnak to̊rueniere hogi eh to̊ruenh vy to̊ruenbeh leh tetetneiek mert mikepe*n* a velagoſſag mikoron el yo̊h a ſetečeg el veezh ezo̊nkepen miert a bizoni tiztulaſ el io̊t az az vronk kriſtuſ immar nem zwkſeg a peldazat zerent valo tiztulaſ Negiedzer a tiztulaſnak to̊rueniet fel veue Azzonionk hogi meg tanulnoiok a lo̊lki meg tiztulaſt mint kellene tenno̊*n*k mert a mi bineingbo̊l meg nem tiztulhatonk iobban mikent aldozatokkal az az ioh miuelko̊deto̊kkel ſielo̊ſben Alaſmiſnalkodaſokal bineinkro̊l valo ohaitaſſal eſ ko̊nuhullataſſal ſtiztaſag tartaſſal fel Menuen azert azzonionk a Templomba az o̊ fyat a papnak ada eſ o̊tet o̊t penzo̊n valta meg ah paptol mert az vriſtennek parančolattia ||
173 zerent Iacob tizen egi fyaitol zarmazot nemzečego̊knek elſo̊ zẅlo̊tti meg valtatnak uala de ozton o̊reg korogban a Templomba kellh vala az edo̊ſ Iſtennek zolgalniok mikepen hogi a tizta lo̊lko̊ſ oktalan allatoknak is elſo̊ zẅlo̊ttiuel uagi fyaiual kelh vala az vriſtennek Aldozniok Annak emleko̊zetire hogi a yo Iſten mikoron a Sidokat kih akara hozni Egiptomnak fogſagabol mindo̊n haznal az orzagban mind embo̊ro̊knek ſmind oktalan allatoknak elſo̊ zilo̊ttet eyel a zent Angialok a kiralinak bineert meg o̊lek Nemeli oktala*n* allatnak elſo̊ fyat mint a zamaroknak egi ihon kelh vala meg valtani nemelnek elſo̊ fyat meg kel vala o̊lnyo̊k mikepen az ebeknek Smikoron azert Iduo̊zitenk Ieſuſ Iudanak nemzetebo̊l tamada meg kelle o̊ neky eſ zent Anniatol o̊t penzo̊*n* a pap kezebo̊l [meg] valtatnia Adanak meg ennek fo̊lo̊tte keet galamb fyat vagi keet Gerliczeth mert eh uala ah zegenio̊knek aldozattia az o̊ fyokert a kazdagok kegig egi barannial tartoznak vala a papnak Neueztetik kegig eh mai ze*n*t Nap Giertia ze*n*to̊lo̊ Bodog azzoni napianak iſ [neueztetik eh mai Innep] miert hogi eh mai napon giertiat zento̊l Ania zent egihaz eſ ego̊h giertiakal iariok a proſonciot kit Ania zent egihaz harom okaert zerzeh Elo̊zer hogi a hito̊tlenſego̊t a kereztieno̊k ko̊zzẅl kih irtanaia mert

Rego̊nte a Romayak a Marſ iſten Annianak tőztőſſegere kit o̊k
ſebruanak hinak uala mindo̊n o̊tődik eztendo̊ben ego̊ fakliakkal eſ
zóuetneko̊kel kerulnek uala mind ah varoſ zerte hogi az o̊ fya a
Marſ Iſten kih o̊ veleko̊deſo̊k zerent hadnak Iſtene gio̊z||zo̊delmet 174
adna nekik mindo̊n ellenſego̊ko̊n ſezo̊n ido̊ben a pluto iſtennek is
kit o̊k a pokloknak Iſtenenek hiznek vala hogi az o̊ hallatioknak
ergalmaſ lenne nagi aldozatot teznek uala eſ mi*n*d eczaka ego̊
giertiaknal ſfakliaknal uigiaznak vala ſmyert azokaſt nehez el
haginia azokis ah kik immar ah poganſagrol a kereztienſegre terte-
nek vala ez o̊ teuo̊ligo̊ zokaſokat nem hagiattathattiak vala el
uelo̊k ſannak okaert a Sergiuſ papa ugi zerze hogi a kereztieno̊k
mindo̊*n* eztendo̊ben ez mai napon ego̊ zento̊lt giertiaual meg
kerẘlneiek a zenth egihazat vronk Ieſuſ Annianak tiztőſſegere
M a ſ o d z e r hogi mindo̊n Embo̊r el erteneie ehbo̊l hogi a bodog
zẘz Maria oli fено̊ſ ſoli velagoſ uala eſ tizta a binto̊l hogy nem
čak hogi o̊nno̊n magaba nem vala binre ualo hailaſ de az o̊ zenče-
genek iozaga meegh egiebekben iſ meg oltia uala a binnek keua*n*-
ſagat harmadzer neueztetik eh mai innepe Azzonionk Marianak
giertia zento̊lo̊ Bodog azzoni napianak a lo̊lki peldazatert hogi
meg mutattatneiek ah giertiaba mih volna vronk Ieſuſba? ſminek
kellehne benno̊nk iſ lenni mert mikepen a [vyuzba] giertiaba
harom vagion vyuz Beelh eſ thẘz ezo̊nkepen Iduo̊zitenkben a vyuz
kit a zegen fergek a meho̊k giutnek vronk Ieſuſnak zizei zent teſ-
tet peldazya a vyuz alat ualo beel az o̊ Artatlan zent lo̊lket a
Thẘz kegig uagi a giertiaban ualo velagoſſagon ertetik az ó bizoni
Iſtenſege mert a zent Iraſ mongia hogi a mi Iſteno̊nk meg emizto̊
thẘz peldazia touaba az ego̊ giertiaual valo proſoncio a mi tiztu-
laſonknak mongiat hogi valakik a bino̊gbo̊l kih akaronk tiztulni
tahat legio̊n bizoni hito̊nk fogiok ioh miuelko̊deto̊kre magon||kat 175
[nak] eſ mindo̊n iot čak az vriſtenre tekintue tegio̊nk mert mike-
pen a giertia myg meg nem giuttatik uagi meg oltatik meg holt
ezo̊nkepen a kereztien hyt meg holtnak mondatik a yoh miuelko̊-
det nekẘl o azert dragalatoſ Atiamfya zolgali az Iſten Annianak
ha az o̊ zent fyanak kedueben [azert] akarz elni mert hatalom
adatot o̊ zent Azzonſaganak mindo̊no̊ket Iduo̊zitenie az Aldot wr
Iſtento̊l kih eel eſ orzagol fo̊ldo̊n Mennio̊n mi*n*d o̊ro̊ke Amen

Zent Balaſ piſpo̊knek eletirolh

Ah zent Balas piſpo̊k eſ Martir dioklecianoſ čazar ideieben zenuede ſebaſten neẘu varoſba kapadocianak tartomaniaba kih mikoro*n* a me mindo̊n zenčegel fenlene a kereztieno̊k o̊tet valaztak piſpo̊ke de mikoron igen nagion haborgattatnaia a čazar a kereztieno̊ket el mene puztaba eſ Argeuſ neuẘ hegio̊n egi ko̊ligba lakek egiedẘl kinek a madarak hordnak uala enni eſ a vadak, kik meg korůlnak uala hozzaia menuen egeſſego̊t veeznek uala az ő erdo̊meert Smikoron az Agricola feiedelo̊m o̊lettetneie a kereztieno̊ket ſegi napon ő vitezit uadazni bočatta volna ſ amazok ſohol ſimmi uadat nem leltenek volna kezdenek ideſtoua budoſnia a hegieko̊n ſto̊rtenek hogi mikoron a hegire mentenek volna a hol lakik uala eh no̊mo̊ſ zent Balaſ piſpo̊k latak tahat nagi ſok vadak giůltenek a lyk eleiben a hol eh bodog Embo̊r lakik uala ſegiet ſem foghatanak megh benne de maga meg latak a zent Balaſ piſpo̊ko̊t eſ haza teruen meg mondak vroknak eh dolgot hogi ot volna a kereztieno̊knek piſpo̊ke ah zent Balaſ Az vr kegig ottan reiaia kẘlde ſparančolah hogi fogua uinneiek eleiben Eyel kegigh ||
176 vronk Ieſus haromzer ielo̊nek neki intuen o̊tet hogi Aldozatot tenne ő zent felſegenek kih fel keluen azonnal meg erte hogi vronk Ieſus a Ma*r*tiromſagrol zolna ſreguel miſet monda ſmyg el vegezeh el Iutanak a čazar vitezi eſ az wreh ſel meneh velo̊k az uton mikoron menne meg latua*n* a kereztieno̊k ko̊zzẘl ſokan eleiben giůlenek ielo̊ſůl a kiknek korſagok uala ſilletuen o̊ket meg giogiulnak uala azonnal kit a vitezo̊k a feiedelo̊mnek parančolattiabol o̊rizet ala adanak holte kelueig Azon napon egi Azzoni allat uiue az ő egietlen egi fyat eh zent Balaſhoz kih halalahoz ko̊zel vala myert hogi egi hal tetem altal allot vala az ő torkan eſ ſirua[n] ko̊nio̊ro̊guen eh zent piſpo̊knek azonnal meg giogita imačagaual ſ ko̊nio̊rge a yoh iſtennek eh zent Balaſ hogi valakinek torka fa[i]na ſaz ő ſegečeget kerneieh eſ neuet hinaia halgatnaia meg ő zent felſege ſazonnal zozat lo̊n Menio̊rzagbol hozzaia hogi meg halgattatot volna az ő Imačaga Maſod napon kegig eleiben hozattatuan a feiedelo̊m eh zent Balaſt monda Aldozial a Iupiter Iſtennek ha elni akarz ſfelele zent Balaſ azt en nem tezo̊m me*r*t ő zenčeg to̊ro̊ volt ſel karhozot o̊ro̊ke melieth haluan a feiedelo̊m az

Agricolauſ nagi ero̊ſſen verettete buzganiokal ſaz uta*n* to̊mlo̊czbeh
tetete ſegi zegeni o̊zuegi Azzoni allat kinek ah farkaſ egi diznoč-
kaiat el ragatta uala hozza menuen meg panazola neki eh dolgot
ſah ze*n*t Balaſ ko̊nio̊rge az vriſtennek hogi vigaztalnaia meg az
Azzoni allatot ſah farkaſ azonnal meg viueh a diznočkat haza
menuen az Azzoni allat eſ latuan hogi meg volna az o̊ kara meg
o̊r||ẘle ſottan meg o̊le o̊tet ſegi darabot zepo̊n meg fo̊zuen benne 177
egi kenierrel ſgiertiaual eh zent Balaſnak uiue ſeuen eh zent
embo̊r benne halakat ada az vriſtennek Ennehani napok utan
megh ki hozata az Agrikolaoſ e' zent Balaſt a To̊mlo̊czbo̊l ſmiko-
ron nem akarna a Baluan Iſteno̊knek Aldoznia o̊zto̊rẘre uonattata
sko̊rmo̊kel eſ vaſ gerebenio̊kkel zaggattata az o̊ zent teſtet ſmeg
leh uetettetuen a čigarol to̊m'o̊czben tetetek kihnek utanna men-
uen a To̊mlo̊czben heet zent Azzoni allatok leh to̊rlek az bodog
vert rola eſ beh ko̊to̊zek az o̊ Sebeit kik*n*ekis a gonoz pogan feie-
delo̊m ſok keno̊knak utanna feio̊ket vetete ennekh vtanna zent
Balaſ piſpo̊ko̊t eleiben hozata ſmikoron latnaia hogi az edo̊ſ vronk
Ieſuſ neuet vallanaia nagi ko̊uet ko̊ttete az o̊ niakara eſ a Bala-
tomba uettete de e zent piſpo̊k zent kereztnek Iegiet vetuen a
uizre azonnal olian kemenio̊n kezde maradnya mint zinte a zaraz
fo̊ld az o̊ labai alat kiho̊z mikoron a vitehzo̊k ko̊zzẘl hatuan
o̊to̊n akarnanak mennie hogi eh zent embo̊rth ala niomnaiak a
vyzben hertelenſeggel mihelt a vyzben menenek ottan beleh hala-
nak ſmeg čak teſto̊ket ſem lelek meg vrnak Angiala leh zalua*n*
Menio̊rzagbol a zaraz fo̊ldre kih hoza o̊tet a vitezo̊k kegig a ket
giermo̊ko̊kel kiket a To̊mlo̊czben kerezto̊lt vala meg az Agrikolaoſ
eleiben viuek o̊tet meli feiedelo̊m ſentenciat ada eh zent Balaſra
hogi feiet venneiek Smikoron a kenzenuedeſnek heliere uite-
to̊t volna imačagot to̊n vrhoz azokert kikh o̊ hozzaiaia Aitatoſſag-
gal vannak ſezutan el veuek feiet mind a keet giermo̊ko̊kel egie-
to̊mbe kiknek teſto̊ket a zent Eliſea Azzoni al||lat el temete mi 178
vronk kriſtuſ Ieſuſnak tizto̊ſſegere kyh eel eſ orzagol mind o̊ro̊k-
kẘl o̊ro̊ke Am*en*

---

zent Agota azzoni eleteröl valo tanuſag az lölki emböröknek

Zent Agota azzoni katanea neuu varoſbol tamada nagi nömöſ zẅlektöl ſzenuedeh a Martiromſagot deciuſ čazarnak ideieben Quincianoſ tizt tartonak alatta kih a čazartol tiztül tartia uala Siciliat meli tartomanba uala zent Agotanak varoſah eh Quincianoſ wr parazt nemböl vala ſigen buya eſ föſuen embör vala eſ haluan imado ſeh zenth Agota Azzont igieközik vala meg fognia ſmeg tartoztatuan egi förtelmeſ Azzoni allathöz kẅlde hogi az ö gonoz eletẅ leaniual eh zent Agotanak lölket eſ igieközetit el terittetneie a kereztienſegröl ſhaitanaia az ö Akarattiara hogi a Quincianoſ feiedölömhöz menne hazaſſagra de a zent Agota mind a feniögeteſöket ſmind az Igeretöket meg utaluan eroſh vala az ö zwzeſegenek meg maradaſaban kit mikoron az Eufrodiſia meg ielöntöt volna a Quincianoſnak eh nömöſ zent zẅzet hozzaia uitete iſmegent eſ monda neki Sminemẅ nemböl vagi teh ? felele e' zent zwz en nem čak hogi nömöſ vagiok deh meg annak fölötte iobagi vr leania vagiok ſ meeg ennek fölötte az edöſ kriſtuſnak zolgaloh Leania uagiok mert ez a nagi Nömöſſeg zolgalnia Artatlanul a kriſtuſ iſtennek fyan·k kinek mikoron a Quincianoſ mondanaia valazi eh kettö közöt a uagi hogi aldozial az Iſtenöknek vagi hogi kent zenuegi felele zent Agata mind thẅzre ſmindön
179 kenokra keez vagiok inkab hogy || nem mint en azt tennem hogi az ördögöket tiztölnem kit haluan a feiedelöm nagion verettete orczel eſ Tömlöczbe vitete houa eh nömöſ zẅz[en] igen uigan eſ dičeködue megiön vala mint egi vendeegſegben ſehkepen köniörgeſſel Aianlia uala az ö keſalkodaſat wriſtennek Maſod napon meg ki hozattata ötet a Quincianos eſ a čigara uonattatuan kenözia vala ötet Smikoron latnaia hogi dičeködneiek a kenögban meliebeu kezde kenoztatnia eſ vegre el mettete onnan kinek monda zent Agota Niahualiaſ lölke hagiot embör ſnem zegiönled eh el mettetni azt a miuel Aniattol fel tartattal ? nem gondolok en aẅal hogi engömet ehtöl meg foztal mert belöl egezzen vallom en öket kit haluan a feiedelöm meg a Tömlöczbe uitete ſmeg tilta hogi ſeh enni ſeh inniah ne adnanak eſ vruoſt hozzzia neh bočatnanak de eſſeli koron egi wen Iöue a Tömlöczben ſegi giermök egö zövet-

nekőth viuen előtte meg alla zent Agota azzoni elöt ſmo*n*da mikoron a kenokat zenuedeed ot valek en akoron ſlatam hogi a' te melied meg giogiulhat ſazert iöttem hogi meg giogićalak monda e zent zẘz ſoha teſtőmet meeg nem vruoſlottam ſennek utanna ſem mert vram uagion ennekőm kih ćak bezedeuel iſ mindőnőket meg giogithat ſ moſolioduan a ven monda ſő kẘlde engőmet hozzad mert en uagiok a zent petőr Apoſtol ſottan el enizek az ő zőmei elől ſazonnal meg adatuan eſ tekelletőſ egeſſegben leleh őnnőn magat zent Agota ſnagi halakat ada ehrőlh az vriſtennek S latuan a Tőmlőcz őrizők a nagi velagoſſagot meg yeduen mind el futanak ſah || tőmlőcz aitoiat nitua hagiak Snegied napnak 180
vtanna ki hozata a feiedelőm eh zent Agotat eſ latuan hogi meg giogitotta volna őtet vronk Ieſus előſ ćerepeket hintete el ioh zellel eſ eleue*n* thẘzet haniatua*n* alaiok mezitelen azon kezde eh nőmőſ gienge zizet forgattatni ſazonnal nagi főld indulaſ lőn ſmind a varoſ meg yede me*r*t a keriteſnek fala el omla eſ a Quincianoſ feiedelomnek ket tanaćoſat meg őle kit latuan a kőſſeg fel tamada a feiedelőmre eſ nagi fel zoual kezde kaialtani hogi ezőket ahra zenuedneiek hogi ilien hamiſſan giőttreneie a zent Agota azzont ſmeg yeduen egi felől a Qui*n*cianoſ a főld Indulaſtol is a nepnek meg haſonlaſan eſ egy kiſ aiton futa altal hazahoz menuen a zenth zẘzet kegig meg a tőmlőczbe vitete meli tőmlőczbe imatkozuan vrhoz hogi el venneie bekeſeggel az ő lőlket az imaćag utan nagiot kaialtuan kih mulek ez vilagbol Smikoron nemzećegi eſ mind a kereztienők kih hozuan a tőmtőczből az ő teſtet dragalatoſ kenetőkel kenneiek eſ vy koporſoban el temetneiek egi Ifyu ielőnek Seliőmből ćenalt zeep feyer ruhaban tőbbel zazad maganal kit annak előtte ſoha a tartomaniban nem lattanak uala kih a zent teſthőz menuen feiehőz egi maruanikőből ćenalt tablat tőn kin ez igek ualanak meg irua akarath zerent ada eh zent zwz az ő eletet a halalra kibol tiztőltetik az vriſten eſ zabadulaſ adatik ez orzagnak ſmikoron a koporſot beh tettek volna a tőb nepekel az wriſ kih Angial vala az ő ſeregeuel el enizek előlők mind a Neepeknek lattara kinek hire kih terűluen nem ćak a kere||ztienők de meeg a poganok eſ kezdeg az ő koporſoiat tiztől- 181
nie a Quincianoſ kegig mikoron harmad napon menne a zent Agota hazat eſ őrőkſeget el foglalnya eſ kenćet meg kereſnie kelh vala egi haioſ uizőn altal kelnye ſmikoron a haioban ẘlneh

keet loh nagi erőſſen kezdeh egi maſt rugdoſnia ſegig hozzaia futuan a lonak mardoſni ſfoga ỏtet ſamahſik adzyg rugdoſa hogi a vyzben eſuen oda ueze a maſodik eztendỏben a zent Agotanak halala napian az Etna hegyeh kih a varoſhoz nem mezze uagion nagi thẘzet foga vetnie eſ mint egi Sebỏſ vyz ugian ioh vala a varoſra mindőnőket meg emiztuen Slatua*n* ezt a poganok ragadak a Soporlaot kiuel ah zent Agotanak koporſoiat a kereztienők beh vontak uala ſah thẘz eleiben fogak hannia ſazonnal meg alla a thẘz ſtouab nem meneh zenuede kegig zent Agota Martiromſagot vronk Ieſuſnak ziletefe utan keet zaaz ỏtuen harom eztendőben ſigi ueue ez Nőmỏſ zẘz a Meniőrzagot kit engeiőn nekỏnkis Atia fyu zent lelők Am*en* legiỏn

---

Zent dorothya Azzonrol ualo p*r*e*d*ika*ci*o

O meli igen zeep a tizta Nemzet az az embőr a zeretettel meg halhatatlan az ő emlekỏzeti mind iſten előt ſmi*n*d embőrők előth ez Igeket Bőlč Salamon kiraľi iria Bőlčeſegrỏl zerzỏt kỏnuenek negiedik rezeben meli igekben meg ielőntetik hogi a kereztien embőrőknek lỏlkőket igen zeeppe tezy az vriſtennek elỏtte mert nem čak egi fele zeepſeggel de negi feleuel ekőſiti meg a lőlkőt elỏzer paradičomi Artatlanſagal mert a zwzeſeg az Artatlanſagnak allapatiaba oltatek az embőri termezedben mert a zẘz fỏldbỏl
182 ter||őmtetek az Adam a zwz Adamtol terőmtetek a zẘz Eua Aniank mert myg elſő zileink paradičomba lỏnek mind zẘzek lőnek azert a tiztan elő embőr a paradičomi zeepſegőt magaban vaľya ſa Mennieit eſ mert zent Ierominoſ doktornak mondaſa eh fỏldőn teſti bẘn nekẘl elnie nem fỏldi de menniei elet Angiali zeepſegelis fenlik a tizta embőr mert az Arani zaiu zent Ianoſ mongia mindőn iozagok lőlki allatok de ielőſben a tiztaſag Angiali dolog miert hogi kiualt kepen ennek myatta haſonlattathatnak az Angialokhoz eſ giőzettetik meg az embőri termezet a tizta embőr meeg iſteni zeepſegőt eſ valh ah Lelőgben mert iſtenhỏz eſ az Aző zent Anniahoz haſonlatoſſa tezőn kik mind zẘzek valanak eh fele zepſegőt ualh uala zwz zent dorothia lőlkeben azert meltan monthatiok

őrőla az el kezdőt igeket ő meli Igen zeep eh zent zẘz dorottia Azzőn az edőſ iſtennek elótte Mely igek melle k e t t ő r ő l l e z ő n l ő l k i t a n u ſ a g o n k †

Elſő ahrol legiőn mimodon neuekődhetik embőr a tiztaſag tartaſban? hogi inkab kellemetőſ legiőn vriſtennek? felelnek ehre doktorok ſugi monnak hogi miert a tiztaſagnak iozaga vyaſkodik a teſti keuanſagnak giarloſaga ellen azert vitezkőduen a keuanſagnak ellene ehkepen lehet embőr kellemetőſ a yoh Iſtennek vannak nemeliek kik igi vitezkődnek a teſtnek ellene hogi meg ſem giőzik a keuanſagot ſmagokat ſem hagiak meg gióznye de zőnetlen a vyaſkodaſban maradnak miglen el tauozik tőlők a keuanſag ezők űegig maradoknak neueztetnek ezőknek eleg hogi nem vetkőznek halaloſ keppen || a kauanſagra valo engedeſnek myatta Nemeliek 183
vannak kik ugi vitezkődnek a teſti keuanſagnak ellene hogi iol lehet ſokaig vinak uele deh maga vegezetre ſnehezen meg giőzik a teſtőth ſezők magokat meg zenuettetóknek mondatnakh N e m e l i e k ugi vitezkődnek hogi čak kẘnnien meg giózik az ő keuanſagokat miheliőn erzik bennok a giarloſagot mint az erőſh uitezők ő ellenſegőket ezők tiztaſag tartoknak neueztetnek mert mind lőlkőgben ſmind teſtőgben tiztan elnek Negied rendbe vannak az oli tiztaſag tartok kik ugi enhitőttek meg magogban a teſti keuanſagot hogi ingien ſem merezkődik a teſt gonozt keuannia eſmeretőt veuen ehról hogi az ő keuanſaganak ot helie ninčen ezők miert indulhatatlanok a gonoſſagra Angiali eſ Iſtenőſ embőrőknek neueztetnek az elſő rendbeli tiztaſag tartok kellemetőſők az vriſtennek a Maſ reendbeliek inkab kellemetóſbek a harmadik garadičon ualok nagioban az vtolſok ugian tekelletőſ kepen kedueſők a yoh Iſtennek ez vtolſo rendbeli tiztaſagot hihetőnk a zent dorottia Azzonba minek okaert meltan kwlde eh Bodog azzon hauaban vronk Ieſus Roſakat a paradičombol ő neki mikepen tiztaſagoſ kegiőſenek kyh melle tunnonk kelh hogi zent doktoroknak mondaſok zerent [hogi] negi dolgokual teheti embőr hogi a teſti keuanſagtol meg neh giőzetteſſek előzer [hogi] az Aitatoſ eſ kőnuhullato Imačagal mert a bőlč mongia Tudom hogi kẘlőmben tiztaſagot nem tarthatok hanemha malaztot aad az vriſten az vriſten kegig mind zent Iakab Apoſtol mongia ioh malaztot aad az őtet kerőknek Maſodzer a tiztaſag meg marad embőrben || a teſtőn 184
ualo niomoruſag tetel mert ugi mond ah zent Iraſ az oranak

gonoſſaga az az egi oraig valo niomorgataſa a teſtnek a nagi buyaſagot is el feletteti embo̊rrel ennek okaert a zento̊k ko̊zzwl ah fele kiſirtetnek ideien ki egeteſt teth teſten kih a yeg vero̊mbe zo̊ko̊llo̊t ſki egieb rendbeli kenokat teth ónno̊n magan ſygi gio̊zteek meg az o̊ teſto̊ket Harmadik vruoſſag a munkah mert a heuolkodaſ eſ agio̊nio̊rẘſeg az ag ellenſegnek fegiuere ah mi lo̊lko̊nk ellen ehre mongia zent Ieronimoſ doktor mindonkor teegi valamit hogi az o̊rdo̊g mindo̊nha foglalua lelio̊n Negiedik vruoſſaga a teſti keuanſagnak az erzeko̊nſego̊knek meg Eńhiteſe mert a teſti bŭnnek ſegieb gonoſſagnak is halala a mi erzekonſego̊nko̊n io̊h a mi lo̊lkongben nitua kelh Azert a mi ablakinkat tartanonk de čak az vronk Ieſuſ kennianak lataſara hallaſarah annak nieldo̊kleſere illeteſere eſ illatozaſara mert bizoni dolog ez hogi ſimmi akar minemẘ kiſirtet elleniſ ennel iob vruoſſagonk ninčen mikepen vronk kriſtuſ kennianak emlókezeti mind ezo̊k e zwz zent dorottia meg tarta azert hogi a tiztaſaggal veragozuan olian vala mint a feyer Roſa- a Martiromſagert olian Mikepen a yo illatu no̊mo̊ſ piroſ roſa

Maſodik tanuſagonk az ó zenčego̊ſ eleteról legio̊n kih melle tunnonk kelh hogi a zent dorottiah Romai vrnak leania vala Attianak doruſ Annianak kegig thea vala neuo̊k ezón idóben a Romai čazaroknak myatta a kereztieno̊k igen haborgattatnak uala S myert eh no̊mo̊ſ wr mind feleſegeuel o̊zue yoh kereztien vala fel ueuen az o̊ feleſeget eſ keet Leaniat kik ko̊zzẘl egiknek kriſten ſmaſiknak Calixten vala neue el hagia
185 Rom||ai vraſagat eſ mindo̊n óro̊kſeget ſhaiora ẘluen kapadociaba meneh eſ Leh teue magat ah Ceſarea neuŭ varoſba ſot ada vriſten o̊ nekio̊k eh zẘz zent dorottiat kit a zent Iambór piſpo̊k megh kereztóluen neueze ilien neuel ſmeg kiſdedſegeto̊l fogua meg telek zent lelo̊kel eſ mindo̊n ioh elkwlčo̊kre meg tanittatek teſteben kegig oli igen zeep uala hogi az orzagba o̊ hozzaia haſonlatoſ nem vala Smeg iriluen o̊rdo̊g az o̊ zenčeget a feiedelómnek kinek Fabriciuſ uala neue ziuet a zwznek keuanſagara fel giuta [eſ] minek okaert ko̊ueto̊ket eſ nagi Aiandeko̊kat kẘlduen o̊ neki kezde hazaſſagra o̊tet keretnie de meg utalua*n* mi*n*d Aiandekit eh zent dorottia ſmind o̊ magat imilie*n* valazt izene neki mongiatok meg a Fabriciusnak vagion enneko̊m immar zereto̊m az en vram kriſtuſ Ieſuſ kit mindo̊nnek fo̊lo̊tte valaztotta*m* eſ zereto̊k ſnem lehet immar hogi maſnak legiek iegio̊ſe haluan eh valazt a fabriciuſ kih

kapadociat tiztǔl tartia uala a čazartol eroſſen meg haraguuek
eſ eleiben hozattatua*n* eh nőmőſ zẅzet egi wſt olait meg forraztat-
ua*n* mezitelen bele vettete eh zent dorottiat de az vriſten ſerelőm
nekẅl meg otalmaza őtet kit latuan ſokan a poganok kőzzẅl vronk
kriſtuſnak hitire terenek ſőtet kegig a gonoz feiedelőm Tőmlőczbe
vettete ſkilencz napeeg etlen itlan ot tartata de az Angialok el
eltetek eh nőmőſ arttatlan zẅzet Stized napon kih hozatuan a
ſabriciuſ zent dorottiat a Tőmlőczbol lata tahat zeeb honne*m*
annak előtte ſmonda nekih Aldozial az Iſtenőknek mert kwlőm-
ben meg őletlek tegődet felele zent dorottia Imadom a főldnek
Me||nnek terőmtőiet nem azokat kik ez Baluaniogba vannak ſima- **186**
čagot tőn az vriſtenhoz hogi a zegeni vak poganoknak is mutatnaia
meg az ő bizoń iſtenſeget eſ imeh Angialoknak ſokaſaga leh zal-
ua*n* Meniorzagbol el tőrek a Baluani iſtent mind az ozlopal egie-
tőmben kire tetetőt vala hogi čak egi partikulat ſem lelhetenek
meg benne ſaz őrdőgők kezdenek az egben nagi kaialtaſokat tenni
mondua*n* o dorottia ſmire puztitaz igien minket? ſeh dolgot latuan
a poganok ſok ezőrőn meg ternek vala vronk Ieſuſhoz a pogan-
ſagbolh kiket mind meg ōlet vala a fabriciuſ mert ő ez čudakat
őrdőgi meſtőrſegnek tulaidonittia vala minek okaert eh nőmőſ
zẅzet óztőrwre vonatuan erőſſen meg oſtoroztata eſ vaſ gere-
beniók[el] el mind el zaggattata ſazo zẅzei ze*n*t Melieth egő faklia-
kal egettete ennek vtana holt eleuenǔl Iſmeeg tőmlőczben tetete
de reguelig vronk Ieſuſ ōtet telieſſeguel meg giogita Smikoron ki
hozatta volna maſ nap a fabriciuſ eſ latta volna hogi ſimmi
niaualiaia nem volna igen čudalkozik vala raita parančola zolgai-
nak hogi vinneiek őtet a keet [őče] nennieihőz Criſtenhőz eſ kaliſ-
tenhőz kik immar feltőgben vronk kriſtuſnak hitirōl el teertenek
uala hogi azok zoluan ő neki őtetis elh zakaztanaiak vronk kriſ-
tuſtol de zent dorottia Azzoni adzyg zola nienmeinek hogi őketis
meg teriteh vronkhoz kiket a fabricius meg egettete S mo*n*da a
zent dorottianak ne akary minket keſlelnye vagi aldozial az Iſte-
nőknek hogi eely uagi feiedet vetetőm felele eh nőmőſ zẅz vala-
mit akarz raitam tetetni keezh uagiok az en vra*m* kriſtuſert
azokra kinek kerteben Roſakat zedok almakal egietőmbeh eſ őrőke
uigadok ő uele kit halua*n* ah kegiőtlen feiedelőm ugi verettete az ő
orczai||at Buzganiokal hogi ſem ſ[ ]zomenek orranak ſem zaianak **187**
heliet nem eſmerik uala meg ſaz utan tőmlőczbe vettete de eczaka

edőſ vronk Ieſuſ meg vigazta reguel a fabriciuſ kyh ada ah Sentenciat reiaia eh nőmőſ zwzre hogi feiet venneiek ſmikoron a niak uago helire uinneiek elől lele a varoſ keriteſe kiẘl a Teofiluſ kyh az orzagnak feh Notariuſa vala ſoli mint meg meuetuen eh nőmőſ zẘzet monda neki kerlek hogi kẘlgi Roſakat ennekőm a te iegiőſődnek kerteből ſmeg fogada zent dorottia hogi kẘldene Smikoron iutot volna a helire hol feiet el akariak vala vennie kere vronk Ieſuſt hogi valaki az ő kenniarol meg emlekőzneiek mindőn keſerwſegebol ielőſűl hirenek ueztesebből meg zabadulna eſ halalanak ideien bineiről toredelmeſ lehetne eſ giermők zẘlőh azzoni allatok o rola meg emlekőzuen hamarſagalh a kentől meg zabadulnanak S Meniőrzagbol zozat lőn ő hozzaia monduan Iőuel en valaztottam meg nierted melieket kerel ſ ezőn kőzben egi Barſonba őltőzőt giermők kepeben vrnak Angiala meg allapek előtte kezeben egi kiſ koſarka ſ benne harom Roſa eſ harom alma s monda eh nőmőſ gienge ziz kerlek zerelmeſ vram wyd a Teofiluſ iro deaknak ſaz Angial neki viue ő zouaual ennek utanna meg haituan a hohernek az ő niakat elh veue feiet egi vagaſſal vronknak ziletese utan keet zaaz ſ niolczuan het eztendőbeh ſeh keppen veueh a dičőſegőſ zẘz zent dorottia a Meniőrzagot kit engegiőn minekőnk eſ Atia fyu zent lelők

---

A zent Apalin azzonnak eleteről

A zent Apalin azzoni Alexandriaban zenuede deciuſ čazar-
188 nak ideieben a diuinoſ neuű tiz||th tartonak alatta eh zent Apalin Azzoni nem alavalo nemből de Alexandrianak nőmőſſi kőzzẘl tamadot uala kih a kereztien hidben igen alhatatoſ eſ aitatoſ vala minek okaert az edőſ vronk hitit nagion magaztalia vala eſ a poganſagot igen zidalmazia vala meli dologert a poganok meg foguan őtet viuek az ő baluani iſtenőkhőz a feiedelőmnek parančolattiabol hogi ot azokat erőuel imattatnaiak a zent zizzel kit mikoron meg vtalt uolna mentẘl előzer mineh foga vala mind kyh tőrek zaiabol ſannak vtanna nagi thẘzet rakuan kezdek őtet feniőgetni hogi ha nem imadnaia az ő Iſtenőket eleuenőn meg

egetneiek egi keuelet o̊nno̊n magaba gondolkoduan hertelen kyh
ranta magat a poganoknak kezo̊gbo̊l ſa thẘzben zo̊kellek eſ ot
meg aduan vriſtennek az o̊ Artatlan lo̊lket teſteh egezzen meg tar-
tatek mikent hogi a fo̊rtelmeſſegto̊l a zẘzeſeg annak elo̊tte meg
tartotta vala kinek o̊ zẘzei teſtet a kereztieno̊k nagi tizto̊ſſeggel
el temetek ugian ottan Alexandriaban mi vronk Ieſuſnak dičo̊ſegere
kyh eelh eſ orzagol mind o̊ro̊kkẘl o̊ro̊ke Amen Legio̊n

Zent kolos azzoni eletero̊l †

Ah zwz zent kolos azzoni Bodog zent Benedo̊k apatnak huga
uala mind kiſded giermo̊kſegeto̊l ſogua urnak zento̊ltetuen zerze-
to̊ſo̊k ko̊zo̊t ele klaſtromba ſok zẘzeknek elo̊tto̊k Iaroh Anniok vala
nagi Alazatoſſagba zwzeſegben kemeni eledben bekeſegben Aita-
toſſagba mindo̊n zent elkwlčben eſ a zent Regulaban kit az o̊
battia zerzo̊t vala tekelleto̊ſſeggel eluen zokaſa vala zent Bene-
do̊knek hogi mindo̊n eztendo̊ben egizer meg latogattia vala az o̊
hugat || eh no̊mo̊ſ zent koloſ azzont egi napon mikoro̊n zent 189
Benedo̊k az o̊ huganak kalaſtoromaban ment volna hogi meg laſſa
otet az o̊ Tanituaniual Smikoron mind eſtig az iſtenro̊l valo beze-
do̊gben foglaltak volna magokat el nyugouek a nap ſozton egiůt
o̊nek ſame hogi meeg egiůt wlnenek az aztalnal el kezde ſeteto̊dni
az ido̊ ſmonda zent koloſ azzoni kerlek zerelmeſ vram maragi
velem ez eczaka eſ elegič meg lo̊lko̊met az iſteni igekel ſfelele
zent Benedo̊k monduan nem tezo̊m ſimmikepen mert nem illik a
Baratnak o̊ klaſtroma kiuul halni Smikoron oli tizta volna az
eeg hogi čak egi kičin felleg ſem volna raita eh no̊mo̊ſ zẘz o̊zue
kučoluan kezet ſreiaia haituan ſeiet az aztalon kereh az vriſtent
hogi nagi eſſet anna hogi Battia neh mehetne az eczaka az o̊
kalaſtoromaban ſimeh azonnal oli nagi vellamok mendo̊rgo̊k lo̊nek
eſ zapor eſo̊k hogi ſem a zent Atia ſem a fratero̊k kik uele vala-
nak čak ki ſem lephetenek ah kẘzo̊bo̊n ſeh kepen zent Benedo̊k
az o̊ hugaual kezo̊rittetek maradnia ſmind az eczaka alom nekẘl
maraduan zolanak bezellenek egi maſſal ſholte kelue reguel megh
a klaſtromba tere zent Benedo̊k apat harmad napon ez utan miko-

ron eh zent Embör čellaiaban imatkozneiek lata az ő huganak lőlket a teſtdből kih mennie egi nőmőſ zeepſegwh feier galamb kepeben ſigienőſőn meniőrzagba rőpűlnie meli dolgot hirre tőn a fraterőknek azonnal ſala kwlde őket hogi az ő zent teſtet az ő kalaſtromaban hoznaiak ſah koporſoba temete kit ő maganak
190 čenaltatot || vala ſeh keppen ugi lőn ah kiknek lőlkők egi vala az vriſtenben teſtőkiſ egiut lenne a koporſoba ezőket iria zent Gergoli doktor az vriſtennek tiztőſſegere kih el mind őrőke Amen †

A zent Eufroſina azzoni eleteről

Zent Eufroſina neuű zwz Alexandriaban tamada a nőmőſ Atiatol panuncius vrtol mikoron ez vrnak giermőke nem lenneh ſah baratok kalaſtromat kih Alexandriahoz nem mezze vala igien giakorta meg latogatnaia eſ ſok Alamiſnat tenne nekiők kereh az Apatot kinek Agapitoſ vala neue hogi kerneiek az vriſtent hogi adna akar čak egyh magzatot nekik kiknek imačagokat meg halgatuan a yo Iſten eh zent Eufroſinat ada nekiők ſmikoron immaran tizen negi eztendőſ volnah Attia őtet iol lehet akarattia nekẘl egi Nőmőſ wr fyunak adnah ſmyert kegig eh zent zwz őrők zwzeſegőt fogadot volna uronk kriſtuſnak ah Meniekőző előt firfyu ruhaban őltőzuen titkon Attia hazatol el mene a főlűl megh mondot kalaſtromba ſmaragduſnak neueze magat ſkere a zent Apatot hogi beh venneie ſamaz nagi őrőmeſt beh ueue ſah zerzetnek ruhaiaban őltőztete meli zerzetben mind a tőbinek főlőtte foglalia vala o magath Bőitőgben vigiazaſogba ſmindőnők firfyunak hizik uala őtet lennie Smikoron az fraterők kozzẘl nemeliek az ő čudalatoſ zeepſegeből megh bottrankoznanak az Apatnak parančolattiabol maganak a tőb fraterőktől čellačkah čenaltatek ſahba kezdeh egiedwl lakoznia eh nőmőſ zẘz mint egi tőmlőczben
191 nagi hiuőn zo||lgaluan az edőſ vriſtennek Az ő Attia kegig es az ő iegiőſe mindőn ſeleh el bočatanak ha valahol meg lelettethneiek eh zent Eufroſinath ſmikoron ſoholt meg nem leltek volna a nagi keſerẘſegben el faraduan ſirattiak vala otet mint meg holtat miert kegig nem tudnaia az ő Attia mit tenne keſerẘſegebe el

megiőn valah az Agapituſ Apathoz ſigen kőniőrog vala nekih hogi ielőnteneie meg az vriſten a meg holt Leaniat ő neki ſaz Apat kegig mind a fraterőkel egietőmben kőniőroguen vriſtennek kerik uala ő zent ſelſeged hogi kih az Eufroſinat atta vala a penunciuſnak ielőnteneie meg hol volna de mikoron latta volna az Apat hogi meg nem halgattatneiek az vriſtentől el viue a panunciuſt egizer az frater ſmaragduſhoz hogi az ő edőſ bezedeuel eſ zepſegeuel eh rômőſ wr ualami uigaztalaſt venne kit a ſmaragduſ az az Eufroſina meg eſmeeruen az ő Attiat leanianak el vezteſeről edőſ eſ niayaſ bezeddel meg uigaztala ſiol lehet az ő Attia őtet meg nem eſmereh de maga oli mint egi halalbol a keſerwſegből ugian meg eleuenődek ſnagi giakorta megiőn vala eh zent Eufroſinahoz Smikoron immar harmincz niolcz eztendeig eſmeretlen maradot volna a zerzedben ennek uta*n*na igen meg kezde korulnya ſlatuan hogi meg kellene halniah az ő Attiat eh zent zwz titkon beh hiuata eſ meg ielőnte neki hogi ő volna az Eufroſina aző leania ſmindőn dolgat meg monduan ő nekih vgian kezeben nagi bodogwl kih mulek ez velagbol kit az ő ven Attia nagi keſerwſeggel ſiratuan meg monda az Apatnak ſmind a fraterőkn||ek 192 ſmikoron meg főrőztőttek volna a fraterők meg eſmerek hogi nem ſirſih volt uolna ſnagi ſirua a fraterők kőzőt temetek el őtet ſmikoro*n* a fraterők kőzzwl egik kinek fel zőme kih Apadot vala meg čokoltha volna eh zent zwznak teſtet azonnal meg adatek zőmenek velagoſſaga az ő Attia kegig mindőn marhaiat el aruluan felet a zegeniőknek oztogattata ſfelet a kalaſtromnak kibe*n* ő eſ beh őltőzuen tyz eztendeig nagi zentwl ele az ő Leanianak halala utan ſkih műluan ez uta*n* eh vilagbol veue ah Menniei Bodogſagot kire műnketis tegiőn meltoua Atia fyu zent lelők Amen

---

a zent zwz Iuliana azzo*n*nak elete

Iuliana azzoni zent zwz eſ Martir uala Nikomedianak varoſabol tamada Attianak Affrikanoſ vala neue kih iol lehet nőmőſ vala de maga pogan de Annia kereztien vala ſe zent Iulianat meeg kičin koraban meg kerőztőltete ſembőrkorban iutuan Attia

o̊tet iegizeh a čazar tizt tartoianak kih biria uala mind a telieſ tartomant ſmikoron az o̊ Iegio̊ſe haza akarnaia vinnie ſa zent Iuliana nem akarna adzig hozza egieſo̊dnie myg meg nem kereztо̊lko̊dneiek az o̊ Attia meg mezitelenituen o̊tet nagi ero̊ſſen meg oſtoroztata eſ ehkepen ada az Euleſius feiedelo̊mnek az o̊ iegiöſenek kezeben kit mikoron az Eleuſius ſok bezedo̊kel meg kerdözo̊th volna eſ kereztiennek eſmeert volna lennie o̊ iſ meg oſtoroztata eſ haianal fogua meg Akaztatuan hat egeez oraig vgi hagia figgenie ſaz vtan onnat oluaztatua*n* a gonoz feiedelo̊*m* feiere to̊ltete kikel mikoron eh zent zẘznek ſimit nem arthatot volna meg vaſaztatua*n* to̊mlo̊czben rekeztete ſa Belial neuũ o̊rdo̊g eyel ||
193 ioh Angialnak kepebe Neki ielo̊nek ſmonda ah kriſtus kẘlde hozzad engo̊met ſezt parančolia hogi aldozial az iſteno̊knek hogi neh vezz el igien gonozűl ſez zent Iuliana azzoni keto̊lko̊due*n* ezo̊n ha Iſtennek Angiala volna kih ezo̊ket o̊ neki tanačoznaia nagi ſirua kezde vriſtennek ko̊nio̊rgeni hogi meg ielo̊nteneie o̊ nekie kih volna ah ki o̊uele zolna ſazonnal zozat lo̊n o̊ hozzaia meniorzagbol mondua*n* fogd meg o̊tet ſuallaſd o̊nno̊n magaual meg kičoda kih azonnal meg ragadua*n* az o̊rdo̊go̊t meg vallata uele hogi a Belial o̊rdo̊g volna eſ azt is meg monda hogi Beelzebub o̊rdo̊g kẘldo̊tte uolna o̊tet hozzaia hogi meg čalnaiah eſ hogi Adamot ſ Euat o̊ vetko̊ztette uolna paradičomba eſ Abelt kaimmal o̊ o̊lettette volna meg ſnagi ſok gonoz dolgokat monda elo̊ kiket tetetо̊t uolna embo̊ro̊kel kit haluan a no̊mo̊ſ zwz eh zent Iuliana a vaſ lanczokal kiuel o̊tet eroſſen meg ko̊to̊zteek vala hattra ko̊te az o̊rdo̊gnek kezeit ſah foltiaual nagi ſokaig vere o̊tet Smikoron reguel a feiedelo̊m kih hozatta uolna eh no̊mo̊ſ zẘzet a To̊mlo̊czbo̊l utanna vonzia uala ko̊tue az o̊rdo̊go̊t ſamaz kegig igen ko̊nio̊ro̊g vala nekih hogi neh tenne to̊b zegio̊nt raita de bočanatnaia el ſa zent Iuliana kegig mind a telieſ pyaczon altal uona o̊tet ſaz utan egi nagi valubah vete mikoron azert a feiedelo̊m hazahoz iuttanak uolna eh zent Iuliana azzonnial ſvronk Iduo̊zitenknek neuet meeg is ero̊ſſen vallanaia egi kerekre tetete ſugi vonattata azon meg hogi mindo̊n čont tetem meg to̊rek o̊ benne vgi annera hogi a velo̊k is ki io̊nenek vala a čontogbо̊l deh vrnak Angiala leh zaluan mind el to̊re a kereket ſazonnal meg giogita a zent zẘzet
194 meli čodat latuan a poganok ottan zaz huzan terenek vr||onk Ieſuſnak hitire terenek kiknek azonnal mind feio̊ket uetete a

kegiőtlen feiedelőm ſeh zent Iulianat egi vſtben oluaztot onban meg főzete de eh nőmőſ zw̃zet az vriſten mindőn ſerelőmtől meg tarta kih vetetuen azert a feiedelőm eh nőmőſ martirt a forro onbōl kih vteh magat az iſtbōl az on ſhetuen ōt embōrt ōleh meg a poganok kōzzw̃ſ ſottan el vetete feiet eh zenth Iuliana Azzonnak az Euleſius feiedelőm ſaz ōrdōg kit igen vert uala egi ifyu kepeben hogi ah niak vago helire vinneiek igen kezde bozzontani eh nőmőſ zwzet utanna menue*n* de mihelt hatra tekinte e' zent Iuliana ottan el futa az ōrdōg feluen azon hogi meg kezeben annaia ōtet az vriſten kih vitetuen ez aldot zw̃z ſimačagōt teue*n* el vetetek az ō feye kinek teſtet a Sephonia Romai duſne fel veuen haioba w̃le uele hogi Romaba vinneie ſot temetneie el de veez tamadah a tengoron Skampanianak hatara vereh a zeel ōket ſugian ottan a tengōrhōz egi meerſōldōn el temete ōtet az Euleſius kegig kih eh nőmőſ zw̃zet meg ōlete nem ſok idō el muluah mikoron a tengōrre zallot volna nagi haborvſag tamada a tengōrōn eſ el tōruen a haiot harmincz negied magaual hala bele ſorok pokolra zalla az ō lōlkōk kitōl meg otalmazion minket az edōſ vriſten Atia fyu eſ zent lelōk Ame*n*

---

zent petōrnek zekōſ Inneperōl

Zent petōr Apoſtolnak zekōſ Innepet eh mai napon meltan illiōk mert ahkoron Antiokhiaban zent petōr helihoztetek eſ w̃ltetek a piſpōki zeegben eh Nōmōſ Innepet azert Anyah zent egihaz lattatik hogi harom okaert zerzeh Elōzer a let dologert Maſodzer a peldazatert harmadzer hogi a gonoz zokaſt Leh tetet[n]neieh a kerez||tienōkel Elōzer az let dologert mert a me mikoron zent **195**
petōr Antiokhiaban predikallana ah Teofilus a varoſnak feiedelme meg fogattata zent petōrt miert neki ugi teczik uala hogi a nepeket el hitetneie ſtōmlōczbe tetete eſ ſok napeeglan ehōztete kih mikoron el fogiot volna ereieben kōniōrge vriſte*nn*ek hogi ne hadnaia ehel meg halnia ſmennie zoual meg erōſſite ōteth az edōſ kriſtus haluan zent pal hogi tōmlōczbeh volna a kriſtuſnak vikariuſa Antiokhiaba iōue eſ a Teofiluſ vrhoz zerzōdek ezt mo*n*duan ō neki hogi ō ſok fele meſtōrſegōt tunna sharmadnapnak

utanna titkon beh mene a Tőmlőcbeh zent petőrhöz ſlatua*n* hogi el fogiot volna az nagi ehſeegnek myatta igen keſerueſőn ſirata őtet ſneuen neueze őtet ha zolhatna de nem zolhata neki zent petőr mind addeg is myg enni nem ada ſehrőt veuen ozton eſ egi maſt meg őleluen ſok zokal zolanak egi maſnak ſaz utan meg el mene tőle zent pal Salkolmaſ időt kereſuen zola a Teofiluſſal Nőmőſ vram a te hirődet neuedet igen meg kiſſebiti a zegen kwldűſ petőrnek fogſaga kit bwntelen ehőztecz a ſetet tőmlőczben kih mind ő maganak ſmind egiebeknek ſokat haznalhatna ha zabadon volna a mint en hallom ſhaluan ezt a feiedelom Monda ſmiben haznalhatna petőr maganak ? felele zent pal a mint en hallom ez embőr mindőn korokat meg vigazthat ſmeeg halattakat eſ fel tamazthat ſ mikoron a Teofiluſ ezőket bolondſagnakh mondanaia ő rola hinnie vegezettre ezőn igienőſődenek meg hogi ha az ő fyat kinek tizenharom eztendeie vala halalanak fel tamazthatnaia
196 zabadon el bočatnaia ſőh eſ fel venneieh || mind az ő nepeuel a tőruent kit ő tartanah a Tőmlőczben menuen azert zent pal petőrhőz meg monda nekih mit fogadot volna a Teofiluſnak ſfelele zent petőr mondua*n* Atiamfya nagi dolgot fogattal de Lehečegőſ ezt vronk Ieſuſnak meg tenni az ő dičőſegere Ski hozuan a Tőmlőczből zent petőrt ah Teofilus vitete az ő fyanak koporſoiahoz hol ot Imačagot teuen azonnal fel tamada az Ifyu kit latua*n* a feiedelőm mind haza nepiuel ſmind a kőſſegel hyn vronk Ieſuſba ſmeg kereztőlkődek ſnagi egihazat čenaltatuan zent petőrnek akarattia zerent kőzeep arant piſpőki zekőt čenaltata nekih ſeh mai napon wltete bele eh nőmőſ Apoſtolt ſhet egeezh eztendeig bira az Antiokhiai egihazat honnan meg terituen vronk hitire az orzagot Iőue Romaban ſot a Romai piſpőkſegőt hazőn őt eztendeig birah ſmikoron Antiokhiabol zent petőr Romaba ment volna az őrdőngőſ Simon ottan oda menuen nagi ſok hazugſagoſ teuőligeſőket hirdetuen nekik eſ hamoſ iegiőket teuen zent petőrre tamazta a Nepet ſvronk kriſtoſ hiteről el terite oket kit haluan zent petőr iſmeeg Antiokhiaba iőueh ſmeg ielőntuen a Simonnak čalardſagat mind a kőſſeg előt eſ meg giogitua*n* a korokat ſőrdőgőket kih wzuen embőrőgből eh kepen meg a hitnek igaſſagara vona a nepet ſhet napoknak alatta tyz ezőr embőrőknel a poganok kőzzűl tőbbet kereztőle meg Sa kereztienők kegig kik a gonoz Simonnak hittenek vala mezitelen labbal menenek zent petőrhőz penitenciat

ueuen rola hogi az ördöngöſ embörnek hittenek volna ſötet mind
a Teofiluſſal egietömben meg zekiben ṽltete ſezöknek emle||köze- 197
tire azert zeröztetek elözer eh mai Innepe zent petörnek M a ſ o d-
z e r iliök e' mai napot a peldazatert mert zent petör harom egi-
hazban magaztaltatek fel elözer a vitezködöknek egihazogban
maſodzer a gonozoknak giülekózetögben harmadzer a giözödelöm
vetteknek egihazogban elözer mondam hogi fel magaztaltatek
zent petör a vitezködö egihazban feiedemlköduen ö raita eſ a hid-
ben diciretöſön neueluen ötet fel magaztaltatek a gonozoknak
giülekozetiben is az hitötlenſegöt el tekozluan ö bennök eſ vronk-
nak hitire terituen öket fel magaztaltatek a giözödelöm veth egi-
hazban is mikoron meniorzagban vitetek eſ a Serafin Angialoknak
karogban helihöztetek ſeh harom kepen valo fel magaztaltataſaert
haromzer illi zent egihaz az ö Innepet eh mai napon kit zeköſ
Innepenek neuez fogſagbol valo zabadulaſa Napiat eſ halala nap-
iat H a r m a d oka a mai Innepnek a gonozh zokaſnak kih irta-
ſaert mert ilien zokaſok uala a poganoknak ez napogban hogi az
ö zileiöknek koporſoiokra nagi yoh föth etkeket eſ borokat viznek
uala azt hiuen hogi az ö zileiök lölkök enneiek meg azokat mert
eyel azokat az ördögök el horgiak uala a koporſokrol myert a
kereztienökeſ kik a hittre ternek vala nem hagihattiak vala el eh
gonoz zokaſt ugi zerzek a zent Attiak hogi eh mai napon a myh
elözer ördögöknek tiztöſſegere tetetik vala az a yo Iſtennek eſ ö
zent Apoſtolanak eh petörnek tiztöſſegere tetetneiek minek okaert
a kereztienök eh mai napon vendegſegöt teznek vala egi maſnak eſ
a zigeniöknek ſugian italok napianak hyak vala ez mai innepöt
imeh azert meli nömöſ okökert zeröztetöt a zentöknek Inne||pök 198
kiböl tiztölteſſek Atia fyu zent lelök Ame*n*

Z e n t M a t h i a s A p o ſ t o l r o l v a l o p r e d i c a *c i o*

Eſek a Nyl mathiaſra eſ a tizen egy Apoſtol közze zamlal-
tatek ez igeket ze*n*t lukac Euangeliſta iria az Apoſtoloknak cele-
ködeſökröl zerzöt konunek elſö rezeben meli igegben ket dolog
ielöntetik elſö az iſteni nagi kegielmeſſeeg kih a me latuan hogi a

Iudaſ arultaia vronknak el veztötte uolna az Apoſtoli meltoſagot gonoſſagaert nem akara eh valaztot tizen ket zamot meg kiſſebiteni deh ő helieben maſt akara ualaztani menniei Iegiel mutatua*n* meg kih volna ehre melto Maſod dolog kit ielőnt az el kezdőt ige hogi zent Mathyaſt igen zereti vala az vriſten kit meg mutata ehben hogi Imeh apoſtolaua valazta őtet mert a ioh iſten mikoron valakit ualazt egihazi meltoſagra iobnak eſ zentſegőſbnek ielőnti azt egiėbnel minek okaert a me mikoron nem tunnaiak eh kettő kőzőt Ioſef eſ Mathiaſ kozot melyk volna kellemetőſb az vriſtennek meg mutata ezt vronk Ieſuſ meniorzagbol nagi velagoſſagoth bočatua*n* mathiaſnak feiere ewel mutatua*n* hogi őtet valaztotta uolna eh nagi meltoſagra kikről mondatanak az el kezdőt igek

meli igek melle haromrol lezőn tanuſagonk elſő zent Mathiaſnak meltoſagarol Maſodik ahrol miuel erdőmle zenth Mathiaſ az ő valaztaſat? harmadik legiőn aző eleteről az elſő melle tunnonk kellh hogy az vriſten negi meltoſagal tiztőle zent Mathiaſt eh velagon előzer mert őtet vronk Ieſuſ
199 őnnőn nemzečegeből eſ hazaiabol tam||azta eſ ada ez velagra mert mikepen vro*n*k Ieſuſ Iudanak nemzeteből tamada eſ Beetlehemben ziletek ezőnkepen zent Mathiaſ ielőſ zilektől Beetlehemben ziletek ez velagra mikepen azert ez velagi embőrők egi maſt inkab zeretik kik egi Nemzečegből eſ hazabol tamadnak ezőnkepen nem kelh ketőlkődnőnk ehben hogi vronk Ieſoſ zeretettel nem zerette volna őtet Maſodik aiandok hogi a yo iſten őtet mind ez velag kőzzwl Tanituaniul valazta maganak mert vronk Ieſus meeg ez főldőn iartaba a hetuen ket Tanituaniok kozzwl egike teue őtet kik ő zent felſegenek titkoſ barati valanak ez okrol monda Iduőzitenk Immar nem mondlak thwtőket zolgaimnak de Baratimnak merth meg ielőntőttem nektők a menniei titkokat melieket hallottam az en Atiamtol o en dragalatoſ Atiamfya meli nagi meltoſag ez hogi valakih Iſtennek barattia legiőn Harmadik Aiandok kiuel az edőſ iſten e' zent Matiaſt zerete mert őtet mind a hetuen keet Tanituaniok kőzőt zentſegőſbe teueh kih ſok iegiel meg bizonittatek előzer az Apoſtoloknak valaztaſaual mert mind a hetuen keet Tanituaniok kőzzűl ſem lelenek zent Ioſefnel eſ Matiaſnal tekelletőſbeket ſazert hogi čak eh kettőt valaztak maſodzer a Bodog zwz marianak valaztaſabol mert ő zent Azzonſaga eſ valazta eh ze*n*t Matiaſt ah többi kőzzwl az vro*n*k kriſtuſ eſ valazta

mikoron tanituaniaua teue a Telieſ zenth haromſag is meg ielönte
az ő zenčegőſ voltat mikoron ötet öröktöl fogua valazta ehre hogi
az Apoſtoli feiedelőmſegre melto lenne eſ a zent lelők malaztiaba
meg erőſſődneiek pinkőſt napian veuen mindön nielunek ertelmet
a vigazt||alo zent lelőktől Negied Aiandok kiuel az edőſ iſten ötet **200**
zerete az Apoſtolſag hogi ymeh a lőlki meltoſagnak legh nagiob
garadičara valazta kih mind a Martiromſagot konfeſſorſagot eſ
zwzeſegőt fôlẅl mẅhl o mert el halagia mind a profetakat ſmind a
patriarkakat az Apoſtoli meltoſag mikepen a Serafin a töb kar
Angialokat meli Aiandokogbol megh bizonittatik zent Matiaſhoz
valo zereteti ah yo iſtennek M a ſ o d i k t a n u ſ a g h melle ker-
dik zent doktorok Minemẅ iokerth erdömle zent Matiaſ az Apoſ-
toli meltoſagot? Felelnek doktorok ehre hogi harombol lön a zent
Matyaſnak valaztaſa Elözer az iſteni öröktol fogua valo el vege-
zeſből eſ valaztaſbol mert zent pal Apoſtolnak mondaſa zerenth
ah kiket ah yoh iſten maganak valaztot azokat hya a hitre ſah
kiket hyt azokat meg is igazitotta eſ a kiket igazaka tetth azokat
fel is magaztalta a dičőſegnek myatta ezöket mongia zent pal
Romayaknak yrt leuelenek Niolczad rezeben ky melle tunnonk
kelh hogi az iſteni valaztaſban harom vagion elſő az elöl veuő
iſteni zeretet mert vriſten iot akar annak ah kit valaztot a zeretet
kegig myerth a yo akaratba giökerezik meg Inneth vagion hogi
az vriſten ſinkit nem valazt hanem malaztnak eſ dičőſegnek iouat
akarua*n* eſ [keu] aduan Annak ah kit valazt Maſod az mi erdö-
mönk nekẅl ualo elöl iaro ualaztaſ merth az vriſten valaztotta
az ő ueyt ez velagnak terőmteſe elöt mikoron embőr ingien ſem
volt harmad kih uagion az iſteni valaztaſba az köuetköző čelekő-
deſ mert iol lehet az iſteni valaztaſ öröke volt deh maga a valaz-
taſnak dolgat || kiuel meg igazit a binböl embört maſtan ſiöuendö- **201**
ben meg bodogit az ő malaztianak myatta idöuel tezih mert ehre
valazta minket az edőſ iſten velagnak terömteſe elöt hogi mikoron
ozton terőmteſőnknek utanna a hittre hina zentők eſ zeplötelenők
lennenk az ő zinenek elötte a zeretedben M a ſ o d z e r lön zent
Matiaſnak valaztaſa [mer] ah bizoni Alazatoſſagert mert igen Ala-
zatoſ embőr vala eſ kiſdėd ö zömeinek elötte am vronk ſentenciaia
uagion ezön valaki magat meg Alazia fel magaztaltatik ki ha föl-
dyg nem alazta volna magat nem valaztatot volna Apoſtolla har-
madzer valaztatek zent Matiaſ a benne valo zeretetert mert telieſ

uala zeretettel kit meg mutata a predikallaſnak tizteben predikaluan iſtennek vtat eſ orzagat a poganoknak eſ a zegeni binőſoknek kinel a yoh iſten elöt kellemetőſb iot embőr nem tehet meg mutata ah zeretetnek nagi voltat mert vronk Ieſuſ neueert halalt akara zenuednie o azert dragalatoſ Atiamfya akarz eh zerettetni az vriſtentol tanuld meg magadat ſoldig alaznod es zereſſed a yoh iſtent mindőnőknek főlőtte fele Baratodat mint magadat ſ az iſten eſ zeret tegődet H a r m a d i k t a n u ſ a g o n k l e zőn az ő zenčegőſ eleteről eſ halahrol kih melle tunnonk kelh hogi eh zent Matiaſ Beethleemben lakozoknak nőmőſſi kőzzwl tamadah ſa giermőki eztendeit eert elkŵlčőkel giőzi uala meg eſ az ő lőlke tanittatik vala a nőmőſ lőlki iozagokra hogi az ertelőmre giorſ lenne ſaz ergalmaſſagra kŵnnien hailando a yoh zerenčegben nem keueli a
202 haboruſago'gban kegig alhatatoſ eſ bekeſegőſ kih deaki tudo||manira adatuan rőuid időnek alattah mind a telieſ ő tőruent meg tanula tudoſ vala azert a zent Matiaſ az iſteni tőruuenben tizta ziueben ezőſ vala lőlkeben okoſ a tanač adaſban kih a me haluan edőſ vronknak predikacioiat ő tanituania lőn ſegike teue Iduőzitenk őtet a hetuen ket Tanituaniok kőzzŵl kit ozton Menibe meneti vtan Iudaſnak ki el karhozek helieben allata eſ Apoſtolla teue Smikoron a zent Apoſtolok meg oztottak volna eh velagot kőzőttők kiki mind houa menne kőzzwlők az edőſ vronk Ieſuſ neuet predikallani Iuta zent Matiaſnak Sido orzag eſ Macedonia meli orzagogbol nagi ſok poganokat terite a kereztienſegre A me mikoron Macedoniaba ment volna predikallani ſah Neep ugian a vakſagba akarna meg maradni az őrdőg egi kiſ giermők kepeben az Ertetlen poganoknak ottan meg ielőnek eſ a Tanačot ada nekik hogi meg őlneiek eh zent Matiaſt kih az iſtenőknek tiztőleſet el akarnaia veztenie Sazonnal reiaia tulduluan a Bolond neep eh zent Apoſtolra megh fogak eſ erőſſen meg kőtőzek ſigen veruen őtet tőmlőczben rekeztek vronk Ieſuſ kegig nagi fenőſſegel neki ielőnek ſa főldről felh emeluen a kőtelből el zabadita eſ nagi edőſſdedőn meg uigaztaluan kih hoza ah Tőmlőczből ſ zent Matiaſ Azonnal iſmeeg predikallani kezde ſmonda a meg kemeniŵlteknek ym meg hirdetőm nektők hogi thŵ mind eleuenőn pokolra zallotok ſazonnal
203 meg niluan a főld el niele őket ſa tőbbi kegig mind v||ronk Ieſuſ hitire terenek Macedoniat megh terituen vegezetre a Sido orzagba iőue holot ſok čodakat teuen eſ iegiőket uakoknak lataſt aduan

poklofokat meg giogituan ördőgőket embőrőgből kih vźuen eſ halattakat fel tamaztuan mergoſ italt Artalmaſſag nekẘl megh iuan kit megh iriluen a Sidok meg foganak ſa Tanačba viuen eh nőmőſ zent Matias Apoſtolt monda a piſpők ő neki ha időt adonk neköd akarzeh a mi hitőnkre iſmeeg ternőd? ſfeleluen é zent Apoſtol monda Tauoli legiőn en tőlem hogi el teernek az igaſſagrol meliet meg leltem kit haluan a Sidok ſentenciat adanak reiaia hogi a kerezt fara fezitetuen őlettetneiek meg kire mikoron fel fezitőttek volna ſnem halhatna meg kőuekel is hagigalak őket de A meh mikoron kerneie őket hogi a kőueket uele temetneiek el le veuek a kereztfarol ſfeyzeuel el vagak feiet ſilien Martiromſaggal veue az őrők Bodogſagot zent Matiaſ Apoſtol kit minekőnk eſ agion Atia fyu zent lelők Amen

---

Zent Tamas doktor eleteről

Tamas konfeſſor zent damakos zerzeteből valo Aquinom beli nőmőſſeknek Nemzetiből tamada Attianak Landulfoſ Annianak Teodora vala neueh kih napolibol ielőſ nőmőſ nemzetből zarmazek meli zent Tamaſ doktornak ez velagra ualo ziletefeh meg ielőntetek ſmeeg eleteeſ mert am egi puztaba lakozo kinek probuſ vala neue megh monda hogi egi fyat zẘlneh kit Tamaſnak kellene neuezni kih zent damakoſnak Regulaiat venneie fel eſ eh főldnek kerekſegeben nagi bőlč lenneh meliek mind || beh telenek 204 mikoron azert zilettetőt volna Tamaſnak neueztetek kit mikoron egi napon az ő daikaia főrőztene egi kiſ leuelet lele kezeben kit mikoron az ő Annia nagi nehezen kih ueth volna kezeből meg lata tahat az Aue Maria vagion raita irua de adzyg ſira erőtte hogi meg ada Annia neki ſazonnal zaiaba veue eſ meg raga ſel nieleh ſaz Naptol ſogua zokaſſa veue hogi mikoron ſirna ſoha el nem hagia uala myg vagi kőnuet uagi valami leuelet nem annak uala kezeben ſ meeg mikoron iol nem zolhatna ha valami kőnuet lath vala ottan oda futh vala es a tőb giermőkők mogiara igen hannia uala leuelőnkeet hogi őt eztendőſ foga lenni egi apaturnak ada ki igen tanult embőr vala hogi mind ioh elkẘlčre ſmind deaki

tudomanira meg tanitanaia kit latuan az Apat hogi čoda elmeiü
volna meegent meg kẘlde az o̊ Attianak intuen ötet hogi Napoli-
ban kwldeneie a ko̊zo̊nſego̊ſ tanuſag helire tyz eztendo̊ſ vala
immar hogi Napoliba kẘlde az o̊ Attia hol ot a zabad tudoma-
niogban ro̊uid napoknak alatta čudakepen haznala de mikoron
giakorta menne a predikator zerzetnek kalaſtromaban eſ giakorta
halgatna predikaciot giöniörko̊duen az o̊ Bölčeſegogben ſ regulai
eleto̊gben el hagiuan eh velagot tizen harom eztendo̊ſ koraban a
zerzetben o̊ltözek holot zent dolgogban eſ bo̊lčeſegnek tanuſagaba
kezde magat foglalnia kit meg haluan az o̊ teſti Attiaſyai Attianak
halala vtan igen meg zomorodanak raita ſhozzaia menuen elo̊zer
zeep zoual hiuan ötet hogi latak mert ſimmit nem tehetnek neki
205 meeg fogak eſ erőuel viuek haza ſoli mint keet eztendeig || tartiak
örizet alat egi toromba de mikoron ſem feniögeteſſel ſem hizo̊lko̊-
deſökel el nem haithatnaiak ötet egi gonoz elethẘ zepſeghẘ lean-
nak hizo̊lko̊deſeuel kit hozzaia bočattanak akarak a Baradſagrol el
teriteni kih a Thẘzrol egi vźöget ragaduan ki vere uele a zo̊melt a
hazbol ſ zent kereztnek iegiet uetuen e' zent Tamaſ o̊ magara
imačagot kezde tenni nagi ko̊nuhullataſokal köniörögüen az vriſ-
tennek hogi az o̊rök tiztaſagnak tartaſat adnaia o̊ neki ſazonnal
keet Angial meg alla elötte ſmeg mondak hogi a yo iſten meg
halgatta volna ſegi o̊uel meg o̊uedzeg ötet ſazt mondak hogi ſoha
azt rola le ne vetneie az idötöl fogua ez no̊mo̊ſ Iſyu ſoha teſti
kiſirtetöt nem erze vegezetre latuan az o̊ Annia hogi az vriſten
akarattia ellen nem tehetne ſmeg emleko̊zuen azokrol melieket a
zent probus Atia meeg fogontataſa elöt o̊ rola mondot volna a
fraterőknek meg engede hogi a kalaſtoromba vigiek ſ meg ko̊zig-
ben de feluen azon hogi iſmeeg az o̊ Attiaſyai erözagot tennenek
raita el ko̊uetko̊zek feiedelmetöl Romaba Napolibol a ko̊zo̊nſego̊ſ
kapitulomba ſonnan menne pariſba zent Iraſoknak tanuſagaba
ot önnön magat foglaluan onnan az Atiak kolonniaba kẘldek
hol ot a nagi frater Albert doktortol kezde tanulni igen meg alazuan
o̊nnön magat minek okaert mind a tööb tanituaniok meg vtalak
ötet ſmiert teſtős embo̊r valah ſnem zol vala elöttök valami bo̊lče-
ſegöt Nema o̊ko̊rnek neuezek ötet Smikoron nemeliek a fraterök
ko̊zzẘl meg eſmertek volna hogi a zent Tamas tudoſ embo̊r volna
206 meg mondak az o̊ meſtörőknek az frater Alberth || doktornak kih
egi kerdeſt ada eleiben hogi azt meg feiteneie mind a Tanituaniok

előt az napra meliet neki hataroza eſ ahrol mindőnőknek meg
ſelelne meli kerdeſre mikoron čodalatoſ [kere] fogaſokal eſ Bizonſa-
gokal felelt volna Monda a nagi Albert doktor ez ökör Tamaſ oli
orditaſt tezőn ez velagon hogi mind eh főldnek kerekſegere el hal-
lik ezők utan meg pariſba kw̃ldek az Atiak eh zent Tamaſt ſim-
mar a zent Iraſba Baklarius vala ſot yme mikoron a zent Iraſt
oluaſnaia egiebeknek kezdek őtet ahra kerni hogi a doktorſagot
eſ fel venneie de ő ehre alituan magat meltatlannak miert meeg
harmincz eztendőſ nem vala telieſſeggel ſimmikepen nem akaria
uala kinek egizer nemw̃nemw̃ zent veen meg ielőnuen monda az
iſten felől parančolok te nekőd hogi a doktorſagot fel vegied ſmeg
monda azt iſ min kezdeneie el az ő bezedet ſigi veue fel ozton a
doktorſagot kiben nem tunian čelekődek de nagiob zorgalmatoſ-
ſagal agia uala magat a Tanuſagra honnem mint annak előtte eſ
mikepen a Nőműſ meh a lőlki mezeket giűtuen a halgatoknak ziuőg-
ben az edőſ igeknek mezeſſeget melien őtteh vala oli igen nagion
foglaľia uala magat az iſteni v̊reſkődeſőgben is hogi giakorta a
titkon ualo Imačagaban a főldıől nagi magaſſan az eegben fel
emelkődik vala [a fe] ſvalamikoron vagi lekczeet akarna oluaſni
uagi kerdeſt meg feitenih titkon ualo Imačagot tezőn vala előzer
ſonnat fel keluen meg leli uala a mit kereſ vala mint ha valami
kőnuet latot volna || reiaia mert a mikepen gionaſba meg mon- 207
dotta vala az ő konfeſſoranak nem embőri elmenek tanuſagaual
kereſte uala annera mint iſtentől nierte uala az ő tudomaniat
Imačagaual Ameh ennek bizonſagara mikoron egi eyel edőſ
imačagba volna foglalatoſ neki ielőnek zent petőr ſ zent pal ſah
zent Iraſoknak ertelmeben a meliekről ketőlkődik[eiek] vala telieſ-
ſeguel meg tanitak őtet azokra oli igen el rűttetik uala niha az
Imačagba eſ a nagi tanulaſba hogi ugi teczik uala mint ha meg
holt volna niha eyel giertiat giut vala kezeben ſah kőnu eleiben
w̃luen mind el eeguen a giertia kezetiſ mind el egetuen az Iraſ-
nak edőſſegeben el merűluen ingien ſem erzi uala nagi ſok čoda
tetelőkel iſ meg Aiandekozta vala ah yoh iſten őtet mert vakokat
őrdőngőſőket eſ egieb korſagbelieket is ſokakat meg giogit uala
ezőknek utanna mikoron az ő bodog eletenek vege el kőzelgetne
eſ Napoliba volna ſegi Eyel nagi aitatoſon imatkozneiek egi frater
lata tahat ket ſengnire a főltől fel emelkődek ſvronk Ieſuſ fezwle-
tinek kepeh meg zolala neki eſ monda Tamaſ en rolam ſok iokat

irtal ſmit varz en tölem eröttök felele zent Tamaſ monduan nem
ſimmit vram ha nem čak tennö*n* magadat myert a Iutalomrol
vala a kerdeſ peldazia uala azt hogi az ŏ mwnkaianak hamar vege
lenne mert Am eh mikoron kilenczed gergöli papanak paranĉolatt-
iabol menne a közönſegöſ konciliomba ſiutot volna immaran
kampaniaba meg korula ſ foſſenoue neẅ az Apaturaknak kalaſ-
208 tromaba zaluan nagi tiztöſſeggel beh fogattatek holot iſ in||kabban
el nehezoduen meg ſem zönek meg a bölĉeſegnek tanuſagatol
mert a fraterölmek kereſökre meg magiaraza nekik ah kantica can-
ticoromot hogi a zent Angialoknak diciretökre iuthatna harmad
napal kegig az ŏ halalanak elötte egi kometa ĉillag ielönek meli
ĉillag mit iegiözne eh zent doktornak halala meg ielönte mert
mihelt kih mulek eh zent embör ottan el veze a cillag ſaz utolſo
orara iutuan mikoron ŏthuen eztendöſ embör volna kih mulek e'
velagböl vronknak ziletefe utan mikoron irnanak ezör keet zaz
ſhetuen Negi eztendöben eſ veue a yoknak zerzöt ŏröke valo orzagot
kit Agion nekönk is Atia fyu ze*n*t lelök Am*en*

Zent Gergöli paparol valo predika*c*io

Dicirlek vram iſten tegödet mert eröt adal ennekóm eſ Böl-
ĉeſegöt ez igeketh iria zent daniel profeta könuenek maſodik
rezeben meli igeket meltan monthat zent Gergöli papa kit vriſten
kereztien Ania zent egihazban tön nagi doktorra eſ eröſ ozloppa
az ŏ egihazaba mindön ördögi vyaſkodaſoknak ellene mert az
ördög harom fele oſtromlaſt tön az vronk Ieſus hite ellen hogi el
kih vezthetneie eh velagbol elözer a pogan feiedelmeknek hatal-
mokal de ezök ellen az edöſ vronk Ieſus boĉata a zent Apoſtolokat
eſ a zent Martirokat kik az ŏ bekeſegökel meg giözek öket halalra
aduan magokat Iduözitenk hite mellet Maſodzer a gonozh Satan
akara el vezteni a kereztien hitöt poganoknak bölĉeſegökel eſ a
gonoz eretneköknek hamoſ tanuſagokal eſ hamoſ kereztienöknek
209 tettetöſ zenĉegökel kik ellen boĉa||ta az edöſ vriſten a zent konfeſſo-
rokat eſ a Nömöſ doktorokat eſ kẅlömb kwlömb zerzetöket tamazta
kik az ŏ zent predikacioiokal zent eletökel ſtanuſagokal a kerez-

tienſegőt igen el velagoſitanaiak eſ az ő hamoſ tanuſagokat az eretnekőknek meg nilatkoztatnaiak kikről a zent Euangeliomba uǵ monda vronk Ieſus en adok nektők zaat eſ Bőlčeſegőt kinek nem alhatnak ellene mind a thw̋ ellenſegtők harmadzer az őrdőgők tőrekődenek a hit ellen hamoſ čoda tetelőknek myatta kih leg nagioban Antikriſtoſ ideieben lezőn kik ellen ahkoron bočattia a zent Enokot eſ Illieſt bizoni čoda tetelőkkel myert kegig bodog zent Gergőli papa igen otalmaza zent Bőlčeſegeuel a kereztienſegőt meltan monthatia az elkezdőt igeket

Meli igek melle harom rendbeli Iduőſſegőſ tanuſagonk lezőn a Bőlčeſegről elſő a bizoni bőlčeſegről Maſodik Annak dragalatoſ voltarol harmadik a zent Gergőli doktornak bodog eleteről az Elſő melle laſſok meg Imez két kerdeſt előzer mičodah a bizoni Bőlčeſeg? Maſodzer mihben al a Bőlčeſeg? Az elſő kerdeſre igi felelnek doktorokh mind kőzőnſegel ſmeeg a pogan Bőlček is hogi a Bőlčeſeg nem egieb hanem iſteni eſ embőri dolgoknak eſmereti ki egieſődőt a yoh eletnek tanuſagahoz meli magiarazadba harom ielőntetik elſő az iſteni eſmeret a bizoni hitnek [eſmereti] myatta mert ugi mond zent Agoſton doktor te nalad nekw̋l vram valamit erteni nem bőlčeſeg de eſmerni tegődet tekelletőſ tudomani Maſodik az embőri Iduoſſegnek kere||ſeſe mert a mondatik bizoni bőlčnek kih mind az ő 210
Iduőſſeget ſmind egiebeket tugia kereſnie miert hogi mindőn dolgoknak főlőtte az elet meg iobitando ezert mondatik ah magiarazadban hogi iſteni eſ embőri dolgoknak megh eſmereti ah Bőlčeſeg harmadik ki a bizoni Bőlčeſegről ielőntetik a yoh elet mert zenth Bernaldnak mondaſa zerent a tekelletőſ bőlčeſeg ez, el terni a bw̋nőktől eſ ioth tennieh ez ilien bőlčeſegőt dičire a zent Iras monduan veghetetlen kenč embőrőknek a bőlčeſeg meliel valaki iol elt az iſten baračagaba rezeſt leth de iai azoknak kik eh fele Bőlčeſegőt nem valiak mert yme niluan ualo bolondſagba elnek eſ ſietnek a halalra kitől meg az oktalan allatok is felnek o en dragalatoſ Atiamfya mih lehet Annal nagiob bolondſag mint kih őnnőn magat meg őli mikoron ha akarnaia magat ahtol meg otalmazhatnaia ehre mongia a zent Iraſ a bolondok azokat keuanniak ah meliek Artalmaſok ő neki Maſodik kerdeſ ymez miben alh a bizoni bőlčeſeg felel zent Bernald doktor ehre ſugi mond hogi harom fele bőlčeſeg lelettethetik zynek zanak eſ tetemennek bőlčeſege a

zinek Bolčeſege alh az el mw̃lt binőknek banattiaban hogi embőr ziue zerent bankogiek teth bineiről eſ meg vtaliah eh velagnak zertelen giőniőrwſeget ſkeuannia az őrőke ualo iutalmakat a zanak kegig bőlčeſege allh ah tulaidon binőknek meg gionaſaba hala adaſogban iſteni dičiretőgben eſ eppitő bezedőknek mondaſaba A miuelkődetnek Bolčeſege allh a tizta bekeſegőſ eſ engődelmeſ
211 eledben ezoketh || mongia zent Bernald doktor ezoknek zaiok mint az vriſten mongia a [Bolč] zent dauid kiralinak zaia altal gondoliak a Bolčeſegőth zaiok zolia az Iteletőt ziuőgben forog mindonkoron az iſtennek tőruenie minek okaert nem čalatkoznak meg az ő iarahſogban eſ dolgogba

Maſodik tanuſagonk a Bőlčeſegnek dragalatoſ voltat ielőnti kih melle kerdik doktorok ha a bőlčeſegnek aiandoka dragalatoſb eh a zeretetnek Aiandokanal? ah kerdeſnek okat a zent Iraſbol vezik mert am ugi mond ah zent lelők a Bőlčeſeg mindon ioknak Annya eſ mindőn Araní ő hozzaia kepőſt egi kis főueń az iſten ſinkit nem zeret hanem azt ah kih bőlčeſegben lakozik miert dragab a napnal eſ orzagoknal ezőket mongia a Bőlčeſegről zent lelők kigből kihamoztatik hogi dragalatoſb a zeretetnel de ez ellen vagion a mit zent Agoſton doktor mond hogi az iſteni aiandekők kőzőt ſimmi nagiob ninčen a zeretetnel ioh azert megh tunnonk melik iob? felel ehre zent Bonauentura doktor Atiank ſugi mond ő iſ ſimmi Aiandoka az vriſtennek ilien nagi ninčen minth a zeretet mert a zeretedben nagioban mutattatik az edőſ iſtenbenek ioh volta honnem mint a tőb Aiandokaban mert vannak az aldoth iſtennek oli Aiandoki hogi kik zeretet nekw̃l vannak mint erőſſeg kegiőſſeg tudomań ertelmeſſeg ſbizon dolog ez hogi ezők kiſſebbek ah zeretetnel vannak iſmeg oli Aiandoki az vriſtennek meliek bennők valiak a zeretetőt mikent a Bizoni bőlčeſegnek aiandoka mert a zeretet az nieldokleſnek erzekőnſegőt aad hogi izőſok legie-
212 nek ő neki az őrőke ualo Iok || ehre mongia zent Bernald doktor a Bőlčeſegnek kezdeti vrnak felelme vege a zeretet kőzepi kegig a Remenſeg igi vegezi azert zent Bonauentura doktor a kerdeſt hogi a Bőlčeſeg a zeret nekw̃l nem olian ioh mint a zeretet de ah mineben magaba rekezti eſ valia a bőlčeſeg a zeretetőt veghetetlen kencz eſ čak ezt zereti az vr iſten peldank vagion a Bőlč Salamonrol kih az ő bőlčeſegeuel el veze miert az iſteni zeretetőt hatra hagia az [vriſ] Azzoni allatoknak zeretetőkert Nem ilien

bo̊lč uala a Bodog ze*n*t Gergo̊li doktor mert az ő bo̊lčeſeget meg
eko̊ſito̊tte uala iſteni eſ Atiafyuſagoſ zeretettel minek okaert rezeſ
lo̊n az iſteni baračagba

Harmadik tanuſagonk az ő eleteről lezo̊n kih
melle tunnonk kel hogi a zent Gergoli papa Romai duſnak nőmo̊ſ
nemzečegebo̊l tamada Attianak Gordian vala neue s Annianak
Siluia ſa papaſagba tizenharom eztendeig ſhat holnapeeg eſ tiz
napig eleh ki mikoron meeg ugian igen Ifyu koraban ah termezet
zerent valo tudomannak [a] teteiere iutot volna eſ nagi kazdagſa-
gokal beuo̊lko̊dneiek azt kezde gondolni hogi azokat mind el
hag̃naia eſ Baratta lenne de el halazta myg Attia eh velagbol kih
mulek kih Siciliat tartia vala a Romayaktol ſeh zent Gergo̊lire
maradua*n* az orzag hat klaſtromokat rakattata benne ſ Romaban
meg egiet zent Andraſ tizto̊ſſegere meli klaſtromokat tulaidon
o̊ro̊kſegebo̊l igen meg aiandokozua*n* ſmind a to̊b marhaiat zege-
nio̊knek oztogatuan a Romai klaſtromaban zent Benedo̊k zerzete-
ben o̊lto̊zek mert meeg ahkoro*n* ot ah fele zerzet vala čak meli
zerzedben ro̊uid ido̊nek alatta oli nagi zenčegre iuta hogi me||ltan **213**
a nagi tekelleto̊ſ frateřo̊k ko̊zze zamlaltathatik uala oli nagi kemen
elettel gio̊ttri vala az ő teſtet hogi giomraban korolkodua*n* alygh
alh vala a laban niha ſok oraig kenzoduan vele azt tugiak uala a
frateřo̊k hogi azonnal meg halna ſmikoron kih mult volna a
klaſtromnak Apattia ez velagbol o̊tet valaztak az Atiafyak feie-
delme ſegi napon mikoron ko̊nueket zero̊zhuen irna egi tengo̊rbe
vezo̊t kazdag embo̊rnek kepeben neki ielo̊nek az ő o̊rizo̊ Angiala
eſ ko̊nu hullataſſal ko̊nio̊rge neki hogi ergalmaſſagot tenne vele
ſparančola zent Gergo̊li a Saffarnak hogi hat garaſt adna neki
ſamaz el mene Azonnapon meg hozzaia meneh ſmonda eh zent
Gergo̊li doktornak ſokakat vezteek el ſkeueſeket vo̊k helieben
ſzent Gergoli meg Annet adata neki harmadnapon meg hozzaia
meneh ſnagi vntato kaialtaſſal kezde eh zent Apatot kerni hogi
ko̊nio̊rwlne raitah ſ zent Gergo̊li mert ertuen hogi ninčen ſimmi
penz a haznal kit neki athatna egi ezuſt tal vala hazaba edo̊ſ
Anniaeh ſneki ada azt ſaz Angial nagi o̊ro̊mmel el mene elo̊le
minek utanna kegig a papaſagra valaztatot uolna egi napon a
kančellarioſnak meg hagia hog̃ tizenket zegenio̊ket eſ zarandoko-
kat hinah vendegge ſmikoron leh v̆ltette uolna o̊keth tizen harmat
zamlala zent gergo̊li papa ſmikoron mondanaia a kančellarioſnak

mireh tettel parančolatom ellen monda amaz hogi tizenketto̊nel
to̊bbet nem hit volna ſmeg zo̊mleluen eh zent embo̊r ah tizenhar-
madikat lata tahat igen valtozik orczaiaban hol vennek ſhol ifiu-
214 nak mutattia magat ſaz ebed utan maganak hiua*n* zent Gerg||go̊li
monda neki kih uagi te? ſfelele Amazh en vagiok az a kinek az
ezyſt talat adad a tengo̊rbe vezo̊t embo̊rnek kepeben mikoron
meeg Apathẅr volnal čak bizon mondom teneko̊d hogi a Napſag-
tol fogua valaztah tego̊det vriſten a papaſagra ſottan el Enizek
elo̊le eh zent embo̊rnek ideieben meeg mikoron čak [papa volna]
kardinal volna oli igen meg arada a Tiberis uize hogi a varoſnak
ko̊ falan is beh megiön vala Romaba ſok hazakat eſ el vezte ennek
fo̊lo̊tte nagi ſok kegiok eſ Sarkaniok termenek a Tiberis vizeben
kik azvtan hogi a vyz meg eſek a Tengo̊rbeh menenek de a ten-
go̊rbeli habogba meg haluan eſ a partra ki verettetek volna oli igen
meg do̊gletek az eget hogi nagi do̊o̊g halal ko̊uetko̊zek belo̊le meli
halalban legh elo̊zer is ah pelagiuſ papa mulek kih ſozton ah nepet
is ugi kezde meg verni hogi Romaba ſok hazak puztan maradanak
ſehkoron valaztatek zent Gergo̊li a papaſagra mindo̊n nepto̊l S
mikoron meg kellene o̊ neki zento̊ltetni ſah nep ero̊ſſen halna
kezde predikallania a nepnek intuen o̊ket a penitencia tartaſra eſ
meg parančoluan hogi mindo̊n embo̊r proſoncioba Io̊ne eſ a letania
mondaſſal az az zento̊knek hiuaſaual ko̊nio̊rgenenek a yoh iſtennek
meli proceſſioba keet Negiue*n* embo̊r mulek kih ez velagbol de
meeg ſem hagia meg zo̊nnie az vriſtenho̊z valo ko̊nio̊rgeſt ah pro-
ſoncio vtan ruhaiat el valtoztatuan zent Gergo̊li titkon kih futa ah
varoſbol ſharmad napeg lappaga ah ko̊h haſadekogban kinek el
215 meneſen mind egihazi Ne||[pek] pek ſmind paraztok igen meg bu-
ſulua*n* mindo̊nẅt fogak o̊tet kereſnie ſegi puztaba lakozonak meg
ielo̊nte az vriſten hol volna mert velagoſſagnak ozlopa leh zalla az
eegbo̊l a helire hol el reito̊zo̊t vala ſazon lelek meg kit ero̊uel fel
veuen a Neep akarattia ellen papaua zento̊ltete ſtitkon leuelet
iruan a Mauriciuſ čazarnak kih o̊tet igen zereti uala ko̊nio̊rgeh
hogi ſimmikepen az o̊ valaztaſara neh engedne de ah varoſnak
feiedelmeh el vrza a leuelet ſezo̊n kepen a čazar is nagi yoh ked-
uel meg konfirmala az o̊ valaztaſat de myert meeg a halal meg
nem allot vala iſmegent proceſſiot zerze hogi a varoſt meg kerẅl-
neiek a letaniaual ſaz Bodog zẅz Marianak kepet meliet zent
lukač yrth vala elo̊tto̊k vitete meli keep ellen az eegnek do̊gih

ugian lataſokra el tiztvl uala ſnaǵ tiztan marad uala az eeg ſhal-
gatni foguan mind a telieſ proceſſio Angialoknak ſokaſaga kezdeh
enekőlni monduan ah keep főlőt az Eegben Meniőrzagnak kiralne
azzoniah őrẘl alleluya mert ah kit erdőmlel viſelni alleluya fel ta-
madot mikepen meg monda atta ſmonda zent Gergőli nagi fel
zoualh Imagiad erőttőnk az vriſtent alleluya az az dičirteſſek a yo
Iſten ſezt meg monduan lata ah kreſcenciuſ varanak tornian allani
egi Angialt kinek kezeben verőſ tőr uala de azt meg tőrőluen a
hiuelibe teueh kin meg eſmere zent Gergőli hogi az vriſten meg
engezteltetőt volna ſottan meg zőnek a halal ſaz napſagtól fogua
a varat Angial varanak hyak oli igen Alazatoſ uala eh bodog ||
zent embőr hogi ő lőn a papak kőzzẘl elſő hogi ki iſten zolgainak 216
zolgaianak neuezeh őnnőn magat a zegeniőkőn ualo kőniőrẘle-
tőſſeg Annera meg oluaztotta vala az ő ziuet hogi egi napon
ſem ezik vala adzyg mig valahań zegeniőket eſ zarandokat
ne*m* hiuat vala aztalara mindőn zegeniőknek neuőket Roma-
ban eſ Ieruſalemben kik lakoznak vala mind Regeſtomba
vetette uala ſmi*n*dőn zẘkſegőket meg zolgaltattia vala Ieruſa-
lemben eſ nagi kalaſtromot zerzőt vala ſa Baratokat benne
mind ő elteti vala Ennek főlőtte harom ezőr zerzetőſ zizeknek
huzh heani zaz gera Araniat ad uala eletőkre mindőn eztendőnked
Mikoron egizer huſueth napian Nagi Bodog Azzonnal őnnőn maga
mondanaia ah nagi Miſet ſiutot volna ah pax dominira felele az
Angial ſnagi fel zohual monda vtanna az et cum ſpiritu tuot Igen
keduеſ zolgaia vala Bodog zent Gergőli az vriſtennek mert am
meg az pogan Traianoſ čazarnak is lőlket meg zabadita az őrők
veződelőmtől mert az vriſtennel kőnuhullato Imačagaual fel
tamaztata [a Traianoſt] eſ miheliőn meg kereztőle meg iſmegent
kih muluan eh velagbol Iduőzẘle ſmeg ielőnuen vrnak angiala
monda miert eh poganerth Imatkozal valaztanod kelh ez kettőbe
uagi hogi purgatoriomba keet nap kelh eegnőd vagi mind telieſ
eletődben kelh korolkodnod ſez maſikat valazta Annak utanna
mindőnkoron korolkodik vala uagi kőzuenniel vagi hideg leleſſel
vagi giomranak faiaſaual de mind az ő korſagiual nem gon-
doluan zőnetlen valo munkaba zent Iraſoknak zerze||ſeben fog- 217
laſia uala ő magat Giakorta a vigaztalo zent lelők feiere
zalh vala galamb kepeben az ő kaplananak a petor doktornak
lataſara mikoron a kőnueket zerzi vala oly mint ielőnteneie hogi

iſtennek ihleſeből irnaia a mi Iduőſſegőnkre valokat hamiſſag nekẘl S mikoron nagi ſok zenčegőſ dolgokat čelekődőt volna kih mulek ez velagbol mikoron vronk ziletefenek vtanna irnanak hat zaaz ſhat eztendőben eſ vitetek az ő zenčegőſ lőlke a Menniei bodogſagba meliben meltoltaſſek minketis vinnie Atia fyu zent lelők Amen

---

zent Longinus Martir eleteről †

Longinoſ vitez zaz vitezők előt iaro wr uala hiſaurianak tartomaniabol tamaduan ky a me mikoron a tőb uitezőkel allana edős vronk Ieſuſnak kereztfaia alat oldalat halalanak utanna kopiaiaual altal őklele de latuan a čodakat meliek lőnek vronknak halala utan eſ előtte hogi az napnak feneh el vezeh eſ a nagi főld indulaſ lőn hyn kriſtuſ vronkban Ielőſben ezert hogi miert zőmei a hozzẘ korſagnak miatta meg homaliofottanak vala az vronk oldalabol eſ ziuőből kih iőt verenek egi čőpe a kopiarol zőmeben čőppenuen meg adattatek azonnal ő neki a velagoſſag kih nem ſok Időuel az utan el hagiuan pilatoſt eſ az Apoſtoloktol meg tanuluan a hitőt Ceſareanak varoſaba meli kapadocianak tartomaniaba vagion huzon niolcz eztendeig Monoſtori eletőt viſele eſ Sok poganokat terité ah kereztien hittre Minek okaert az octauianoſ feiedelőmtől meg fogattatuan mikoron ah baluani iſtenőknek ||
218 ő parančolattiara nem [enged] aldozot volna fogait mind kih tőrettete ſnieluet is kih mettete de azert a zolaſnak aiandekat el nem vezte ennek utanna zent longinoſ egi feizet ragaduan mind el tőre a baluani iſtenőket kigből az őrdogok kih menuen az eegben kezdenek iaigatni ſennek vtanna a feiedelőmbe ſaz ő tarſiba menenek kik mint egi bolondok a zenth Longinoſ viteznek laba eleiben eſenek kikőn kőniőrẘluen eh nőmőſ vitez meg zabadita őket az őrdőgőktől vronknak neueben ſmind a puztaba kẘlde őket meli čodara az Affrodiſiuſ neuű tizt tarto ſokad magaual meg kereztőlkődek ſegi keueſ időnek alatta mikoron meg ent meg fogatta volna az oktauianoſ wr eh zent longinoſt hogi őtet meg vyonnan giőttretneie az vronk Ieſus hitiert az Afrodiſiuſ kezde ah feiedelmet feddeni az ő halalatlanſagarol ſannak is ottan az oktauianoſ wr kih

vonata nieluet de azert niluan zol uala az Afrodiſius ah feiedelo̊m kegig ottan meg vakula kinek mikoron a zent longinoſ mondotta uolna hoǵ adzyg meg nem giogiulna myg o̊tet megh nem o̊letneie de az o̊ imačagaert annak utanna zo̊me velagoſſaga meg adatneiekh Azonnal el uetete feiet ſez utan oda vitetue*n* magat az oktauianoſ ahol a zent longinoſnak teſteh fekzik uala reiaia borulua a feiedelo̊m nagi ſirua kezde binet vadolni hogi || meg o̊lette volna o̊tet **219**
ſazonnal meg adatek zo̊menek velagoſſaga eſ meg kereztǒlkǒdue*n* nagi tiztoſſeggel el temettete az o̊ teſtet ſ diciretǒſ eledben vegezuen ez wrys az o̊ eleteth veue az o̊ro̊k bodogſagot kit engegio̊n minekǒnk is Atia fyu zent lelǒk Am*en* ugi legio̊*n*

---

a zenth Ioſefnek Azzonionk Maria Iegio̊ſenek eleterǒl kǒuetkǒzik az Iras

Zent Ioſef azzonionk Marianak iegio̊ſe Betleemben tamada dauid kiraľnak hazabol eſ Nemzečegebǒl az Azzu iſtapnak meg veragozaſabol eſ galamb kepeben teteiere zallaſabol a zent lelǒknek valaztatek vriſtentǒl a bodog zẘz Marianak zolgalattiara eh no̊mo̊ſ zwz ſirfiu mikoron a Sido piſpǒknek paranČolattiabol maganak iegizo̊tte volna meeg a zent Templomba Nazaretben viue a bodog zẘz Mariat az o̊ Anniahoz zent Anna azzonhoz eſ ot hagia o̊ kegig meneh Beetleemben hogi a meniekǒzo̊h napra kezẘlne hol mikoron keſǒt uolna ezo̊n idǒnek alatta gabriel Arkhangial azzonionkhoz bočattatek eſ zent lelǒknek čelekǒdeſebǒl fogada az elo̊ iſtennek fyat ſmikoron Ioſef heet holnapoknak utanna Nazaretbe teert volna terho̊ſnek lele a zentſego̊ſ zwzet de myert igaz embo̊r valah nem akara o̊tet megh zegio̊niteni hanem titkon el akarah Azzonionkat hagnia de vriſtennek ielo̊nteſebǒl meg ertuen hogi az elo̊ iſten fyaual volna temerdǒk eſ zeplǒtelen volna a magzatnak o̊ zent meheben valo fogadaſah || ſugi veue ozton haza **220**
meg eſkẘven o̊ uele ennek utanna hogi a čazar meg paranČolta volna Regiſtromba vennie mind ez velagon elo̊ embo̊rǒknek neuo̊ket eſ hogi maganak eſ Romayaknak eſkẘttetnenek mindo̊nǒket Beetleembe kezo̊rittetek menni zent Ioſef ſazzonionk eſ el meneh

veleh mert tugia vala hogi ot kellene az elő iſten fyanak zilettethni ot erdőmle az ő meg valtoiat leg előzer latni őleben venni kőrniűl meteltetnie eſ mikepen ioh eltető mind vronk Ieſuſrol ſmi*n*d az ő zenth Anniarol zorgalmatoſ gondot viſelnie eſ erodeſ előt őket egiptomba[m] vinni eh zent Ioſef erdőmle vronk Ieſust latni mith čelekődek giermők koraba ſmind egezh eleteben alč miuel kereſe eletet mineh ideig eelt legiőn iraſba nem lelyők de maga a zent Eua*n*geliomba meg vagion hogi vronk Ieſuſ mikoron tizenket eztendőſ vala meeg meg nem holt vala de ah mint Iraſban lelettetik bőith maſod honak előtte tizennegied napia*n* mulek kyh ez velagbol nagi boldogw̃l vronk Ieſuſnak ſaz ő zent Annianak ielőn voltogba eſ vitetek a zent Atiaknak limboſaba ſőnnet vronk menibe meneti napian az őrőg bodogſagban Amen

---

Zent Benedők Apat eleteről a

Benedők apat kinek eletet zent Gergől papa irta meg Nur-
221 ſianak tartomaniabol nőmőſ zilektől tamada kit mikoron || giermők koraban Romaba attak volnah az ő zilei a zabad tudomaniokra meeg ugian artatlan koraba el hagia ez velagot ſpuztaba zandekőzek mennie kith az ő daikaia fölőtte igen zeretue*n* el mene vele a varoſik kyh effidanak hiuattatik vala holot mikoron egi dagazto teknőt kőlčőn keruen a daika el tőrőt uolna tőrtenetből kezde nagi erőſſen raita ſirnya kyn eh nőmőſ giermők kőniőrwlue*n* zent benedők veue ah ket foltiat a tekőnőnek ſim̃atkozuan meg egezzite a tekőnőth eſ meg ada a daikanak őtet ſennek uta*n*na titkon el hagia a daikat eſ a puztaba mene a helire kih ſublakuſnak hiuattatik ſot lakek keet egeez eztendeig ſinki őteth nem tudua*n* ot lenni a Romanoſ barattol meg valua kih ő neki kenieret eſ vizet zolgaltat vala kit meg iriluе*n* azh őrdőg miert kőtelőn bočattia vala ahnagi mely verőmben ala az etelt italth ſ egi kiſ harangočkaual tezőn uala [oda ala] hyrt zent Benedőknek ah kőtel vegere kőtuen azt a kenier melle egizeer el tőre őtet egi kőuel de az vriſten maſ kepen kezde ő rola gondot viſelnie mikoron egi napon eh zent giermők imatkozneiek az ő Barlangiaba

egi čoka kepeben az ôrdôg kezde orczaia elöt ropoſnie kit zent
kereztnek iegieuel el ẘzuen tôle oly nagi buyaſagnak keuanſaga-
ual giula fel hoǵ ſoha annak elôtte oliant nem zenuedôth || vala 222
ſoha kih azonnal mezitelen vetközuen a tôuiſkek kôzze mene eſ
ot forgata magat mind adzyg myg [myg] meg ſebhôttetue*n* az ö
teſtet eſ veerbe keuerue*n* ah lelôknek ſebet meg giogita magaba
az napſagtol fogua ſoha ah fele kiſirtetôt tôbbe nem zenuede
Ennek vtanna lôn iſteni zerzeſbôl hogi az ö hire igen kih terẘle
eſ egi klaſtrombol ah baratok mind hozza menenek eſ miert nem
vala Apatiok feiedelmôke valaztak ôtet kih elözer iol lehet ellene
monda de ozton az ö koniôrgeſôkuel meg giôzetek eſ kôzigben
iôue de mikoron kemeniben tartatnaia velôk a Regulat honne*m*
annak elôtte meg banak hogi ôteth valaztottak uolna ſetetô mer-
get zerzenek borba hogi ôtet meg ôlneiek ſneki viuek a bort ſzent
Benedôk meg iegiôzuen a pohart zent kereztnek iegieuel azonnal
el tôrek min[d]t ha egi kôuel tôrte volna el ſmeg ertuen az ö dolgo-
kat ottan el meneh kôzzẘlôk eſ iſmegent a puztaba elebi heliere
[meneh] tere holot mikoron ſokan giultenek volna ö hozzaia eſ az ö
zent eletet hiuôn kôuetneiek tizenket kalaſtromokat rakata nekiôk eſ
mindinikben apatot zerze [nekiôk] ſmikoron egizer meg viſitalta volna
ôket egik klaſtromba egi baratot leleh kih miheliôn a tôb fraterôk
Imačagra aggiak vala magokat ottan ki megiôn vala kôzzẘlôk eſ
valami kezih dolgoth tezôn vala ſkezde zent Benedôk egizer ſmaz-
zer is zômlelnie Slata hat egi fekete zerečôn giermôk kapaianal
fogua vonzia kih ôtet az egihazbol kit imačagaual meg niere zent
Benedôk || hogi a zent frater Mauruſ eſ meg lathatnah s egiczer 223
kih iôuen vtanna zent Benedôk igen kezde iſtapiaual vernye ſaz
idôtôl fogua mindonkoron a frater meg marad uala vegik az
Imačagban eh zent embôr mikoron latnaia hogi a hegiôn valo
harom kalaſtromnak nem volna innia valo kwttiok eyel egi gier-
môkel kih menuen [eh zent embôr] a hol a yoh iſten ah kutakat
akara aſatnya harom kôueket tôn iegiẘl ſmeg beh teruen a klaſ-
tromba holta kelue parančola az Atiahfiaknak hogi meg aſnaiak a
kutakat a hol a kôueket helihôztette volna kit mikoron meg zer-
zôttek volna nagi ioh Innia valo kwtak lônek A me mikoron egizer
a placiduſ neuü giermôket vizre kẘlte volna ki is barat vala el
ragada ah vyz kit lelôgbe*n* eh zent embor meg latua*n* hozza hiuata
a frater Mauruſt ſmeg monda neki eſ parančola [neki] hogi a gier-

mo̊kőt meg zabaditanaia ſamaz nagi hamar el fordulua*n* előle
zent Benedo̊knek eſ latua*n* hogi a giermo̊k zinte bele halna
immar alitua*n* eh zent Mauruſ hogi a fo̊ld zino̊n volna beh mene
a mely ſ vyzre ſmeg ragada haiat a giermo̊knek ſistőkenel fogua
kih hoza a partra ſaz uta*n* veue ezebe hogi a vyz zino̊n iart volna
kit az vriſten az engődelmeſſegnek iozagaert teth vala ő uele a
florenciuſ pap Iriluen a zent Benedőknek hiret neuet eſ zenčeget
meroggel čenalt kenieret kẘlde o̊ neki kit a maz nagi hala adaſſal
veue*n* ő tole az vta*n* a hollonak vete me*r*t meg ertőtte vala zent
lelőktől ez dolgot eſ paranšola a hollonak hogi oli helire vinneie
224 hogi ſoha || oda embőr nem mehetne ſazonnal óraba veuen a hollo
a kenieret nagi mezze el viue ſmeg teruen harmad napon ugi vo̊n
etelt az ő kezeből kit ezeben veuen a florenciuſ pap het leaniokat
zerze hogi mezitelen iaczodnahnak a klaſtromnak kertebe hogi fel
giulnanak a fraterők buyaſſagra kit latua*n* eh zent Benedo̊k neki-
ket az Atiafyak kőzzv̊l fel veuen uele ſ az Iričegnek helt aduan
Maſ hellire mene lakoznya ſleg azonnal ah papnak mulato haza el
dőle eſ meg o̊leh [meg o̊le] a papot nem az ellenſegőt valtoztatuan
el ez nőmőſ zent Atia de a helt a mely lőlki romlaſnak oka lehet uala
nagi ſok haboruſagokat zenuede o̊rdőgtől eh zent Benedo̊k Apat
de az vriſten mindo̊nből kih zabadittia vala Io̊uendo̊ mondaſnak
lo̊lket iſ vaľiia uala ez zent Iambor kit meg akaruan egizer bizo-
nitani a Totilla gottoſoknak kiraľia egi fegiuerőſet kirali ruhaiba
fel o̊ltőztete eſ nagi ſeregőt ada uele ſeh zent Benedo̊k Apathoz
kẘlde ugi mint o̊nno̊n magah volna a kirali kit mikoron latna
immar a kalaſtromhoz kőzel io̊nie meg izenie nekih mondua*n*
Veſſe leh a kirali ruhakat rolah mert nem illeti ο̊tet kit haluan a
zolgah igen meg zegio̊nluen magat ah kiraľhoz tereh hatalma vala eh
zent Benedo̊knek az o̊rdo̊ko̊n eſ kih a meh mikoron egi deagből
kiẘzte uolna az o̊rdőgőt eſ meg paranšoltah volna hogi papi
zenčego̊ket fel ne venneh mert iſmegent ottan bele menneh egi keueſ
225 időh el mulua*n* nem gondola a paranšolatt||al a deak ſmikoro*n*
papi zenčegőt fel vetth volna meg bele mene az o̊rdőg ſmind adzig
giőttre myg ez velagbol kih mulek Nagi Alamiſnalkodaſokat tezo̊n
uala eh zent Benedo̊k Apat ſhallattakat is tamaztua*n* ſokakat ez
velagnak meg vtalaſara hoz vala halalanak napiat maſ kalaſtro̊m-
bel[i] Baratoknak is meg ielo̊nte hatod napal kih mulaſanak elo̊tte
meg nittata ah koporſot ſazo*n*nal még kezde korulnia ſheted

napon az egihazba vitete magat eſ ot konmunikaluan ſmagat meg kenettetuen eſ imatkozua*n* ugian a fraterők kezo̊gben kih můlek ez velagbol mikoro*n* vronk ziletefenek vtanna o̊t zaz ſtizen niolcz eztendőben irnanak ſueue az o̊rők bodogſagot kit engegio̊n neko̊nk is Atia fyu zent lelo̊k Amen vgi legiőn

---

Giumo̊lč olto Bodog Azzoni napiarol valo tanuſag ko̊uetkőzik immar

Ah mai zent Innep vronk Ieſuſ embo̊rre letelenek hirdeteſenek neueztetik mert ez mai napon ielo̊nte meg ezth zent Gabriel Angial ah bodog zẘz Marianak kyh a me mikoro*n* harom eztendo̊ſ koratol fogua tizen negi eztendo̊ſ koraiglan a to̊b zizekuel mind vrnak Templomaba lakot volna fogadaſt to̊n vriſtennek hogi o̊rők zẘzeſego̊th tartana ha az iſten maſ keppen ne*m* zero̊zneie de myert a yoh iſten ſok okaerth el vegezte uala hogi firfinak iegio̊ztetneiek ſielo̊ſben a zẘz Ioſefnek mikoron Attianak || hazanal lak- 226 neiek zent Gabriel Arkhangial hozzaia menuen meg hirdete hogi az Iſtennek fyah meheben zallana eſ Anniaua valaztotta volna o̊tet kih melle imez hat dolgokat laſſok meg E l ő z e r az ido̊nek alkolmaſ voltat kiben az iſten fyanak embo̊rreh kelle Lennye Maſodzer a ko̊uetnek no̊mo̊ſ voltat harmadzer a ko̊ueto̊t kẘldo̊nek meltoſagath Negiedzer a helinek alkolmaſſagath O̊to̊dzer a zwznek zentſego̊ſ voltat kiho̊z a ko̊uet bočattatek hatodzer a ko̊uetſegnek vyhſagat az elſo̊ melle tunnonk kellh hogi kereztőlo̊ Ianoſnak fogontataſa vtan az edo̊ſ vronk Ieſuſnak fogontataſa lo̊n hatod holnapon harom okaert elo̊zer ah zamnak tekelleto̊ſ voltaert mert hat zaam keet harombol zero̊ztetik kiben az vronk embo̊rre letelenek tekelleto̊ſſege mutattatik kiben Imeh harom mind egye lo̊n az o̊rőkke valo Iſtenſeg vronknak uyonnan tero̊mto̊t lo̊lke eſ az o̊ zent teſte kih Adamtol zarmaztatek ſeh ket termezet iſteni eſ embo̊ri kik vronknak egi zo̊meliet zerzik M a ſ o d zer az embo̊rnek tero̊mteſeert me*r*t mikepen Adamot az vriſten zẘz fo̊ldbo̊l tero̊mte hatod napon ezo̊nkepen az elo̊ iſtennek fyanak kito̊l A menio̊rzagnak fyainak el kel vala ſokaſoginio̊k o̊t ezo̊r ſzaz eſ kilenczven

kilencz eztendôk utan kelle emborre harmadzer a termezetnek
megh vyulaſaert mert az iſten fya vronk Ieſus az idôben akara
emborre Lennie meli idôben mindôn fôldi allatok meg vyülnak
227 ehben azth mutatuan hogi az ô zent embôrſegenek myat||ta mind fôl-
diek ſmind mennieihek meg vyulnak M a s o d k i t meg kelh lat-
nonk az el bočatotnak az az a kôuetnek nômôſ volta mert ez
Gabriel Arkangial vala kih igen alkolmaſ vala harom okaert
elôzer ah zeertartaſ felôl hogi [ert] mikepen a gonoz Angial hai-
totta vala az elſô Aniankat ah binreh ezônkepen ioh Angiaſ hai-
tanaia a bodog zẅznek akarattiat az iſten igeienek fogadaſara
Maſodzer a zẅz felôl mert zent Ieronimoſnak mondaſa zerent az
Angialoknak rakonſag a zizeſeg azert teſtdben elhnye teſti giônio-
rwſeg nekẅl nem fôldi elet de menniei harmadzer Angialnak kelle
a kôuetnek lennie a vegert mert vronk Ieſuſnak embôrre letele
ezert lezôn vala hogi az Angiali romlaſ Iduôzẅlendô embôrôgbôl
eppittetneiek megh ezert mongia zent Gergôli doktor hogi a
Gabriel Angial a fôlſô karbeli volt mert felſegôſ ôrômet iôt vala
hirdetnie mind a zwznek ſmind az Angialoknak teſti Abrazadban
ielônek kegig hogi a lataſ bizonioſb lenne mert a teſti lataſok
bizonioſbak eſ hogi az eſmeret telieſb Lenne mert meeg a lelôk
zerent valo lataſokiſ ioban eſmertetnek meg ah teſti lataſbol
H a r m a d i k kit meg kelh ertenônk a kôuetôth el bočatonak
hatalma kih az vriſten mert a zent Gabriel Arkhangialt Atia iſten
kẅlde a bodog zẅzhôz kih az ô veghetetlen hatalmaſſagat meg
mutata az edôſ mariaban mikoron čudakepen zẅzen fogattata eſ
zilettete veleh az kriſtuſt ô termezet zerent valo egi fyat bočatta-
tek Gabriel Arkhangial az vronktol eſ az elô iſten fyatol kih az ô
228 čudalatoſ bôlčeſeget meg mutata az ô zent Anniaban mi||koron az
ô zent meheben meg maraduan az zeplôtelenſeegbe tuda zallani
eſ onnan ez velagba ky iônie a zent lelôktôl is bočattatek a bodog
zẅz Mariahoz Gabriel Arkhangial kih az ô nagi kegiôſ voltat meg
mutata ô benne ehbe hogi binnekẅl fogattata az iſteni magzatot
ô vele N e g i e d z e r az iſten fyanak emborreh Letelehôz zwgſeg
vala a varoſ ki nazaretnek hiuattatneiek mert ô veragnak magiaraz-
tatik hogi eh keppen mind a heli ſmind az idôh igienlô alkolmaſſagba
lenne ehre mongia zent Bernald verag ziletek a veragtol veragba eſ
veragnak ideien Ô t ô d k i t meg kelh tunnonk a Bodog zẅznek
zenčege kih az vriſtennek kôuetet nagi tiztôſſeggel fogada merth a

zwͤz telieſ vala malaztal eſ iſtennel kinek io elkwͤlče eſ zenčege el halatta uala mindoͤn emboͤroͤknek eſ Angialoknak zenčeget kih čak egiedwͤl telieſ emboͤri nemzetert kegielmet lele az iſteni felſegnek eloͤtte meli zwzet akara az oͤroͤk bizonſag a zwz Ioſefnek Iegizenie Ieloͤſ okokert eloͤzer hogi az iſten fyanak emboͤrre letele oͤrdoͤgtoͤl el titkoltatneiek mert ſoha oͤrdoͤg oli koͤzel nem bočattatek az edoͤſ Mariahoz hogi meg erthette volna hogi oͤ vronk Ieſuſnak zwz Annia volna myg vronk eleh ſehre nem hiheti vala a Ieſuſt iſten fyanak oͤrdoͤg lennye hogi lattia uala Azzonionkat hazaſſagnak allapattiaba lenni miert tugia vala hoǵ az iſten fyanak zwͤztoͤl kellene zilettetnie Maſodzer hogi az iſteni paranǒolatot az Atiaknak eſ Aniaknak tiztoͤleſeroͤl kit adot vala meg tartanaia vronk Ieſus mert toͤruenzerent megh kel vala Annak az oͤ toͤruenbe koͤueztetni a meli Azzoni allat nem hazaſſagba Leuen m|| *)

---

*) Itt hézag van.

229 *) Oluaſtatic mas Pelda es. vala eg ziz ky mind az ő ifivſagatvl fogva zolgala az vr iſtennec de maga neminemv lelki fel fvalkodas az az kevelſeg vala ő benne önön maganac kellemetes ſegeré ki ivta az ő vtoſo oraiara. az az halalara. es az helnec az holot lakozik vala piſpôke önön zomelere meg latogatia vala ötet es idvezzitennec zent teſtevel az otari zentſegel elteti vala ötet es az ziznec ő nag zentſeges eletinec okaiert monda az piſpöc az körnvl allo nepecnec. Meltan: vgmond ez mai nap nag thiſtöſſegel zolgalando. meľ napon es ez aitatos zent ziz meg halando: ezt halvan az ziz fel fvalködec az ő zivebe es öneky len igen kellemetes az piſpöcnec ő mondaſa es leg ottan meg hala. es harmicz nap el mvlvan ielönec az piſpöcnec mondvan hog öröke el karhozot
230 vona čak az eg binert. az lelki kevelſegert || ki en bennem vala en halalomnac ideien mikoron hallam hog te engemet dichez vala ezt meg mondvan el enńezek: Meg es oluaſtatic eg Pelda Vala eg igen nag kazdag ember es meg korvla halalra es kezde az ő kazdagſagitvl ſegeczſeget kernye [mo] mikoron kegig nem valhatot vona. monda eſmeg leg ottan: O ti hazvg kazdagſagoc mind en telies zivemmel en titöket thiztöltelec es zerettelec es mikoron en el nag zikſegben legiec vettetven. en titvletöc valami tanaczkot avag legeczſeget nem valhatoc. de inkab im ioľ latom hog kezzek vattoc engemet el hadnya. ſem akartoc engemet követni. azert en es el hadlac es meg vtallac titöket. es ezzeket meg mondvan minden ő iozagit zegeńecnec oztogata: es ozton iol hala meg Amen Imag eretem aldot ziz katherina es mong Aue Mariat ihs ||

*) Második kéz írása.

*) Igen gonoz veget vecz Mert ez harmac igen nag zorgalma- 231
toſſaggal meg tartando minden zerzetes embertvl : tvgnya mint
hog az ŏ zivet iol meg ŏrizze ideiet haznalatoſſon kŏche el. es min-
den dolgat io vegre tegie : Tovaba gondoliad meg meľ igen tvnia
votal az zent imagſagban. es az zent iraſnac oluaſaſaba. es az kezi
dolognac foglaſaba : Ez harmacba kel temagadat zeretetefen fog-
lalnod : ha kevanz : adnya az aldot iſtennec haznalatos es kevanatos
gŏmŏlchŏt az te halalodnac ideien : Megis gondoliad meg tovaba :
hog meľ igen tvnia es reſt votal az penitencyanac tartaſara es az
binecnec ellene allaſaba es az iſteni iozagocnak ha[ſ]znalaſaba. mert
bizoṅaval en zeretŏ atiamfya meg kel teneked zereteteſſen ſirat-
nod az te bineidet : es ŏrdŏgnec ŏ : || chalardſagos keſertetit el kel 232
tavoztatnod. es igekŏziel haznalnod eǵ iozakrvl mas iozagra hog
bee mehes az igeretnec fŏldebe az az meṅecnec orzagaba. hog ha
kedig meges ioban kevanod temagadat meg eſmerned zikſeg tehat
hog meg gondoliad hog ha te benned nevekedic ez velagy hitſagoc-
nak kevanſaga es gŏnŏrvſege : Mert bizoṅaval akoron nevekedic
az zerzetes azzonnokba az teztnec kevanſaga edes es io illatu
etkeket mikoron kevan : es mikon kevan lag es dragalatos ŏtŏ-
zeteket es mikoron kevan teſty bviaſagra intŏ bezedeket halgatnya
Vay bizoṅaval akoron nevekedic az aldot criſtoſnac iegeſebe es
zolgalo leiannaba ez velagi hitſagocnac gŏnŏrvſeges kevanſaga
mikoron kevnia hog legiŏn emberecnec zeretetibe es kedvebe es
kevan embŏrŏktul valo tiztŏſſegtetelt es dicheretet. No azert ||
mind ez felvl meg mondottakat el kel tavoztatni az criſtos ieſuſnac 233
zolgalo leiaṅanac mikepen halalos merget mert ezzek minden
gonozſagocnak gŏkeri es fvndamentomi ezeket mondia zent
Bonaventura atiank Touaba hog ha meges temagadnac bizzomb es
tekeleteſb eſmeretit kevanod tehat harmadzor zeretetezen gondol-
iad meg. ha nevekednec te benned haragvſſagoc. alnokſagoc. Iregſe-
gek. Ragalmaſſagot es ioravalo reſtſegec halgaſſad zereteteſen
atiamfya melieked mondoc Mert bizon akoron nevekednec az zer-
zeteſben az haragvſſagok mikoron. Avag lelkevel. avag zivevel. Avag
kevanſagaval. avag iegel Avag orchaiaval. avag bezedevel. az ŏ atia-
fyahoz. dagalt avag gvlŏſeget zivezerent mutat. Es a koron neveke-

*) Eleje nincs meg.

234 dic az iregſeg az zerzetes azzonba mikoron vigad : ‖ Az ŏ atiafya-
nac haborvſagarvl es az ŏ elŏmentervl bankodic es az ŏ benne
valo iamborſagot ire[g]dly Es Tovaba. akoron nevekŏdic az ioravalo
reſtſeg az zerzeteſben mikoron leiend lankat zvnodozo hivolkodo
az zent miſen aitatlan. es az ŏ Celaiaba felelmes. mind ezeket
az criſtos ieſuſnac Iegeſynek el kel tauoztatniok mikepen az mer-
ges kigot mert ezŏkben al mind az teſtnec es az lelecnec es veze-
delme No azert az aldot ieſuſnac zerete zolgalo leiańa hog ha
kevanz te magadnac tekeletes eſmeretere ivtny tery az te zivedhez
es tanvľ meg tiztitanok az te lelkedet Gondoliad meg mi leg mert
vag eǵ gane zag mi votal mert ſemmi mye kel lènned mert porra
235 es hamvia : Haliad azert az aitatos zent Bernardnac ‖ ŏ mezel folio
mondaſa̤t ky ez kepen tanit mondva*n* az te lelkednec egez volta-
hoz leg zorgalmatos mivelkŏdŏie vg hoǵ az te eletedet zenetlen
hańnad veſſed meg es gondoliad meg zereteteſen menere napon-
kent haznalz az iſteni iozagocba es menere fogatkozol minemv
leg erkvchŏdben es kavanſagidba meľ haſonlatos az vr iſtenhŏz
es haſonlatlan O en edes iſtenem meľ igen vezedelmes az zerze-
teſbe ſokat akarni tvdnya es ŏ magad nem tvdnya o mel igen
kezel vagion az oľ zerzetes az ŏ lelkenec vezedelmehez ki maſnac
eletervl zertelen tvdakozo es az ŏ atiafyanac lelki eſmeretinec
meg ragalmazoia mert ŏ magat nem tvgia es maſt itel es rag O
en edes vram ieſus honnan vaǵon eľ nag vakſag az zerzeteſben
236 mert ime okoſaga ‖ vagon de myert hog az ŏ lelke elvontatot ez
velagi zertelen kevanſagnac myatta es annak okaiert nem terhet
az ŏ lelki eſmeretehez No azert miden eǵeb iraſokat hatra hagvan
en azt mondon ki ki mi*n*d az ŏ eletenec eſmeretehŏz laſſon Mert
az zent Bernad is ezŏn keri vala az vriſten mindenkoron az ŏ
imadſagba : mondvan En edes iſtenem ag enneke*m* oľ malaſtoth
hog ſemmit egiebet ne tvdiac ſe teheſſec hanem hog čak enma-
gamat eſmerheſſem meg Oluaſtatic pelda es ez mele zent Ferencz
atia*n*crvl ky mikoron menne eg napon az ŏ tarſaval az vton az ŏ
zentſeget meg akara bizonitany es monda neky. frater Ferencz.
Honnan vagion ez hogi ime mind ez velag te vtannad eredet
237 mikoron te ne leg igen nag tvdomańv. Sem igen ‖ zep termetv. fel
fohazkodec zent Ferencz atianc es monda. Bizon igen ioľ mo*n*dod
Azert en azt mondom te neked hog mind ez velagon ſinchen
nagiob bines ember en nalamnal monda az ŏ tarſa mire mondod

ezt en io atiam felele zent Ferencz atianc Arra mondo*m* en zerető atiamfya Mert ha az vriſten ata vona az malaſtot akar meľ vtalatos teremtet allatianac kit en nekem ńauaľasnac adoth nem tala*n*tam ioban zolgalna az ő zent iſtenſeget. ezt haluan az ő tarſa le eſſec terdlre előte es culpaiad monda ő neky es ſoha tovaba nem merezkődec keſerteny Mind ezből azert ezzvncbe vehetiőc hog meľ igen bodog ember az ky inkab ő magat iteli meg hog nem mint maſth Amen ieſus xpvs ||

Oluaſtatic eth az zent iras az halalnac meg gondolaſrvl ekepen. 238

O halal meľ igen keſerv at te meg emlekőzetet mert bizonńaval ſoha nem vot ſem lezzen oľ eres kinec atal ne kelien menny az te kapvdo*n*: No azert zerete atiamfya bizon igen hamar lezzen te veled ez dolog. laſſad azert mikepen vallod avag tartod te magadat mert ime ima ember vagion es honnap nem ielonic mikoron kedig el vetetendic az zőmnec előle az elmeből is hamar ki megen O azert az emberi zivnec vacſaga es tompaſaga hog čak ez ielen valokat gondolia es az ivvendőchez inkab nem lath. Vay bizonńaval atiamfya vg keleńe te magadat tartanod minden te gondolatodba es tetemeńegbe || oľ mint ezen meg halando vonal: 239
mert ha io conſienciad lelki eſmereted vona bizonńaval nem igen ſelned az halalt mert iob embernec az bineket el tavoztatni hog nem mint az halaltvl felny mert ha ma kez nem vag az te halalodhoz mikepen tahat honnap lez keez mert az honnapi nap bizontalan es azert mit tvčz benne hog ha az honnapi napot ered O azert en edes vram iſtenem mit haznal minekvnc ſokaig elnvnc ez velagba mikoron el igen keveſſe ivbitioc meg az mi eletvnket. Iay azert mert bizon az hoziv elet nem mindenkoron iobit embert meg. de inkab az bint tőbity es az kent eregbiti. Vay ha azert en edes vra*m* iſten čak eg napon eltvnc vona iol ez velagon mert am*m*i zerzetbe meneſvncnec || ſok eztendei zamlaltatnac de am*m*i 240
eletvnnec k meg iobitaſanac keves gőmőčhe avag haznalatia vagion. Azert mo*n*dia az aitatos zent Bernard: Bizonnaval ezt meg

leltem az zent iraſba*n* hog ſoha ninčhen gonoſb mint ki az zer-
zetbe fogatkozik meg. es iob ninčhen ezenkepen mint ki az zer-
zetbe haznal az az iol el̓ No azert hog ha felelmes meg halnya ne
talantam vezedelmeſb ſokaig elnye Bodog az ol̓ ember ki minden-
koron az ő halalanac oraiat ő zőmei előt tartia es napon ken zerzi
az meg halaſra őnő*n* magat mert ha te latal valamikoron meg halo
embert Gondoliad mer tenekedes azon vton kel el menned miko-
ron azert regel leied alihad hog eztvet nem erőd eztve kegig
241 leven ne || merezkődiel te magadnac az hollali napot igernőd no
azert mindenkoron ke[s]zleg es az kepen ely hog ſoha tegedet az
halal keztelennec ne leliőn Mert igen ſoka hertelen meg halnac.
mert az oraba kibe nem alitatnec embernec fya el ivvendő Miko-
ron azert az vtoſo vra el ivvend igen kezdez maſ kepen ertened
mind az te telies el mvlth eretetrvl. es igen bankodol hog el̓
igen tvńa es lankat votal az iſteni io mivelkődetőcre O en edes
vram iſtenem ki igen bodog es bvčz ki maſtan a kepen igekőzik
elnye minemvnec akarna es kevanna halalanak ideien leletetnye
O mel̓ igen naǵ bizodalmat es batorſagot ad. bodogſagoſon meg
halaſra ez vezedelmes velagnac tekeletes meg vtalaſſa es az iſteni
242 iozagocban valo haznalaſnak || buzgoſagos kevanaſa az fegemne(?)
zereteti. Penitencia tartaſnac mvkaia engedelmeſſegnec kez vota.
embernec ő tvlaldon akaratianac meg tagadaſa. es az aldot criſtos
ieſuſnac zereteteiert mindennemv haborvſagnak el zenvedeſe. O en
edes atiamfya bizonńaval igen ſok iokat tehečz mig egesſegbe vag
de ha meg korvlandaz ne*m* tvdom mit tehečz mert az korſagbol
keveſek iobitiac ő eletőket meg ezenkepen azoc is kik ſok zaran-
docſagot iarnac igen ritkan zentőltetnec meg avag zente leznec
No azert bator atiamfya ne akai biznod te atiadfyaba ſe fele
baratodba ſe kedeg ivvendőre at te idveſſegedet ne halogaſſad
mert bizonńaval hamarab el feletkőzne te rvlad emberec hog ||
243 nem mint te alitanad. Iob azert maſtan mig ez garlo velagba vag
az te lelkődnec idveſſegehez latnod es valami iot előve bočhadnod
hog nem mi*n*t egiebecnec ſegetſegeben biznod mert ha te magad-
ert maſtan nem vag zorgalmatos tehat ki lezzen te eretet ivven-
dőbe zorgalmatos. Maſtan igen dragalatos időd vagion atia*m*fya de
iay hog el igen haznalatla*n* el kőtőd mel időbe erdőmhetned hon-
nan ozton őrőke elnel̓ Mert bizonńaval el iv az nap[a] mikoron te
a te eletetnec meg iobitaſara čak eǵ orat kevannal es nem tvdom

hog ha čak aztes meg ńerheted No azerth zerető atiamfya meľ
igen nag felemből es vezedemtvl zabadithatod meg || te magadat 244
ha maſtan mindenkoron felelmes es ketseges leiendes at te hala-
lodrvl Tanvľ maſtan akepen elnőd minemvnek kevannal leletted-
nőd halalodnak ideien es hog akoron inkab vigadhas hoǵ nem
mint felnel Tanvľ maſtan ez velagnac meg halni. hog akoron kez
ig elni az aldot ieſuſſal. Igekőziel maſtan mindeneket meg vtalnod
hog halalodnac ideien zabadon mehes az criſtos ieſuſhoz Gőtőrd-
meg maſtan at te teſtődet az penitencia tartaſnac myatta hog
ozton akoron leheſſen ketſegnelkil valo bizon remeiſeged. O te hit
kaba mit gondolod azt hog ſokat eliz mikoron čak eg batorſagos
napod ſe legen O meľ igen ſokan ez kepen meg čhalattatanac es
ketſegben eſven az ő teſtőcből ky vottatanac Valion menezer halo-
tad || hog modotac mert imez ember tőrnec miiata eſőt. imez viz- 245
ben hot. amaz magaſſagrvl eſőt es niaka ki zegőt. amaz even meg
fvlt nemeľ tiznec myatta. nemeľ fegvernec myatta. nemeľ dőg
halalnac myatta. nemeľ tolvainac myatta vezőt el. es ezenkepen
mindőnőcnec az halal vege es emberecnec ő eletőc mikepen az
arnic avag az fyzt el mvlic No azert ki emlekőzic meg te rvlad
halalodnac vtanna. es valion ki imad te erőtet. Tedel tedel maſtan
zerető atiamfya valami iot tehečz mert bizon ſenkinek nem irtac
meg mikoron kel meg halni. es mi kőveſſen az mi halalvnenac
vtatna. mikoron időd vagion gvičz temagadnac halhatatlan kaz-
dagſagokat Idvesſegetvl meg valva ſemmit ne gondoľ hanem čak
a meliek az aldot iſtennec tiztőſſegere vadnac gondoliad Zőrőź
maſta temagadnac bizon baratokat tiztőlven iſtennec || zentit hog 246
mikoron meg fogatkozol ez eletbe őc fogagianac az ő őrőke valo
lakodalmacba Tarchiad te magadat ez velagon mikepen zarandoc
es ivveven mert ez felecnec ez velagnac ő zorgalmatos kevanſaga-
hoz ſemmi gonioc ninčhen. es Touaba vg mond az aitatos zent
Bernard Tarchiad atiamfya tiztan es zabadon az te zivedet az
vr iſtenhoz. mert bizonńaval vg mond ninchen et ez vezedelmes
garlo velagon meg maradando varaſod. Hanem oda az az ammendő
hato iſtenhőz igengeteſſec naponkent atte fohatkozaſot es [z]ſiral-
mad. hog az te lelket te halalodnac vtanna erdőmteſſec bodogſago-
ſon mennye az aldot iſtenhoz kit agion minekvnch Atia es fyv es
zent lelőc őrőke Amen Oluaſtatic pelda is hog meľ igen bodog
ember az ő halalanac ideien ky || Iol el ez velagba. Vala eg puz- 247

taba lakozo zent atia. ki az o̊ ifyvſagatvl fogva az vr iſtennek zol-
galt vala. mikoron kedig meg ez vezedelmes velagon lakoznec
kezde az o̊ teſte az lelo̊cnec ellene kevanni. hog zegen meg eſmerte
vona hoǵ ſem*m*ikepen ellene nem alhatnac el mene az puztaba
holot nag kemeńen kezde elni es monda o̊ ziveben valion en edes
iſtenem ki tauoztathatia el ez velagnac vezedelmet. es zozatot halla
mondvan. az zent alazatoſſag čak es az zivnec o̊ tiztan valo meg
orizeſe ezt haľva*n* kezde annal is kemenben elni vg annera hog
čak az fy go̊kerbe is keveſet etnnec es naponkent nag ſiralmas
imagſagal imatkozik vala az vriſtenho̊z mondvan En edes tero̊m-
to̊m tarčz meg engemet az te zent malaztotba es tekelied meg en
bennem az te zent akaratodat. Az pokolbeli o̊rdo̊k kedig myert hog
248 ſem zant ſem kapal meg iredle ez zent iambornac o̊ nag thizta || eletit
kezde fo̊lo̊te igen keſerteni o̊tet az hitvan tezti kevanſagal. miko-
ron kedig ez zent iambor igen fo̊lo̊te go̊tretnek el megen vala
hog latna hog ſem*m*ikepe*n* ellene nem alhatnac az nag ſirv tvis
bocrocba es annera el go̊tri vala az o̊ teſtet hog ſemminemv ep
nem lezzen vala benne es modia vala az o̊ teſtenec O en io teztem
vigag es go̊no̊rko̊diel mert im ez at te zereto̊d ezen kezben eſmeg
nag fohaſkodaſokal keri vala az vr iſte*n*t hog o̊tet meg tartana az
o̊ teſtenec tiztaſagaba Latvan kedig az vr iſten az o̊ nag go̊trelmet
es ſiraſat meg zabadita tvle es o̊rdo̊g mind o̊ meſterſegevel meg
galaztatec De mikoron imar ivtot vona o̊ halalara. kezde az o̊ lelke
igen felni es rettegni az halaltvl magaba terven ez zent iambor
249 monda O en io lelkem mire felo̊d te el igen az halalt mine' || de
hetven harom eztendeie vagion ne hog te az vriſtent ez puztaba
zolgalod meg es felſe az halaltvl? No azert meń ki bizvan az te
edes iſteno̊dho̊z kit te zolgaltal ez bezedecko̊zo̊t az o̊ bodoglelket
ki bočata meľ lelket veven az zent Angaloc nag vigaſagal vivec
az o̊ro̊ke valo bodogſagba hol ot o̊ro̊kvl o̊ro̊ke vidag: Amen Mas
Pelda oluaſtatic az gonozoknac vezedelmes halalocrvl. Vala Spole-
tomnac varaſaba eg igen zep termetv leianzv ki minden koron
ez velagi hitſagocra igeko̊zik vala ſemmit nem gondoluan az
o̊ro̊ke valo ivvendo̊ elettel eg ido̊be korſagal meg veretetec az vriſ-
tentvľ lelki idveſſeges inteſo̊ket igen vtal vala es ingen ſem akaria
vala halanya mikoron kedig az korſag igen nagion meg hatalma-
250 zot vona rayta es meg eſmerte vona ez bodogtalan leianzv || hog
az o̊ halala rakon ko̊zel vona zońetlenvl kezde az o̊ ańńat kerni

hog fel o̊to̊ztetne o̊tet az o̊ dragalatos rvhaiaba kivel zokot vala o̊ elnye es fel o̊to̊ztetven iǵerne vtet oľ mint meńeko̊zo̊be akarna vinye Az o̊ anńa reia engede es meg teve azt ammit az o̊ leańa kevan vala. O az vr iſtennec čhodolatos rettenetos iteleti O el amelkodando rettenetos vezedelmes mondas hog ez kepe*n* fel o̊to̊ztetven fekv*n*nec fel fohazkodvan nag ſiraſſal kezde mondani ez hitſagos leianzv. Iay vgmo*n*d ennekem mert ime en meg haloc ky eľien igen zep vagiok es ekes ky minden kizdetſegemtvl fogva neveko̊dtem es tartatam nag genǵeſegben es imar im meg halok eľ igen genkeſeges ifyvſagomba ezo̊ket halvan az ko̊rnvľ alloc mondnac vala o̊ neky || *)

Oluaſtatic eth az Iras zent Bana*ventu*ra atianc- **251**
nac ko̊nvebo̊l az alazatoſſagrvl:

Valameľ ember kevanńa az o̊ tvlaidon fogatkozaſit meg eſmerny avag o̊ zivenec zo̊meivel meg Latnya zikſeg ez eľieten embernec o̊ magat bizonńal meg alaznya az hatalmas iſtennec keze ala Azert tegedet criſtoſnac zolgalo Leiańa intlec hog at te garloſagidat es fogatkozaſidat meg eſmerven igen fo̊lo̊te meg alaziad at te Lelkedet es temagadnac vtalatos leg mert mikepen az zent Bernard mongia az alazatoſſag iozag kivel ember o̊maganac bizon meg eſmeretinec myatta o̊nmaganac vtalatos ez fele vtalatoſſagal fenlec az bodogſagos zent Ferenčz atianc ezt zerete es kereſe o̊ zerzeteſſegetvl fogva mind halalaiglan ennec myata hagia el ez velagot es Ez iozaoth fo̊lo̊te igen tanvliad meg az aldot ieſvſtvl || mert o̊ vgmond Tanuliatoc en tvlem mert en keges vagiok es **252**
alazatos ziw mert valaki egieb iozagokat gwit az zent alazatoſſagnekvl igaz oliatent mikepen ha az tenerent hordozna az poluat az zelo̊nt mint zent Gergo̊l mo*n*gia Mert mikepen minden binnek kezdeti ez kevelſeg vgian ezzenkepen minden [binnec] iozagocnac fondamentoma az zent alazatoſſag Tanuľ kedig. bizonńal lennye alazatos nem čhalard es hazzvg kepen kirvl vgmond az Bwčz vagion ki alnoc kepen v magat meg alazia de maga az o̊ lelke avag

---

*) Itt egy levél hiányzik.

zive telies alnocſagal es čhalardſagal Mert az bizon alazatos
mikepen az zent Bernard mongia kevan es akar meg vtaltatnya
es nem alazatoſnac mondatnya. No azert hog ha te criſtoſnac zerető
zolgalo Leiańa kevanz ivtnya az bizon alazatoſſagra zikſeg tene-
ked harom oſveńon avag vton iarnod avag mennőd :
Elſő őſven avag vth mondatatic az vriſtennec meg gondo-
253 laſa mert gondoliad || Az aldot iſtent mikepen minden iocnak
teromtőiet es mongiad azert ő neki. O edes ieſus aldot iſten min-
den mi mivelkődetincket te teted mi bennvnk. myert kedig elien
io az vr iſten hog ſemmi iot az ő ſegečhegenekvl es malaſtianekvl
nem tehetvnc az hog mindeneket ő neki kel tvladonitanvnc es
ſemmit nem mi magvncnak. meg gondolvan hog nem at te hatal-
maſſagod avag at te kezeidnec erőſſege tezzi az iokat kiket te teez
de az vr iſten te myattad mert ő terőmtőt minket es nem mi
mimagvnkat es ez fele meg gondolas el tőri mind azocnac ő kevel·
ſegőket kik vg mondnac Az mi kezeinc hatalmaſſok es nem az
iſten tette mind ezőke. ez fele kevelſeg rekezte ki Lucipert az menńei
dičhőſegtvl. mert nem gondolia vala Luciper hog ſemmiből terőm-
254 tetőt vona de inkab nezi vala az ő ekeſſeget az ő || zepſeget es
mikepen ekőſſvltetőt az ő őtőzeti avag rvhaia minden dragalatos
kővekel. es az ő zivenec kevelſege vtet fel fvalkotatta es myert hog
az kevelſegőt kőveti alazatoſſag azer leg ottan levetetec az ő
nemeſſeginec zekikől őrőke valo vtalatos zegenſeges helre es ki
vala az angalok kőzőt hatalmaſb es zeb len az őrdőgők kőzőt
ńavaliaſb es vtalatoſb O en edes iſtenem valion menen vadnac
maſtan Luciperőc es Lucipernec kővetői kevelſegnec fyai es
Leiany kiket ideiglen az vr iſten bekeſegel el zenved es el var
myert kediglen inkab el zenvedendőb legiőn az kevelſeg az kaz-
dagba hog nem mint az zegeńbe mikepen az zent Bernard mongia.
zikſeg azert teneked criſtoſnac zolgalo leiańanac igen alazatoſnak
lenned mert čak az zent alazatoſſag kellemeteſ az vr iſtennec
akar emberecben akar az angialocba Ne hidieg kedig hog az
255 zizeſſeg kellemetes vona az vr || Az zent alazatoſſagnekvl Mert
bizonńaval meg az zwz maria is nem vot vona iſtennec ańńa hog
ha kevelſeg leletetőt vona ő benne No bizon nem dičhekődik vala
az ő zizeſſegervl hanem alazatoſſagarvl mondvan. Tekinte az vriſten
az ő zolgalo leiańanak alazatoſſagat Azert mongia az aitatos
zent Bernard. Merezkődőm mondanem hog meg az ziz maria is

nem vot vona kellemetős az aldot iſtennec fyanac az ő alazatoſ-
ſaga nekvl O azert en edes vram iſtenem ky igen bodog ember az
az akinel vagion mert ez zent alazatoſſag oſ igen nag iozag hog
ſinki enekil meńńecnek orzagaba be nem mehet: O azert aldot Ieſus:

Maſod vth kin kel teneked iarnod criſtoſnac zerető zolgalo
leańa hog ha akarz ivtnod az tekeletes alazatoſſagra mondatatic az
criſtos Ieſuſnac meg emlekőzetinec Mert meg kel teneked iol ||
gondolnod az aldot criſtos Ieſuſ mikepen meg alaztatec mi*n*d az 256
zidalmas kerezt fanac halalanac nemeiglen. es annera len alazatos
hog oſ mint pocloſnac alitatnec Azert monda az izaias profeta
alitoc vgmond vtet oſ mint pocloſnac lennye es az vr iſtentvl meg
alaztatotnac. ſőt inkab annera meg alaztatatec hog az ő ideieben
ſemmi őnalanal vtalatoſbnak nem alitatic vala Azert mongia
azon iſaias profeta. nag alazatoſſagba vetetec el az ő itelete oſ
mi*n*t azt mondana Anne vala az aldot ieſuſnac ő alazatoſſaga es
vgannera vetőte vala ő magat emberecnec iteleti ala hog ſinki ő
rola igaz iteletot nem tenne ſem adna es hog ſinkitvl nem hitet-
hetnec bizon iſtennec lennye No azert hog ha ammi vrvnc es
meſtőrvnc eſ igen vtalatoſnac es zidalmaſnac alitatec ez velagon
minem de tehat nagobee || az zolga az ő vranal avag az tanitvan 257
az ő meſtőrenel. Ha azert criſtoſnac Leiania vag. ha tanitvańa vag
Leg vtalatoſ es Alazatos Mert O meſ igen vtalatos az oſ zerzetes az
vr iſtennec ki alavalo hitvan őtőzetet viſel es kevel zivet. O meſ
igen zidalmas vtalatos az oſ kereztien ember az aldot iſtennec
kit halia es latia az ő vrat az edes ieſuſt vtalatoſſnac es alaza-
toſnac es ő fel magaztalia az ő zivet es iar őnőn maganal ńago-
bacba es ćhodalatoſſocba Mi tovaba inkab meg vtalando es mićhoda
inkab nehezeben meg gőtrendő az criſtosnac zolgalo Leiańaba
mikepen hog az felſeges iſtennec fya az aldot ieſus len alavetőt
es az meg merteghetetlen iſten len kizded te kedeg ńavalias ferőg
es ivvendobe fergecnek etke merezkődől kevelkődnőd. Ez felecrvl
vg mond az zent Aguſton doctor. O vg mond ńavalias rothatando
bwr myre fvalkodol fel. O vtalatos bidőſſeg myre kevelkődől viſſel-
ven alazatos [fvt] feiet es || kevel zivet es tagot oſ mint azt mon- 258
dana nem illic: De Iay azert hog nem kővetiőc:

Harmad vt es vtoſo kin kel teneked iarnod o adot ieſuſnac
zerető iegeſe ha kevanz ivtnya az tekeletes alazatoſſagra. monda-
tatic tenőn magadnac meg nezeſe gondolaſa. Mert akoron nezed

meg te magadat zent Bonaventura atianc iria vala az ő hvganac.
mikoron vgmo*n*d meg gondolod honnan ivtel es hova meg No
azert gondoliad meg honnan ivtel es tvgiad hog az vezedelmnek
ſarabol es főldnec ham*v*abol es porabol terőmtetel es binbe eltel
es zanki vetőt vag az meńńei paradičhomnac bodogſagatvl. es ez
fele meg gondolas ki veti emberből az fel fvalkodaſnac lelket es ki
rekezti vg annera hog te es fel kaias az Daniel profetaval es mon-
giad O en edes vram iſtenem vagvnc maſtan alazatoſſoc mind
kőzőnſeges főldőn ammi bineinkert. Gondoliad meg tovaba hova
259 meg mert naponkent meg || el rothadaſra es porraletelre. mert bizon
atiamfya por vag es porra kel lennőd: No tahat mit kevelkődől
por es hamv ha ma vag honnap nem lee[s]z ha ma egezſegbe vag
honnap meg korvlhacz ha ma bwčz vag talantam honnap kabaia
bolonda Lehecz. ha te map beves vag az vr iſtennec malaztiaval
honnap ne talantam el vetethetic tvled ki čhoda azert az oľ ńava-
ľas kereztien embert ki merezkődic kevelkődnye mikoron laſſa
őnőn magat minden felől meg kernekőzőtnek lennye enne ſok
ńavaľaſſagokal es vezedelmekel No azert Tanvliatot O criſtos
ieſuſnac meg zentőlt zizei es iegeſi vallani alazatos lelket es zivet
alazatos iaraſt es viſelnye ala valo őtőzetőt Mert čak az zent
Alazatoſſagnac ő iozaga az ki az iſteni haragot meg enkezteli es
ki az vr iſtennec ő zent malaztiat meg leli Mert menevel inkab
260 nagiob || vag anneval nagoban te magadat mindenecben meg
alaziad es az vr iſtennec előte meg lelőd az ő zent mala[ſ]ztiat
eckepen Lele meg az aldot ziz maria is az vr iſtennec előte meg
az malaztot mikepen őnőn maga monda Tekinte vgmond az vr
iſten az ő zolgalo Leiańana alazatoſſagat nem čhodat hog az ala-
zatoſſag az zent zeretetnec helt ad avag zőrőz es embernec ő
elmeiet az hitſagoctvl ki rekezti Azert mongia az zent Agvſton
doctor menevel inkab vagvnc vgmond az kevelſegnec fel fvalkoda-
ſatvl ireſbec avag idegőmb. anneval vagvnc zent zeretetel teliesbec.
Es mikepen az vyz az hegrvl foľ az vőgekre ezenkepen az zent
lelőcnec malaztia foli az alazatoſſokra. es mikepen az vyz menevel
ſebőſben foľ anneval inkab le zal vgian ezenkepen valaki ő magat
telies zivevel meg alazia Anneval inkab kőzelget az vr iſtenhez es
meg ńeri az ő zent mala[ſ]ztiat Azert mo*n*gia Az Bwčz Az ő magat
261 meg alazonac imadſaga || Az egeket ataľ hatia es mind adiglan
ſem vigaztaltathatic meg miglen az aldoth felſeges iſtennec elei-

ben ivth mert az vr iſten az o̊tet felo̊cnec akaratiat meg tezzi es
az o̊ keremeſo̊ket meg halgatia. No azert inth az zent Bonaventura
atianc az alazatoſſagra mondvan O criſtos ieſuſnak zolgalo leiany
legieto̊c alazatoſſok hog ſoha az kevelſeget at tiziveto̊cbe bee ne
erezzeto̊k mert alazatos meſto̊rto̊c vot tvdnya mint az aldot ieſus.
Azzontoc es alazatos vot az dičho̊ſeges zizmaria mindenecnec
keralne azzonńa. Legieto̊c Alazatoſſoc. O criſtoſnac meg zento̊lt
iego̊ſi mert alazatos atiatoc vot tvdnya mint az bodogſagos zent
ferencz. anńatoc es alazatos vot tydnya mint az dičho̊ſeges zwz
zent clara minden nemv alazatosſagnac peldaia es tikőre de maga
vg legieto̊c alazatoſſoc hog atti alazatoſſagtocnak tikőre es tanuya
legio̊n az bizon || bekeſeg. mert az zent alazatoſſagnac o̊ iozaga 262
tekeletetic meg az bekeſegnec myatta. mert mondatatic az bizon
alazatoſnac lennye kihoz hozia nem ragaztatot leiend az zent beke-
ſeg. Azert mondia az zent Agoſton doctor kiny vgmond az criſtoſ-
nac zolgalo leianinac az o̊ zo̊mo̊knec eleiben tenye az fedelet. ala-
valo ruhaba iarnyoke es o̊ feio̊ket ala bočhatvan ez mind kiny de
az bizon alazatoſt meg bizonnitia az bekeſeg. Azert mongia az
Bwčz es atte alazatoſſagodba bekeſego̊d legio̊n De hog keſervſegel
zoliak zent Bonaventura atianc mongia ſoka[c]n vadnac kik az zer-
zetnek hazaba akarnac kevelko̊dni kik bizonńaval ez velagon nem
egiebec hanem zegeno̊c es alazatoſſok votanac Azert mongia az Aita-
tos zent Bernard es. Latoc vg mond oliat kirvl en fo̊lo̊te igen banko-
dom mert ez velagnac o̊ kevanſagad es pompaſagat el hagvan. az
alazatoſſagnac oſkolaiaban az az zerzetnec hazaba nem čak egiec ||
Inkab tanvlnac kevelſeget Ragalmaſſagoth iregſeget bekete- 263
lenſeget vadoſſagot v feſlo̊tſeget hod nem mint iſteni iozagot. de
Iay ez felecnek mert bizonńaval iob vot vona hog ha inkab az
zerzetnec rvhaiat ſoha čak zemo̊ckel ſem lattac vona hod nem
mi*n*t ez kepen elnenec : No azert intlec en tegedet en zereto̊ hvgom
zent Bonaventura atianc iria vala az o̊ hvganac. es mind tito̊ket
criſtoſnac meg zento̊lt zizey hog at ti alazatoſſagtokat zizeſſegben
es azti zizeſſegto̊ket alazatoſſagban meg tarčhiatok. Mert az alaza-
toſſag egieſſo̊lt avag egieivlt az zizeſſecho̊z mikepen az dragalatos
kw avag go̊ng az arańba be foglaltatot Azert mongia az zent
Bernard Igo̊n zep eǵbe eǵelvles az zezeſſeg az zent alazatoſſaghoz
es fo̊lo̊te igen kellemetes az vr iſtennec az oſ lelo̊k kiben az ala-
zatoſſag aianlia az zizeſſeget es az zizeſſeg eko̊ſiti az alazatoſſagot.

Haliad meg azert en zerete hvgom at te atiadfyanac inteſſet ||
264 es haznalatos lezzen te neked fvſſel az kevel hvgoctvl mikepen az
merkes kigotvl vtaliad meg az kevel zizeket mikepen erdőgőket az
kevel emberecnec ő tarſagſagokat vgian vtaliad mikepen az hala-
los merget Es ha kerdőd myert Haliad meg az okat mert nemi-
nemv Bwcz ig iria meg az keveľſegőt mondvan: Minden keveľ el
viſelhetetlen az zőrzetnec hazaba. őtőzetebe főiőte valo. iaraſaba
zertelen. ńaka fel emelven. zomorv ő orchaiaban ő zőmei edeſſtova
villagoc az felſő helrvl zvgodic egiebnel ő magat az kevel ember
iobnac alitia lennye thiztőſſegőt az gőlekőzetbe nem tarth No azert
criſtoſnac ő zerető zolgalo leiańa es iegőſſe. kel te neked az keveľ
hvgocnac ő tarſaſagokat el tavoztatnod hog te es haſonlatos ne
leg ő hoziaiok Mert vg mond az Bwčz valaki az kevelhőz tarſol-
265 kodic ő es keveľſegbe őtőzzik || De az zent alazatoſſag o en edes
iſtenem ki nag iozag mert ő minden iozagocnac keralne azzońa.
az binőcnec halala az iſteni felelmnec eltetőie Bwčheſegnec
gőkere zőrzetőſſegnec erőſſege. zizeſſegnek ekeſſege zentlelecnec
lakodalma es mind az telieſ zent haromſagnac kevanatos es ked-
ves zallaſa. ezeket mongia az Aitatos zent Bernard: Imag en zerete
atiamfya azert aki irta. es mong Aue maria erőte.

Oluaſtatic Az iras Azzvńvnc marianac ő eletervl
es het keremeſervl: ihus:

Az dičheſeges zizmarianac ő eletehes ez kepen elmelkőthe-
tvnc kitől zizenc ziletec az aldot ihus Tvgiad azert hog mikoron
ő vona harom eztendős az ő zileietvl az templomba vitetec es ot
az templomba len tizen neg eztendeig Mit kedig ot mivelt legőn
tvdhatiok hog mikepen ő neminemv aitatosnaac meg ielő*n*tőtet es
266 hitetetic mikepen zent Bonauentura atianc mongia ki || ez iraſt
zerzete es irta hog let legon zent erzebőt azzon kinec ő ińepet nag
thiztőſſegel zolgaliok. egiebec kőzőt ezt mondota ő neki azzońonc
maria mondvan: Mikoron vgmond az en atiam es ańńam en[g]kemet
az templomba hattanac vona el tekelem es zőřzem az en lelkőmbe
az vr iſtent atiamvl valaztani es aitatoſſagal gnkorta gondolom

vala. mit tennec en ki ő neki kellemetes vona hog ennek myatta
adna ennekem az ő malaztiat es meg tanitatam en magamat az
en vram iſtenemnec tőrvtńere. De maga minden iſteni tőrvenők
kőzzvl ielőſben imez harom paranċholatokat en meg tartam Tvd-
nya mint zereſſed te vradat iſtenődet te telies zivedel te telies
lelkődel te telies elmedel es te mind te telies ereidel Tovaba zereſ-
ſed te fele baratodat mikepen te*n*nőn magadat es gőlőlied te ellen-
ſegedet az az a binőket ezzeket en vgmond meg tartam Az en
lelkőmbe. es leg ottan en minden ‖ egieb iozagokat meg fogek 267
mellek az iſteni tőrvenbe tartatnac. ezt akarom azert hog te es ezt
teged Mert az lelők nem valhat valami iozagot hog ha az vr iſtent
telies ziveve nem zeretendi mert ez iſteni zeretettvl zarmazik min-
den nemv malaztnac tekeletes es telies vota meľ iſteni zeretet
nekől ſoha ſinkire ſemmi nemő iozag nem zal ſem meg nem
marad az lelőkbe de ki foľ mikepen az vyz hog ha az ő ellenſegit
az az a vetkőket es az binőket nem gőlőlendi Valaki azert akaria
az ő lelkebe vallani es birnya az iſteni malaztot zikſeg ő neki az
ő zivet zőrzeni az iſteni zeretetre es az binnec gőlőſegere No azert
en zerető leiańom akarom hog te es azt tegied ammit en tezzek
vala Azzonńonc marianac ő zava Mert en minden koron effelen
fel kelők vala es megiők vala az templomnac otara eleibe es ot oľ
nag buzgoſagal aitatoſſagal ‖ es oľ nag akarattal es kevanſagal 268
am*m*enere en tehetem es tvdom vala. kerőm vala amenden hato
iſtennec ő zenth malaztiad hog en meg tarthatnam az felvl meg
mondot harom paranċholatokat es mind az tőrvennec egieb paran-
ċholatit Es ez kepen alvan az otar előt Heth keremeſőket kerők
vala az vr iſtentvl imezők kedig azzok. Elſő keremes. mert en kerőm
vala az vr iſtentől az malaztot meliel en az zeretetnec ő paran-
ċholatiat be telieſſőithetnem tvdnya mint hog ő zent iſtenſeget
telies zive*m*mel zerethetnem Maſſzor kerőm vala az malaztot. kinec
myatta zerethetnem az en fele baratomat az ő iſtenſegenek akaratia
es kellemetőſſege zerent es hog tenne enkemet zeretnőm m ndene-
ket azzokat kiket ő kevan es zeret Harmadzor kerom vala Hog
en velem gőlőltetne es el tavoztatna mindennecet azzokat melleket
ő gőlőľ es nem zeret : ‖

Negiedzőr kerők vala Alazatoſſagot Bekeſeget kegeſſegőt 269
zeled[z]ſegőt es minden egieb iozadokat kiknec myatta lehetnec
malaztos es kellemetes az ő zinenec előtte

Ötődzőr kerőm vala. hog adna meg ennekem az időt ernőm. meľ időbe ziletendő vona az bodogſagos ziz kinek kellene zilnye az mendenhato iſtennec ő egietlen eg zent fyat. es kerom vala az ő zent iſtenſeget. hog meg tartana az en zőmeimet. hog en lathatnam őtet. ńelvemet hog en őtet dičherhetnem. kezeimet hog en őneki zolgalhatnec. Labaimat hog en el mehetnec az ő zolgalatara terdeimet hog en imadhatnam az aldoth iſtennec fyat az bodog ziznec kebelebe

Hatodzor kerőm vala az malaztoth hog en enkethetnec az templomnak feiedelmenec parančholatianac es zőrzeſenec Hetedzőr es vtozor kerom vala hog az templommot es az kőzőnſeges őnepet meg tartana az ő zent zoľgalatiaba ezzek valanac az en keremeſſim : ||

270 Ezzeket halvan. monda az criſtoſnac zolgalo leiańa O en edeſſeges Azzonńom maria nem valale te malaztal es iozagokal telies. Felele Azzonńőnc maria. Bizonńal higied. hog en oľ igen ńavalias binoſnek Alitom vala en magamat. es az vr iſtennec minden malaztiara meltatlannac. mikepen te. Annac okaiert kerem vala ekepen az malazttot es egieb iozagokat. es meg tovaba monda. En zerete Leiańom. azt alitode es azt hiződe te. hog minden malaztok mellek en bennem votanac es vadnak hog mvnka nekűl ńertemme en avag votanacke en bennem : Sőth bizonńal mondom hog ſemminemv malazttot es iozagokat nem vetem az vr iſtentől. nag mvnka nekől. zőnetlen valo imadſagnekel. bvzgoſagos. kevanſagnekel. melſeges aiatatoſſagnekel nag ſok kőn hvlataſok nekől es az en teſtemnec nag gőtrelmenekől. mondvan es gondolvan mindenkoron azzokat mellek ő zent iſtenſegenec kellemetes amikepen en
271 tvdom es tehetem vala Anńamnak || Mehebe. meg zentőleſnec malaztia nekől ettel meg valva. ezt es hozia teve azzonńonc maria. mondva. Bizonńal higed en zerető leiańőm erzebet hog ſemmi neme malazt nem zal az lelőcbe hanem az zent imadſagnac. es az teſtnec gőtrelmenec myatta. Minec vtannac kedig az vr iſtennec attam vona Avag aianlottam vona azzokat kiket en tezzek vala Ioľ lehet hog legenec keveſec. ő el ivve az en lelkembe. hozvan ő vele az felſeges aiandokokat kiknec myatta Lattatic az lelők őnőn magaba meg fogatkoznya vgannera hog el vezti az meg emlekőzetőt az az nem emlekozik meg rvla hog mit mondot avag tet legőn ki az vr iſtennec kellemetes vona es tahat akoron lattatic

őneki őmagaba lennye: ńavaliaſbnac es vtalatoſbnac mindenecnel
ezeket iria zent Bonaventura atianc azzonńonc marianac ielőnte-
ſebol az ő aitatoſſanac

De Az zent Ieronimus az ő: eleteről ińekepen ir. Azzonńonc
Maria vgmond ime Regvlat valaztota || Avag zőrzőte vala ő maga- 272
nac. hog regeltől fogvan. harmad oraig imadſagocba al vala Har-
mad oratvl fogva. nonaig: kilſő kezi dolgocba foglalial vala őma-
gat. Nonatvl fogva eſmeg az imadſagſagtul el nem tauozzik vala.
mind adiglan mig nem az Ańgal őneki ielőnic vala kinec kazeből
zokot wala etket venye. es naprvl napra az iſteni dologba es iſteni
zeretetben haznal vala Mert ez dičhőſeges ziz imezt tezi vala. hog
mindenkoron az templomba. az vigazaſokba elſő vona es az iſteni
tőrvennec tőrvennec tudomańaba tanvltab vona es az egieb zizek-
nel alazatoſſagba alazatoſb vona es tovaba az iſteni dičheretben.
cantalaſba. ekőſb vona. igekőzik vala. ez aldot ziz hog ő minden-
koron az iſteni zent zeretetbe tekeletes es dičhőſeges vona Az zent
thiztaſagnac tartaſaba nag thiztaſag tarto vona. es minden ioza-
gocba tekeletes vona. Mert ő ez dičhőſeges ziz vala Alhatatos. es
indvlhatatlan. őtet ſoha valaki meg haragvvan nem latia ſem
halia vala minden ő zava. vala malazttal || telies vgannera hog 273
eſmertetnec az ő ńelvebe lennye az vr iſten Mindenkoron az zent
imadſagba es az iſtenni tőrvennec tanvlaſaba meg marad vala: es
vala igen zorgalmatos az ő leian tarſihoz hog valaki ő kozzőlők
čak eg zonac bezednec myatta ſe vetkőznec. es hog vala meľ az ő
zavat mevetesre fel ne magaztalna: es hog valameľ ő kőzzőlők
haborvſagokat ragalmaſſagokat Avag kevelſegőt az ő zozia haſon-
lohoz ne tenne: zőnetlen algia vala az vr iſtent es hog tőrtenet
zerent meg ne bantatnec az iſteni dičheretőcbe ő magat el vonzia
vala emberecnec ńaiaſſagatvl. Valaki ő neki kőzőn vala. ő az kőző-
netert felel vala: vr iſten fogadia: Annak vta*n*na: ő tőle tamada.
zarmazek. ez hog mikoron az aitatos zent emberec kőzőntetnec
azt felelic. vr iſten fogadia. Az etket kit az ańgalnac kezeből vezen
vala. aval meg elegőzik vala: meliet kediglen az: templomnac
feiedelmetől vezen vala azt mind az zegienőcnek agia vala: es: ||
Naponkent lattatic vala ő neki Angial zorlani. es mikepen zerete- 274
tes hvgaval. avag ańńaval ackepen naiaſkodic vala es bezel vala
az ańgallal: ezőket iria zent Ieroni*mos* az ő eleteről Thizon neg
eztendős koraba kedig ez dičhőſeges ziz ioſephnec iegőſtetec. es

haza mene nazaretba: mikepen ez let legion kedig ǵakorta halotat az predicacioba azert rividſegnec okaiert maſtan el hagiom: No azert ezők azzok melieket ez aldot z:z maria tezzen vala idvezitencnec zileteſenec előte ezőkrvl elmelkődiel O criſtos ieſuſnac es az dičőſeges ziz marianac aitatos zolgalo leiańa ezőkbe edeſkődiel es telies kevanſagodal at te elmedbe helhőzteſſed. es tetemeinődel es be telieſſőčzied. mert bizonńaval igen főlőte aitatoſſok es haznalatoſſok az aitatos embernec. dičherteſſec az aldot ieſus őrőkől őrőke az ő edes anńaval az zeplőtelen ziz mariaval es mind az mennei vdvarval: Amen. Im:g Aldot ziz te es azert aki irta. Aue mariat: ||

---

275 **Oluaſtatic eth az Iras az Iteletrel es az bineſeknec ő kennocrvl:**

Minden te dolgaidba es tetem*m*enidben az veget meg nezied es gondoliad mikepen allaz az zorros itele biro előt kinec ſemmi ninčhen el eneztetven es titkoltatvan. ki aiandococval meg nem engezteltetic ſem magamenteſſőket nem vezzen. de ammi igaz azt iteli O zegen ńavalias hit bizős mit felelcz az vr iſtennec minden te gonoſſagidat iol tvdonac. ki lam nemikoron felőd az meg haradvth embernek orchaiat. No tahat mire hog nem lacz nem gondol[s]z te magadal az itelet napianac előte mikoron maſnac myatta ſinki meg nem otalmaztathatic ſem meg nem mentethetic. de inkab ki ki mind eleǵ terő lezzen őnőn maganac. O en zerető atiamfya maſtan at te mvnkat haznalatos. at te [z] ſiralmad foganatos at te fohaz-
276 kodaſod az vr iſtenhoz meg halga||tando at te bineidről valo keſerőſegőd maſtan at te lelkődnec meg tiztoitoia: O en edes iſtenem meľ igen nag tiztvlaſa vagion az bekeſeges embernec. meľ ember bekeſegel zenvedven az bozzvſagokat inkab bankodic maſnac gonoſſagan hod nem mint az ő raita tet bozzvſagon ki az ő ellenſegyert őrőmetőſſen imadkozik es zive zerent az binőket meg bočhatia. ki bočhanatot maſtvl kernye nem ke[z]ſik O meľ bodog ember az ki kinńeben ergalmaz hod nem minth meg haragv*n*nec. ki őnőn magan ǵakorta erőzakot tezzen. es az ő teſteth mindeneſtől fogva igekőzik az lelőcnec alaia haitogatnya Vay bizonńaval iob

maſtan az binőket es az gonoſſagokat el hadnya el vagnya. hod
nem mint iwendőre meg thiztoitando ivl' tartanya: Bizonńaval
minen magvnkat čhaliok meg Az zertelen zeretet||nec myatta 277
meliet ammi teſtőnhez tartvnc Mert mit e[g]keth egiebet az pokolnac
ő tize hanem čak at te bineidet. Menevel inkab kedvecz maſtan te
magadnac es az teſtnec akaratiat követő̈d. anneval annac vtannac
nehezeben eſſől es nagiob keſerőſeges kenra es egketeſre tartod te
magadat. Mert ammeliecbe ember vetkőzőt. vgian azzocba nehe-
zeben gőtretic. Oth pokolba az ioravalo reſtők egkő őztőnőkel fvl-
daltatnac. es az torkoſok monhatatlan nag heſegel es zomivſagal
kenzatatnac. Oth az az pokolba a bvia emberec es az teſti gőnőrő-
ſegnec kővetői. egő avag forro kenkvvel es zvrokal őntettetnec meg
Az ragalmazok es az iregok. mikepen az dihes beſtyac az nag fai-
dalmnac es keſervſegnec myatta orditnac. Semmi nemő bin nem
lezzen oth ki tvlaidon az őnőn gőtrelmet nem vallana. Oth || min- 278
den zidalmal zegenſegel be telieſſődnec. es az főſvenőc nag
zobragſagra zoritatnac. Oth az az pokolba eg oraiglan valo ken.
nehezeb es keſervb lezzen. Hod nem mint eth ez velagon zaz
eztendőc az keſerőſeges penitencia tartaſba. Oth ſoha ſemmi ńvgo-
dalm es vigaztalas az karhoztacnak nem adatatic. Ioſ lehet hog
eth ez velagon embőr meg zőnńec. es ő fele baratianac ńaiaſkoda-
ſaval elion. de ſoha oth nem lezzen az vigaztalas No azert az aita-
tos zent Bernard mongia. leg maſtan zorgalmatos. at te idveſſe-
gődről es bankodial at te bineidről kikel az: Aldot iſtent meg
bantotad. hog iteletnec napian leg batorſagos az bodogokal Mert
akoron az igazak alnac nag alhatatoſſagal azzoknac ellenők kik ez
velagon őkec haborgattac es ńomorgatac. Tehat akoron al az iteletre
ki maſtan: || vetőte őmagat Alazatoſon embőrőknek iteleti ala: 279
Tehat akoron az az iteletnec napian igen nag batorſaga lezzen az
zegennec es az alazatoſnac es minden felől rezket feſ az kevel.
Tehat akoron latatic igen bőčhnek let lenye ez velagon ki az criſ-
tos ieſuſnac zeretetyert tanvlt maſtan hitnac es vtalatoſnac lennye
O en edes vram iſtenem meſ igen kellemetes lezzen akoron min-
den bekeſegel zenvedet haboruſag. es az ragalmazoknac iregőknec
minden kegetlenſeg bee dvgia az ő zaiokat. Tehat akoron iteletnec
ő napian. őrőſ es vigad minden aitatos ember. es keſerőg minden
zerzete nem tarto. Tehat inkab vigad akoron az meg gőtrettetőt
teſt az penitencia tartaſnac myatta hod nem mint ha mindenko-

ron nag gőnőrőſegel tartatot vona avag neveltetőt vona fel. O ako-
280 ron meľ igen fenlik az hitvan vtalatos kapa es őtőzet || Meg homáloſodic kedeg mindenfelől az dragalatos barſon őtőzet. Tehat akoron inkab dičhertetic az hitvan hazaczka hodnem mint az arańńas palota: Tehat akoron az az itelet napian inkab ſegel meg az alhatatos bekeſeg: hodnem mint minden ez velagi hatalmaſſag: Tehat akoron nagoban fel magaztaltatic az egigő engedelmeſſeg. hodnem mint minden ez velagi bőčheſſeg. O akoron meľ igen nagion meg mertecletetic en edes iſtenem minden ez főldi kazdagſagocnac meg vtalaſa es el hagaſſa at te zeretetődert nagial nagoban hod nem mint minden orzagocnac ő biradalma. Vay bizonńaval atiamfya nagial nagioban vigaztal meg tegedet akoron az thizta es io conſciencia az az lelki eſmeret hod nem mint az nag tvdomannac bőčheſſege. O akaron inkab vigaztaltatol meg az aitatos imadſagrvl hod nem mint az ſok zolaſrvl Tehat akoron inkab kellemetőſők leznec az zent mivelkődetőc hod nem mint az
281 ſok zép bezeleſők || O akoron bizonńaval inkab kellemetős zezzen az zoros elet es az kemen penitencianac ő tartaſa. hod nem mint minden ez főldi gőnőrőſeg. Ezzeket mongia az aitatos zent Bernard: No azert en zerete atiamfya tanvľ maſtan valami keveſet zenvedni az vr iſtennec zeretetyert. hod ozton iővendőbe az nehezebectől meg zabadultathaſſal: Eth előzőr bizonničziad meg temagadac: hod mit ozton annac vtanna zenvedhes. Tegedze az kiſ [o] vivdat az thizbe es laſſad meg ha el zenvedhetőd. Hod ha te maſtan eľ keveſet el nem r zenvedhecz. tahat mikepen zenvedhetőd el az őrőke valo gőtrelmet es keſerőſeges kent. O azert atiamfya. Hod ha maſtan eľ keves gőtrelm eľ igen beketelenne tezzen tegedet. valion tahat mit tezzen iővendőbe az pokolnak ő keſerves tize. Azert mongia az zent agoſton doctor: Hog emmi tizzőnnec anne haſonlatoſſaga vagon az pokolnac ő thizehőz mikepen mikepen
282 vona az falon meg || irt thiznec. Az az igaz olian ammi thizőnc az pokolnac thizehőz kepes mint az falon meg irth thiz. No azert en zerete atiamfya ime hog bizonńaval nem lehet teneked ket őrőmed. hog et ez velagba es gőnőrkődiel es kedved zerent ely: es annac vtanna az aldot criſtos ieſuſſal orzaglanal mennorzagba. Hog ha mind ez napiglan minden koron. thizteſſegőcben es minden nemő gőnőrőſegőcben eltel vona. mit haznalna teneked ezzők hog ha ezen helen meg kellene halnod. Bizonńaval mindenec heőſa-

gok. ettel meg valva zeretnye az aldot iſtent mindennőknek fölöte es čak ő neki zolgalnya. Mert valaki az vr iſtent telies zivevel zereti. ſem az halalt. ſem az kent. ſem az iteletőth ſőt ki mind ennel nagiob meg az poclot es nem feli. mire mert az thekeletes zeretetnec batorſagos iarolaſa vagion az vr iſtenhőz. De kit meg es az bin gőnőrkőtet nem čhoda hog ha az halalt es || Az iteletet 283
feli. de maga igőn io ha kit meglen az vr iſtennec zeretete az binnec tetemmeńetől meg nem vonzzon: Avag čak az pocolnac ő keſerő keńatol valo felelm vońon meg. De bizońaval valaki az vr iſtennec ő felelmeth hatra veti: ez ſokaig az io mivelkődetőcbe meg nem maradhat avag nem alhat. de inkab hamarab ördőgnek ő čhalardſagos tőreibe be eſſik kitől meg oltalmazion minket az aldot iſten atia. fyv es zent lelők. őrőke. Amen

---

Oluaſtatic az Iras az Lelki naiaſkodaſrvl. es a haborvſagocnac el zevedeſerel:

Az vr iſtennec orzaga ti kőzőtetőc vagion mongia az aldot vr iſten No azert terőčzied te magadath mind te telies zivedel az vr iſtenhőz. es hagiad el vtaliad meg es ńavaiľas garlo velagot es bizońaval lel at te lelkőd: || ńvgodalmat. Tanvľ minden ez velagi 284
kevanſagokat meg vtalni. es az lelki iomivelkődetőcre te magadat adnya. es: ketſegnelkil meg latod iſtennec orzagat te reiad zalanya. Az vr iſtennec kedig orzaga pekeſeg es őrőm zent lelőcbe. ky nem adatatic az kegőtlenőcnek. Eliő az aldot criſtos ieſus atiamfya te hoziad meg mvtatvan teneked az ő meg vigaztalaſat hog ha meltan valo lakodalmat zőrzendes ő neki belől at te lelkődbe Mert az vr iſtennec miden ő dičhőſege es ekeſſege bolőľ vagion az lelőkbe. es. oth vagion es az ő ńvgodalma. Vay meľ igen ǵakorlatos meg latogataſſa vagion az vr iſtennec az lelki aitatos emberhez edes ńaiaſkodaſa kedves meg vigaztalaſa es čhodalatos edeſkődeſſe. No azert hiőv lelők zőrőzied es iegeſnec at te zivedet hog meľtoltaſſec te hoziad ionye es tebenned lakoznya. Mert vg mond az edes || Ieſus valaki engemet zeret az en bezedemet meg tartia. 285
ezt az en meńńei atiam es zereti. es ő iozia iővőnč. tvdnya mint

mind az telies zent haromſag atia fyv es zent lelo̊k. es lakodalmat tezzenc o̊ nala Ag azert helt az criſtoſnac es egiebecnec mindenecnec tagagiad meg az be meneſt. Mert mikoron tenalad leiend az criſtos ieſus. bizońaval igen kazdag vag es o̊ eleg te neked. mert o̊: lezzen te meg latogatod. es hyv̊ zo zolod mindenecbe vg annera hog ne legio̊n teneked zikſeg emberecbe biznod. mert emberec hamar valtoznac es hertelen meg fogatkoznac. de az aldot ieſus o̊ro̊ke meg marad. es aľ mind vegiglen ero̊ſſen. Nem kel azert embernec igen nag bizodalmat avag remenſeget vetnye ez halando ńavalias garlo emberbe. bator meg haznalatos es zere-
286 tetes leǵen es || Sem kel ebo̊l es igen nag zomorvſagot ve*n*nye hog ha nemikoron elleno̊d mondatatic es tetetic. Mert ameľ emberec ma teneked io baratid. Honnap ellenſegid lehetnec. es vizzont ennec ellene ǵakortat mikepen az egkek valtoznac No azert veſſed minden te remenſegedet es telies bizodalmadat az aldot vr iſtenbe es legio̊n o̊ at te felelmed es te zereto̊d. o̊ mindennemo̊ te haborvſagodert te ero̊ted. es iol meg zo̊rzi mikepen iobnac latatandic lennye O zerete atiamfya bizońaval ninčhen eth meg maradando varaſod ez velagon de valaholot vag. zankiveto̊t es ivveven vag. ſem lehet teneked valamikoron bizon ńvgodalmad. Hanem ha az aldot criſtos ieſuſhoz leiendes zived zerent egezo̊lven Mit nezed ez el mvlando ǵarlo velagot: mikoron ez ne legio̊n at te ńvgodal-
287 madnac hele. Az meńńecnec orzagaba kel : || lennye at te lakodalmadnac. es mikepen el mvlando velagba emberecto̊l mindenec meg nezendo̊c avag latandoc. de maga mindenec el mvlandoc. es egietembe o̊ velo̊k. O azert atiamfya laſſad hog az o̊ kevanſagahoz ne ragazkodial. hog o̊ to̊le meg ne fogataſſal es o̊ vele egiemte*m*be el ne vez. de az aldot iſtennel legio̊n mindenkoron at te gondolatod es at te ko̊ńo̊rgeſſed es eſſo̊do̊zeſo̊d. zo̊netlenno̊l igengeteſſec az edes ieſus criſtoſhoz. Hog ha nem tvcz te nag bo̊čhen avag melen az meńńeiecrel elmeľkedned. tehat im ezt tegied hog ńvgogial az aldot criſtos ieſuſnac keſerves ken zenvedeſebe. es az o̊ dragalatos zent ſebeiben o̊ro̊meteſſen lakozial. Mert hog ha te az criſtos ieſuſnac o̊ dragalatoſ zent zebeiho̊z aitatoſſon te magadat teritendet min-
288 dennemo̊ te haborvſagidba nag edeſſeget || es meg vigaztalaſt ero̊z ſem igen ſokat gondolz emberecnec meg ,vtalaſaval. es az ragalmazocnac es irego̊knec o̊ bezedeken kińen el zenveded : Nezed es tekinčhed meg az aldot criſtoſt ieſuſt Lan o̊ es ez velagon embe-

rectel meg vtaltatec. es az ő vtoſo nag zikſegebe: az az halalanac
ideien ő eſmerőitől es baratitvl el hagiatatec. Azert mongia az
aitatos zent Bernard. Az aldot criſtos ieſuſnac valanac ellenſegi
ellene zoloi es meg ragalmazoi ez velagon es te akarode hog min-
denec baratid es ioteveid legienec. Honnan koronaztatic meg at te
bekeſeged hog ha ſemmi neme ellened valo nem tertenic? es ha
čak eg kis haborvſagot es nem akarz zenvednye Lam az edes ieſus
akara zenvedni es meg vtaltatnya emberectel. es te ńavaĺas verőg
es ivvendőre fergecnek || etke merezkedele valamiről panazt ten- 289
ned? Hog ha ſemmineme haborvſagot nem akarz zenvedned.
mikepen lez tehat az criſtos ieſuſnac baratia? No azert zerete
atiam fya zenveg te az criſtosſal egietembe. es az ő zeretetyert
zenveg haborvſagot. Hog ha ő vele egietembe akarz orzaglanya.
De vay ha čak egzer be mentel vona tekeleteſſegel az aldot Ieſuſ-
nac ő belſőiebe es az ő fel geriedőt nag bvzgoſagos zeretetibe
valami keveſet erzedel vona. tehat bizonńaval nem igen ſokat
gondolnac at te tvlaĺdon kelemeteſſegedel. avag hog emberectel
meg vtaltatol de]inkab at te raitad tet bozzvſagon vigadnal. mert
az adot ieſuſnac ő bizon zeretete tezzi hog ember őnőn magat
bizonńal meg vtalia Mert az edes ieſuſnac bizon zereteie: es az
tekeletes lelki embert. es ki mindenneme zertelen zeretetől
leiend el zakaztatvan ez || zabadot teritheti ő magat az aldot iſten- 290
hez es ő benne edeſkedhetic vg annera hog lelecbe fel emel-
kődhetic őnőn maganac főlőte: meĺ lelki embernec izeſec mindenec
mikepen vadnac. nem mikepen mondatatnac avag alitatnac ez
velagi emberectől. O meĺ igen Bwčz ember ez. es inkab az vr iſten-
tel tanitatot meg hod nem mint emberectől. ky belől az lelkyecbe
tvd iarnya es keveſet gondolnya ez velagi el mvlando hitvanſago-
kal no bizonnaval nem keres ez fele ember helőket avag időket nem
var az aitatos imadſagocnac avag dolgocnac teveſere Mert az lelki
embert igen hamar egbe gőiti őmagat az az ő erzekenſegit mire
mert ſoha őmagat mindeneſtel fogvan ez velagi hitvan kevanſa-
gocra ky nem őnti. No nem bantia meg ſem meg nem haboritia
őtet ez eĺ lelki embert az kőſſegnec ő mvnkaia. ki ideiglen zikſe-
ges es || valami ő neki paranččholtatik az ő feiedelmetel minden nag 291
alazatoſſagal meg tezzen. es valameĺ ember iol meg leiend zereztet-
ven az ő lelkebe no nem igen ſokat gondol az feſlet emberecnec ő
zertelen iaraſokal. Mert ember annera bantatic meg menere ő neki

az alat akit kevan. inkab zeretetic Azert mongia az zent Bernard Azert vgmond atiamfya teneked ſokac vtalatoſſok es ǵakorta tegedet meg haboritnac mert meglen nem vag temagadnac tekeleteſſegel meg hot es meg minden ez fedi kevanſagokat telieſſegel meg nem vtaltal Mert bizonńaval ſemmi az zerzetes embernec o̊ zivet oľ igen meg nem fo̊rto̊zteti mikepen ez teremtet alatocba valo zertelen zeretet. De ha te meg vtalandod ez fo̊di emberecnec o̊ fo̊lo̊te valo vigaztalaſokat. tehat ketſegnelko̊l az vr iſte*n*nec vigaztalaſat veſſed. es az meńńei bodogſagrol ·zabadon elmelkedhetel. kit adion nekenc az aldot ieſus o̊ro̊ko̊l o̊ro̊ke Amen ||

---

292 Zoleth az Iras hog halalatoſſon kel: embernek vennye az vr iſte*n*nec adomańat:

Az aldot vr iſten zol az aitatos lelo̊cho̊z mondvan. mit kerez ńvgodalmat ez velagon mikoron leg ziletetven mvnkara. No azert zerezied te magadat inkab az haborvſagocnac zevedeſere hod nem mint az vigaſagocra es az penitencia tartaſnac viſeleſere hodnem mint ez fedi go̊no̊ro̊ſegeknec kevanſagara. Mert ki vona az ki o̊ro̊meteſen nem venne emberecnec o̊ ńaiaſſagat es az lelki vigaztalaſt hog ha mindenkoron meg ńerhetne mert az lelki vigaztalaſok fo̊lo̊l mvlnac minden ez fo̊di kevanſagokat es az teſtnec o̊ go̊no̊ro̊ſeget Mert minden ez [fe] velagi go̊no̊reſegek avag ektelenec avag hitſagoſſoc. Az lelki kedeg go̊no̊ro̊ſegek. čak o̊ maga kevanatos thizto̊ſ-
293 ſeges. es iozagocbo̊l zarmaztatot. es az vr||iſtentel o̊ntetic čak az thizta ziben. de ez fele iſteni vigaztalaſokal ſenki mindenkoron az o̊ kedve zerent nem elhet. mert az o̊rdo̊gi keſertet ſokaig embertől meg nem zo̊nic. O meľ igen ellenko̊dic az aldot iſtenec o̊ meg latogataſanac az elmenec hamis zabatſaga az az teſtova valo bvdoztataſa. es embernec o̊no̊n magaba valo nag bvdoztatas avag bizodalm. Az vr iſten iol tezzi hog embernec adia az malaztnac vigaztalaſat de ember gonozzvl mivelkodic vele meg fo̊rto̊tetven o̊tet az halalos binnec myatta. es az vr iſtennec halat nem ad erte. Azert hog az malaztnak aiandoki mineken nem adatatnac mert igen halalatlanok vagionk az felſeges teremte iſtennec es

nem tvlaidonitiok mindeneſtel fogva az vr iſtennec de oľ mint az mi erdemencnek Mert higied atiamfya hog mindenkoron adattatic az vr iſtennec malaztia az || meltan halat adona. es el vetetic az 294
keveltel ki zokot adattani az alazatoſnak Nem akaroc az aitatos zent Bernard mogia en oľ vigaztalaſt ki el vegie en to̊lem az en bineimrel valo zo̊po̊geſt es ſiraſt ſem kevannoc oľ iſtenbe valo eľmelko̊deſt ki vigio̊n engemet kevelſegre avag elmemnec fel fvalkodaſara Mert nem minden magas. zent. nem minden kevanſag thizta nem minden edes io. ſem minden zeretet kedves az vr iſtennek O en edes iſtenem meľ igen kevanom en at te oľ malaztodat kinec myatta en alazatoſb es felelmeſb leheſſec. es e*nn*o̊n magamnac meg tagadaſara es el hagiaſara kezzeb. Mert az malaztnac aiandokaval meg tanitatot ember. es meg ennec vizzont ellene. az malaztnac el vonaſaval avag elvetelenec keſero̊ſegevel meg tanitatot ember no bizońńaval nem merezko̊dic Valamit az o̊ tvlaidon erdo̊menec || tvladonitanya akar meľ ſok ioval zerette 295
legio̊n o̊tet az vr iſten. de inkab valia o̊magat meltatla*nn*ac ńavaliaſnac es: garlonac lennye. No azert mindeneket az vr iſtennec tvladoničz. az az ag halakat naponken az vr iſtentel vet malazro̊l es melto lez az nagiobacnac veveſere Veſſed te magadat mindenkoron az ala valo dolgocra es adatatic teneked az felſeges dičho̊ſeg. Mert az vr iſtennec o̊ felſeges zenti es o̊ magocnal az az o̊ gondolatiocba votanac kizdedec es menevel dičho̊ſegeſbec anneval o̊ magocba alazatoſcbac. zent zeretetel telieſſec es ammeńńei dičhoſegel nem hiv dičho̊ſegnec kevanoy de az vr iſtenben meg ero̊ſitettenec ſem*m*i kepen kevelo̊c avag fel fvalkotac nem lehetnec es kik mindeneket az vr iſtennec tvladonitnac valami iot valnac nem kereſven egmaſtvl dičho̊ſeget [egmaſtvl nem kereſven] de čak az dičho̊ſeget ki az vr iſtentel vagion kevanvan vallanya es az vr ||
Iſtent o̊ magaba es mind o̊ zentibe akarvan dičhernye es minden- 296
koron vgian ez zenre igiekeſnec. Azert mongia az aitatos zent Bernard Atiamfya leg halalatos az vr iſtennec o̊ kizded aiandekarol es leez melto az na'giobacnac es vetelere. mert ha az adonac az az a felſeges iſtennec o̊ meltoſaga meg gondoltatic ſemineme aiandec kizdednec nem latatic lennye meg ha ken haborvſagot avag korſagot erezzen mireianc is meg es kedveſnec: kel lennye mert mindenkoron ammi idveſſegencert bočhatia mi reianc. No azert valaki az vr iſtennec malaztiat kevania meg tartanya legio̊n tehat hala-

latos ar vr iſtennec vet malaztiarol bekeſeges mikoron el vontatandic ő tele imadkoziec hog eſmeg meg ńerheſſe. es tovaba Legiőn okos es alazatos hog eſmeg őtvle el ne veteſſec Amen. Aldot iſten dičherteſſec: Imag eretem atiamfya ||

---

297 Olvaſtatic eth eg Pelda. hog ſoha azzonńvnc Maria el nem hadia az ő zolgaloit: Akar meľ igen nag Bineſec legienec:

Vala eg keralſag es ennec ő feleſege vala igen iambor. kit az
keral főlőte igen zeret vala. ez keralne azon azzon elő eztendebe
fogada az keraltvl es zile eg igen zep germeket: ez germeket
kedig az ő ańa főlőte igen zereti vala. vg annera hog minden eiel
vele halatia vala eg agba. mikoron kedig harom eztendős vona ez
germec. az ő atia az keral meg hala kinec halarvl len nag keſervſeg es ſiras mind az kőzőnſeges neptvl. az keralne azzon kedig
nag ſok napon ſirata az ő vranac az keralnac ő halalat. mikoron
kedig imar el temete vona az keralne azzon mene egik varaba es
ot kezde lakozni veven ő vele az ő egetlen eg fyat. Oľ igen főlőte
298 zereti: || vala kedig ez germeket az ő ańa hog ſoha az ő ielen
vota nekel nem akar vala lennye de mindenkoron ő nala taria
vala es zőnetlen eg agba halnac vala minden eiel. Hog kedig ez
germec tizen ńocz eztendőre ivtot vona meg es az ő ańa ő vele
halatia vala. Latvan kedig az őrdőg ki minden ionac el tőrőie az
germec es az ő ańa kőzot el nag zeretetet. őket az fertelmetes teſti
binre ingőrle vg annera hog az fyv az ő annat meg eſmerne: az az
vetkőzek vele: Az keralne azzon kedig leg ottan ő tvle fogada.
mikoron kedig terőbe eſſőt vona Latvan ezt az ő fya es az nag
keſervſegnec okaiert mi*n*d az ő orzagat el hagia es mezze főldre
mene. mas orzagba penitencianak tartaſara. Az keralne azzon
kedig mikoron imar az zileſnec ideie el iőt vona zile igen zepſege
299 fyat. Latvan || kedig ez zepſeges germeket leg ottan őtet meg foita
es az ő torkat meg mete es az kizded germecnec ő torkanac vereből [ez] eſſec az keralne azzonnac: bal kezenec tenerere neg čőp es
len leg ottan neg kerecſeg belőle mikepen vona neg nag O O O O:

ezenkezbe az ő agias hazaba el temete az ag alat. Az keralne azzon
latvan az ő teneren valo neg nag keregſeget. ſem*m*i nemő meſter-
ſegel az ő kezeről el nem vezthete es ennec okaiert ol igen zegenli
vala hog mindenkoron az ő bal kezebe keztet vizel vala hog az ő
teneren valo kerecſegec meg ne lattatnanac: Ez keralne azzon
kegig az ziz mařiahoz vala igen aitatos de maga ezt oľ igen
zegenli vala hog tvlaľdon fyatvl fogadot vona es az ő tvlaidon
ſyat meg ölte vna hog ſoha meg nem meri vala gonnya ez eg
binec. de maga az || egieb binervl minden tizen ötőd napon nag 300
alazatoſſagal gonaſt tezzen vala. Ez keralne azzon nag bevſeges
alamiſnat tezzen vala azzoñonc marianac zeretetyert napon kent.
es mindenectvl vala igen zeretetes es dičheretes. Tőrtenec eg eiel
hog mikoron az ő confeſſora afrater az ő celaiaba az agnac előte
terdhaitaſſal mondana meg az coronat. Neki ielőnec azzoñonc
maria. es monda az fraternac. O vgmond en zeretem. vagion
ennekem bezedem te veled es teneked titkod mondanom ezt hal-
van az confeſſor nagion meg őrőle es monda. O en edes azzoñom
maria: mongiad meg at te zolgadnac mellec teneked kelemeteſſec.
monda azzoñonc maria en zerete zolgam. ez orzagnac ő keralne
azzoña te hoziad gonic. da maga eg bint tet kit teneked meg
nem merrezkődic gonnya az zemermoſſegnec ő nag votaiert. Az
honnapi napon kedig el iő te hoziađ gonaſnac okaiert. azert ||
mongiad ő neki en felőlem hog az ő nag alamizna teteli es ő imad- 301
ſagi az en fyamnac zinenec eleiben be ielőntetenec es kelmeteſec
ő neki. paraňčholoc azert ő neki hog az binről kit ő titkon tet es
az ő zivenec kamaraiaban el eñezted meg goññec. hog ő fyatvl
fogadot. es az ő tvlaidon fyat meg oľte. es ezedeztem ő erőte es
meg bočhatatot ő neki az bin hog ha čak ő meg akarandia gonnya.
hog ha kedig at te mondaſidnac nem akarand eñgednye de ellene
mondanya Tehat: keried őted. hog az keztőd az ő bal kezebol
veſſe le es az ő bal teneren at tet: bint es meg nem gonttat meg
Latod ha kedig le nem akarandia vetnye az keztet tehat meg erő-
vel es ki voññad az ő kezebel ne gondoly azzal hog keralne azzon
es hog azzonallat legiőn. ezzeked meg mondvan azzoñonc maria.
el eññeſſec. Hota kelel kedeg regvel || Az keralne azzon el ivve. es 302
nag alazatoſſagval gonic vala minden bineiről az felől meg mon-
dot eg bintel meg valva. es mikoron mindeneked meg gont vona
az ő confeſſoranac. az egtel meg valva monda az ő confeſſora

ő neki : En io azzonńom. es en zerete Leiańom : nag ſok emberec
ſokat zolnac te hoziad hog : mindenkoron az keztel vizelőd at te
bal kezedbe : Azert kerlec hog ennekem bizvan meg mutaſſad ne
talantam valami vrvoſſagot lelőnc hozia avag ne talantam valami
oliat lathatoc raita hog ki az vr iſtennec nem kelemetes ſem az ő:
Anńanac. monda az keralne azzon meg yedven. En io confeſſor
atiam az en kezem nem egez. es azert en teneked meg nem mvta-
tom : ezt halvan az ő confeſſora meg ragada leg ottan az ő kariat
es erővel es ki vona az keztvt az ő bal kezebel : es monda neki :
303 En io azzonńom || es en zerete leiańom ne akari felnye es gonos
peldat ezbe ne veg myert hog en ki barat vagiok erővel ki vonom.
mert en nekem az ziz maria paranĉhola ki tegedet igen zeret :
mikoron kedig latta vona az ő mezitelen teneret. Lata raita neg nag
veres kerecſeget o o o o es az elſő kerecſegnec kőrńvle vala neǵ
c c c c az maſ kerecſegnec kőrńvle vala neǵ d d d d az harmad
kerecſegbe vala neǵ m m m m es az negied kerecſegbe vala neǵ
r r r r az elſő bőtvnec az c neg cenec ertelme vala imez meg irat-
tatvan : tőrtenet zerent eſſel az teſt meg vakitvan. az mas bőtvnec
az d ertelme vala ez őrdőgnec adad. az vr iſtentvl adot aiandokot.
az harmad bőtvnec tvdnya mint az nag veres kerecſegbe ki neg m
vala ez vala az ertelme im ńilvan meg mvtatia az meg ferteztetet
304 kez Az negiedic bőtvneċ az neg || r ki vala az kerecſegnec kőrńvle
ez vala meg irattatvan el vez ez veres kerecſeg az mennei keralne
azzonnac keremeſeiert Mikoron az keralne azzon ezt lata vona
nagon meg iede ńavalias. es le eſſec az ő confeſſoranac laba eleibe
es nag Alazatoſſagal es nag ſiraſſal gonic vala az felől meg mon-
dot tet bineről es leg ottan hog a ő confeſſora meg odozta vona az
voros kerecſegők az ő : tenerervl el veſſenec. es eg keves nap vtan
el ńvgovec vrba. es leg ottan vittetetec az meńei bodogſag holot
maſtan őrőke vigad az aldot iſtenben : kinec halalat az nag kőz
nep főlőtte igen ſirata myert hog vala mindenec zeretetes es diĉhe-
retes : vr iſtennec zent fya diĉherteſſec. Ime azert ki nag io az ki
azzonńvnc marianac zolgal mert ſoha el nem hagia akar meľ igen
nag fortelmes bines legiőn : O azert edes maria || *)

*) Itt hézag van.

fezitet ieſuſhoz es az zent Tamas Apaſtallal ne čak nezied az ŏ 305
zent kezeiben az kemen vas zegecnec heleit es ne čak bočhaſſad
be az te kezedet az ŏ odalaba. de mindeneſtvl fogvan : meń
be az ŏ odalanac kapvian az aldot ieſuſnac mind ŏ ziveiglen. es
ot az meg fezzvltnec bvzgoſagos zeretetivel az criſtoſhoz egiezvl-
ven a[ſ]z iſteni zeretetnec zegeivel atal verettetven es ŏ raitavalo
kŏnŏrvleteſſegel meg ſebeſvltetven. ſem*m*it egiebet ne keres. ſem-
*m*it egiebet ne kevań es ſem*m*ibe egiebe ne akari meg vigaz-
taltatnya. hanem hog te es az criſtos ieſuſſal az kereztfan meg
halhas es az zent pal apaſtalva fel kaias mondvan. criſtoſſal fezi-
tetet. az kerezt fahoz elŏc. imar nem en de eľ en ben*n*em || A criſ- 306
tos kel kedig [d] teneked imez : modon avag ezerlel. as criſtos ieſus-
nac ŏ keſervſeges ken zenvedeſet az te zivedbe hordoznod. Hog
meg gondoliad meľ igen zidalmas keſervſeges kŏzŏnſeges es hoz-
iaig valo vot az : edes ieſuſnac ŏ ken zenvedeſe. Elŏzŏr gondoliad
meg criſtoſnac aitatos zolgalo leianac. Hog meľ igen zidalmas vot
az aldot criſtos ieſuſnac at te zerete iegŏſŏdnec ŏ halala. mert meg
fezitetec ŏ mikepen wrv es tolvai mert ſinki az otŏrveńben effele
halallal : nem ka[z]roztatic vala hanem čak az gonoſ teve emberec
vrwc es tolvaiok De meges ved ezzedbe az aldot criſtoſnac nagiob
zidalmas halalat. mert ŏ meg fezitetec ectelen es rvtſagos helien
tvdnya mint az kopazto hegien holot az || halalra karhoztattacnac 307
nag ſok hog tagai fekvznec vala. mert ez kopazto heg adatot vala
čak az halalra karhoztattacnac. es ot vagiac vala az gonoztevecnec
ŏ ńakokat es ot akaztattacnac vala fel az vrvoc es toluaioc. Idve-
zite*n*c ieſus azert ot az toluaioc kŏzŏt fezitetec fel. es kŏzepŏt oľ
mint ŏ vona az tolvaiocnac feiedelme. Azert monda iſaias profeta.
az gonoz tevecnek kŏzibe zamlaltatec. No meges criſtoſnac aitatos
zolgalo leiańa tekinčhed meg az te zeretŏ iegeſŏdnec zidalmas
halalat : mert az meń es az e[g]k kŏzŏd fezitetec meg oľ mint nem
vona melto elnye e[s]z fŏdŏn ſem meg halni O meľtoſagos harag es
atkozot iregſeg ez velagnac terŏmtŏienec es vranac mindeneſtvl
fogva ez velag ŏ magat meg tagada es || eſ ſemmi vtalatoſbnac 308
nem alitatec ez velagnac vranal. O azert meľ igen zidalmas vala
az aldot ieſuſnac ŏ zent halala : mert az atkozot [z]ſidoc im*m*ekepen
karomľac vala ŏtet mondvan Ivvel mi velvnc čhalard az iteletre
mert immar kezzvncbe vag. es azert ma at te ŏrdŏgſegid el vegez-

tetnec. es at te tudomańńod ma meg laczik es az ő zentſeges kezeit
hatra kőtőzven vizyk vala pilatoſhoz. es az aldot ieſus mikepen
az zeled artatlan baran ő vtannoc megen vala. Mikoron azert ező-
ket. azzvńvnc maria meg lata vona ez zent ianus. hog eľ igen el
gőtrőttec vona mońda zent Ianus. ezze az en edes fyam zent ianus
nem zolhat vala az nag keſervſegtvl. monda azzvnuc maria. Nem
309 ez mert az en edes fyam || minden emberecnec fyainal zepſeges.
de latode hog ez poklos. monda zent ianus O en edes azzvńvm
maria. Lam imar te es nem eſmerőd meg at te edes fyadat. nem
latode hog mikepen gőtrőttec nem čhoda azert hog meg nem
eſmerhetőd ezt halvan azzvńonc maria kezeit egbe kvčolvan kezde
nag ſiraſſal mondanya Iay ennekem. keſerves ańńanac mert ma el
ezzek az en feiemnec koronaia az en zőmőmnec velaga es az en
zegetſegemnec iſtapia. ezőket meg monda orchvl az főđre le eſſec.
de zent ianus fel emelven monda neki. Iuvel en zerető azzvńőm es
laſſad meg at te edes fyadat. Hog kedig meg latta vona gondolha-
tod aitatos lelec mipemv nag keſervſegec vot. mert idvezitenc
310 hog ezzeket latia vala. neki es az ő || kenńa es keſervſege kettőzte-
tic vala ielufvl kedig azzvńőnc marian. mert tvdia vala hog mint
az ő lelkenec ő teſteből ki veteleiglen keſerőgne. gondoliad es laſſad
meg mind ezzőket mert főlőte igen kőnőrvleteſſegre intőc. Vitetec
azert pilatoſhoz. es azzvńvnc maria tavoľ kővetven az zent azzo-
ńokkal: mert kőzel ő hozza nem mehetnec vala. Vadoltatic azert
az zidoctvl meg ſokacbol. es pilatos kilde őtet erodeſhőz. Herodes
kedig kevanvan az ő čoda teteliből valamit latnya igen meg
őrvle. De ſem čhoda tetelet ſem bezzedet nem erdőmlec hallanya.
Annac okaiert alitvan őtet bolondnac lennye: meg čhvfola. az ő
feienec layat kereztvl niretven. es feiert rvhaba őtőztetven meg
311 kilde pilatoſnak: es laſſad meg: || imar eth hog nem čak gonoſ[ſ]zte-
vőnec de meg bolondnac is alitatic. Tekinčhet azert őtet mikepen
edeſtova hordoztatic menven ő vtannoc. zemermozſőn. ő zőmeit
az főldre le botatvan. es mindenecnec karomlaſokat halvan. es
ezenkőzben ńakon es orchvl verven es ſarva hagigalvan. de az
aldot ieſus mindeneket nag bekeſegel el zenvedven. Nezied tovaba
azzvńvnc mariat is es az tanitvańokat mikepen őtet tavol nag
mondhatatlan keſervſegel kővetic. Mikoron kedig pilatoſ eleiben
vitec vona őtet az aldot ieſuſt. tehat ez dihős beſtiac nag bator-
ſagal az ő hamis vadolaſokat el kezdec. de: pilatos halalnac okat

ő benne nem lelven. igekőzik vala őtet el zabaditanya monda azert
az zidocnac. Im || Meg fedem azert őtet es el bočhatom O pilatus 312
te at te terőmtődet es vradat fedőde meg? nem tvdod ńavaľas mit
mivelcz. mert ſem az halalt ſem az oztorozaſt nem erdőmli. De
igen iol tenned hog ha inkab az őtet vadolokat es temagadat fede-
ned meg Parančhola azert: hog igen erőſſen meg oſtoroztatnek
ezzen kőzbe vevec idvőzitenc ieſuſt es az ő rvhaitvl meg foztac.
es kőtőzec eg kv ozlophoz. es kilőn kilőn kepen o[z]ſtoroziac vala. al
mezitelen mind az nag ſokaſag előt. zemermős es tiztőletes ifyv
az aldot ieſus. minden emberecnec fyainal zep es ekőſſeges abrazv
vezzi az artatlan genkeſeges tiztaſagos es zepſeges teſt. az kemeń
oſtoroknac es vezzőcnec keſervſeges faidalmat minden emberi ter-
mezetnec es teſtnec firaga az aldot ieſuſnac ő zenth || teſte be tel- 313
ieſődic ſebekel es zakadaſokal; foľ az ő zent teſtenec minden reze-
rvl az nemes dičhőſeges kerali ver. keſervſeg keſervſegre. ſeb ſebre
es az ő teſtenec el zagataſa. zagataſra addatatic. es mind addeclan
paranČholtatic oſtoroztatni miglen az hoherőc mind el faradnanac
bele No aitatos lelec ha criſtoſnac zolgalo leiańa vag tehat
mind ez felvl meg mondotakat zereteteſen nag keſedelmel az te
elmedel meg gondoliad es ha te ezőcbe az aldot ieſuſon nem kőnő-
rvlcz tvdiad hog at te zived kemeńb az kvnel es indulhatatlamb
az főldneľ Mert akoron be telieſődec ammit az iſaias profeta monda.
latoc vgmond őtet es nem vala zin vraita. es alitoc őtet pocloſnac
es iſtentvl meg alaztatotnac. O en edes vram ieſus ki vot az oľ
igen bator ki tegedet meg foztot. es || ki vot az oľ vac merez ki 314
tegedet meg kőtőzőt es ki vot az oľ atkozot ember ki tegedet en
edes vram ieſus keſervſegeſen meg o[z]ſtorozot. De te igaſſagnac
napia at te feneſſegedet el vontat vala es azert lenec ſetetſegec es
az ſetetſegecnec hatalmi. mert mindenec te naladnal hatalmaſbac
valanac: O en edes iſtenem. bizon az te nag zeretetőd es ammi
alnocſagvnc ten tegedet eľ igen erőteleńe. Atkozot legen. ez eľ nag
alnocſag es vetec kyert te en edes vram Ieſus eľ nagon kenzata-
tol El odozvan annac vtanna az kvlabtvl hog meg oſtoroztat vona
es vi[ſ]zic vala pilatoſnac eleibe vadolvan vtet es mondvan. Ez kerá-
lia tetet ő magat. őtőzteſſőc fel azert őtet. es kerali zokas zerent
coronazioc meg vtet. es hozanac eg o zatadozot vőrős palaſtot es ő
reiaia || Adac. es tvis kel meg koronazac őtet O aitatos lelec gon- 315
dolhatot minemv nag keſervſegbe vala akoron az ő zive es ielősben

minemv nag faidalmat zenved vala az ő zentſeges feieben miiert
hog az tviſket atal fagatac vala mind az ő aǵa veleiglen es gakorta
az nadal veric vala. O ti akozot ſidoc meľ igen rettenetes lezzen
meg tinectőc az dičőſeges kerali fv kit ti maſt vertőc. ezenkezbe
čvfoliac vala őtet oľ mint orzaglani akarot. De nem tehetőt. O en
edes vram ieſus. O keges idvőzitő. mert nem eǵzőr de nag ſokzor
te meg galaztatal. menevel kedec ki tőb helőn galaztatic meg.
anneval inkab lezzen ez velagon zidalmaſb de ime te en edes iſte-
316 nem az kerbe meg kőtőztetel Annaſnac hazanal Archvl || veretetel
es Caifasnac pitvaraba. Archvl pőcdőſtetel. erodeſnec zalaſan meg
čhvfoltatal es az ſentenciat kiadvan az nag kereſt fava meg ter-
heltetel. es az kopa[ſ]zto hegen meg fezitetel. O azert en edes iſte-
nem. Iay ennekem vtalatos bineſnec. mert ime az meg fogatac-
nac zabaditoia anǵalocnac dičhőſege emberecnec elete meg őletetik
en erőtem. O ti ńavalas zidoc igen iol be teliesitetőc ammit foga-
datoc. mert vg mondatoc. hog ectelen halalal karhoztaſſoc őtet. Az
Aitatos zent Bernard kedig vgmond meg alaza őmagat az aldot
ieſus az zolganac abrazat fel veven hog ala vetőt lenne. Az men-
den hato atia iſtennec egietlen eg fya vala es zolgaia teve ő magat.
317 Meg evel ſem elegődec meg || de minden halálnal zidalmaſb halat
vala[ſ]zta őmaganac mert mikepen az zent pal apaſtal mondia. meg
alaza őnőnmagat leven engedelmes mind halalig az kereztfanac
kedig halalaiglan ki zidalmaſb egieb halalnal mikepen az maǵa-
razo iras mondia O azert edes Ieſus

Maſeǵzőr gondoliad meg es ved ezedbe criſtos ieſuſnac aita-
tos zolgalo leiańa meľ igen keſervſeges vot az aldot Ieſuſnac ő
ken zenvedeſe Mert az kereztfa az aldot tagokat ki teriedni nem
hagia az halalnac keſervſegeiert. ki maga zokot lennye neminemv
kińebſegnec az [a] meg keſerődőt zivnec ſem vala hova le haivlnya
az iſteni tiztőletes fvnec mikoron az ő zent lelket ki bočhata az ő
teſteből. De meg es ved ioban ezzedbe meľ igen keſerv vot az aldot
318 ieſuſnac ő zent halala: || Mert menevel genkeb valaki anneval
inkab nehezeben zenved kent. De ſoha nem vot oľ igen genkeſeges
teſt kennocnac zenvedeſere mikepen idvezitennec zent teſte. Ioľ
lehet hog az ziznec teſte genkeb legion. hog nem mint az ferfyve
de az aľdot ieſuſnac ő teſte zeplőtelen ziz vala. mert az zent lelőc-
tvl fogatatec es a ziz mariatvl ziletetec. Azert mindenecnec ken
zenvedeſőcnel keſervb vot mert minden zizecnel genkeſegeſbvot

Mert ha čak az halalnac meg emlekőzeſere az aldot ieſus az ő zent
lelkebe az ő teſtenec genkeſeǵeiert annera gőtretetec meg. hog az
ő teſtenec veriteke len. mikepen az fődre le čhőpőgő ver O tahat
aitatos lelők gondolhatod minemv nag keſervſeges faidalmat zen-
vede az kemenſeges kereztfan Azert mo*n*dia az aitatos zent Ber-
nard. O en edes vram. || Ieſus criſtos. bizo*n*ńaval az te zent teſted- 319
nec keſervſeges faidalmat meg mvtatia vala az veres veritec ki az
imadſagnac ideien az te teſtedrvl az fődre le foľ vala. No azert mit
tetel te o edeſſeges germőc hog e kepen kenzatatol. mit vetkőztel
o zepſeges kevanatos ifiv hog eľ kemeńőn iteltetől. Ime. en edes
vram ihs bizonńaval en vagiok at te kennodnac es halalodnac
oka. Meges o aitatos lelec gondoliad meg zeretetőſőn meľ igen
keſerv vot az aldot criſtoſnac ő zent halala. Mert menevel inkab
valaki artatlamb. anneval nehezeben zenvedi a kent mert idvezitenc
Ieſus az ő bineiert zenvedot vona kent meges valami keveſſe kin-
neb vot vona. De ő bynt nem tet es čhalardſag nem leletetőt az ő
zaiaban Mert ő őrőke valo velagoſſagnac feneſſege es zeplőtelen
tikőr es az felſeges || Aťia mendenhato iſte*n*nec kepe abraza Laſſad 320
atiamfya meg es ioban meg igen keſerv vot az aldot ieſuſnac ő
halala. Mert menevel kőzonſegőſb: aneval inkab az ken keſervb.
az edes ieſus kedig ken zenvede az ő teſtenec minden rezebe vg
annera hog nem vona ő benne oľ igen kizded tag. hog kibe
ken faidalmat nem erőzne avag zenvedne es nem vot az ő
zentſeges teſten oľ igen kizdet hel hog ki keſervſegel telies nem
vot vona. mert talpatvl fogva mind ő teteiglen ne*m* vot ő
benne egeſſeg. Azert hog az faidalmnac nag keſervſegeiert fel
kaiata nag zozatal mondvan. O mind ty kik mentec ez vton
vegietec eztőcbe es laſſatoc meg az en keſervſegemeth kit en ti
erőtetec zenvedec ha vagion haſſonlatos faidalm avag keſervſeg az ||
en keſervſegemhez. Azert mondia az a aitatos zent Bernard. Bizon- 321
ńaval en edes vram ieſus ſoha nem vot haſonlatos keſervſeg at te
keſervſeǵethőz mert anne vala at te keſervſegednec ki őnteſe. hog
mind az te zent teſtedet vervel meg hintene. O io ieſus. O en edes
idvezitőm nem kőp de bevſegel foľ vala az te zent teſtednec őth
rezervl az te zent verőd tvdnya mint az te kezeidbel es labaidbol
az meg feziteſnec ideien az te zen feiedből az koronazazaſnac ideien
eſ az te zent odaladnac atal őcleleſenec ideien es mind az te teſ-
tődből. hog čhodanac lattatic ha ingen valami keves ver mara-

dot te benned. De mondiad meg en zeretetes vram Ieſus. kerlec
322 mondiad meg hog ha at te zent verődnec eg čhőpenete : || eleg vot
vona mind ez telies velagna meg valtaſara tahat mire hagial enne
nag ſok vert ki bočhatnya az te zent teſtődből. tvdom vram es
bizon tvdom hog nem egiebert teved hanem hog meg mutatnad
minemv nag kevanſagal enǵkemet zeretnel. No azert mit adiac
en edes vraz iſtenem mind ezzekert en teneked kit te en eretem
attal ńavalias binőſſert Vay bizońaval mig előc en edes vram
ieſus meg emlekőzőm at te mvnkaidrvl kit te zenvedel az predica-
laſba. faradſagidrvl edeſtova valo iaraſſodba imadſagban valo
vigazaſodrvl. kőn hvlataſſodrvl emberi nemőn kőnőrvlven faidal-
midrvl. karomlaſidrvl. at te zent orchadnac pőgdőzeſirvl ńakon
vereſőkrvl az vvas zegecrvl at te zent ſebeidrvl. es mi*n*d at te egieb
keſervſegődrvl. mert ha ezt nem teiendem. tehat egiebkepen meg: ||
323 kereztetic en raitam az artatlan ver kit te ki őntel en erőtem ez
főldőn. No azert ki ad az en feiemnec vizet es az en zőmeimnec
kon hulataſoknac kvth feiet. Hog ſirathaſſam eiel es napal az en
vramnac aldot Ieſuſnac ő zent halalat kit nem ő magaiert hanem
az en bineimmert zenvede. mert meg ſebeſitetec az mi alnocſaginc-
kert. meg tőretetec. a mi bineinckert. mikepen iſaias profeta
monda. Mind ezzőcből azert kik felvl meg mondatanac ezződbe
vehetőd. O aldot criſtos ieſuſnac zolgalo leiańa meľ igen zidalmas
keſervſeges es hozzaig valo vot at te iegeſődnec az aldot ieſusnac
ő halala. mert ő mind ezőket zenvede hog tegedet az ő zeretetire
fel kerieztene. hog mind ezőkert te es telies zivedel telies elme-
del es telies lelkődel őtet zeretned. Mert mi inditia avag keriezti ||
324 embert inkab fel az iſte*n*nec zeretetire mikepen eľ naǵ kegiőſſeg
kit mierőtvnc az felſeges iſte*n*nec fya. erdőmvnc nekvl ſőt inkab
ammi bineinckert vete az ő lelket ez ol nag fel keriedot zeretetnec
mondatatic. hog ſemmi kevanatoſbnac nem gondoltathatic ember-
tvl Az aldot ieſuſnac kedig eľ nag zereteti. anneval inkab mvtata-
tic nagiobnac lennye menevel inkab zidalmaſb vtalatosb nezezeb
es keſervſegesb ken es halalt akara zenvedni mert az mendenhato
iſten ki az ő egietlen eg fyanac nem kedveze de mind mi erőtvnc
ada őtet mikepen tehat nem adot vona mi nekvnc mindőnőket ő
vele oľ mint azt mo*n*dana mindeneket adot. Ezbol azert intetvnc
hog őtet zereſſők es kőveſſők. Iay azert azocnac kik az aldot ieſuſ-
nac eľ nag ſok io tetemeńeivl es nag zeretetervl halalatlanoc ezőc-

nec lelkoͤcbe az criſtoſnac halalanac. ſemmi nemv haznalatia nin-
čhen Azert || Mongia az aitatos Bernard Laſſad vgmond a criſtos feiet **325**
le haiolvan hog te hoziad bekelkoͤdiec. kezeit e atal veretetven
hog az oͤ aiandokat te neked adia az oͤ ze*n*t odalat meg nitvan hog
tegedet zereſſen es mind az oͤ teſtet az kereztfan ki teriedven hog
mindeneſtvl fogvan oͤ magat teneked adia Panazt teven az aldot
ieſus az halalatlanocrvl vgmond az zent Bernardnac myatta. O
ember laſſad mit en te eroͤted zenvedoͤc ha vagion haſſonlatos keſerv-
ſeg mikepen kivel en kenzatatom. te hoziad kaiatoc ki te eroͤted
meg haloc. laſſad az kenokat kivel en goͤtretetoͤm laſſad az vas
zegeket kikel atal veretetem es zegeztetem. es mikoron ennekem
kivel eſ nag keſerv faidalmam leǵoͤn. de maga beloͤl az en zivembe
nagiob keſervſegoͤs kenom vagion. Hog ha mind ezzoͤcert en tege-
det halalatlannac lelendlec. No azert o criſtoſnak : || zolgaloia **326**
odiad te magadat hog eſ nag dragalatos meg valtaſſert halalatlan
es aitatlan ne leg. de veſſed ez meg fezvltet iegivl at te zivedbe
es ńomiad az aldot ieſuſnac oͤ ken zenvedeſet at te zivedbe mike-
pen az pečhetoͤt az laǵ vyoſba es mondiad az profetaval Len az en
zivem mikepen az el olvadot vyaz Veſſed tovaba at te karodra is
iegivl hog ſoha at te kezeid meg ne zoͤńńenec az io mivelkoͤdetoͤc-
tvl. Hog ha kedig valamikoron valami haborvſagod avag keſervſe-
goͤd avag felelmed toͤrtenendic avag az iozagoſ mivelkoͤdetnec kit teez
izet nem erzendoͤt. tehat leg ottan folamſal az meg fezzvlt ieſuſhoz
es nezied az oͤ feieben az tvis koronat az vas zegeket es az Lanchat
es elmelkodiel az oͤ kezein es Labain valo ſebeirvl. feienec. odala-
nac. es mind az oͤ zent teſten valo zebeirvl. meg gondolvan hog
aki te eroͤted ennet zenvedoͤt meſ igen nagion tegedet zeretoͤt. Hig
ennekem hog leg ottan ez fele tekintetboͤl mindennemv te keſerv-
ſegoͤd edeſſegre valtozik : kit enkedion. atia fyu es zent Lelek oͤroͤke
Amen ||

327 *) Az: Iſten zilo Marianak: Minemo̊ ereme vala:
mikoron az: harom zent kyraľiok ymadak az o̊
edes zilettet az: kyczendet ihuſt: es mikoron naǵ
es bo̊ſeges aiandocokat: nekye: hozanak: Ihus Maria

Mi vrunk ihus xpus Athya: iſtennek bo̊lczeſege o̊ ziletеſnek
vtanna: tizen harmad napon akara: magat meg mutatni: es meg
ielenteni az: poganocnac azaz: az: harom kiralocnac kyk az-
koron poganoc valanac: ky melle imezt ezo̊nkbe kel ueno̊nc hoǵ
miert az keges minden hato: iſten: meg iǵerte uala Abrahamnak:
es az zent patriarkacnac hoǵ el boczatna: az o̊ fyat ez: uilagra:
es az: ziz azaz: maria zilne bizon iſtenth: es bizon embert: erro̊l
iſten niluanvalo iegieket: adot uala: nem czak: az ſidoknac ſido-
ſagba. de meg ez uilagnac kylemb kylemb zerebe: hoǵ meg mutat-
naia ennec: miata: hoǵ nem io̊t volna: czac az ſidocat yduo̊zei-
teni mikent o̊k hamiſſan hizic: hoǵ mikoron az meſſias el iuuend:
czac o̊ket iduo̊zeiti kiualth kepen: profetat adot uala az poganok-
nac nap kelet fele: kynec neue balan uala regen meg profetalta
uala: hoǵ el iune az meſſias monduan Latom az xpuſt de nem
328 im ma || nezek o reia de nem moſtan: Tamad Iacobbol eǵ: czillag:
es izdraelbo̊l eǵ vezzo̊ neuekedic fel: es meg veri moabnac hercze-
git: mikepen Moyſes: eggic keńuenec huſon neged rezebe vaǵon
meg iruan Azert ez harom zenth kiraľ uala: balamnac nemzetebo̊l:
es mi kepen arań zaiu: zent Ianos mondya o̊r allot zereztenek
eǵ: naǵ magas heǵen: hoǵ ez czillagot meg eriznec mikoron fel
tamadna: es naǵ aietatoſſon ymadcoznac uala monduan: O meń
orzagnac: Iſtene O Izdraelnec Iſtene boczaſd el imar az: czillagot
O Valyon mikoron telic be balamnac ieuendo mondaſa:

*E*S ime karachon eiel Iſteni zerzeſbo̊l: terthenec hoǵ ez:

---

*) Harmadik kéz.

harom kiralyoc kic naǵ bőlczec ualanac: es naǵ egbe nezo meſte-roͦc menenec az feloͦl meǵ mondoth heǵre mikepen zent: vincze mondya: hoǵ ok es erizneyec az meg mondoth czillagot ha fel tamath Es ime azon horaban melbe meńec foͦldnec teremteie mi vronc Ihus xpus ziletec azzońunc Mariatol fel tamada eǵ iǵen zepſegoͦ fenes czyllac meg az napnac oͦ feneſſege ſem bantya uala meg oͦ uilagoſſagat Vǵ mond arań zaiu zent Ianos es zent Bona-uentura atyanc: hoǵ az: czillagba eǵ igen || zepſegoͦ ǵermec kep 329
vala es az ǵermek homlocan eǵ kerezt uala: Azert mikoron latac: az czillagot igen oͦrulenec raita es akarac imadni: de mikepen zent agoſton doctor monǵa: Iſtennec anǵala meg tylta oͦket monduan: ez czillagot ne: akaryatoc imadni: de mennetec el: es imadiatoc mennec foͦldnec teremtoͦiet mert moſtan zilettoͦt ez uilagra: Ihus maria

Azert ez nemes kyraľoc tanaczoc tartanac mikepen menne-nec ez u' kyralhoz: mikepen kezoͦnnenec minemoͦ aiandocot uinne-nec nekye es imezt monǵak uala mikepen zent Vincze doctor monǵa: ezt Latiatoc vraim: ez kyraľ ky moſtan ziletőt igen naǵ hatalmas uigoͦnc aranyat neki ezt es latiatoc hoǵ iſten ez: es mennec foͦldnec teremtoͦie Mert ime meg az czillagok is zolgalnac neki azert temient uigoͦnc neki: ezt is latiatoc hoǵ kerezt uaǵon homlocan bizońaba azt iedzi hoǵ emberecnec idueſſegeieret kerezt-fan hal meg: Azert uigoͦnc neki keſeroͦ mirrat Azert enecly anya zent ighaz: az: zoloſmaba: Latac: az kyraľoc az: czillagot mond-uan eǵmaſnac ez az naǵ kyraľnac yege meńoͦnc el kereſſoͦk || meg 330
oͦtet: es aldoziunc neky aiandococat: araniat temient: es nemes kenetoͦt

*A*zert naǵ tizteſſegel: fel kezoͦlenec: es el eredenec hoǵ meg kereznec az u' kyralt: es czyllag eloͦtec megen uala mutogatuan nekic az utat melien kellene nekic menniec Vǵ hoǵ mikoron meg zalnac uala: vala [ne]minemoͦ uaraſban: auaǵ mezoͦn Thahat az czillag es: meg aluala: es minecutana: meg niőgoznac uala: az czyllag el ered uala eloͦtec: es imezec utana erednec uala: el amelcoduan: azert zent bernard doctor: imezt monǵa uala O: Iſteni irgalmaſſagnak czodalatoſſaga mihozianc bineſſeghoͦz ime uǵan ereuel es hatalmal vonzon minket hozaia hoǵ neki zolgal-iunc es oͦtet zereſſoͦc mert ime naponked czyllagot tamazt: fel mi nekoͦnc mikepen az zent kyraliocnac: mert az mi meg uilagoſſito

czillagunc az az mi lelky eſmeretőnc ǵacorta monǵa nekőnc : kel fel zegen ńaualias mith aloz diczeriet Iſtenedet : ezeket monǵa zent bernard Ezenkepen iuuenec : azert ſydoſagba : es mikoron kezelitetenec volna : irſaliomhoz ; el eniezec elelo̊c az czyllag es mondhatatlan igen meg zomorodanac : monduan O mi nekőnc ńavaľaſſocnac bizon uala meľőnc bőneiert enezec : el az : czyllag O felſeges
331 iſten mith tegeőnc es houa legeőnc imar : zent : || Thamas doctor : kegeglen azt mongia hoǵ tanaczot tartanac : minth kellene tenniec Nemelic monda : Vraim teriőnc haza : mert byzon igen uezedelmes : dolog ez : hoǵ mi idegen főlden kereſſo̊c az u' kyralt : Monda az : maſic meńőnc auaǵ czak irſaľomba mert iľen naǵ kyralnac az : kyrali varaſban kel zyletni auaǵ ha ot : nem ziletőt tudacoziunc meg Mert doktoroc uadnac ot azoc iol tudyac :

*E*l uégézec : azert hoǵ be mennenec : irſalumba es annera meg erőſſőlenec xpuſtnak zeretetibe : iol lehet igen iol tudiak : uala a czazarnac paranczolatiat hoǵ meľ ember : egeb czazart auaǵ kyralt neuezne romai czazarnal : legottan feien maradna : Azert monǵa arań zaiu zent Ianos : el czodalcozuan : ez zent kyraľocon : Nem tudiac : ualae ez kyraľoc hoǵ irſalumba orzagol uala : herodes Nem ertic ualae hoǵ az orzagos kiraľ : mikoron él uala : mel ember egeb kyraľt tizthel ottan feien marad ? Bizon iol tudiac uala mind ezeket de : mikoron meg gondoliac uala az iuuendő kyraľt : az xpuſt : nem felnec uala herodeſtől O bodog kyraľoc : kic az kemeńſeges kyraľnac előtte : minec előtte xpuſt lattac uolna : xpuſnac confeſſori lennenec :

*A*nnac okaert mikoron Ieruſalumhoz : kőzel volnanac meg remőle mind az uaros ieleſſen Herodes ki meg moſtani kyraľ
332 uala : es || Idegen nemzet : keueteket kylde hozzaioc : hogi meg tudacoznanac raita kyczodac : kyt kereſnenec : es minec okaert iőttenec volna oda : felelenec az kyraľoc monduan : mi iőttőnc meg kereſni az ſydocnac kyraľat ki moſtan zylettőt Mondanac az : keuetőc : azt ſemi kepen touaba ne monǵatoc : mert bizońaval tudiatoc hoǵ herodes mind ńaian feieteket uezy : Mondanac az : kyraľoc : zabad ő felſege uelőnc : ingen mi az igazat : ſemikepen meg nem tagadiuc. Mert latoc nap kelet fele az ő czyllagat : es iőttőnc aiandoc ual hoǵ őttet imaǵiuc Vǵ mond arań zaiu zent Ianos ez melle : O ayetatos lelec gondold meg ez kyraľocnac aitatoſſagocat : es zeretetőket meg ingen ſem lattac ihuſt xpuſt : kezec

imar erette meg halni No azert xpuſnac zolgaya: Ime meg mutta-
tac ke neked ez: kyraloc mikepen zereſſed az: xpuſt: te es xpuſ-
nac zeretetiert: inkab valazi magadnac halat hoǵ nem minth:
öttet meg tagadnad: halalos bynnec myatta:

*M*eg mondac herodeſnec az: keuetöt mit iarnanac az: kyra-
ľoc: es mit kereſnenec Legottan annal incab meg rettene: es
meg haborodec: Mert öes hallottauala: az czodacat meľec yduözi-
tenc zyleteſe napian: tertentenec uala: Azert: irya Zent mathe
euangeliſta Haluan Herodes kyraľ meg habo||rodec: es mind 333
Irſalum uele egetembe: mert azt aloitya uala: hoǵ ő erette: orza-
golna: es öttet mikepen: idegent ky ůzneie az orzagbol Mert
monǵa zent agoſton: doctor O en edes iſtenem Valyon: mi lezen
az: ytöle xpuſnac itöle zekyről mikoron az kyczinded ihuſnac
bölczöie meg rettente az keuel kyraľocat: feľiec imar moſtan az
kyraľoc ky imar: atya iſtennec iogia felel: yl kytöl az kegetlen
herodes meg akoron fel uala: mikoron annyanac emleiet emi
uala. Azert herodes el: fedöze ő alnacſagat: azt mutata hoǵ
uigadna xpuſnak zyleteſen: be erezte az kyraľocat: es nag [tzy]
tyzteſſegel fogada öket: Monda nekyc: Vraim mit iartoc felelenec
ezec: kereſſiec hol zyletöt az ſydoknac kyraľa O en edes ihuſom
mel igen meg oluaztotat uala zent lelekuel ezeknec zyuöket ſemmit
nem̃ felnec uala herodeſtöl De: naǵ batorſagal ualnac uala tege-
det Monda herodes ah enis hallota*m* valamit erről: de: nem tudom:
ha ualo auaǵ nem Mondanac xpuſnac kyraľi byzonial tudya felſe-
ged hoǵ ualo: mert mi magonc zemenkel lattuc: nap kelet fele az
ő czyllagat Monda herodes hat mit kereſſöc vraim ha lattatoc czyl-
lagat: felelenec az kyraľoc Ime aiandokual iöttönc ő hozia: es
imadiuc ötteth:

*H*erodes magoknac vyue: es öket zereteteſſen kezde: ker-
dezni az czyllagnac ideiet mel nekic yelent uala monduan: Vraim ty
meg mon||gyatoc: en nekem az: zyleteſnec napiat: es ideiet ime: 334
en meg mondattam nektec: az doctoroccal: es meſterekel: meľ
uaraſba: zyletöt: es mind egetembe meǵenc hozya: es ymagiuc
öttet O arultota: herodes meľiet monda: maga maſſelöl terth
kezeről uala: hoǵ az: artatlan vr ihuſt xpuſt meg elneye ha tehet-
neye Es ime herodes egbe ǵöite mind: az papi feyedelmeket es
iraſtudo ſydocat Es kerdezi uala öket: hol kellene zyletteni xpuſ-
nac: es ökec mind egenlö kepen: felelenec: hoǵ bethlehembe kel

zyletni; mikepen micheas profeta irta meg zent Agoſton doctor keǵlen uǵ mond ez melle : O nauaľas ſydoc. egebenec meg mondatoc hol zyletic az xpus maga : ty nem menetůc hozya hoǵ imadnatoc o̊ttet Byzońaba : haſſonlatoſoc uattac azokoz kyc Noe barcayat czynaľac mert azok es nem menenec be ha nem el vezenec az viz o̊zo̊nbe : el uezuen az uiznec myata : ezeket monǵa zent agoſton doctor :

*E*Nnec vtanna eǵbe hyua herodes az kyraľolcat : es monda nekyc menetekel el bethlembe kel zyletni mikepen doctoroc monǵac : Ottogel azert kerdezietec meg zeretetőſſo̊n az ǵermeket : es mikoron meg lelenditůc mondyatoc meg ennekem En es el meǵec imadom o̊teth Azert monǵa Beda : neuů : doctor O herodes
335 igen yo igeretôt : igerz : az kyraľocnac : ha : be teľieſytened : || de byzoń nem mondaz igazat Mert zandocod az : hoǵ artatlan uerth : ky o̊ſſed aytatoſſagot mutacz bezeddel de rakua zyued alnakſagal ezeket monǵa beda doctor :

*M*inec utanna bulczuth vo̊nec herodeſtôl : Nem ertec meg az nemes kyraľoc o̊ alnacſagat eredenec : Bethlehem fele es ime mint ky io̊uenec Irſaľumbol ottan eſmeg nekyc yelenec az czyllag : O en edes iſtenem ky mondhatǵa : meg mint o̊ro̊lenec ezen az zent [czyra] kyraľoc. hoǵ eſmeg nekyc yelenec Azert irya zent mathe : euangeliſta Latuan az czyllagot naǵ o̊ro̊mel meg o̊ro̊lenec Es elo̊ttec meǵen uala mikepen elo̊zer Es mikoron bethlemhez fel melfo̊lden uolnanac : mikepen zent Vyncze doctor irya eleycbe io̊uenec az uaraſbeli nemeſſec es polgaroc monduan Felſeǵes urac neco̊nc tyzteletes felſegetnec mi kel es mi keuo̊tec : es zandoktoc mi hozzyanc Felelenec az : kyraľoc hol vaǵon az ſydocnac moſtan zyletlo̊t kyraľa Mert lattuc neky czyllaǵat es ime elo̊to̊nc uaǵon : azert io̊tto̊nc o̊ hozzya : hoǵ imaǵuc : o̊ttet kyc feleluen mondanac : mi herodeſnel : egeb' kyraľat nem tudonc O arultata ſydoc czac eǵ
336 czyllag uilagoſyta meg ez kyraľokat tyto̊tec || kegyg az : byzońſagnac napya mi vronc ihus xpus nem uylagoſithata meg Mindenec latyac uala az czyllagot mikepen zent maximus pyſpec monǵa : mert nem uala igen magoſſon fel az fo̊ltôl :

Es be menuen az uaroſba : iutanac az heľre holot azzono̊nc maria uala az dragalatos kenczel Mind kezenſeǵel tarǵac doctoroc hoǵ azzońo̊nc maria megis az Iſtalloba auaǵ az haylecba uala : holot yduo̊zitentec zylte uala : es azt monǵa zent vincze doctor :

hoǵ Ioſeff iſteni zerzeſbo̊l nem uala akoron ot: hoǵ atyanac ne
aloitanac o̊ttet No azert xpuſnac aitatos zolgaya gondold meg
ayetatoſſon mikepen yede meg azzonyonc maria mikoron ez ſok
ſereǵeket lata Es imezt monǵa uala magaban oh: en nekem mert
bizoń az en edes ihuſumat kereſſic ezec hoǵ el rekenczec es el uezeſſec
Nem houa uala reyteni hanem az: iazolban teue az kyczinded
ihuſt es o̊ maga varrani auaǵ imadcozni kezde Es ime az czyllag
meg allapec az ǵermec feyefelo̊t el czodalcozanac az kyraľoc ezen
Miert hoǵ ſem palotat ſem naǵ hazat nem latnac uala ott ahol az
czyllag meg alla: eǵmasra tekyntenec es mondanac mi dolog ez
hoǵ az czyllag nem indul meg Mikepen monǵa zent maximus ||
Pyſpek az czyllag u' uilagoſſagocat boczat uala ki es naǵal feno̊ſ- 337
beket mint annac elo̊tte olyha imezt mondanaia az: kyraľocnac
Ez az: kyraľ kyt ti kereſto̊t Es az kyraľoc le: zallanac louokrol es
eggyc kezzo̊lo̊c be mene monduan ky uaǵon itt: es lata azzońonc
mariat hoǵ imadcozneiec Az: kettei es be mene: es az: iſten zylo̊
mariat ottan meg uidamula zyuo̊c Azzońonc maria kegeglen
monda Nemes vraim mit iartoc uala Felelenec az kyraľoc: tudode:
hol zyletto̊t az ſydocnac kyraľa mert akariuc o̊ttet imadni Azzo-
ńonc maria kegeglen nem monda azt hoǵ nem tuǵa hol uaǵon de
naǵ alazatoſſagal monda: nekic vraim ezt tudnyoc kellene az:
doctorocnac es az: iraſtudo meſtero̊knec: hoǵ ezeket zolnaya
azzońonc maria az kyczinded ihus uǵan meg oluazta: az kyraľoc
lelket: es meg ky io̊nenec es meg tekintec az czyllagot hat megis
hazon helyen al olyan fenes kepen mint annac elo̊tte es meg be
terenec mondanac azzońonc marianac: Mond meg neko̊nc zepſego̊
zemeľ ha te nalad uaǵon az ǵermec: es ha te zylted o̊ttet Monda
nekic azzońonc zyz maria: en nalam uaǵon es en zyltem Eſmeg
kerdec az kyraľoc ſoc ideie uaǵon e hoǵ zylted o̊ttet mo*n*da ||
azzońonc maria Imar tyzen harmad napya: es: hoǵ ezt hallac az 338
kyraloc: kerni kezdec azzońonc mariat hoǵ meg mutatnaya az
kyczinded ǵermeket:

*L*ata azzońonc maria hoǵ io zandocba uannac: az: kyraľoc
ky ueue o̊ fyat az: Iazolbol es terdere teue: Az kyraľoc kegeglen
meg kerdec kyczoda uolna neue Monda azzońonc maria Ihus Meńe
hallac az kyraľoc az: ihus neuet: naǵ ayetatoſſagal eczerſmind
terdre eſenec az: ǵermec ihus elo̊tt: es az: teſtben imadac byzoń
iſtent: tiztelec mikepen kyraľat: es imaǵac mikepen iſtent Mert

czac az emberſeǵet latyac uala kyuo̊l es hizycuala hoǵ az : iſten-
ſeg hozya eggeſſo̊lt uolna :
O bodogſagos maria minemo̊ o̊ro̊med es uigaſagod uala neked
mikoron ezt nezed uala the zemeiduel byzoń en hyzem mikepen
zent vincze monǵa : ezt mondat temagadba O en edes fyam
kyczinded ihus Im eǵ nehań napya uaǵon hoǵ zylelec : es imar es
uilagnac ueǵero̊l hoztal hozzat kyraľocat : kic teǵedet imadnac?
O en edes : iſtenem mel naǵ hyto̊c uala ez kyraľocnac Vaľon
minemo̊ naǵ mondhatatlan dolog uala ez : hoǵ az kyczinded ihuſt
latyac uala mikepen egeb ǵermecet : utalatos Helyen tarſaſagk
339 neko̊l : || hoǵ ilľien naǵ nemes tizteleto̊s kyraľoc imadyac o̊tet es
hynneiec byzon embernec : es bizon iſtennec Azert nyľuan eſmer-
hetio̊c hoǵ ſemikepen ezt nem to̊tec volna ha benne nem hytte-
nec uolna :
*E*nnec utanna meg ńitac o̊ ke*n*czeket es nag beuſegel feienked
aranyat temient es mirrat : adanac ayandocon nekye Igen zepen
zol ayetatos zent bernard doctor emelle es imezt monǵa Az nemes
fo̊lſeges kyraľoc imaǵac az : czeczemo̊ ǵermeket es ayandocot naǵ
beuſeǵel adnac nekye : de o : kyraľoc ha iǵen bo̊lczec uattoc hol
lattatoc ez : kyraľnac barſońat byzon ninczen egeb barſonya
hanem imez . kyczinded pozto foltoc melľiecbe : be polalta : ha
kyralnac monǵatoc hol uagon coronaya? de bizońaba ty latyatoc
o̊ttet az coronaba melľel meg coronazta o̊ttet az o̊ zyleie az : az :
mi halando teſto̊ncbe O kyraľoc honnaton uaǵon ez tynecto̊c hoǵ
az xpuſt imaǵatoc? bizonyaba mind ſydoſagba ſem leltenc iľen naǵ
hatot Nem bant e meg tyteket az : Iazol? mit miuelto̊c kyraľoc
mit miuelto̊c? az : czecz emo̊ ǵermeket imaǵatoc e? ky be polalta-
tot pozto foltocba : azert iſten e ez? Byzońaba iſten uaǵon az o̊
zent templomaba : es : meńorzagba uaǵon iſtennec zeki Thy kegeg-
len az iazolba kereſyto̊c? az zegeń ańńanac o̊lebe : imaǵatoc Mit
340 muelto̊c kyraľoc mith || miuelto̊c? Arańat e? attoc neky kyraľ azert
o̊? ha kyraľ hol uagon az o̊ kyraly palotaya? hol uaǵon kyraľy aǵa
hol vaǵon kyraľy vduara? Nem latyatoc e? hoǵ az palotaya Iſtallo
az o̊ aǵia iazol Ime laſſatoc atyamfyai meľ iǵen meg kabultac ez
ezzes emberec : hoǵ il kyczinded ǵermeket imadnac Oh en edes iſte-
nem ha meg nezio̊c atyamfiai nem balgatagoc : ezec : de minket
tanoitnac mi nemo̊ naǵ keuanſagal kereſſio̊c meg az ihuſt Byzo-
ńaba meg tanoita o̊ket az ky oda hozta uala mit kellene czeleked-

nyec: ezeket monǵa zent bernard doctor O en edes iſtennem uaľion
ky mondhatya meg: meľ iǵen edeſſen nez uala az kyczinded
ihus o̊ reiayoc: o meľ edeſſen zol uala az iſten zylo̊ Maria uelo̊c
Mikepen arań zayu zent Ianos monǵa mind zereuel meg bezelle
nekyc mikepen hozya io̊t uala az anǵal es zyzen hoǵ fogatta-
uolna: zyzen zilte uolna: es hoǵ zyzen meg maradoth volna

Minec utanna imadac az kyraľoc az kyczinded ihuſt es
naǵ beuſeǵǵel meg ayandocoztac uolna o̊ttet naǵ thyzteſſegel es
ayetatoſſagal eſmeg terdre eſenec: apolgattyac es czocolgattiac
uala o̊neky labayt es kezeit Bulczut ueuen kegeglen azzońonc
mariatol es terdet feyet haytanac vronc Ihuſnac || el teruen haza 341
eredenec De ime almocba iſtennec anǵala ielenec nekyc monduan
hoǵ herodeſhez: ne mennenec Es mas uton hazaiocba terenec
O nemes kyraľocnac czodalatos hyto̊c Mert mikepen: arań zaiu
zent Ianos monǵa nem eſenec ketſegbe: ha iſten ez: ǵermec hat
mire fel herodeſto̊l: de naǵ ero̊ſſen hyrdetic uala mindenecnec
xpuſnac iſtenſeǵet Az iſten zylo̊ maria megis az iazolnal marada
o̊ fyaual mi uronc xpus ihuſal es Ioſeffel mind addeg miglen el
io̊ue az tyztulaſnac napya: O meľ igen uiǵazuala az o̊ fyahoz: o:
meľ iǵen naǵ zorgalmatoſſagal es zeretetо̊ſſen uiſely uala gonǵat o
meľ iǵen naǵ thyzteſſegel es keges zeretetel tapogattya es fogdoſſa
uala: o̊ttet Terdre eſyc uala: uǵ uezy uala fel az Iazolbol: es terdre
eſſic uala: uǵ teziuala az Iazolba O meľ iǵen naǵ uigaſſagal o̊ttet
o̊lelgetiuala es apolgatiauala hozya: zorittyauala es naǵon ǵeńer-
kedic uala o̊benne: o mel iǵen eremeſt emelegetiuala o̊ttet Minemo̊
ǵeńero̊ſege uolt eben azzońonc marianac minen magoncba meg
eſmerhetyuc mi kereztyenec leuen Mert mikoron az o̊ edes fyanac
mi vronc: Ihus xpuſnac || keńńat meg gondolanǵuc ayetatoſſagal 342
yolehett keſereǵo̊nc: es keńuro̊lo̊nc et bamcodiunc o̊ rayta de oľ
igen naǵ edeſſeǵet erzo̊nc benne hoǵ ǵakorta ſokan uadnac hoǵ ha
mind kezeket es labocat: altal furdoſnayac ſem erzyc O azert
minemo̊ ǵeńerio̊ſſege: uala azzonunc marianac: mikoron az o̊ edes
fyara: nez uala Vǵ mond zent Ieronimos doctor: hoǵ ha minden:
toga ńeľue lenne ſem mondhatnaya meg:

O iſten zylo zyz: maria mineko̊nc kereztyenecnec eǵ naǵ
panazo̊nc uaǵon read houa to̊d el ez ſok kenczet: kyt ez kyraľoc
hozanac mi vrunc ihus xpuſnac eǵ czypelleſt nem uo̊l belo̊le: de
mezitelen labbal mezitelen fo̊uel futosuala: uaraſrol uaraſra: es

ehen zomehon: houa tőd el azzońonc maria: zent Bernard doctor:
meg felel kepebe imezt monduan Micoron maria meg eſmere
fianac acaratyat hoǵ ez fo̊lden naǵ kemenſeǵes zeǵenſeǵed akar
tartani : keues nap alat zegenecnec ozta No azert ayetatos Lelec:
latod imar mikepen: al es lacozyc azzońonc maria az kyczinded
ihuſſal az ſtalloban Meń hozza keńereǵ neki mert ime zemo̊nkel
lathioc hoǵ az germeket keńńeben meg enǵeztelhetic Meny hozza
azert monǵad imez ayetatos imaczagot: ||
343 *O* edes Ihus ky zyletel mariatol es temagadat az kyrałocnac
meg ielented : es : meg uilagoſoitat o̊ elmeieket hoǵ teǵedet meg
esmernenec: kerlec teǵedet en edes vram kyczinded: ihus uilago-
ſoicz meg malaztoddal en lelkemnec ſetetſeǵed es az: te naǵ viga-
ſagos ieleneſednec miatta: kerlec en edes ihuſom hoǵ aǵ malaztot
ennekem : hoǵ zolgalhaſſac teneket : Vgy teǵ vram Ihus elo̊ Iſten-
nec : fya ||

Az Iſten zylő Marianac erőmeről minemő erőme 344
uala: mikoron zent erſebet azzont meg latogata
kylemb kylemb doctoroc naǵ aitatoſon meg Irtac:
es imigen mo*n*dnac:

Mikoron: Iſten zylő Maria meg halla az anǵaltul: hoǵ az
meddő erſebet es ǵermeket fogadot uolna: es hoǵ hatod holnapya
uolna imar annac kezde zyuebe forgatni hoǵ mikepen minemő
modon zentelneye meg az ő fianac vr ihus xpuſnac predicatorat
Mert yol tuǵa uala hoǵ Ianos erſebetnec fya hirdetneye meg
Iſtennec fyanac meg teſtőſſiyleſet azt es iol tuǵa uala hoǵ iſtennec
zerzeſeből ő kereztelneie meg Tahat fel kele Maria mikepen zent
Lucaſt euangeliſta irta meg euangeliomanac heted rezebe igen
zepen zol aietatos zent Bernard doctor ez melle es ezt monǵa
O keǵes Maria honnan kelel fel aloz uala e Byzon nem byzon nem
hanem fel kele az iſteni elmelkedeſnec nyugodalmabol melbe
uala: es az zent imaczagbol || mel minden dolganac kezdeti uala: 345
Mert mikepen monǵa Sedulius az: iſten: zylő Maria ſeminemő
dolgot nem tezen uala hanem előzer: imaczagra aǵa uala: magat:
Mene azert Ioſefnec aldomaſabol Nazaredbe ſydoſagnac uaraſaba
Nem azert mene hoǵ nem hyt uolna az anǵalnac bezedinec: de
ayetatoſſaǵert es hoǵ zent erſebet azzonnac zolgalna. es azert hoǵ
ianoſt az: ő: fianac keuetit meg zentelneie az eredetnec byneből
Hamar megen nala: mert niluan ualo heſen ſokat nem akara:
keſni: es hoǵ meg mutatnaia peldaiaual hoǵ az: zyz nyluan ualo
heſen ſokat ne keſiec. es ot ne dereczeſen ualakyuel: mikepen
zent Amborus doctor monǵa: zent bernard doctor es iǵen zepen
zol ez melle. imezt monǵa O en edes lelkem neziecze mikepen
megen mennec es földnec kyraſne azzońa nem zekeren: de ǵalog eǵ
nehan zyzel melſec uele hot hon lakoznac uala Mert mikoron

Mariat az templombol ky hozac ſaha nem ualhatnac uala meg to̊le az: zyzec az o̊ edes eletenec okaert O en edes iſtenem mikepen
346 meǵen uala az naǵ ko̊ues heǵeken altal || Mert igen naǵ heges fo̊ld uala: es oľ mezze uala: hoǵ nazaret ieruſalemhez: harmicz: neǵ meľ fo̊ld uala: Ieruſalemhez: az varos kyben zakarias lakozic uala: neǵ meľ fo̊ld uala ezeket monǵa zent bernard doctor: Megen uala mariaual az zent zemermeſkedes zeǵenſeg: es minden iozagocnac tyzteſſeǵe Vele megen mennec es fo̊ldnec teremto̊ie vr ihus xpus naǵ ſeregel de nem ez uilagi hyuſagoſſal de angaľocnac ſeregeuel: nem uala tero̊h: o̊ zyleienec mikepen eǵeb azzońocnac: hanem incab kynńebeti uala o̊ttet: O meľ bodog uolt uolna az ky eleibe ment volna azzońonc marianac: es kezeneſnec zauat uette volna to̊le: es be menne zakariaſnac hazaba: es eleb o̊ kezene ket okaert: elo̊ mert alazatoſb uala azzońonc maria Maſſod okaert mert meltoſagoſb uala zent: erſebetnel. hoǵ ennec miatta azzońonc ziz maria keges uoltat meg mutatnaya Ezt iol ezo̊ncbe kel venno̊nc mikepen: Ludulfus neuo̊ doctor: monǵa: hoǵ hat yelo̊s dolgot ten im az iſten zylo̊ maria melľet mies ha nem teen-
347 do̊nc ketſegnekyl az o̊ fyanac vronc Ihus xpuſnac || orzagaba: be nem mehеto̊nc Elſo̊t ezt teue hoǵ fel kele: kelio̊nc fel mies es ez: fo̊ldieket ne kevanńuc. Mert mikepen zent Gergel doctor monǵa Minden ember attul incab: zacad el iſteni zeretetto̊l mineuel inkab: ez: fo̊ldiekbe ǵeńerkedie ime uǵmond ez uilagnac zereto̊i futoſnac ſokadalmacrol ſokadalmakra: Nemelľec kereſnec kazdagſagot nemelľec tyzteſſeget De mit monǵac az: kazdaggokrol: kyc byzońaba naǵ mucaual kereſic azt: naǵ felelmel byriac naǵ keſero̊ſeǵel boczatiak ky kezo̊cbo̊l: ezeket monǵa zent Gergeľ Maſod dolgot to̊n: azzońonc maria mert az: heǵekre mene fel: menyo̊nc fel mies az heǵekre keuańoc az meńorzagnac bodogſagat: es iſten zinenec lataſat Mert erre hyu mikent az aldot marianac zylo̊tte belſo̊ ihleſnec miatta Megiria iǵen zepen zent bernard doctor: mikepen hyu naponked xpus minket byneſeket hoǵ hozya terio̊nc imigen mond O en nyauaľas lelko̊m tekinczed meg mi kepen hiw az te ieǵeſed monduan Ter' en hoziam zegen lelec mert inǵen mayd meg o̊leted magadat bynnec miatta: ter' hoziam mert en uaǵoc te tero̊mto̊d: ter' hoziam en uaǵoc te meg ualtod: ter' hoziam mert en uaǵoc te uigaztalod: ha ezec keueſnec Latatic neket
348 Tery hoziam mert en vaǵoc ky naǵ beuſeǵel meg || Aiandocozlac

teǵedet Ter' en hoziam mert en: uaǵoc ky iľ igen nemeſſen tero̊mtetelec teǵedet Ter hoziam mert en ualtalac meg naǵ keſero̊ſeǵes halalomal az: az o̊rec halaltol: Ter hoziam mert en uizlec az meg zerzet bodogſagba: fel kyalt megis zent bernard doctor imezt monduan O ńauaľas Lelec ter' meg az bynbo̊l Latode: mikepen uar xpus az az magas kereztfan ame le haytotta feiet hoǵ tegedet byneſt meg appoľon: el teryezto̊tte caryat: hoǵ tegedet hozya o̊lelio̊n: meg nyatta marcat hoǵ byneidet meg boczaſſa: meg zegeztette labait hoǵ el meńńen elo̊tted: nitua o̊ zentſeǵes oldala arra hoǵ be boczat tegedet ha acarod ter' hozya azert az: bynbo̊l mert bizon o̊ro̊meſt hozia fogad tegedet ezeket monǵa zent bernard doctor Harmad melľet azzońonc maria to̊n imez: hoǵ ſiete: Syeſo̊nc mies az io dologra: mert mikepen zent agoſton doctor monǵa czac: az: lezen meńorzagba kenczo̊nc kyt innet uizo̊nc oda: Arań zaiu zent Ianos azt monǵa: ſemi ezenkepen el nem fordítya mi eleto̊nket mint az: io dolognac el halogataſa Neǵedet to̊n azzońonc maria iuue iudanac varaſaba mies mennyonc be indanac uaraſaba az az: zent yǵhazba es naǵ edeſſen diczerio̊c iſtent: es kerio̊c byno̊nc || boczanatyat: O̊to̊d dolgot to̊n 349
azzońonc Maria mert be mene Zakarias hazaba meńńo̊nc be mies zakarias hazaba: nem keuetuen: mi hyuſagos gondolatincat: de inkab meg emlekezio̊nc iſtennec paranczolatirol es meg tarczuc azokat: Hatod dolgot: to̊n azzońonc maria mert kezo̊ne zent erſebetnec: kezo̊ńńo̊nc mies erſebetnec az az: minden teremto̊t allatnac meg utaluan azokat: es czak iſtenbe ueſſo̊c mi keuanſaguncat:

Legottan: mine kezo̊ne azzońonc Maria zent erſebet azzonnac: Ianos be telec zent lelo̊kel o̊ ańńanac mehebe: es meg erze o̊ vranac yelen uoltat es kinec ńelueuel nem ko̊zenhet uala: uigaſag teueſeuel ko̊zo̊ne: mert ottan eruendezni kezde: es uigadozni oľ ha o̊ vranac elo̊tte: akarna fel kelni: es oľ ha azt mutatnaia hoǵ o̊ro̊meſt eleibe menne ha lehetne: Mond meg io ǵemec: mond meg profetacnac feyedelme: mert meltan naǵob uaǵ profetanal: honnat uaǵon neko̊d ez: uigaſag: meg ez uilagra ſem zo̊letel es imar profetalz: vradnac ielen uoltat meg eſmered: kynec miert zoddal nem ko̊zo̊nhetel: uigaſagodal ko̊zo̊nz: O meľ o̊ro̊meſt eleibe mennel ha ez: uilagra zylettel uolna: es ezt kezdenet kyaltani Ime Iſtennee barańa: Ime ez ky el uezy ez uilagnac || byneit 350
Ennec utanna be zent erſebet azzoń zent Lelekel: o̊ fianac erdo̊-

menec miatta mert Ianos baptiſta: telec meg zent Lelo̊cel elo̊zer: oztan uǵ az o̊ ańńa: Vǵan meg oluada: o̊ lelke naǵ uigaſagnac miata: fel ǵeriezte: zent lelec o̊ttet: kezde az iſten zylo̊ mariat: naǵ tyzteſſegel: elelǵetni es apolgatni: es o̊ro̊menec okaert: naǵ zozattal fel kyaľta: mert Ianos tonoita: meg belo̊l mit kellene innet kyuo̊l erſebetnec czelekedni minek okaert Ianos nem zolhat uala: Zolita o̊ttet naǵ kyaltaſſaſ monduan: Aldot uaǵ te azzońoknac fo̊lo̊tte: es aldot te 'mehednec gio̊melcze: melľeknec miatta aldomas zal mi reanc: Honnaton: uaǵon ez: en neko̊m hoǵ en uramnac ańńa io̊ien en hozyam: az az minemo̊ igaſſagomal minemo̊ tetemeńemel es minemo̊ erdemert to̊rtenc ennekem meddo̊nec: vennec es emberecnec ueleko̊deſſo̊c zerent: atkozotnac: hoǵ en iſtennemnec ańńa az az maria io̊ne en hozyam: zolgaiahoz: iľ igen alazatoſſon tyzteſſeǵel es ayetatoſſagal: oľ ha azt mondanaya ſem zentſeǵemel: ſem nemeſuoltomal erdemlettem; ezt: de czac iſtennec malaztiabol O iſten zylo̊ maria byzońaba neko̊m kellet uolna incab hozyad mennem az te alazatoſſagot es az te fyad-
351 nac || alazatoſſaga: kezeritet tegedet hoǵ en hoziam io̊y es bodoǵ uaǵ hoǵ hittel az anǵalnac: mert meg telyeſſednec te benned: meľeket ur teneket mondot: O erſebet azzoń honnat: tudod meg hogy iſtennec ańńa uolna az Maria Byzon nem egebbo̊l mikent zent Bernard doctor monǵa: hanem az te edes fiad Ianos monda meg teneked:

*H*aluan: azert maria erſebetnec feleletit hoǵ o̊ttet iſtenańńanac monta uolna es neuezte uolna es bodognac mondotta uolna: Touaba az alazatos Maria nem halogathata: Azert uǵan meg oluada o̊ zyue naǵ o̊ro̊mnec miatta kezde uigaſagnac eneket enekelni monduan: Magaztalia en lelkem ur iſtent oľ ha azt mondanaia az: iſten zylo̊ maria O en edes tiztelendo̊ azzonom ezſebet azzoń te fel magaztacz: enǵemet: az iokrol melľeket en bennem lacz: de az en lelkem tulya'doniťa ezt en vramnac teremtemnec: minden hato iſtennec: es o̊ttet magaztatom fel: ez giczeretbe: Gondoľacza meg azert xpuſnac ayetatos zolgaia mikepen uigad ez ket ańa: zent erſebet azzoń es az: ziz Maria Diczeric Iſtent mind ketten az: ǵermecnec fogadaſſarol: es mind eſtuelig halacat aduan Iſtennec: ||
352 Naǵon diczerec Iſtent O meľ igen bodog az haz: holot: eǵo̊t lakozic uala: zent erſebet azzoń es azzońonc Maria O ha az: te azzońoddal: mariaual: fel mehetnel: az heǵekre ha erſebetnec es az:

ziznec latathatnad edeſſeges o̊lelgeteſeket : aľotom hoǵ az : zent-
ſeǵes eneket tudńa illic : Magaztatia en lelkem ur iſtent : bodogſa-
gos mariaual naǵ edeſſen enekeluen es az : czodalatos ǵermec
Ihuſt az : kiczinded Ianos profetaual : tizteſſegel imadnad Azert
iria zent anſelmus doctor : eǵ huganac monduan : Imar edeſſeges
azzońoddal meń fel az : heǵekre az : meddo̊ erſebetnec es az ziz
marianac nezied tiztaſagos o̊lelǵeteſo̊ket : es nezt iol meg mikepen
ko̊zo̊n maria : erſebetnec meľ kezenetbo̊l az : zolga o̊ urat meg
eſmere : es naǵ mondhatatlan o̊ro̊mel meg profetala O meľ bodog
mehec meľekbo̊l mind ez zeles uilagnac iduo̊ſſege tamada : futa-
iamal oda : tekincz meg ez nemes uigaſagot : eſiel le mind maria-
nac mind erſebetnec laba elo̊t : es marianac mehebe o̊leld hozyad :
az te edes ieǵeſſedet : ur Ihuſt xpuſt : es erſebetnec mehebe : tizte-
ľed Ianoſt : es keried hoǵ imaǵon erted || ezeket monǵa zent 353
Anſelmus doctor O en edes iſteno̊m : meľ igo̊n naǵ čodalatos
dolog ez ime meńorzagnac kyralne azzońa : mego̊n o̊rſebo̊tho̊z
xpus Ianoſhoz : Azoń zolgalo leańahoz ur xpus zolgayahoz es
maria o̊rſebo̊tnec zolgal : Vaľon miert : tezy bizoń nem eǵebert :
hanem azert hoǵ mies maguncat meg alaznoioc meľ alazatoſſagrol
kiualtkeppen : dičeco̊dic maria o̊ enekebe yol lehet minden : iozag-
gal teľes uolna : de čac az alazatoſſagot dičere monduan : meg
tekinte o̊ zolgaloleańanac alazatoſſagat Azert te es meg alazyad
mariaual magadat : es ualami yoth tez : mind iſtennec tulaydo-
ničad : es o̊ to̊le tarčad Es lacozec maria o̊rſebo̊ttel : oľ mint
harom honapon kinec uigaztalaſaert yoth uala : zolgaluan neky
alazatoſſon tyzto̊ſſegel es ayetatoſſagal : mindenecbe meľeket tehet
uala : oľ mint el feledko̊zo̊t uolna arrol hoǵ iſtennec ańa : es meń-
nec fo̊ldnec kyralne azzońa uolna : mind addeg oth lacozec mig
nem el yo̊ue o̊rſebo̊tnec zyleſenec napya

Azert micoron el iuta o̊rſebo̊tnec zyleſenec napya : zyle zent
Ianoſt pento̊co̊n : kyt micoron zylt uolna : az iſten zylo̊ maria naǵ
edo̊ſſen || apolgaťa uala : o̊ttet fo̊ro̊zti uala : es be polaťa uala mert 354
meg az eǵeb embo̊rnec hazaba : es : incab acar uala : zolgani honnem
mint neky zolgalnanac : Haluan azt az o̊ zomzedi : hoǵ irgalmaſſa-
got to̊th uolna ur iſten o̊ uele uigadnac uala uele o̊zue : zent Ianos
zyleteſenec ńolczad napyan : hozya yo̊uenec : hoǵ kerńel metelne-
iec o̊tteth es az kerńel meteleſnec napyan adnac uala az ǵermo̊cre
neuet : mint moſtan az ko̊ro̊zto̊les coron : es hiuyac uala o̊tteth

att'anac ueuen Zacariaſnac Es felele: az: ő ańa: monduan ſemmi-
kepen ne neuezietőc zacariaſnac hanem Ianoſnac ezt iſten ielőn-
tőtte uala meg neki: Mert: zacarias hoǵ nem hyt uala az anǵalnac
ottan meg nemula Intic uala zacariaſt mutogataſnac miatta kinec
acarnaya: neuezni: tablat kere zacarias es imezt ira monduan:
Ianos az: ő neue: oľ ha azt mondanaia Nem: en neuezőm Ianoſ-
355 nac de iſtentől neueztetőt Annac: || es leg ottan meg nilec Zacari-
aſnac zaia es meg odoztatec ő ńelue: mert az: meľet meg kőtőzőtt
uala: az: hitetlenſeg meg odoza: az hit: es zoluala: alduan az ur
iſtent: ő aiandokiert: monduan: Aldot Iſdraelnec ura iſtene mert
meg latogata es meg ualta ő nepet: es naǵ felelm lőn mind ő
zomzedin azokert meľec: lettenec uala Ianos zyleteſenec napian
es mondnac uala ő magogba: Miczoda es minemő lezen: ez ǵermec
bizońaba igen naǵ lezőn es dicheretős

Az iſten zylő maria uegezetre meg alda zacariaſt erſebőtőt
es ianoſt: es tere nazaretbe: oh meľ igen ſiruala zacarias et erſe-
bet mikoron maria es uilagnac őrőme tere ő hazaiaba Oh meľ
igen bankodic uala zent Ianoſis raita Tere: az ő hazaba: holot
ſem keńert ſem bort ſem eǵeb nemő zikſeget nem lele: Lacozec
zacariaſnal harom honapon: netalantal kedue zerent uala ő tőle
itala mert cazdag uala zacarias imar haza ter az naǵ zegenſegre
holot kezeuel muncalcoduan: kereſi uala naponkedualo eleſeget
356 keńerőliőnc || Azert mies raita es keueſſic őttet az zent zeghen-
ſegbe: es keńeregiőnc neki monduan zent anſelmus doctoral:
kerőnc tegedet azzońonc maria az: malaztnac miatta: meľel tege-
det az: keges minden hato iſten: iľ igen fel magaztatot hoǵ ez:
ńaualas eletnec utanna: ueled őzue őrőcke dicherheſſiőc te fiadad
mi uronc Ihuſt xpuſt

Dauid en azt mondam ur iſtennec: en meg vallom hamiſſa-
gimat en ellenem es te meg boczatad en bineimnec kegetlenſeget:
vram iſten: Iǵ kel iſtennec kőńőrgeni az: bynes embernec:

Dauid te elfordohad: te zemeidet en byneimről: es meg
boczaſſad ennekőm minden kegetlenſegimet vram iſten ez bezedből
harom tanuſag adatyc minekőnc: Elő a ǵonaſnac naǵ hatalmaſſaga:
kyt meg irt zent Lucach keńuenec tyzenńolczad rezeben: Mert

mihelt : az io̊lo̊s byno̊s azt monda : Iſten leǵ irgalmas ennekem byneſnec : ottan minden bynei meg bochatatec es igazuluan mene ky az || templombol : Maria magdalenanac es ǵonaſnac miatta bocha- 357
tatanac meg ő bynei kyt meg irt zent lukacz : euangeliſta keńuenec heted rezebe : Meg boczatatanac v̊ neky ſok bynei mert o̊ igen naǵon zerete : kyt meg irt ezechiel profeta : keńuenec tyzeńolczad rezebe

Maſod tanuſag ez : hoǵ miert naǵ zikſege legen az : bynes embernec : az igaz ǵonaſra : kyt meg irt zent lukacz : keńuenec heted rezebe es zent mathe ńolczad rezebe Mutaſſatoc meg az : papocnac magatotac : mert uǵmond zent amborus doctor : Seminemo̊ ember iſten elo̊t igaz : ǵonas nekůl : meg nem igazulhat : Zent agoſton doctor es uǵmond : az ǵonas nem eǵeb hanem ez : hoǵ az el reito̊t ruthat ſebnec remenſeget allata ky nitaſa ki ielo̊nteſe

Harmad tanuſag ez : az igaz ǵonaſnac o̊ naǵ haznalatos uolta : Mert az zent agoſton doctor uǵmond az igaz ǵonas minden iozagnac eredeti es haznalaťa : Iſidorus neuo̊ doctor es uǵmond Mindo̊nnemo̊ io̊uendo̊ || Iozagnac remenſege az : igaz ǵonaſba : 358
uagon tyzenket haznalatťa uaǵon az igaz ǵonaſnac

Elſo̊ haznalatťa : hoǵ embernec o̊ elmeiet meg uilagoſitťa lelky eſmeretre : kyro̊l uǵ ir zent ieremias profeta : keńuenec harmad rezebe emeldet fel te zemedet : laſſad hol uaǵ : az az laſſad hoǵ ha bymbe uag : auaǵ nem uaǵ : ha bynbe uaǵ tahat kel fel az bymbo̊l kyro̊l uǵ ir zent pal apaſtal romayacnac ko̊ldo̊t leuelenec tyzenharmad rezeben Ideie uolna almatocbalol : fel . ſerkennetőc : fel kyc feko̊zto̊k : tamaǵǵatoc fel meg uilagoſit ur iſtenſeg o̊ zent malaztťanac miatta : Embernec o̊ lelkenec uǵ kel meg uilagoſſulńa hoǵ iſtent es o̊nno̊nmagat meg eſmerie ez iľen eſmeret nem lehet eǵǵebbo̊l : hanem chac : az bo̊lcz : embernec o̊ igaz ǵonaſanac miatta : lehet : Vǵ zent Ianos keńuenec kylenczed rezebe : Criſtus micoron az uacot az uizre kylde hoǵ zemeit meg moſſa : uǵ monda : meg moſſam zemeimet es im latoc : az uacon ertetic || halalos 359
bynbeli ember : az o̊ zemenec meg moſaſan : ertetic az : igaz : ǵonaſ : Mert az halalos bynbeli embo̊rnec o̊ lelky zeme : igaz : ǵonaſnac miatta : uilagoſſitatit meg Azert aky o̊no̊n magat nem eſmeri az : oľ embo̊r iſtent ſem eſmeri : valameľ embo̊r iſtent eſmeri iſten es eſmeri az embo̊rt : Dauid iſten eſmertetec iudeaban : az az iſten igen eſmereto̊s az : ǵono embo̊rnel : kic o̊ bineket igazan meg

ǵońńac zent amborus doctor uǵmond: hoǵ az igaz: ǵonaſnac
anne haznalatťa uaǵon hoǵ embo̊rnec o̊ halalanac ideien: o̊rdo̊go̊c
meg tyltatnac az igazan meg ǵont binnec uadolaſarol de czac meg
ſem tudyac uǵ feledic el az igazan meg ǵont bynt: Maſod hazna-
latťa az igaz: ǵonaſnac imez hog embo̊r iſtennec irgalmaſſagat
ńeri az igaz: ǵonaſnac miatta Neǵ okaert adatic iſtennec irgal-
maſſaga embo̊rnec o̊ ǵonaſaban: elo̊ haſonlatoſſagnac okaert: Mert
uǵmond hugo neuo̊ doctor: Iſten az okaert engede. azt hog embo̊r
embo̊rho̊z ǵonneiec hoǵ embo̊r meg merneie o̊ byneit naǵ batorſa-
360 gal: || ǵonni Mas hitelnec okaert: mert ammit ott mondaz: az:
confeſſornac elo̊tte meg kel hynni Nem mondnac uǵan neki mint
xpuſnac mondnac uala az: ſydoc: kyt meg irt zent Ianos keńuenec
ńolczad rezebe: tenno̊n magad: tez tanobizonſagot tenno̊n magad-
rol at te tanobizonſagot nem igaz: Harmad zabadulaſnac okaert:
mert nem oľan: az: ǵonaſbeli uallas mint ez: uilagi zecben ualo
uallas mert ez uilaagi zecben ha meg uallod te byno̊det ottan byno̊ſſe
leez: es eleg te halalodra: De az: iſtennec uicarioſanac zekyben ha
meg uallod te byneidet: ottan meg igazulz es meg zabadulz mert
ugmond zent Ieronimus doctor Minel inkab embo̊r o̊ byneit meg
uadoľa ygazan annal inkab meg zabadul: iſtennec elo̊tte Neǵed
ocaert az o̊ro̊c dyczo̊ſegnec: uallaſaert: kyt meg irt: bo̊lcz: eǵǵic
ko̊ńuenec huzon ńolczad rezeben valakic o̊ byno̊ket el reito̊getit
nem iutt[a]hatnac: az o̊ro̊k diczo̊ſegnec uallaſara az o̊ro̊k dyczeſegnec
361 uallaſa adatic igaz ǵonaſnac || haznalatťabol Iſtennec irgalmaſſa-
ganac miatta kyro̊l uǵ ir zent Iacab apaſtal: ko̊nuenec maſod
rezeben vr iſtennec o̊ naǵ irgalmaſſaga ez: uilagban fo̊lil mulya o̊
igaſſagat Zent dauid uǵmond az ſoltar ko̊ńben fo̊ldnec zine teľes
vr iſtennec irgalmaſſagaual Harmad haznalatťa: az igaz ǵonaſnac
imez: hoǵ embo̊rt o̊ lelky halalabol feltamazt: mert ugmond zent
agoſton doctor: kyto̊l ez hyut: nepec nem felnec: ez iľ halal ada-
tic embo̊rnec a bynnec miatta: ky miat az lelekel meg hal iſtembe
kyt meg irt zent Ianos lataſarol ualo ko̊ńueben es uǵmond Azt
monǵad az ſardisbeli piſpecnec zemero̊m az: hoǵ meg holt o̊ lel-
keben: zent Ieronimus es uǵ mond: Embo̊rnec o̊ lelky halala ez
uilagon leletetic bynnec miatta hoǵ ky pocolba: ſoha meg nem
fogadcozic vǵ mondnac az: bo̊lczec hoǵ az: ǵilcos ky meg o̊lte az
embo̊rt: ha oda menend el ered vere az holt teſtnec: ezenkepen az
igaz ǵonas ky meg o̊lte az: bynt: embo̊rbe: minden bynt ky uon-

zon embo̊rbo̊l : ez iľetennec ſemi felelme || ninczen Mert o̊nmagat 362 tuǵǵa iſten elo̊t igaznac lenni Euſebius es uǵmond Minden igazan ǵont embo̊r : ielo̊ſben es ńluan eſmeri magat keńńebnec lenni az igaz ǵonaſnac miatta : mert uǵmond bo̊lcz : ahol embo̊rnec tyzta Leend o̊ lelke ott coronked uigaſag uaǵon Mert uǵmond zent Thamas doctor : hoǵ az : ko̊ńo̊ allat fel igeko̊zic de az nehez allat le eſſyc : Azonkepen mineuel incab uala meľ lelo̊c igaz ǵonaſnac miatta meg kyńebio̊l az : oľ lelec mindo̊nkoron iſtenho̊z : meńorzagba igeko̊zic : de az halalos bymbeli lelo̊c : az bynnec nehezſegeuel : ala eſyc : houa ? nem eǵebo̊ue : hanem pocolnac o̊ torcaba : Erro̊l : uǵmond zent dauid az ſoltar ko̊ńben : Mikent az naǵ tero̊h meg nehezyt embo̊rt : azonkepen az halalos byn meg neheziti embo̊rnec o̊ lelket : Manaſſes mikepen az tengo̊rnec fo̊ueńe meg nehezit embo̊rt Azzonkepen az bynnec ſocſaga meg neheziti embo̊rnec o̊ lelket : N'olczad haznalatťa az iǵaz : ǵonaſnac imez hoǵ pocolbeli o̊rdo̊g meg ǵalaztatic az igaz ǵonaſnac || miatta : Mert pocolbeli o̊rdo̊g uolt embor- 363 nec tytko̊s baratťa : mig embo̊r : az binben lacozot de az igaz ǵonaſnac miatta : meg yelo̊ntetic pocolbeli o̊rdo̊gnec : o̊ titkon ualo alnacſaga : kyben meg ǵalaztatic o̊ neky keǵo̊tlenſege : Mert valamicoron az bino̊s embo̊r pokolbely o̊rdo̊g : ko̊zo̊t : es o̊nno̊n ko̊zo̊tte ualo tytcoc : ky : yelo̊nti az igaz ǵonaſban ottan o̊rdo̊g meg uety baratſagat : az embo̊rrel : es az : utan az embo̊rt nom keſerty oľan ero̊ſſen : mint meg irta bo̊lč eǵǵic ko̊ńuenec heted rezeben

Valaky baraťanac Titkayat meg yolo̊nti az meg zektte hytith az [nem] utan nenkel baratťaua fogadni azt maganac : Kyt meg irt zent Lucacz euangeliſta : ko̊ńuenec tyzo̊nketto̊d rezeben : Ninčen oľ tytoc ky meg nem ielo̊ntetic ha ez uilagon : igaz ǵonaſnac miatta : ky nem ielo̊nnendic tahat o̊ halalanac utanna : itelet napyan : es ky ielo̊nic mind iſtennec : es mind az zento̊cnec o̊ : elo̊tto̊c Kyro̊l uǵmond : Abacuk profeta

Minden allat itelet : napyan az bino̊s embo̊rre uadolaſt tezo̊n Profeta es uǵmond || ha te el reyto̊d te keǵo̊tlenſego̊det : Iſten meg 364 ielo̊nti te ellenſego̊dnec : Zent Agoſton es uǵmond : Mint incab embo̊r o̊ bineit elreyti iſten : annal incab : ky ielo̊nti Kylenced haznalatťa az igaz ǵonaſnac : binnec bočanaťa ky o̊ ǵonaſanac : ideien iſťennec bino̊ſſe haǵǵa magat : ky meg uaǵon iruan maſod kyraly ko̊ńnec tyzo̊nketto̊d rezeben Micoron iſten : Nathan profetat dauid kyraľhoz kylde : micoron uriaſt : meg o̊lette uala es o̊ feleſeget el

uo̊tte uala: A profeta meg monda o̊ byneyt: dauid ottan bino̊ſſe:
haǵa magat iſtennec: Nathan profeta az monda iſten felo̊l dauid-
nac: Miert bino̊ſſe uallad magadat azt monǵa ur iſten meg bočat-
uan vannac te bineid: Mint meg uaǵon iruan Daniel profeta ko̊ń-
uenec harmad rezeben: micoron Nabugodonozor az harom ifyat
az ego̊ kemencebe uettete: Azt mondac uram iſten bino̊ſſo̊cnec
vadoľoc mi maguncat: te neko̊d: Mint azt mondac: ottan mindo̊n
binto̊l meg tiztulanac es az tyz nekic nem arta: Iǵ uaǵon meg
365 iruan zent Lukacz euangeliſtanac es ko̊ńuenec || tizen ńolczad
rezeben ket embo̊r: mene fel: az templomban: egǵic ualo ielo̊s
byno̊s ky o̊ zo̊meit meńorzagra: nem meriuala fel emelnie de o̊
meľyet ueriuala: es azt monǵauala:

Vram iſten irgalmaz: enneko̊m byno̊ſnec: bynnekyl mene: ky
az: templombol: zent dauid es uǵmond az ſoltar ko̊ńben az: igaz:
ǵonaſrol bizonſag az fo̊ldro̊l tamada: es igazſag meńorzagbol
tekinte az: az: hoǵ embo̊r ky fo̊ldbo̊l valo bizonſaggal uadoľa meg
o̊ byneit Mert iſten micoron latťa az embo̊rnec o̊ byneiro̊l ualo
to̊ro̊delmeſſeget es bizonſaggal ualo meg uadolaſat: ᐟr iſten meń-
orzagbol: irgalmaſſagnac miatta: meg tekinti: az: az: meg bočatya
o̊ neki bineit De azocnac bočatťa meg ur iſtenſeg o̊ bino̊ket:
mikepen az zent gergo̊r papa es doctor monǵa: kic igazan vadoľac
meg o̊ bino̊ket es o̊mmagocat meg alazyac iſtennec elo̊tte: Mert
366 uǵmond moyſes elſo̊ ko̊ńuenec harmad rezeben: Emleko̊zyel: || meg
embo̊r: mert: por uaǵ es hamu uaǵ: mert ha embo̊r: azt meg
gondoľa: meľ naǵ uezo̊delm: ky o̊ ǵonaſat ſoca halogatťa bizo-
ńaba ſietne: embo̊r: o̊ binebo̊l: ky tiztulńa:

Mert uǵmond zent agoſton doctor: Meneuel iſtenſeg touabba:
halogatťa o̊ bineit o̊ bineit ha az embo̊r meg nem terend: iſtenſeg
annal naǵob kemenſeggel ǵetri meg o̊ igaſſaganac ideien: Mert
uǵmond zent gergo̊r papa es doctor: Igo̊n keues ido̊ az: kyben az
bynos embo̊r ǵenerko̊dic: ez uilagba: de az: kenńa o̊ro̊cke lezo̊n:
Azert monǵa zent pal apaſtal: az: bynnec utanna o̊ro̊c ken:

Thized haznalaťa az: igaz ǵonaſnac binro̊l eleg tetel: az:
binro̊l eleg tetel ket: okaert: adatic embo̊rnec: Elſo̊ ocaert adatic:
az: cenfeſſornac hatalmmabol Mert uǵmond zent Thamas doctor:
hoǵ: az: ǵonas nem haznalatos az eleg tetel nekiul ha embo̊r:
367 teheti: De ha embo̊rnec oľ zycſege || leend hoǵ nem tehet ele-
get eleg iſtennec elo̊tte a yo acarat. Ez: adatic az: confeſſornac

acarattt́abol es hatalmmabol: meľ hatalm: o̊: neki iſtento̊l uaǵon:
aduan: Erről uǵ: ir: zent Ianos ko̊ńuenee huzad rezeben: es zent
mathe: tizeńńolczad rezeben Meńńeto̊c el mind uilagotmia: pre-
dicaľatoc: euangeliomot es az: kicnec: o̊ byno̊ket meg bočatan-
ǵatoc meg bočattuan leznec: de az: kycnec o̊ byno̊ket: meg tar-
tanǵatoc: meńńorzagban es meg: tartatuan leznec: Mas ocaert
adatic az: zent ǵonas zemermeſko̊deſnec: ocaert: mert: igo̊n
haznalatos embo̊rnec: az: ǵonaſban az zo̊mermo̊ſko̊des: kinec
miatta embo̊r o̊: byneit meg nem merneie mondani Mert ez eľ
zo̊mermo̊ko̊des incab: ǵalazatot: hoz: embo̊rnec: Azert monǵa
bo̊lcz eǵǵic ko̊ńuenec tizenneǵed rezeben: Vaǵon oľ ǵalazat: hoǵ
ky bint hoz: embo̊rnec: mint iudaſnac: es uaǵon oľ ǵalazat: az
az: az igaz ǵonaſban ualo zemermo̊ſko̊des hoǵ ky malaztot hoz ||
es dičo̊ſego̊t hoz Mert uǵmond zent euſebius Senki ne zemermeſ- 368
ko̊diec uǵ hoǵ o̊ bineit megne merneie mondani: zemero̊mko̊deſben
Zent agoſton es uǵmond: Naǵ eleg tetellel: aldozic ez: iľ embo̊r
iſtennec: o̊ bineinec bočanatyarol: ky o̊ zemermeſko̊deſen: uǵ ural-
kodic hoǵ o̊ bineit igazan meg uadoľa: Richardus neuů doctor es
uǵmond: Naǵob az: zemermeſko̊des az igaz: ǵonaſban: anneual:
Naǵoban fenlic az: embo̊r: iſtennec elo̊tte: Tizeneǵged haznalatt́a
az igaz ǵonaſnac: hoǵ iſtennec malaztt́a o̊regbbo̊l: embo̊rben: az
igaz ǵonaſnac miatta: mert micoron embo̊r igazan megh ǵońńa:
o̊ bineit alazatoſſaggal: ǵacorta: oľ: malazt adatic embo̊rnec:
Nem uǵ: hoǵ: o̊: bineit el reiteneie de incab minden nehezſeges
penitenciat fel uenne: es mindennemo̊ nehezſegeket iſtennec
zeretetiert fel: uenne auaǵ el zenuedne: Mint agabos monda
zent palnac ekkepen ko̊to̊znec meg tegedet: ez ko̊tellel: Ieruſa-
lemben: Monda zent pal o̊ neky Nem uǵ hoǵ ko̊to̊zeſto̊l: felnec: es
attol: || en oda nem mernec mennem de incab kez: uaǵoc minden 369
nehezſegre: es halalra Criſtuſnac zeretetiert mennem Mert zent
pal nem felelmec meg az: profetanac o̊ mondaſatol: mert o̊ benne
naǵobban uala iſtennec: malazt́a: honem az: profetaban azert
az: igaz: ǵonaſban iſtennec malazt́a: o̊regbbo̊l: embo̊rben es o̊
zicſeǵenec ideien: meg halgattatic iſtento̊l: Mint meg uaǵon
iruan: o to̊ruenben: Iaſaias profetanac ko̊ńuenec harmincz ńol-
czad rezeben Micoron az: minden hato iſten Iſaiaſt kilde: ezeehias
kyraľhoz: Az kyraľ cór uala es: aǵaban feczic uala: azt monda
az profeta az kyraľnac: Vǵmond ur iſten: zo̊ro̊zied meg te haza-

dad: mert nem elz: touaba meg halz ez: corſagban: Az kyraľ ezt
halla es az falhoz fordula: ſirńa kezde: es ez: zot monǵa vala
vram iſten Emlekőzyel meg rolam Az profeta ky mene a hazbol:
es azt monda iſten eſmeg az profetanac: ereǵel eſmeg az: kyraľ-
370 hoz: monǵad azt neki Nem halz: meg ez aǵadban || Mert meg hal-
lottam: ő neki kőńergeſet: es tizen őtt eztentőd: haǵoc elni Annac
főlőtte az: ſiriabeli kyraľnac hatalmatol meg otalmmazom őttet:
Az cor kyraľon: ertetic bynős embőr: ky halalos binnec miatta:
meg corult: ő lelkeben: Azert az iľ embőrnec: kynec ő lelke meg
corult halalos bynnec miatta: igőn kel: iſtenſegőt kernie hoǵ iſten
őttet meg uigazia az: lelki corſagbol: ő zent malaztyanac miatta:
Monduan: kerlec vram iſten irgalmaz: en: uelem: uigazyad meg
en corſagomat: Mert zent Ieronimus uǵmond hoǵ az teſti corſagot:
embőrnec zeretni kel: miert hoǵ iſtentől adatic embőrnec mert
acaraťa nekil lőtt embőrnec: de az: lelky corſagot: igőn kel ǵűlőlni
embőrnec. mert nem iſtentől: adatot hanem őrdőgnec keztetéſe-
ből: es embőrnec ő gonoz: acaraťabol adatot De: az: igaz:
ǵonaſban meg uigaztatic embőrnec ő lelki corſaga: iſteni malazt-
nac miatta: Mert uǵmond zent dauid az: ſoltar kőńben Mikepen:
az uioz el oluad az: ťuz ellen: Vǵan azonkepen az leſki corſagh ||
371 el uez: az igaz: ǵonaſnac miatta: ez lelki corſag igőn naǵ uező-
delmet tezőn embőrnec: Mert uǵmond zent bernard: ha mind ez
uilag eǵ binős embőrre uolna: az binős embőr: mind ez uilagot
erte adnaia hog iſtenſeg čac eǵ horat engedne: ő neki halalanac
ideien hoǵ ő bineit igazan meǵ ǵonhatnaia es rola penitenciat
tarthatna: Thizenkettőd haznalaťa az: igaz ǵonaſnac: mert iſten-
nec dičeretire ualo iozag: mert naǵob dičeretőt: nem tehet
embőr vr iſtennec: mint ki igazan alazatoſſaggal: ǵonńa meg ő
bineit: Mert uǵ mondnac az zent doctoroc hoǵ ha mind meńor-
zagbeli zentőc zent anǵaloc: es főldőn ualo zent iamboroc: eſe-
dőznenec iſtennec előtte: mind azocnac kereſőcert ſem tenne
iſtenſeg anne irgalmaſſagot: az binős embőrrel ő acaraťa nekil
hoǵ ha az: binős embőr ő acaraťaual meg nem ǵonneiec: mint
embőr őnnőn zabad acaraťaual: ǵonnaia meg: ő bineit: Mert
uǵmond zent agoſton doctor Akky tegődet terőmtőt: tennen aca-
372 ratod || nekil nem iduőzit tegődet: te nalad nekil: Azert micoron
embőr igaz: ǵonaſt tezőn: ő bineyről acoron iſtent dičeri ő gona-
ſaban Mint am iruan uaǵon Ioſue kőńuenec: heted rezeben:

micoron meg tudac hoǵ acaron uitez uetko̊zec iſtennec ellene: Vǵmonda Ioſue: akaryad dičerni iſtent: uadolyad meg te bineidet:

Az Ioſuen ertetic az confeſſor: Akaron ertetic az: bino̊s embo̊r: az: bino̊s embo̊r akaron dičeri iſtent mido̊n o̊ bineit igazan meg vadolya: Mert micoron o̊nmagat bino̊ſſe: haǵǵa acoron iſtent igaznac uaľa Mert uǵmond zent dauid az: ſoltar ko̊ńben Te igaz: uaǵ uram iſten es az: te iteleto̊d igen: igaz: Zent pal uǵ mond ſidocnac irt leuelenec harmad rezeben: Igaz: az: ur iſtennec o̊ bezede: es igen haznalatos mert o̊ miatta embo̊rnec o̊ro̊c dičo̊ſeg: adatic meľ dičo̊ſego̊t aǵǵon neko̊nc aťa fiu zent lelo̊c: ero̊ko̊l o̊ro̊cke ualhatnonc: Mert uǵ uaǵon meg irua harmad kyraly ko̊ńnec: || maſod rezeben: Ereǵgel: be ieruſalembe ott alcoſſ 373 magadnac hazat: ieruſalemben Lacozyal ben ieruſalembe: ſe ide ſe toua ki ne meń: ieruſalembo̊l: mert uala meľ horaban: ki meǵ halalnac uaǵ fya: az az: zerńo̊ halallal halz meg: Azert monǵa zent agoſton doctor: Seminemů: bin ninčen iſten elo̊tt oľan utalatos mint az: hoǵ: micoron iſtenſeg embo̊rnec o̊ bineit meg bočatta: es eſmeg az: binre ter o̊růl az gonoſſagban a binben:

Mert uǵmond Ieremias profeta ko̊ńuenec tizeno̊to̊d rezeben: el iſten hoǵ ha: moyſes fel tamadna: es Samuel azoc kernenec engo̊met ez: nepert: hoǵ ninčen en lo̊lko̊m ez neppel: touaba uǵmonda iſten: ieremiaſnac: Ne imaǵ engo̊met ez: nepert: mert en tego̊det nem halgatlac meg o̊: erto̊c: Zent peto̊r es uǵ ir ko̊ńuenec: maſod rezeben: Valameľ embo̊ro̊c: mi uronc Criſtuſnac ihuſnac o̊ zeretetiert: o̊ bino̊ket meg ǵontac: Criſtuſſal imar fel tamattac || lelo̊c: zerent: ha meg: az: binre terend imar meg 374 holt: o̊ lelkeben: Iob uolt uolna az embo̊rnec: az az: kyſſeb: uezo̊delm uolna hoǵ iſtennec utath inǵen: meg ſe eſmerte uolna: honnem meg eſmeruen rola el tert uolna: ez: iľ embo̊r haſonlatos az: ebho̊z: mert uǵ mond bo̊lcz: ko̊ńuenec tizo̊no̊tto̊d rezeben:

Valameľ embo̊r eſmeg az: el mult binre ter: ez iľ embo̊r: haſonlatos az: ebho̊z: ky o̊ vndocſagara: teer es fel ńaľa: auaǵ uezi: Negied keppen gonozb ammeg ǵont embo̊rt: binben eſni pocolbeli o̊rdo̊gnec embo̊rho̊z: ualo tereſeiert: az: binnec miatta:

Mert uǵ uaǵon meg iruan zent mathe ko̊ńuenec: tyzenketto̊d rezeben es zent Lucacz: ko̊ńuenec tyzenheted rezeben Micoron ez: fo̊rtelmes lelo̊c: ky menend embo̊rbo̊l: zaraz heľen iar: es

kereſko̊dic nem: lel maganac lacodalmat: Azt monǵa: No tudom
meczec: eſmeg el haza tero̊c honnan ky iőttem uala: es heteth
375 uezo̊n: hoǵ kyc ő to̊leto̊l alnakbac: es leli ő: || hazat: meg ſo̊po̊r-
uen: es meg eko̊ſűluen az: elſő uezo̊delmenel: nehezeb lezo̊n az:
utolſo uezo̊delmme: Mert uǵmond zent gergo̊r: es Az: binbe
lacozo embo̊r: az el mult binere teruen: o̊ttet: pocolbeli o̊rdo̊g
ero̊ſſen: tarťa fogſagaban: Beda neuů doctor es uǵmond: Mig
touabba tarťa az: bino̊s embo̊rt: az: pocolbeli o̊rdo̊g ő fogſaga-
ban: annal naǵob: nehezſeggel: neheziti meg o̊ttet:
O̊to̊d keppen gonozb: ammeg ǵont binben eſni iſtemnec
malaztianac: el ueztefeiert: kyt embo̊r ńert uolt iſtento̊l: lelki fel-
tamadaſnac miatta Mint Iudaſnac iſtenſeg ſoc bineit bočatta
uala meg es ő neki malaztot adot uala: de hoǵ eſmeg az: kego̊t-
lenſegre: tere: el uezte iſtennec: malazťat: Ez iľ embo̊rro̊kro̊l:
zol zent dauid az: ſoltar ko̊ńben: kyc kego̊tlenſegnec utara ternec
uǵmond: A kego̊tlen embo̊rre az: uezo̊delm eſmeg reaya: zall:
Mint meg uaǵon iruan: ezechiel profetanac: ko̊ńuenec tizenńol-
376 czad rezeben: ha az: igaz embo̊r ő igaſſagabol || kegetlo̊nſegre
terend: touabba ő igaſſagarol megnem emleko̊zo̊m: Mert uǵmond
zent agoſton doctor: Ha az: igaz: embo̊r bizandic es ő igaſſaga-
ban kego̊tlenſego̊t: teend mind ő igaſſaga: es mind ő yo miuelko̊-
deti el feleduen: leznec iſtennec elo̊tte: Bo̊lcz es uǵmond: eǵǵic
ko̊ńuenec kylenced rezeben: Valameľ embo̊r eǵ iozagot uezt el:
az: az: iſtennec: malazťat: az: oľ: embo̊r: ſoc iozagot uezt el:
mert iſtent o̊mmagat ueztiel
Hatod keppen lezo̊n ǵonozb: az meg ǵont binben eſni ő ura-
nac el arulaſaert:
Mert mint: ez: uilag zerent minemů uezo̊delm adatic az: oľ
embo̊rnec: ky ő urat: el arulta uolna: ő ellenſeǵenec Azzonkepen
lelo̊c: zerent: ualo ertelmre: valameľ embo̊r: ő urat Criſtuſt el
arulta ő ellenſeǵenec: az: az: pocolbeli o̊rdo̊gnec: az bynnec tete-
lenec miatta: ő kego̊tlenſeǵeuel oľan naǵ uezo̊delmet tezo̊n:
377 o̊mmaganac mint Iudas to̊n hoǵ Criſtuſt el arulta uala || Mint meg
uaǵon iruan zent Ianos euangeliſta ko̊ńuenec: tizo̊n o̊to̊d rezeben:
Akky en: ko̊ńeremet: ezi az: el arul: engo̊met: Mert uǵmond
zent bernard: Vaľon: minemů naǵ zo̊rnů uezo̊delm abbol adatic
embo̊rnec ky ő: urat: iſtent el aruľa: ő ellenſegenec hoǵ ky lezo̊n
az: binnec miatta: Pelda az: eǵ kyraľrol zent bernard: meľ naǵ

uezo̊delm az : hoǵ micoron : embo̊r : vronc Criſtuſt el aruľa az : ky
hańńa ueti ő zyuebo̊l : az ő binenec utalatoſſagaual : meg oľan ko̊l-
lemeto̊s az : vronc : Criſtuſnac : micoron embo̊r : Criſtoſt be
fogadya : ő tizta zyuebe : Mert uǵmond bo̊lč eǵgic ko̊ńuenec ńol-
czad rezeben : zereteto̊s fiam : aǵǵad te ziuedet enneko̊m : zent
Agoſton : es uǵmond : Igo̊n zeretuen lacozic vronc : Criſtus az oľ
embo̊rnec ő ziueben ky ő ziuet meg nem rutitotta binnec ő rutſa-
gaual : Zent Ianos uǵ ir ko̊ńuenec harmad rezeben : En alloc
embo̊rnec ő zyuenec capuian : Čergeto̊c ha ky engo̊met : be boča-
tand uele lacozom : || vele : ńaiaſcodom : Heted keppen lezo̊n 378
gonozb : az : meg ǵont binben eſni Criſtuſnac : maſodzor meg
fezeteſeiert : Mert mikeppen az : ſydoc meg fezeytec vronc Criſtuſt
Azzonkeppen : embo̊r : ma es a binnec miatta maſodzor : fezitti
meg criſtuſt : Mert ugy ir zent pal ſydocnac irt leuelenec hatod
rezeben : Valahanzor embo̊r acaraťaual az : binnec enged annezer
meg vyobban : fezeytti meg vronc Criſtuſt : Zent amburus doctor es
uǵmond Valameľ embo̊r : az : binben bočatta magat : az oľ embo̊r :
Criſtuſnac ǵolcoſa : mint az ſydoc Meg naǵob bozzuſagot tezo̊n a
ſydocnal Criſtuſnac : mert az : ſydoc ez : mi halando teſto̊ncbe
fezeytec meg criſtuſt : De : az : bino̊s embo̊r ő binenec miatta
vronc Criſtuſt dičeilt [teſb] teſtben fezeytti meg ammint ő rayta al :
N'olczad keppen lezo̊n nehezeb es gonozb : az : meg ǵont binben
eſni : az : binben ualo gonoz : zocaſnac vezo̊delmeiert :

Mert uǵmond Ariſtotiles Igo̊n nehez : || az : zocaſbol : ki ter- 379
nie embo̊rnec Az : profeta es uǵmond ko̊ńuenec : kilenced rezeben
Oh : necto̊c kyc : a gonozſagba : zocaſt uo̊ttetőc : zent agoſton es
uǵmond Valameľ embo̊r gonoz : zocaſnac bineben eſendic ez : iľ
embo̊r ſoha iſtennec malaztťa nekil belo̊le fel : nem tamadhat :
Sofonias profeta uǵ ir : ko̊ńuenec : elſő rezeben : Nem eſmeric
azoc : iſtennec igaz utat : kyc gonoz : ſocaſnac : bine miat : meg
uacultanac lo̊lko̊cben Zent : Agoſton es uǵmond : Semminemű bin
ninčen iſtennec igaſſaganac naǵob ellenſege mint gonoz : zokaſ-
nac bine Mert uǵmond Ieremias profeta : ko̊ńuenec harmad reze-
ben ekeppen : zydalmazyauala a nepet az : gonoz zocaſnac binei-
ert : es uǵmond uala : Mikeppen az : ſcerečo̊n ő feketeſegeth : meg
nem haǵhatťa es az : pardocz : ő tarcabarcaſagat Azzon keppen ty
kyc : ez gonoz : tetelben zocaſt : uo̊ttető̊c : nem haǵhaǵatoc
meg az ty gonozſagtocnac binet Mert uǵmond zent Gergo̊r : Papa

380 es doctor A binben ualo || gonoz: zokas oľ igen meg vakitťa
embőrnec ő lelki őſmeretit hoǵ ſoha iſtennec utanac velagoſſagat:
nem őſmerheti es nem zerethheti hanem ha iſten: ő lelky őſme-
retit meg: velagoſſitťa o zent malaztyanac miatta: Meľ malaztot
adyon nekőnc atya fyu zent Lelőc őrőkől őrőcke: ualhatnonc Amen:
Mert uǵmond Liray miclos meſtőr hoǵ ha bint tenne es
mind iora ualtozyc:

A bin harmicz: neǵ keppen ualo ueződelmet tezőn embőr-
nec: Elſő: hoǵ bin embőrt zemerőmtelenne: tezőn: kyről uǵ
uaǵon iruan Ieremias profeta kőńuenec maſod rezeben Megh
zeǵeńulnec: azoc: az: őrőc zegennel kyc ez: uelagon ő zeǵőnſe-
gőket nem eſmeric Kitől ſoha meg nem zabadulhatnac: Maſod:
hoǵ a binős embőr: Criſtuſnac kedue ellen tezőn: Kyt meg irt zent
mathe euangeliſta kőńuenec: tizőnńolczad rezeben Mint criſtus
monǵa az eǵ kyraľnac: alnoc zolgaiarol: Scotus neuő doctor
381 maǵarazya: || ez bezedőt: es uǵmond: Mikeppen az: alnac
zolga: ky ő baratyaual: oľan irgalmaſſagot nem tőn: mint ő uele:
tőttec uala: Meg es azon vrnac haraǵara: vettetec: kyt erdőm
uala: az: elebbi vetkőzetert: Harmad hoǵ az: binős embőr: az
binnec miatta meg őly ő lőlket: Mert uǵmond bőlč eǵǵic kőńue-
nec tyzőnkettőd rezeben: A keǵetlen embőr: az: binnec miatta
meg őli ő lelket: Mert: uǵ ir zent Ianos eǵǵic leuelenec: harmad
rezeben: Valaky ǵűlőli atťa fiat ez: ǵolcos Az: az: ualaky bint
tezőn: az ő lőlkenec ǵilcoſa: ǵilcoſnac ninčen reze menńorzagba:
Neǵed hoǵ az: binős embőr: az: bynnec: miatta iſtennec
malaztyat ky rekezty: ő: zyueből: az binnec miatta: Kyről uǵ ir:
zent Pal apaſtal: az Corinthom beliecnec: Ne aǵǵatoc helt pocolbeli
őrdőgnec ty zyuetőcben: gonozſagnac miatta: Mert: valahol: gonoz-
ſagnac byne naǵon: ott pocolbeli őrdőgnec Lacodalma uaǵon:
Őtőd: hoǵ az: binős embőr haſonlatos: tengőrnec: čodaia-
382 hoz Mert uǵmond zent: || Ianos lataſarol ualo: kőńuenec: tyzőn
harmad rezeben: Eǵ beſtiat latec: ky az tengőrből: iőue ky
kinet het feie es tyz: zarua: uala: Hatod hoǵ a binős embőr
haſonlatos az: baromhoz: a binnec miatta: Mert uǵmond zent
dauid az: ſoltar kőńben: Embőr micoron tyztőſſegben uolna: magat
meg nem erte: haſonla magat: baromhoz: es oliatanna lőn: tudńa
illic mint az barom:

Heted : hoǵ az : bin embőrt haſonlatoſſa tezőn : az ebhoz : es
diznohoz kyről uǵ ir zent petőr eǵǵic Leuelenec maſod rezeben :
Haſonlatos az iľ embőr az : ebhőz ky ő binere ter : Bőlč is uǵ
mond eǵgic kőńuenec tyzőnőtőd rezeben : oľan mint az eb ky ő
vndocſagat ky ocaǵǵa : es eſmeg fel uezy ez iľ embőr : ky tudńa
illic : az : elſő bineire ter : Mert uǵmond zent Agoſton doctor :
Valaky meg az el mult binre terend : oľan mint a hazy eb ky ő
vndocſagat fel ńalya : N'olczad hoǵ : az : bin embőrt gheńette tezőn :
kyről || vgmond bőlč eǵǵic kőńuenec őtőd rezeben : A binős 383
embőrnec ő lelke iſtennec előtte gheńetb : a ganenal : Kylenced
hoǵ az : binős embőrnec ő lelke : el ueez : kyről uǵmond zent
dauid a ſoltar : kőńben : mikeppen az : uioz el oluad : a tyuz : ellen
Azzonkeppen : az binős embőrnec : ő lőlke uǵan : el uez : iſtennec
előtte : De uary čac ingen maydan : nem leznec a gonozoc : es a
binőſőc : Tyzed mert a binős embőr iſtennec ő : haragyaban uaǵon
Mert uǵmond arań zaiu zent Ianos Az keǵőtlen embőr : ő : bińenec
miatta : iſtennec haragyat erdőmli : Vǵmond zent Agoſton doctor
Ninčen annal naǵob haragya iſtennec mint az oľ embőrőn uaǵon :
ky ő byneit meg nem acarya eſmerni Thizőneǵǵed : hoǵ az : bin
embőrnec : ő lőlket : iſten előtt vtalatoſſa : tezy : Mint meg uaǵon
iruan : zent Ianos kőńuenec hatod rezeben : vtalatos az oľ Lelőc
iſtennec előtte : ky binnec miatta meg dohoſult : zent Agoſton es
uǵmond Az : || bin oľ utalatos Iſten előtt : hoǵ iſten menńorzagot 384
incab puztan hannaya : honnem mint : eǵ binős embőruel : menń-
orzagba eǵǵut Lenne : Tyzőnketőd : mert az : binős embőr : az
binnec miatta : őrdőgghe Lezőn : Kyről uǵ ir zent Ianos kőńuenec
tyzőnharmad rezeben : Eǵ uaǵon ty keryuletőc ky őrdőg : Orige-
nes es uǵmond : Valaky ſetetſegnec miuelkődetit tezy pocolbeli
őrdőgnec ő zemeľet uiſeli Tyzőnharmad hoǵ az : binős embőr : az
binnec : ő zolgayanac mondatic Kyrőľ uǵ ir zent Ianos kőńuenec
ńolczad rezeben : Valaky bint tezőn : ez : a binnec zolgaya : zent
petőr es uǵmond Leuelenec : maſod rezeben : Valakinec embőr : ő
miuelkődetit tezy annac mondatic zolgaianac Tyzőn neǵed : hoǵ
az : bin embőrt iſtennec ellenſeǵeue tezőn : Kyről uǵmond zent
Iacab Apaſtal Leuelenec : neǵed rezeben Az : binős embőrőc vr
Iſtennec mind ellenſegi ||

Mert uǵmond zent Agoſton : Azt en bizońal tudom : hoǵ az 385
binős embőr : iſtennec őrőc : ellenſeghe : Tyzonőttőd : mert a binős

embőr : atcozott : iſtennec előtte : Vǵmond zent dauid : Atcozottac
azoc kyc : vr iſtenſegnec ő parančolatirol el ternec : Vǵmond zent
Agoſton : Nem uolna melto főldőn keńeret enni az : oľ embőrnec :
ky iſtenńec parančolatťat : nem tartǵa : Tyzenhatod mert az binős
embőrt : Vr iſtenſegh nem őſmery Kyről uǵ ir zent Mathe kőńue-
nec huzonőttőd rezeben : Byzoń : mondom nektőc : hoǵ nem
őſmerlec titőket : Kyről uǵ ir zent Pal thimoteus piſpecnec : irt
leuelenec maſod rezeben : Valaky ez uelagon iſtent : nem acarya :
őſmerni : iſten ſem őſmery őttet : Tyzőnheted : mert : embőr ő bine-
nec miatta : el ualic iſtentől : Mint meg uaǵon iruan : Iſaias pro-
feta kőńuenec neǵuen kylenced rezeben : Atty keǵőtlenſegtőc ozlaſt
tőn iſten kőzzőt es ty kőzottetőc : Ez iľ nepecről uǵ zol az profeta :
386 Kyc iſtentől ő binecnec miatta : || el tauoztanac : Kyt : meg irt
ezechiel profeta : kőńuenec kilenced rezeben : Oh nęktőc kyc ur
iſtentől : el tauoztatoc : es ő tőrueńet el hatatoc : Azert teryetőc
meg : mert őrőc az ty ueződelmetőc : Mert uǵmond zent Agoſton :
Soha : iſten : embőrtől : el : nem : tauozyc : hanem ha embőr tauo-
zyc el iſtentől : meľ el tauozas Lezőn az binnec miatta :

Tyzőnńolczad : mert binős embőr : gonoz : zocaſt uezőn : es
az : gonoz zocaſban gonoz : eletot : Kyről uǵmond zent Agoſton
doctor : Semmi ninčen naǵob ueződelm : mint gonoz : zocaſnac
bine Ieremias profeta es uǵmond : ſyramrol ualo kőńuenec : har-
mad rezeben : Ekkeppen zydalmazya uala : az : nepet : a gonoz
zocaſnac bineiert : es uǵmond uala : Mikeppen az : zerečen ő
feketeſeghet meg nem haǵhaǵya : es az : pardocz : ő tarcabarcaſa-
gat : Azonkeppen ty kyc az : gonozſagban zokaſt uőttetőc : nem
387 haǵhaǵyatoc meg ty gonoſſagtocat : Ez : gonoz : || zocaſnac Bine
miatt : meg utaltatic embőrnec ő lőlke iſtennec : előtte : Kyről
uǵ ir Ioel profeta kőńuenec : maſod rezeben : Vǵan meg dohoſula-
nac a gonozoc ő : binőcben mint az : barom : ő ganeaban

Tyzőn kylenced : mert a binnec : miatta meg zeplőſittetic
az Lelőc : Kyről : uǵ uaǵon meg iruan : Malachias profetanac
kőńuenec maſod rezeben : Atty binőtőcnec ganeat : orczatokra :
kenőm az : az : Lőlkőttőkhőz ragaztom : Mert uǵmond zent Ger-
gőr : Attiamfiai ha mi azt meg Lathatnoioc : hoǵ miuel az : Lelőc :
meg zeplőſittetic a binnec miatta : incab halalra bočatnoioc :
magoncat : honnem mi az : binnec engednenc Huzad : mert az :
bin meg : vakyt embőrt : ő lőlky őſmeretiben kyről uǵmond zent

dauid az ſoltar: kőńben : Reayoc zalla az : tyuz : es nem Lathha-
tac : az : napnac : ő uelagoſſagat :
Mert uǵmond Sophonias profeta || Kőńuenec elſő rezeben 388
Mikeppen uacoc nem őſmeric az : igaz : utat : Azzonkeppen : kyc
ő lőlkőcben : meg vacultanac : nem : őſmeric iſtennec igaz . utat :
Kyről uǵmond Bőlč eǵgic kőńuenec maſod rezeben : A binős
nepec : őnnőn gonoſſagocnac bine miat vacultanac meg ő binőcben :
Mert uǵmond zent Gergőr papa : es doctor : A binben ualo
geńerkődes oľ igőn meg vakyt embőrt : ő lőlkeben : hoǵ ſoha ur
iſtennec : ő malazttťanac uelagoſſagat : nem keuanhatťa : Kyről uǵ
ir zent Ianos kőńuenec harmad rezeben Velagoſſag zalla ez :
főldre : de embőrőc : incab keuanac az ſetetſegőt : honnem az
uelagoſſagot Huzon eǵǵed mert a binős embőrocnec : ninćen ő
neuőc az : elő kőńben meg iruan : Mert uǵmond zent Ianos hoǵ az :
igazacnac meg vaǵon iruan ő neuőc : de nem monǵa hoǵ az :
binőſőknec neuőc : meg uolna Iruan : || zent dauid es uǵmond : az : 389
ſoltar kőńben : Ky vacartaſſanac : ő neuőc az : elő kőńből es az
igazakcal : ne irattaſſanac : Mert uǵmond zent Gergőr : papa es
doctor : Valakycnec meńorzagban : ő neuőc ninčen : fel iruan :
azocnac ninčen rezőc iſtennec dičőſegeben : Huzonkettődic mert
az : binős embőrt pocolbeli őrdőg es meg mőueti Kyről : uǵmond
Ieremias profeta : ſyramrol ualo kőńuenec elſő rezeben Latac
pocolbeli őrdőgőc : kerezťen embőrőcnec ő hyuſagos miuelkődetit
es meg mőuetec őket : Mert ugmond zent bernard : Anǵalok utaľac
zentőc bancodnac őrdőgőc mőuetic es őrylnec : az binős embőrőc-
nec binőcnec utalatoſſagat : Huzonharmad mert ő halalanac ideien
a bint kyt tőtth : az uadoľa az : binős embőrt kyről uǵ ir Bőlč
eǵgic kőńuenec neǵed rezeben : Az kegőtlen embőroc : || őnnőn 390
zyuőcnec : őſmeretiből : ő binőcnec miatta uadoltatnac : iſtennec
előtte :
Mert uǵmond zent Gergőr papa es doctor : Iteleth napyan :
mindőn allath : a binős embőrre uadol : Kyről uǵ ir : Amos profeta :
kőńuenec neǵed rezeben : zomoruſag zal : ő zyuőcben : mert az :
uigaſagnac vra : el tauozec ő tőlőc : zent Agoſton es uǵmond : Az
binbely embőrnec koronked : zomoruſaga uaǵőn : ő Lőlkeben : mert
ualahol iar kel : mindőnha felelme uaǵon : Huzonőtődic mert : az :
binős embőrnec iſtennec ayandoca : nem adatic ket ayandeca nem ada-
tic : ő neky Elſő kereztyenſegbeli bulčunac : vallaſa mert uǵmond :

zent Gergo̊r : Vr iſtenſegnec : o̊ ayandoca : gonozocnac nem ada-
tyc : mig o̊k az : gonoſſagban : Lacoznac : Mas ayandoc nem :
391 Adatyc az bino̊s embo̊rnec zent Lelo̊cnec : || Ayandoca Kyro̊l
uǵmond Bo̊lč : eǵgic ko̊ńuenec elſo̊ rezeben : Gonoz acaro lelo̊c-
ben : mem meǵo̊n iſtennec malaztya : es ameľ teſt az binnec : o̊
hatalma ala uetteto̊t : Huzonhatod mert : a bin embo̊rnec o̊ zyuet
meg hydegiti iſteni iozagtol : Kyro̊l uǵ ir Ieremias profeta ko̊ńue-
nec o̊tto̊d rezeben : mikeppen : az foľo uiz meg hydegiti az : ča-
tornacutat : Azzonkeppen a bin meg hydegiti embo̊rnec o̊ zyuet
iſteni iozagtol : Huzonheted : mert az bino̊s embo̊r ſantanac mon-
datic az : binert Mint meg vaǵon iruan : harmad kyraly ko̊ńnec
maſod rezeben : Mith ſantaltoc ket fele : mert vaǵon oľ embo̊r :
hoǵ ha ma yot tezo̊n tahat : holnap eſmeg gonozt : Kyro̊l uǵmond
zent Gergo̊r : valameľ embo̊r eǵ binnec enǵed hamarab eſyc : mas
binben : Huzonńolczad mert : az bino̊s embo̊r nemanac mondatic : ||
392 Mint meg uaǵon iruan zent Lucacz : ko̊ńuenec : tyzo̊nneǵed reze-
ben : micoron vronc : Criſtus : azt foǵa mondani Baratom hoǵ
yo̊ttel ide : nam ninčen meńegzo̊hez : ualo : ruhad : vǵmond hoǵ
meg nemula : Az : az : mert nem tud a bino̊s embo̊r : eǵǵiet es :
zolnia : Minem heaba monǵa zent Iob : ky meg uaǵon iruan ko̊ń-
uenec huzonhatod rezeben : Ezo̊rt : kerdnec : a bino̊s embo̊rto̊l :
čac eǵre ſem felelhet : Az : az : hoǵ tekelleto̊s zamot kerdnec
embo̊rto̊l : yteleth napyan : mert az : eǵ nem tekelleto̊s zam : Kyro̊l
uǵmond zent bernard : vr iſten oľ naǵ kemeńo̊n uezy : iteleth nap-
yan : a zamot : embo̊rto̊l hoǵ čac eǵ to̊ heǵne ydo̊t ſem haǵ kyro̊l :
zamot nem vo̊nne : Huzonkilenced : mert a bino̊s embo̊rnec : vr
iſtenſeg čac : napyglan halogatťa o̊ gonoſſagat : Kyro̊l uǵmond
393 Abakuc profeta co̊ńuenec || elſo̊ rezeben vaľon mig halogatod
vram : iſtenſeg gonozocnac o̊ keǵo̊tlenſeǵo̊ket : mert : tudod azt : hoǵ
o̊ro̊c kent erdo̊mnec o̊ gonoſſagokert : Kyro̊l uǵmond zent pal :
Apaſtal Romayacnac irt leuelenec elſo̊ : rezeben : valakyc : e binec-
ben mucalcodnac : o̊ro̊c halath erdomnec : Harmiczad : mert az :
bino̊s embo̊rnec o̊ miuelko̊deti : ſeminiue Leznec : Kyro̊l uǵmond
zent dauid az ſoltar ko̊ńben : Gonozocnac o̊ miuelko̊detic ſemmi
iſtennec elo̊tte : zent Amborus doctor es uǵmond Semmit az : bino̊s
embo̊r nem haznalhat : o̊ : miuelko̊detiuel iſten elo̊th : erdo̊mnec
o̊regbyuleſere : Harmicz : eǵǵed mert az : bino̊s embo̊rnec : pocolba
vannac tarſy o̊ neky es vtannoc kel meńńe :

Kyro̊l uǵ ir Baruc profeta cońuenec: neǵed rezeben: Vaľon mi dolog: ez: tenekőd Izdrael: hoǵ te ellenſego̊dnec fo̊ldeben menel hoǵ te binőſo̊ckel binhedel || holtaccal meg halal: dohoſul- 394
taccal meg dohoſulal: pocolba menel: Mert uǵmond: zent Agoſton: Nem teheti iſten azt hoǵ: az binős embo̊rt: pocolbol meg hoznaya: mert igaſſaga ellen tenneie azt: Harmicz: ketto̊dic mert az: binós embo̊rt o̊ro̊c kenra uetyc pocolban: Kyro̊l ugymond Ieremias profeta: kőńuenec hatod rezeben: El uetteſſenec az: keǵo̊tlenőc: az: o̊ro̊c kenra: hoǵ ſoha ur iſtennec o̊ dičőſeget ne Lathhaſſac: Harmiczharmad: mert a binős embo̊r meneuel: tőbbint tezo̊n: a maſnal anneual lezo̊n: naǵob keńńa: o̊ neky pocolban:

Kyro̊l uǵmond Iſaias profeta kőńuenec: hatod rezeben: Az pokolbeliec o̊nno̊n karyocat ragyac: Mert uǵmond zent Agoſton doctor es o̊ fergo̊c meg nem: hal: es o̊ tyzo̊c ſoha meg nem alozyc:

Zakarias profeta: kőńuenec: ńolczad rezeben uǵ uaǵon meg iruan: || Mint eǵ uas Kemo̊ncet tizo̊no̊tt: eiel es napal: fitteneiek 395
zinte tyzze lenne: Ezzo̊nkepen: az: karhoztaknac pocolba: mind lo̊lko̊t: mind teſtőc: iľeten lezo̊n: Kyro̊l uǵ zol: Iſaias profeta: ko̊ńuenec ńiolczad rezeben: Az karhoztac o̊ naǵ: keńńocban: o̊ kyraľocat: atkozyat kyro̊l uǵmond ertelmecnec: meſto̊re hoǵ pocolbeliecnec: o̊ naǵ keńńocat ſenky meg nem mondhatǵa: Harmicznegedic mert a binős embőr: felo̊l ſoha vr iſtenſeg megnem emlecőzyc: kyro̊l uǵmond zent dauid az: ſoltar ko̊ńben:

Byzon mondom hoǵ čac ingen a neuo̊crol: ſem emlecőzo̊m o̊ nekic mert uǵmond Iſaias profeta o̊ roloc: ko̊ńuenec hatod rezeben: vr iſtenſeg pocolnac capuiat kett lacattal Lacatolya be:

Az zent iras zol ith: Az penitenciarol ||

Zent Mathe uǵ irta meg: ko̊ńuenec harmad rezeben tarča- 396
toc penitenciat ime hozzyatoc ko̊zelghet: iſtennec orzaga: Ez bezedbelo̊l: neǵ tanuſag adatyc: mi necőnc: Elſo̊: hoǵ mi leǵo̊n: a penitencia: Mas tanuſag ez: hoǵ hań allapathbely embo̊roc: tartnac penitenciat ez: uelagon: Harmad tanuſag hoǵ mi oca:

hoǵ emboͦroͦcnec penitenciat kel tarttanioc es uelagon : Neǵedtanu-
ſag : hoǵ hań iozaga uaǵon az igaz penitencianac : Elſoͦ tanuſag :
ez : uala : hoǵ mi leǵoͦn az : penitencia Kyroͦl uǵmond Iſidorus
neuoͦ doctor : hoǵ az penitencia nem eǵeb : hanem eǵ neminemů
iozag ky miat emboͦrnec : oͦ binei el moſſattatnac es ky miat
397 emboͦrnec oͦroͦc dičoͦſeg es oͦroͦc bodogſag adatic Kyroͦl || vǵmond
zent Amborus doctor : Az : penitencia nem eǵeb : hanem ez : Az el
mult bint meg ſirnya : es touabba az : bint nem tennye : Mert
uǵmond zent Agoſton : doctor : hoǵ az : penitencia nem eǵeb
hanem eǵ neminemů bozzu allas emboͦrben : az az : hoǵ emboͦr oͦ :
bineiroͦl bozzut al : oͦnnoͦnmagan : mert ſemminemů bin goͦttrem
nekyul el nem mulic ha ith ez : uelagon : emboͦr : penitencianac :
miatta a bint magaban : meg nem goͦttrendi A mas uelagon az
az pocolban : ur iſten : naǵ kennal goͦttri meg : Kyroͦl uǵmond Iſi-
dorus neuoͦ : doctor : hoǵ az penitencia lelky ſebnec : vruoſſaga :
remenſegnec iduoͦſſege : kinec miatta ur iſtennec oͦ naǵ irgalmaſ-
ſaga : es oͦ zent malaztya adatic minekoͦnc : Keth kepen ualo
penitencia vaǵon : Elſoͦ ky mondatic beloͦl ualo penitencianac : Az
az : hoǵ micoron emboͦr gondolya : mind oͦ ǵermecſegetoͦl : foguan ||
398 Mint elth : iart koͦlth : ha magat binben leli ſyr es keſeroͦg rayta
ez : mondatic : zyůbeli penitencianac : Kyroͦl uǵmond Iſaias profeta
koͦńuenec harmicz : ńolczad rezeben : Ezechias kyraľ monǵa uala
vram minden hato iſten : meg zamlalam en eztendeimet : en loͦl-
koͦmnec keſerůſegeben : Mas penitencia ky mondatic kyuůl ualo
penitencianac az az : micoron emboͦr : ńluanualo : yo miuelkoͦde-
toͦt tezoͦn :

ez bezedoͦth : boͦlč ſalamon monǵa uala : eǵ feiedelmnec
kynec : neue uala Semey hoǵ iobban meg erčed : e bezedoͦth : ez
bezednec eredety innen uala : micoron dauid kyraľnac fya : Abſa-
fon attya ellen tamada : Az oͦ attya dauid kyraľ helt haǵa oͦ kegoͦt-
lenſegenec : el ky futha orzagabol : hoǵ eǵ heǵ oldalon meǵen uala :
399 fen a heǵen eǵ feyedelm lacozyc : uala : kynec neue uala : || Semey
Lata dauitoth : hoǵ orzagabol ky futhna : koͦuet bočat uala reaya
es : oͦ nepere : es azt monǵa uala : Vay gonoz : hity zegoͦth kyraľ :
Dauid kyraľ ez bezedoͦt halyauala : es bekoͦſeggel : zenuedi uala :
dauid az : utan hadath hyrdete : es abſalon meg veretec : es iſten
meg ada dauid kyraľnac orzagat : Ieruſalemben be kezde meńe :
Ezt meg lata ſemey es fel veue ſydoſagnac oͦ veenit eloͦl ueue

dauid kyraľt : es le eſſec ő : elötte : keǵelmet kere ő feyenec : dauid
kyraľ meg keǵelmeze vele : Dauid kyraľ ezt meg mondotta uala
Salamonnac hoǵ micoron ő kyraľ lőnne : Ieruſalemben : meg :
emlecőzneiec Ioabnac : es ſemeynec ő vethcőzeticről : Igaz : uǵan
lőn ydő iartaban : meg emlecőzec ſalamon kyraľ : micoron imar ő
kyraľ uolna : Ieruſa^l^embe : elő hyuata iouaboth : ky dauid kyraľ-
nac keth uitezet : meg őltte uala || Eǵǵicnec : uala : abner : neue : **400**
Maſycnac Amaſa : kyc iobbac ualanac őmmaganal : Elő hyuata
iouaboth es zőrńű halallal őlete meg : Semeyt es elő : hyuata es
meg keǵelmeze ő feienec : es : ezt monda ő neky : Ereǵǵel be
Ieruſalemben : es alcos hazat magadnac yde : toua onnan ky ne
meń : mert valameľ horaban ky menendez : zőrńńű halallal halz
meg : hatart haǵot uala : neky cedron : patacaig hoǵ zabad lőnne :
menni de annac altala ne menne : Dauidnac maǵarſaga : erős
karo es zep dizős : tekenteſre : auaǵ nezeſre : Az bőlč ſalamonon erte-
tit vronc xpus ihus : ky attya iſtennec bőlčeſege : Semeynec uǵ eſſyc
maǵarſaga : halgas engőmet : Azzonkeppen mond mi vronc Criſtus
ihus az : oľ embőrőcnec kyc : tőredelmeſſegnec : es igaz ǵonaſnac
teľes : eleg tetelnec miatta : Lelőc zerent fel : || tamadtac : Lelky **401**
halalbol : halgas engőmet es en bezedőmet : Kyről uǵmond Baruch :
profeta : kőńuenec harmad rezeben : Iſten lato ferfiu halgaſſad :
iſtent es enǵed ő bezedenec : Touabba uǵ monda Salamon Semey-
nec Ereǵǵel be Ieruſalemben : Ieruſalemnec maǵarſaga ugy eſſyc :
Becőſegnec : Lataſa : alcottas hazat magadnac es lacozyal : ieruſa-
lembe : Az az : iſtennec malaztyaban Ide toua ky ne meń Ieruſa-
lemből Az az ſemminemű gonoſſagra ne ter' iſtennec malaztyabol
es cedronnac vyzeig zabad leǵ mennőd : de azon altal : Az az : Azt
acarya vronc : Criſtus Ieſus az : oľ embőrtől ky Ieruſalemben laco-
zic Az az : iſtennec malaztyaban : hoǵ ne meńńőn cedronnac
patacan altal : Cedronnac patacan ertetit zomoruſagos keſerűſeg
az az : hoǵ embőr : a zomoruſagos keſerűſegőn altal : ne meńńőn
hoǵ azt el : || hannaia Mert uǵmond zent Agoſton : hoǵ mig **402**
embőr : az : zomoruſagos keſerűſegőn : altal nem : meǵen az : az :
a binőn ualo banat : al keſerűſeggel ő zyueben : addig Ieruſalem-
ben lacozic : az az : iſtennec malaztyaban Lacozic : De mi helt az :
zomoruſagos keſerűſegőn altal : menend : az : az : a binőn ualo
tőredelmeſſegőn altal menend : ottan ky menth Ieruſalemből : Az
az : azzonnal iſtennec malaztyabol : ky meǵőn es mikeppen ſemei

halalnac lőn ſya: Azzonkeppen: az iľ embőr őrőc halalnac ſya
Semey Ieruſalemben harom eztendőt Lacozec Semeynec Ieruſa-
lemben harom eztendőig ualo lacozaſan: ertetic az: oľ embőr:
Lelőc zőrent: ky imar micoron fel tamadot ő binebelől iſtennec
malazťanac miatta: Semeynec ket zolgaya harom eztendő el mul-
403 uan el zőkec Geth kyraľhoz: Semei el: || felede: Salamon: Kyraľ-
nac parančolatťat vtannoc mene es meg hoza őket: Be vadolac
ſemeyt Salamon kyraľnac hogy ký mőnt volt Ieruſalemből: Elő
hiuata Salamon kyraľ ſemeyt: bananiaſſal zőńű halallal őlete
meg: Semeynec ket: zolgayanac ky zőkeſſen: az ertetit hogy
micoron embőrnec ő ket zőme: ky meǵőn gonoz: nezeſre: es
gonoz: Lataſra: Az Semeynec Ieruſalemből ky meneſen az ertetic
hoǵ micoron embőr: iſtennec malaztyabol: ky meǵen es hatra
haǵa: az iſtennec ő zent malaztyat: kyt embőr ńert uala: iſtentől
ő bineből ky tereſſel az lőlky fel tamadaſnac miatta: Mikeppen
hoǵ be uadolac ſemeyt Salamon kyraľnac: Azzonkeppen be vadol-
tatic vronc Ihus Criſtuſnac elotte: az oľ embőr: ky iſtennec malazt-
yabol: az binre teer:

Neǵ keppen vadoltatic a binős embőr: vr iſtennec elotte:
404 Elozer őrdőgtől Maſodzor: az bintől: || harmadzor: őnnőn: zyue-
nec: őſmeretiből

Neǵedzer: anǵaltol: Kycről uǵ mond zent Iob kőńuenec
huzad rezeben:

Iſtennec anǵalitol uadoltatnac az: binős embőrőc iſten előth:
Mikeppen Semeyt: Salamon kyraľ meg őlete: azert: hoǵ ő paran-
čolatťat el feleytőtte uala: es meg nem tartotta uala: Azzonkep-
pen valameľ embőr: vronc Criſtuſnac ő parančolatťat el feledy es
meg nem tartťa: Mert vronc xpus: ő vele: yol: tőtt uolt: neky
bineit meg bočatta ő naǵ irgalmaſſaganac miatta: [nez] nehezeb:
lezőn az: elſő vetkőzeſnel: az: utolſo: vetkőzety mint ſemeynec
lőn nehezeb:

Semey az: elſő uetkőzetiert minemű gőttrelmet erdőmuala:
az: utolſo vetkőzetert: mind reaya: zalla: Azzonkeppent mint
Richardus et Scotus monǵac: mind eredetnec bine: es miuelkő-
405 detnec bine: az az: a binnec gőttrel||me: reya teer: a halalatlan-
ſagnac ő: bineiert: embőrre: N'olcz: keppen: lezőn nehezeb:
embőrnec: az: elſő uetkőzetinel az: utolſo vetkőzeti: Elő keppen
lezőn embőrnec nehezeb: zőuetſegnec meg tőreſenec: ocaert:

Kyrȫl: uǵ mond zent Ianos kȫńuenec: ȫtȫd rezeben: Vǵmonda:
xpus az: eǵ kȫzueńes embȫrnec: ky az to mellet: harmicz:
ńolcz: eztendeglen fekyt uala: vronc xpus az templomban meg:
Lele ȫttet: es uǵmonda ȫ neky Imar te meg uigaztal: touabba
ne acar' bint tȫnnȫd: hoǵ gonozban ne tȫrteńńec te nekȫd: Mert
oľ gonoz: tȫrtenyc: embȫrnec: az elebbi binben: eſeſſel: Mint
ertelmecnec mȫſtȫre: monǵa: hoǵ valameľ embȫr: az: meg ǵont
binben: meg maſodzor eſyc: Semmi a bočanatban ȫ neky meg
nem marad:

kyrȫl uǵ mond zent Mathe euangeliſta: kȫńuenec: tyzȫn-
ńolczad rezeben: pelda az euangeliumbol kyt: vronc || Criſtus **406**
monda: az Kyralnac ȫ zolgaiarol ky tartozyc uala: ezȫr gherauual
es mindȫn adoſſaga meg haǵattatec: ȫ neky az: kyraľtol: es ȫ
zolga tarſat: meg foytiauala ȫtuen penzert: Scotus maǵarazya ez:
bezedȫt: vǵ mond:

Mikeppen az: alnac zolga: ky ȫ barat́aual: oľan irgalmaſſa-
got nem: tȫn minth ȫ uele tȫttec uala: meg azon elebbi ǵȫtt-
relmre: uettetec: ky adatot uala ȫ neky az: elebbi adoſſagert:
Mert arra uettetic embȫr: az elebbi binnec gȫttrelmre: hoǵ ȫ
zȫuetſegenec fogadaſat meg nem tartya: kyt iſtennec: fogadot
uolt: Kyrȫl uǵ mond Iſayas profeta: kȫńuenec hatod rezeben:

El multac az: zȫuetſegȫt: mert: meg hiuac az fogadaſt:
zent Gergȫr doctor es uǵ mond: Parazna lelȫc az: ky ȫ fagadaſa-
nac: zȫuetſeget el feledi es el halgatt́a: auaǵ elhaǵǵa:

zent Ieremias profeta: es uǵmond: Meg || hiuatoc az: foga- **407**
daſt. Maſodkeppen gonozb: ammeg ǵont binre terni Mint mico-
ron embȫr: az elȫzer: meg uigazot ſebȫth: ha meg ſertendi Neǵ-
keppen gonozb: honnem vy heľen ſerteneie meg Azzonkeppen:
ha embȫr: meg az: elebbi meg ǵont: bint: teendi ky meg bočat-
tatot uolt ȫ neky ha meg azon bint teendi neǵ: ocaert gonozb
honnem oľ bint teenne embȫr: kyt ſoha tȫbbe: nem tȫth uolna:
Elȫ ocaert: mert nem: mondatic eǵ ſebnec: ha meg azon heľȫn
ſertendi megh: Azzonkeppen: ha embȫr a binrȫl meg: Igazulaſ-
nac vtanna: meg azon bint teendi nem eǵ bin immar: Mert uǵ
mond zent Agoſton: Ammeg uigaztoth: ſeb nem mondatic eǵ
ſebnec: Azzonkeppen meg maſodzor ky bint tezȫn embȫr: nem
mondatic eǵ binnec vaǵ ket bin auaǵ annal es tȫb lezȫn: eǵ ȫ
allatt́a zerent a bin De: mas halalatlanſagnac bine: || Mas ocaert: **408**

gonozb : ammeg uigazot ſebőt meg ſerteni mert tőb ir kel ammeg
nitoth ſebnec: Azzonkeppen ammeg ǵont binnec vtanna tőth
binre tőb penitencia kel embőrnec: uǵ eleg iduőſſegere: Kyről
uǵ mond zent pal apaſtal: Romayacnac irt Leuelenec őtőd
rezeben: Mineuel embőr a bint tőbzőr tőtte es tőbbet ǵeńer-
kődőt benne: Anneual tőb penitenciara tartozyc: Mert uǵmond
zent Agoſton doctor: valamenezőr: az bin uolt embőrnel
meg anne ǵőttrelmre tartozyc az ; binnec ocaert: Harmad: hoǵ
incab fay ammeg uigazot: ſeb ha meg ńtyac: Azzonkeppen:
ammeg ǵont binnec: vtanna valo: tőth binre naǵob ǵőttrelm ada-
tic az : embőrnec: honnem az elebbi binert

Kyről uǵ mond zent Ianos Lataſarol valo kőńueben Anne
409 kent aǵǵatoc ő neki menere bine uolt : Neǵed mert || mert neheze-
ben uigazyc meg: Azzonkeppen ammeľ embőr: lelőc zőrent immar
fel tamadot uolt a binből ha meg az binben eſſendic naǵǵal incab
nehezebben lőlhet vruoſſagot: ő lőlky ſebeynec: Mert uǵmond:
zent Agoſton doctor: igőn nehez: az lőlky ſebőth: meg vruoſlani
ky binnec miatta meg ſebőſſűlt zent Gergőr es uǵmond: ha
embőr Lathnaya azt hoǵ mel igőn: meg ſebőſſűl az lelőc a binnec
miatta incab embőr: halalnac bočatnaya: magat honnem a binnec
engedne : Kyről uǵ mond Iſidorus neuő doctor: Az lőlky ſeb igaz
ǵonaſſal es penitenciaual vruoſlattatic meg

Harmad keppen: gonozb: az meg tőth bin vtan ualo binben eſni
meg Lőth dolognac nehezſegeiert az az: a binnec neheſſegeiert:
Kyről uǵ mond zacarias profeta: kőńuenec kylenced rezeben ||
410 Az Keǵőtlenſegnec: bine nehezebbet ńom embőrnec: ő lőlken eǵ
maſa onnal: es eǵ malom kőnel: Mert ugy mond zent Agoſton:
doctor: Semminemű bin ninčen: iſten előth oľan vtalatos minth:
az: hoǵ micoron iſtenſeg embőrnec: ő bineyt meg bočatta: es
eſmeg a binre teer: űrűl az: gonoſſagban es a binben: Kyről uǵ
mond Ieremias profeta kőńuenec: tyzőnőtőd rezeben: El iſten:
hoǵ ha moyſes fel tamadna: es ſamuel: azoc kernenec: engőmet:
ez nepert: ninčen en lőlkőm ez neppel. Touabba uǵ monda iſten
Ieremiaſnac: Ne imaǵ engőmet ez nepert mert en nem halgatlac
meg ő ertőc: Kyről uǵ mond zent Petőr: maſod Leuelenec maſod
rezeben: Valameľ embőr mi vronc: Ihus xpuſnac ő zeretetiert: ő
411 binőket meg ǵontac Criſtuſſal || Immar fel tamattac: Lelőc zőrent:
de ha meg a binre terend: immar meg holt ő lőlkeben: Iob uolt

uolna : az embo̊rnec az : az : kyſſeb uezo̊delm uolna : hogy iſtennec vtath ingen ſe o̊ſmerte uolna : honnem minth meg o̊ſmeruen rola el tert uolna Az oľ embo̊r : haſonlatos az ebho̊z :

Kyro̊l uǵ mond Bo̊lč eǵgic ko̊ńuenec tyzo̊no̊to̊d rezeben : Valameľ embo̊r eſmeg az el mult binre ter : ez iľ embo̊r haſonlatos az : ebho̊z : ky o̊ vndocſagara teer : es eſmeg fel ńaľa : auaǵ uezy Neǵed keppen gonozb ammeg ǵont binben eſni pocolbely o̊rdo̊gnec : a bino̊s embo̊rho̊z ualo tereſeiert a binnec miatta : ky meg uaǵon iruan : zent Mathe euangeliomanac tyzo̊nketto̊d rezeben : Micoron az fo̊rtelmes lelo̊c : ky menend embo̊rbo̊l : zaraz : heľo̊n yar : kereſco̊dic : es nem leel maganac lacodalmat Azt monǵa ńo tudom meczec meg el haza || tero̊c : Honnan ky io̊ttem uala : es [he] 412
heth fo̊rtelmes lo̊lko̊t : uezo̊n meleie hoǵ kyc o̊ to̊leto̊l keǵo̊tlenbec : lely o̊ hazath meg ſepo̊ruen : es meg eko̊ſyluen az elſo̊ uezo̊delmenel : nehezeb lezo̊n az vtolſo uezo̊delme : Mert uǵ mond : zent Gergo̊r : hoǵ a binben lacozo embo̊r : ha az el mult binere terend pocolbeli o̊rdo̊g o̊tteth ero̊ſben tartya o̊ : fogſagaban : Beda neuo̊ doctor es uǵ mond hoǵ mig to̊bbe tartya a bino̊s embo̊rt pocolbeli o̊rdo̊g : o̊ fogſagaban annal naǵob neheſſeggel : neheziti meg o̊ttet : O̊to̊d keppen gonozb : ammeg ǵont binben eſni iſtennec malaztyanac el ueztefeiert : kyt embo̊r ńert uolt iſtento̊l : lo̊lky feltamadaſnac miatta : Mint Iudaſnac iſten ſoc bineyt bočatta uala meg : es o̊ neky naǵ malazttot : adot uala : de hoǵ eſmeg az keǵo̊tlenſegre tere : el uezte : Iſtennec malaztyat || El iľ embo̊ro̊cro̊l : zol 413
zent dauid az ſoltar ko̊ńben : kyc keǵo̊tlenſegnec utura ternec : uǵ mond : zerete az : keǵo̊tlen embo̊r az : uezo̊delmet es eſmeg reaya zalla : Ezechiel profeta : uǵmond ko̊ńuenec ńolczad rezeben : Ha az igaz embo̊r o̊ igaſſagarol keǵo̊tlenſegre : terend : Touabba o̊ igaſſagarol : meg nem emleco̊zo̊m : zent Agoſton doctor es uǵmond : ha az : igaz embo̊r : byzandic o̊ igaſſagaban : es keǵo̊tlenſego̊t to̊end : mind o̊ igaſſaga es mind o̊ yo miuelko̊deti el feleduen leznec iſtennec elo̊tte : Mert uǵ mond bo̊lč eǵgic ko̊ńuenec kylenced rezeben valameľ embo̊r eǵ yozagot : uezt el : az : az : iſtennec malaztyat az oľ embo̊r ſok : yozagot uezt el : mert iſtent o̊nno̊n magat uezti el : Hatod keppen : Lezo̊n gonozb : a meg ǵont binben eſni o̊ vranac el arulaſaert : mert ez : uelag zo̊rent minemu̇ uezo̊delm || Adatic az : oľ embo̊rnec : ky o̊ vrat el 414
arulta uolna : o̊ ellenſegenec Azzon keppen Lelo̊c : zo̊rent ualo

ertelmre : Valameľ embőr : ő vrat Criſtuſt es arulta ő ellenſegenec ;
az az : pocolbeli őrdőgnec : a bin tetelnec miatta : ő keǵőtlenſege-
uel : oľan naǵ ueződelmet tezőn őmmaganac : mint Iudas ten hoǵ
Criſtuſt el arula : Mint meg uaǵon iruan zent Ianos kőńuenec
tyzőnőtőd rezeben Az : kinec az be martot keńeret adom az : arul
el engőmet : zent bernard uǵ mond ez : melle : vaľon : minemű naǵ
zőrńńű ueződelm abbol adatic embőrnec : ky ő urat iſtenet eľ aruľa
ő ellenſegenec : meľ lezőn az : binnec miatta : Pelda az : eǵ kyraľ-
rol zent bernard uǵ zol rola: Meľ naǵ ueződelm az hoǵ micoron :
embőr vronc xpuſt el aruľa : az : az : ky hańńa ueti ő zyueből az ő
415 binenec utalatoſſagaual meg || oľan Kőllemetős : az vronc : Criſtuſ-
nac hoǵ micoron : embőr vronc criſtuſt be fogadya : ő tyzta zyue-
ben : Kyről uǵ mond bőlč eǵǵic kőńuenec ńolczad : rezeben : zerető
fyam aǵǵad te ziuedet en nekőm : Mert uǵ mond zent Agoſton
doctor : Igőn zeretuen Lacozyc vronc Criſtus az : oľ : embőrnec ő
zyueben ky ő ziuet meg nem rutittota binnec ő : rutſagaual : Kyről
uǵmond zent : Ianos eǵǵic kőńuenec : harmad rezeben En alloc
embőrnec ő ziuenec capuyan : es čergetőc : ha ky engőmet be
bočattand : uele lacozom es uele ńayaſcodom : Heted keppen lezőn
gonozb ammeg ǵont binben eſni Criſtuſnac maſodzor meg [fez]
fezeyteſeiert : mert mikeppen az : ſydoc meg fezeytec vronc xpuſt :
Azzonkeppen az binős embőr maes az : binnec miatta meg maſod-
416 zor fezeytti meg vronc : || Criſtuſt : Kyről uǵ ir zent pal : ſydocnac
irt Leuelenec hatod rezeben :

Valahanzor embőr : ő acarattſaual : a binnec enged : annezor
meg vyoban : fezitti meg vronc xpuſt : Mert : uǵ mond zent Ber
nard : hoǵ ualamenezőr : embőr : az ő binere : terend : Annezor :
meg vyoban : fezitti meg Criſtuſt : Mert uǵ mond zent amborus :
Valameľ embőr : az : binben bočatťa magat : az : oľ embőr : Criſ-
tuſnac ǵiolcoſa : harmad kyraľ kőńuenec tyzed rezeben : uǵ uaǵon
meg iruan : Az ő Lőlket : a te lőlkődőn kereſőm meg : Kyről uǵ
mond bőlč ſalamon kőńuenec tyzőnőtőd rezeben vr iſtentől ninčen
binre ualo oc embőrben

Kyről uǵ uaǵon iruan Ieremiaſnac : ſyramrol ualo kőńben ő
őrczaioc oľ fekete lezőn : mint az fekete aluth zen : Harom vaǵon ||
417 hoǵ ky nekyl ſoha ſemminemű embőr : nem iduőzilhet : Elſő az
igaz : hyth nekyl Kyről : uǵ mond zent pal ſydocnac irt Leuelenec
tyzőn eǵǵed rezeben Lehetetlen az : hoǵ embőr igaz hyth nekyl

magat iſtennec ko̊llemeto̊ſſe : teheſſe : Maſod az : zabad acaratńac engedeti nekyl : Kyro̊l uǵ mond zent Agoſton : es Scocyabely Ianos doctor : Eredetnec bine nem eǵeb hanem az : eredet igaſſagnac nem tartaſa Harmad : az iſteni zent zeretet nekyl Kyro̊l uǵ mond zent Amborus doctor

Valaky iſteni zeretet nekyl yot tezo̊n : nem ko̊llemeto̊s iſtennec :

Vǵmond ſcocya bely Ianos doctor : hoǵ a bin harmaat tezo̊n embo̊rnec Elo̊ hoǵ valamito̊l meg tartoztat : embo̊rt az az : iſtennec malaztyatol : Mas hoǵ : || valamito̊l el terith embo̊rt : az az iſtento̊l **418**
el terith : es o̊rdo̊gnec utura teriti

Harmad hoǵ valamire : ko̊telez embo̊rt : az : az : o̊ro̊c kenra ko̊telezy Azzonkeppen az eredetnec bine : ez harmat teue embo̊rnec : Elo̊ hoǵ ualamito̊l meg tartaztata : embo̊rt az az iſtennec zynenec Lataſatol Maſod : hoǵ ualamire : uǵ terytte az embo̊ry allatoth : az az : ionac : tudatlanſagara : es gonoznac keuanſagara : Harmad hoǵ ualamire : uǵ ko̊teleze az embo̊rt : az : az : kóteleze : o̊ro̊c zamkyueteſre : uǵ ualaky abban meg haland o̊ro̊kto̊l o̊ro̊cke el uez.

Harom iozag uaǵon : kyert embo̊r az ur iſtento̊l igo̊n naǵon : zerettetic Elo̊ igaz : hytben ualo embo̊rnec : o̊nno̊nmaganac meg o̊ſmereti Kyro̊l uǵ ir zent : Ianos ko̊ńuenec : || tyzed rezeben : Az **419**
en iuhaymat : en o̊ſmero̊m o̊kes o̊ſmernec engo̊met :

Maſod : vr : iſtennec : parančolatyanac meg tartaſa : Kyro̊l uǵ ir zent Ianos elſo̊ Leuelenec : o̊to̊d rezeben : ez az [en] vr iſtennec : parančolatťa hoǵ o̊teth : zereſſed : Harmad : hoǵ ky iſtent ſyuy zeretettel zereti : Kyro̊l uǵ ir zent Ianos ko̊ńuenec tyzo̊n neǵed rezeben : Az : ky engo̊meth zereth az : en bezedo̊met : tartya en attyam es zereti o̊teth : es hozya io̊uo̊nc es uele : lacodalmath : tezo̊nc Kyro̊l uǵ mond arań zaiu zent : Ianos Az yo fyunac : tuľaydonſaga ez : hogy atťat zereti : azzonkeppen : minth o̊nno̊n magat : Iſtennec neǵ haza uaǵon : Elo̊ meńorzag : emnec kulča az yo miuelko̊det : Kyro̊l uǵ mond zent Agoſton doctor Az meńorzagnac kulča ayo miuelko̊det : az lo̊lky yozagban ualo yo miuélko̊dettel : auual nithhad || o̊tet Mas haza : iſtennec : ez uilag ennec kulča az igaz : **420**
hitben ualo Letel : Mert uǵ mond zent pal apaſtal : hoǵ hyth nekůl Lehetetlen kellemeto̊ſſe lenni iſtennec Harmad haza iſtennec purgatorium : ennec : kulča to̊redelmeſſeg : igaz ǵonas es teľes eleg

tetel es alamiſna adas: Kyrȏl: uǵ mond zent Gergȏr papa es doctor:
Mikeppen az uiz meg oltya a tűzet: Azzonkeppen az alamiſna:
meg oltya embȍrnec ȏ bineit Neǵed haza: ur iſtennec az: pocoľ ez
haznac kulča iſtennel vaǵon el reytuen: Kyrȏl uǵ mond Iſaias
profeta: kőńuenec hatod rezeben: vr iſtenſeg pocolnac capuyat
keth Lacattal lacatolya be: Harom iozag uagon kyert ur iſtenſeg:
embȍrt yelȍſben zeret: Elȏ: keǵȏſſegȏs: irgalmaſſag Kyrȏl uǵmond
421 vronc xpuſ Ieſus zent Mathe euangeliomanac: ȏtȍd || rezeben:
Bodogoc: az irgalmaſoc mert ȍc irgalmaſſagot ńernec: Maſod ioza-
gac: kyert ur: iſten igȍn zeret embȏrt Az zent alazatoſſag: Kyrȏl
uǵ mond zent Agoſton doctor: Az alazatoſſoc Criſtuſnac zaztoia
alath iarnac: de keueľȍc Lucipernec zaztoia alath uitezkȍdnec:
Harmad thiztaſagos eleth: kyrȏl uǵ mond zent Thamas doctor:
hoǵ incab illic eǵ tiztaſag tarto embȍrnec tiztȏſſegȏt tennȏd: hon-
nem eǵ anǵalnac kyc iſtennec zeretetiert tiztaſagban lacoznac:
Neǵ uaǵon: ky ſoha meg nem teer: Elȍ zozat: Maſod zyzeſeg:
Harmad az: ydȏ Neǵed: yfiuſag: Mert uǵ mond marobeli ferencz
meſtȍr hoǵ neǵ [zi] iozag uaǵon: Elȍ teſty iozag Maſod lȏlky iozagoc
Harmad bȏlčeſeg Neǵed az ȍrȍc: iozag az: mindenhato iſtenſeg:
422 ez neǵ iozagnac || harmanal: Iob iſtennec malaztťa:
Eſmeg uǵ mond: marobeli ferencz meſtȍr: az malaztnac ȏ
zepſegerȏl: es neǵ allatot: mond: kinel zeb ninčen Elſȍ: az: nap:
Maſod az: tűzes: egh: a kyben iſten: es a zentȍc: Lacoznac:
Harmad az embȏri Lelȍc: Neǵed az anǵali termezeth: mert zeb
az: anǵal a lelȏknel: de embȏr: anne: ſoc yot tȏhet hoǵ naǵ ſoc
anǵalt felűl mul erdȍmmel: ez neǵ allatnal mindenicnel zeb az
zent lelȍcnec: malaztťa: mert iſten ȍnnȍnmaga: a Lelȍc oľiatan
minth az: ȍrdȍg az iſtennec malaztťa nekyul: touabba meg az
anǵal es ȍrdȍgghe lenne: a malazt: nekyul: minth meg es Lȍnec:
akkyc ala hullanac meńorzagbol: mert uǵ mond zent Thamas
doctor: hoǵ valakinel: zent lelȏknec malaztťa uagyon az oľ embȍr
mindȍn iozagban vaǵon: mert iſtenben uaǵon es iſten: mindȍnȍſ-
423 tȍl: foguan ȍue: es ȏ iſtene: || De ualameľ: embȍr malaztban:
ninčen az halalos binben: uaǵon Valamely embȍr kegiglen: hala-
los binben uaǵon az: ȍrdȍgben: vaǵon: es ȏ benne ȍrdȍg: vaǵon
Marobeli ferencz: meſtȍr neǵet mond: kiuel embȍr: ȏ benne meg
tarthatťa: iſtennec ȏ zent: malaztťat: Elſȍ ȍnnȍn teſtenec: meg
eńhyteſſeerrȏl kegeglen: uǵ mond zent pal Apaſtal: Corintom-

belieknec : irt Leuelenec: tyzőneǵǵed rezeben: Getrőm az : en:
teſtőmet: Azert: tudnya illic hoǵ az ur: iſtennec : ő zent malazt-
yara : zerezhetnem magamat: Maſod a binről ǵacorta ualo : meg
emlekőzes: tudnia illic hoǵ bőlč embőrtől : tudacoziec az oľ dolog-
rol kiben ő ketőlkődneiec hoǵ ha bin auaǵ nem : mert ammeľ
embőr uǵan : őnnőn ezen iar : es kel : ǵacorta: azt alitťa : hoǵ
malaztban : uaǵon : maga halalos binben : uaǵon : kyről uǵ mond
zent pal : Corintombelieknec: irt Leuelenec: Harmad rezeben:
Valaky azt: || Alitťa : hoǵ al : az : az : hoǵ vr iſtennec malaztya- 424
ban : vaǵon: yol meg laſſa hog el ne eſſek: az : az : laſſa hoǵ
halalos bynben ne leǵőn : Harmad : ǵakorta ualo ǵonas kyről uǵ
mond : bőlč : Salamon eǵǵyc kőńuenec : huzonhatod rezeben Tőről-
yed el : te lőlkődnec : roſdayath : Eſmeg uǵ mond : kőńuenec maſod
rezeben. vaľon myg zeretitőc az gonoſſagnac bynet : teryetőc en
hozyam en Lelkőmet adom nektőc Neǵed alazatoſſag : ment uǵ
mond zent Gergőr : Az alazatoſſag a malaztnak palaſtya ammyath
ohatya : meg embőr az malaztoth ő zyueben : hoǵ el ne vezeſſe :

Tyzenneǵ embőr vaǵon kyről yras uaǵon : hoǵ ők meg leltek
Iſtennnec malaztťat: Azert laſſuk meg azt: hoǵ minemű yo miuel-
kődetnec myatta || erdőmlőttek : azt hoǵ ők meg lelhettek vr iſten- 425
nec ő zent malazťat : Azert maes valameľ embőr : ez iľeten yoza-
gokban myuelkődendic tahat maes meg lőlhety vr iſtennec ő zent
malaztťat : Elſő noe lőn : ky meg lele iſtennec malaztťat tyztaſag-
nac miatta : mert zaz eztendeig : tarta : tyztaſagot Azzonkeppen
tyztaſagban lacozo embőr : meg lőlhety iſtennec malaztťat : zent
Gergór es tyztóletős Beda uǵmondnac : hoǵ az : tyztaſagba lacozo
embőrőc : anǵalocnac tarſy zentőcnec baraty vronc : Criſtuſnac
Roconſaghy Mas ky meg lele iſtennec malaztťat : lőn abraham :
mert iſtennec bezedenec es ő akaratyanac enghődelmes lőn :
Azzonkeppen maes embőr enghődelmeſſegnec myatta : meg lől-
hety iſtennec malaztťat : Mert uǵmond || zent Anſelmus doctor : 426
hoǵ az vr iſtenſegh : naǵ tekelletős yozag es engődelmeſſegnec
myatta : lelhetőd meg őteth Harmad ky meg lele iſtennec malazt-
ťat lőn : az zenth loth : lele meg kedeg : yrgalmaſſagnac myuelkő-
detiuel Azzonkeppen maes embőr : meg lőlhety az yrgalmaſſagnac
myuelkődetiuel Kyről uǵ ir zent mathe : kőńuenec őtőd rezeben :
Leǵetóc yrgalmaſſok : mikeppen az ty meńńey atyatoc ky meńor-
zagban vaǵon : Kyről meghis uǵ mond vronc ihus xpus azon zent

mathe ko̊ńuenec huzad rezeben: byzoń mondom hoǵ mynnel
kyſſebnec: kinec teueto̊c enneko̊m to̊ttetöc Mert uǵ mond bo̊lč
Salamon: eǵgyc ko̊ńuenec tyzen ńolczad rezeben valaky meg ńomo-
427 rultakat: zyukſego̊knec ydeien: meg ſeghyt: [el] ez iſ embo̊r || öro̊k
eleſego̊th: o̊ro̊c beuſego̊th vezo̊n: vr myndo̊n: hato iſtento̊l: az
az zent lelo̊knec malaztťat: uezy Neǵed yob uala: ky meg lele
iſtennec malaztťat: mert az zent Iob vr iſtennec: o̊ felelmeben:
Lacozek kyro̊l uǵ mond o̊nno̊n maga: ko̊ńuenec elſo̊ rezeben:
Mikeppen: az tengo̊ro̊n yarok felnec haboruſagnac ydeien: vezo̊-
delmto̊l: Azzonkeppen: felo̊c vram iſtenſeg: hoǵ en: ſoha te zent
iſtenſego̊dnec: ellene: ne uethko̊znem: Mert o̊ naǵ alhatatos lo̊n
myndo̊n neheſſegheben: mynt meg uaǵon iruan o̊nno̊n ko̊ńuenec
o̊to̊d rezeben: Azzonkeppen maes embo̊r meg lo̊lhety az: alhata-
toſſagnac myatta: az iſtennec: malaztťat: Mert uǵmond: zent
428 bernald: Atyam fyai intlec: tyto̊ket: hoǵ ha iſtennec || malaztťat
akaryatoc meg Lelńe: tahat az gonoſſag ellen alhatatoſoc leǵeto̊c:
mert vr iſten: mykent ez yelo̊nualo: uelagban vyadalra tero̊m-
to̊th: hoǵ vyunc az bino̊knec ellene: o̊to̊d ky meg lele vr iſtennec
o̊ zent malaztťat: lo̊n az zent moyſes mert o̊ iſtent ighen naǵon
zerete: annac okaert: micokon az myndo̊nhato iſtento̊l az to̊ruenth
az ſynanak heǵen uo̊tte uolna: Es imar ala yo̊ne az heǵro̊l hoǵ az
iſtennec paranczolatit a nepnec megh mondanaya: meg az heǵ:
oldalrol meg lata: hoǵ keth boryu: kepo̊th o̊tto̊ttek uolna es azo-
kat: tyzto̊lneie az nep: ighen naǵon meg buſſula: es az: ko̊zykla-
hoz v̊the es el to̊re mynd: az keth tablat: miert hoǵ latťa uala:
429 hoǵ az nep || Iſtennec ellene to̊nne: Azzonkeppen maes embo̊r: az
malazttot meg lo̊lhety az vr iſtennec zeretetiuel Mert uǵmond
zent Gergo̊r: hoǵ ighen naǵ zyv̊kſeghe uaǵon: myndo̊n: embo̊rnec
az: iſtennec: zeretetyre: mert: az nekyl ſoha ur iſtennec o̊ zent
malaztťat: ſemmikeppen: meghnem: lo̊lhety embo̊r: Hatod ky
erdo̊mle megh lo̊lńe az iſtennec malaztťat: lo̊n fynees mert o̊: igaſ-
ſagot to̊n az gonozocat meg o̊luen: Azzonkeppen maes myndo̊n
embo̊r: meg lo̊lhety iſtennec malaztťat: igaſſag tetelnec myatta
Mert uǵmond zent: Anſelmus doctor: hoǵ inkab akaryad pocolnac
fenekeben: eſto̊deth: igaſſag melleth: az az ha malaztban uolnal:
430 honnem hamiſſagoth: tennel: az az bynth || Touabba: zent:
Ieronimus es uǵmond Iob embo̊rnec: igaſſag melleth: hoǵ az
gonozoknac gyo̊lo̊ſeghet ueǵe: honnem o̊ nekyc tarſaſagat tarcza:

Heted: ky meg Lele iſtennec malaztťat: lőn az az zent dauid
kyraľ: mert ő naǵ ſyraſt tőn ő bineyről: Azzonkeppen maes embőr:
meg lőlheti iſtennec malaztťat: ſyraſnac myatta: Mert uǵmond
zent bernald doctor: O bodog ſyralm: bodog kőńhullatas vaľon
myt monǵac en: te rolad: En azt mondom te hozzyad: hoǵ te
naǵ batorſagual: megy vr iſtennec eleyben: es ſoha: onnet heuon:
el nem yőz: iſten elől: hoǵ te embőrnec malazttot nem: ńernel:
vr iſtenſegtől N'olczad: ky meg lele iſtennec malaztťat lőn: zent
Ianos baptiſta: mert ſoha nem uolt: ky iľen || naǵ penitenciat tar- 431
thot uolna artatlan embőrőc: kőzzűl: Azzonkeppen maes embőr
meg lőlhety iſtennec malaztťat penitencianac myatta: Kyről uǵ
mond: zent: Gergőr doctor. O bodog ſyralmas penitencia mene-
zőr embőrnec: zyőkſeghe uaǵon: az iſtennec malaztyanac kereſe-
ſere: annezőr haznalz embőrnec: az iſtennec malaztyanac meg
leleſere: Kylenced ky meg lele iſtennec ő zent
malaztťat lőn azzońonc Maria: Mert: azzońonc: marya:
alazatoſſagnac myatta lele meg vr iſtentől az malazttot Minth:
iruan uaǵon rola zent Lucacz kőńuenec elſő rezeben: Vǵmonda:
az anǵal ő neky Ne feľ azzoń maria mert malazttot: ńertel iſten-
től: Azzonkeppen: moſtan es embőr alazatoſſagnac myatta: ighen
kőńńen meg: || lőlhety iſtennec: ő zent malaztťat: Kyről uǵmond 432
zent Iacab apaſtal: leuelenec neǵed rezeben: Az keuelőknec iſten
ellenőc al: es az alazatoſſokna aǵǵa az zent malaztťat: es az utan
őrőc dychőſeghőt; Tyzed meghys ky megh Lele iſten-
nec malaztťat lőn zent Marya Magdalena: Mert: ő
naǵ zeretettel halgatťauala vronc: xpuſnac bezedeth: mynt meg
uaǵon iruan ő rola zent Lucacz euangeliumaba: Il uala maria
magdalena: vronknac labaynal es halgatťauala ő bezedeth: Azzon-
keppen maes embőr meg lőlhety iſtennec malaztťat: az ky iſten-
nec: igheyet naǵ zeretettel: halgatťa: Kyről uǵmond zent: Gergőr
doctor: Az iſtennec igheienec zeretettel ualo: halgataſa: az iſten-
nec malaztyanac meg leleſe: es ő zyueben || meg maradaſa: 433
Tyzőneǵǵed kyc megh lelek iſtennec malaztťat
lőnek mynd az zent Apoſtoloc Mert ők bőytőlenek: es
ymadkozanac: mynth iruan uaǵon Rolok: hoǵ bőytőlnec uala es
imadſagban valanac mycoron: az zent lelők tyűzes ńelv kepeben:
reayoc zalla: Azzonkeppen moſtan es megh lőlhety embőr az zent
lelőknec malaztťat: bőytnek es ayetatos imadſagnac myatta: Kyről

uǵmond zent Gergőr: Valaky vr iſtennec ő zent malaztťat: akarya:
kereſnye tahat ǵacorta: ayetatos iſteni ymadſagban foglalya:
magat: Mert mycoron ymadcozyc embőr: akoron: vr iſtennel
bezzel: Azert my uaǵon naǵob yozag annal ky vr iſtennel bezel-
heth: Tyzenkettőd ky erdőmle meg lőlnye iſtennec
434 malaztťat lőn zent Iſtuan || Prothomartir Mert ő:
ez uelagot megh utala: iſtennec ő zeretetiert: Azzonkeppen maes
myndőn embőr: ha akarya meg lőlhety iſtennec malaztťat: ha ez:
yelőnualo uelagot: megh: vtalanǵuk iſtennec: zeretetiert: Azert
monǵa zent pal eǵgyc leuelenec őtőd: rezeben: Mynd meg vtalam:
en ez uelagot hoǵ az vr iſtennec ő zent: malaztťat nyerhetnem
magamnak: Mert uǵmond zent Gergőr: hog mynt incab: ez
uelagnac heutſagat embőr meg utaľa: Annal inkab iſtennec:
malaztťat meg lely Tyzenharmad ky meg lele iſten-
nec malaztťat lőn attyank zent ferencz Mert ő
mondhatatlan naǵ ayetatoſſagual gondolkődyc uala: vronc: Criſ-
tuſnac zent: halalarol: mert uǵmond zent bonauentura: atyanc:
435 hoǵ zenth ferencz: || mindőnnemű malaztot: vronc Criſtuſnac hala-
lanac gondolaſanac myatta nyere: iſtentől: No azert: ha akarz:
moſtan: es ő binős embőr iſtentől malaztot vőnnőd: gondold meg
myndőn: napon vronc Criſtuſnak: kenńat halalat es hyǵ meg en
nekőm: hoǵ naǵ malazt adatyk nekőd ennec myatta: Tyzőn-
neǵed ky meg lele iſtennek malaztťat lőn zenth
Pal Apaſtal Mert ő: haboruſagot naǵ bekőſſeguel
zenued uala: mert mycoron Agabus profeta meg monda neky
hoǵ Ieruſalemben mynd be menend meg kőtőzyc őteth: zent:
Pal ottan azth: monda: Nem: felőc en ammeg kőtőzeſtől
De kez uaǵoc: mindőnnemű haboruſagot: el zenuednőm: es
436 myndőn kent feluenőm: vr iſtennek || zeretetiert Mert uǵmond
yduőzitenc zent Mathe kőńuenec őtőd rezeben: Bodogok azoc
kyc haboruſagot: zenuednec: az igaſſaghert: mert őuek meńek-
necorzaga: kyről uǵmond Ceſarius Ez bekeſeg: oľ igen naǵ
mondhatatlan yozag: hoǵ nem čak az iſtennec ő zent malazt-
ťat meg targya embőrben: de meg az bynt es ez tauoztatťa
embőrtől: Azert valameľ [ez] embőr: ez tyzőn neǵ: yozagnac
myaatta kőuety vr iſtent: ighőn kőńen meg lőlhety az zent Lelők
malaztťat: meľ malaztot aǵgyon nekőnk Attya fyu zent Lelők
őrőkyul őrőkke Amen:

Hic eſt diſcipulus ille quem diligebat ihus
Ez az tanitvan kyt: ihus ighőn: zereth uala: ez ygheket zent
Ianos Irta megh kőńuenec: huzad rezeben || Ez yghekec melle: 437
tudnonc kel hogy valameĺ embőr azt akarya vr iſten hoǵ őteth:
zereſſe: tahat ymez: het lőlky yozagoknac myatta: meg lőlhety
vr iſtentől: hoǵ ſoha az myndenhato iſten azt nem tehety hoǵ ez iĺ
embőrt nem zerethneie valaky ezőkben Leend: Elſő yozagh
bőlcheſegh: Erről uǵmond zent bernad doctor: hoǵ az: bőlcheſeg
nem bőlcheſegős tudomań: hanem yzes tudomań: mert az:
bőlcheſeg myath eſmerhety embőr iſtent: es őnnőnmagath:
Vǵmond kedeg zent bernald doctor hoǵ neǵkeppen ualo ből-
cheſeg uaǵon Elſő ez uelaghy bőlcheſegh: Maſod teſty
bőlcheſegh. Harmad őrdőghy bőlcheſeg: Neǵed iſteni
bőlcheſeg: Maſod yozag kyert iſten ighen zereth embőrt
tyztaſagnac tartaſa: Mert uǵmond pogan || bőlč Aryſtotiles 438
hoǵ myndőn allath: az felekőzetit zerety es ahoz egeſſyl:
Azzonkeppen: az ur iſtenſeg: azokat zerety kyc tyztaſagban:
Lacoznac: iſtennec zeretetiert Mert az myndőn hato iſten naǵ
tyzta allath: Kyről uǵmond bőlč eǵgyc kőńuenec tyzeneǵǵed
rezeben: Myndőn madarak: es myndőn: eǵeb allatok az ő felők-
hőz: zerkőznec: Azzonkeppen vr iſtenſeg es tezőn: Harmad
yozag Iſyvſagnac ydeien: iſtenhőz ualo teɪees Mert uǵmond bőlč
Az ky engőmet: akar kereſni ighőn regghel keĺőn: Az az: valameĺ
embőr: iſtent akarya kereſni es meg lőlnye: Iſyvſaganac ydeien
kezǵe: el az iſtennec valo zolgalatot Mert valameĺ embőr Iſyvſaga-
nac: ydeien teer iſtenhőz: neǵkeppen ualo: haznalattſa vaǵon:
Elſő: hoǵ az: oĺan embőr incab keduefb iſtennec: elötte: Maſod
haznalattſa: || hoǵ az oĺatan embőr batorb es ő neky nynčen ſemmy 439
felelme: yduőſſegheben: mynt nemeĺ embőrnec: e ő neky
lőlkeben nyneczen: zomoruſagos banath: Harmad mert az oĺa-
tan embőr zocaſt uezőn: az iſteni yozagokban: Neǵed mert ő
neky naǵob erdőme Lezőn: iſtennec elötte: Neǵed yozag kyert az:
myndőnhato iſten ighen zereth embőrt: yrgalmaſſagnac myuelkő-
dety mert uǵmond zent Pal Corintom belyeknec elſő Leuelenec
kylenced rezeben: valameĺ embőr vygan adacozyc: ő: ygaſſaga-
bol: iſtennec zeretetyert: ez iĺ embőr vr iſtentől naǵon zerettettic
őtőd yozag enghődelmes bekeſegh: kyről uǵmond vronc: Criſ-
tus zent mathe: kőńuenec őtőd rezeben: Bodogok: az bekőſeghő-

440 ſők || mert iſtennec fyainak hyuatattnac: Hatod yozag touabba: kyert az myndőnhato iſten: ighőn zeret embo̊rt: az zent alazatoſ-ſagnac yozaga: kyro̊l ugmond zent Agoſton: Az alazatoſoc ur iſtennec: zeretetyben vannac: H e t e d y o z a g h iſteni zereteth: Erro̊l kedeg ugmond zent Agoſton doctor: ha iſtent keueſe: zere-to̊d kyſded uaǵ de ha iſtent ighőn naǵon zereto̊d: tahat ighen naǵ uaǵ: valameneuel iſtent: naǵoban zereto̊d eǵebnel anneual naǵob uag: es iſten: es anneual nagoban zereth tegho̊det: Azert: valameneuel embo̊r ez heth lelky yozagban naǵobban leend: anneual naǵoban zeretettic az vr myndo̊nhato iſtento̊l: Vala-meľ embo̊r: kedeg vr iſtenben: lakozyc es bizyc: es ő benne: ||
441 vety Remenſeghet ez iſten tekelleto̊ſſeguel: zerety Es ez iľe-ten embo̊rrel az myndőn: hato iſten: haromkeppen ualo: keǵelmeſſegőt tezőn: Elo̊zer hogy az: oľatan: embo̊rt nem haǵgya: ſok bynben eſni: Mert uǵmond zent: Agoſton: es zent Amborus Keǵőſſen hiǵǵed azt embo̊r: hoǵ: ſoha: vr iſten: [ſ] az oľ embo̊rt ky o̊tet zerety kylemben el nem haǵgya: bynben eſnye hanem: uǵ: hoǵ yob: yo̊ belo̊le: Mint zent peto̊rt es zent tamaſth Maſodzor: hoǵ valamy ő neky to̊rtenic es mindo̊nnemű myuelkő-dety ő neky yora fordul: kyro̊l uǵmond zent pal Apaſtal Romayak-nac: irt leuelenec ńolczad rezeben: Az iſten: zereto̊ embo̊rnec ||
442 myndőnnemű myuelko̊dety yora: valtoznac: meg to̊rtenneyec: bynt tenny es: Harmadzor hoǵ ſoha nem: haǵgya iſten ez iľeten embo̊rt: karhozni Mert uǵmondnac zent doctoroc: hoǵ valameľ embo̊r iſtenben: byzic ő benne uety myndo̊m remenſeghet: es iſtent to̊kelleto̊ſſeguel zerety Ammy yozagot iſten: zeretetiert tehet: azt myndmeg tezy ha magat bинto̊l megnem ohatta: Azert az yot meg nem: haǵgya: ez iľeten embo̊r nem: karhozyc: mert ha eleb malaztot nem ad neky: de meg halalanac ydeien: es malaztot ad ő neky: Kyro̊l uǵmond zent: Iſayas profeta ko̊ńvenec o̊tuenńolczad rezeben Nem az teſty bo̊yt kel en neko̊m hoǵ ||
443 magadath ǵeto̊ryed: de: zaggaſſad megh: az binnec: ǵo̊keret: ky irtuan te zyuedbo̊l: Ez profeta: mondaſabol azt erthetűc hoǵ az myndőnhato iſten: ha: halala koron: malaztot: ad es az embo̊r-nec: ky bynben: elth: de maga: yot: myuelko̊do̊th: nem: aǵgya az ő yo myuelko̊detyert: mert: az: halalos bynben to̊t: yo dolo-gokual: ſemmyt nem erdo̊ml embo̊r iſtento̊l hanem az mycoron iſten: embo̊rt: uaǵ elteben: uaǵ igaz halala: coron [ezt] meg terety

malaztot: aduan ő neky ezt czac az ő irgalmaſſagos youolta-
bol tezy:

Az zent bučurol tudnonk es ezőnkben kel
vennőnc hoǵ het dolog uaǵon kyc: meg bantnak
embőrt hoǵ az bučult meg nem vaľya Előzer
hytetlenſeg micoron nem hyzűc az buczut: Mert
uǵmond zent: Agoſton || doctor: vronc Criſtus arra: ada az bučut: 444
hoǵ az kyc hyzic azoknac haznaľon: Maſod ky meg bant embőrt
hoǵ meg ne: vaľa az buczut: halalos byn: pelda az eǵ papnac
attyaſyarol: kyt meg odozot uala naǵ buczuual: karhozec mert
nem uala akaratťa hoǵ az bint el haǵǵya Harmad micoron meg
nem: ǵonic az buczura: Neǵed ky meg bant embőrt hoǵ az buczut
meg nem valhatťa: atok: az az micoron embőr atokban vaǵon:
Ötőd: mycoron meg nem tezy azt: ammyre: az buczuth attak
uaǵ horakra: auaǵ alamyſnara: Hatod: micoron maſert: yaria az
buczuth: vaǵ meg holtert: vaǵ eluenert: hanemha: uǵ attak
uolna az buczuth: Heted ky mas pyſpőkſeg: ala || menne bulczura: 445
mert az mas pyſpőkſeg alath ualo: buczut: nem valya meg: kyt
az mas pyſpők adoth: hanem ha Azokert keer aldomaſt:

Tudnonk kel hoǵ neǵre: haznal az bulczu:
Előzer malaztnac: őregbbőleſere: Maſodra meńorzagbely bodog-
ſagnac őregbbőleſere:

Harmadra: hoǵ ez uelaghy penitenciat el uezőn: mert uǵ
mond hoſtrenſis neuő doctor: valamene: napy penitenciad vaǵon:
ha anne: bulczut vallaz: ha akarod reaya: harinthatod: es meg
erőd: uele: de uǵ yob hoǵ meg tarczad: mert nem tudod ha meg
vallottad: auaǵ nem: mert negnem tartandod meg kezdez: czalat-
nod: de tarcz meǵ

Neǵedre haznal a bulczu purgatoriumnac keńanac el vete-
lere: Mert: ha eǵ eztendeig ualo bulczut: || vallaz: eǵ eztendeiglen 446
ualo kenth: hannac meg purgatoriumban:

Redde Racionem villicacionis tue: Luce Sextodecimo Agǵ zamoth: az te ſafarſagodrol zent Lucacz irta meg ko̊ńuenec tyzenhatod rezeben: Az zam[aſdro] Adaſrol ualo predicacio

Minemű ſafarſag leǵo̊n ez: kyro̊l zent Lucacz: euangeliſta: zol ez yghegben: meg monǵa zent dauid az ſoltar ko̊ńben: monduan: Myndo̊nöket: embörnec vr myndo̊nhato iſten: Labay ala uetottel Vǵan ezo̊nro̊l uǵmond zent Agoſton es maǵarazuan: zent dauid profetanac meg mondoth igheyt: Az barmoktol: kyknec okos ertelmo̊c nynczen: azoktol nem vezo̊n zamoth az vr myndo̊nhato iſten: ||

447 Kylencro̊l kel my nekönc zamoth Adnonc iſtennec elo̊tte: Elözer: gondolatrol: Mertuǵmond: bo̊lč myndönnemű gondolatrol zamot uezön: vr iſten:

Maſodrol uezo̊n: zamot: iſten zolaſonkrol: kyro̊l uǵmond vronc xpus zent mathe euangeliumanac tyzenketto̊d: rezeben: Mindo̊n heuolkodo: bezedro̊l zamoth kel adnonc iſtennec elo̊tte: Az: to̊rueń ko̊ńben uǵ vaǵon meg iruan: Micoron embör oſ heſo̊n zol: hol heſe ninczen: zolaſnak auaǵ zertelen zol zamot kel rola adńa iſtennec elo̊tte:

Harmadzor zamot kel adno̊nc myndo̊n myuelködeto̊nkro̊l mert uǵmond zent Iob ko̊ńuenec: heted rezeben: mynd en vtaymath meg zamlalaac: az az vr: iſtenſeg zamoth uezo̊n myndo̊nnemű myuelködeto̊mro̊l:

448 Neǵedzör: zamot uezo̊n iſten myndo̊nnemű || iſteni yozagnac: el haǵaſarol: mert uǵmond: to̊rueń ko̊ń hoǵ myndo̊n yonac: el haǵaſarol kyt embör meg to̊hetöt uolna: es nem tötte: zamoth uezön: rola: vr myndönhato iſten: o̊to̊dro̊l zamoth kel meghys touabba adnonk: myndo̊n ydero̊l: mert uǵmond zent: bernald: hoǵ vr iſten oly naǵ kemeńſeguel uezy embo̊rto̊l az zamoth: hoǵ czac eǵ punct my uolna azt ſem haggya el. Hatodzor zamot uezo̊n: iſten myndo̊n marhadrol: mikeppen ko̊lto̊tted el az read byzoth marhath: Hetedzör zamot uezo̊n vr iſten: mynd te hozyad tartozokrol tudńa: illic mikeppen: tanitottad o̊ket iſtennec paranczolatyra: es felemmere:

449 N'olczadzor: zamath kel ad||nonc iſtennec: myndo̊nnemű ayandokarol: kyt nekönc: Adoth: Kylencedzör: zamot kel adnonc

xpuſnac .ő zent kenńarol es halalarol: Mert uǵmond arań zaiu
zent: Ianos valakinel ez tyuz nem: leend az kyről vronc xpus zol
az zent euangeliumban kyt meg irt zent: Lucacz: kőńuenec:
tyzenkettőd rezeben: Tyuzet: youec boczathnom ez főldre: et
myt: akaroc hanem hoǵ: eghyőn: uǵ mynth: azt mondanaia
vronc: Azt: akarom hoǵ eghyőn:

Quaſi a facie Colubri fuge peccata: ez: igheket
megirta: bőlcz: eǵgyk kőńuenec: huzoneǵǵed reze-
ben es ymekeppen vaǵőn ő nekyt maǵarſagoc zerető
fyam mynth az zomak keǵot: Azzonkeppen el fuſ-
ſad az binőket: Ez bezedből kedeg harom tanu-
ſag adatyc my nekőnc: Elſő tanuſag || ez: hoǵ my 450
leǵőn: az keǵonac harapaſa: a kyről itt az zent iras zol Az keǵo-
nac harapaſan: az ertetyc: hoǵ mikepen: a keǵo neǵ rőndbely
fogaual: neǵ harapaſt: tezőn: embőrőn: Azzonkeppen: az halalos
binnec miatta: pocolbely őrdőg az binős embőrőn neǵ harapaſt
tezőn: Elſő foga: főlſő alan: az keǵonac: az az naǵ keſerőſeghős
halal mert az gonozoknac: ő halaloc naǵ keſerűſeghős lezőn: Mas
foga a keǵonac: az főlſő alan az az: mert a bynnec harapaſa: es
ualazt mynd iſtentől es mynd: yo attyancfyaytol: es myndőn yoza-
gunktol Harmad foga az keǵonac az főlſő alan: vaǵon es ezőn
ertetyc: az naǵ keſerűſeghős ken kyt tezőn: az halalos byn:
pocolba embőrőn || Neǵed: foga uaǵon: az keǵonac az: alſo alan: 451
ezőn kedeg ertetyc: embőrnec: ő zyuenec eſmeretynec ferghe ky
koronked: az binős embőrnec: ő ziueth ragya: Kyről uǵmond
zent: Iſayas profeta kőńuenec vtolſo rezeben: Az ő ferghőc meg
nem hal: es az ő tűzőc ſoha: meg nem alozyc: Mas tanuſag ez
leǵon hoǵ hań keppen ualo: okbol: eſmerhety meg embőr: az
bynnec ueződelmes uoltat: ha meg akarod kedeg ezt eſmernőd
yelőſſen: tyzenketh okbol: eſmerhetőd: meg meľ ueghezhetetlen
gonoz: az halalos byn: Elſő ueghezhetetlen gonoſſaga ez:
mert: ueghezhetetlen yo: ellen lezőn az byn: kyről uǵmond
Aryſtotyles || neuő: pogan: bőlcz: meneuel embőr naǵob mel- 452
toſagos zemeľ ellen uetkőzyc: Anneual naǵob az uetőc: Az
myndőnhato iſten: kedeg naǵ meltoſagos zemeľ kynel naǵob:
nynczen: Azert: az ky iſtennec: ellene uetkőzyc: az ő byne
ighőn naǵ: mert myndőnnel naǵob: es meltoſagoſb zemeľ ellen

vaǵon : Maſod meg vtalaſnac : oka : mert az bynős embȍrt vr iſten
meg vtaľa : kyrȍl uǵmond bȍlcz eǵgyc kȍńuenec : tyzeneǵǵed : reze-
ben : Mindȍn : allatot : zereth iſten : de az meľ allatot ǵulȍl czac :
az bin oka myert ǵulȍly Harmad okbol meg eſmerhety : e : embȍr
453 az binnec : uezȍdelmet : Mert mynd ez uelag es [nem tȍhete] || nem :
tehete : eleghet : az eǵ halalos bynrȍl : meg ma ſem : tehetne : ha
vronc Criſtuſnac ȍ : zent halala : nem uolna : Mert uǵmond zent
bernald : hoǵ : vronc xpuſnac eǵ czȍppenet uere iľen ezȍr : velagnak
es ȍ valtſagara : elegh uolt uolna : Neǵed vezȍdelmes uolta : az
halalos bynnec ez : mert bozzuſagot tezȍn embȍr iſtennec az byn-
nec myatta : Kyrȍl uǵ ir zent Pal ſydocnak : irt Leuelenec hatod
rezeben : valahanzor embȍr : iſten ellen : akaratyaual bynt tezȍn
Annezor tezȍn bozzuſagot vr iſtennec ȍ ellene : V'tȍd : okerth mertt
naǵ foztaſnac okabol eſmerhety meg embȍr az halalos bynnec
vezȍdelmes uoltat :[mert myndȍn : lelky yozagtol es mynd meńorzag-
454 tol || meg fozt embȍrt : mert uǵmond tȍrueń kȍńv : hoǵ ammeľ zol ga
tuǵgya : vranac akaratťat : es halalatlan Leend ȍ neky az az ellene
teend neky ammyt neky adoth azt : es meg uezy es tȍbbet nem ad
neky Azzonkeppen : tezȍn az myndȍnhato iſten az bynert embȍrnec :

Hatodbol okbol meg esmerhety embȍr : az bynnec vezȍdel-
mes uoltat mert ȍrȍc kenra : kȍtelez embȍrt : kyrȍl uǵmond zent
Iakab Apal : Leuelenec maſod rezeben : Valaky az parancholatok-
nac czac eǵgket zeghendi meg : mynd az tȍbbyben : es bynȍs
lezȍn : az az ȍrȍc kent : erdȍml : annac myatta : Hetȍdbȍl : naǵ
455 hytuanſagnac tetelenek okabol : mert : ſemmy nynczen oľ || allath
kinel gheńetbbe : nem tezy embȍrnec ȍ : lȍlket : az halalos byn :
kyrȍl uǵmond bȍlcz eǵgyc : Kȍńuenec ȍtȍd rezeben : Az bynȍs
embȍrnec : ȍ : lelke : iſten elȍtt gheńetb az ganenal

N'olczadbol : Az binnec artalmas uoltabol : harom : keppen :
art kedeg embȍrnec az byn : Elȍ keppen mert ne*m* oľan ǵors az
yozagos myuelkȍdetre : az binȍs embȍr : Mas keppen : mert meg
keſlel embȍrt : meńorzagtol : Harmad keppen mert ammyg embȍr
az bynben uolt : addeg : nem : uolt erdȍme ȍ neky Kylencedbȍl
meg eſmerhety az binnec uezȍdelmes uoltat embȍr : imebȍl mert
az binȍs embȍr : myndȍn tarȍmtȍth allathnac ellene ueth : Neǵ
allatnac ueth az binȍs embȍr yelȍſben ellene : Elȍzer meńorzag-
456 belyeknec || ȍnnȍnmagat : onnan : ky rekezty

Maſodzor : purgatoriumbelieknec mert ȍ nekyc imadſagaual :

ſemmyt nem haznalnat: Harmadzor: ez főldyeknec mert ő nekyc
gonoz peldat ad:

Neǵedzer pocolbelieknec: mert ő nekyc naǵob: keńńok lezőn:
az ő oda meneteuel: Tyzedből meg eſmerhety embőr az bynnec
veződelmes uoltat ymeből: mert vr iſten a bynt naǵ: kemeńſegőſ-
ſen: ǵőtre meg Mert uǵmond zent Agoſton: ha: vr: iſten: az
mynnel kyſſeb: bynt es nem haǵǵa: ǵőttreml nekyl: az naǵobbat
incab nem: haǵgya: Mert lucipert meg ǵőttre: Adamoth es euath
meg ǵőttre: Napoth: holdat főldeth: es benne ualo allatokat vr
iſten meg ǵőttre: az bynerth:

Tyzeneǵǵedből: meg eſmerhety || embőr meghys az binnec 457
veződelmeth ymeből: mert myndőn allatot meg ronta az byn:
Meńeyeket: es főldyeket es: embőrőket: mert ha az byn nem lőth
uolna: tahat embőr: ſem lőlkeben ſem: teſteben: meǵnem rom·
loth volna: kyről uǵmond Ieremias profeta: kőńuenec .kylenced:
rezeben: Atty keǵőtlenſegtőt: romlaſt tőn iſten: kőzzőth: es ty
kőzzőtetőc: Tyzenkettődből: meg eſmerhety embőr: az bynnec
veződelmet ymeből mert myndőn gonoſſagot: feľul mul: az hala-
los byn: mert: vǵmond maro bely ferencz: mőſter: es neǵ allatot
mond: ky myndőnnel gonozb: Elſő az halal: Maſod ez uelaghnac
romlaſa: Harmad pocolnac keńńa Neǵed az őrdőg: de ez neǵ
allatnac: myndőniknel gonozb: az halalos byn: Harmad || tanu- 458
ſag: ez: hoǵ hań keppen ualo: veződelmet: tezőn az byn: embőr-
nec harmycz neǵed tezőn: mykepen meg irtam az harmad: ter-
noſſon: Az ternoſnac ótőd Leuelen:

Ibat ihus in Naym Luce ſeptimo capitulo: ez
igheket meg irta zent Lucach kőńuenec heted
rezeben kyknec maǵarſagok ez keppen uaǵon:
Meǵőn uala ihus naymba: Ez bezedből harom
keppen ualo tanuſag Adatyc my nekőnc Elſő
tanuſaǵ ez:

hoǵ az halal hań fele: ozlaſt tezőn embőrnec: Azert tudnonc
kel hoǵ az halal neǵ fele: ozlaſt tezőn embőrnec: Annac ky kar-
hozyc: Elſőt mert az halal: az gonozoknac lelket őrdőgnec: aǵgya:
Maſod mert az teſtőket fergheknec aǵgya:

Harmadot mert ez uelaghy || yozagat: ez uelaghy embőrők- 459
nec aǵgya: Neǵedőt: mert hyreth neuet: az zelnec: aǵǵa: mert

mynt ez uelagbol ky mulyc: mind az ő yo baraty feleſeghe: ǵer-
mőky es myndőnőc ő rola: el feletkőznec: Ez neǵ kőzzől kedeg:
eǵgic ſem: adnaya az ő rezet: mynd az ket rezőn es Az őrdőg az
ő rezet: az az a lőlkőt nem adnaya: mynd: az teſtőn es: ez
uelaghy yozagon es Az ferőg kedeg az teſtőt: nem: adnaya ſem
lőlkőn ſem: ez uelaghy yozagon: ez uelaghy embőrőc ez uelaghy
yozagot: nem adnayac mynd az lőlkőn es mynd az teſtőn: Mas
tanuſag: ez hoǵ hań keppen ualo halal vaǵon: Azert tudnonc kel
hoǵ haromkeppen ualo: halal vaǵon: mynt monǵa zent: Agoſ-
460 ton: Elő||keppen ualo: halal vaǵon teſthy halal ez teſty halallal
myndőn: embőrnec meg kel halńa: mynd yonac: es mynd gonoz-
nac: mert: uǵmond zent dauid ky az embőr ky el es: meg nem
halna: zent Agoſton es: uǵmond: zoluan: ezőnkeppen: mynt: ez
zent dauid: Maſkeppen ualo: halal vaǵon lelky halal: ky: ő: lel-
ket meg őly halalos bynnec miatta: Kyről uǵmond ezeczyel profeta
kőńuenec: tyzőnńolcad rezeben: Az: meľ lelők bynt teend: az oľ
lelőc: meg hal: iſtenben: őrőkkől őrőkke:

Harmad: keppen ualo halal vaǵon: az őrőc hal: kyc iſten-
nec: orzagabol őrők kenra vetettnec: mint Ieremyas profeta
monǵa kőńuenec hatod rezeben: Harmad tanuſag ez: hoǵ az halal
461 hań || keppen ualo: neheſſegőt: tezőn embőrnec: tyzenket: kep-
pen: ualo neheſſegőt: tezőn: yelőſben: az bynős embőrnec: Előtt
mert az halal: naǵ keǵőtlenſeguel: kezőrit embőrt: Maſodot mert
ighőn: vndokſagoſſa tezőn: embőrt: az halal: kyről uǵmond zent:
bernald: hol: vannac mynd ez uelagnac zeretőy porra lőn: az ő
teſtőc: es meg rothadanac:

Harmadot: mert: az halal embőrt eǵgetlenne tezőn: mert el
ualaztťa az fyath: ő attťatol ő anńatol es myndőn: yo baratytol:
mert uǵmond zent Agoſton doctor: Eǵedyul yőttem: es uelagra:
es eſmeg eǵedyul kel ő belőle: ky mennőm

Neǵed neheſſegőt tezőn: az halal: mert myndőn yozagatol
462 meg fozt: embőrt: kyről uǵmond zent: || Iob: mezytelen: yőttem
ez uelagra: eſmeg: mezytelen: kel ky mennőm belőle: V'tőd ſoc
ellenſegnec: meg zallaſa: mert uǵmond zent Ieronimus doctor
vronc xpuſnac ő halalara pocolbelí őrdőg oda menth uolt Incab
oda meǵőn eǵeb binős embőrőknec ő halalokra: Hatod az: lelőc-
nec az teſttől naǵ faydalmal: ualo ez ualaſa: kyről uǵmond zent
Agoſton doctor: hoǵ az lelők a teſttel vǵ zerkeztenec eǵeben: es

uǵ zeretyc eǵmaſt: hoǵ ighen: nehezen valnac eǵmaſtol meg:
Azert vall naǵ kenth: Heted mert naǵ felelme lezőn: az bynős
embőrnec: kyről: uǵmond zent Agoſton: doctor: O: meľ ighőn
naǵ felelmőclezőn: az gonozoknac ő halaloknac napyan: || N'ol- 463
cad: mert az: bynős embőrőknec ighőn: naǵ zydalmas lezőn az ő:
halaloc kyről uǵmond zent Gergőr: Az gonozoknac ő: halalok:
naǵ zydalmaſſagual lezőn: mert vr iſtentől őrőkke el ualyc:
Kylenced myndőn haladec nekyul ualo: ydezes kyről uǵmond
zent bernald: doctor Az: halal myndőnőket el ydez: es Le vagh:
mynd ǵermőkőt mynd yfyat: mynd venth: mynd nemőſt mynd
nemtelent: ſenkinec nem keduez: Tyzed naǵ zoroſſagos zam:
uetel kyről uǵmond vronc xpus Ihus zent lucač euangeliſta kőń-
uenec tyzenhatod rezeben || Aǵ zamoth: te ſafarſagodrol mert 464
immar touabba: en: yozagomon nem: ſafarkodhatol: Tyzeneǵǵed:
naǵ feneſeghős ſentencia Kyről uǵmond yduőzytenc zent mathe:
kőńuenec huzonőtőd rezeben: tauozyatoc el: en tőlem: en:
attyamnac atkozty az őrőc ťuzre: ky megh: vaǵon zerőzuen:
őrdőgnec es ő anǵalinac: Tyzenkettőd naǵ ſańaruſagos ken:
mert: az gonozoknac ő lelkőc mynt el: valyc az teſttől: ottan el
kezdetyc: ő keńńok:

Itt zol zent Ianoſrol az iras uǵ mynt predicacio modra: ||
Az en: zolgam ertelmes lezőn: es en fel magaz- 465
talom őtteth: uǵ: hoǵ ſok nepek: czodalcoǵǵanac
ő Rayta: ez igheket: zent Iſayas profeta: irta
meg kőńuenec: őttuen: kettőd rezeben: Ez beze-
dőt meltan ueheťuk: zent: Ianoſnac: tyztőſſe-
ghere: Ez bezedből kedeg harom yelőntetyc: es
zent Ianoſnac tyztőſſeghere: kyuel az myndőn-
hato iſtenſeg eǵeb zenttőknec kőzzőtte zerete:
Előzer az ő naǵ bőlcheſegheuel: es az ő naǵ ertelmes uoltaual:
meľ naǵ bőlcheſeghuel: es mel naǵ ertelmel iſten őteth zerete:
Arrol zol az zent: || profeta monduan: Az en zolga*m* ertelmes 466
lőn: mert uǵmond zent: Agoſton ez zent Ianoſrol es az ő naǵ
bőlcheſegheről: ő dychőſeghős keſeľő: mert őtet keſeľő kepben
yryac: chak akar my keueſe: repyultel uolna: felyeb az iſteniek-
ben: mynd ez uelagbam ſem uolt uolna oľ doctor ky meg erthette:
uolna: Ez zent Ianoſt vronc xpus ihus ighen: zeretiuala: mynt

zent Ianos ŏnnŏn maga meg yrta : kŏńuenec vtolſo rezeben : Ez :
az tanithuań kyt ihus ighen zereth uala : Azert valamely : embŏr
467 azt : akarya : hoǵ ihus az az vr iſten : ŏteth zereſſe : || tahat imez
het lelky yozagoknac myatta : meg lelhety vr iſtentŏl : hoǵ ſoha
vr iſten : azt nem tehety hoǵ ez iſ embŏrt : nem : zeretneie ualaky
ezŏkben : leend : ky meg vaǵon iruan : elŏzer vǵan ezzŏn : kŏńben :
Mas tanuſag ez lezŏn : ez zent Ianoſnac : tyztŏſſeghere : az ŏ
zentſeghenec meltoſagarol : hol azt monǵa az iras az en zolgam :
fel magaztatic ez zent Ianoſt : vr iſten : oſ ighen fel magaztata :
hoǵ mynd : meńorzagban mene : zenttŏc vannac : myndŏn fele
zenttŏkuel erdŏme : vaǵon : meńorzagban Mert : tyz fele zenttŏk
vannac meńorzagban Elŏzŏr vannac zent Anǵalok : Az anǵalok-
468 ual : erdŏmŏt val ez zent Ianos || Az ŏ tyztaſaganac : myatta : No
Azert : yo embŏr : akarnad e azt : hoǵ haſonlatos lehetnel az zent
anǵalokhoz : Neǵ vaǵon kiuel embŏr · haſonlatos lehet az zenth
anǵalokhoz : Elŏzer tyztaſagnac myatta mynt monǵa zent Ieroni-
mus Maſodzor naǵ iſteni zeretetnec buzgoſagaual : Harmadzor :
iſtennec akarat́anac naǵ zorgalmatoſſagual ualo enghŏdelmel :
Neǵed embŏrnec yduŏſſeghere ualo ŏrizet : es oktatas
Mas reendbely zenttŏc vannac patriarkac : ezŏkuel es erdŏ-
mŏt ual ez zent Ianos mert mykeppen az zent patriarkaknac
469 naǵ ſok : czalaǵoc uolt || Azzonkeppen ez zent Ianoſnac naǵ ſok
chaladya : uala : mert Aſyath ŏ forditameg : Harmad reendbely
zenttŏc vannac profetak kyk : yŏuendŏt : mondnac uala : Azzon-
keppen : ez zent : Ianos yeuendŏt monda : mert : az lataſrol ualo :
keńben naǵ ſok yŏuendŏ : dolgocat : ira meg : Neǵed reendbely
zenttŏc : vannac euangeliſtac . ezŏk kŏzzŏl es : eǵgyk ŏ uala : Ŏtŏd
reendbely zenttŏc vannak : apoſtoloc Azoknac es eǵgyc ŏ vala :
Hatod reendbely zenttŏc : martiromok : ez zent Ianos azok-
ual es erdŏmŏt uala : mert az forro olyaiban : uetteſŏth vala ||
470 es az elŏth vronc Ihus Criſtuſnac halalanac ydeien igŏn naǵ
martiromſagot zenuede : Hetedzŏr : confeſſorokual es erdŏmŏt
ualla : mert pyſpek uala es : myndŏn pyſpek confeſſor : N'olczad
reendbely zenttŏc vannak meńorzagban : zyzek : Az zyzekkel es
erdŏmŏt ualla : mert zeplŏtelen zyz uala : Kylenced : reendbely
zenttŏc vannac meńorzagban hazaſoc : Azokual es erdŏmŏt uala ez
zent Ianos mert : hazas uala de vronc xpus az meńekzŏbŏl hyua
el ŏttet : Tyzed reendbely zenttŏc vannak ŏzueǵŏc : Az ŏzueǵŏkkel

es erdőmőt ualla: mert ez zent Ianos: || őzueǵ es uala: Harmad 471
tanuſag ez leǵőn ez zent Ianoſrol: tudnya illic Az ő naǵ zentſeghe-
nec chodalatos uoltarol: hol azt monǵa az iras Sok nepek czodal-
codnac ő raytta: Ez zent Ianoſnac: zentſeghenec chodalatos uoltarol
uǵmond zent: Agoſton doctor: el czodalcozuan ő rola: Acar my
leǵőn en nekőm iſen: naǵ czoda: mynt: ez hoǵ zeghen tudatlan:
halazoknac: myatta: az: myndőnhato iſtennec fya: my vronc
xpus ihus mynd ez uelagot meg fordita: Naǵ kyraſoc: naǵ bőlczec:
ſemmyt nem tuttanac ellenoc: zolni

Valaky az iſtenős: auaǵ vry imadſagoth igazan akarya
mon||danya imez: keppen monǵa: 472
My attyank: ky uaǵ meńekben zentőlteſſec
te: neued yőiőn te: orzagod: Leǵen te: akaratod
mykeppen meńben es főldőn My keńerőnket:
naponkedied aǵǵad: nekőnc ma: Es bochaſſad my
nekőnc: my uetetinket: mykeppen my es boczatőnc
nekőnc uettotteknec: Es ne vigy mikent keſer-
tetben: De zabadoh mikent gonoztol Amen:
Tudnonc kel hoǵ ez zent imaczagban heth
keres vaǵon: es Annac okaert laſſuc meg mynde-
nik kereſth: tudńa illic hoǵ meg eſmeryők: myt
monddonc es kerőnc ez zent imaczagban:
Azelſő: keres imez || zenttőlteſſec te neued: Maǵarazo 473
iras zent mathe euangeliumanac: hatod rezen uǵmond: es uele
eǵtőmbe Arań zayu zent: Ianos es zent Agoſton uǵmondnac: hoǵ
ez kereſben: nem keryők hoǵ iſtennec: neue embőrtől meg zent-
tőlteſſec: Annac okaert: mert iſtennec neue őnnőn magaban zent:
De incab azt keryőc hoǵ my bennőnc: zenttőlteſſec meg: Az az:
diczőőlteſſec: az ő neuenec zentſeghe: mikent: zentſeghőſſőn:
teuen: elnőnc es hoǵ az ő zent neuet: meg ne: banczuk binőcnec
miyatta:
Az maſodik keres ez zent imadſagban imez:
yeiőn te orzagod: Ciprianus neuő doctor || uǵmond: 474
hoǵ ez kereſben azt: kerűk: hoǵ az iſtennec lataſanac es ő uele:
ualo ǵeńerkődeſnec orzaga: yőiőn nekőnc: ha iobban meg akarod
ez: zent Ciprianus mondaſath erthenőd: azon kerűc iſtent: hoǵ
my nekőnc: aǵǵa: az ő zinenec lataſath: es az lataſnac: ǵeńerű-

ſeghet: De imar azt mondhatnaia valaky ha: azt kerűc my: oka-
ert tahat hoǵ imyǵen nem monǵuk ez kereſt: yűio̊nk: auaǵ
meńo̊nk te orzagodban: hanem io̊yo̊n te orzagod Rea: feleltetyc
es kerdeſre: hoǵ ennec meg yelo̊nteſere: monǵǵuc ezt yeio̊n te
475 orzagod: mert minek elo̊tte az halalnac || miatta: meńorzagban:
yutonk zykſeg elo̊zer: hoǵ ez ielenualo: uelagon: kezdeſſek az
iſtent orzaga my benno̊nc: hoǵ az iſtennec orzaga: io̊yo̊n my
reanc: iſtennec malaztťanac my belenk o̊tteſenec miatta meľ
malazth: Annac vtanna: meńorzagban: dyczo̊ſeghnec miatta:
uegheztetyc: el: hoǵ niluaban meg: erczed ezt: ez kereſben: azt
kerűc hoǵ iſten: mi neko̊nc ez uelagon aǵǵon malaztot: mert ez ue-
lagon: ualaky malaztban ninczen: ſoha meńorzagban nem meheth:
mert meg ezo̊n uelagon: orzagolńa kezd iſten malaztnac miatta:
476 my benno̊nk es annac vtanna orzagol: || meńorzagban: az o̊ zent
zynenec lataſanac myatta:
Harmad keres ez zent ymadſagban ymez:
leǵo̊n te akaratod mikeppen meńben: es fo̊ldo̊n ez
kereſben zent Ieronimus mondaſa zerent azt
kerűk: hoǵ thekeleto̊ſſeghuel enghedyo̊nc iſtennec: akaratianac:
ith ez fo̊ldo̊n: mikeppen meńorzagban az zent anǵalok myndo̊no̊ſ-
to̊l fogua: tezyk iſtennec akaratyath: es: enghednec o̊ neky:
Neǵedyk keres ez zent imadſagban ymez my
keńero̊nkket naponkedyet aǵǵyad neko̊nc ma:
Ez: naponkedy keńero̊n neǵ fele: keńer ertetyc: tudńa illik Az
477 teſty elethnec taplalaſara ualo || zyűkſegho̊s keńer az az myndo̊n
eledel embo̊rnec zyűkſeghere ualo: Maſod az my ez keńero̊n erte-
tyc: iſtennec igheyenec tanuſaganac keńere: meľekuel: naponked
kel kereztyen embo̊rnec elnye: lelo̊c zerent: mert uǵmonda:
vronc xpus az o̊rdo̊gnek meľ o̊teth keſertiuala zent: mathe ko̊ń-
uenec neǵed rezeben nem czak keńerel el embo̊r: de myndo̊n:
igheuel meľ zarmazyk iſtennek zayabol: Harmadzor es Neǵedzo̊r:
ez keńero̊n ertetyk: az oltary zenthſegh es az iſtennek geńerio̊ſe-
gho̊s lataſa: kyro̊l vǵmonda vronc xpus zent lucacz ko̊ńuenek
478 tyzenneǵed rezeben: Bodog az ky: || keńeret: ezyc iſtennec
orzagaban: zent mathe euangeliumanac kedeg: hatod rezeben uǵ
vaǵon meg iruan ez neǵed keres my keńero̊nket: allath zerent
ualonac: felo̊tte: ualoth: aǵǵad neko̊nc ma: oka: ymez: mert az:
xpuſnac zent: teſthe: es iſtennec o̊ bodog lataſa: felyűl muľa: ez

uelagnak myndo̊n marhayat : es kenchet : zent Lucacz kedeg euan-
geliumanac tizeneǵed rezeben ez kereſt imygen irya : mi keńe-
ro̊nkket naponkedieth aǵǵad neko̊nc ma : es imez okert uety
igen : ez kereſt mert : ańa zent eǵhazban ky mynd ez uelagba
imar : el teryűlt aldatyk ualameľ papnak miatta az miſenek zere-
ben || Masod okaert mert : az : hyu kereztyeno̊ktől : mikeppen 479
naponked aldatyc : ez oltary zentſeg : a papnak miatta : zentſegh-
zerent : Azzonkeppen myndo̊n napon uetetyc vǵan azzon kerez-
tyeno̊któl : lelo̊c zerent : hitnek miatta : mert mynd : ńayan hyziűc
az keńernek : zyne alath : xpuſnac iſtenſegheth teſthet es lo̊lket :
lenńe : es ez : az xpus zent : teſthenec lelo̊c zerentualo uetele :
tudnya illyk micoron : az oltary zentſegben hizyűk bizońſagual
tartatńa :

Öto̊d keres ez zent imadſagban imez Es
boczaſſad my neko̊nc my vetetőnkket : mikeppen
my es boczatonk neko̊nc uetőtteknec : ||

Ez o̊tőd kereſben kerűk bino̊nknec boczanat- 480
yat : micoron azt monǵǵuk es boczaſſad my neko̊nk
my uetetinkket : az az bineynket : mikeppen : ez ighe
tudńa illyk : mikeppen nem yelo̊nt myndo̊no̊ſtől fogua : egenlo̊ſe-
gho̊t : mert az myndo̊nhato iſten myndencoron keńebben boczatta
meg az bineket honnem my : de ez ighe tudńa illik : mykeppen
mond auaǵ yelo̊nt : kőueteſnec czak valamy haſonlatoſſagat : vǵ
mynt azt mondanoiok o̊rők myndenhato iſten : kero̊nk tegho̊det :
hoǵ micoron my meg boczatonk neko̊nc uetőtteknec, te : || es vr 481
iſten boczaſd meg neko̊nk my uetetinket : az az bino̊nket : es ez
maǵarazat arań zaiu zent Ianoſ : e

Hatod keres ez paternoſterben imez : Es ne
uiǵ mikent keſertetben zent Agoſton uǵmond
iruan eǵ zent Azzonnac Proba neuűnek hoǵ : nem
kerűk hoǵ ne keſertetnenk : mert uezo̊delmes ſemminemű keſertet-
tel megnem ṽtetni auaǵ bantatny de : azt kerűk hoǵ keſertetben :
ne uiteſſo̊nk : az az hoǵ meg ne go̊zteſſőnc : engheduen az keſer-
tetnek :

Heted keres ez zenth imadſagban ymez : De
zabadoh mikent gonoztol : tudńa || Illyk binnek gono- 482
zatol : ez uelagon es o̊rők kennak gonozatol : meľ lezo̊n pocolban :

Ez imadſagnak peczety ymez : Amen : meľ ighe

Aſceſanus neuo̊ doctornac mondaſa: zerent imez
keppen maǵaraztatyk: Leǵo̊n vǵmynt azt: mon-
danaia az ymadkozo: embo̊r: En vram myndo̊n-
hato iſten: en tero̊mto̊m es meg valto̊m ym heth
kereſt kerek te tőled kerlec vram: teghődet: leǵo̊n
meg en neko̊m a myket en kerek te zent iſtenſe-
gho̊tto̊l:

Ihus neue Aldoth leǵo̊n ||

483 Ez zent imadſag melle kerdetyc: miert akara vronc xpus
zo̊ro̊zni ez zent Imadſagot ekeppen hoǵ ezt mondanoioc tudńa
illyk mi aťank: honnem mint mi vronc auaǵ mi iſteno̊nc Mert
ańa zent eǵhaz iǵ imadcozyc az ko̊zo̊nſego̊s imadſagokban mond-
uan vr mindo̊nhato iſten: auaǵ ymekeppen Mindo̊nhato iſten: Ez
kerdeſre rea felelnec zent Iraſbeli doctoroc kiualtkeppen kedeg
Rykhard neuů doctor es uele eǵeto̊mbe Raynerius neuů doctor
484 hoǵ ezt akara: vronc xpus tudńa illyk hoǵ || ez zent ymadſagban
az myndo̊nhato iſtent mondanoioc aťanknac: Elo̊zo̊r imezert hoǵ
tudńa illyc ez mondaſſal iſtennec mi hozyanc ualo yo kedueth es
zeretetit vo̊nno̊iok mert miert hoǵ az vr neů leǵo̊n felelmnec
neue: vǵan azzonkeppen ez neů iſten felelmnec neue: De e neů
tudńa illic aťa: zeretetnec neue: Az iſten kedeg incab akarya hoǵ
o̊tet zereſſec honnem mynt feľec: Azert ez oka miert akara:
485 vronc xpus hoǵ iſtent aťanknac mondanoioc es nem || vronknac:
Maſod oka arań Zaiu zent Ianos mondaſa zerent miert akara
vronc xpus ihus hoǵ mondanoioc mi aťank, ez, tudńa illyk, hoǵ
bizodalmat adna az meǵ ńereſre es meg halgataſra: mert az zol-
gak nem mindo̊ncoron halgattatnac meg de az fyak ǵakraban
halgattatnac meg harmad oka az binnec eltauoztataſa: hoǵ meg
tanoitana: hoǵ az ky iol akar imadcozni kel o̊ neky lenńe iſtennec
fianac zeretetnec miatta meg tartuan iſtennec parančoľatyt es
486 ekeppen || el tauoztatnaia az myndo̊nhato iſtennec meg bantaſat
az binnec miatta: Maſod kerdes es tamadat (?) ez zent imadſag
melle: Mi oka hoǵ ekeppen monǵǵuc ez imadſagot mi aťanc es
nem monǵǵuc en aťam Ez kerdeſre rea felel Raynerius neuů doc-
tor: hoǵ ſenkinec nem kel meg ayetatoſſagbol es ekeppen mon-
dani ez zent ymadſagot, en aťam, de mi aťank elo̊zer mert ezt
mondani, en aťam, čak vronc xpuſnac illyc: Maſodzor, hoǵ meg
487 mutataſſec mert nem čac eǵnec || aťťa az myndo̊nhato iſten, de

incab ſokaknac malaztnac miatta: Harmadzor ez zent imadſag-
nac abrazayert meľet nen illyc el hannonc auaǵ el ualtoztatnonc,
yelőſben mimagonkat fel emeluen keueľſegre monduan En kyra-
ľom. mert az alazatos ymadſag incab meg halgattatit mikent
monǵa bölč eǵgyk kőńuenec huzonńolczad rezeben:

Touabba meghis kerdetic hoǵ ha uetkőzyc az halalos byn-
beli embo̊r monduan ez imadſagot tudńa illyc, a my aťankat es
kiualt keppen e || ket ighet, mi aťank, Es lattatic hoǵ uetko̊zyc: 488
mert micoron monǵǵa iſtent ő atťanac: lenńe ebben hazud: mert az
penitencia tartatlan bůno̊s embo̊r o̊rdo̊gnec fya: mikeppen monǵa
vronk xpus zent Ianos kőńuenec ńolczad rezeben: Vǵan azzonkep-
pen lattatic hoǵ ebben es hazud es uetkőzyc: micoron ezt monǵa
Mi keńero̊nket mert az oltari zentſeg az penitencia tartoknac čac
keńero̊k es nem az bino̊ſo̊knec: Annac okaert micoro̊n az bino̊s
embo̊r e keth || kereſt monǵa mikeppen meg mondatec lattatic 489
hoǵ hazud Ez kerdeſre reaya felel Raynerius neuů doctor es
Aleſbeli alexander: hoǵ ha az bino̊s embo̊r ezt mondaanaia vak-
merobatorſagual es tulaydon o̊nno̊n zemeľeben ekkeppen hazudna
es uetkőzneiek mikeppen meg bizońoitatec: de ha ez iľen bino̊s
embo̊r mondanǵa ez imadſagot kereztieńſegnec kepeben: nem
uetkőzic Auaǵ ha mondanǵa meg bator o̊nno̊n zemeľeben es, de
keuanſag zerent es kőńo̊rghes zerent ekeppen illyc mondańa es
mondhaťa || iſtent aťanac monduan mi aťanc es touaba illyk 490
ezt es mondani mi keńero̊nket naponkediet aǵǵad neko̊nc ma
Mert: illyc mindo̊n bůno̊s embo̊rnec keuańa hoǵ iſtennec fya
Leǵo̊n malaztnac miatta es hoǵ tiztitaſſec az oltari zentſegnec
miatta: finit per me p Ihus maria Leǵo̊n en uelem bůno̊ſſel es
mindo̊n bino̊ſo̊kuel ||

491 *) Vrnak neuebe kezdetyk ze*n*t katerina legendaya
avaǵ elete es mynek elette megh magyarazno'k az
ew kena waǵ Martyromſaghnak zenuedeſeth annak
elette laſſok megh; mykeppen adatek wryſten-
tewľ es mykeppen zyletek ez velagra

Vgy oluaſtatyk ew rola nemynemew yraſba kyth pelbarth
achyank zedegheteth az ew predycacyoyaban hogy wala Ghereghorzaghban alexandrianak waroſaba egy keraly kynek Coſtus vala
neue es ezy Coſtus keraľ vala yghen kazdagh; es nagy dych'eſe-
ghes es hatalmas, demaga ewneky nem lezen wala maghzath'a a
waǵ gyermeke naǵ ſok ydetel fogua, annak okaerth az baluan
yſteneknek naǵſok aldozatoth tezen vala hogy ewneky maghzatoth
adnanak, de maga myerth az erdeghek embernek lelketh nem ||
492 teremtetnek: annak okaerth ez ſok aldozat ſymyt neky nem haz-
nal vala: ezen kezbe hogy yghen aldozneek halla hoǵ volna Ghe-
regh orzaghnak egych' tartomanyaba egy nagy monthathtathlan
es hyres termyzeth tudo: ees eſmere meſter: es doctor: kynek
vala neue Alforabius: kyth ez' keraľ halvan legh ottan leueleket
yratha: es kyueteketh boch'ata vtanna: ky mykorth el yewt vollna:
es kyt ez keralnak eleybe bee vettek volna, monda neky eź keraľ:
kerdees keppen: de yo doctor: mondmegh ennekym: hogy
honnan vagyon ennekym eź hogy maghzatom nem lezen: keralne
azźontel vagyone: a wagy kydyghlen enteleme: ez belcz termy-
zeth tudo doctor: megh nyzwen myndaz keralnak termyzeteth:
my*n*d az keralne azźońnak: merth megh eſmeryk ezth az termy-
zet tudo doctorok: hogy mellyktel legyen: hogy gyermekek nem
lezen: es hoǵ megh latta volna termyzeteketh: orchyayokath:
493 kepeketh: felele: es monda || ez belch' doctor: ez keralnak: Felſe-

*) Negyedik kéz.

ghes keraľ termyzettek mynd keteteknek vgy adnaya, hoǵ gyer-
mekteknek kelene lennye es ez nynchen tew teletek de az yſteny
zerzeſbel es belcheſeghebel vagyon, Azerth yo keraľ tanachyoth
adoc en teneked; hogy tetes Aldozatokath; ezth haluan ez keraľ
monda ez doctornak, yay myth mondaź the ennekem hogy tegyek
aldozatokath merth en ymaran naǵ ſokzer aldozatokath tettem az
yſteneknek; de maga vgyan azerth megh nem halgattatha*m* No
ezth halwan a naǵ belcz doctor, monda az keralnak; yolehet hoǵ
ſok yſtenth mondonc es ſok yſteneketh vallonk: de maga az oko-
ſagh es az embery belcheſegh elenkbe vgy aǵǵa: es vgy mutacha:
hogy chyak egy yſten vagyon kytel: meny: es feld: es mynden
nemyw teremteth allatok va*n*nak merth ezth vallya meegh az ariſ-
totiles belches: Merth wgy mond eǵgynek kenuebe: hogy vala
mely orzaghban ſok keral es ſok feyedelm vagyon hoǵ || nem yo: **494**
okat monda es megh byzonita: ez felyewl mondoth meſterneK
yraſaual: Annak okaerth eź alforabius termyzet tudo doctor:
Tanachot ada az keralnak es monda ew neky monduan: felſeghes
keraľ hozattas zepſeghee aranyat nagy beueen: ees chynaltas
A vagy eethtes az aranybol az eǵ yſtennek kepeth: ky yſteneknek
yſtenenek mondatyk: es keralyoknak keralyanak es vralkodoknak
vranak: yme mykeppen chelekedyk az wriſte*n*nek malazthya ez
pogan belchbe: ez egy zyz leannak teremteſere: kyth vr yſtennek
fya maganak valaztottha vala: gyevres yegyeſſel; kynel tebet ſoha
nem oluaſſok yraſba: hoǵ kyth megh gyerezeth volna vronk ih*u*s:
hanem chak ez zent katherinat: es ezth hoǵ megh mondotta volna
hog az naǵ iſtennek kepeth meg chynaltathna: es ennek aldoz-
neek: es hoǵ ha ezt tennee: hoǵ neky maghzatha lenne: ezth hal-
uan az keral: megh ewrele ezen: es youa haǵa ez tanachot; es
yghen [ma] hamar hyuata nagy || belch' eethues meſtereket: es **495**
hoźata nagy ſok aranyat es paranchola: es monda az meſtereknek:
hoǵ eethtenenek a naǵ yſtennek eǵ yghen zeep kepeth; mely yſten
menden yſteneknek yſtene: Az eethues meſterek; ezth halwan;
kezek lenek: A keraľnak parancholathyra: es chynalanak ſormath
az az aź yſtennek abrazat avaǵ kypet es monda az keral hogy
ighen nag zeep felſeghes keralnak kepe lenne: Aranyas barſonba
Aranyas coronaba: es hogy kezebe volna keraly yſtap: ez megh
leuen, megh oluaztaak az aranyath: es megh eethtek az yſtennek
kepet: mykoron kedyghlen ky vettek volna: az kohbol es ky

vyuek az formabol: yme: ymaran chodalatos dologh, hath: yme:
Az Arany barſonos: keralnak ew keppe: valtozot a vaǵ eethteteth,
my vronk ihuſnak fezyletenek ew kepere: mykeppen figheth az
magas kerezth fan, yme naǵ chyodalatos dologh az zyp aranyas
496 barſonerth: hath mezytelen vronknak fezylete: A zyp || Aranyas
koronaerth: hath tywys koronanya feyebe, keraly yſtaperth: haat
az vazzeggek vannak kezeybe: yme aytatos lelek mykeppen chele-
kedyk az vr yſten; nem vgyan mykeppen az embery akarath akar-
naya No ymar ezth lathuan az keraľ hoǵ illyen wtalatos kepeth
eettethtenek volna: yghen megh yzonyodek: es oly mynth megh
yede tele: myerth ſoha nem latot vala ylľen kepeth: a vagy
yſtenth, yghen megh haragodek: es wgy akara hogy mynd eltere-
teſſe: es hogy yſmegh maſſer ewſſeghmegh, ezth lathuan ez ter-
myzeth tudo meſter, kynek vala neue Alforabius es mo*n*da az
keralnek: ſemy keppen elneterd: es megh tylta: az keralth: hoǵ
elneterńe ez kepeth: es monda az keralnac: Mynek okaerth kelle-
metes wolth: az nagy iſtennek hogy eekeppen leǵen, legyen wgy, es
eekeppen megh maragyon: ez' fezelth kep, merth ez az' naǵ yſten-
nek ew keppe: Oh mendenhato yſtennek ew bewelkede malazthya:
yme az nyauolas pogannal; myth teteth vr iſtennek malazthya:
497 vallyon myth tyzen az kerez||th'enekkel: kyk athyokkat Annyok-
kath es yozagokath elhaǵgyak: ky ky mind tekenchen kylen kylen
zerzeteſekre: Annak vtanna: ez pogan leanzora ky megh zyle-
tende vala kynek megh eleteth a vagy zyleteſeth megh Aka*r*yok
magyarazny: No Azerth hogy ez doctor ezth mondotta volna:
hoǵ az naǵ yſtennek kepe eppen megh maraǵgon: monda az
keralnak: hoǵ bee vetethneye: az templomba es feel tetetneye: az
teeb yſteneknek kezedte: es hogy aldozneek elezteb ew neky: ez
doctornak mondaſara: ee keraľ fel vetete ezy fezywleteth: es bee:
wetete az templo*m*ba: holoth teb yſtenek [van] valanak: hogy bee
vettek volna; ez fezelth yſtennek kepeth es hogy fel tettek volna;
legottan mynd ech'zer lehullanak az baluan yſtenek kynek: nyaka:
zakada: kynek zarwa: kynek keze: es eekeppen mynd elromlanak
es porra lenek: Ezt lathuan mynd el chyodalkozanak ees yghen
498 megh yedenek es ez fezywlethnek tenek || Aldozatoth No ymaran
ez Aldozathnac vtanna kewes yde el muluan keralne azźon keraľ
tel terehbe eſeek; No ymaran haǵgyokel ez keralne azźonth:
merth am megh atta ew neky az megh fezenth ieſus: A myth

keuant ew tele: Azert no o aytatos [keze] kerezthyenek ha ez poganoknak: megh halgatta az mendenhato wr yſten: keremeſeketh: myneuel: ynkab; az hyw kerezthyeneknek: Seeth mondom azoknak: kyk wr ieſuſerth: Elhathtak ez welaghy yozaghokat: myerth ew maga mondotta Byźon mondom tenektek: hogy kyk elhathtatok myndeneketh: zaaz anneth vyztek helethe, yſmegh vǵ mo*n*doth: Biźon Biźon mondom tynektek: en edes zolgalo leayn: valamyth: kertek: en neuembe en mennyey athyam tewl mynd megh aǵgya tynekthek: et ct: No ymar hogy az ſezywlethnek ew keppeth ſel tettek volna es hogy az balwan yſtenek le hultanak volna; Hogy ezy || ſezywlethnek aldozanak: ymŏ nagy dologh: **499** ennek vtanna keueſydeenek elmulual hath yme keralne Azźon keralytewl therehbe eſeek Ees yde' yartaba zywle yghen nagy zeep lean gyermeketh: kynek ew zeepſeghen mynden nepek chyodalkoznak vala: kyth megh mondwan ez keraľnak: hogy zywleteth volna ew neky: yghen zeep leanya: leǵottan oda folyamek: es megh lata ewtheth: kyth megh lathuan: ez keraly nagyon wygada: ees naǵ erembe leen: es nagy wygaſaghoth tetethe mykeppen yllyk keralyſaghnak mykoron maghzach'a lezen; No ymaran; ez wygaſaghnak vtanna elene hywata az termyzeth tudo doctorth: es monda ewneky: .ez keraly No yo doctor: es termyzethnek tudo meſter'e: yme megh atta mynekenk yſteneknek yſtene a myth ewtele kertenk; de kerdlek || teghed hogy mynemy neuel neuezyek **500** ewteth: Monda ez [teź] termyzeth tudo belchy: O felſeghes: keraly; Tudode mynemyew chyoda leen: Akoron Mykoron ez maghzatoth kereed: ees hogy az nagy yſteneknek: kepet ſeel teed[ed] A wagy ſeel teteted: hogy mynd lehullanak az teeb yſten[n]ek: hannen chak az nagy yſtennek keppe marada ſeel: Azerth yo keraľ onnan newezyed az ew neueth [ez newe] Az katherina ghered new: dyakol neueztetyk: vniuerſalis deorum ruya mageroľ mageraztatyk: kezenſeghes yſteneknek romlaſa: es ee keppen newezek: ewteth katerynanak: kyth ymaran mykoron ſeel neueltek[nek] volna oly mynth [vo] mykoron volna ymar tyzenharmad ewy: leanzo: A mendenhato yſten az ew malazth'aual wgy zerethe hogy: yghen eźes es yo elmeyw leen: wgh hogy; mynd az heth zabad tudomanyokath az az hogy mynd az heth wetekedeſnek || ew kenueyth yghen hamran mynd megh tanola: Arra mondya **501** ze*n*t Ianos, Szent lelek wr yſten: holoth Akar ooth nyogozyk: es

vala kyth zenth lelek tanyth: Annak nem ſykſeghes ezy welaghy meſter: Annak okaerth ezy leanzo oly yghen nagy Belch' leen: hoǵ myne meſter: es myne doctor leen: Awagy vala gheregh orzaghban: mynd feľewľ mula es el halada ewketh, Belcheſegghel: es tudomanyal: Ennek okaerth; az doctoroktewľ neueztetek; Gheregh orzaghanak gyengyenek: ennek okaerth ynekľy an*n*ya zenth ech'haź: virgo ſan*c*ta katerina Grecie gemma vrbe Alexandria Coſti regis erat filia; mageraztatyk ymaran ez Antyfona: Zyz zenth ketherina; gheregheknek gyengye: Alexandryanak waroſaba: Coſtus keraľnak vala leanya Amen

Hala wr yſtennek ez dycheſeghes zenth katherynanak wygheztetek eletenek elſe ryze: hogy mykeppen adatek ach'anyak es an*n*yanak: az
502 mendenhato yſtentewl: es || Vrnak neuebe kezdetyk zenth katheryna azźonnak [naſ] eletenek maſod reze hogy mykoron volna ymar tyzenharmad ewy es hoǵ megh hala az ew atth'a [es] elley mynemew teſtam*en*tumoth haǵa ewneky

Az ew athya mykoron megh korolth volna hallar'a: es lathnaya hogy ew neky az bethekſeghbe megh [kelhe] kelene' halny, hywata eleue az ew zerete leanyath ketherynath;. es monda ewneky: zerethe Leanyom teſtamenthomoth thyzek en teneked, veed yoľ ezedbe zerete leanyom ezy teſtamentomoth elſew ezy teſtamentomom en zerethe Leanyom katheryna; hogy ezth hagyom en theneked; hogy az naǵ yſtennek ky yſteneknek yſteńe, az az A megh fezywlth yſtennek ew keppeth, azth tyztellyed, es azth ymadyad, mynd the tellyes yletedbe az az, megh te elzy, ez
503 elſe zeretew || leanyon, Maſod ymaran zerete leanyom teſtamentomom ymez: hogy ſoha oly yegyeſth, Awagy oly wrath A vagy kedyghlen oly hazazy tarſoth ne valaź, Awaǵ ne wyǵ magadnak; hanemha hogy olyan nemes [me] nembeľ legen; mynth yghaź the: es olya*n* zeep legyen teſthbe mynth yghaz te: es hogy olyan kazdak leźen marhawal ees yo zakkal kynchel: aranyal: ezyztel: mynd ighaz te, byzyon ha valaky wyzy eezebe ez nagy teſtamentom merth megh weghre, eź teſtamentom: megyen az ydwezywte vronkra ieſuſra: mynth ym megh halľok yde ala, ennek toaba yſmegh teſtamentomoth teen az ew atth'a ewneky mondwan zerete Leanyom

yſmegh ezth || hagyom teneked hoǵ ne meny olyhoz 504 hogy ky ne leźen oly hatalmas ees belchy tudomanba mynd yghaz te: ees olyan eźes ees elmes mynth yghaz te: ees ez tyzteletes zywz megh alaza magath es atthyanak ezeketh my*n*d feel fogada: merth mynd meltok valanak: es ezeketh megh monduan ewneky: ees orzaghath neky haǵwan: es neky: ayanwan: ennek vtanna rywyd napon atthya ky mulek ez welaghbol az az megh hala, es nagy tyſteſegghel eltemethe az ev ath'ath, Oh mely nagy keſerewſeghbe marada ez gyengheſeges zywz: ky monthhathya megh: ky ky mynd ytelhety megh enen magaba mert annyaes yghen ween vala: es mykeppen oluaſtatyk; vgyan aźon iraſban kyt pelbarth atthank zedegheteth: kewees ydew elmulwan: megh hala az keraľne azźones: az az katerinanak ew an*n*ya; O aytatos lelek laas || ymaran 505 yth ſyraſth: ohaytaſth: ees fohaźkodaſth: holoth egyettel egy zyz megh marada: egy egheez orzagban: el haǵǵwan az ew keſerewſegheeth merth ſok volna ha mynd megh mondańok Katheryna ez nemes zyz: kezde orzagaba orzagholny es kezde orzaghat naǵ belcheſegghel Byrńa es bekeſegghel tartany wǵ hoǵ myndenek chyodalkoznak wala raytha de maga nem chyoda: kyth az wr yſten ygazghath: annak myndenek bekeſegghel es Bewſegghel va*n*nak: es ez nemes zyz az ew annyanak halalanak vtanna: gyewtete mellew nagy ſyeteteſſegghel huźonnegy nemes tyzta zyzeketh: kyketh myndenkoron vele valla ees Tyzenkeeth ween tyzteletes azźonyokath yme naǵ nemes tanoſagh az zyzeknek hoǵ zolgalyanak az || ween azźońyoknak ees megh ne vtalyak ewketh: az ew venſeghek- 506 ben: mert yme pelda az yfew leańoknak: ez nemes zyz kateryna: merth nem heaba gyeyte ezwe az ween azźonyokath es az zyzeketh es ezeknek kywele koronkynth kyzen tarth wala zaaz ſegyuereſeketh ezeknek zolgayktewl kywewen es komornokoktol es egyeb zolgaktōles a mynth yllety vala keraľſaghnak wdwarath tartany

ez zent zyznek megh hallottok eredetyth zyleteſeth es mykeppen byra orzagath de laſſok megh ymaran hogy mykeppen leen kerezth'ene es mykeppen leen vronk ieſuſnak gyewres yegyeſe Merth ennel tebeth nem oluaſſonk hogy vronk ieſuſnak gyewres yegyeſe volth volna hannem chyak ez zenth kateryna kyth megh hallonk yde Ala: ||

507 Atthyanak halalanak vtanna hoǵ az orzagoth byrnaya Tertenek hoǵ yeles: okerth keletek ez katerinanak Alexańdrynak
orzagabon az az enen orzagabol ky lepny: A vagy ky meny oly mynth hatarth yarna, ees mykoron menne az ew naǵ Sereghewel az erdee kezepeth: wr yſtennek szerze: ſebel elwezthek az yghaz wtath ees ede toa kezdenek budoſny az erdeben: es teweleghny: teueleghwen es budoſwan az erdeeben edeſtoan: Talalanak ezen kezben egy ween zenth Jamborth: ky lakozyk wala oth az puztaban es ez wen zenth yambor az ev cella'a feleth: fel tette wala vronk ieſuſnak az ew ſezywletyth: ezth kedyghlen lathwan ez keralynak leanya kateryna, ky meegh pogan vala: monda enen magaba: A waǵ gondola A vaǵ
508 chak ew zywebe ezth monda || A mynth en latom ees ween ees een,
egy yſtenth ymadonk: ees eǵ yſtenth tyztelenk: ees egy yſtenenk wagyon Monda zolgaynak ez kateryna: maragyatok megh ennen kywel: bee ne*m* hagya menynyek az cellaba, ween [az azźonyokba ees az leańokba nehańyath be wele mykeppen ſokas az yo elkelchyeknek: ees mykoron bee menth volna ez vennek az ew cellayaba talala ewteth ymadkozwan: ezen eſmered megh az yo zerzeteſth hogy ha gyakorta talalod ewteth ymadkozwan az ew cellayaba: es hogy be menth volna ez vennek ew cellayaba: kezde ewteth naǵ ereſen kylenbel kylembel: kerdezny ees bezeddel foghdoſny mykeppen yghen megh zokkak nemely nemes leanyok ezth tenny confeſſoroknak No ymaran mykoron tele tudakozneek: hogy
509 mynemyew yſtenth tyztelnee: ees || ymadna ezth haluan ez zenth
ween yambor [az yſten] monda ő neky az yſtenth ymadom ees azth ky menynyeth feldeth ees mydeneketh teremteth, ez ween puztaba lakozando ymbor: kezde ez zyz p*re*dicalany es zolny: hogy mykeppen teremtette wr yſten ez welagoth es az ew benneualokath: ees egyebek kezeth: Adamoth ees ewath hogy teremtette volna: ees paradychomba ewketh bee helheztette wolna para*n*cholwan ewnekyk: hogy ne ennenek az megh tylloth gyemelczbe: toabba monda rywydeden hogy megh zekteek volna az parancholatot kyt wr yſten hagyoth vala ő nekyk ees ennek vtanna nagy ſokat zola ewneky, hogy mykeppen yſtennek embere keleth len*n*y ees embery nemzeteth megh valtany ees hoǵ egyeb kyppen my nem ydwezyvnhethnenk hannemha
510 az yſten embere lenne || ees myerettenk nagy kynth zenuedne
ees wgy valtańa megh embery nemzeteth: ezeket hogy halla ez kateryna: ſymyth nem gondola mynd ezekkel mykeppen pogaan:

hannem chyak megh mewete mynd ezeketh kyket mo*n*da ez ween
ewneky, ezth lathwan az ween hogy megh meuette volna, ez veennek
wr yſten yhle az ew zywebe hogy ewes kerdezkednek ewtele vala-
myth, Monda ezy ween katerynanak, myre hoǵ yllyen nagy leań
waluan nem mentel hazaſſaghra ees hoǵ teneked nynchen vrad A
wagy yegyeſſed, ezth haluan a kate*r*ina megh mo*n*da ez wennek,
hogy myth hagyoth volna ewneky az ew attha halalanak ydeyn es
mynemy teſtame*n*tomoth teth volna ewneky halalanak ydeyn
kyth mynd megh ‖ [megh] bezele ez wennek mynd ygherel yghere 511
mykeppen megh halothtok ydeſel, holoth teth attha teſtamento-
moth, Monda ez ven*n*ek ennekokaerth ha megh Akarod tudny en
nem mentem ſynkyheź merth en nem talaltam olyan zypeth
mynth en magam, ſym nemezth ſym belcheth ſym marhawal kaz-
dagoth es ſymynemyew haſonlatoſſagghal en hoz*yam* kype*st* Ezth
haluan ez ween, monda ez katerinanak Myth hanyod veted es myth
kewelkedel ez velagyakrol, nem hallottale egy nagy felſeghes kera-
ľa[n]th, kyńek vaǵon egy ſya ky mynden keraľoknak keralya es
mynden vraknak vra es myndeneknek felette vagyon, ez keraľnak
ew fya oly yghen naǵ zeep hogy yme latod az napoth ‖ megh 512
mutata neky A napoth mo*n*dwan, ee napat es az hod es myndenek
velagoth mya: chyodalkoznak az ew ſeepſeghen, es ez keraľnak
ew fya oly yghen naǵ belch hoǵ myndeneketh twd mynd el multa-
kath: ez nagy choda mynd yelen valokath es yewendeketh kynek
az ew kazdaghſaghy ſoha megh ne*m* fogyathkoznak: monda toab
ezy puztaban lakozando katerinanak ez keraľnak fya kedyghlen
nem akar egyeb yegyeſth maganak venny: a vaǵy valaztany
hannem chyak ky myndaha tyztaſaghoth akar tartany es hoǵ
myndenkoron tyztaſaghban ew yegyeſe megh maragyon: es ez
keraľnak ew fyanak anya nemes zepletelen tyzta zyz: ennek az ew
atthya ſoha azzyonyalatoth nem eſmerth: ezeket hogy halla A kate-
rina: megh gheryede belel zywebe es megh gyewyta ewteth zenth
lelek wr yſten ew ze*n*t ‖ malazthyanak myatta: kezde ez katerina 513
nagy buzgoſagoſon ez naǵ ze*n*t zeretettel kerdezny ez ween zent
Jamborth, hogy ky volna ez keraľ fyw kyth ő neki dycherńe ees holoth
lakoznek, es mykeppen ywthhatna a wag mehethne ewneky eſ-
meretyre ees terdre le eſſwen kezde az wenth kerny: mondwan ez
yghekkel Oh en tyztelende athyam ees zeretetes wram, mondmegh
ennekem hogy ky lygen ez keraľ fyw es holoth lakozyk, es

mykeppen meheſſek en az ew eſmerethyre: ees yſmegh kezdee az venth kerny nagy alazatoſſaggal mondwan: Oh en zeretetes Achyam es tyzthelende wram, kerlek teghedet hogy megh mutaſſad ennekem, Azy keraſnak ew fyath kyth ennekem dycherel, merth hyzem hogy the lattad ewteth es eſmered Annak okaerth dychered ennekem ewteth kynek felele ez ween zent yambor es monda ez kateri*na*nak, yol leheth hoǵ tudom es eſmerem ewteth kyth teneked
514 en dychertem, de maga en || teneked ewteth megh nem mutatom es megh nem mondom, hannem chy*a*k Adom teneked az ew annyanak kepeth: ees vala ewneky egy tablachkaya, kyn vala megh yrwan azźon*on*k marianak ew keppe es az edeſſeghes yeſuſſe: es monda az wen ez zyz katerinanak, yme ez kyſ tablan yrwan adom teneked az ew zyz A*n*nyanak kepeth, ees az ew edes fyanak mely tablath kerlek o katerina yghen megh oltalmazy*a*d es zerettettel megh eryzyed ees yme el ywuende eyel aytatoſſaghra zerezyed magadath ees ez kep eleeth therdre le eſwen ymaggyad ez zyzeth: ees kerlyed ewteth nagy Aytatoſon hogy megh mutaſſa teneked az ew edes fyath, mert ez zywz yghen kegyelmes ees yghen yrgalmas: es ez kegyes zyz thugǵad byzzonyal hogy megh halgath teghed: merth az zyzeketh ygheen felétte zerety: No azerth neky adwan ez tablath kyn vala yrwan azźonk zyz marianak, es az ew edes fyanak yeſuſ-
515 nak || kepe: es ez zent ween megh mutata neky az wtath Howa kel vala ewneky mennye: ezen kezben yewenek egy faluba bee: holoth lezalanak: eſthue kedyghlen leuen az hazbol melyben vala katherina mynd kykylde zolgayth: ees az leanyokath es az wen azźonyokath chyak ewmaga marada az hazban: es eleybe veve az tablath kyth az ween neky adot wala: kyn vala yrwan zyz marianak ewkepe: es elette leterdelpeluen: kezde naǵon ohaytany: fohazkodny: es ſyrńa: es ſyraſaban ezth mongya wala kerlek teghedeth: en edes azźonyom hoǵ megh mutaſſad ennekem az the: edes fyadath kyth ennekem az ven dych'ere hogy yghen zeep: hoǵ lataſham megh en az ewzeepſegheth: mykoron mynd eethzaka eekeppen kenyereghne es mynd ezth kerneye: megh: nem tuddya vala zyz
516 maria||nak neueth ſem az ieſuſnak: mykoron mynd eethzaka eekeppen kenyergheth volna: el hańyal fele el farada: es megh zenek az ſyraſtewl ees el zenderedek Awaǵ el nywgouek es oly mynth almaba ez lataſth lata: hogy ha volna egy nagy zeep wyragos mezebe ees yme nagy tauol lata el yewen egy nagy nemes ky-

valth keppen tyzta zyzeth: ky tarth vala az ew eleben nagy
zeep monthhatathlan gyermeketh ygaz olyan kepyeth, mynemyw
vala yrwan az kys tablan kyth adoth vala az ween ewneky Az ky
eleth el faradoth vala ymadkozwan, hogy eekeppen az zyz katheri-
nahez el kezelgheteth volna: katerina kedyghlen ez lataſth lathwan
ygen kewayńa vala hogy ez gyermeknek az ew zeep ees dyzees:
orchyalyath megh latath hathnya: ky ez zyznek elebe vala: || de ez 517
zeep es dyzes gyermek mykoran ewteth latta volna el fordyta
az ew orchyayath ewtele ees ſymy keppen ewteth nemakara lathny
Seeth chyak reaya ſem akara teke*n*teny de hattal fordola ewhozzya
ezth lathwan az ew zent Annya monda az ew zeep fyanak ky vala
az ew eleben: latode en edes zerete fyam ieſus: mely yghen naǵ
kywanſaghal es mely naǵ zeretettel ez zyz leań katerina kywan
teghedeth megh lathny kerlek zerethe fyam ieſus: tekenchy reaya:
felele az aldoth yeſus az ew edeſſeghes a*n*nyanak es ezt monda ew
neky, en zerete edes anyam: te yol tudod hogy az my zolgaloleaynk-
nakes zeep leany vannak ennel: ees mykeppen lathattom es ezth:
ladde mely yghen rwth es zernew laam chyak orchyayath ſym
moſdotta megh, ees ladde mely nagy ſok zeeple vaǵon az ew
orchayan || ees ez' lataſth hogy latta volna kate*rin*a legh ottan elene- 518
zek elele Hertelen fel ebreduen nagy ſyeteteſſegghel elerede az
zalaſrol [naǵ ſyeteteſſegghel] az weenhez ees mynd megh monda
ez lataſth ewneky: A mykeppen tertenth vala az eyiel ees hogy
latta volna ez lataſth: hogy ottan elenezeth volna ew elele: ezen-
kezbe mygh oda ywta ez kateryna az weenhez': ez veennek kedygh-
len wryſte*n*nek angela yelenek es monda ez' wennek, hogy ez kate-
rynath ky hozzyaya yewende vala ewteth megh tanytańa az
kerezthnyen hythre ees megh kereztelneye: ezt megh mondwan
vrnak angela ez ween eleel elenezeek: ees ez kateri*n*a ezenkezben
leghottan oda ywta ees ez lataſth kyth latoth vala ez katheryna
ez we*n*nek mynd az modon megh monda, A' || mykeppen latta 519
vala az lataſban, hogy zeep effew gyermek chyak reaya nem
Akarth tekentheny es ewteth ynghen ſem akartha lathnya: ezy ween
ezth halwan monda ez katerynanak hogy ha the hyendeź yſtennek
fyaba ees ha megh kerezthelkedendel megh lathod az keralynak
ew fyath, ees az ew zenth a*n*nyath, ezth halwan ez zyz katheryna
ezth monda ez zenth yambornak en hyzem Az yſtennek ew zenth
fyath Az aldoth yeſus Criſtuſth ees wala myre enghemeth thanyt-

haz en tyzhtelende athyam mynd megh fogadom, oh myndenhato
yſten yme az felſeghes keraľne leanyanak ew ze*n*tſeghes alaza-
tossagha, ees zent zyz hogy megh alaza ew magath ez zenth ween
puztaba lakozando leghottan megh kerezteľe ewtheth ees nagy
520 zerettel megh tanyta ewteth az kerezthyen || hythre ees monda
ewneky hogy yſmegh az zalasra menńe holy Annak elette ymad-
kozoth vala ees aźon kyppen ymadkozneek az keppnek elette,
mykeppen annak elette valo eyiely. ez zyz lean, hogy az ween
ezth ewneky mondotta volna leghottan kyz leen ez mondaſra
ees feel fogada ees feel fogadwan hogy megh tenne ez dol-
goth, No ymaran ez zent achyatewl bwlchyoth wywen yſmegh
tere az ew zalaſara yſmegh wgyan teen mynth annak elette valo
eyiel ees mykoron ymaran az ymadſagh kezeth eel zenderedeth
wolna ees almaban almadozneek, almaba yllyen almoth lata, mynth
a*n*nak elette kyth latoth vala hogy haath nagǵyal zeep wyragoſ ||
521 mezeben wolna hoǵ nem mynth annak elette kyth latot wala, mygh
megh neem kerezkedeth wolna ees yme naǵ chodalatos dologhoth
haath yme dycheſegheſ zyz maria azon ew fyawal egyetembe ees
monthathlathlan zenth angeloknak. ees zenth zyzeknek nagy
dych'eſeghewel ees feneſſegǵhel yſmegh neky yelenek, ees monda
az' dycheſeghes zyz maria az ew dragalatos zenth fyanak, az
aldoth yeſus Chryſtuſnak, een zerethe zenth fyam aldoth yeſus
Chryſtus latode, mykeppen ez' katherina enghed ees tharth'a az
thee parancholatydath ees yſmegh azźonyonk zyz ma*ri*a az ew
edes fyanak yeſuſnak monda kerlek theghedeth een zerete fya*m*
522 yeſus hogy veǵed ez katerynath || magadnak yegyeſſewl ees legh
ottan az aldoth yeſus felele az ew zenth Annyanak es monda ew
neky. Si placet tibi mater mi accipiam. een tyzteletes ees edeſ-
ſeghes Anyam, hoǵ ha ez' teneked kedwes ees kelemetes, meg
tyzem ees ez' katerynat yegyeſſewl wyzem magamnak, ezth haluan
azzo*ny*onk zyz maria az' zenth fyatewl legottan zyz ma*ri*a az ew
fyanak az aldot ieſuſnak az ew vyiabol ky wyue az gyewreth ees
foga az katerinanak az' ew yob kezeeth, es my ywduezyte vronk
xpuſſal ez' katerynanak az ew vyiaba tetethe a gyewreth es
myhelth wronk yeſus maganak yezzothe volna ez katerynanak,
legottan vro*n*k yeſus az ew zent Annyanak az zenth elebel A waǵ
kebelebel az feldre lezala es magath mutata es yelente ez kate*ri*-
523 nanak || Az thywis koronaba Mykeppen ewteth megh koronaztak

wala az ſydok ees megh mutata ewneky az ew o̊th mel'ſebeyth es
ennek vtanna az ew dragalatos nemes zenth wereth ees egyeb [ch]
kyńat ees monda vronk yeſus ez katerynanak, oh en zerete leańom
kateri*n*a yme yol latod mynemyv naǵ kenth en zenuettem embery
nemzetherth es te eretted pogan valuan, No ymaran annak okaerth,
ha akarz en vtannam yewnyed hath kywes enghemeth ees vygyed
az' erekewl walo koronath, ezth mondvan vro*n*k yeſus ottan
buchoth ween az katerinatewl, es az naǵ angely yneklеſben feel
myne meńorzagba, oh ymaran aytatos lelek gondolhatod myne-
myw naǵ keſereſeghbe maradoth legen ez gyengheſeghes zywz
az ew yegyeſethewl, no bator || ne volth volna vronk yeſus ez 524
yegyes bator volth uolna chak ez zeles velaghnak ew keralyanak ew
fya, meghes naǵ monthatathlan [kereſe] keſereſegghel valth volna
ew tele Tunc katerina euigilans hat yme ezenkezben, hogy ez' lataſba
el reyteth volna. feel ſerkene A vaǵ feel ebdere ez' lataſbol ees
hogy feel ſerkenth volna, ew magat megh tekente ees lata, haath
yme eǵǵyk kezenek vyiaba vagyon egy yghen zyp gyerew, ez
gyewreth hoǵ megh lata, bee telleſedek az zenth lelek wryſten
malazthyawall, ees kezde wryſtenth dycherny ees naǵ halaadaſo-
kath Adny, Ennek vtanna haza terwen, kezde az ew zolgayt es az o̊
zolgalo leanyth az' kerezthyen || hythre tanytany ees ennek felette 525
az ew yo zagaak kynchyeth zyghenyeknek oztogathny ees ez
yrgalmaſſaghnak vta*n*na kezde magath ymadſaghba foglalny ees
yſteny elmelkedeſbe: mykeppen megh tethchyk yde aala az o̊
martyromſagaba.

Cum enim maxencius Imperator, Qui regnare cepit Circa
annos domini CCCX: vrnak zyleteſenek vtanna mykoron yŕnanak
harom zaz tyz eztendben ||

526 *D*ycheſeghes zent katerynanak az ew martyromſagarol
wygyek ele ez yraſban hoǵ ez dycheſeghes ſcent katerina myn-
den ſcent zywzeknek ew ſereghekbe fyneſben fynlyk az ew
kewn zenuedeſeben, hogy kedyg ez byzon legen ez megh teth-
chyk az ew mondhatlathlan kewn zenuedeſebel: de maga
mynek elette el kezdeneyek mageraꝫny az ew martyromſaghath
Annak elette laſſok megh hogy mychoda ez yewghe martyr merth
yghen gyakorta hallyok az myſebe az ymadſaghba ees az predica-
cyoba martir martyr ymar ez' yghe zyntén maǵer zowa valth,
Azerth ez yghe martyr maǵerzoe A vaǵ dyakzoe reafeleltetyk
hoǵ ſym megeerzo ſym dyakzo hannem gheregh zo, mert lam
megh hallok ydeſel hogy Gheregh volth ez dycheſeghes zenth
527 katherina Annak okaerth gheregh zo az || Martyr, Azerth mykoron
azth hallod az myſebe A waǵ ymadſaghba Akar kedyg predicacyo-
ban maǵerol wgy erchyed hoǵ tano merth mykoron ghereghewl
mo*n*datyk martyr Akoron dyaky nyewlwen mondatyk Teſtis mage-
roľ kedyghlen mageraztatyk byźon tanonak. Annak okaerth myn-
den martir tano byźonſagot teth, hoǵ vronk ieſuſ xpuſnak az ew
hytew yghen byzon ees yghen ygaz' ees mynd egyeb ſektak ees
tewelgheſek mynd balwan ymadaſok, mynd ebbel tetchyk ymaran
hoǵ nynchen ez kerezthyen hythnek kywele ydweſſegh ees Annak
okaerth a my hytenk byźon es ygaz merth ez' my hytenk mellet
holtanak megh nagyſok ze*n*tek patryarkak Apoſtolok Martyromok
528 Confeſſorok hazaſok ezwegyek zywzek || No azert ne menyenk yghen
mezze A ryghy zentekre kyk vronk yeſuſnak zywleteſenek elette
mynd valottak a my hytenkket de maga maſtan vygyek ez dyche-
ſeghes zent kateryna azźont ele: mykeppen megh bizonyta A my
hytenketh es megh hala melette es mely naǵ kynt zenuede No

ymar aytatos lelek ky ymaran akarcz yſtennek kedweſſe le*n*ny, hallyad megh kerlek teghedeth ez dycheſeghes zenth katerynanak ew wytezſeghet halhatatoſſaghath ees mynd veghyg keſalkodaſath

yǵ olwaſſok az ew legendayaba, hogy ymaran megh maradoth volna Az ew athcatewl ees anyatewl mykeppen ydefel megh hallad hoǵ orzaghath nagy bekeſegghel es naǵ belchyen byrnaya athanak halalanak vtanna

Az' ydeben kedygh len orzaghol vala Maxen : || Cius chyazar 529
es ez ydebe hoǵ ez vala yrnak vala wronk yeſuſnak az ew zyleteſenek vtanna haromzaz tyz eztendebe es ymaran oh aytatos lelek ha megh Akarod tudnod hogy hayn eztendeye vagyon hogy zent katerinat megh ewltek es hoǵ martiromſagot zenuedet rywindeden rea feleltetyk hoǵ ezer keeth zaz' es kelench ezte*n*deye vagyon hoǵ ewtet megh ewlteek Annak okaerth teryenk az ew martyromſaghara Mykoron ez Maxencius chyazar naǵ yndulatot es haboruſagot tamaztoth volna ymmekeppen hoǵ mynd az kazdagokath es mynd az zyghenyeketh Alexandryaba be hywatta volna, hoǵ az balwanyoknak aldoznanak, es mely kerezthyenek nem Akarnanak az Balwanyoknak aldoznya azokat nag' kylemb kylemb kynokkal elethne megh ||

ez yedeben kedyg hoǵ ez tertenek ez dycheſeghes zent kate- 530
rina Coſtos keral̃nak ew leanya Tyzen nyolch' eztendes wala, es az zabad tudomanykba yghen Belch vala, es mykoron az palotaba edeſtoa yarna es yſtenrel gondolkodnek ky maga egyeb hewſaghokath teheth vala mykeppen maſtan es zoktanak tenny az nemes azźonyok es leanyok yeleſewl kyk kazdaghok ees magokkal zabadok, de maga myerth ez zent katerina kazdaghſagghal es kynchyel tellyes vala azerth nem heu̇olkodyk vala hannem yſtenrel gondolkodyk vala ees yſtenbe ewreſkedyk vala, ees hoǵ ez zengheſth halla, ees kylembkyle*m*b[leſ] lelkeſeknek es Baromnak ew rewaſokath es az ynekleknek zengheſeketh az az trombeta zoth ſypolaſt heghedeleſth dobwereſth ees ez hez haſonlatoſth, leghottan || el bochyata egyk ky- 531
weteth A vaǵ zolgayath hoǵ megh tudnaya hoǵ my volna ez zendewles es ez hyr mykoron el me*n*th volna az ew zolgaya es megh tutta volna hogy my dologh volna ez megh monda ez zenth katerynanak az ew zolgaya, es hogy megh tutta volna ez ſcent kate*r*ina ez dolgot legh ottan fel kele vywen A vaǵ valaſthwan ew wele nyhany zȯlgakath es zolgaloleanyokath hogy ky eredeth volna hazabol megh

yezgye magath zenth kerezthnek ew yegyewel mondwan [narab] nazarethbely yefus fydoknak keralya lyg' en velem ez wttal ees fegheyth enghemeth es hogy ez edeffeghes neuel megh erefeyltette volna magath. ottan oda mene holotth ez' chyazar az' aldozatoth
532 tetethy vala es lathwan || othyellyen az fokafagot, hat naǵ fok kerezthyenek halaltewl valo fyltekbe megh taghagyak az kerezthyen hyteth es fyltekben aldoznak az Balwan yfteneknek ezth hogy latta volna ez dychefeghes zenth kate*r*ina ezen ew zywenek banathyanak myatta megh fephewek es megh keferedek ees az Chyazarnak eleybe lepeek es elette megh ala es monda az chyazarnak O chyazar az te wrafaghodnak ew naǵ meltofagha feeth megh ennek felette az okoffaghnak az ew wta a vaǵ yaraffa enghemeth wgy ynthnek vala es mutathyak vala hogy een teneked kezennek es wgy hoǵ ha az mennyeknek es feldnek teremteyeth es embery nyenzethnek megh waltoyath [efmer] efmerned es Az yde-
533 ghen balwan yftenektewl || magadath el wonnal es alu·in az ech'haznak aytaya elewth kylemb kylemb ygaz bezedeknek myatta peldazerenth hafonlatoffagh zerenth es lelky ertelmzerenth yghen zeppen es bewlchyen Sokat vetekedek az chazarral, ennek vtanna kews bezedre teruen monda ez ze*n*t kate*rin*a A chazarnak ezeket teneked wǵ mondottam mynth bewlchnek myre azerth Chazar hoǵ maftan heyaba yde gyewtetted az Sokafaghoth ez Baluanyoknak heythfaghath ymadny Toab mo*n*da ez zent katerina nyauolas Chyazar Chyodalkodol ez templomon kyth meftereknek ew kezek chynalth, Chyodalkodol ez draga eltezeten kyk wgyan lez[e]nek mynth az por az zeel ewleth de yo chazar chodalkozyal Inkab az
534 mennyen es felden, Tengheren || es mynd Azokon kyk benne vannak Toabba chyodallyad az eghnek ew zepfeghet napot holdat es az chyllagokath, es yo chyazar chodallyad az ew zolgalach'okat mykeppen ez velaghnak kezdetytewl foghwa mynd veghezetyg eyel es nappal futhnak nap efethre es megh ternek nap tamadatra es Soha megh nem faradnak No yo Chazar, mykoron mynd ezeket ezedbe vezed, kergyed es tanold megh, hoǵ ky legyen mynd ezeknel hatalmafb, es ha azth az ew ayandokanak myatta megh ertended es ha ew hozya hafonlatofth nem lelhech tahath ewtet ymadyad, ewteth dychewchyed merth tuddyad Ch'azar hoǵ ew az yfteneknek yftene es vralkodoknak wra es ennek vtanna naǵ Sokath zola neky vronk iefufrol hoǵ embere leth myerethewnk es hoǵ meg teftefelth

volna es hogy fyw yſten||nek teſteſeleſerel es zyleteſerewľ Belchyen 535
Sokat vetekedeth volna Az Chazar el chodalkozwan nem felelhete
ewneky Annak vtanna ew magahoz terwen monda ez ze*n*t kateri-
nanak, haġġyel maſth had vyghezyekel az yſteneknek aldozatyth
es ennek vtanna neked feleleteketh Adonk paranchola zolgaynak
hoġ be venneek ewteth az palotaba, es hoġ naġ zerelmel megh eryz-
nyeek, yghen nagyon el chodalkozwan az ew naġ Belchyeſeghet es
teſtenek zepſegheth es hogy el wyghezte volna az aldozatot yewe
az palotaba holoth vala zent kate*rin*a es monda neky A ch'azar yo
leań hallok te ekes bezedydeth es ch'odalkozank az te belcheſe-
gheden de myerth az yſteneknek aldozachaban valank foghlalato-
ſok Azerth tellyeſegghel megh nem ertethewk az te Bezedydeth
Maſtan kedygh mynd eleytewl fogva Akaryok megh tudny a' te ||
nemzetſeghedet, ezeket halwan felele zent kate*rin*a azźon es monda 536
megh wagyon yrwan Tenen magad ſe dycheryed, ſe olchyarlyad
magadath merth ezth a heytok tyzyk, kyket az hew dycheſegh Boly-
gat Awaġ Banth de maga en megh vallom az en nemzetſeghe-
meth nem magam hanyaſanak okaerth, hannem alazatoſſaghnak
zerelmeerth, en vagyok katerina Coſtos keraľnak egyethlen egy le-
ańa ky yol leheth hogy Barſonba neuekettem es zabad tudoma-
nyokba Belchen taneytattam, de maga my*n*d ezeketh en megh
vtalam es az wr xpus ihuſhoz folyamtam Az Iſtenek kedegh kyketh
te ymacz ſem teghed ſem egyebeket nem ſeghelhetnek Oh Azerth
Bodoghtalan Chyazar, es mynd Bodoghtalańok Azok es nyawalya-
ſok kyk ez fele balwanyokath ymadyak: oka ymez chazar Merth ha
ſywkſeghbe hywyak ewketh yelen nem vannak haboruſaghba nem
ſeghelhetnek; wezedel||mekbe nem oltalmaznak Monda A chazar, 537
ha wgy wagyon mykeppen te mondod hath mynd ez welagh te-
welegh es chyak tenen magad mondaz ygazath, maga mynden
nemew bezed keeth A vaġ harom tano zayaban erewſeytethyk No
Azerth ha te megh Angyal volnal es, es ha mennyey erew, meghees
ſynkynek nem kellene teneked hynny Nagyal ynkab holoth egy
gyarlo leanzo wagy, Monda zent katerina, kerlek teghedet o chazar
hogy ne haġġyad magadat az harraghnak megh gyevzny a vaġ
meg Byrny merth belch embernek ew zywebe nemkel haragoſnak
lenny merth ygy mond wers terleytew meſter, Te ha okoſſaggal
byrod magadat hath keral waġ ha teſteddel hath zolga vagy Mo*n*da
A chyazar, A mykeppen latom deghletes chyalardſaghnak myata

megh Akarcz mynket ketelezny mykoron az reghy Belchyeknek ew
538 peldaya zerent akarod te bezededeth || hozya nyoytany lathwan az
chazar hogy az ew belcheſeghenek ne*m* alhathna ellene, paranchola
tythkon leueleknek myatta hoǵ AlexAndryaba Valamene belch
volna ſyeteteſth oda yewnenek Nagy Ayandokoth veendewk, hogy
ha egy bezed terleyte zywzet megh gyewzhethnenek, no Azerth
hozattatanak kylemb kylemb Tartomanyokbol ewthwen Belchyek
kyk mynden halando lelkeſeket az az embereket ez welaghy
Belcheſeghekbe felewl' mulnak volna kerdezkednek vala ez docto-
rok, hogy myerth hozattatanak volna enne mezze feldrewl es ez
Chyazar ygyen ſelele nekyek vagyon mynalonk nemynemy lean
ky az ew mondhattathlan elmeyewel es Belcheſeghewel mynden
tudos nepeketh megh gyalaz es vgy mond hogy az my yſtenynk
mynd erdeghek kyth ha megh gyewzhetendetek nagy tyzteſſegghel
539 mentek haza eǵgyk || ew kewzelek fel fwalkodwan .... keppen ezth
monda: Oh Chyazar*nak* ew nagy tanachya hogy egy le'anna*k* ew
vetekedeſere ez velaghnak az ew Belcheyth yllyen mezze feldrewl
Beehyuaſſa: holoth mynekewnk chyak egy Taneythwanyonkes
yghen kynnyen megh gyalazhatta volna Mo*n*da az Chyazar: megh
tehettem volna enes hogy kezereytettem volna erewel ewteth az
yſtenneknek aldoznya de maga en ygy ytelem yobnak le*n*ny hoǵ
ty vetelkedeſtheknek myatta gyalaztaſſek megh Mondanak az
Belchyek: No hozattaſſek elew az kontos es gonoz kewel' leyan
hogy az ew vak mereſeghenek myatta megh gyewzthwen megh
eſmerye hogy megh ew Soha Belcheketh nem latot volth: De
mykoron ez dycheſeghes zywz ze*n*t katherina megh tutta volna
az wetekedeſth kyth teendew vala myndeneſtewl fogwa mendenhato
wryſte*n*nek ayanla magath ees yme legh ottan vrnak angyala oth
540 allapek: || *m*egh wygaztala ewteth es Batory*t*wan ynthe ewteth
hogy alhatatos lenne, mondwan ewneky hoǵ nem ch'akh megh nem
gyewztethneek ewtewlek hannem Annak felette ewketh megh for-
deythwan mynd az Martyromſaghnak palmayara kyewldeneye hogy
Azerth elew hozattattoth volna az nagy Belch'eth doctorok eleybe,
Monda Ch'azarnak ez dych'eſeghes zywz zent katherina Chya
zar no mynemew ytellettel allach' ewthwen Belcheketh en leyan
ellen ygherwen ewnekyk az gyezedelmerth nagy Sok anyadokoth,
enghem kedegh kyzereytes wyaſkodny mynden ywtalmnak remen-
ſeghe nekel No demaga azerth kez vagyok rea*y*a es legen az en

ywtalmam en wram aldoth ihus xpus, ky az ewerette kyſalkodoknak
remenſeghe es Coronaya hogy kedegh ez Belchek hallak yeſusnak
neweth es mondanayak ezth lehethethlen dologhnak lenny hogy
yſten embere legyen es hogy || kynt zenweǵgyen Monda ze*nt* kate*rina* 541
ezth megh az pogan Belchek es megh mondottak, mert platoes ygy-
zolth, egy kereghdyd es megh rywydewlt yſtenrewl, Sibilla kedegh
wǵ mond Bodog az yſten ky fyg az magas faan Mykoron az zywz
nagy Belchyen vetekedneyek ees ewketh nylwan valo okoſſagokkal
megh gyalaznaya, az nagy Belchek el chyodalkozanak nem tudwan
myth zolny ollyanok lenek mynt nemak A chazar ezth kedeghlen
lathwan nagy haragoſſaghnak tywzewel Betelek es kezde ewket
feddeny hogy egy leyantewl yllyen rwton megh gyeztettenek volna
Monda egy az meſterek kezewl Twgǵad Chazar hogy ez koryg ſenky
my elewkbe nem allapatot, ky legottan megh nem gyewztetteteth
volna, de ez leyan kybe yſtennek ew lelkew zol oly yghen nagyon
el chyodalkoztath mynket, hogy ew ellene A wagy ſemmyth nem ||
tudonk felelny A wagy valamyt mondany Azerth Chazar ym alha- 542
tatoſon vallyok hogy ha Byzomb Bezedet Awagy eſmereteth nem
theez az yſtenekrewl kyketh ez koryg hyttenk es zolgaltonk yme
mynd xps Ihuſhoz terewnk kyt ez zywz leyan wal es hyzén ezt
halwan az Chazar es az kegyetlen feyedelm : nagyon megh gya-
ponek es ſyeteteſen paranch'ola hogy rakatathnanak naǵ tyzeth az
pyachon es hoǵ mynd az tyzbe : be hannayak ewketh es hoǵ megh
yghetteyek Az waros kezepeth De ez Bodogh zyz zenth katerina
ewketh nagyon Batorych'a vala, es alhatatoſſa tewe az Martyrom-
ſaghra es ez doctorok mykoron kedegh felnenek hogy az kerezth-
ſegh nekewl ky mullanak. Felele ez Bodogh zywz nekyk es monda ne
fellyetek yo doctorok hanne*m* lygyetek Batorok merth az ty were-
tek hullaſa lezen nektek || mynd kerethſegh mynd Corona, ennek 543
vtanna megh erewſeytek magokath es zenth kerezthnek yegyewel
megh yeźek magokath es az tyzbe vettethwen wgy adak megh wrnak
az ew lelkekewth hogy nem bantatek megh vala mykeppen az
thywztewl ſem hayok zala ſem ruhayok ezth lathwan az kerezthye-
nek nagyon dycherek az wriſtenth az, ew zywzebe es ew zenthybe
ky ekyppen megh oltalmazya azokat kyk ewbenne Byznak es
ennek vtanna az kerezthyenek wyuek az doctorokat es naǵ tiz-
teſſegghwel el temetek ewketh es hogy eltemettek volna ewketh
eleybe hozata ez kegyethlen feyedelm zent katherinath, ees

ekeppen kezde hyzelkedny es zolny ez zywznek mondwan Oh
nemes es gyenyerewfeghes zywz kerlek teghedeth hogy kenyerewl
544 az te || Ifywfagodon es keralne Azzon wtan az en palotamba
mafodnak hywattatol es az the kepedet kyt Az waras kewzepet fel
faraghtathok wgyan ymattatom mynth Iftent, ezth halwan ez
dychefeghes zywz monda az Chazarnak, zennyel megh es zeghyew-
nelel meg ollya*n*kath zolny kyketh zeplew megh chyak gondolny
es merth en magamath attam aldot Iefus xp*u*fnak yegyefewl, ew az
en dychefeghem, ew en zereteem, ew en edeffeghem, es zerelmem, az
ew zerelmetewl enghemeth fem hyzelkedefek fem kynok megh nem
vo*n*hathnak ezth halwan Az Chazar legottan meg telek haraggal
es parancholа hogy ewtet mezeytelen was oftorokkal yghen werne-
yek, es Az temlechbe kyzenketh napyg kynzanayak [he]ehwel es
zomehfaggal ezenkezbe tertenek az Chyazarnak nemynemew yeles
545 dologberth az Orzaghbol ky mene es az keralne || Azzon kate*rin*a-
hoz valo nagy zerelmebel az wytezeknek feyedelmewel Porfyriusfal
eefelyn az temlechbe bee mene es lata az temlecheth mondhath-
tatlan wylagoffaghawal fenleny es zenth angyalokat kendewzwen az
zywz zent kate*rin*anak ew febeyth, es hogy hozyaya [Benon] bemene
ez keralne azzon es hogy vele Bezelet es nyayafkodoth wolna kewes
Bezednek vtanna, el kezdwen azert zent katerina az nennyei vygafa-
gokath predycalla ewneky nagy edeffegheffen nagy fokayg es ewteth
az hythre tereythwen Awagy fordeythwan megh mond neky hogy
ewes Martyromfaghnak Coronayath wewende wolna ezenkeppen
my*n*d ee felyg nyoytak Bezedeketh hog mynd ezeketh hallotta
volna porfyrius ky vala az Chazarnak fyw tythkofa ef kethzaz
wytezeknek elettewk yaroya Legottan az zywznek ew labahoz efeek
es kethzaz wytezzel az hytewt fel wewe es onnan el menenek, Myerth
546 kedeg az feyedelm || parancholta vala ewteth tyzenketh napyg etel·
nelkewl lenny ez napokba kedeg wronk Iefus xpus feyer galamb-
nak myatta mennyew etekkal eltete ewteth ennek vtanna Idwezey-
tenk iesus xps Angyaloknak es zywzeknek fokafaghawal neky
megh yelenek, mondwan neky. efmeryed megh yo leaynyom kate*rin*a
az te teremtedeth es ywdwezeytedeth kynek ew neweyerth ewres es
nag kemen wyafkodafokath fel wel no Azerth en zeretew Leyanyom
ka*terin*a alhatatos legy merth en veled wagyok es ezenkezbe Az Cha-
zar hazayewe es ez zywz zent katherinath eleybe hozata, es lata ew-
tet haath naggal fenefb es zeebb hog nem mynd annak elette, kyth

ew wǵ wel vala hogy enne eehſeghnek es zomehſaghnak myatta
yghen Megh [gyerette] gyewttretteteth volna Alyta kedeghlen hogy
valaky ewtet tythkon elette volna es nagyon megh haraghwek es
yghen kezde gyewtreny Awagy gyetrethny az temlecz || ewrzeketh 547
ezth lathwan ez zywz ze*n*th katerina monda az Chazarnak nyawalyas
Chazar ne alyhad azſth hogy en embertewl eledelth vettem volna
nem wettem hanem az Aldoth iesus xps enghem Angyalanak myatta
elteteth Monda ez Chazar ez ſ zywznek, kerlek theghedeth yo kate-
rina hogy az myre en ynthlek teghedeth hoǵ wegyed yol ezedbe es
zeghezyed [ve] zywedbe es ne akar mynekewnk kethſeghes Bezede-
keth felelny azerth nem akaronk teghed wgy byrny mynth zolgalo
leyanth hannem mykeppen hatalmas keralne azzon ky zepſeghe-
nek myatta valaztatoth en orzagomba wralkodol, Monda az zywz
kerlek teghed yo Chazar hogy wedtees yol ezedbe es terwenbely
vetekedeſ zerent ygaz Itelethnek myatta el weghezwen mongyad
megh ennekem kyth kellyen || Inkab valaztanom A hatalmaſth e 548
ewrekewlth es dycheſeghefth valote es yghen zepeth A wagy kedeg-
len yo C'azar erewtelenth [vallya] valazyame a waǵ a halandoth
nemtelenth e A wagy az rwtath a wagy ektelenth mynth ygaz te
Chazar, ezth halwan a Chazar yghen megh haragwek ezen, es
monda yme kewthe kewzeywl eggyet walazź Awagy Aldozyal az
yſteneknek hogy elľ A wagy [kyemb] kelemb kyewlemb kynokat weǵ
feel hogy elwez', monda ez dycheſeghes zywz zent katherina Az Cha-
zarnak No Chazar valamy nemew gyewtrelmeketh Gondolhach ygaz
ollyanokat hozas ele es kerlek teghedeth hogy el ne halogaſſad
merth en teſtemmel es weremmel en edeſſeghes yſtenemnek az
aldoth yesus xpuſnak akarok aldozny mykeppen ew aldozeek enen
magawal enerethem achya wryſtennek, merth ew az en yſtenem, ||
zeretewm ewrzewm es egyethlen egǵ yegyeſem, ezth halwan az 549
Chazar annal ynkab elkeſeredek ezth lathvan nemynemew tyzth-
tartoya eleybe yarola ez megh zelhewth feyedelmnek es ymere
tanachoza hogy harmad napyg neegy kereket chynalnanak, es
mynd kewrnyel be fyzneyek eles Borthwakkal es waſ zeghekkel,
hogy az zywzeth yllyen rewttenetes kynnak myatta zagathnayak
el, es az egyeb kerezthyeneketh ez yllyen kegyethlen halalnak
peldayawal megh rewttenteneyek No azerth meg zerzeek wgy hogy
az keeth kerek egyetembe fel forogvan metelneyek, az kethtey
kedegh eſmegh wyzzon, ala foroghwan zaggathnayak az ew zent

teſteth Ezth lathwan ez Bodogh zywz zent katerina Legh ottan
wrhoz folyamek es ymadſagoth ten, hogy az ew neuenek dychere-
tyre es az kewrnyewl allo nepnek megh fordulaſara az kynnak ew
550 Algyoyath || el ternenye, es yme legh ottan vrnak angyala nagyher-
telenſegghel elthere az negh kerekeketh es yme nagy chyodalatos
dologh ez zywznek ymadſaghanak myatta ez negh kereketh wryſ-
tennek angyala my*n*d elthere, es az folthyawal negh' ezer poganth
elew megh ez chyodath hogy lata az keralńe azźon az palotabol ky
felyewl nyzy vala ee dolgoth A wagy ez choldath ky my*n*d Akoryg
az kerezthyenſegheth el tythkolta vala legh ottan ala zala az palo-
tabol es az Chyazarnak eleybe mene es az Chazarth ez fele
kegyethlenſegherewl nagy kemenyen megh fedde es megh rongala,
ezth halwan az Chazar yghen megh haraghwek es monda az
keraſne azzonnak hogy yghen hamar Aldozneek az yſteneknek
ez Chyazarne kedeghlen nem akara aldozny az Balwanyoknak es
551 monda nagy felzowal || Aldozom en az aldoth Ieſus xpsnak kyth
az katerina predycal es hyrdeth ezth lathwan az Chyazar hogy az
ew feleſeghe alhatatos volna az kerezthyen hythbe es hogy nem
Akarna aldozny parancholа zolgaynak hogy ew neky emleyeth
mellyebel ky vonnayak es el zaggathnayak es ennek wtanna nya-
kath el vaghnayak. ky mykoron az Martyromſaghra wytethneek
terdre le eſwen zent kate*rin*anak elette es kere ewtet hogy erette
yſtent ymadna zenth kateryna felele ewneky es monda, Ne felly
yſtentewl zeretteteth kyralne azzon merth ez maynapon ez elmu-
lando orzagherth addattatyk teneked walth ſagh zerenth ewrek
orzag, es ez hythwan halando yegyeſerth halhathathlanth nyerz
es ezth halwan az keralne azzon alhatatos len es az kyn ||
552 zokath onzollya es kery vala hoǵ ne keſlelneyek az Chyazarnak
parancholattyat, Az kynzok kedegh ewteth Az waras kywewl wywek
es az ew emleyeth was vezzewel Awagy gherebennel zaggathwan es
kyuonwan Annak vtanna neky nyakath wagak es ekeppen vywe
menyorzaghnak Bodoghſaghath, Porſyrius kedeghlen el ragada
az ew teſteth es nagy tyzteſſegghel el temete, Maſod napon hogy
kereſneyek az keralne azźon teſteth es nagy ſokakath kynzana-
nak erette, Porfyrius nagy fel zowal kezde ywelteny es kayathany
mondwan en vagyok en vagyok ky eltemettem yſtennek zolgalo
leyanyath, es enes xpus yhuſnak az ew hytewth fel wettem kyth
hyrdeth es predycal A kateryna, ezth halwan ez Maxencius Chazar ||

legh ottan megh Bolondwla es Rettenetes kayataſth es ordeytaſth 553
kezde tenny es ky Bochyathwan az ew zowath ygyen Iwewlte. Oh en
bodoghtalan. Oh en naǵ nyawalyas voltom yme az Porfyryus ky en
lelkemnek egyethlen egy ewrzewye vala, es mynde tythkomnak
tytholoya es mynden mwkamnak wygaztalachya yme ez es megh
chalathkozoth, hogy ezth kayatana es ywentene az wytezeknek ezth
halwan az wytezek leghottan mynd fel kayatanak nagy fel zowal
mondwan Myes myes mynd kerezthyenek vagyonk es azon yſtenth
vallyok kyth az kateryna hyrdeth es mynd fewenth kynth egye-
tembe az xpus yeſuſerth kyzek wagyonk megh halny, ezth halwan
az Chazar annal ynkab megh dewhewek es megh haraghwek es
parancho]a hogy mynd Nyakokat vaghnayak || es teſteket Az ebek- 554
nek hannayak es ezenkeppen mynd megh ewlete az kethzaz wyte-
zeketh Porfyriusſal egyetembe O thy mynd hazaſok oh ezwegyek
oh leyanyok es zywzek nemeſek es nemtelenek wygyetek yghen
yol ezetekbe ez tyzen nyolch eztendey zywznek ew wyaſkodaſath
dyadalmaath es wytezſegheth merth ha yol ezetekbe vettetek yde
fel megh magyarazoth yraſban hogy ew vala kyraly nemzethbel
es yghen zeep wala kazdagh vala maghawal zabad vala vgy elhewth
vala mykeppen ew Akarya vala, de magha my*n*d kazdaghſaghath
zeepſegheth zabad akarathyath megh tagada es megh wtala Az
aldoth ihuſert es kyz leen az kylemb kylemb kynokra es zernyew
halalra kyth maſtany ydeben nem tennenek ez velaghy zywzek ||
No egyebeketh el hagywan hoǵ megh elete az wytezeketh 555
Ennek vtanna az Chazar eleybe hywatatta zenth katerynath es
monda ew neky no yo kate*rina*, yollehet hogy erdewghy tudoma-
nyoddal kyralńe Azźonth megh eletteted en velem es nagy ſok
zolgaymath, de magha ha ezedbe wyzed magadath es ha megh
terendez az xpuſnak hyterel az en palothamba legh elſew leez az
az Chazarne azzon lezewz Azerth ma Avagy aldozyal az yſtenek-
nek Avagy feyedeth el wezted, Felele zent katerina es monda az
Chazarnak valamyth gondoltal mynd el wyghezyed yo Chazar, yme
megh latod hogy keez vagyok en aldot vram yesus xpuſerth
myndenth el zenwednem, ezth halwan Az Chazar Legh ottan Rea
ȧda Azerth az Sentencyath parancholwan hoǵ nyakath vagnayak,
Mykoron az halalnak helere wyttek volna fel emele ew zent
zemeyth menyorzaghba es ymekeppen ymadkozek || O hywewknek 556
remenſeghe es ydweſeghe, O zywzeknek ekeſſeghe es dycheſeghe,

yeſus xpus yo keraly es kerezth kere toab mondwan kerlek teghe-
deth en edeſſeghes yſtenem Aldoth yesus hogy valaky en kynom-
rol emlekezeteth teyend Akar halala koron, Akar egyeb Sywkſeghe-
ben hogy ha enghemeth hywand haath ew te ſeghedelmednek
myelkedeteth megh nyerye ezth elwyghezwen legh ottan zozat len
hozya mondwan, yewyel en zerete yegyeſem kate*r*ina yme teneked
menynyeknek kapuya nylwan vagyon, es mynd azoknak kyk te
[kynzende] kynzenwedeſedrewl emlekeznek kywalth keppen valo
ſeghedelmeth ygherek nekywek menyorzaghbol, es ennek wtanna
hogy el waghtak volna nyakath az ew teſtebewl az ver helebe they
folya ky yſtennek kedegh Angyaly az ew teſteth veven az helrewl
tewbbe hogy nem mynth hwz napy menew feld vonna. Synay
557 hegyre wywek || es nagy tyzteſſegghel el temetek kynek ew tetemy-
bewl zenethlen olay yar ky, melly olay mynden Betegheknek Tag-
hyt megh wygaztya Az kynth kedegh ez dycheſeghes zyz zent
Cateryna zenwede pyntek napon harmad horan Mexencius Chya-
zarnak alatta vronk ieſus xpuſnak zyleteſenek vtanna haromzaz es
egy eztendewbe.

Olvaſtatyk egy yghen zeep pelda hogy vala egy rotomagom bely Barath ky Synay heghre fel mene es oth heeth eztendeygh zolgala ze*n*t kate*r*inanak nagy Aytatoſſagghal es mykoron zenethlen kerneye ez zenth katerinath ez Barath hogy hogy valamyth az ew teſtebewl erdemlene, yme nagy chodalatos dologh, nagy hertelenſeghwel el zakada zenth katerinanak egyk wya kyth az Barath nagy eremmel es nagy wygaſſaghal az ew [kala] Claſtromaba wywe. ||

*) Vrnak Neuebe kezdetic zent Apalin azzonnac eleti 559

Sent Apalin vala čazari nemzetből. Kynec atťa mondatic vala evſebiuſnak gőrőgőknek čazara es birya vala čazari zekit Alexandria neuű varoſban, ky veue Ieruſalembeli keral leańat hozzaia, kynec vala neue leonia, kytől zűle zent apalin azzont ki micoron zűletőt volna adatek eǵ kereztťen nemes azzonnac, ky v̊ vele daycalcodnek es v̊ vele bannek, ki v̊tet nem čak teſt zerent. de meeg io erkőlčben es kereztťen hitben v̊tet neveli vala No micoron immar neuekődneek ez zent azzon, zepſeggel felűl muľa vala mind az orzagbeli zűzeket latvan atia az ő zepſeget hoǵ minden zemeknek kellemetős, es ǵeńőrűſegős v̊ leańanak tekenteti, hoǵ v̊tet tartana eǵ magas toromba. No micoron ez meg lőt volna Ada v̊ neki ki v̊tet őrizne eǵ ven embert Colidrian neuűt, ki iamborſaggal. es bőlčeſeggel eǵebeket felűl mul vala, kezde tanittani zent Apalin azzont filo||ſofiara, Az az Bőlčeſegre. es level zerzeſre, meľ 560
tanoſagba hamar időn annera haznala, hoǵ gőrőg orzagba nem vala hozza haſonlatos. de maga v̊ iǵekőzik vala inkab a hittre. kit vőth vala a daycatol. kynekil lehetetlen iſtennek kellemetős lenni. Annak okaert elhaǵa a felűl mondot tudomańokath Mert ez velagi tudomańba čak heuſag leletik Mikeppen Ieremias profeta tanith monduan Ne akaryatok a poganoknac vtait megtanulni, mert az v̊ tőrueńek hitſagoc. Annac okaert ez velagi tudomańokat meg haǵau es kezde olvaſni a kereztyeneknek kőńvőket, kibelől a hitőth minden megtanulhatťa Mert tuǵǵa vala hoǵ iſtennec orzaga volna az igaz hitben nem ez velagi tudomańokba ſem vetekedeſőkbe leletnek mikeppen a tőrveń kőń tartťa. No azert micoron ő lelkeben fel magaztatot volna kereztien hitnek. es iozagos mivelkődetnec miatta, kiuűl teſt zerent. es ńelveuel kőńőrge ő meſtőrenek

*) Ötödik kéz írása.

561 hoǵ hadna || őtet a kerezſen hitben elni meg engedven. Ez bodog-
ſagos ziz legottan ő arańas aztalat. ki vala dragalatos kőveckel
meg ekőſitven, Arańas ruhait dragalatos ǵőnǵőckel meg fűzven
feyenek dragalatos coronaiat vͤ naǵ dragalatos őveth. es eǵeb dra-
galatos őltőzetit mind el tőre. es zegenőknec oztaa, Őnnőmmaga
kedeglen őltőzek ala valo ruhaban, Mert olvaſta vala vronknac
mondaſat, ki vǵmond Ne akaryatoc kenčezni magatoknac kenčet
főlden, holot az vruok ki aſſaak es el vrozzaak, de kenčezzetők
magatocnac kenčet meńorzagban Sok idő el mulvan meghallac
ő atťafiay hoǵ elhanta volna ruhait, es meg mondak az vͤ ańńoknac
Ennec vtanna akara ańńa meg latni vͤtet. es vǵ lele am mint hal-
lotta vala alazatos ruhaban Micoron erről vͤtet igen feddene Monda
ő ańńanak Ammiről te engőmet feddez io helre tőttem Azert hoǵ
562 eſek velők micoron ideie lezen Ennec vtan||na monda vͤ ańńanak
Ańa, ha az vr ieſus criſtoſban hyendez kynek nem enemet de őuet
attam az zeǵeneknec, kiben enes hyzek meg hervathatatlan coro-
naual coronaztatol az őrők eletben, hoǵ ezt hallotta volna az ő ańa,
ki mene ő tőle Ennek vtanna az ő zolgaloi tiz nőmős zyz kiketh
zerzet vala neki vͤ atťa labaihoz eſenek, ſiruan es keruen őtet hoǵ
ez igeket eſ meg meg mondana ő előttők Micoron meg-
mondotta volna vͤ előttők legottan mind criſtoſban hvͤnek Ez
meg leven, hoǵ kyment volna ő ańńa Meg hozza iőve hiuol-
kodo leańokkal. es kylőmb kylőmb viſag teuőkkel, Aleytvan
hoǵ ezőkkel meg engeztelne ő leańath de ezőket mind meg vtala zent
Apalin azzoń es leterdepőlven. es meńbe kezeith ſel emelven
ymadſagot tezőn vala mondvan Vram Ieſus criſtus zabadič megh
engőmet ez időben kiben dičerem atte zent neuedeth en zyvemnek
dobogaſaval es zamnak orgonalaſaual, hoǵ ezt latta volna az vͤ
ańńa eſ meg igőn kezde vͤtet feddeni. Es az ellen. ezt monda
563 vͤne||ki, Ańa heaba mvnkalcodol, mert atte bezedőd nem hatalmaſb
az zelnel es feńeytekőd az eſőnel, de az elmem meg vagyon erőſſőyt-.
ven az erős kvͤ ziklan ki a kriſtus ieſus es en iſtenőm, Latvan
ańńa Leańanak kemenſeget, Attańak meg ielőnte ki ellenſegiuel
az az ermeńőkkel tiz eztendeiglen hadacozot vala es akcor iőt
vala haza. hozza mene es hoǵ latta volna vͤ orczaiat meg heruad-
van es hitvan ruhaba őtőzuen, monda ő neki. O en ziuemnek
eǵǵetlen eǵ vigaſaga, Auaǵ uem tudode hoǵ az ieſuſt kit te iſten-
nek ymač, az ſidoc vͤ gonoſſagaert meg fezittőttek Az ellen monda

zent Apalin azzoń, ha iſtennek malaztťat eſmerned ſemmikeppen
iľet nem mernel mondanod, Mert tudnad hoǵ a ieſus iſtennek igaz
fya ki nem v̊ byneiert, de ammi byno̊nkert zemvede a kereztfan
kent, hoǵ ezt hallotta volna az o̊ atťa, haragra indultatek es leańat
meg to̊mlo̊c'ztethe, hoǵ v̊tet a rettenetőſſeggel inkab meg terith-
hetne. de zent Apalin azzon criſtoſnak ieǵo̊ſe az rettenetőſſegtől
megnem felelm||mek, ſem hizelkődő bezed miat megne*m* čalateek 564
holvalra iutvan kezo̊n ragada v̊tet. es a hitvan ruhat v̊ rola le
zaggata. es v̊tet arańas ruhaba o̊ltőztete es feyere draga no̊mo̊s
coronat tón. es ekkeppen fel o̊ltőztetven Iouiſnak templomaba
viue, hol micoron a templom kőzepo̊th volna, iſtennek anǵala meg
ielo̊nek o̊ neki eg yfivnac zemeľeben kynek iob kezebe vala zent
kereztnek ieǵe. es bal kezebe eg zo̊ld palma ag Ky monda o̊ neki
Bator leǵ es ero̊s Mert tuǵǵad hoǵ ez kereztnec ieǵe alat ekőſitte-
től meg a martyromſagnac palmaiaval. de ez anǵalt ſenki nem
latha, hanem čak o̊nno̊mmaga Ennek vtanna monda atťa v̊neki
En ziuemnek eǵǵetlen eǵ vidamſaga aldozzal az iſteneknek Ez
ellen felele mondvan Elő aldozatul attam magamat iſtennek en
vram ieſus criſtoſnac, kevanvan hoǵ tees meg zo̊nnel atte balga-
tagſagodbol es meg eſmerned az igaz iſtent es az igaz hittre ter-
neel No micoron ezt mondotta volna az fo̊ldre le eſeek es ekep-
pen || valo ymadſagot to̊n, mondvan O en vram iſten, te benned 565
hiuo̊knec iduo̊ſſege, es remenſege, ted ſemmie e balvant hoǵ eſmer
yek meg kyk azt ymadǵac hoǵ tenno̊m magad vaǵ iſten, es te
nalad nekil eǵeb ninčen. Meľ ymadſag el vegezuen, meńbelo̊l vella-
mas zalla es a balvant eltőre, Avaǵ ſemmie teve Es a kik ko̊rńűl
allnak vala hamva lo̊nek Micoron ezt latta volna az o̊ atia, hara-
ǵaba haǵa hoǵ ez zizet a varos kőzepo̊th ozlophoz kőtőznek,
es vezo̊kkel oſtorokcal vernek, tagyat vas gerebennel zaggatnak.
de maga micoron ez kenokat zenvedne, Vronk meg ielo̊nek o̊ neki
naǵ ſocſagu angaloccal. es zizekkel, monduan Eſmerd meg ziz
atte tero̊mtedeth kiert viaſkodol Alhatatos leǵ mert meeg tőbbet
kel en nevembe zenvedno̊d A hoherők ez zo halvan hoǵ ſenkit
nem latnanac mind el futanak, Az vtan iſten anǵali io̊uenek o̊
hozza, es meg vigaztak v̊tet Es meg aldozvan zabadon bočatak
iarni. No hoǵ ezt atťa hallotta volna hozza hyvatha a dolgoſokat
es parančola ne||kiek hoǵ ńeluet ki meſſek hoǵ criſtoſt touabba 566
ſemmikeppen ne valhaſſa fűlet forro onnal be tőlčeek, zo̊meith

aǵabol ki vayak fogait verővel ki verieek No micoron ez kenokat zenvedne, iſteni zozat iőveki ez ziznek zayabol mondvan, Vram ieſus criſtus ez ayandekockal ayandokozom te felſegődeth zőmeymmel fogaymmal. es fűleimmel, Kit mind zerzet en bennem atte zent iogod, Es kerlek hoǵ ha kik en ken vallaſomrol meg emlekőznec őrvenǵenek ez tagokba egeſſegnec miatta. es zozat iőve vͤ hozza, monduan Tuǵgad en zeretőm koǵ valamit keertel, meg vagon advan Ez zo beteľeſődven Iőuenek anǵalok es meg vigaztak vͤtet. Ez meg leven az ő attá megent ſetet tőmlőczbe vettete vͤtet. Inčelkődven minemwͤ keǵőtlenſeggel meg terithetne leańat No mas napon monda neki Avaǵ az en iſtenimnek aǵ tőmyent Avaǵ oľ naǵ kent zenvecz kit ingen ſem velhetneel Ez ellen monda zent Apalin azzoń naǵ batorſaggal felelm nekil. Az en vram ieſus criſ-
567 toſnak attan ennőmmagath || regőn. Hoǵ ezt hallotta volna vͤ attá mikeppen meg dűhűt kezde hayat zaggatni Es a varos kőzepet thetete naǵ tűzet es az vͤ Leańat meg kőtőztetven mind ruhaſtol be vettethe. es a tűz legottan meǵ alvek, honnan ſerelm nekil ki iőve. Latvan ezt vͤ attá vyonnan meg kőtőztethe vͤtet. es a varos zerte tanittatlan louakkal hordoztattá vala. Paranč̌olvan azoknac kik a lovon valanak hoǵ ńomottatnak vͤtet, demaga nem keſek az iſteni bozzu allas, eǵǵik a lovak kőzzűl kik zent Apalin azzont hordozzak vala vǵ ruga az vͤ attát hoǵ ottan meg hala, demaga az vͤ ańńa fyaiual eǵetőmbe ez zent ziznek eleybe mene. es ſirua kerik uala hoǵ attának feltamadaſaert criſtoſnac ymadſagot tenne. Es zent Apalin azzoń a főldre le eſeek le terdepőlven ymada vr iſtent es ymadčagaual vͤ attát feltamazta, ki legottan hirdetni kezde criſtoſnac vͤ hiteet. es ez halvan kik oth valanac, legottan mind vr iſtenhőz terenek Es naǵ ſok ezőr embőrők zent leoninos
568 paptol kereztſegőt vőnek. || Az lo kedeglen ki zent Apalin azzonnac attát meg őlte vala emberi keppen zol vala mondvan Bodog vaǵ Apalin. es bodogoc mind azok kik te miattad criſtoſban hittek No mikoron decius čazar meg hallotta volna hoǵ euſebius kereztténne lőtvolna Iőue romabol alexandriaba kit mikoron meg vőth volna, Euſebioſon naǵ kenokat thetete Es Anna vtanna feyet vetethe Ennec vtanna zenth Apalin azzont keth kerekek kőzze elős zegekkel rakva, kiket viz hayt vala naǵ ſebőſſeggel vettete es igőn ǵőttrethe de maga e bodog ziz ſerelmnekil marada Ezt latuan mind azok kik oth valanac criſtoſba hűnek, Decius kedeglen a ſok zen-

to̊k meg o̊leſeyert az meń dőrgo̊ meg üte. es meg hala Az vtan a
go̊ro̊go̊knec elóttek iaro lo̊n Talior, ki kereſiuala zent Apalin
azzont No micoron a varoſnac hoſtatťa elo̊t Alexandriaban elo̊l
talalta volna, legottan meg vacula mind ſeregiuel o̊zve Ez leveen
kealtani kezdenec ez zyzho̊z, kikert leterdepo̊lven ymadčagot to̊n
vr iſtennek es legottan zo̊mo̊k velaga || meg adateek, de ezek elfe- 569
leytek ayo tetelt halalatlanſagoknac miatta es az o̊ talpat elo̊s
zegekkel be vereek es o̊ ńakara eǵ naǵ ſag fo̊vent ko̊thenek es a
varos zerte ekkeppen harom horaiglan tazigalaak es iartataak. No
micoron immar neǵed horara fordult volna A varos ko̊zepo̊t meg
nilek a fo̊ld es Talior čazart el ńele mind v̊ ſeregiuel. Annac
vtanna iſtennec anǵala io̊ue eǵ zep ifyv zemeľben es meg zaba-
ditta v̊tet a fo̊uennek o̊ neheſſegeto̊l. es a vas zegeket ki zede o̊
talpaybol. es meg vigazta v̊ ſebeit Ezt latvan a ſerego̊k mind
criſtoſban hűnek Touabba micoron talior el ſiliet volna. vtanna a
čazarſag zalla Numerarioſra. Akara bozzut allani taliornak hala-
larol, ky vala o̊ neki atiafya. Auaǵ rokonſaga Erćbelo̊l harom tűzes
o̊kro̊t čenaltata. es zent apalin azzont bele vettethet. de leg ottan
mindo̊n heuſege el alveek. Es a harmad o̊ko̊r kibe vala ez zenth
zyz, čodakeppen ingani kezde. es || kette repedo̊zven v̊ neki caputh 570
ada ki io̊ni, Ez čoda latvan tiz ezo̊r ember hyn criſtoſban Ennec
vtanna Numerarios čazarſcye beſakadvan zo̊rńű halallal hala Ez
vtan emelteteek az čazarſagra Tarquinos, ki criſtoſnak v̊ iego̊ſet vas
lancćokkal meg ko̊to̊ztethee es eǵ magas fara labbal fel fűggeztethee,
es fo̊uel ala, hoǵ tűznek miatta v̊tet el vegezne, de iſtennec anǵala
ezo̊kbo̊l v̊tet meg zabaditta Ezt latvan Tarquinos mind nepeuel
eǵeto̊mbe fel veue az igaz hito̊t. Micoron ezt hallotta volna Obſo-
nor Perſay keraľ oda io̊ue naǵ ero̊uel Alexandriat meg zalla. es
meg veue mind nepeuel eǵeto̊mbe, es megko̊to̊zuen Tarquinoſt a
to̊mlo̊czbe vettethee, parančolvan hoǵ v̊tet ero̊ſſen tartanaak, zent
Apalin azzont kedeglen micoron tűzzel, vizzel, vaſſal, ćohottal
ko̊uekkel, onnal, feńo̊ zvrockal, fa eńo̊uel, kenko̊uel, olayal vás
gerebeńo̊kkel igo̊n go̊ttrette volna Iſtennek anǵala ezo̊cbo̊l
mind kimente v̊tet vǵhoǵ ſemminemẘ ken vallaſnac || miatta meg 571
nem ǵo̊zteteek. Annak okaert parančola hoǵ el vágak ńakat Ennec
vtanna micoron iütoth volna a ken vallaſnak helere. ko̊uete eǵ
keues ido̊th Auaǵ haladecot, es ekkeppen valo ymadčagot to̊o̊n
O zyzeknec eko̊ſſege es keǵo̊ſſege vram ieſus criſtus, ki engo̊met

meltataal Iollehet meltatlan atte zent neuednek eſmeretire hynod
hoǵ engőmet tennel tizta aldozatta Ma neked ayanlom en lelkő-
met kőńőrőǵven alazatoſſaggal, hoǵ valakic az en kenomrol meg
emlekeznek azokat mindőn nemű teſti es lelki vezedemtől meg
őrizzed, bynőket keǵelmeſſeggel meg bočaſſad, Buyaſagnac indula-
ſat ṽ binnők meǵ olčad, vtolſo zeǵenſeǵőt es hertelen halalt nekyek
latni ne haǵ Azzońiallatokath kik ǵermők zileſben ǵőttrődnenec
a magzat advan ṽket meg vigaztalyad es halaloknac ideyen keǵőſ-
ſeggel nekic meg ielőnńeel es velőc leeǵ. es halalocnac vtanna teǵ
572 irgalmat ő velők hoǵ te veled vigadozzanac őrőkke. || Ez ymadſa-
gat meg vegezuen zozat iőue meńbelől ő hozza, mondvan. Iőyel en
zeretőm veǵed a coronat ki te nekőd őrőkke meg vaǵon zerezven
tudvan bizonſaggal hoǵ te minden kereſődben megh halgattattal
Ez meg leven a főldre lehayla. es a ńak vago fel veue ṽ tőret. es eǵ
vagaſſal el vaga ńakat. Annak vtańna az ṽ teſte oĺ nemős illatu
lőn hoǵ mindencoron betegők. vakoc es ſiketők, ſantak es nemak
minden ńauaĺaiokbol meg zabadulnak vala. Ez zent azzoń zenvede
martiromſagot őth zaz harom eztendőbe Amen

Zent Apalin azzonrol olvaſtatic ez pelda

Bvrgondiaba vala eǵ kazdag nőmős embőr kynec ő feleſege-
uel es hazabeliekkel eǵetőmbe naǵ ayetatoſſaga vala zent Apalin
azzońhoz, vǵhoǵ mindőn eztendőbe naǵ vendegſeǵőt tenne az ő
napian Ez nemes ember feleſegenec micoron el iőt vala ṽ zileſe
naǵ kent zenved vala, vǵ hoǵ ket fogat neki ki kel vala vonatni,
573 immar neǵed vttal No || mikoron Immar zűlni kelleni el iőue az
zent Apalin azzoń napya, meĺ napot eſmeg naǵ ayetatoſſaggal
iǵekőzik vala zolgalni, hiuogatvan zegeńőket Iduőzitenk ieſus criſ-
toſnac. es az ṽ keǵeſſegős zileyenek es zent Apalin azzonnac zerel-
meiert. Micoron el iutoth volna a vendegſegnec napya, az azzon allat
ṽnőmmaga zolgal vala az zegeńőknec. Vala ṽ neki eǵ űſte a tűz
főlőth fel fűggezven telyes huſſal. Tőrtenek hoǵ az ag ellenſeg
őrdőg eǵ zarandoc kepebe iőue es be keredzek. Micoron be bočat-
tak volna, az tűzhőz űle, oĺ meĺ magat melegittene De maga ez

azzon allat miert igőn zorgalmatos vala az zegenőknek etelt
zerezni, feleyte eztendős ǵermőkčeyet a tűznel őrizet nekil. Hoǵ
ŏrdőg azt latta volna, ragada a ǵermőket es az űſtbe vethe, hoǵ
legottan appronked zakadoza es el ozla. Aṅṅa kedeglen a ſok
dolog kőzőth el feletkőzek a ǵermőkrel. Annera hoǵ micoron a
huſth fel adna az űſtből, meg lele a ǵermőkčenek ő tagait, hol
vyat, hol kezeet, hol labat, latvan meg rettene || ezebe iutvan a 574
ǵermők, elvaltozek mint feelholt, Annac vtanna meg erőt vőn es
ki zedegethe a ǵermeknek tagait eǵ tizta ruhaba. es a miſe mico-
ron meg vegeztetőt volna, fel mene titok hazaba naǵ ſirua kealt-
van vr iſtenhőz es zent Apalin azzonhoz, monduan O őrők iſten
immar latom hoǵ mind ammit tőttem atte zerelmedert vtalatos
te nekőd Maga ǵakorta hallottam predicacioba Valamit ez eneim
kőzzűl leg kiſſebnek tőttetők nekőm tőttetők, Azert mire nem
latod az en mivelkődetőmet kiket en tőttem atte tiztőſſegődre, es
zenth apalin azzonera O zent Apalin azzon Im en ſok eztendőtől
fogva atte innepedet illőttem, zegenőket hittam es nekiek zolgal-
tam, Nemde ezee az en iutalmam Micoron ezt mondana az azzo*n*
allat, el alveek. es lata latas zerent ze*n*t Apalin azzont iőven anǵa-
lokaal naǵ zepſeggel meg ekőſeytven, monduan, vͤ neki Ne akar
ketſegbe eſnőd, mert ſemminemű ioo nem marad meg fizettetlen
Tuǵgad hoǵ valamit tőttel || iſtennek bodog azzonnak es ennekőm 575
zeǵeṅőknec zolgalvan nekőm igőn kellemetős Azert valamit kevanz
adva vaǵon es a ǵermek meǵ lezőn neked egeſſegbe, A fog ſereſt
kit zenvettel zileſed koron fogad ki vonatvan touabba nem zenve-
dőd ſem te ſem azok, kik iſtennek zeretetiert, Aṅṅanak tiztőſſegei-
ert es halalomnac emlekezetiert en vigiliamat bőytőli napomat
illy, iſtent bodog azzont es engőmet foga, Auaǵ feye fayaſaba
hamarſaggal valo ſegetſegnec eſmeryen Ez meg leven fel ſerkene,
ǵermeket egeſſegbe lele es vnnőmmagat minden faydalom nekil
Meľ dolgot mindeneknec hirdetenek Es vͤ vraual hazabeliekkel
eǵetőmbe ő Innepet meǵ illee es kik akartak illeni meg ielőnte
Azert zolgalyonc zent Apalin azzonnak, hoǵ vͤ erdemenec miatta
fog ſereſtől, fő ſereſtől, es minden haboruſagtol teſtitől es lelkitől
meg zabadulyonc es az őrők őrőmbe fel magaztaſſonc Mel bodog-
ſagba minket vigyen atya [fya] ſ y v es zenth lelők Amen

D i č e r t e ſ ſ e c v r i ſ t e n. e s a z ő z e n t a ṅ ṅ a m a r i a ||

---

576 Vrnak Neuebe kezdetic zenth alazatoſſagnac diče-
rete, ki mindőn iozagnac fondamentoma. es zent-
ſegős eletnec feľebvalo gradiča eſſelűl meg irat-
taknal kit minekőnk dičer affelſegős bőlčeſeg.
es mind vtanna valo zent doctoroc mondvan

Valaki magat meg alazia, ez fel magaztatic, mind főlden
menńőn, főlden, mert iſten malaztyaval megbeuűl, Meńbe, mert az
zentőc kőzzűl eǵ lezőn Dičeri vronc ez zent alazatoſſagot es min-
den tiztőſſegre fel magaztalo iozagnac monǵa kynec okaert mine-
kőnc igőn zeretendő es hoźanc őlelendő es zorgalmatoſſaggal kere-
ſendő, kit ha meg lelhetendőnc, mindőnc iozagot vele meg lelőnc
Mint az zent iras bizonitťa monduan Iőuenec ennekőm mindőn
iok vele eǵetőmbe es zamtalan tiztőſſegőc ő kezeynec miatta. Azert
termezetőnc azt aǵǵa es azt mutatťa, hoǵ mindőn embőr keuanńa
577 maganac tiztőſſeget es fel magaztalaſat es ala veteſet || ſenki nem
kiuańńa. Ez kedeg nem čoda, mert ember a naǵ felſegős iova
vaǵon terőmtven iſtentől. Miert eľen naǵ felſegős iozag legőn az
zent alazatoſſag, hoǵ mindőn iozagot v̄nnőn magaba tart. Azert
nem čak vronc dičeri v̄tet. de mind az zent doctoroc mindőn iozag-
nac főlőtte magaztaliac v̄tet. kit zent Bernard ekeppen dičer
monduan. Az alazatoſſag mindőn lelki iozagnac keralne azzońa
bynőknec halala. feǵelmnek daycaia Tudomannak gőkere, zerzet-
nec erőſſege, zyzeſegnec ekőſſege zentlelőknec lacodalma. es zent-
haromſagnac gazdaia. De mi legőn az alazatoſſag. Zent Gergőr
doctor rea felel. es iǵmond. Az alazatoſſag ez. Micoron valaki v̄n
magarol kiſdedőth aleyt. es eǵebeknec io voltath ireǵſeg nekil. es
lelőknec ſebe nekil dičeri, mert az zent embőrőc menevel feľeben
iozagba haznalnac, anneval incab v̄nmagokat meltatlambnac itelic
578 lennie. || zent Agoſton doctor es iǵmond Alazatoſſag mindőn
iozagnac feie. es minden lelki iozagoknac feyedemſeget vaľa Es
eǵeb iozagocat v̄nnőn ereyebe tart es ſemmi iozag ninčen, hoǵ ki
mind ket iſtennec es embőrőknec oľ igőn kedveſſe ťegőn, mint ez
zent alazatoſſag. Ez áz zentſegős iozag, ki nem čak őrdőgőt, de meg
az iſtent es meg ǵőzi kit meg bizonit zent Bernard doctor mond-

van O bodog alazatoſſag, ki az iſtennec keǵelmeſſeget v̊mmagahoz
vonźa. es az ő hatalmaſſagat meg kőtőzi ez zent alazatoſſagnak
naǵh ereie, kynec az iſteni felſeg igőn kyńńen hayol. Zent Agoſ-
tones iǵmond Igőn naǵ ſelſeg vaǵ, vram de az alazatoſoknac ziuőc
te veled es te nalad vaǵon. Richardos neẘ doctores iǵmond, čak
aff́elſegős iozag. ki az iſteni velagoſſagot es a meńńei kevanſagot.
es zeretető̊th meg ǵőyt embőrnec ziuebe. es lelkebe. Azert ez zent
alazatoſſag kikbe hiuőn leyend, nem || čak hoǵ ez velagba iſten 579
malaztyat erdőmlic. De meeg iőuendő̊be vrtol naǵ dičőſegőt kőuet-
nec, ki dicheſegre es ammeńńei hazaba ſenki nem mehet, hanem
ha elezteb inčőlkődic alazatoſſagnak vtan iarnia Kit meg bizonit
zent Agoſton doctor, mondvan Magas ammeńńei hazanc. es az
oda menő̊ vth alazatoſſag Azert valaki ammeńńei hazat kereſi az
vtath el ne haǵǵa. Azert ez főlſegős iozagot mindőnnec főlőtte kel
kevannonc. es kereſnőnc. es attol ki athhattá kel kernőnc. kit ha
kerendőnc, meg nem tagathhattá. Mert v̊nőmaga monǵa. Keryetők
es vezitők, kereſſető̊c es meg lelitő̊c, ki ha meg lelendőnc, oſ́ igen
naǵ ioth lelőnc, ki mindőn iozagoth felűl mul, Ielőſőn ime ha-
romba Tudnamint dragalatos voltaval Edőſſegős illattáual es ő
zepſegeuel Elezteb mondatec, hoǵ mindőn iozagot felűl mul dra-
galatos voltaual || kiert haſonſ́ac doctoroc keth dragalatos allatok- 580
hoz. Tudńamint az arańhoz. es az balſamomhoz, kit főlden min-
dőn allatocat felűl mulnac. Ez ket allat vetteſſec a vizbe az arań
leg ottan affenekőn holot alſob helt lel oth al meg A balſamom
kedeg főlſő̊ helt tart. Ezőnkeppen az alazatoſſag alath fekzic, mint
az erős fondamentom, kynec ninčen houa eſni, kiert ő naǵ batorſa-
gos, mert zent lelőknec ereyuel tartatic Mert az zent lelőknec tulay-
donſaga ez, hoǵ ő̊ az alazatoſockal lakozic. es mikeppen a balſamom
a vizbe főlſő̊ helt tart Ezőnkeppen ez zent alazatoſſag min-
dőn iozagba főlſő̊ helt tart. Mert čak ez az zent iozag ki
erdőmli főldőn meńńen a fel magaztalaſt Kit meg bizonit az
zent iras, monduan, Ki alazatos leyend, lezőn dicheſegbe. Azert a
kinel ninčen meg kereſſe. Mert čak ennek miatta lehet iſtennec
kelle||metős. Kit meg bizońit Iſidorus doctor monduan, ki v̊nnőm 581
maganac kelletlen iſtennec kellemetős. es ki maganac vtalatos,
iſtennec dragalatos Es ennevel iſtennec előtte dragalatoſb mene-
uel valaki ő zőmeynek előtte vtalatoſb. Maſodzor mondatec hoǵ
ez zent alazatoſſag eǵeb iozagocat felűl mul edőſſegős illattáuales.

Ki zent alazatoſſagnac illattyaual dičekődic a bodog ziz maria, ki
meg vaǵon irvan bőlčnec kőńvebe, monduan Micoron volna a
keraĺ ő haylecaba. Az az criſtos ő attńanac kebelebe ada en nardo-
ſom ő illattńat. Az az En alazatoſſagom az iſtennec fiat ala vona
főldre. Ez az zent alazatoſſag kit zent Agoſton dičer mondvan
O bizon zent alazatoſſag. ki embőrőknec iſtent zűle halattaknac
582 elevenſegőt ada Paradičomoth || meg nita. es embőrőknec lelkőket
meg zabadita. Azert ez ziz marianac alazatoſſaga lőn meńńeknec
laytraia. kinec miatta iſten ala zalla főldre Ez oka miert zent
Bernard ezt monda kelle iſtennec marianac zizeſege de alazatoſ-
ſaganac miatta fogada iſtennec fiat mehebe. Harmadzor monda-
tec hoǵ ez zent alazatoſſag felűl mul eǵeb iozagokat ő zepſege-
uelees. Mert mikeppen ez velag ſemmit nem haznal annapnac
velagoſſaga nekil. Ezőnkeppen egeb iozagoc ſemmit nem haznal-
nac ez zent alazatoſſag nekil. Mert mikeppen ez nap velag mindőn
allatokat megh zepőit, meg vigaztal es meg velagoſit, ezőnkeppen
ez zent alazatoſſag mindőn iozagot meg ekőſeyt es meg edőſeyt.
es iſtennec kedueſſe. es embőrnec iduőſſegőſſe tezi, embőrnec elme-
iet meg velagoſeyttńa A ziueth megh vigaztalya es meg tiztittya.
583 es iſtennec || lacodalmaia tezi. Kiről vronc iǵmond ő hoźaia iőuőnc
es vele lakodalmat tezőnc. Dičeretős azert ez zent alazatoſſag
mindőn iozagoknac főlőtte. Mert mikeppen a criſtoſnac ańńa min-
dőn anǵaloknac keralne azzońa es mindőn malaztoknac meg lelőie,
ezőnkeppen az zent alazatoſſag minden iozagoknac keralne azzońa
es mindőn malaztoknac lelőie es meg tartoia Es en nekil eǵeb
iozag mind ſemmi kit meg bizońit az zent iras, mondvan. Mindőn
arań ehőzkepőſt kis fővenče. es mindőn eziſt aleytatec ő előtte
mint az ſaar. Az arańon ertetit az zeretet. es az eziſtőn erteth-
nec eǵeb lelki iozagoc. Mind tiztaſag tartas, bőytőles, ymadſag
engedelmeſſeg. es mindőn eǵeb iozag. De mind ezők az zent ala-
zatoſſagnekil mint ſemmi az őrők erdőmre. es minth aſſaar iſten-
nec előtte mind kelletlen Arra monǵa az zent iras En nalam nekil
584 čak ſemmit tehet||tők Azert ez oka miert iraſba ańanak neueztetic
ez zent alazatoſſag Holot iǵmond a Bőlč Mert mindőn iozagnac
ańńa Mert mikeppen az ańatol fogattatic embőr ziletic. es neuel-
tetic, ezőnkeppen az zent alazatoſſagtol ziletnec mindőn iozagoc.
Azert akarode hoǵ meńneknec capuia nekőd meg nittaſſec, tahat
Legh alazatos, mert ez az zenthſegős kulcz kynec miatta nem čak

a capu, de meg ammeńńeknec titkyaes meg ielöntetnec. Ez az
malaztnac kenče meg lelettetic. Kyroͤl vǵmond az zent Iras Min-
doͤnoͤgbe magad megh alazyad. es malaztoth lelz iſtennec eloͤtte.
Zent Agoſton doctores vǵmond Az alazatoſſag meńorzagnac kulča
kynec miatta iraſoknac titkya meg ieloͤntetic. Akarade hoǵ iſten
read tekenčen, tahat leǵ alazatos, mert alleloͤknec zepſege kiert vr
iſten oͤroͤmeſt nez reaia. Ez a kiuel dičekoͤdec a bodog ziz maria
zent erſeboͤtnec eloͤtte, monduan Mert meg tekente vr iſten oͤ zol-
galo leańanac alazatoſſagat Eǵeb iozagot kiuel || telyes vala ſem- 585
mit eleibe nem vete hanem čak ezt, mert tuǵǵa vala hoǵ čak ennec
miatta loͤth iſtennec ańńa. es čak ezert mondatic bodognac mind
foͤlden meńńen. Ezt meg eſmeŕte vala dauid keraľ es, hoǵ iſten
ez eǵ iozagot igoͤn zereti. es be ira az ſoltar keńbe, monduan Ala-
zatoſſagot nez iſten mind foͤlden meńńen Acarode hoǵ Imadſagot
meg halgattaſſec leǵ alazatos. Mert ez zent alazatoſſag igoͤn hyw-
ſegoͤs procurator ammeńńei keralnac vduaraba kiroͤl vǵmonda
iſtennec Iudith azzon Te nekoͤd vram mind kezdettoͤl fogva nem
loͤnec kellemetoͤſoͤc a keueľoͤc de az alazatoſoknac. es a zeledoͤk-
nec mindoͤncoron kellemetoͤs volt oͤ koͤńoͤrgeſoͤk Propheta es vǵmond
a ſoltar koͤńbe Tekente iſten az alazatoſoknac ymadſagat. es meg
nem vtala oͤ koͤńoͤrgeſoͤket. Akarode hoǵ iſten fianac ńayaſſagos
zeretoͤie leǵ, tahat leǵh alazatos, mert čak ez az zent iozag kit a
xpus vͤnoͤmmaganac iedczoͤt es ieǵeſil voͤth es olyan mint a felſegoͤs ||
keralne azzoń, kynec mindoͤncoron ńilvan vagon a keralnac portaia 586
Kiroͤl iǵmond az zent Iras. Ime en adam az aytooth ńilvan te
eloͤtted mert kis iozagod vagon. Ez az kis iozag. ki nem lelettetek
az oͤth balgatag zizeknec lampaſogba, kyert a voͤlegeń ki rekezte
vͤket ameneczoͤbeloͤl meg hoǵ be keretoͤznec vala vǵ monda. Byzon
mondom nem tudlac titoͤket. Akarode hoǵ oͤrdoͤgoͤt eroͤtelenne teǵ,
tahat leǵ alazatos Mert ez az zent iozag, kiuel mikeppen az eloͤs
toͤrrel erdoͤgnec ynath le vagod, hoǵ ellenoͤd ſemmit nem hatal-
mazhatic Ez loͤn az eloͤs čapo, kivel Iudith azzoń ńakat vaga olo-
ferneſnec, kyn peldaztatic erdoͤg emboͤri nemzetnec ellenſege hoǵ
erdoͤg ez alazatoſſagnac miatta meǵ goͤzetteſſec. Illarius doctor
meg bizonitťa mondvan. Mikoron latťa ammi ellenſegoͤnc hoǵ az
alazatoſſag rayta vralkodic, eǵeb bynoͤkroͤl az emboͤrt nem meri
keſerteni. Akarode hoǵ iſtent || edoͤſdoͤn zereſſed, tahat leǵ ala- 587
zatos Mert vǵmond zent Agoſton hoǵ az alazatoſſag az iſteni zere-

tetnec helth čenal es az elmeth heuſagtol meg iritti es meg o̊rizi. Mert meneuel incab a eſo̊ beuo̊bben ees, anneual incab a fo̊ldeth meg hatťa Ezo̊nkeppen mig incab alazatos ziuel iarz, anneval incab iſtenho̊z ko̊zelitez, es menevel incab iſtenho̊z ko̊zelitez, anneual incab iſtennek malaztťa meg hath. Akarode hoǵ bizoń alazatos leǵ, tahat oǵǵad magadat, hoǵ embo̊ro̊c ko̊zo̊t ſem*m*it oľyat nem teǵ hoǵ o̊ to̊lo̊c meg iegzetteſſel, kibo̊l hiw dycho̊ſego̊t varnal ſe inteſo̊dbe ſe zodba ſe bezedo̊dbe. es ſemminemů dolgodba mert ez mi*n*d byn. es heuſag. Es micoron azth aleytanad hoǵ nekic kellemeto̊s volna, ǵakorta vǵ lezo̊n. hoǵ o̊ to̊lo̊c incab meg vtaltatol es meg itelnec hoǵ hiwdičo̊ſegnec vaǵ keuanoia es kereſo̊ie, de
588 mindo̊ncoron menere teheto̊d kel tenno̊mmagadat ſem||minec itelno̊d. es mindo̊n byno̊ſo̊knel byneſbnec magadat aleytanod de netalantal atte keueľ gondolatod teneko̊d azt monǵa, hoǵ gondolhatom azt en magamrol hoǵ a poganoknal en gonozb leǵek, kik meg iſtent ſem eſmertec, halgaſſaccze meg vakulth keveľſeg, nem tudodee azt hoǵ ha te iſtent eſmero̊d es hizo̊d hoǵ a criſtus ero̊tted meg holt, es meg valtoth es te o̊ ellene keuelko̊do̊l. es egeb bineket teez, naǵǵal incab vetko̊zo̊l hoǵ ha mind ezo̊ket nem tudnad. Merth valahol naǵob a binnel iſtennec meg eſmereti, oth naǵob az iſten*n*ec meg vtalaſa es Es valahol naǵob az iſtennec meg vtalaſa, oth naǵob a bynees, Azert ſenkit meg ne vtaľ de telyes ziued magadat alaźad tenno̊n ǵarloſagod meg eſmeruen, ha azt acarod hoǵ bizon alazatos legh Epůhedmeg azt tenno̊m magadba ammit maſba megfeǵelmez, Tanehadmeg arra ten magadat ammit maſnac ionac eſmerz Aſſad magadba alazatoſſagnac ſondamentomat ha fel
589 akarz menni az iſteni zeretetnec magaſſagara Akarode hoǵ || ammi ioth tez abba ſemmit o̊rdo̊g elne ragadǵon, tahat leǵ alazatos Mert uǵmond zent Gergo̊r doctor hoǵ mindo̊n lelki iozag kith embo̊r tezo̊n ha alazatoſſaggal nem o̊riztetendic, tahat o̊ mvnkaianac haznalattya mind el veez. Mert ez zenth alazatoſſag mindo̊n iozagnac iozaga Elko̊lčeknec elko̊lče. ki o̊nno̊mmagaba tart mindo̊n nemů iozagot o̊nno̊n hatalmaual es ereievel. Acarode azt hoǵ a keueľ anǵaloknac helebe zeko̊d vetteſſeg. tahat leǵ alazatos kire minket inth zent Agoſton doctor. monduan Iſtennec zolgaloi leǵetek alazatoſoc, vǵ hoǵ ſoha keueľſego̊t ziueto̊cbe vralkodni ne haǵǵatoc mikeppen Luciper, ki nem gondola o̊mmagat ſemmibo̊l lennie de incab neziuala az o̊ eko̊ſſeget. es v̄mmagat ki rekezte ammeńńei

dicho̊ſegbelo̊l az o̊ ziuenec keuelſegeuel Miert kedeg keuelſego̊t
ǵalazat ko̊ueth, legottan o̊ no̊mo̊ſſegenec zekibo̊l le vettetec. es ki
elezteb vala mindo̊n anǵaloknac ko̊zo̊tte feno̊ſſego̊ſb. es felſego̊ſb.
lo̊n a || kevelſegnec miatta mindo̊n erdo̊go̊knec ko̊zo̊tte zo̊rńůſe- 590
go̊ſb es vtalatoſb Azert criſtoſnac zolgaynac kel igo̊n alazatoſnac
lennio̊c, kiknec be kel zallanioc az lehulloth anǵaloknac helebe
Mert immar ńilvan tuǵǵoc hoǵ a keuelſeg anǵalokbol o̊rdo̊go̊keth
to̊th de az alazatoſſag embo̊ro̊ket anǵalochoz haſonlatoſſa to̊th
A kevelſeg anǵalokat meńńei dicho̊ſegbo̊l le veto̊th de az alazatoſ-
ſag, embo̊ri ǵarloſagot oda fel emelt O zent es tizto̊lendo̊ alazatoſ-
ſag, te az iſtennec fiat o̊ atťanak kebelebo̊l az ziznec mehebe le
zallittad, Te v̊tet az hitvan poztočkakba takargatad es az iazolba
fekůted, hoǵ minket mindo̊n iozagnac ruhaiaba o̊lto̊ztetne es meń-
orzagba helho̊ztetne Te v̊tet meg haǵad teſt zerent oſtoroznia,
hoǵ minket o̊rdo̊gnec oſtoratol meg zabadittana O zent alazatoſ-
ſag te a keǵo̊s criſtoſt fo̊ldo̊n a tiuiſkel coronazad, hoǵ minket
meńbe az o̊ro̊c roſaual coronazna. Te v̊tet meg coretad. es ektelenne
to̊o̊d, ki mindo̊n || koroknac vruoſſaga, hoǵ ennek miatta mineke*nt* 591
o̊ro̊k egeſſego̊t adna O tizto̊lendo̊ zent alazatoſſag, te az ziznec
zůlo̊tteth mind a kereztfanac halalaig zidalmazad, kinec miatta
mineko̊nc az el vezto̊th dičo̊ſego̊nket meg ada O zent. es tiztelendo̊
alazatoſſag, meľ igo̊n haſonlatlan vaǵh a keuelſegho̊z, mert a
keuelſeg Lucifert meńbelo̊l le vethe, de te zent alazatoſſag iſtennec
fiat meg teſto̊ſo̊yted. A kevelſeg Adamot paradičombol ki ize de ez
zent alazatoſſag a toluayt paradičomba viue. A keuelſeg Naboko-
donozort beſtyaua teue. de ez zent alazatoſſag Ioſepho̊t iſraelnec
feyedelme zerze. A keuelſeg ſpharahot a tengo̊rbe bureta. de ez
zent alazatoſſag moyſeſt fel magaztala O zenthſego̊s iozag, ki vaǵ a
meńbe meno̊knec riuid laytoriaioc O ero̊ſſego̊s ko̊ ozlop, kire ha
valaki tamazcodic el nem eſic O mindo̊n ńvgodamnac es kyeſſeg-
nec batorſagos hele, honnet ſenki ki nem eſhetic Mert ith mindo̊n
iozaggal meg erö||ſo̊dic O zentſego̊s iozag, ki vaǵ vrnac edo̊ſſego̊s 592
igaia. es meńbe viuo̊ zekere O zent alazatoſſag, meľ igo̊n bodogoc
kic te benned lakoznac. es meľ igo̊n bodogoc, kik te benned vegig
megh alnac O meľ igo̊n bolondoc kik tego̊d el hadnac, O meľ igo̊n
keǵo̊tleno̊c kik tego̊det meg vtalnac. Mert te vaǵ mindo̊n iozagok-
nac ǵo̊yteueńe, es mindo̊n iozagoknac meg o̊rizo̊ie. es meg tartoia
O zent alazatoſſag. te zento̊knec gazdaia, te benned a patriarchac

elnec. te miattad a profetac io̊uendo̊t hirdetnec O ze*nt* alazatoſſag,
te vaǵ apoſtoloknac dičeſege. te vaǵ martiromoknac vigaſaga Te
vaǵ confeſſoroknac vezere es zizeknec coronaia. Mit monǵac to̊b-
bet te rolad o zent alazatoſſag te vaǵ a dičereto̊s. es tizto̊lendo̊
zent iozag. Ki a bodog ziz mariat iſtennec ańńaua to̊d. es fo̊lnec
mennec keralne azzońaua zerzed. es mind ko̊zo̊nſego̊s tero̊mto̊t
allatoknac azzońava to̊d O čodalatos iozag ki vaǵ mindo̊n valaztot-
593 taknac || oltalmazoia O kevanatos zent iozag čak te vaǵ az ki
erdo̊gnec tůreth tudod eltauoztatnia O zent alazatoſſag. te vaǵ a
felſego̊s iozag, kibe valaki meneuel incab alab zalland anneval
feľeben lelettetic. Mit monǵac te rolad o zent alazatoſſag, mert te
benned vaǵon mindo̊n eko̊ſſeg, es te veled eelnec mindo̊nnemi
iſteni iozagoc. es te vaǵ mind egez kereztienſegnec meg tartoia.
es o̊rizo̊ie Azert iol ezo̊ngbe veǵo̊k meľ igo̊n haznalatos. es draga-
latos iozag leǵo̊n ez zent alazatoſſag Mert o̊ to̊le vaǵon mindo̊n
iozag, merth a hith nala tartatic A remenſeg vele ero̊ſo̊dic. es ki
ezo̊knel naǵob Az zent zereteth vele lacozic. Azerth ezt valaźoc,
ennec miatta iarionc Mert ha ezt meg foghatanǵoc, mindo̊n ioza-
goc vele vallonc. O meľ igo̊n dičo̊ſego̊s preda A meľ igo̊n naǵ ziz-
ſeg ezt meg kereſno̊nc, ki nekil iſtent ſenki meg nem latya Azert
594 immar ved iol ezo̊dbe, hoǵ ez || zent alazatoſſag ielo̊ſben harom
heľen zokot azzonkodnia. Eǵǵůc iduo̊zůlendo̊knec ziuo̊gbe a bizon
to̊redelmeſſegnec miatta. es a byno̊knec meg eſmeretinec miatta.
Mert micoron embo̊r byneit meg eſmerendi, ebbo̊l magat
meg vtalya, es meg alazya. Maſod heľo̊n azzonkodic ez zent
alazatoſſag igaz embo̊ro̊knek zayocba, a bizon es igaz ǵonaſ-
nac miatta. Mert igo̊n naǵ alazatoſſag ez, micoron embo̊r
iſten tizto̊ſſegeiert, es maganac iduo̊ſſegeiert akar minemů
zo̊rńů bino̊ket a papnac elo̊tte pirongvan. es zeǵo̊nko̊dven
meg vadol. harmad heľen azzonkodic ez zent alazatoſſag a
bizoń engedelmeſſegbe. Mert ko̊zelben valo baratťa ninčen az
alazatoſſagnac mint engedelmeſſeǵ. Mert ez alazatos engedelmes
embo̊r kevańńa betelyeſitteni iſtennec parančolatťat, feyedelmenec
parančolatťat, es eǵhaznac parančolatťat, kyert ketſegnekil mint az
eggeſſego̊s tag o̊ feyehez a criſtoſhoz ki mind a kereztfanac zidal-
595 mas || halalaig lo̊n engedelmes o̊ zent attyanac. Eztes io tudnonc,
hoǵ mikeppen a veto̊th aztal a kyńer nekil kelletlen Ezo̊nkeppen
eǵeb iozag ez alazatoſſag nekil izo̊tlen. es meľ naǵ zůkſeg a kyńer

embőrnec eletere, ilyen nağ zikſeg ez alazatoſſag embőrnec iduőſſegere Amen

---

Vrnak Neuebe kezdetic zentſegős eletnec felyeb valo gradiča Tudńamint, haboruſagoth bekevel zenvedni ekkeppen

Sok az igazaknac haboruſagok. es vr iſten mind ezőgbelől meg zabadita v̊ket. Azert minketh inth a zent iras, mondvan. A bekeſegnec napian el ne feletkőzyel a haboruſagnac napyarol. Se kedeg a haboruſagnac napian el ne feletkőzyel az őr̊őc ionak napiarol Iol ezőngbe veğőc. es ziuőngben erőſſen be ńomyoc. hog az iſtennec irgalmaſſaga oľ igőn nağ a iőuendő kenert ez velagon valo ńavaľanac bekeuel zenuedeſet vezi. Vğan tezőn, mint az oľ embőr kinec volnal ados eğ maſa aranńal, es venne tőled ez maſa ara||ńert a zam vető penznek eğğiket. Mert mel kičinded. es mel 596
keves a maſa arannak ellene, čak eľen keves ez velagba valo nauaľa zenvedeſőnc a iőuendő kennac zenvedeſehőz kep̊őſt. Kir̊ől az zent iras iğmond. Napot adek nekőd eztendőiert. Eleg keves az eğ napi zenvedes eztendeig valo zenvedeſhőz kepőſt. Azert iol ved ez̊ődbe hoğ ſoc iozag io embőrnec haboruſagot bekeuel valo zenvedeſből Elſő iozag ez io bel̊őle, mert iſten ennec miatta őrzi az ő valaztattait otalmaza es meg kertőli v̊ket e haboruſagnac kertevel hoğ a zomac meg ne marya v̊ket kik kedeg ez kertőleſt el zaggatťac ez̊őket a pocolbeli zomac meg maria, Mert irvan vağon, hoğ moyſes el. vete kezeből a vezz̊őth. es zomacka valtozec Ezőnkeppen valaki iſtennec vezzőiet Az az, a nauaľa zenvedeſt bekevel nem veyendi, ez ő neki valtozik iővendő nağ kenra, kit meg bizonit a zenth iras, mondvan, valaki a feğelmet ğűlőli ez meg hal. Azert a vezző meg nem ől || de a zomac meg ől. Mind ezőgbelől niluan meg eſmer- 597
hetťőc hoğ a vezzőn ertetic ez velagbeli ńauaľa zenvedes. es a zomakon az őrők halal Zent Gergőr doctor es iğmond Valamit tezőn a čep a bvza magnac. es a rez a vaſnac. es a tűz az arannac ezőnt tezi a haboruſagnac bekeuel valo zenvedeſe a valaztattaknac Maſod iozaga a haboruſagnac bekevel valo zenvedeſe ez, mert arra kezerit. hoğ iſtent kereſſők. kir̊ől a zent iras iğmond az ſoltar

kőńbe. Kendbe orczaiocat zeǵőnſeggel, es kereſic atte neuedet Az
zent ewangeliomes iǵmond a tekozlo fiu nauaľara iuta. es ő atia-
hoz tére. Zent Gergőr doctores iǵmo*n*d Az vr iſten nemeľeknec
ith ez velagba keduez, hoǵ őket iouendőbe ǵőtőrye. es nemeľeket
azert veer ith hoǵ v̊ket őrőcke ne verye Ezőn doctor eſmeg
iǵmond, ha vr iſten a navalya zenvedőknec ammeńńei őrőcſegőth
adnia nem akarnaia, v̊ket ez velagba a nauaľa zenvedeſſel nem
navaľgatnaia. Harmad iozaga haboruſagnac bekevel valo zenvede-
598 ſenec || ez. Mert ez ilyeten embőrnec iſten tharſa kit meg bizońit
az zent iras mondvan az ſoltar kőńbe Vele vaǵoc a haboruſagba,
meg zabaditom v̊tet. es meg dychőytőm v̊tet. Maſut meg vǵmond
Vr iſten mellette vaǵon azoknac kik meg haborottac ziuőgbe.
Nabokodonozor keraľ danielt be vetette harmadmagaual az eǵő
kemencebe. Es hoǵ oth volnanac betekente a keraľ. es latha
neǵediket velőc haſonlatost iſte*n*nec fiahoz Neǵed iozaga, mert
mikeppen a viz meg tiztith, ezőnkeppen a haboruſagnac zenvedeſe
feyer biborbol čenal embőrnec ruhat, kit megbizonit az zent Iras
mondvan Adatec neki őltőzet feyer. es ſenőſſegős biborbol. Kin
čodalcodic mind ammeńńei vduar mondua*n* Ezők kik őltőztec
őltőztec feyer ruhaba honnat iőttenec felelenec, monduan Ezőc
azoc kik iőttenec naǵ haboruſagbol Ötőd iozaga, mert erdőmli e
haboruſagnac zenvedeſe az iſteni vigaztalaſt kit az zent iras meg
bizońit mondvan Az akki nectőc vette ėz nauaľat vǵan hoz nectők
599 eſmeg őrők vigaſagot, hal||iad mith mond a bizonſag a xpus Bizoń
bizoń mondom nectőc, mert tű ſirtoc. es ohaytotoc, ez velag kedeg
őrűl de attű zomoruſagtoc ſordul vigaſagra. Mert iővendőbe a
haboruſagba valo kőń hullataſnac eǵ čőppenethe valtozic ezőr
kőből vigaſagnac borava Mert irvan vaǵon hoǵ a haboruſagot
bekevel zenvedőcnec kőń hullataſat iſten v̊nőmmaga tőrli el Vǵhoǵ
touabba nem lezőn ſem ohaytaſa ſem ſiraſa ſem halala mind
őrőckől őrőcke. Hatod iozaga ez haboruſagnac bekevel valo zen-
vedeſenec ez, mert martiromſagnac coronaiat erdőmli. Kit meg
bizonit zent Gergőr doctor mondvan N'ak vagas nekil martiromma
lehetőnc ha bizonſaggal lelkőnkbe bekeſegőt tartandonc Mert
naǵob zőnetlen haboruſagba lennie es benne bekeſegőt tartania
honnem minth eǵzőr a tőr ala ńakat vethnie. Azert tudnonc illic
hoǵ bekeſeget tartania haboruſagba malaztnac naǵob ieǵe honnem
600 halottakat tamogatnia. es corokat || vigaztania. Kit zent Gergőr

megbizońit monduan. Naǵobnac aleytom haboruſagba a bekeſeg
tartaſt ieǵőcnel. es čoda tetelőknel, mert a termezet nem aǵǵa hoǵ
a haboruſagba bekeſegőnc leǵőn, de ezt a malazt aǵǵa Azert a
beketelenőc azt mutatiac, hoǵ iſtennec malazťa ninčen bennőc,
micoron a tőth bozzuſagot bekeuel nem zenvedic, de čicorog minth
a kenetlen kerek es megh pattan minth a tűzbe tőth ires fazek
Kiről zent Gergőr doctor iǵmond Embőr minemů leǵőn v̊nőm-
magaba ezt a tőth bozzuſag meg ielőnti. Azert mind ammeńńei
zent martiromoc čak a bozzuſagnac zenvedeſeiert erdőmlec
ammeńńei ielős tiztőſſegőkhnec coronaiat. Kiről zent Agoſton
iǵmond, hoǵ herodes keraľ ſoha az apro zentőknec zolgalatťaval
annet nem haznala menet ǵűlőſegeuel es haborgataſaual. Heted
iozaga. mert iſtennec fiava tezőn embőrt. Kit v̊nőmmaga meg-
bizonit a criſtus monduan Bodogok a bekeſegőſők, mert v̊k iſten-
nek fiaynac hiuattatnac. Zenth || Gergőr doctores dičeri a haboru- **601**
ſagnac zenvedeſet ekeppen monduan A gonozoc kik minket ith
ńomorgatnac, iſtenhőz mennie keſereytnec. Azert ſenki a haboru-
ſagnac zenvedeſet kiſded iozagnac ne itelye, de igőn naǵnac aleyča,
mert nem čak a felſegős iotol adatic, de meeg a felſegős ioba es
volt. Kiből ńilvan megteczic ionac lennie. Mert a criſtoſba ſemmi
eǵeb ne*m* eſhetic hanem čak io. Azert ſenki ne leǵőn kőzzűlőnc
oľan bolond mint a mayom, ki micoron a dyofara haag es a dyoba
zakazt meg harapya es erzi a főlſő heyanac keſerűſeget el hagittya,
es ekkeppen nem iuth a belinec edőſſegere. Mi kedeg ne teǵőnc
iǵ de fogaǵoc az zent lelőknec tanačat ki a bőlčnek miatta iǵmond
Tarčad a feǵelmet es el ne bočaſſad v̊tet Mert a iőuendőbe habo-
ruſag fogya azokat kik ma azt eltauoztattyac zent Ieronimos irya
hoǵ Neminemv̊ reghi zent veen az ő meg corult tanituańat iǵ
vigaztaľa vala, mondvan. ffiam meg nem zomoroǵǵal a te teſtődnec
corſagaert, mert ha vas vaǵ ennec miatta a roſda || rolad elvetetic. **602**
Ha kedeg arań vaǵ ennec miatta tiztab lez. es a naǵrol naǵobra
vetetől. Mas meg iǵmond vala Micoron iſten valakinec corſagoth
aad, ha azert zaz eztendeg zolgalt volna neki, meg ſem volna ſoc
Azert ne leǵőn nekőnc nehez a ńaualyanac zenvedeſe, kiből nekőnc
enne ſok iozag adatic. Amen

Vrnac Nevebe kezdetic ez, Azert kerlec hoǵ tanol-
yad meg meľ igo̊n naǵ zenth ayandekocat igert
az vr iſten edo̊s ieſus az v̊tet zereto̊knec. es min-
den embo̊ro̊knec, kit meg irt zent Mathe ewan-
geliomanac o̊to̊d rezeben es olvaſtatic az zent
Martiromokrol mind zent napyan ekkeppen

Az ido̊ben Latvan ieſus a ſerego̊ket fel mene a hegre. Es
hoǵ le ůlt volna Iarulanac o̊ hozzaia az o̊ tanithvańi es meg nita
o̊ zaiat, tanitťa vala v̊ket mondvan. Bodogok az lelki zegeńek, mert
o̊uek meńńeknec orzaga Bodogoc a keǵeſek, mert v̊k biriac a fo̊ldet.
603 Bodogoc kik ſirnac, mert v̊k meg vigaztaltatnac. Bodo||goc kik
eho̊zic. es zomehozzac az igaſſagot, mert v̊k meg elegittetnec
Bodogoc az irgalmaſoc, mert v̊k irgalmaſſagot ko̊uethnec, Bodogoc
a tizta ziuo̊k, mert v̊k iſtent laťac Bodogoc a bekeſego̊ſec, mert iſten
fiainac hiuattathnac Bodogoc kik haboruſagot zenvednec igaſſagert,
mert o̊uek menńeknec orzaga. Bodogoc leztec, micoron gonozt
mondandnac nekto̊c embo̊ro̊c es haborgatandnac tito̊ket. es mon-
dandnac minden gonozt tů ellento̊k en ertem hazugſaggal O̊růlye-
tek, es vigaǵǵatoc, mert attů o̊ro̊metek naǵ es beuſego̊s meńńeknec
orzagaba

IMe mel igo̊n naǵ zenth ayandekocat igert a keǵo̊s criſ-
tus az v̊tet zereto̊knec, mert kik lelki zegeńo̊k ezo̊ke a menorzag.
Es kik keǵo̊ſek ezo̊k biryac az elethnec a fo̊ldet es kik ſirnak. es
ǵazolnac, ezo̊ke az o̊ro̊k vigaſag. es kik eheznek es zomehoznak,
ezo̊ke az elo̊ keńerrel megh elo̊go̊des, es kik irgalmaſoc, ezo̊ke az ||
604 iſtennek irgalmaſſaga. es kik tizta ziveek ezo̊ke az vr iſtennec
zenth lataſa Es kik haboruſagot bekevel zenvednec ezo̊k mind
iſtennec fiai leznec, kikre zallando mind az iſtennec o̊ro̊kſege Es
kik igaſſagert haboruſagot zenvednec, ezo̊kee a meńorzag. Es vala-
kic criſtoſert zidalmat haboruſagot. es minden nauaľat zen-
vednec, ez ilyeteno̊c o̊růlienec. es vigaǵǵanac, mert mind ezo̊knek
erdo̊mo̊k igen ſoc a io̊vendo̊ hazaba. Azert o̊růľen mindo̊n, kik
haboruſagot zenvednec. es bozzuſagot. es eǵeb nemů ſoc naua-
ľat valnac, merth ezo̊knec igerte criſtus a meńorzagot. es az erdo̊m-
nec naǵ beuſeget Es ſohol nem lelo̊d az zent iraſba, hoǵ a kedve
zerent elo̊knec igerte volna valahol Auaǵ a tizto̊ſſeg kevanoknac.

de čak a nauaľa zenvedo̊knec Azert mind az felůl meg mondottag-
bol naǵ o̊ro̊meth vehetnec mind azoc, kik bintelen haboruſagot
zenvednec Mert a bintelen criſtoſſal. es mind az zenth martiro-
mokcal meńorzagba o̊ro̊cke || orzagolnac es vigadoznac, de mith **605**
monǵac azokrol, hanem čak azt ammi bizonſag, kik haborgatťac
ǵůlo̊ſegbo̊l atťoc fiait. Mert mikeppen a criſtoſſal vigadoznac meń-
orzagba a haboruſagot zenvedo̊o̊c Ezo̊nkeppen valaki atťafiat
haborgattya ǵůlo̊ſegbo̊l, ezo̊c mind pilatoſſal, Herodeſſel, Annaſſal
es kayfaſſal kik criſtoſt bintelen haborgattac, mind o̊ velo̊c az o̊ro̊c
tůzbe zenvednec. Es mikeppen a haborgatoc az igazaknac o̊ro̊k
coronat faragnac es meńńei erdo̊mo̊th ǵo̊ytnec, ezo̊nkeppen v̊no̊m-
magoknac pokolba o̊ro̊k kenth zero̊znec. es o̊ro̊k halalt kereſnec.
Azert nem tezo̊n buzzut a haborgato az igaznac. de čak v̊no̊mma-
ganac. Azert aǵǵonc naǵ halat az edo̊s ieſuſnac. ki az o̊ueit el
edeſden vigaztalya kik ielo̊ſen haboruſagba vannac vettetven, Holot
iǵmond ez felůl meg irt ewangeliomba o̊růlieto̊c. es vigaǵgatoc,
merth attů erdo̊mto̊k igo̊n beuſego̊s meńńekbe kit neko̊nk meg
aǵgon mind o̊ro̊cke ez io ieſus, ki hamiſſat nem mondhat Amen. ||

---

607 O Ieſus

Kezdetik iduezitenknek kenńarol valo iras:

Uronk ieſuſnak kenńanak kettő vala eredete. Elſő. Sidoknak ireǵſegőc, kik rea azert iregkednek vala hoǵ lazarth ő neǵed napi halattaibol fel tamaztotta vala. Minek okaert ſidok kezzůl ſokan hittek vala ő benne Azert ireǵſegre indulwan harom tanačoth tartanac ő reaia Elſő tanachot ſiketh vaſarnapon Minth zent Ianos irta kőńvenek tizenegged rezeben holott azt monda kayphas Alkolmas tinektők, hoǵ eǵ embőr megh haľon az nepert, hoǵ az nepek mind el ne vezzenek Maſod tanachot tartanak Verag zombaton, holot elvegezek hoǵ nem čak iduezitenk ieſuſt de meeg lazarthes meg őlnek miert ő erőtte hyznec vala a nepek ő benne harmad tanachot tartanak Naǵh zeredan Mel'napon es iudas kőzikbe mene Mert őrdőghi meſtőrſegnec miatta megtutta vala hoǵ eǵben ǵůlekőztenek volna Azert monda ő nekic Mith akartok ennekőm adni en v̊tet tinektők arulom, Ôk kedeglen ottan harmicz ezwſth penzth igerenek ő neki O athkozot Iudas nemes azzońonc maria megh arań penzt es tőbbet
608 kert volna magdalnatol || Auaǵ ha ő nem adot volna Munkaiavalot megkereſte volna, Ha kedegk meg nem lelte volna meges tőbbeth kuldult volna Maſod eredete, criſtoſnac keńanac vala iudaſna telhetetlenſege Mert micoron a kichended Effren neuő varoſkabol houa a ſidoknac előtte ment vala megtert volna Es verag zombaton poklos ſimonnak hazanal vačoralnec Martha a naǵ zeretetből meľvel iduőzitenk ieſoſt zeretivala zolgal vala Az ő huga kedeg magdalna dragalatos kenetőth Labaynac kőń hullataſaual megh megh moſaſanak vtanna, őtte iduezitenknec feiere, es

eǵǵik rezet meg tarta temeteſere. Ezt latuan a iudas megh tuͤze-
ſoͤle haragyanac miatta es felkealta mondvan Minemů vezedelmes
dologh loͤn ez, Harom zaz penzen el adhattak volna ez kenetoͤt. es
zegeńoͤknec ozthattak volna, Hazud vala, mert az oͤ lopaſaerth es
nem a zegeńekerh monǵa vala ezt Ebboͤl gondola hoǵ vͤtet el arulna
Melyeth meges toͤn, Azert a vegh vačorarol oz||ton elmene a 609
ſidokhoz. Iduoͤzitenk kedeglen a vačoranac vtanna. es a hala adas
vtan elmene ken zenvedni, Anya zent eǵhhaz hetzer emlekoͤzic
meg oͤ kenńarol zoloſmanak tartaſaban Elezer veterńenek
ideien Mert veterńe koron harom helen zenvede iduoͤzitenk
Elezer menuen a kertben Maſodzor Annaſnal,
Harmadzor cayphaſnal Mondam hoǵ elezer zenvede men-
ven a kertbe. es ben A kertben, holoth harom keſerues kenth zen-
vede oͤ felſege 1 Vak meroͤ batorſagnak ellene mon-
daſat 2 Naǵ feleloͤmnek felvetelet 3 kedeglen
Megfogaſt es ſiralmas megkoͤtoͤzeſt Mondam hoǵ
elezer zenvede vak meroͤ batorſagnak ellene mondaſat Mert a
vačoranac vtanna halat advan aťa iſtennec, kezde ki menni a
kertbe Az tizeneǵh apoſtoloccal Mert iudas nem vala veloͤc Az vton
hoǵ mennenek, Monda oͤ nekic iduoͤzitenk ieſus. Ez eczaka tů mind
el eſtoͤk en melloͤlem Mert irvan vaǵon zakarias koͤńvenek tizoͤn
harmad rezeben. Meg veroͤm a paſtort. Az az Criſtus ieſoſt. es a
čorda||nak yohai eltekoztaltatnak, Az az Apaſtaloc De maga en 610
zeretoͤ tanitvańym ezen ne zomorkoǵǵatok, ſe retteǵetoͤk, mert har-
mad napon feltamadok, es galileaban eloͤl vezlek titeket. Ezt halvan
peter monda ieſoſnac ha mind el eſendnek te melloͤled en ſoha el
nem eſoͤm A toͤb taneythwańokes ezoͤnth monǵak vala. O bynes
emboͤr gondoliad meg mith zenvedoͤth ith iduoͤzitenc Micoron az
apoſtoloc nem hizic vala zavath Naǵh banattal azert megbuſulvan.
Monda oͤ petoͤrnec, meegh a toͤbbinek es hallaſara Bizont mondoc
en nekoͤd petoͤr Minek eloͤtte a kacas harmath zoland haromzor
tagacz te eel engoͤmeth. Monda eſmeg petoͤr, de ha meg megkellene
veled halnom es ſoha en tegoͤdet el nem tagadlak O ayetatos
leloͤk, gondolyad meg mene banattya ebboͤl volt ieſoſnak hoǵ zauat
nem hizi vala zenth petoͤr Maga vegre vǵh loͤn minth iduoͤzitenk
monda Ez loͤn elſoͤ zenvedeſe Maſod mert veterńe coron
meg alaza magat nagh felemnec fel vetelere Mert
vgh irya zenth mathe keńvenec huzon hatod rezeben, hoǵh || a 611

foͤlil megh mondoth bezednek vtanna ioͤve gethſemani neuẘ falvba.
Mel vala oliuetimheǵenek vegheben Ieruſalemnek es ez heǵnek
kezette vala eǵh kerth elmelkedeſre alkolmas, meľbe be mene ew
harom Tanithvańival Petoͤrrel Iacabval. es ianoſſal Az ńolczad
kedeglen kiuil haǵa Iudas kedeglen nem vala accoron oth Monda
a harom taneytvannak kiket be vith vala a kertbe yľetek ith mig-
len el meǵek. es ymadcozom. El mene toͤloͤk es ymadčagaban kezde
felnie. es rettegni Ezth mongya vala. zomoru en lelkoͤm mind
halaliglan. O kerezťen leloͤk valyon kyerth veue ez felelmeth,
bizoń en ertem. es te eretted Ez koron azzońonc ziz
maria es vala ymadſagaban. oͤ es kezde valtoznia ziueben es
rettegnie Monda magdalnanac. es marthanak Oh en nekoͤm nem
tuttam mi toͤrtent en fiamnak Merth en ziuem el eped oͤ rola valo
keſerůſegoͤmroͤl felkelek. es meg kereſoͤm en fiamath. de enek
ewada vaǵon nem illik nekem azzońiallath valvan budoſnom, fel-
kelek. es ymadom atya iſtenth es en fiamath dolgarol meg bizo-
nitham. Micoron titok camarayaban ymadkoznec. Neki ieloͤnek ||
612 gabriel anǵal. kinek monda ziz maria O gabriel hol vaǵon atte
iduoͤzletoͤd meľben azt mondad Iduoͤzlegh malaztal telies vr vaǵon
te veled. Ime keſerůſeggel vaǵok telyes. es vr el zakat en toͤlem.
Gabriel monda ziz marianak Oh en noͤmoͤs azzonom iol tudod hoǵ
atte fiadnad miatta kel emboͤroͤk koͤzzůl anǵali karoknac meg
epoͤlni. Oͤ erettek nagh felelmes retteneteſth veth fel maſtan atte
fiad. Azzońonk maria monda. Leǵoͤn atya iſtennec oͤ akaratťa
Ieſus azert ymadvan attyat terdere hanyat homlok eſven az azzu
foͤlden *mon*da Atyaknac atťa. Mindenek lehetſegeſek te nekoͤd, ha
kedues tenekoͤd veddel a ken zenvedeſnek poharat en rolam. Mert
a leloͤk keez volna rea de a teſth gyarlo, leǵen azert atte akaratod. Ez
ymadſag meg mondvan, felkele es a taneythvańokhoz mene, lele
v̊ket hoǵh allonnanak. Mert meg nehezoͤlth vala az oͤ zoͤmek.
Monda ſymon petoͤrnek. Symon ezee a fogadas Ime eǵh oraiglan
613 nem viǵazhatal envelem || ffel koͤlthe oͤketh alaſokbol. Ennek
vtanna eſmeg vronk ieſus azon helre mene. es maſodzor mondvan
En atyam ha e ken zenvedeſnek pohara el nem mulhatic ha nem
hogy meg igyam Az az Meg zenveǵǵem, leǵoͤn te akaratod O io ieſus
kiert toͤd hoǵ il iǵoͤn rea engedel hamarſaggal, felel vronk ieſus
azt monǵa O binoͤs emboͤr čak te eroͤtted, hoǵ oͤrdoͤgnek hatalma-
bol ki vennelek Es meg ioͤve a taneytvanokhoz lele oͤket hogy

alonnanak, eſ meg felkôlte ôketh nem dorgala ſem poreyta megh
harmadzor es el mene es ymadkozek. es az ymadſagban
halalra valo vereyteke ki zarmazek Mert ô felſegenek mind ńilvan
valo tuttara vala az ſok martiromoknac es a ſok ǵenge zizeknek
kit zenvedendôk valanac zôrńűſegôs kenńok. Azerth a verôs verey-
tek naǵh bewſeggel minth eǵh kis čergeteg monno kenteſeth altal
hatvan foľ vala ô zizley zenth teſtebôl O kereztyen A hel holot ô
felſege || Imadkozik vala. Megh indula az ô nag keſerűſegeert mind 614
limboſiglan A zent athyak vigadanak, Mert megh eſmerek hoǵh
kôzel volna az ô meg zabadulaſoc Imadkozvan ezt monda vronc
ieſus Atyam ha lehetſeges veddel en tôlem e pohart, Az az Ez nagh
ken[th] zenvedeſth Mert a lelôk gyors volna rea, de a teſth gyarlo,
ffelkele az imadſagrol. es mene a taneytwanyokhoz. es lele ôketh
aluvan a nagh zomoruſagnac okaert. Es monda petôrnek minde-
niknek kepeben. Symon aloz nem viǵazhatal en velem eǵh oraig-
lan Es felkôlte ṽket mondvan. kelyetek fel menńônk el, Mert ime
el kôzelgeth ki engômeth el arul, Ez leen maſod. mit a kertben
zenvede ieſus erôttenk, Harmad mith zenvede veterńe
koron keǵetlen meg fogaſt. es ſiralmas kôtôzeſt
Vǵ iryak az ewangeliſtak hoǵ Micoron meeg iduezitenk zolna ô
tanitvańival, Ime iudas a tizenkettô kôzzűl eǵ, el iôue nagh ſereg-
gel, kith bočattak vala a papi feyedelmek. es a nepeknec veny, kiknel
valanac feǵ||verôk, tôr, cholonkok. es megh gyottoth zôvethnekôk. 615
es egô faklyak az eynek ſetetſegeiert, Akki kedeg ṽtet elarula
iegôth ada nekik, mondvan. Valakit megh apolandok az a ieſus, kiſ-
ſeb zent iacabert monda, ki haſonlatos vala zinebe iduezitenkhôz
Mikoron be mentenek volna a kertben Eleikbe mene iduezitenk.
es megh kerde ôket, kith kereſtôk. felelenek Nazarethbeli ieſuſt,
Monda nekik En vaǵok. Es ôk hatra eſenek Ez harom izbe lôn,
hoǵ harmadzor eſmeg kerdôtte volna ôket kith kereſtôk Iudas a
ſereg kôzzűl hozzaia mene. es megh apola ôtet mondvan. Iduez-
legh meſtôr. Monda iduezitenk nekik. ha azert engômet kereſtôk,
bochaſſatok bekeſſeggel ezeketh, Az az A tanithvańokat Azok reaia
hertelenkôdenek, zent petôr eǵǵiknec el vaga filet, de ieſus megh
vigazta. Ennek vtanna meg fogak ṽtet, es keſerueſen meg kôtôzek
O io ieſus Maſod kent vronc ieſus veterńe coron zen-
vede Annas piſpeknek hazanal, holoth harom keſerues kenokat ||
vôn fel mi erôttônk Elſô tanitvanianac megh tagada- 616

ſat Az az Peto̊rnek Maſod Annas piſpo̊knec
kevelſeges kerdeſeth Harmad zentſego̊s orcza-
ianak arcel vereſeeth Mondam hoǵ elſo̊ taneytvańanak meg
tagadaſath zenvede Mert micoron a kertben meg fogtak volna. es
ńakon ko̊tuen kezeit hata mege zoroſſan ko̊ttek volna. es a čerge-
teg vizen ki akoron meg arrat vala. A hideg vyzbe tazittak a hid-
rod o̊nno̊n magok kedeg a hidon menenec, egy nagy ko̊be vǵ ran-
tak, hogh orczaia elto̊rek, torkabol, es zayabol a wer bewſeggel ki
meǵen vala. O en edes vram ieſus. Meľ igo̊n naǵ keſerůſeg vala
ez te neko̊d A ko̊wes vton mezith labbal meǵen vala a io ieſus
labanak nyomdoka veruel telik uala meg, latvan a zerzeto̊s ſidok,
hoǵ ekkeppen hozyak, kealtnak vala Ime hol hozzak a čalardot. es
617 a nepeknek hiteto̊ith. Azert be vivek an||naſnak hazaba, Hova zent
Ianoſ ees ieſuſſal be mene. Peto̊r kediglen kivil al vala, ki io̊ue
zent ianos. es az ayto tarto azzońiallatnak megmonda es be viue
peto̊rt, Es monda Peto̊rnec az ayto tarto azzońiallat Minemde
tees ez embo̊rnek taneytvańi ko̊zzůl valo vagyee? Peto̊r eltagada
hoǵ nem volna. O peto̊rnek gyarloſaga Alnak vala kedeg az zolgak
a tůz melleth mert hideg vala. Peto̊res oth al vala es fyto̊zic vala,
Mondanac neki a zolgak Nemde tees o̊ taneytvańi ko̊zzůl valo
vagee? Peto̊r akcoron eſkweſwel tagada megh, hoǵ ingen ſem eſ-
merte volna v̄tet. Monda egy a zolgak ko̊zzůl annak, kinek peto̊r
el vagta vala filet rokonſaga, Mi nemde en latalakee tego̊det vele
a kertben. Peto̊r eſmeg harmadzor naǵ eſkweſwel es athkozodaſſal
eltagada hoǵ inǵen ſem eſmerte volna v̄tet. Ez dolog ko̊zo̊th imma
ime a tyk haromzor zola, Peto̊r meg emleko̊zek arrol holot ieſus
618 monta va||la neki Minek elo̊tte a tik haromzor zoland haromzor
vaǵh engemet eltagadando O meľ keſerůſege vala ieſuſnac ebben
De peto̊r kimenven [re] ieſus rea tekente Es peto̊r nagh ſiraſt to̊n
bineröl. es ottan neki meg boćattatek bine. Ez elſo̊ mith annaſnal
zenvede ero̊tto̊nk Maſodoth zenvede annas piſpeknec
keuelſego̊s kerdeſeeth Mert ennek vtanna Annas piſpek
kerde v̄tet tanitvanirol Mikeppen o̊ket elhitegette volna o̊ hozza
Erre ieſus nem felele. Maſodzor kerde tanittaſarol, mikeppen a
nepeknec predicallot volna. Monda ieſus neki hoǵ o̊ titkon ſem-
mit nem predicallot hanem nilvan a templomban. Es monda hogh
azokat kerdene, kik hallottak mith predicallot volna, holoth ezt
monda neki iduezitenk, Ime ebbo̊l ko̊ueko̊zik harmad mith annaſnal

erettőnk zenvede Harmad mith Annaſnal zenvede
zentſeges orčhaianak arcel vereſeth Mert vǵh irya
zent Ianos holot a fůlůl meg irtakat mondotta volna anaſnak ||
Eǵ a zolgak kőzzůl kit, mondnak lenni a kőzvenyőſnek kit ieſus 619
meg vigaztot vala, vas keztůs kezevel arcel v̊te mondvan Ekeppen
felelze a piſpeknec O kemeń lelků embőr Oľ nehez vala az arcel
ůtes hoǵ ő neki mene foga vala mind megh indulanac A
vas keztůs keznek es hele egezlen az ó zent orczaian meg-
marada Ieſus kedeglen bekeſſeggel zenvede el, čak azt monda,
ha gonozul zoltam teǵ tano bizonſagot en rolam, ha kedeglen
ioth zoltam mire verz arcel engőmeth Ezőketh azerth maſod-
zor zenvede veternyenek ideien mi nőmős vronk ieſus criſ-
tus Harmadzor zenvede iduezitenk ieſus veterńe-
nek ideien kayfaſnal. es ő hazanal. Mert Annas piſ-
pektől viuek v̊tet kayfaſnac hazahoz, holoth harmat zenvede
keſerůſeggel erettőnk Előzőr Hamis tanoknak vadola-
ſith Maſodzor, halalnak feńegeteſeeth Harmadzor
Egez enek ńvkhatatlanſagath. Elſőth zenvede hamis
tanoknak || vadolaſat Mert micoron iduezitenk ieſus vitetőth volna 620
a papi feiedelmeknek eleibe Caypḣaſnak hazanal hamis tanoſagoth
kereſnec vala ellene, de eǵget ſem lelnek vala. Mert kik ő rea
tanulnak vala. Nekik azt monǵak vala, hoǵ lattak őtet hoǵ ſok
chodakat tőth Mert korokat vigaztoth. es őrdőgőket ůzőth többeth
es ehőz haſonlokat Nekik mongyak vala hoǵh hatalmas. es hazna-
latos predicaciokat tőth volna. Vegre el iőuenek keth hamis tanok.
es mondanak hoǵ azt hallottak tőle, hoǵ azt mondotta volna hogy
ſalamonnak templomat el tőrhethne. es harmad napek eſmegh
megk epeythethne, de hazudnak vala Mert iduezitenk ezt ő teſte-
nek templomarol mongya vala. Oľ minth azt mondana Az en teſ-
tőmeth halalnak miatta el romthyatok. es harmad napon felta-
maztom, Monda neki a papi feiedelm Nem felelze ezőkre kik ellenőd
mondatnak Idvezitenk kedeglen vezteg halgat vala || Ennek okaert 621
kőuetkőzik maſod keńa kith ő nala, Az az kayfaſnak hazanal
erettőnk zenvede. Meľ ken imez Maſod mit zenvede halalnak
feńegeteſeth. Mert miert ieſus vezteg halgat vala, megh haragvek
rea cayfas monda iduezitenknek Semmit nem felelzee azokra, kiket
te ellenőd a tanuk mondanak Iduezitenk nem zola ſemmit Eſ meg
felkele kayfas zekiből beketelenſegenec miatta. es monda kezereytlek

en tego̊d elo̊ iſtenre, hoǵ megh mongyad mi neko̊nk ha te vagh az
elo̊ iſtennec fia felele iduezitenk neki mondvan Te mondad mert en
vagyok. Ezt arra monda hoǵ iſtennek nevere kerde Ezt halvan
kayfas. Megk zakgata ruhaiat. Mert ez vala zokaſok a ſidoknak
Micoron iſten ellen valo karomlaſth hallananak Azert felkealta
kayfas naǵh torokkal Ime megk karomla iſtent, mert azt monda
hogh iſten fia volna Mi teczik azert nekto̊k Mind fel kealtanak
mondvan. Melto halalra. kezdenek a ſidok reaia pekdeſni
622 mikeppen karomlora || O io iheſus Mene dohos vtalatos ńalokat
zenveded te az ido̊ben o̊ nekik. Gondol meg ezt o ayetatos lelo̊k
veternyenek ideien es aǵ halakath a keǵo̊s ieſuſnak erethe Harmad mith zenvede egez enek. ńvkhatatlanſagath
Mert ennek vtanna hoǵh meg po̊kdo̊ſeg ieſoſt a papi feiedelmek,
titkon mikeppen halalra meltoth be viuek a templomba. es oth
egy ozlophoz ko̊to̊zek. es naǵh keſerweſo̊n mikeppen karomloth
oſtorozak O kegyes ieſus meľ naǵh ken vala ez elſo̊ oſtorozas
Ennek vtanna eǵh zekbe iltetek, meľben zokot vala a fo̊ pap ůlni
es a zolgak beko̊tek zo̊met. es orczaiat hoǵ ne ko̊ńo̊růlnenek rayta
kezdek arcel verni. es ńakon. es ezt monǵak vala neki Profetaldmegh criſtus kichoda ki tego̊det arcel, es ńakon vert. Nemeľek
kedeglen naǵ zo̊rńů zokkal illetic vala v̊tet kiket az ewangeliſtak
zemero̊mſegnek okaert meg nem irtanak Mert vǵh mond zent Ieronimos hogh az etczaka verradaſnak elo̊tte harom oraval oľ igo̊n
623 zemermes. es zo̊rńů kenokat to̊ttek rayta a ſidok. es a ribal||dok
hoǵ meg nem ielo̊nti azokat iſten hanem čak iteletnek napyan
Azerth mongya zent Bernard hoǵ egy ko̊ ozlophoz ko̊to̊zuen allot
mind etczaka. Nemes azzońonk ziz Maria kediglen
akcóron vala bethaniaban magdalna hazanal. Zent Ianos
elhaǵa iduezitenket Kayfaſnal. es be mene bethaniaba azzońonc
ziz marianak haylokaba. es micoron azzońonc maria ymadkoznek
čergethe az ayton lata ianoſt Neki az o̊ fia minth volna megmonda
El keſeredek ziz maria. es felkele ymadſagarol. Magdalnahoz. es
Marthahoz mene Mondvan o̊ nekik ezt megk Es az vtan monda.
Kelieto̊k fel, mert ninchen maſtanſaggal nywgodalmnak ideie,
mert az en fiamat megk foktak. es naǵ kenban v̊tet tartiak. O ziz
maria, meľ igo̊n elhidegůle atte ziued ffelkelenek. es elmenenek
enek o̊ ewadan a keppen naǵ ſiraſſal kereſic vala iduezitenk ieſoſt
O ayetatos ańa Ha teneko̊d chak egh fyad volna. ki tego̊det tap-

lalna, vͤtet akaztofara itelteth volna hamiſſan, Valyon minemwͤ keſeruͤſegoͤd || volna. E modon el vegezven veternyei ymadchago- 624
dat gondolkoggal az oͤzveǵ ziz marianak keſeruͤſegeroͤl Merth az oͤ iegoͤſe zenth ioſeph immar megk holt vala Amen.

Dičerteſſek vriſten. es oͤ zent ańńa ziz maria

625 *) minden zenteknek felette menorzagban O malaztnak ańa maria kičoda ki az te dyčoͤſegednek magaſſagat mertekhetne, damaſcenus neuoͤ doctor, ha az oͤ doͤčoͤſegeroͤl akaronk irni me foǵadkoznac az bezedek kikuel meg [ielenteknek] ielentetnek. zent Bernald doctor meg vǵ mond az kriſtoſnak nemzetſeget az zvͤz marianak menbe menetit vaľon ki zamlalhatna meg oľha az mo*n*dana, ſenki. zent Agoſton doctor ha minden tagonk valtoztatnanak ńelue mennel kiſeb zikraiat oͤ doͤčoͤſegenek meg ſem mo*n*dhatnok. Mit mondhatonk hat ez zvͤz mariarol kihez ſem eǵ [h] zent hozza nem haſonlattatik mert oͤ zvͤzeknek coronaia oͤzuegeknek doͤčoͤſege hazaſoknak Vigaztaloia angaloknak oͤroͤme lelkeknek idueſſege, ezek az ket zep roſak kiket kel koͤtnoͤnk az zvͤz marianak koronaiaba Maſod oͤroͤme meľet val vala hoǵ aldatek zent oͤlſebbettoͤl az oͤteth Latogataſaban mert az zvͤz maria iſteni iozagnak miuelkedetimiat meg [ertſn] eſmerte volna oͤ foganaťat az angalnak miatta az oͤ eſmeroͤiehez latogatni viue. zent ambrus doctor. Nagy vidamſagval ſiettetes oͤroͤmvel be mene zaka|riaſnak *hazaba evduezle el*ſebetet azon [oͤroͤle oͤroͤmvel vala adatot az az zent ianos imada] oͤ meheb minek eloͤtte zvͤletnek peldat ada amel oͤroͤmuel vala adatot az az zent ianus imada iſtent oͤ ańanak meheben meľet zauaual, [nem] nem mondhat vala vǵ hoǵ az oͤnnoͤn [zvͤbe] zvͤleie beteľeſeduen zent lelekuel naǵ zoual fel kaialta es monda, aldot vag azzonialatoknak koͤzoͤtte es aldot te mehednek ǵoͤmoͤlče de honnan vaǵon ez ennekem hoǵ vrnak zoͤleie ioͤioͤn en hozzam bodog vaǵ meľet hittel. az zvͤz maria oͤroͤmeuel beteľeſeduen magat nem tartoztathata monda dycoͤiče az en lelkem vrat oͤroͤle az en lelkem iſtenben az en idueſſege*m*ben. Ez oͤroͤmehez haſonlik maſod oͤroͤme meľet vall meńorzagban hoǵ az vr iſten aiandokoza oͤtet oľ feneſſeguel hoǵ mind az menorzag es az zent anǵalok oͤtoͤle veznek feneſſeges vilagoſſagot mert mikeppen

*) Hatodik kéz.

az čilagok veznek feneſſeget az naptol ezenkeppen az do̊co̊ſeges zentek az zv̊z mariatol vilagoſſagot ezek megent az ket roſak kiket kel ko̊tno̊d az az zv̊z marianak koronaiaba || 626
Harmad o̊ro̊me meľet vall vala fo̊ldo̊n hoǵ zv̊le mennek es fo̊ldnek kiraľat o̊ tiztaſagos ívzeſege meg maraduan vǵ [n]enekel o̊ rola ańa zent eǵhaz Mikent az nap o̊ fenet Bočaťa az iueg altal zegeſneko̊l azon keppen az zv̊z maria fiat zv̊le ſerelm neko̊l es meľet zvle legottan imada mint bizon iſtent es embert Ez o̊ro̊mehez haſſonlik harmad o̊ro̊me meľet vall meńorzagban mert minden zent anǵaloknak felette magaztatek zent bernald doctor vǵmond, mert mikent nem vala meltoſagoſb es zentſegeſb heľ fo̊ldo̊n hol ńogonnek criſtusnak teſte Ezen keppen meńorzagban magaſſagoſb zepſeges heľ ne lenne hova az zvz maria heľheztetnek. zent agoſton doctor es iǵ mond. len az zv̊z maria ap*osto*loknak azońa martiromaknak go̊zo̊delme confeſſoroknak vigaſaga zo̊zeknek koronaia mind kezenſeges zenteknek idueſſege, Mert erdemle hoǵ feľeb magaztatnek minden karoknak felette Mert o̊ kizv̊le igaſſagnak napiat ez vilagnak ſetetſeget el tauoztata iſteni | vilagoſſagual es feneſſeguel minket vilagoſita. Az atkot rolonk eľ vo̊ue es iſteni aldomaſt hoza, az halalt meg ǵalaza. es o̊ro̊k elettel aiandokoza Mert mikeppen az fo̊ minden tagnak elete. Azonkeppen az zv̊z maria minden zentnek elete es do̊co̊ſeges feneſſege, Neged o̊ro̊me meľet vall vala fo̊ldo̊n iſtennek o̊ fiarol valo teſtam*en*ton. Az zent kiraľok halvan vy kiralt zvletni az vy čilagnak hozaſanak io̊uenek es imadak o̊tet aiandokokat, az čillag peldazza uala iſtenſeget az aiandokok iſtenſeget es emberſeget. es le eſuen imadak o̊tet az aiandokok valanak arań temien es kenet az arań peldazzauala hatalmaſſagat az temien o̊ papi meltoſagat hoǵ aldozatra ada magat mierto̊nk aťa iſtennek az magas kereztfanak oltaran az keneten peldaztatek o̊ temeteſe, Ez o̊ro̊mehez haſſonlatik meńorzagbeli o̊ro̊me meľet vall hoǵ az o̊ akaraťa eǵeſſelt iſtennek akaraťahoz. Mert az mit az maria akar azont az vr iſten es malaztaual be teľeſeteni Erro̊l enekli ańa zent eǵhaz monduan halgas Meg minket zv̊z maria mert az iſtennek eſ fia ſemit to̊led meg nem tagad || Azert ſem eǵ zenthez naǵob bizodalmonk 627
ničen mint az zv̊z mariahoz. iaroľonk bizodalmal az o̊ malazťanak zekihez. mert meg peldaztatot vala ez oto̊ruenben mint vaǵon meg irua harmad kirali ko̊mnek maſſod rezeben. Salamon monda

o̊ zv̊lének. keried mit akarz en edes zv̊lem mert nem illik hog teto̊led en valamit meg tagaǵak. Ezent monǵa az aldot ihus es az o̊ zv̊leienek touabba ezek az ket roſak kikek ko̊s az zv̊z marianak koronaiaba aitatoſſagual. O̊to̊d o̊ro̊me meľ vala ſo̊ldo̊n az fiat hoǵ meg lele az templomba ez o̊ro̊me haſſollik menorzagbeli o̊ro̊mehez hoǵ az o̊ro̊k iſten kiualtkeppen aiandokoza meg o̊ neki hiuen zolgalokat o̊nno̊n akariatiok zerent, Zent bernald doctor hoǵ mond. Adattot teneked hatalmaſſag menien es fo̊ldo̊n avalamit akarandaz kerned az iſtento̊l az ńerheti minden idveſſego̊nknek haznalaťat neki engette az vr iſten. o̊ az meńorzagnak alamiſna oztoia minden adomańokat kiket tezen vaǵ teiendo̊ valna az vr iſten mindeneket neki engedet | o̊ kedig oľ bewkezo̊ hoǵ ſemit ki idueſſegonkre vaǵon [meg irua] nem tagaǵa nem tarťat erro̊l vaǵon meg irua bezed to̊rlitet ko̊nnek vtolſo rezeben az o̊ kezet ki ńťa az zegeńeknek es az o̊ueit ozťa az zegeńeknek. erro̊l zol vala az zent Agoſton doctor. monduan To̊dom hog ſemmi keppen el nem vezhetek mert az zv̊z marianak keǵeſſege bo̊ſeges. hatod o̊ro̊me meľet valla fo̊ldo̊n o̊ edes fianak fel tamadaſ. mert mikent naǵ zomoroſagot vala az o̊ zent halalaban azonkent naǵ o̊ro̊me vala fel tamadaſaban mothaťa vala az dauid *pro*phetaual az en ſiraſomat es ko̊nhullataſſomat forditad naǵ o̊ro̊mre. Ez o̊ro̊me haſſollik Az hatod o̊ro̊mehez meľet vall menorzagban mert mindennel kezelb az felſeges iſtenhez mert valaki buzgoſagoſban zereti az vr iſtent annal kezelb lezen o̊ hozza mint az vas tetetik az to̊zbe meg to̊zeſo̊l. ezenkeppen mindeneſto̊l meg to̊zeſo̊l vala az iſteni zent zeretetnek to̊zenel. Zent Agoſton doctor
628 iǵ zol erro̊l monduan Az zeretetnek mertekezerent || lezen az aiandokozaſnak merteke miert o̊ buzgobban zerete az iſtent azert *n*em erdemle zent haromſaghoz kezelb lenni. Vǵan azon zent agoſton doctor vala meneuel ki inkab eggeſiti o̊t iſtenhez annal kezelb lezen az iſtennek zv̊leiehez kibe ńugouek kilencz honapik kiro̊l o̊nno̊m maga zol az zv̊z maria. ki teremte engemet ńugouek az en hailakomban. Ieronimus doctor ez az nap melnek napnak ſemkinek magaſſagaba az ǵengeſeges zv̊z maria be mene auaǵ o̊ orzagaban fel magaztatek. criſtusnak vtanna ſenki naǵob do̊čo̊ſegben nem ńugozik mint az o̊ zv̊leie Damaſcenus doctor. ott heľeztetik az iſtennek zv̊leie holot aťa iſten imatakik es az fiv̊ dičertetik az zent lelek do̊co̊itetik ez az roſa kit ko̊s o̊, Hetedik o̊ro̊me meľ vala

fo̊ldo̊n az ő meńbe menetiben kiro̊l vǵ enekel ańa zenth eghaz. Ma az zv̊z maria meńorzagban fel meǵen o̊ro̊ľetek mert az criſtoſſal orzagol o̊ro̊ke ez o̊ro̊me haſſonlatik ő hetedik o̊ro̊mehez meľet vall meńorzaǵban | mert batorſagos az o̊ro̊k do̊co̊ſegben kiro̊l vǵ enekel ańa zent eǵhaz. Ma az zv̊z maria meńekben fel mene ha egeb zentekro̊l vǵ iratik monduan bo̊lčnek o̊to̊d rezeben mert az igazak o̊ro̊ke elnek meńeuel inkab az iſtennek zv̊leiero̊l. ezek az roſak meľet kel ko̊ttno̊d az zv̊z marianak koronaiaba kiket aitatoſſagual gondolvan teged meg ſegit eletedben es halalodnak ideen otalmaz ellenſegidto̊l te halalodnak vtanna vizen az o̊ro̊k vigaſagba. az iſtennek zinenek lataſara kiro̊l oluaſtatik pelda ekeppen, vala eǵ aitatos deak hoǵ ki meg vilagi voltaban es zokot vala ko̊tni roſaban kozorot azzońonk zv̊z marianak tizteſſegere es ennek vtanna len zerzeteſſe es hoǵ ő kozorot nem kethetne mit vilagi voltaban az zv̊z marianak tizteſſegere ezen igen meg haborodek o̊n benne akara es el vegeze hoǵ ki menne az zerzetbo̊l. nemeľ napon ezen igen keſeregne imatſagra ada magat. es ielenek az zv̊z maria monduan En edes fiam ne keſereg ſe kedig ez zerzetbo̊l ki nemen, em en meg tanitlak teged || hoǵ az te aitatoſſagodnak en hoziam 529
eleget tehecz mert zoktal vala vilagi korodban en tizteſſegemre kozorot vo̊tni de ko̊s ennekem lelekzerent mind teltedben minden napon imezkeppen ko̊ſſ eǵ zep piros roſat eǵ *pater* noſtert monduan az en edes zv̊lo̊ttemnek verehulaſſaert, mikoron ko̊rńo̊l meteltetek azt gondolvan. Es emlekezel az en o̊ro̊memro̊l mikor en o̊tek fogadam oluas az feier zep roſaert az elſő o̊ro̊memert tiz aue mariat ko̊ſſed az vekonſegő ſpringſeľemel az aitatoſſagual alakat aduan az vr iſtennek az en velem ioteteiert. Maſod o̊ro̊memert hoǵ hordozuan en edes fiamat en mehemben meg Latogatvan zent elſebet azzont azonkeppen teǵ. Harmad o̊ro̊memert mikort az en edes zv̊lo̊ttemet ez vilagra zv̊lem es azonkeppen teǵ Neǵed o̊ro̊memert mikort az harom zent kiraľok naǵ tizteſſeguel imadak mint iſtent az en edes fiamat meg eſmeruen. meg azonkeppen teǵ O̊to̊d o̊ro̊memert mikort az en edes fiamat az templomba meg lelem es velem le zalvan ieruſa|lembo̊l mindenben nekem enged vala, meg azonkeppen teǵ. Hatod o̊ro̊memert mikort az en edes fiam fel tamada halottaibol iele*n*uen ennekem. az do̊čo̊vlt teſtben meg azonkeppen teǵ Heted o̊ro̊memert mikoron az en edes fiam engem meńeknekorzagaba naǵ do̊co̊ſegvel vv̄n meg azonkeppen teǵ es ezeket meg

mondvan lezen het pr nr es hatvan harom aue maria. ezt teǵed
en ertem es ennekem kedveſb es teneked haznalatoſb idveſſegedre
iǵ kőſſ nekem kozorot, az kedik meg maradvan az zerzetben naǵ
aitatoſſagual kezde meg mondani naponked ez meg mondott ima-
čagokat, Tőrtenek eǵ kor ő zerzetbe eſkeſenek vtanna hog menne
eg erdő altal ő tarſaval es ez meg mondott imatčagott mondana az zvͤ
marianak koronaiat ivta az toluaiok kőzze tetek az toluaioknak
hoǵ ez fraterral ivne eǵ igen zep lean es imankozvan az frater
630 minden iduezleſen az zep zvͤz eǵ roſat || vezen vala. es aranfo-
nalual kozorőla kőti vala, ez latvan reaok. hertelenkedenek az
toluaiok meg fogvan őket kerdezik vala monduan hova tőtők el az
leant kit viſeltek vala azok kedig tagaǵak vala es mongak
vala hoǵ ſoha nem akarnanak leant vaǵ azzoniallatot tarſol
vallani mert tiztaſagot fogattak volna. Azok nem hiuen es
el vonak őket hoǵ igen vernek es meg vallanak [va] houa
tőttek volna az zep leant kit meg kettek volna. fohazkod-
uan az fraterek criſtoſhoz es zvz mariahoz Em meg Ielenek
nekik az zvͤz maria anǵaloknak ſokaſſagiual hordozuan auag
viſeluen az kozorot kit kőtőtt vala. monduan az toluaioknak, O ti
hitvan es kegetlen emberek mire meritek az en zolgamat bantania
ez haluan az toluaiok meg rettenenek es meg felelmeven monduan |
az zvͤz maria oľ meľ dičeruen az anǵaloknak Em mel koronaual
koronazot engemet ez frater ezt monduan [el] eleńezek ez haluan az
toluaiok a fratertől bočanatott keruen es meg kerdezuen meľ
volna az imatčag kit ő oſuaſſot volna akkor. meg tanoluan az fra-
tertől ez vilagot el haǵuan zerzetbe menenek es miglen elenek
aitatoſſagual őkes oluaak zvͤz marianak az koronat Amen. Eǵ aue
mariat kerek a ki oluaſz benne atol. ||

O dicheſeges ziz zenth katharin azzon Thamagh fel ees ah mi keremeſewnketh ielenczedmeg ah the yegeſſednek merth ah the zozathod igen edes vrnak filebe ky nyugozol the zerethednek arnekaalath. vygh minketh Az vylagnak geryedetheſſegebel paradichomnak kyeſſegebeh. ky vagh ſyonnak zepſeges leanya ez halando teſtnek ethe[zetie]zethierth az arthathlan barannak zeplethelen ruhayaual ees dicheſegnek koronayaual. | 631

GÖMÖRY CODEX.

ORATIONES 1

BEATAE BRIGIDAE

VIRGINIS XV.

ante imaginem d*omi*ni n*ost*ri Iesu xpi crucifixi in dies deuotissime dicendae

ORATIO PRIMA ||

---

iſten az te artatlan zent halalodert hogy otalmaz meg engemet ez 2
may napon hertelen hallaltol zo̊rnyo̊ hallaltol es az o̊ro̊k halaltol Amen

1 pater noſter 1 Aue maria

Pater noſter Aue Maria ||

---

zenth kerezty Idwezeho̊n enghemeth † criſtuſnak kerezthy en 3
welem legien † elo̊ttem legien † vtannam legien † Alattham legien † fo̊lo̊ttem legien † Merth emberi nemzethnek o̊ro̊k ellenſeghe az pokolbely o̊rdo̊gh el ſwth hol teghedeth lath † Criſtuſnak zenth kerezthinek newe Tetragrammathon. és hagyoz. Amen. ||

---

4 Istennek Elſew wta. 1555

O O wram yeſus Emlekezem megh az te elſew vtadon walo
zenth kenodrol kywel mynketh megh valtal. es elſew vtadon walo
zent Kenodrol mydo̊n az te zyledtwl zyz maryatwl hoǵ el Bwczw-
zal: O eedes Artatlan Ieſus my erettwnk zenweded az naǵ keſerew-
ſeges kenth [halalth] halath adok te neked yo yeſus cct.

*M*aſodyk *w*ta

O O wram yeſus emlekezem megh Az maſodyk wtadon walo
zenth kenodrol halalodrol Mydo̊n az weegh waczorat tewd es
magadath megh Alazad es az the tanethwanydnak naǵ Alazatoſ-
ſagal labokath megh moſad es az hwſwethy Baranth naǵ zeretet-
tel welo̊k megh ewed. es az te zenth teſtedeth aldwan nekyk oztad
es az te zenth weredeth nekẘnk ewro̊k teſtamentomban hagyad
5 ewrek eletwnkre. O eedes || artatlan Ieſus my erettwnk zenweded
az naǵ keſerewſeges kenth, halath Adok te neked: ect

Harmadyk vta

O O wram Ieſus emlekezem megh az harmadyk wtadon walo
zenth kenodrol halalodrol es az nagy kenyergeſnek vtarol, mydo̊n
az the mennyey zenth atyadnak kenyergez wala. Rezketwen es
Feelwen. Es az the zenth Teſtedbewl naǵ Bewſeggel az wero̊s
weer ky folya O eedes Artatlan yeſus My erettwnk zenweded az
naǵ keſerwſeges keenth. Halat adok the neked yo yeſus: Am*en*,

Negiedyk vta

O O wram yeſus Emlekezzem megh Az the negyedyk wtadon
walo zenth kenodrol halalodrol es fogſagnak awaǵ fogſagodnak
wtarol Myden tegedeth megh foganak es kezedeth hatra ketezek
6 es nyakon ketenek. es az the zenth *zakalodath* || zaggatyak wala
Ees naǵ bozzwſagoth zenwedel O eedes Artatlan yeſus my eret-
twnk zenweded az naǵ keſerwſeges keenth. halath adok te neked,
a. ꝛc.

Iſtennek ewtedyk vta

O O wram yhus Emlekezzem megh Az the ewto̊dyk wtadon
walo zenth kenodrol halalodrol. es mydo̊n the Rolad az the zenth

rwhadath le ffoztak es az kew ozlophoz ketezenek kethelekwel es wezzewel es oſtorokwal nag keſerwſeges wereſegeketh zenwedel, o edes Artatlan yeſus az te zenth teſtedbo̊l nag Bewſegwel ky ffoly wala az te zenth wered, es az the zenth weređnek ffolyaſa lewn az my bynewnknek el moſaſa O edes artatlan yeſus my Erettwnk zenveded az nagy keſerwſeges kenth: halath adok the neked yo Ieſus:

Iſtennek hatodyk vta

O O wram yeſus Emlekezzem megh az hatodyk wtadon *walo zenth kenodrol* halalodrol || Mydo̊n tegedet pylatoſnak haza- 7
hoz wynek nyakon kethwe Pylatos thegedet megh oſtoroztata es megh koronaztata O edes Artatlan ihs My erettwnk zenweded az nagy keſerwſeges kenth halath adok the neked:

Hetedyk vta

O O wram Ieſus. Emlekezzem megh az hetedyk wtadon walo zenth kenodrol halalodrol es az mewethſegnek wtarol mydo̊n tegedeth Annas pyſpekhez wynek. Es Annas pyſpek Tegedeth az mewethſegnek Rwhayaban ewlteztete es megh mewethe megh chwffoltata, O edes artatlan Ieſus my erettwnk zenweded az naǵ keſerwſeges kenth, halath adok the neked:

Nyolczadyk vta

O O wram Ieſus Emlekezzem megh az nyolczadyk vtadon valo zenth kenodrol *hala*lodrol es *az ytelethnek wtarol* || Mydo̊n 8
teged naǵ kyaltaſſal es karomlaſſal az Pyachra wynek halalra kyaltanak es Halalra ytelenek O edes Artatlan Ieſus my erettwnk zenveded az naǵ keſerwſeges keenth, halath adok the neked.

Iſtennek kylencedyk vta

O O wram Ieſus emlekezzem megh az kylenczedyk vtadon valo zenth kenodrol halalodrol Es naǵ keſerwſegnek vtarol, Mydo̊n The az kerezt ffadoth naǵ keſerwſeghwel ky wyd, ky hatra ranth vala ky agyon wth vala, O edes Artatlan Ieſus ky labbal rwgodoz vala. O edes Artatlan Ieſus my Erettwnk zenweded az naǵ keſerewſeges kenth, Halath Adok The neked.

Tyzedyk vta

O O wram Ieſus Emlekezem megh az tyzedyk vtadon valo
zenth kenodrol halalodrol es *halalodnak wtarol* Myden tegedeth ||
9 az kereztffara Fezeytenek es az harom waſzeghel megh zegezenek
es az the zenth zywedeth altal ewklelek Edes artatlan Ieſus az
The zenth wered bewſeggel ffoly vala az magas zenth kereztffarol
le, O edes artatlan Ieſus az the zenth werednek ffolyaſa lo̊n az my
Bynwnknek el moſaſa, es az the zenth Halalod leen az my walcza-
gwnk O edes artatlan yeſus my erettwnk zenweded az naǵ keſerw-
ges kenth, halath adok the neked amen, or*acio*

oracio

Kkerlek wram Ieſus az the zenth kenodra Halalodra hoǵ
Boczasad megh az en Byneymeth es mynd Azoknak kyketh en
Imaczagomba be fogattam, es kerlek wram Ieſus az the zenth
kenodra halalodra hogy zeres mynketh az the zenth malaztoddal
es wylagoſych mynketh es erewſych megh hoǵ mynden Bynwnk-
10 nek *ellene alhassonk Es az te* || zent paranchyolatydath Bee tőltheſ-
ſwk es Halalwnk vtan mynd erekke weled lakozhaſſwnk: Amen:

En Sylueſter Papa Ielentem: Myndennek criſtuſnak hywey-nek: hoǵ wrwnk Ieſuſtol Nekem meg Ielentethet hoǵ valaky Ez Ala megh mondando Tyzen harom Myſeket Megh Zolgaltattya Iſtentől Sok Ayandekoth nyer.

Elſew Ayandekot Nyeri hog: ha walamynemew haborwſag-ban volna attol megh zabadoltatyk

Maſodykath nyery hoǵ ha magzattya nem lenne. Iſten mag-zatoth aad neky

Harmadikat nyery hoǵ ha walamy zomorwſagban volna kethſeegnekyl attwl megh zabadwl. ||

Ez Imadſag zyz marianak ewt keſerwſege. ewt 11
pater noſteruel eſ ewt Aue mariaual: ewzue

Uram yo ihus xpus elew iſtennek zent fya. kerlek tegedeth te zent anyadnak en azzonyom zyz marianak az nagy banatyaert kyt valla mykoron neky ſymeon azt monda *h*ogy te erettet az ew zyuet banatnak tewre meg folna zabadoh engemet lelky es teſty zomoruſagtul

Pater noſter Aue Maria

Vram ihus xpus dychewſeges iſtennek kegyelmes zenth fya
kerlek tegedeth te zent anyadnak || en azzonyom zyz marianak az 12
koron valo nagy banathyaert kyt valla. mykoron tegedeth harom napon nem lata. bankoduan kereſſe tegedeth. Adgy en nekem harom ayandekot. Igaz penytencyat. telyes gyonaſſal. es te zent teſtedet meltan valo Ayetatoſſagual. Es bewſeges bochanatoth az erewk elettel

pater noſter. Aue maria

Uram yo ihus xpus dragalatos iſtennek zent fya. Kerlek tegedeth Te zent anyadnak en azzonyom zyz marianak az nagy nehezſegeerth kyt valla. mykoron tegedet lata meg foguan. meg kewtezuen, meg oſtorozuan. meg pewgdeſuen. teuyſ*ſel* meg koronazuan fezzeyteny vynny zabadoh meg engemeth mendennemew fogſagnak kewtelytewl. lelky es teſty bynnek zeplewytwl

pater. Aue: ||

Vram kegyelmes eſ edeſſeges ihus kerlek tegedet. te zent 13
anyadnak en azzonyom zyz marianak az nagy zomoruſagos banattyaerth kyt valla mykoron teged lata. harom vas zegek kewzewt

haluan. zabadoh meg engemeth teſty hertelen halaltul es lelky ewrewk halaltul

p a t *e* r : A u e m a *r i a*

Vram yo ihus xpūs Elew iſtennek zent fýa. kerlek tegedeth az nagy keſſerwſegeerth az nagy banadyaerth kyt ualla te zent anyad en azzonyom zyz maria. mykoron the zent zyuedeth ymmar meg haluan lata chuczaual meg nythny. Es mykoron tegedeth haluan ew zenth ewleben foga. fogadgy engemethes hozzad. eſ nyſſad meg nekem en ertelmymet. hogy en tegedeth dycherheſſelek mynd ewreke. es uylagoſſohad meg en zemeymeth. hogy en halalban el ne alugyak. hogy en ellenſegem ne mondhaſa hogy ellenem hatalmazhatoth

A m e n ||

Vala ky ez ymadſagoth harmydcz napyg meg 14
mongya ha nyomoruſagban vagyon meg menty
ewteth az kegyes zyz maria Ennek fewlewtte. ſok
bulchoya es vagyon ez ymadſagnak:

Oh zyz marianak egygyetlen egy fya zep ihus vygaztald meg az the meg zomorodoth edes anyadath:

pat*er*. Aue

Oh zyz marianak ew edes zwlette wr ieſus. vygaztalyad meg fyunekwl meg maradoth edes zwledet:

pat*er*, Aue

Oh myndeneſtwl meg zomorodoth te aldoth zyz marianak ew edes fya zep ieſus vygaztalyad meg te ſyralmas anyadath ha leheth.

pater: Aue m.

Oh mynd ez zeles vylagnak byzony vylagoſſaga mely igen
the || meg oltathal. 15

pater noſter: Aue maria

Oh angyaloknak zep feneſſege. es mynden zenteknek. mely ygen meg heruattal

pater: Aue:

Oh byzony zentſeges te ereyd. kyk myndenkoron zent malaztodnak folyaſſan zarmazanak mely igen meg zaradana*k*

pater noſter: Aue maria gr*aci*a

Ez ymadſagoth valaky meg mongya nemes azzo-
nyonk zyz marianak ez harom nagy ieles keſſerw
ſegeert valamyt kerend ketſegnekwl azt meg
nyery az zyz maria:

O bodog es dychewſeghes zyz maria emlekezyel meg az
ydewrewl. mykoron az te egy fyadath my edes vronk ihus criſ-
tuſth az kegyetlen ſydok az ehy fele koron meg fogak es fewldre
le verek nyakon verek. archul verek. mog chufvlak. meg karom-
16 lak. es zent ke||zeyt hatra kewtezuen kayfaſnak hazahoz vyuek my
erettẃek naualyaſſagos byneſſekert. Oh nemes azzonyom zyz
maria. mykoron te ezt meg hallottad volna zent Ianos Ewangye-
lyſtatul az te ygen edeſſeges fyadnak az ew meg fogaſat es meg
kewtezeſeth oh mynemew nagy ohhaytaſſokath es mynemew
fohazkodaſſokat es ſyralmakat es kyaltaſſokat es te zyuednek nagy
keſſerwſeget az koron oth vallad. mynd azokert kerlek tegedet en
17 edes azzonyom zyz || maria hogy tegy irgalmaſſagoth en velem te
meltathlan zolgalo leanyodual criſtynaual:
Aue Maria grac*i*a.

O en azzonyom zentſeges maria Emlekezyel meg az horarol.
kyben az te edes fyad my wronk edeſſeges yeſus criſtus az dychew-
ſeges zent kereztfath az my idueſſegwnkerth ky vyzzy uala az ew
nagy keſſerwſeges kennyanak es halalanak helyere. Eſ te en edes
azzonyom zyz maria azt meg latuan neky eleyben keluen oly igen
meg keſſeredeth vala te benned az te artathlan zent lelked. hogy
ſem lathathz uala ſem neky nem felelhedz vala latuan az ew nagy
keſſerewſeges kynnyayth. kerlek tegedeth edeſſeges zyz maria hogy
18 az te zerelmes || egy fyattul nyeryed meg enneke*m* az myt en moſ-
tan keuanok es kerek
Aue maria. †:
Ith keryed az myth akarz kerned.

O en kegyelmes azzonyom zeplewtelen zyz maria. Emlekez-
yel meg az horarul. mykoron az te edes fyad my vronk ihus xpus
my erettwnk byneſekerth mezeytelen fwg vala az magas zent
kereztfan: es ew zentſeges kezey es labay altal zegezuen: es nem
vala az ew mezeytelen emberſegenek zyzey teſteth myuel be few
dewzhetned hanem chak az te few ruhadual kyuel egyebkoron es
ewteth be takargatad: Es az te edes ‖ fyadnak az ew meely ſebey- **19**
bewl az *ew* zenth ewth mely ſebeybwl az zent veer az te orchadra
nagy bewuen ala chewpewg vala. Ezbely nagy keſſerwſeges te
artatlan zyuednek banadyaerth kyt az koron vallal mynd azokert
kerlek en nemes azzonyom zyz maria hogy zwnetlen nyeryed en
nekem uygaztalo edes zent leleknek malaztyath: Es en eletemnek
myndenkepen valo yo voltath:

Ez az el ayanlaſſa

Kerlek emlekezyel meg en edeſſeges anyam es en kegyelmes
azzonyom az te tyzteletes allaſſodrol. kyuel allal az te zerel‖mes **20**
fyadnak kereztfayanak mellette mykoron az magas kereztfan feen
fwkene. kerlek hozzad az te zyuednek emlekezetyre az te artatlan
lelkednek gondolatyth eſ keſſerwſegeyt kyket azkoron vallal
mykoron az te artatlan egy zerelmes fyad az te zemeydnek elewtte
meg ewlettetek: Es gondolyad meg azt hogy myndeneket az byne-
ſekert akara zenyuedny az te edes fyad hogy kyk kezzwl en vagyok
egy es nagyob: Az te edes fyad az ew zent halalaual nyere hogy ‖
en ewneky huga es iegyeſſe lennek azert kerlek meltoltaſſad kegyes **21**
anyam hogy en eſ te leanyod leheſſek, te hozzad folyamom azert
ez may napon Oh naualyaſſoknak egygyethlen egy remenyſege.
telyes byzodalmal en enmagamath es mynden en zwkſegemeth
ayeytatoſſagual teneked hyuen ayanlom. Tegedet ma en anyamma
es oltalmazomma myndeneknek fewlette valaztlak es kyuanlak.
kerlek azert kegyes anya hogy ne vtaly es ne ves el engem te
twled aznak zerelmeerth. ky en zerelmemert es yduеſſegemert
mezeytelen es teſte meg zakatuan fygge te elewtted az magas zent
kereztfan Amen ‖

22 Ez Imadſagoth zent agoſton dogtor yrta kyt
embernek meg kel mondany halalanak ydeyenes
ha meg oluaſhatgya ſoha ew el nem karhozyk

Ewrewk mendenhato iſten ky en lelkemet az magas zent
kereztfan te zent vereduel pokolbely ewrdewgnek markabul meg
valtad. Ez may napon ayanlom en zegeny bynes lelkemet az te zent
markodban. Es en nemes azzonyom zyz maria ieſuſnak zerelmes
zent zwleye kerlek oltalmazzad en zegeny lelkemet ez napon pokol-
23 bely ewrdewgnek hatalmatul mert ma uagyok || uhy zarandok te
zent fyadnak orzagaban menendew:

Imez ymadſagoth yduezzeytenk ewnen maga Ielentette meg es iſtenſegere fogatta mynd azzoknak kyk ew zent iſtenſeget tyztelyk ez ymadſagual hogy ſoha el nem veztyewket de malaztyaban es meg erewſſeyty es meg targya ewket o
io ihus:

O zerelmes ihus kerlek tegedeth az vyaſkodaſerth ky te lel-
ked es teſted kezewt vala. az te ken zenyuedeſſed zerelmenek es
felelmenek ereyebwl. mykoron mynden faydalmakat es rettenetes-
ſegeket az te zyuedben vetel. Eſ az te ken zenyuedeſſedeth yly
ielen valo emlekezetre hozad mykepen nagy penteken meg zeny-
24 ueded. Oh edeſſeges ihus elew || iſtennek zent fya. Ez keſſerwſeges
meg gondolaſerth es ez aytatos ymadſagerth. kyt ymadal hogy az
te mendenhato zent atyad el venneye te rolad az rettenetes ken
zenyuedeſth. kerlek adgyad en nekem nauałyaſſagos byneſnek oly

keſſerueſſen mynden en byneymeth meg ſyrathathatnom. hogy az
te ygazſagodnak miatta myndeneſtwl fogua el moſſattaſanak en
lelkemrewl. Es az te aytatos ymadſagydat eyyel es napal ayeyta-
toſſagual es zybely ſyralmal monthaſſam. mykepen az te zerelmes
anyad. es te taneytuanyd ſyranak mykoron te meg || halal. es 25
mynden tagydual az te zerelmes anyadnak zyz marianak ewleben
fekuel meg haluan

O iſtennek kegyeſſeges baranya zepplewtelen ihus xpus ker-
lek tegedet az rettenetes eſſetherth kyt zenyuedel mykoron tegedet
nagyſagnak ew vrath yly retteneteſſegel az kereztfara az kemenyſe
ges adgyra hagyeytanak vgy hogy mynden zent ſebeyd kyket az
oſtorozaſkoron fel vewttel vala meg vhyolanak es azual mynden
teſtednek gyengeſeges yzzey es te oldaladnak chonty egy maſtul
el valanak Ez te rettenetes eſſettederth kerem the zent yrgalmaſ-
ſagodat hogy engemeth ez horatul || foguan mynd en eletemnek 26
vegezeteyglen oltalmaz meg engemet. hogy valamynemew halallos
bynt ne tegyek kyert zwkſeges legyen en nekem az te kyuanatos
orczadnak az ew edeſſeges ielen voltatul meg foztatnom. Es kerlek
hogy ne hadgy engemet elew iſtennek zent fya az en vtolſo hora-
mon valamynemew teuelgeſben eſnem auagy en elmemtwl valo el
ydegenwleſben ſe az ketſegben eſſeſnek te adgy en nekem malaz-
toth hogy en telyes ereymbwl ſyrathaſſam || az te keſerues zent 27
kenaydat hogy ez eletnek vtanna mynden te valaztottydual tege-
deth kegyeſſen dycherheſſelek. es ewrewke te veled erdemlyek
vygadnom
pater noſter: Aue:

O en egygyetlen egy zeretewm ieſus xpus. kerlek tegedeth
az kewnyerwletert es remwleterth ky te benned ygen nagy vala
mykoron az te zerelmes anyadath az kereztfanak alatta latad
ſyralmaſſon allanya es ygen be teluen kewnyerwlettel es keſſerw-
ſeguel. mynek okaerth lata tegedet yly ſyralmaſſon tartatny eſ ||
meg fezeytetny. Es tegedet halla ew hozzaya zolny monduan. 8
azzony allath yme hol az the fyad. Az te raytad valo kewnyerw-
letteerth kerlek adgyad en nekem hogy azon te raytad valo kew-
nyerwletnek tewre ky az te zerelmes anyadnak ew zerelmes lelket
altal vere es yara. hogy altal folya es yarya az en lelkemethes.

hogy en te raytad kewnyerwlheſſek es ſyrathaſſam myndennemew
faydalmaydath hogy te en nekem athyay irgalmaſſagual. es ew
29 anyay zerettettel kewnyerwlheſſetek es ſegedem||uel leheſſetek en
nekem mynden zwkſegemben es ygen yeleſben az en vtolſo horam-
korban

O mynden el hagyottaknak gyewnyerwſeges ſegedelme ihus
xpus kerlek tegedet az nagy keſſerwſegert kyuel az koron valal
mykoron azt mondad. En iſtenem En iſtenem myre hagyal el
engemeth. Az te elhagyaſſodert kyuel az te emberſegedeth el aka-
rad hagyatny oly mynd el feleduen hogy byzony iſten volnal. es
athya iſtenuel myndenben egy termezetew. kerlek adgyad en nekem
te zolgalo leanyodnak Criſtinanak hogy mynden el mulandoknak
30 ellene mondgyak myndeneſtwl fogua. kykben moſtan || ydew zerent
gyewnyerkedem. Es ne hadgy engem ez ſok keppen valo haboru-
ſagokban es vezedelemben meg zomorulnom ſe gyettretne*m* vala
mynemew gonoz embertwl vala my modon ſe pokolbely ewr-
dewktwl ſe artando lelkes alattaktul. de kerlek hogy az en vtolſo
ydewmben kegyeſſen en elewttem ielen legy. mykoron en mynde-
nektwl el hagyathtatom. es vegyed az en felelmes zegeny bynes
lelkemet az te edeſſeges adgyaſagodnak ew gyewnyerwſeges kar-
31 yayra monduan. alhatat s legy mert en te neked ol||talmad es
meg valtod vagyok. eſ en tegedeth ſoha el nem hadlak

O edeſſeges ihus kerlek tegedeth az nagy faydalmerth es
keſſerwſegerth kyben yutal mykoron az athgyay ſegedemnek meg
vonaſſa vtan vonakodny fogal. az nagy zerettetnek es faydamnak
zenyuedeſebwl. mely zerelmnek ew edeſſeges bewſege teged meg
gweze mynd az te mezzel folyo ky mentetyglen. Es az te zyued
meg haſada. es az te dragalatos zent lelked te belewled ky mene.
Ez the vonakodaſſodnak kennyaerth adgyad en nekem kerlek hogy
32 az en zyuemet || myndeneſtwl fogua el vonhaſſam mynden vtalando
dolgoktul. vgy hogy kellemetes leheſſek teneked. en edes zerelmes
iegyeſſemnek es ky valth en egyedwl vala nagy vygaſagomnak.
hogy az en halallomnak ew horayan ynkab az the edes zerelmed-
nek es kyuanatoſſagodnak ew bewſeges ereyebwl az en lelkem
ynkab te hozzad kyuankozzek hogy nem mynd az kennak felelme-
bwl ewneen magat meg haboreycha. Es engedgyed es kerlek hogy
te veled meg maradgyon az en lelkem mynd ewrekwl ewreke Amen: ||

Negyed ſyxtus papa ez ala meg yrth ymadſago- 33 kath kwldette ferñaldos neuew kyralnak hogy ha ky ewket aytatoſſon napyaban egyzer meg oluaſangya ieleſben my yduezeytenknek fezwlety kepenek elewtte. tahat az napon keet negyuen ezer eztendeyg valo bulchokath val. pentek napon ha meg oluaſangya keet anne bulchokat val. Nagy penteken ky meg mondgya tahat az napon kentul es byntwl odoztatyk es ha mely lelekerth meg oluaſtatyk Azon Nagy penteken mynden oluaſa-ſaual egy lelket purgatoryombul ky zabadeyth. Eſ myndeyyk ymadſag || vtan kel mondany egy 34 pater noſterth es egy Aue mariat. Az nyolczadyk vtan tyz paternoſtert es tyz aue mariath:

Iduezlek yduezeytenknek kemenyſeges teuyſkekuel meg koro-nazoth es ſok veruel meg vereſſwlth zentſeges feye es mynd my erettwnk te belewled ky zarmazot zent veer.

pater. Aue:

Iduezlegy ihus xpuſnak az my meg valtonknak zentſege zaya. ky eppeuel es etchetuel ytatal. hogy mynekwnk bekeſegnek es twredemnek yo peldayath mutataad es || ez yly kenokkal zerze- 35 ned meg az my ydueſſegwnket.

pater noſter: Aue:

Iduezlegy my edes yduezeytenknek ihus xpuſnak yob keze. ky choda keppen mennyet es fewldet teremted akarad es engeded az kegyetlen ſydooktul altal verettetny

pater. Aue:

Iduezlegy my byzon meg valtonknak iſten es ember kewzewt kewzben yaro ieſuſnak bal keze. ky az kereztfan altal verettetuen kenzatal. hogy az my vetkwnket rolonk el venned. es az my byneynket el moſnad.

p a t e r : A u e :

Iduezlegy my edes meg valtonknak yob laba. ky vaſſ zegek-
36 uel kegyetlenwl akaral altal verettetned || hogy ez ken myat ygaz
vtath mutatnal mynekwnk az mennyeyekre es mynket az bynnek
ewnſegebwl es zolgalatyabul meg zabadeytanal.

p a t e r n o ſ t e r : A u e m a r i a :

Iduezlegy zentſeges byzony iſtennek ewrewk fyanak kyralyoknak kyralyanak kemenyſegew ſerelmekuel es faydalmakual meg kenzatoth bal laba. hogy mynketh pokolbely ewrdewgnek hatalma alol meg zabadeytanal.

p a t e r : A u e m *a r i* a :

Iduezlegy Cryſtus ieſuſnak eles es kemeny zuczaual altal
ewklelth zent oldala. my byneynk myath mennyorzagnak be rekez-
37 tet ka||puyth es oldaladbul ky zarmazoth zent veruel kyuel myne-
kwnk meg nytad

p a t e r n o ſ t e r : A u e m a r i a :

Oh vr ihus xpus ky myerettwnk az magas zent kereztfan akaral fykeny. alazatos zyuel kewnyeguen kerewnk tegedet: hogy az ſerelmeket es faydalmakat kyket az kereztfan fyguen keſſerwſeguel my erettwnk el twrel es el zenyuedel kerlek erezteſſed es zenyueteſſed my velwnk te raytad kewnyerwluen.

T y z p a t e r n o ſ t e r t e s t y z A u e m a r i a t k e l v t a n n a m o n d a n y.

Ezt mongyad a zegeny hallottakert bulchoya es vagyon ez ymadſagnak mert my es meg halunk nekwnk es yo lezen ha ky ertwnk oluaſſand. ||

Iduezek legyetek mynd ty hwlelkek es adgyon nektek nyu- 38
godalmath ihus xpus elew iſtennek zent fya ky ygaz nyogődalom.
ky myndeneknek ydueſſegeerth zwletek az zepplewtelen zyztwl. Eſ
tyteket ew zent vereuel meg valta: meg tekenchen tyteket es az
kynbul meg zabadyhon es fel tamazzon tyteket az fel tamadaſnak
es yteletnek ydeyen. Iduezek legyetek mynd ty hw lelkek. kyknek
teſtek yth es egyebwt porban nyu||goznak. Criſtus ky tyteket az ew 39
zent vereuel meg valtoth meltoltaſſek tyteketh. byntekbwl. es az
bynnek kennyabul meg zabadeytany. es mennyorzagban ew zent
angyalynak tarſaſagaban gwlekeztetny. Es ew vele egyetemben
Ewreke vygadny:

Ez Imadſag olyigen kellemetes az az zyz mariaｰnak hogy meg ment mynde*n* nyomoruſagbul eſ zemeremtwl. hyzzem hogy ez gonoz poganoktul es az ew nagy zerelmeert ez ew edes fya ihus meg ment mynd feyenkent. mykent az egy toluayt zabadeyta meg: ||

Aldoth legyen te zent mehed bodog zyz maria. kyben byzony 40
iſtent. es byzony emberth vyſelel
Aue:

Aldoth legyen te zent zyued bodőg zyz maria. kyuel iſtent hyd es gyakorlatoſt zereted.

Aue:

Altottak legyenek te zentſeges emleyd bodog zyz maria. kykuel iſtent emleted.

Aue maria:

Aldottak legyenek te zentſeges kezeyd bodog zyz maria. kykuel iſtent illetted.

A u e m a r i a :

Aldoth legyen te zent zad bodog zyz maria: kyuel iſtent apolad.

A u e : ||

41 Aldoth legyen te zent orrod bodog zyz maria. kyuel iſtennek ew emberſegenek nemes yllathyath erzed.

A u e :

Aldothtak legyenek te zent fyleyd feyed bodog zyz maria. kyuel iſtennek edes ygeyet ewrewmeſt halgattad es koronkent meg tartottad

A u e :

Aldottak legyenek te zent zemeyd bodog zyz maria. kykuel az edes ieſuſth ewrewmeſt nezted.

A u e :

Aldottak legyenek te zent karayd bodog zyz maria: kyn xpust hordoztad:

42 Aldoth legyen te zent ewled bodog || zyz maria kyben xpuſt nyugotad a u e.

Aldoth legyen te zent tenered bodog zyz maria. kyuel iſtenth illeted.

Aldoth legyen te zenth teſted es te zenth es te zent lelked bodog zyz maria. kyt az vr iſten telyeſſeguel meg zentele:

A u e m a r i a :

E z a z e l a y a n l a ſ ſ a I m m a r

Kerlek nemes azzonyom zyz maria. Ez tyzenketh aldaſſodnak es tagoknak myuelkedeſſenek myatta mely erdemeketh iſten-

nek elewtte lewltel. hogy ne hadgy engemeth ſemmynemew zwkſe-
gemben ſe lelky || ſe teſtyekben. De ygen Ielesben az en halallom- 43
nak vtolſo zwkſegeben es az te zerelmes edeſſeges zent fyaderth
zabadeych meg mynket mynd feyenkent az gonoz tewrewkkektwl
es tarch meg mynket az te zent fyadnak zerelmeerth az ygaz
kereztyen hytben. es tewryed meg az gonoz zandokokat. kyt te
eretted engedgyen es meg adgyon adgya fyu zent lelek egy ewrewk
iſten: Ame*n*

---

m a s

Vram yeſus xps elw iſtenek zent fya ky ez vylagnak byneert
es en ydveſegemert magadat igen alazad es nagy kenra boca||tad 44
Te nagy zerelmedet nekwk akoron mvtatad meg mykoron levn
veg vaczarad te zent hatadat lehytad zolgaydnak labokat meg
moſad te zent kenodnak elwte teged zvmorvſag kyrnyekwze ky
vagy angialoknak vygaſagok nagy bw verev teged hata my bynwket
ha ſyratad zent atyadat ymadad veres verwt hvlatal azu fwldet har-
matozal ymadczagba faradozal magadad fwldre boczatad my erw-
twk el arultatal Sydok mya meg fogatal barany kepen kwtwztetel
keſerw || kenra vytetel pylatoſnak adanak hamyſan read tanulanak 45
Te zent orczadat be fedezek aldot nyakadat verek kemeny oſtorokal
oſtorozanak keſerwſegel twltenek te zent zyvedet nyalal pwkek
kyraly feyedet twvys koronaual koronazak mezytelen fezeytenek
gonozok kwzyben zamlalanak kezed labad meg zegezek zent zyve-
det czuczaual evklelek Te zent teſtedet meg huzlalak zuz tetemeyd
meg zamlalak venereked meeg levn ſok kenodnak zama ne leuny
bytelen valal vram es ertem meg halal es te zent vered||del meg 46
valtal kerlek vram ihus xpus zent kenodert dychewſeges zent hala
lodert hogy oltalmaz meg engemet az ewrewk halaltul es ne valaz
meg ah te zent orzagodtul. Amen

Anno Domini 1575 Pestis maximopere dominata est in Ciuitate Viennensi adeo ut uno die ultra Centum ho*min*es morerentur. et durauit toto autumno et hyemis parte maiori.

Orandus est dominus ut a nobis eam plagam unacum Immaniſsimo hoſte nostro Turca (et chr*is*ti nominis) auertat.

Hoc genus demonioru*m* no*n* eycitur niſi in Ieiunio et oratione frequenti ||

Ige vala kezdetben. es ige vala iſtenel. es iſten vala ige. ez
kezdetben vala iſtennel. Myndenek. ewmya lettek. es ew nalanal-
kyl. ſemmy nem let. az my ew benne let. elet vala. es elet vala.
embereknek feneſſege. es feneſſeg. ſetetben fenlyk. es ſetet ewtet
be nem foglalta. Iſtentwl volt egy ember. kylduen. kynek neue uala
Ianus. ez tanoſagba Iwe. hog tanoſagot adna. az vilagrvl. hog ew
mya myndenek hynnenek. Nem vala ew feneſſeg. de hogy tanoſagot
adna vilagrwl. Byzon feneſſeg vala. ky ez vilagra Ivve. embert mydent
meg vilagoſeyt. vilagban vala. es vylag ew || mya let, es vilag ewtet 48
meg nem eſmere, enen tulaydonyban Iwt es ewtet ewey nem
fogattak, vala meneyen kedeg ewtet fogattak azoknak hatalmat
adot iſtenek fyay lenny azoknak kyk ew neueben hyznek kyk nem
verekbel, Sem teſtnek akaratyabol de iſtentwl zylettek, es ige teſte
leth, es my bennvnk lakozek, es my lattuk ew dywchevſeget
mykent atya egetlen fyanak dychevſeget malazatual es Byzon-
ſagual telyeſt amen

Azzonnywnk zyz maria yduezletyrel walo zenth
ewangelium kyth meg Irth zenth Lukach kenny-
uenek elſew rezeben
Ihus Maria ||

Az ydeben kyldetek gabriel arhangyal iſtentwl galileanak 49
varaſaba, kynek neue nazareth dauid kyralnak nemzetybel valo
ferfyvnak hazaſultatot zyzhez. kynek neue Ioſeph, es neue az zyz-
nek maria, es az angal be menuen ew hozya monda, Idwezlegy
malaztal tellyes, vr te veled, aldot vagy te azzonnyalatok kezeth :

ky haluan meg haborodek ew bezedeben, es gondolya vala mynemw
kezeneth volna ez, Es az angal monda ew neky Maria ne fely,
merth malaztot leltel vr Iſtennel, yme fogach te mehedben es zylz
fyat. es az ew neueth hywod Ieſuſnak, Es nagy lezen, es hatalmas
50 iſten fyanak hywattatyk, es az vr||iſten aggya ew neky dauid
kyralnak, ew attyanak zekyt, es Iacobnak hazaban vralkodyk
erekke, es ew orzaganak vege nem lezen, Monda es maria az
angyalnak Mykeppen lezen ez, Merth en feerfyath nem eſmerek,
es feleluen az angyal monda ewneky, zenth Lelek zal the Beled Es
hatalmaſnak erye arnekoz te neked, azert es mely zenth the bele-
led zyletyk Iſten fyanak hywatatyk, Es yme erſebeth te rokonſa-
gud ew es ew venſegeben fyat fogadoth, Es ez honap hatod ew
neky ky meddwnek hywattatyk, mert iſtennel ſemmy lehetetlen
dolog nem lezen Monda azerth maria, yme vrnak zolgalo leanya,
51 legen nekem az the || bezeded zerenth, deo gracias

Te deum Laudamus te deum

Tegewd iſten dycherwnk Tegwd myes vrnak mondonk Teged
mynd ez vylag, ereek attynak tyztel Teged mynden angyalok, es
mennyey zentſeges hatalmak Teged kerubyn, es ſerafyn angyalok
zwntelen zowal kyaltnak, zenth, zenth, zenth, ſeregeknek vra iſtene
Telyes meny es feld, az the zenth felſegednek dycheretywel Tegewd
apoſtoloknak dycheſſeges kara Tegewd profetaknak dycheretes
zama Tegewd martyroknak feneſſegews ſerege dychernek Teged
zent egyhaz wylagoth mya mertekletlen nagyſagos atyanak tyz-
52 tewl, Es az the egyetlen egy tyztelende fyadath Es vygaz||talo
zenth lelek Te vagy criſtus, dycheſſegnek kyralya Te vagy atya-
nak, erekſeges fya Te emberth zabadytanya emberſegwt fogadal,
zyznek meheth nem vtalad Te halalnak fulak'yath, meg gewzed
hyweknek menyorzagot meg nytad Te iſtennek Iogyan ylez, atya-
nak dycheſſegeben, hyzewnk teged, Iwuendev byronak, Azerth
vram kerwnk teged ſegellyed az te zolgaydat, kyket az the nemes
wereddel meg valtal Te ereek dycheſſegwel ayandokoz meg myn-
ket, az the zentyd kewzeth. Vram az te nepedet, yduezeyched, Es
az the erekſegedet meg algyad, es ewryzzed ewket, Es fel magaz-

taſſad ewketh, mynd erekel erekke, vram || napon kend aldunk tege- 53
det Es az te zenth neuedeth algyok erekke Es mynd erekkevl erekke Es meltoltaſ ez napon mynketh byntwl eryzny Irgalmaz mynekwnk vram irgalmaz mynekwnk vram irgalmaz, Az te zenth irgalmaſſagod legen my raytwnk, my kepen my the benned vetetwk remenſegenket vram the benned remenkedem hogy ewrekke meg ne zegyenewlyek ame*n*

Ez Iraſokat irta frater pal tetemy vaſony vikarius Mynd az magnificatual egyetembe ||

---

*E*n lelkem fel magaztalya vr iſtent Wigada en lelkem, en
Idueſſegemnek iſtenebe Mert meg thekenthe ew alazatos leanyat,
es ebbewl mondanak engem mynden nemzethewk bodognak Mert
then nekem nagyokat ky hatalmas es ew neue zenth Es kynek
ew [neue] Irgalmaſſaga nemzetrewl nemzetre, ethet felevknek
Teth hatalmat ew Iogyaban, es el [hyn] hymte az kewelwketh ew
zyuenek gyekerebwl Leuethe hatalmaſokath az [zeg] zek[y]bwl, es
fel magaztala az alazatoſokat Ehezewketh bee thelthe Iozagwal es
kazdagokath hagya ehezny Fogada iſraelth ew germeketh, es
55 emlekezek || ew Irgalmaſſagarol My keppen zolt wala my attyank-
nak abrahamnak, Es ew magzatynak Dycheſſeg attyanak es fyw-
nak es zenth leleknek My keppen vala kezdetben es maſtan, es
myndenkor erwkwl erekke Amen Ieſus ||

Vala ky ez ewthymatſagokat az ſezyleth elet ter- 56
den alua ayetatoſſagwal meg mongya harom ezer eztendei es harmych het napy bulchoyat valya

Iduezleg criſtuſnak altal zegezet yob keze, mynket Iogod feleo̊l helheztes, kyket Iogodnak myata meg valtotal

Aue maria Pat*er* noſter

Iduezlegy criſtuſnak Baal tenere kyth altal vere kegyetlen keez mykenth mynden gonozbol fel emely: kyket nemze annyanak ewa

P*ater* n*oster* aue maria

Iduez legy meg ekleelt oldal honneyt folya kegelmes vyz, agy nekwnk vezerlet az erek eletnek Lakodalmara

P*ate*r noſter Aue Maria

Iduez legy Iob labnak ſebe, elmenknek hayloka kegeſen
illeted: mikorth || gakorta hozya terez, legy nekem erdemnek 57
Iwtalma

P*ate*r noſter aue m*a*r*i*a

Idwez legy bal labnak ſebee, kynek myata Iozagoknak vetemyne newekedek, eryz mynket, elewl, es vtol, alnakſagwethw elenſegtwl

P*a*t*e*r n*o*s*t*e*r aue m*ar*i*a

Kerwnk myndenhato iſten, engegyed hogy az my vrvnk ieſus criſtuſnak zent ſebey, twddeſſenek my zywenkben, es ew beleye ereſen ragazkodyanak, es my elmenknek meg wylagoſoytoyat, es

az te zerelmedbe tegy bwzgowa, az my vrunk criſtus ieſuſnak myatta amen

Vram ieſus criſtus, ky az te zepſeges orchadwal myndeneket neez, tekencz en ream, es irgalmaz ennekem, es az te orczadnak
58 erde||me myat, zabadoh meg engemeth nyawalyaſt byneſt, mynden byneymbel, mykenth te kegelmeſſeged tudya en zegen zykſegemet Amen

Pat*er* n*oste*r aue maria gr*ati*a

Segely. O vygaztalo zent lelek. merth te naladnekẘl. ſemy Io nynchen. ſem volth. ſem lezen es.

Ez kys kev̊nyuet. kezdetem Irnom. Vr zẘletetynek vtana. z ezer. ẘt zaz. tyzenhat eztendev̊be. zent clara azony napyan. Atyank zent dȯmokoſnak oktauayan. het oran. laudetur deus. in seculum ſeculi. ||

Volth egy papa. ky mykoron. halalara Iutoth **59**
uolna. kere egy kaplanath. hogy evͤerete. Az pater
noſtert. haromzer. megh mondanaya. Ez kaplan.
evͤremeſt. fel fogada. kynek monda az papa. myko-
ron. Az elſoͤ. pater noſtert mondod. mondyad ez

Imadſagoth

Vram Ieſus criſtus. ez pater noſter legyen. te tyzteſſegedre.
es kerlek. hogy az te. vereſ verednek. ſokſagaerth. kyt az te.
felelm||mednek. nyaualyayaban my erete*n*k. beuen ky hontal. Ez **60**
papa bẘnenek. ſokſagaerth. meltoltaſſal. aaldoznod. az te zent
Atyadnak. hogy mynden nyaualyakat. kykket. evͤ bwneyerth
erdemlene. evͤtẘle el tauoztaſad. AMen

Pater noſter aue maria

Vram ihs xps ez maſod pater noſter. legyen mynd az
kenoknak. es keſeſerẘſegegnek. tyzteſſegere. kyket. az kereztfan
zenuedel. Ielennen az koron. my koron. az te zenſeges. nemes lel-
ked. az te teſtetbevͤl. ky zarmazek. Kerlek hogy || ezekuel. ayan- **61**
dekozyad. az te zent atyadat. Mynd az kenokerth. es keſerẘſege-
gerth Kyket. ez papa erdemlene. evͤ bẘneyerth.

AMEN.

p*ate*r n*oste*r

Mykoron az harmad p*ate*r n*oste*r*t* mondod mmond-
yad ez Imadſagod

Vram Ihs xps. ez harmad pater n*oste*r noſter legyen. az
mondhatatlan nagy zerelmednek. tyzteſſegere Ky tegedet [m]meny-
bevͤl. feldre le hoza. Mynden kenokat vallany. Kerlek tegedet. ez
zerelmednek myatta. az || Menyeket. neky. meltoltaſal neky. megh **62**

nytnod. ky evͤ erdeme zerent. nem Iduezwlhetne. ſem menyorzakban. nem mehetne Ame*n*

Halala vtan. az papa. neky Ielenek. nagy zepſegbe. es feneſſegbe. neky nagyo*n* meg halala. es monda. hogy ſemynemwͤ kenth evͤ nem latot volna. Mert elſevͤ. p*ate*r n*oste*r vtan my Vrunk Ihs xps az evͤ veres. vereyet mutauan. nekem. mynden nyaualyamat. el wͤzee. Azmaſod p*ate*r n*oste*r
63 vtan. az ev keſerwſeges kenya || Myat mynden bwneymmeth el moſa Az harmaddyk pater n*oste*r vtan az ev evrevmeuel az menyeket meg nyta es engemet nagy evrevmmel be vyn az evrevk dwchevſegben Es mykoron ez caplan ez Ielenſeget meg h[e]yrdete volna Aznak vtanna mynden bedegegnek ev vegezety koron ez Imadſagod mondyakh vala Es az embernek ev neueth meg kel neuezny hot hol az papa neue neueztetyk

Ieſuſ MARIA ||

VRam Ihs xps. edeſſeges atya. kerlek tegedet. az evrevm- 64
nek zerelmeerth. melyet valla. az te zerelmes anyad Mykoron tege-
det lata. es nekye Ielenel. az zentſeges huſuet eyel. Es az evro̊m-
nek zerelmeerth: melyet valla. mykoron tegedet lata. meg
dwcho̊wluen Iſteny feneſſeguel. kerlek tegedet. hogy engemet
megh vylagoſych. zenth leleknek. het ayandekaval hogy az te
zent akaratodat. be telyeſydheſſem. en eletemnek. mynden na-
pyban. Amen. ||

Ez felyẘl Iroth Imadſagot menezer valamely 65
ember terden alua mmegh mondandya annezer
huzon negy ezer eztendey buchẘt ual
Ieſus ieſus Iſus maria

Ez az komonykalaſra valo Imadſag kyth kel zẘuetnek nagy aytatoſſagabol mondanod

VRam myndenhato Iſten ky vagyok en. hogi tegedet. hoz-
yam akarlak uennem. O merhettetlen nagy Iozak. melygen zere-
telen. vagyok || en. es mely fogyatkozuan zolgaltam. en teneketh. 66
myndenhato Iſten. Es mmely gyakorta voltal te en nalam. el
feleytven. O vram teremtem. O Irgalmaſſagos Iſtenem. azerth
ennekem Igen zẘkes. az te zent Irgalmaſſagod O kegyelmeſſeges
vram Ihs xps kerlek tegedet. mutaſad megh. ma en nekem. te
Irgalmaſſagodnak. myelkedetyt. es zerez en bennem. ten magadnak
lakodalmat. Mykepen neked kelemetes. te mer||hetetlen. Iozagod- 67
nak myata. O zerelmes es Irgalmaſſagos. vram Ihs xps mely
Igen nagy neked kegyelmeſſeged. es te malaztot haſonhatatlan
O en zwuemnek. vygaſagos remenſege. mykepe*n* merlek en nya-

ualyſagos bẘnes. Ily nagy fogyatkozaſomban. hozyam vuennem.
O en edes zerelmes Iduezytém. midev̊n en meg emlegeze*m* hogy
te meltoſagos ze*n*t anyad. megh remẘlee hogy tegedet. az angyal-
68 nak Izeneſe mya ev̊ tyz||taſagos, mehebe fogadna. Es te kereztelwt
megh Iyede. es te tanyuanyd mykoron nekyk. te Iſteny zenedet
megh mutatad. kynek akaratyara meny. es fev̊ld. el valtoztatyk.
O en vram teremtem. ne nezyed. en halaadatlan voltomat. es en
vetetymet: mely Ilgen. felyẘl multanak engemet. Ez mykepen
nehez terehe. vgyan mmegh nehezetek. en raytam. Azert myth
69 mondyak. O en Iduezytev̊m. auagy houa fűſſak. mert te || batal-
mad ellen. ſehoua nem mehetek Es kyhez fuſſak. hanem chak te
hozzyad. en vram ihs criſtuſhoz. en nyaualyas es meltatlan. zol-
galo leanyod katerina. O myndenhato ev̊rev̊k Iſten Im ma eleue
alok. az te zent fyadnak. my vrunk Ihs criſtuſnak. ev zent teſtet
hozyam vennem. Eleue megyek. mykepen betek eletnek horuoſa-
hoz. ffertelmes. Irgalmaſſagnak kutfeyehez. Vakh ev̊rev̊k feneſſeg-
70 nek. vyllagoſagaho. zegeny me||nek es fev̊ldnek vrahozz. Mezytelen
dẘchev̊ſegnek kyralyahoz. Azerth kerem te merhetetlen. kegyelm-
meſſegednek beuſegeth. Hogy meltolyad. megh vygaztany. en
betekſegemeth. Megh moſny fertelmes voltomat Meg vylagoſytany.
vakſagommath. Meg fedezny. mezitelen voltomat. Megh kazdagy-
tany. zegenyſegemeth. hogy tegedet. angyaly kenyeret. kyralyok-
nak kyralyat: es vraknak vrath. Anne aytatoſſagual es zeretetuel ||
71 Anne tyzteſſeguel. es zeretetuel. es remenſeguel. Anne tyzta-
ſagual. es hytuel. Anne tev̊redelmeſſeguel. es felelmel, es holy
akaratual. es remenſeguel es felelmel es alazatoſſagual. hoz-
zyam veheſelek. mykepen alkolmas. en lelkemnek Idueſſegere.
O kegyelmeſſeges. es zeremes Atya. engedyed ennekem. az te zent
fyadnak. zent teſtet kyt en maſtan latok. kenyer zemelben. el
72 enezuen az zerent. hozzyam vennem. hogy ez eletnek || vtanna
nyluanualo zemelyeben. vele gyenykedheſſem O edeſſeges Iſten-
nem kerlek tegedet. legyen ennekem. az te zent fyadnak. my
vrunk Ihs xpsnak. ev̊ zent teſtee. teſtemnek ekeſege. es lelkemnek
edeſſege. Idueſege. es zentſege Mynden keſeretetbe bekeſeg. es
evrev̊m. Menden haboruſagban vygaſag. es Iozak. Mynden beze-
demben. es myelkedetembe. es vegezetemnek napyan. batorſagos
hotalmam AM.E.N. ||

Maſod Imadſag komoniora mondua 73
Vram myndenhato zent agya. erék Iſten. engedyed ennekem.
hogy az te zent fyadnak. my ur Ieſus criſtuſnak. ev̊ zenth teſtet.
veheſem en lelkemnek kymenetyre. neked kelemetes aytatoſſagal.
Es alkolmas tyzteſeguel. melto dycheretuel Hyuſegeſt. es bodoſa-
goſt. hogi ez [eletnek] te zent fyadnak. zent teſtenek myata. erdeml-
yem. mynden bẘneymnek [myo] bochanatyat. es legyek melto. te
zent lelkeduel. meg telyeſednem. Amen
Igen fay feyem ||

Harma Imadſag kommonykalaſra monduaa*n* 74
Vram Ihs xps. az te edes vendekſegnek. aztalahoz. en nya-
ualyaſagos bẘnes Iarvlny felek. retegeg. ſymyth az en erdemem.
bev̊l nem merezuen. hanem az te Iouoltotba. es Irgalmaſagodba
merth az en zẘuemeth es teſtemet. ſok bẘnekuel megh fertezte-
tem. O zerelmes Ihs kerlek tegedet. hogi ne vtaly meg engemeth.
mert az en zẘuemeth. es elmemet. nyeluemet. hokoſon nem
ev̊ryztem. Azert O kegyeſ Iſten O zerelmes nagyſak. en nyaualyas.
enne keſerv̊||ſegeg [be] geg gezet meg leletuen. te hozyad futok. 75
Irgalmaſſagnak kutfeyehez. megh moſdanom. te hozyad ſyetek
meg gyogyulnom Te hozyad folyamom. es mely haragos byrot. el
nem zenuethetek. ezth Iduezytev̊mnek remenlem. Te neked vram.
az en ſebeymet. meg mutatom. Teneked az en zemeremſegemet.
meg nytom. latom az en bẘneymet. hogy ſokak es nagyok. es
Igen felekh latom az te edeſſegydeth. es Irgalmaſſagydad. kyknek
zama nynchen. es merezle*m* ev̊ket remenlenem. tekenc*h* || Azert. 76
en ream. kegyes Ihs criſtus. az te Irgalmaſſagos zent zemeyduel.
ev̊rek Iſten es kyraly. meg fezẘlt ember. emberekerth. halgas meg
engemet. te benned remenkedev̊d. es Irgalmazz ennekem. nyaua-
lyaſſagual. es bunekuel telyeſnek. Te Irgalmaſſagodnak kut feye-
ben. nem zẘnel lakoznad. Iduez legy. edeſſeges aldozat. ky en
erettem, es mynth. telyes embery nemzetert aldoztatal az kerezt-
fan. Emlekezyel meg vram. az te teremtet alatotrol. kyt az te
[teremtet] draga||latos zent vereduel. meg valtal Igen ba- 77
nom. hogy bẘnt tevtem. es keuannom. meg fedenem. en maga-
mad. Vedel azert en rolam. kegyelmes vra*m* Ihs xps. az en
kegyetlenſegymet hogy meg tyztuluan. elmembe. es teſttemben.
koſtolhatny. erde*m*lyem. az te zent teſtedeet. Es engedyed enne-

kem hhogy ez te zent teſtednek e s verednek etele. kyt en meltat-
lan hozyam akarok vennem. legyen mynden bwͤneymnekh bocha-
78 nati legyen en vetkeymnekh.|| Tevkeeletes tyztulatya. legyen rutſa-
gos gondolaty*m*nak. el tauoztataſa. es erzegenſegymnek meg epy-
tevͤye. es mynden ellenſegymnek elene erevͤſeges hotalmam. Ame*n*

Negyed Imadſak az komonykalas [votan]

URam Ihs xps. ky azth mondad. valaky ezy en teſtemeth: es
Izya en veremmeth. en bennem lakozyk. es en evbenne lakozom.
Ieyel azerth. zerelmes Ieſus. en belem. hogy en laggozhaſam. te
79 benned Ieyel. myndenhato Iſten. Ieyel ke||gyes Ihs. en hozyam.
merth en te naladnekwͤl. ſemmyth nem tehetek Ieyel az te Ihleſed-
uel. tevͤlchet mmegh. te zolgalo leanyodnak katerinanak zwͤuet. te
zerelmeduel zomyhozz. mynden keuanſagual. az en zwͤuem. es
gyenyerkedyk. tyzta zerelmel. az en lelkem te benned Ieyel Io
Ihs. az tevͤredelmeſſegnek tevͤreuel. es meſed megh az en kevͤny
zwͤuemet. es adyad ennekem. az ſyralmnak kuth feyenek Italat.
80 merteknekwͤl hogy az en ky ꞌfolyo kevͤnyueym. || Meg melegyhek.
az en horchamat. es Io lezen ennekem. Ieyel kegyes Ihs. Ieyel
zerelmes Ihs. geryezed meg. az en zwͤuemet. az te zerelmmednek
tuzeuel. hogy tegedet. tugyalak zeretnem. Es el Ievͤuen. lakozyal
az en zwͤuemben. keuanlak tegedet byrnom. merth byzoni Igen
edes vagy ennekem. halgas megh engemet. te hozyad kyaltot. es
myndenkor tegedet keuanot Engedyed vram. hogy en hozya*m*
veheſem. meltan. az te ze*n*tſes teſtedet. es veredet. ezt keuanom.
81 ezth zeretem. hogi || Tegedet dycherheſſelekh. en tenremtevͤmet. es
meg valtomat. mynd evrevͤke ky elz. es horzaklaz. atya Iſtenuel. es
zent lelekel. mynd evͤrevͤkwͤl. evrevke
A. M. E. N. *pater noster* aue

Mykoron Imar hozyad akarod venned mondyad
ez Imadſagot aytatoſon

Uram nem vagyokh melto. hogy te en haylako*m* ala Iey. de byzuan. te kegyelmes. es Irgalmaſſagodhoz futok. mykepen betek. eletnek horuoſahoz. zomyu Irgalmaſſaknak kutfeyehez. zegeny.

mennek es feld||nek vrahoz. barany evͤ paztorahoz. Teremtet evͤ 82
teremtevyehez. zomoruſagos. evͤ kegyes vygaztaloyahoz. Azerth
parancholy. chak te zent Igeduel. es megh vygazyk en lelke*m*
A. M. E. N. p*a*t*e*r n*o*s*t*e*r* Aue

Ez Imadſagot nagy aytatoſſagual es nagy tekele-
tes hytuel es zeretetuel mondyad aznak vtanna
agy halat vradnak te teremtetnek monduan Ez
Imadſagod Ihs Ihs

O Ge[ya]nyrwͤſeges Iſten. O zerelmes vram Ihs xps. myne
kenth. en eretem val||lotal. mely Igen keſerwͤ uala. te kenualaſod 83
De my marada te benned. ſeremnekwͤl. te kemeny fogſagodba. es
kegyetlen kevͤtevͤzeſedbe. es Ily mondhatatlan. vtalatos. mennek
zegebe. mykoron. te kegyetlenwͤl. hoſtoroztatol vala. Es keſerwͤſe-
ges halat. zenuedel. my eretenk bwͤneſekerth. Azert. en folyamom.
te keſerwͤſeges kenodra. hogy te zent teſtetnek. Iozaga mya. vehe-
ſek en belem. zent malaztnak gymelchet. O menyey evͤrek zent
atya. ky vagyok en. hogy te zeretevͤ fyad[nak]h||dath ennekem. elwͤ 84
teſtbe adad. O Io Ieſus. mely merhetetlen. az te zerelmed. hogy te
en zegeny. haylakomba Ieuel. O vram Ihs. mykepen halalhatom.
en meg teneked. mynd ez vylagba eltemyg. O angyaloknak edes
elety O evͤrevk napnak. tyztaſagos feneſſege. O magaſagos cedrus. de
mykepen hatad. magadad en hozyam. Ily kwͤſded fereghez. O fel-
ſeges vram Ieſus. keuanatoſſagual kevanam. ez zent eledeld. veled
egybe ennem. O eedes Ieſus. geryedeteſth || kerem te menyey zent 85
angyalydat. es menyey zent ſeregeydet Es mynden teremtet alla-
tokat hogy dychereteket. mondyanak. es halat adyanak. tem erhe-
tetlen. kegye[ſſegre]lmes voltodert hog en fertelmes zwuuemben.
akaral Ievny O en vram Ieſus. myert en teneked. megh nem
halalhatom Azerth kevnyergeg. en teneged. hogy te ky vagy.
aldozo. es aldozat vram. es byzoni Iſtennem Bochaſad meg
ennekem. mynden bwneymet. es uetetymmet. Bochaſyad || meg 86
vram Iſten hogy Ily hytul. es meltatlan mentem. te zenth teſted
venny Bochaſad meg ennekem. vram Ieſus. hogy Ily aytatla*n* es
meltatlan. te zenth teſtedet hozyam vevttem Bochaſad meg.
kegyelmes Ieſus. hogy te zent teſted veteleben. mynden aytatoſſak-

komban. es mynden myelkedetemben. hoktalan. es fogyatkozuan
voltam. Bochaſad meg ennekem. kegyes Ieſus. hogy ez te zenth
[teſt] aztaladtul. ſokzor mentem el. oktalan. es meltatlan † † † ||
87 En Vram es Iſtenem. mynden meltatlan voltomat. ektelen
voltomat. aytatlan voltomat. tyzteletlen woltomat. fogyatkozaſo-
mat. hala adatlan voltomat. es mynden keptelen voltomat Te zent
teſtedhez meg bochaſad en nekem. Irgalmaſſagodnak myata
evͤrevͤke.

Halat adok neked. kegyes Iſtenem. hogy te engemet. te zent
teſtednek. vetelere bochatal. halat adokh neked. edeſſeges Ieſus.
hogy engemet. edeſſeges teſteduel eltetel. halat adok neked vram
88 Iſten. az aytatoſſagert. kyuel || Engemet. az te zent teſted vetele-
be zeretel. En vram Iſtenem. Im te edeſſeges elteteſedert. es
halalatos ayandekydert. es kegyelmes oltalmydert. es evͤryzeſedert.
Te myndenhato voltodnak. mynd zwͤuemnek gyeekerebevͤl. halat
adokk. Teged aldlak. Teged dycherlek. Teged dwͤchwͤytlek. evͤrevͤ-
kwl evͤrevͤke. Azert ma. kegyelmeſſeges Iſten. Imadlak tegedet.
hogy ez te zent teſted. legyen ennekem. mynden bwͤnem ellen.
haznalatos oruoſſagom. Mynden Iozagnak es malaztnak telyeſwͤ-
89 lety. legyen enneke*m* || Edeſſeges Ieſus ez te zent teſted. eltembe
es holtomba. myndennemwͤ vuezzedelmem ellen. batorſagos otal-
mam. legyen ennekem. bodokſagos Iſtenem. ez te ze*n*t teſted.
evͤrevͤk bodokſakra. erevͤſſeges evͤltezetem. O en vram teremtem. ez
ze*n*t teſt[e]nek. hozyam veteleuel. kerlek teged Agy ennekem. es
engegyed hogy en bwͤneymbevͤl ky tyztuluan. Io vegezzeduel. meg
erevͤſeduen legyek te veled lakozando. vegezetneke'l. neked dyche-
ret. es es dwͤcheſeg legyen. evrevͤkwͤl ereke.

A. M. E. N· ||

---

90 P*ate*r n*oste*r credo ſalue Iſtennek embere leetenek tyzteſſegere
[Az tyz] az tyz Aue maria az zyz marianak Gab-
rielnek Iduezletyn valo eremeert.

Az maſyk p*ate*r n*oste*r ez vylagra zwleteſeert es az Iazolba
kevͤuekeleſeert Az tyz Aue maria zent erſebet azzon-
nak meg latogataſanak es vele valo nyayaſgoda-
ſanak edeſegel valo evͤrevͤmeert [Az hat]

Az III p*ate*r n*oste*r kevͤrnyl meteleſeert A z a u e m a r i a
I e ſ u n a k z wͤ l e t e t y n v a l o || n a g y e vͤ r e vͤ m e e r t 91

Az IIII p*ate*r n*oste*r ez vylagba valo faradſagaert es zegen-
ſegeert A z a u e m*a r i* a a z k y r a l y o k n a k I m a d a ſ a n
v a l o e r e m e e r t

Az V p*ate*r n*oste*r az zent ſacramentomnak nagy zeretetvel
ualo zerzeſeert es nekenk hagyaſſaert a z a u e m a r i a a z e l
v e z t e t I h s n a k m e g l e l e ſ e n v a l o e v r e vͤ m e e r t

Vegyed O kegyelmeſſeges zwͤz maria. ez feyer roſa kozorut. az
my vrunk Ihs xpsnak, az te edeſſeges. zwͤ||letetnek. fogontataſanak. 92
dycheretyre. es hala adaſara. Es te zepletelen. zyzeſegednek. myn-
dennemvͤ evͤremeert. kyk ez vylagban levͤnek. az te edeſſeges zyle-
teden. kerlek tegedet. Iſtennek zent zyleye. O dwͤchevͤſeges zyz
maria. nyeryed ennekem. Io eletnek malaztyad. es halalomnak
Ideyen. Igaz gyonaſnak Ideyedt.

A. M. E. N.

p*a t e* r n*o s t e* r c r e d o ſ a l u e r e g i n a

Az kerbe valo vereſ verytekezeſeert Es az felden valo ver-
tengeſeert.

A z a u e m a r y a S i m e o n p r o f e t a l a ſ a*n* v a l o n a g y
k e ſ e r wͤ ſ e e r t. ||

Az maſod p*ate*r n*oste*r teteyetwͤl foguan talpayglan valo oſto- 93
rozaſaert A z a u e m*a r i* a h a r m a d n a p y l a n v a l o k e r e ſ e-
ſ e n e k k e ſ e r wͤ ſ e g e e r t

Az III p*ate*r n*oste*r Az kemenſeges koronazaſaert. archul ve-
reſeert Es chufoltatataſaert. es az nad zalert
A z a u e m a r i a A z b u c h u v e t e l n e k e s m e g f o g-
g a ſ n a k h a l a ſ a n a k k e ſ e r wͤ ſ e g e e r t.

Az IIII p*ate*r n*oste*r haromzor meg mezytelenyteſeert Ezbe
valo kenyaert A z a u e m a r i a m y n d a z || k e r e z t f a a l a t 94
l a t a l e e ſ n y e s a z k e r e z t f a n f wͤ g e n y e e s m e g
h a l n y

Az V' p*ate*r n*oste*r Az kereztfara fel fezyteſeert. es otualo.
nagy keſerẘſeges kenyaert Az aue maria az el temeteſ-
nek es nagy ſyraſnak keſerẘſegeert

Fogadyad O nemeſ azonyom zẘz maria. Ez veres roſa kozo-
rut. az my vru*n*k Ihs xpsnak. az te edeſſeges fyadnak. ken zenue-
deſenek. es halalanak dycheretyre. es hala adaſara. Es te neked
95 myndenemẘ. keſerẘſegednek. es epeſeg||ednek emlekezetyre. ker-
lek tegedet O nemes azonyom zyz maria. hogy zabadych meg
engemet. hertelen halaltẘl. es az ev̊rek halaltẘl. Amen

p*ate*r n*o*s*te*r credo ſalue regina
Az fel tamadaſnak dẘchev̊ſegere Az aue mar*ia* Az fel
tamadaſon valo ev̊remeert Ieleſul mykoron azt
halla ſalue ſancta parens enic

II p*ate*r n*oste*r Menybe menetynek dycheretyre Az aue
mar*ia* Az menyben meneſenek nezeſen valo ev̊re-
meerth ||

96 Az III p*ate*r n*oste*r Az zent lelek Iſtennek. zeretettel valo.
bochataſaert Az aue maria Az zent lelek Iſtennek
bochataſan valo ev̊remeert

Az IIII p*ate*r n*oste*r Atya Iſtennek. Iogyara ẘleſeerth.
Az aue maria. az zyz marianak. menyben
vytelenek. Ideyen valo evremeert...

A V' p*ate*r n*oste*r az Iteletre valo Ieuetyerth. Az aue
maria. az zyz marianak menyey ev̊remeerth. lat-
uan az zent haromſago zinre'l zinre ||

97 Vegyed O edeſſeges azonyom zyz maria. ez arany zynẘ. roſa
kozorut. Az kegyelmes Ihs xpsnak. az te dẘchev̊ſeges fyadnak. fel
tamadaſanak. Es menybe menetynek. dycheretyre. Es teneket.
mynden nemẘ. ev̊remednek. emlegezetyre. kyk lev̊nekh. az te zent
fyadnak. meg dẘchẘẘleſen. Es teneged az zent haromſagnak.
eleybe vyteleden. holot. ev̊reke'l evreke v̊ruendez. kerlek tegedet.

O edeſſeges azonyom zyz maria Iſtennek zepletelen zent zent
zyleye. hogy meltoltas en||Gemet. halalomnak Ideyen az te zent- 98
ſeges fyadnakh. dragalatos zent teſteuel etetned. Es az te zent
zynedet mutatnod. Es az te evͤremeydbe. rezeſe tenned
A. M. E. N.

Ez tyzen evͤth Imadſagot Ielentette Iduezyttenk
Ihs xps zent brigida azzonnak Mert nagy ayta-
toſſagal akaria vala tudnya myne ſebey voltanak
volna felele Ihs es monda en ſebeym en teſteme*n*
voltanak en zerelmes leanyom evͤth ezer negy
zaz hatuan evͤth || ha ezeket tyztelny akarod ez 99
tyzen evͤth Imadſagod mondyad Tyzen evͤth p*ate*r
n*oste*ruel es Aue mariaual evͤzue mondua

O Ieſus criſtus. teged zeretevͤknek. evͤrevͤkh eedeſſegeg. mynden
evͤremet. felywͤl mulando vygaſag es keuanath. bwͤneſſegnek Idueſ-
ſege. es zeretevye ky te gyenyerwͤſegedet. mondad. embereknek
fyaual. letedet emberert embere levͤl. Idenek uegeben. Emlegez-
zyel. mynden gońdolatydrol. es melſeges zomoru||ſagydrol. kyket. 100
embery teſtben zenuedel. Idueſſeges kenod. Ideyenek elevͤte. es te
zyuedbe. eleue meg zerzetben. Emlekezyel. az banatokrol. es keſe-
rwͤſegegrevͤl. kyket lelkedbe. tenen magad valuan. zenuedel. Myko-
ron. vtolſo vachoran. te tanyduanydnak. te zent teſtedet. es vere-
det adad. Es evͤ labokat meg moſad. es edeſden evͤket vygaztaluan.
evͤ nekyk. rakonualo kenodath. eleue megh mondad. Emlegezyel.
az rezketegeſegedrevl nyomoruſagydrol. es banatyd||rol. kyket te 101
gyenyerwͤ teſtedbe zenuedel. az kereztfanak kenya elevͤt. Mykoron.
harom Imadſak vtan. es veres vered vvtan. tulaydon tanydtuanyod
mya. el arultatol vala. Es valaztot [p] nep mya. meg meg fogatol
vala. harom byro myath. hamyſſan Iteltetel vala. valaztot va-
raſba. huſuety Ideben. teſtnek vyraglo. Ifyſagaba. artatlanul kar-
hoztatol vala. Meg tartatol vala. huzatatol vala. tazytatol vala.
hagyaptatol vala. tulaydon ruhadbol. foztatol vala. || Idegen 102
ruhaban. evͤlteztetel vala. nyakon veretetel vala. zemeyd. be ketez-

tetnek vala. nyakon chapaſokual. Es arczul chapaſokal veretetel.
vala. ozlophoz keteztetel. vala. oſtoroztatol vala. Teuyſel koronaz-
tatol vala nadal agyon veretetel vala. Es zamtalan patuarokual.
zaggatatol vala. kerlek. ez elev̊l mondot kenaydert. kyket kerezt
fanak elev̊tte valla. azoknak emlegezetyert. Adyad ennekem. bẘneym-.
103 nek bochanatyat. halalom||nak elev̊tte bizon tev̊redelmmeſſeged.
tyzta gyonaſt meltan valo eleg tetelt Es mynden bẘneimnek bo-
chanatyat A M E N

p*ate*r n*oste*r Aue m*aria*

II

O Ieſus xps angyaloknak byzony zabadſagog. gyenyerẘſeg-
nek paradychoma. Emlekezyel. az nagy Iyedeſrev̊l. kyt zenuezc
vala. azkoron. mykoron mynd te elleſegyd. mykent erev̊s oorozla-
nok Tegedet kev̊rnyẘl foganak. es hay nyveſeguel. pekdeſeſekuel.
kev̊remleſekuel. es egyeb halaltalan kenokual. tegedet edes Ieſus.
104 Io xps. zomorytanak. es mynden genyet||bezedekuel. keſerw vere-
ſekuel. es kemeny kenokual. VVram Ihs. kykuel mynd te ellenſegyg
illetenek. Kerlek tegedet. Io Ieſus. hogy menzc meg engemet. myn-
den elenſegymtẘl. latoktẘl. es latatlanoktẘl. Es adyad ennekem.
te zarnyadnak arneka alat te Idueſegednek otalmat A M E N

p*ate*r n*oste*r aue m*aria*

III

O Ihs. ez vylagnak tere*m*tev̊ye. zyueknek edeſſege. es elmek-
nek nagy laſuſaga. kyt ſem egy mertek. Igaz kerekſeguel. meg nem
[m] merhet. ky fev̊ldet. arazodba be rekezted Emlekezyel. az kenok-
105 rol. es ke||ſeruſegegrev̊l. es ſerelmekrev̊l kyket zenuecz vala. Io Ihs.
mykoron te zenth kezeydet. tompa zegegel eleb be zegezek. es te
genyerẘ labaydat. altal furak. mert nem vala Illendev̊. ev̊ akarat-
yoknak. ſem ev̊k tegedet. Illetny meltok nem valanak Serelmet
ſerelmre. te ſebeydnek adanak. es kegyetlenűl huzanak es ky ſezy-
tenek. kerezt fanak hozyba. es zelere. vg hogy. mynden tetemeyd-
nek Izey. el feſelnek vala. kerlek tegedet. kegyes Ihs. edes xps. az
106 zent. es keſerẘ kerezt||ſan valo. ſerelmednek emlegezetyert. es
nyomoruſagodert. hogy adyad en nekem. te felelmedet. es zerel-
medet. A. M. E. N.

p*ate*r n*oste*r Aue maria

IIII

O Ieſus. menyey oruos. Emlekezyel. az ſadalmadrol. ſebeyd-
revͤl. es keſerwͤſegydrevͤl. es az modnhatatlan. nagy ſeremydrevͤl.
kyket. kerezt fanak magaſagan. akatofara emeltetuen zenuedel.
Mynden tagydba. el ozoluan. es el zakadozuan. kyknek. evͤ Igaz
alaſokba. egyk ſem maradot vala vgy hogy. ſem egy ſere || Serelm. **107**
te ſerelmedhez. haſonlatos nem vala. Mert talpatul foguan
teteyglen nem vala. te benned egeſeg. Es tahat. mynden ſerel-
medet. el feleytuen Atyadat. ellenſegydert. kegeſen Imadad. azth
monduan Atyam. bochaſad meg nekyk. mert nem tudyak myth
teznek. [es] ez Irgalmaſſagodert. es ez ſerelmednek emlegezetyert.
engedyed ennekem. kegyes Ihs. hogy ez te keſerwͤſeges kenaydnak.
ez emlegezety. legyenek ennekem. mynden bu*neymnek* bochanatya
A. M. E. N.

p a t e r n *o s t e r* A u e m *a r i a*

V

O Ieſus evͤrevͤk feneſſegnek twͤkere. Emlegezyel || Az zomo- **108**
rũſagyrol. kyket vallal. mykoron te tyztaſagos feneſſegednek
twͤkereben. meg nezed. Te valaztottaydnak. te kenodnak erdeme
mya. Iduezwͤlendevͤnek. eleue Idueſſegegeth. Es [hala] gonozoknak.
hala adatlanſagognak myatta. karhozandoknakh. karhozatyt. kyuel
mynekenk el vezteknek. es ketes bwͤneſeknek. Tahat kenyerwͤlel.
es Ielenen. az Irgalmaſſagodert. kyt az kereztfan. te meletet valo.
toluayal tevͤl. Azt monduan. ma velem lez paradichomba. kerlek
tegedet kegyes xps || hogy tegyed en velem es. ez Irgalmaſſagot. **109**
en halalo*m*nak Ideyen. A. M. E. N.

p *a t e* r n *o s t e* r A u e m a r i a

VI

O Ihs. zeretevͤ kyraly. es myndeneſtwͤl keuanatos barat.
Emlekezyel az banatydrol. kyket vallal. mykoron mezytelen. es
nyaualyaſul. az kerezfan fygel. Es mynden te baratyd. es eſme-
revͤyd. te ellened alapanak. ſenkyt teged. vygaztalolt nem lelz
vala. edes Ihs [haaanem] hanem chak. te zeretevͤ zyledeth. lelke-
nek keſerwͤſegebe. te meleted. hyuſegel aloth. kyt te tanytuanyod-
nak ayanlal. azth monduan. || Azonyalat. Ime te fyad az vtan az **110**
tanydua*n*nak Ime te anyad kerlek tegedet. kegyes xps. az te zere-

tevͤ Anyadnak banatyanak tevͤrenek ſerelme mya. ky tahat evͤ
lelket. altal iara. hogy kenyerẘly en raytam. mynden banatomba.
es gyetrelmmembe. teſtembe es lelkembe. Es adyad ennekem.
te vygaztalo zoddat. mynden banatomnatomnak Ideyen Amen
p pater n*oste*r Aue m*aria*

VII

O Ieſus. zyueknek edeſſege. es elmeknek nagy keuanſaga.
111 Emlekezyel || Az ecetnek es epenekh. keſerẘſe[rẘſe]geert kyt my
eretevnk halalodnak Ideyen. zenuedel es koſtolal. Engedyed nekenk
te zent teſtedet. es veredet meltan vehetnenk. my [k] lelkenknek.
oruoſſagara. es vygaztalaſara.

A. M. E. N.

p*ate*r n*oste*r Aue m*aria*

VIII

O Ieſus. ky merhetetlen kegyeſſegnek kutfeye. ky melſeges.
zeretetednek. aaytatoſſagabol. az kereztfan mondal. zomyuhozo*m*
embery nemzednek Idueſeget. kerlek geryezed kegyelmes xps. my
112 keuanſagonkat. mynden || Tevͤkeletes dolgogra. es teſty keuanſa-
gognakh. zomyuſagat. Es ez vylagy zeretetnek buzgoſaggat. myn-
deneſtẘl. my bennenk. meg hẘched. es meg olchad. Amen

pater noster Aue m*aria*

IX

O Ieſus. kyraly erevͤ es elmebely nagy vygaſag. Em legezyel
az nyomoruſagydrol. kyket vallal. mykoron halalodnak keſerẘſe-
geert. es ſydoknak te kenodon ẘrẘleſegert. ſok kenny h hulataſ-
ual. magadat Atya [Iſtennek alyanlad azth n] Iſtentẘl el hagyott-
113 nak kyaltad azth mond||uan. En Iſtenem. En Iſtenem. myre hagyal
el engemet Ez nyomorẘſagodert. kerlek tegedet. Io Ihs. hogy en
halalomnak nyomoruſagaba. ne hagy el engemet. edes vvram.
Iſten. A. M. E. N.

p*ate*r n*oste*r Aue maria

X

O Ieſus. alfa et o. kezdet es vegezet. Emlekezyel. hogy teted-
tẘl fogvan labad talpayglan ten magadat. engedelmes Ihs. myere-

tev̊nkh bẘneſekert. kennak vyzeben meryted. Es te ſebeydnek
zeleſſege. es nagiſaga mya. Tanych enge||met. Igaz zerelmmya. 114
ev̊ryznem. te [Igaz] Igen zeles parancholatodat.

A m e n.

p*ate*r n*oste*r Aue

XI

O Ieſus. Irgalmaſſagnak. feneketlen melſege. kerlek tegedet.
te ſebeydnek melſege mya. ky te zyz teſtedet. altal folyak. Te
tetemeydnek veleyt. es te belydet. hogy engemet. alauetetet ky
merych. es el reyhc. te ſebeydnek lykyban. Te haragodnak zyne
elev̊l. mygnem el mulik te haragod. edes vra*m* Ieſus. A. M. E. N.

pater noster Aue m*aria* ||

XII

O Ieſus. eǵeſegnek ev̊uezety. es zeretetnek kev̊tele. Emlekez- 115
yel. te zamtalan. ſebeydnek ſokſagarol. kykuel ffeyetẘl foguan.
labad talpayglan. ſebhetuen es kegyetlen ebek mya. zagatatal. Es te
zent vereduel verhẘuel. ky ſerelmednek nagyſagat. zwzeſeges teſ-
tedbe zenueded. my erettenk. kerlek tegedet. kegyes Ihs. Iryad te
zent dragalatos vereduel. mynd te zent ſebeydet. en zyuembe.
hogy azokba oluaſyam. te ſerelmedet. es ze||retetedet kerlek te- 116
gedet. kegyes Ieſus. Iryad. te zent dragalatos veredel. mynd te
zent ſebeydet. en zyuembe. hogy azokban oluaſyam. te ſerelme-
det. es zeretetedet. Es en eletemnek vegezetyklen. zynetlen laa-
gozyam. halalnak myegedetybe. Ame*n*

p*ate*r n*oste*r Aue maria

XIII

O Ieſus xps. erev̊s orozlan. es gyev̊zhetetlen kyraly. Emle-
kezyel. az ſerelmedrev̊l. kyket zenuedel. mykoron. ṁynd te zyued-
nek. es teſtenek erei erey. meg fogyatkozannak Es feyed ala
hat||uan. halalos ſerelmel monduan. meg tekelet. Ez nyomoruſa- 117
godnak. es keſerẘ ſerelmednek myata. vram Ihs xps. Irgalmmaz
ennekem. halalomnak vtolſo Ideyen. mykoron en lelkem. megh
zomorodyk es meg haborodyk A. M. E. N.

p*ate*r n*oste*r Aue maria

XIIII

O Iesus. feseges atynak. egyetlen egy fya es evͤ alatyanak.
fenees abraza. Emlekezyel az byzodalmas ayanlasodrol. kyuel Te
118 zent lelkedet. atya Istennek aayanlad. Azth mondua*n* || Atyam.
te zent kezeydbe ayanlom en lekemet. Es te zent tested megh
zakaduan. nagy erevͤs kyaltasal. zyued meg zagaduan. Te Irgal-
massagodnak bely. meg nyluan. myeretev*n*k valtandokert te zent
lelkedet ky bochatad. te dragalatos halalod mya kerlekh tegedet.
zenteknek kyralya. erevͤsych meg engemmeth. evͤrdek ellen. ez vylag
ellen. testem ellen. es verem ellen alhatno*m*. hogy tyzta zyuel. ez
119 vylagnak megh haluan. ten magadnak elhessek || Es halalomnak
vtolso Ideyen. fogadyad te hozyad. temremtevͤ. en zamkyueteth
lelkemet. es el Idegenwͤlt lelkemet. Amen.

p*ate*r n*oste*r Aue m*ari*a

XV

O Iesus. byzony zevͤlevͤ vezevͤ. es teremtevͤ. Emlekezyel. te
zapora. es beuseges verednek. hulasarol. kyt te cyprosy zevͤlevͤ fevͤ.
ky facharuan. oly beuen ky evͤted. mykoron. az kerezt fan. sotut
tenen magad facharal. Es vytezy chuczaual. te oldaladad. meg
evͤkleluen. mynekkenk. verth es [adal] vyzed fe*n*kelel. Vgy hogy ||
120 chak egy kecheyn. chepenet. te bened sem marada. Tahat az
vtan. mykepe*n* myrranak kevͤtevͤleke. magasra fel emeluen. es
akatuan. gyenyerwͤ te testeth meg heruada. es te belydnek ned-
uessege ky aza Es te tetemeydnek veley. meg teperednek. Ez
keserwͤseges kenaydnak myata. es draga verednek ky evͤteseerth.
edes Ihs. sephessed meg en zyueuemet. hogy penytencianak es
zeretetnek kenyuey. legyenek ennekem. ey es napy kenyerym. Es
121 for||dych engemet. te hozad. hogy en zyuem legyen teneked erevͤk
lakodalm. es nyaskodasom legyen neked kelemetes. Es eletemnek
vegezety. oly dycheretes. hogy ez eletnek vtanna. En edes vram
zeretevͤ vram. kegyes vram. Engedelmes vram Irgalmas vram. zep
vram. Ihs xps. elevͤ Istennek zent fya. zeplevͤtelen. zyz marianak
fya. Erdemlyelek tegedet latnom. es dychernem. erevͤkwͤl erevͤke.
te zentydel evͤzue. A. M. E. N.

p*ate*r n*oste*r aue maria ||

Ez edeſſeges Imadaſagognak el ayanlaſy es mel- 122
tan valo hala adaſy

Eez onzolaſokat. es Imadſagokat. Ayanlom neked. zerelmes
v vram Ihs. xps. es adok neked. mehetetlen. es vegezhetetlen valo.
nagy ſok ayadekokat. es hala adaſokat. Te zentſeges ſebeydnek.
es te dragalatos zent verednek hulaſaert. Es te dwͤcheſeges kegyel-
mes kenodert. es mynd te [m] zamtalan. es vegezhetetlen. nagy
ſok ayandekydert. kyket. Ennekem || atal. te aldot zentſeges. es 123
edeſſeges. neuednek dycheretyre. es tyzteſſegere.
A. M. E. N.

meg mas ayanlas

En vram Ihs xps. elevͤ Iſtennek zent fya. [elevͤ Iſtenne] te
zent neuuednek tyzteſſegere. es dwͤchevͤſegere Te dwͤchwͤ kenayd-
nak ſebeydnek. vered hulaſanak. es te zent halalodnak dychetyre.
Ayanlom neked. ez Imadſagokat. egybe egyelwͤluen. hogy te myn-
denhato Iſten. alfa et o kezdet es vegezet. kyralyoknak kyralya.
es vraknak vra. || Teged keduelevͤknek. edeſegeg. bwͤneſſeknek 124
Idueſege. es zeretevͤye. ffelſeges. Atya Iſtennek. egyetlen egy fya.
es evͤ alatyanak fene. es abraza. Engemet. az te meltatlan. zolgalo
leanyodat. katerynat. meltoly [m]meg odoznod. mynden vetkeym-
be'l. es bwͤneimbevl. kyket tevͤtem. my*n*d en gyermekſegemtwͤl
fogua. ez Ideyglen. es en eltemmyglen. Meltoly. engemet. meg
tartanod. es evͤryzned. te zent zolgalatotba. es felelmedbe. zerel-
medbe. || Igazgadnod. hytet. remenſeget. es tevͤkeletes zereteteth. 125
nekem adnod. Es Io myelkedetbe. veggyg valo meg maradaſt. Io
vegezetet. es bodok ky mulaſt. kerlekh tegedet. en edes Iſtenem.
adyad ennekem. eletemnek vegebe. en lelkemnek ky mulaſanak
elevͤte. adyad megh tudnom. halomnak napyad. es orayat. bodok
vegezetuel. es akoron batorycz engemet. angyely Iduezletel. Es
evͤrdevknek mynden chalardſagyttwͤl. es tevͤretwͤl hogy || Enlekemet. 126
ne Iyezek. ſe kenra ne vongyak. Es az kenokat. kyket en bwͤneym-
ert erdemlenek. tegyed Irgalnaſt. el mulatnom. es erek eletnek
koronayat vehetnem Es mykep en mynden napon aytom. te nagy

Irgalmaſſagodtwͤl. es mutaſad megh enneke*m* te. nagy Irgalmaſſa-
godad. es te dwͤchevͤſeges orczadat Mykepen mutatad. te tanytua-
nydnak az koron. mykoron evͤ elevͤtek. te zent zynedet. el valtoz-
127 tatad. es vegy engemet. te hozyad. || hogy en mynd. te zent
angelydal. es zentyduel evͤzue. dycherheſelek. tegedek es az te
edes zyledet zyz maryat. Ith mygh elendek. az vtan az evͤrek
eletbe Es en lelkemet vygyed. te Iſteny feneſſegednek. zyne eleybe.
az evrevͤk vylagoſſaagnak. evͤrevͤmere. kerlek. vram Io Ihs xps. hogy
haychath. az te zent fwͤleydet En Imadſagomra. kyuel en zegen
meltatlan bwͤnes dycherlek. Es te zolkaydnak lelkeket. en zwͤleym-
128 nek. atyam fyaynak. rokonſagymnak. || baraty*m*nak. Io teuevͤym-
nek. ayanlaſymnak Az evͤ lelkeket. ez vylagbol. ha ky mulnya
parancholtad. Ith ez vylagba myg elnek. bekeſegnek. es vylagoſ-
ſagnak tartomanyaba helheteſſed. Es te zentydnek. parancholyad.
tarſy lenny. es tegyed. hogy en te zentyduel. es valaztotaydual
evͤzue. evͤrevͤlheſek Es mynd evͤrevͤkwͤl evͤreke. dycherheſelek
A. M. E. N.

[Vaky] Valaky ez Imadſagod. aytatoſagal meg
mondandya. Az elſevͤtwͤl ezer eztendey buchu.
129 bochanando bwͤnerevͤl. || Az maſykert. eſmeg ezer
eztendey buchu. el feledet bwͤneerevͤl. Az harma-
dykert. eſmeg ezer eztendey buchu. halos bwͤne-
revͤl. Es vgy hogy myndenyk elevͤt. egy p*ate*r
n*os*t*e*r. es egy Aue mariat. mongy. Es ezenkepen
kezdyed el mondua.

VRam Ieſus xps fo fogadyad. ez Imadſagoth az te zentſeges
halalodnak. emlekezetyre. mely halalnak myatta. te nemes ember-
ſeged megh hala. az kereztfan. Es az evͤremnek tyzteſſegeert. kyth
130 te aldot. lelked valla. || Mykoron. tegedet latoth volna. mynden
teſty kent es nyaualyat. megh vegezny. es lelkeknek Ily nagy
ſogaſagat. te zent halalodal megh zabadytany. zabadyhad meg. en
lelkemed es. en edes Iſtenem. en halalomnak Ideyen. mynden
bwͤnektwͤl. Es az evͤrevͤk halaltul. Ame*n*

p*ate*r n*os*t*e*r Aue maria

URam Ihs xps. fogadyad. ez Imadſagod az evͤrevͤmnek emlegezetyre. kyt valla. te aldot lelket. pokolnak lymboſaba. mynd te zentytuel evͤzue es valaztotaydual evͤzue [ ] || Kyk latak. evͤ mago- 131
kat. Ily nagy Irgalmaſſag zerent. meg zabadultokat. Es ez zabadulaſt latakh hogy ſenky egyeb. twͤledtwͤl meg valua. nem tehete volna. Azert te kegyelmes. akaratodat. zerezyed en lelkembe. te Iſteny Irgalmaſſagod. es kegyelmeſſeged zerent. Amen
p*ate*r n*oste*r Aue

VRam Ihs xps. fogadyad. ez Imadſagot. az evͤrevͤmnek emlekezetyre. kyt valla. az te bodokſagos zent [lelked] Anyad en azo-
nyom zyz maria te fel tamadaſod napyan. [ ] || Mykoron. neky 132
eleuenen Ielenel. es az evͤrevͤmnek zerelmeert. kyt valla. az te bodokſagos lelked. az teſthez. zerkezuen. Es ten magadat latad. meg dwͤchwͤuluen. Iſteny feneſſeguel. kyt byrz vala. mykoron meg ez vylag nem volna. vygaztalyad meg en lelkemeth. mykoron ez vylagbol ky mulandyk. Es vygyed evͤteth. az te zent zyned lataſara. A. A. M. E. N.

Ez alat Irth Imadſagot Igen zwͤkes vonagodo
emberek elevͤt mondanya es Ige*n* alazatoſs || ala- 133
zatoſon mondyad.

O Io Ieſus. O kegyeſſeges Ihs. O edeſſeges Ihs. O zyz marianak zent fya Ihs. telyes Irgalmaſſagal. es kegyeſſegel. O edes Ihs. te [na] nagy Irgalmaſſagod zerent. Irgalmazy ennekem bwneſnek. O kegyelmeſſeges Ihs. kerlekh tegedet. te zent dragalatos verederd. kyt bwͤneſekert. akaral evͤtened. hogy moſyad el. en kegyetlenſegymet. Es nezy en ream. tegedet alazatoſon onzolora. es ez Ihs neuet kyaltora. O Ieſus newͤ. edes newͤ ihs. gyenyerkedevͤ newͤ ihs.
erevſytevͤ newͤ Ieſus. || mychoda az Ihs. hanem Iduezytevͤ. O Ieſus. 134
te zent neuederth. Iduezych engemet. ne vezek el. ky engemet. ſemybevͤl teremtel. es meg valtal. ne hagy karhoznom. O Ihs. eſmeryed my tyed. es el moſyad azt. az my Idegen. O kegyelmes Ihs. Irgalmaz ennekem. mygh vagyon. Irgalmaſſagodnak Ideye. ne vezyek el. ky engemet. ſymybevͤl teremtel. es meg valtal. ne

hagy karhoznom. Iteletnek napyan. my hazon lezen en bennem.
135 ha zalandok az evͤrevͤk halalra. hol tegedet. holtak. nem || dychernek. ſem mynd azok. kyk pokolra zalnak. O zerelmes Ieſus. O edes Ieſus. Oh gyés Ieſus. O Ihs. O Ihs. O Ihs. engegy engemet. te valaztotajd kezybe mennem. O Ihs remenſeg te benned remenkedevknek. O Ieſus Idueſſeg te benned hyueknek. O Ihs. vygaſag te benned byzoknak. O Ihs mynden bwͤneknek. kegyes meg bochatoya. O Ieſus. zyz marianakh zent fya. evͤs en belem zent bevͤlcheſeget. zerelmeth. tyztaſagod. alazatoſſagod. hogy tegedet. ||
136 telyeſſegel zeretheſelek. es te benned dycheketheſem. Es mynd azok. kyk kykaltyak. ez zentſeges aldot neued. Ieſuſt. A. M. E. N.
p*ate*r n*oste*r Aue maria

---

valaki ez Imadſagoth mondandya tevͤredelmes zyuel hat ezer eztendey buchut es neguen napy buchut val myndenzer mynezer meg mondya.

Az nemeſſeges. menyei kyraly. Ihs xps. my vrunk elevͤ Iſtennek zent fya. Alla az zent kereztfan keſerueſen. ekes lelekuel.
137 kegyes Iohal. ozloth ertel||mel. remwͤl teſtel rezketevͤ takyayual. zent vere folyuan. karyayt el teryezuen. kezeyd es labayth. vaſ zegeguel zegezuen. zaual wͤueltuen. nyomorult zoual. zernywͤ orchaual. halalos zynnel. ſyralmas zemmel. koronazot fevͤuel. el valtozot homlokual. zernywͤ remwletvel. Artatlan ertelmel. engedelmes zerelmel. keuanatos zwͤuel. ffeyed le hatuan. vegygh meg tevͤkele. holt teſtuel. nylth zwuel. es oldalla folyuan. zent kutfevͤ.
138 kynek kezdety zarmazyg. zent haro*m*||ſaktul. evͤ kegyes zwͤuebevͤl ky evͤtte. En vͤram Ieſus criſtuſnak. ez jelenſegy. legyennek ennekem. ma es holnap. es myndenkoron. es jelennen. en halalomnak jdeyen. vertem es otalmam. mynden lelky. es teſty gonoz ellen. Amen
p*ate*r n*oste*r Aue maria

---

fylep chazar kereſere Innocencius papa ez Imadſagert engedet keth ezer eztendei buchut kyk Igazan tartnak penytenciat az az ky halalos bwͤn nekwͤl vagyon eleuacyo koron kel mon || *)

Artatlan zent halalo jſtennek artatlan zent [ha] fogſaga **139** kerlek vram ieſus azthe artatlan zent fokſagodert hogy otalmaz meg Engemet ſokſagtol es myden nyaualyatol Amen egy pater noſter egy Aue maria

Artatlan zent halalo jſtennek artatlan zent kennya kerlek vram jſten azthe artatlan zent kennodert hogy otalmaz meg Engemet Ez may napon fokſagtol kentol es mynden nyaualyatol : Amen pater noſter Aue maria

Artatlan zent halalo jſtennek artatlan zent ſebey kerlek vram jſten || azthe artatlan zent ſebeydert hogy otalmaz meg **140** engemet ez may napon ſebtoͦl kentol fokſagtol es mynden nyaualyatol Amen I pater noſter I Aue maria

Artatlan zent halalo jſtennek artatlan zent vere hulaſſa kerlek vram jſten azthe artatlan zent vered hulaſaert hogy otalmaz meg engemet ez may napon ver hullaſtol ſebtoͦl kentol fokſagtol es mynden nyaualyatol Amen I pater noſter I Aue maria

Artatlan zent halalo jſtennek artatlan zent halala kerlek vram ||

danya ez Imadſagot **141**

Vram Ihs xps. ky ez vylagnak. Idueſſegeerth. ez te zentſeges teſtedet. es te dragalatos zent vert. dwͤchwͤſeges zyz marianak mehetwͤl. fogadat. es azon zent verth. te zentſeges oldaladbol. Az kerreztfanak oltaran. my Idueſſegegert ky eͮted. Es ezen dwͤcheͮſeges ze*nt* teſtbe. halotaybol feltamadal. es menyorzakba fel menel. eſmeg Ieuendeͮ vagy Itelny. eleueneket es holtakat. Ezen zent teſtbe. kerlek tegedeth. vram Ihs xps. || Mench meg engemeth. **142** ezen te zent teſtednek. es verednek myatta. ky maſtan az oltaron aldoztatyk. Mynden elmey. es teſty zertelen bwͤnektwͤl. Es mynden goztwͤl

A. M. E. N.

pater noſter Aue maria

---

*) Itt egy levél (139—140. lap) közé van kötve, a mi nem ide tartozik.

vala mely napon. ez Imadſagot. meg mondandod.
pokolbely az nap. neked nem arthat es ſemynemẘ
ember. [ne] nem banhat. Es valamyt Iſtentẘl
kerendez. ky alkolmas. neked meg adya. es ha az
143 te lelked teſtedbev̊l || az nap. ky megyen. pokolba
nem megyen. Mely Imadſagod. zerzzet. zent Agoſ-
ton doktor. Es vagyon Iruan romaba. zent Ianos
eegyhazaba. Es engetenek ez Imadſagerth. kyk
terden alua. es aytatoſon. meg mondanayak·
nyolzuan ezer eztendey buchukat. az halalos.
bẘneknek bochataſara. Es az el veztet ẘdev̊nek.
meg vvyulaſara. Es tyzen egyed Benedek papa.
vgyan ezent megh confyrmalta. eznek felete.
144 nyolczat Bone||facius papa engedet ez Imadſagert
azoknak kyk teredelmeſſegel mmeg gyonuan
negyven napon egymas utan aytatoſon meg mond-
yak mynde bẘneknek meg bochanatyat ezen
kepen mmonduan

Halakat adok teneked. en vram Ihs xps. ky akaral. ez vylak-
nak valtaſaert. zẘletned kev̊rnyẘl meteltetnev̊d Az ſydoktẘl. meg
[hamyſſyt] hamyſſytatny. Es az el arulo Iudaſtul. chokolaſal el
145 arultatny. kev̊telekel kev̊tev̊ztetny. es mykepen || az artatlan
barany. az aldozatra vytetny. Es Annaſnak. Kayfaſnak. Pilatoſ-
nak. es Erodenek. eleigbe vytetny. es hamyſ tanuktul. be vadol-
tatny. oſtorokal. es zemermekuel haborgatatny. es veretetny.
Hagyapaſokal. Hagyaptatny. Tevuyſel. koronaztatny. Archul ve-
retetny. Nyakon ẘteſekel ẘtetny. nadzalual agyo*n* veretetny.
Orchadat be fedeztetny. ruhhaydtul meg foztatny. Az kerezt-
fahoz vaſzegeguel zegeztetny. Az kereztfara fel emeltetny. Az
146 toluayok kev̊zybe. zamlaltatny. Meregel. es ecetel I||Itatatny. zegeg-
nek nagyſagaual. es chuczaual meg ſebeſytetny. es nagy keſerv̊
halalal. megh hany halni Te vram Ieſus xps. ez te zentſegeſ
kenaydert. kyket en meltatlan. bẘnes eleue zamlalek. Polkolnak
mynden kenyatul, es pokolbely ev̊rdev̊keknek. mynden keſertety-
tẘl. Es engemet. es mynden baratymat. mynden en nekem. Iol
tevev̊ket. es ennekem Ayanlottakat. es mynden hyu kereztyeneket

Meg zabadych. es mynden Iokual. meg beuuychet. es oda vygy.
mynket. gyarlo bwͤneſeket || oda. houa. az teueled meg fezwͤlt. tol- 147
uayt vyted. Es mynd azokat. kyk az te zent neuedet valotak. Ky
Atyaual. es zent lelekuel elz es vralgodol. Mynd evͤrevͤkkwͤl evͤrevͤke
A. M. E. N.

pater noſter Aue maria

Ez Imadſak vrunk Ihs xpſnak nemes kezety Es valaky aytatoſſagual megh oluaſangya keth ezer eztendey es harom zaz napy buchuyat megh valya

Iduez legy. edeſſeges vvram Ihs xps. Atyanak Igeie. Iſten-
nek baranya. ez vylagnak Iduezytevͤye. byzony oſtya. elevͤ teſt.
kegyes vr || kegyeſſeges vr. Irgalmazy ennekem Iduezlegy. kegyeſ- 148
ſeges. vram Ihs xps. Angyaloknak dycherety. zenteknek dwͤchevͤ-
ſege. bekeſegnek lataſa. Igaz Iſtenſeg. byzony ember zyz marya-
nak vyraga. es gymelche. Irgalmaz ennekem Iduezlegy. kegyeſſeges
vram ihs xps. Atyanak feneſſege. bevͤlcheſegnek feyedelme. Meny-
orzaknak kapuya. elevͤ kenyer. zyz marianak zwͤlette. Irgalmaz
ennekem Iduez legy. vram Ihs xps. menyorzaknak vylagoſagoſ-
ſaga. es ez vylagnak meg valtoya. my evͤremevͤnk. Angyaloknak
kenyere. zwͤuy vygaſag. zwͤze||ſegnek zepſege. es tevͤruenye Irgal- 149
mazy ennekem. Iduezlegy Edeſſeges kegies vram Ihs xps. my
megh valtaſonknak Iutalma. Irgalmaz ennekem. Iduezlegy. zere-
tendevͤ vram Ihs xps. my teremteſevͤnknek Iutalma. Irgalmazy
ennekem. Iduezlegy. hatalmas vram ihs xps. my zarandokſaggonk-
nak. megh elgytevye. Irgalmaz ennekem Iduezlegy vram Ihs xps.
my hytbe fordulaſonknak Iutalma Irgalmaz ennekem Iduezlegy
nagyſagos vram Ihs xps. my eppwͤleſenknek remenſege Idueſſege.
dwͤchevͤſege es Irgalmazy ennekem. hogy er||demlyem te feneſſe- 150
gednek lataſad evͤrevͤkwͤl evͤreke

A. M. E. N.

p*ate*r n*oste*r aue m*aria*

Ez eſ Igen zep Imadſag es aytatos

Atya Iſtennek hatalma. erevͤſych megh engemet † fyunak
bevͤlcheſegge. tanych engemet † zent leleknek zerelme. vyla-
goſych engemet † Es adyad ennekem. magadat eſmernem. mynd
tudod. es akarod. es te vram Ihs xps mynden koron. feletem legy
† hogy engemeth meg algy † Ennalam legy. hogy engemet evͤryz †
151 Alatam legy. hogy engemet el vygy † vtan‖nam. legy. hogy enge-
met otalmazy. Ky tevͤkeletes. zent Haroſagba. elz. es orzagolz.
evͤrevͤkwͤl evrevͤke

A. M. E. N.

pater noster aue

maſod Imadſakh

Uram Ieſus criſtuſnak zent lelke. Iduezych engemmeth †
Iſtennek zent teſte. vygaz megh engemet † vram Ihs xpsnak.
oldalanak vyze. moſy meg engemeth † vram Ihs xpſnak. veres
vereyee. hynch megh engemet. † vram Ihs xpſnak kenya. erevͤſych
megh engemet † O Io Ihs. halgas megh engemet. te zent ſebeydbe
152 reych el engemet Es ne ‖ hagy engemet. twͤled el tauoznom. es
gonoz ellenſegtwl. otalmaz meg engemeth. Halalomnak Ideyen
hy engemet. es parancholi elevͤdbe mennem. Holoth. az te zent
angyalydual. dycherheſelek tegedet. evͤrevͤkwͤl evͤrevͤke Amen
pater noſter Aue maria

———————

Ez Imadſagod zerzete zent Agoſton doktor hogy
valaky vͤtet meg oluaſangya Azuagy Irua vele
hordozangya Auagy oluaſua halgattangya Az-
nak elenſeg nem arthat Sem vyze*n* Sem twͤzbe es
153 ſemynemwͤ gonozſag rayta ‖ nem fog Iſtennek aka-
ratya myath

Vram Iſten. Irgalmas legy engem. zegeny bwͤneſnek. es legy
evͤryzevͤ en lelkemnek. es teſtemnek. mynden oraba. Es [pokolba]

napokba. en eltemyk Iſten Abrahamnak Iſtene. Iſaacnak Iſtene.
Iacobnak Iſtene Irggalmaz ennekem. es bochaſad. en ſegedelmemre
zent myhal arkhangyalth. ky engemet odyon es vegyen. Mynden
en ellenſegymtwl. latoktul es lattatlanoktul. Teſtytẘl. es lelkytẘl
zent mih*aly* iſtennek arkhan||gyala. otalmaz engemet. ma. es 154
myndenkoron. es mynden helyen. hogy el ne vezyek. az rezgeteges
Ileletyk. zent myhaly arkhangyal. te malaztodnak myatta. kyt
erdemletel. vallany. teneked kev̊nyergegh. hogy otalmazy enge-
met. zevrnyẘ halaltẘl. ma. es myndenkoron. es mynden gonoztul.
zent Gabriel. zent Rafael. es mynden zent angyalok. arkhangyalok.
en erettem bẘneſerth. kerlek tyteket. myniorzakbely Iozagog.
hogy ennekem agytok Segedelmmeth. hogy ſemynemẘ gonoz.
ellenſeg engem*et* ne || banthaſon. Sem vton. Sem hazba. Sem haz- 155
kẘűel. Sem vyzen Sem tẘzel. Sem hadba. Sem tev̊rrel. Sem mere-
gel. Sem alűűa, Sem zolua. Sem alua Sem ẘlue. Semy nemẘ
dolgymba † Imee vram Ihs xpsnak. zent kereztyt. ream vetem. es
Innen fuſon. mynden ev̊rdegy. myelkedet. Ez vylagnak Iduezy-
tev̊ye. ſegeych engemmeth. Ez vylagnak Iduezytevye. Iduezych
engemet. Mert te zent veredel. es te zent kerezt fadon. valtotal
megh engemet. Iduezych engemet. ma. es mynden ẘdev̊be zent
Iſten. zent erev̊s. zent || Irgalmazo. Iduezytev̊. ne hagy [enge] 156
engemet. keſerẘ halalnak † Iſtennek ze*n*t kerezty. otalmazy enge-
met † Iſtennek zent kerezty. ſegych engemet † Iſtennek zent
kerezty. Iduezych engemet. ma. es mynden ẘdebe. es mynden
napokba. en eltemyg. Ez dẘchevſeges zent neueztbe. Atyanak. es
ffyunak. es zent leleknek neuebe. ev̊rev̊kẘl erev̊ke Amen pater
nofter Aue m*ari*a

Igen zep Imadſak zent leleknek

O dẘchẘ zent lelek. kynel yob ayadekot. ſohol nem lelek.
Neket aka||rok zolgalnom. Es Ielennen. neked zolnom. halgaſad 157
meg. en bezedemet. bochaſad megh. en vetetymmet.. kerlek adyad
az myt kerek: adyk innen el nem megyek. kerlek. nekem az zoth
mondyad. hogy mynden bẘnemet. meg bochatad. hogy teneked
zolgalhaſak. ez vylagnak en mmegh halyak. Ez napon neked

halat adok. dycheretet neked mondok. mert engemet latogatal. en
lelkembe vygaztalal. O Atya Iſtennek. nemes ayandeka. kerlek.
lagozyal en velem fokaygh. O zep Ieſuſnak kevͤuety. kerlek nehagy. ||
158 Engem egyedẘl lennem. O en lelkemnek. edes gazdaja mykoron
te en velem vagy. nynchen en lelkemnek. ſemy nyaualyaya. O en
lelkemnek. kegyes vvendege. edes voltotnak nynchen ſoha uege
kerlek. en velem lakozyal. ſoha tẘlem el ne tauozyal. Ez napon-
en lelkem meg evrẘle. es te myattath megh vyula Imar ſemy gon-
dom nem volna. chak neked eleg halat athatnek. es Io gazda neged
lehetnek. hogy en kenyuet hulathatnek. es az te ajandekodrol.
159 eleget tehet||nek. kyre en zegeny meltatlan. eleg nem vagyok merth
neged meltatlan. gazda vagyok. De kerlek tegedet. kegyes zent
lelek hogy ne vtaly engemeth. te kẘſebyk. meltatlan zogalodath.
De ſegely engemet. hogy teheſem. az te akaratodat. te vagy en
lelkemnek. edes vendege es kegyelmes gazdaya. Te vagy en lel-
kemnek. vygaztaloya. es zabaldytoya. es myndenkoron otalma.
Engemeth otalmaz. ez vylaba. ez vilagba. az vtan helhezteſy. meny-
160 orzagba. hogy || oth. teged dycherytẘnk. es az te zent zynedre
nezuen. evͤrevke elyevͤnk A. M. E. N.

veni ſancte ſpiritus

Domine ihsu xpe. qui ſeptem. uerba. ultimo.

Ez het ige. kyket urűnk Ihs. az kereztfan monda. mykoron megh fezytek. Es az evͤ zent lelket. teſtebevͤl ky akarya vala. bochatny. Ez Imadſak. Igen kelemetes Iſtennek. Elevͤ Igeye Ieſuſnak. ez vala. monduan.

Uram ihs xps. ky het Igeth. az te halalodnak Iddeyen. Az
161 kereztfan fyguen mondal. hogy myndenkor || Az zent Igeket.
elmenkbe tartanok. kerlek tegedet. vram ihs. azon het Igenek
jozagaert. hogy bochaſad meg ennekem: valamy. bẘnt valotam.
auagy te'tem. az het halalos bẘnnek myatta. keuelſegben. Iregy-
ſegben. ffeſuenſegbe. Torgoſſagban. haragoſſagban. Belendeſſeg-
ben. es Iora ualo reſtſegben.

Elevͤ Igeye Ieſuſnak ez vala az kereztſan mon

VRam ihs xps. mykepen te mondad. Atyam. bochaſſad meg [nekyk] azoknak. kyk engemet megh fezytnek. mert nem tudyak mytteznek. Engedyet en || nekem. hogy te ke[re]ſerwͤ ſerelmednek. 162
myatta. bochſas ennekem bwͤneſnek.

A. M. E. N.

Maſod zaua xpſnak kit az kereztfa*n* mo*n*da

Es mykepen te mondal az toluaynak. ma vvelem lez. paradychomba. Engedyed. vram Iſte*n*. hog en azonkepen elheſſek. hogy halomnak Ideien. Mondyad ennekem. ma velem lez. menyorzakba. A. M. E. N.

Harmad zaua Ihsnak az kereztfan

Es mykepen te mondal. te zent Anyadnak. Azony alat. Ime te fyad. || An*n*ak vtanna. az tanytuannak. mondal. Ime te Anyad. 163
tegyed. hogy te Annyadhoz. zerkezteſen Engemet. te zent zerelmed. es te byzony malaztod.

A M E N. I E ſ us

Negyed Igeye Ihsnak az kereztfan ez

Es mykepen. te mondal. vram Iſten. vram Iſten. myre hagyal el engemet. mondaſad en velem. mynden nyaualyaba. es zomoruſagomba. Segech engem. vram Iſten. es en zent Atyam. Irgalmaz ennekem bynek. es ſegely engemeth. bochas ennekem. En ky||ralyom. es en Iſtenem. mert tuladon. te zent veredel. val- 164
tal megh engemeth.

A. M. E. N.

ev̊tev̊t Igeye xpſnak kyt Az kereztfan monda

ES mykepen. te mondal. zomyuhozom. bẘnes nepert. kyk lymboſba vvoltanak. te jeueſedet varuan. Engedyet. hogy en myndenkoron. zẘuuembe. tarchalak tegedeth. elev̊ vyznek kutfejet. ev̊rev̊k vylagnakh kezdetyt. zẘuemnek tellyes akaratyaual. zerethefelek. A. M. E. N.

Hatod zaua xpſnak az kereztfan kyt mondot ||

165 Es my kepen te mondal. Atyam. te kezeydben ayanlom. en
lelkemeth. vegy engem te hozyad. menyekbe. mert ma jelennen.
bẘneſnek tudom magamat. A. M. E. N.

Heted Igeye xpſnak kyt mondot az kereztfan

ES mykepen te mondal. meg tev̊kelet. ky jegyez munkakat.
es ſerelmeket. kyket myeretev̊nk bẘneſekert. zenuetel vala. Es
jetel vala jmar. megh [vegnyez] vegezny. engedyed. hogy en lel-
166 kem, ky mulaſanak Ideyen. halhaſam az kegyelmes. es || Edeſſe-
ges zozatot. te tẘled Ieuel en lelkem. Ieuel en zeretev̊m. merth
Imar. megh zerzetem. te nyaualyadat. megh vegezem. Ieuel. hogy
en velem lagozyal. es zent Angyalymual. gyenyerkegyel. vyggagy.
Es lakozal ev̊rev̊kwl ev̊rev̊ke. AM. E. N.

Mykoron. valamy nyaualyad vagyo*n*. auagy ba*n*-
talmad. az zent egyhaba be meny. aly az fezẘled
elev̊t. es ky teryezed. ket kezeydet. Es nagy ayta-
toſſagal. gondolyad. az te edes Iegeſednek. zent
167 halalat. es mondyad ez p's pſalmoſt || At te leuaui.
oculos meos

ez az oracio reaya

URam Ihs xps. ky zepſeges orczadal. myndent meg laczy.

Tekench en ream. te meltatlan zolgalo leanyodra Katerinara. es laſad ennekem gyetrememet. es tevͤrekedeſemet. Es te zent orcczadnak. meltoſagaual. zabadych meg engemet. te meltatlan zolgalo leanyodat. Katerinat. Myndennemwͤ bwͤnekbevͤl. es es myn-den zomoruſagtwͤl. Mykent akarya. te zent Iſtenſeged. es tudya nekem zwkſegemet. || Te myattat. ihs xps. ez vylagnak Iduezy- 168
tevye. ky te te veled el. evͤrevͤkwͤl. evͤrevͤke. A. M. E. N.

Ez Imadſagod meg uegezuen tekench az Iob kezen valo zent ſebere es nagy aytatoſſagal mondyad ez pſalmoſt

At te leuaui ocu

VRam ihs xps. ky job kezeduel byrz. menyey lakodalmakat. hegyeket merteklez. Es felded markodba helheztezc. halgas megh engemeth. te hozyad kyaltok. Es zabadyhad megh. te meltatlan. zolgalo leanyodat katerinat. myn||dennemwͤ zomoruſagtul. es 169
haboruſaktul. Mykepen akarya. te zent Iſtenſeged es tudya. nekem zwͤkſegemet. Te myattad. Ihs xps. ez vylagnak Iduezytevͤye ky te veled el. es ŏrzagol. evrevͤkwͤl e're'ke Amen

Tekench ſemeydel az bal kezen valo ſebre es nagy aytatoſſagal mondyad ez pſalmoſt

At te lauaui oculos

URam Ihus xpc. ky my erettenk. es mynden kereztyenekert. meg kenzatal. hogy az te zent kezeyd. vaſzegekel altal veretetne-nek. meltoltas engemet. || te zolgalo leanyodad. Katerynat. megh 170
zabadytany. mynnemwͤ haboruſagtul. Mykepen. te akarod. es tudod. ennekem zwͤkſegemet. Te myattat. Ihs xps. ez vylagnak Iduezytoye ky te veled el. evͤrevkwl evͤrevͤke. A. Men.

Tekench az zentſeges labayn valo zent ſebeyre es nagy aytatoſſagal gondoluan criſtuſ-nak zent [la] kenyad mondyad At te leuaui

URam Ihus xps. ky Iarz. az aſpys. es baſyliſcus. newͤ. nemes kevͤueken. es orozlant ſarkant. labad || ala. nyomorytaz. Meltol- 171
lyad. megh nyomorytanod azokat. kyk te meltatlan zolgalo leanyo-dad. Katerinat. alnakſagoſt gylelnek. Es evͤryzyed vͤtet. hogy meg ne zydalmaztaſſegh. mert tebenned byzik. es te benned remenke-dyk. ky elz. es orzagolz. evͤrevͤkwͤl. evͤrevke. M. E. N.

Tekench. zwͤuen valo. ſebre es nagy zwͤuednek. zerelmebevͤl mo*n*dyad At te leuaui

VRam Ihus xpus. kynek zentſeges. Oldalabol. ver. es vyz. ky
zarmazekh. kybevͤl. mynden. hyu kereztyennek. Idueſſeg. es
172 vyga||ſagh adatyk. Agy az te meltatlan. zogalo leanyodnak. Kate-
rinanak. Azon te zyvednek. foradaſabol. alhatatoſſagot. es te
Irgalmaſagodbol. agy gyevͤzedelmmet. mynden evͤrdegy. es embery.
charaldſagos vyadalmnak ellene. Mykepen. te akarod. es tudod.
nekem zwͤkſegemet. te zyzeſeges. zent Anyadnak. es mynd ſokh
zenteknek. eſedezeſeg myath. AMen

It el vegezuen [uadn] vannak az Imadſaggog
kyket akartam az vr Iſtennek dycheretyre en
zegeny meltatlan es tudadlan Irnom ||

---

173 Ez Igen zep Imadſak kyt kel mondanod te zent
Angyalodnak ky az vr Iſten adot teneked te
Anyadnak mehebe Mondyad eſtue es reguel

Kerlek tegedet. Iſtenek erevs zent angyala. ky en evͤryze-
temre. zereztettel. Tauoztaſad el en tvͤlem. ſetetſegnek angyalat.
leegy enuelem. mynden wͤdebe. otalmazyad meg en lelkemmet.
halalos bwͤnektwͤl. es ez vylagba eltembe. mynden halalos bwͤn-
neknek. akazatytwͤl. nyer ennekem. Az vr Iſtentwl. malaztot. es
174 bevlcheſeged. || Alhaſak. ez vylagnak. es mynden ellenſegeymnek
ellene. byrhaſam. en bwͤnes teſtemet. vr Iſtennek akaratyara.
kerlek tegedet zent Iſtennek angyala. en lelkemnek evͤryzevye. Te
vygy engemeth. az evͤrevk eletbe. halalomnak Ideyen. zentekhnek
tarſaſagaban. Angyalokual egyetembe. dycherheſem. az vr Iſtent.
veled evͤzue. ez nehez teſtbe voltomba. es eznek vttanna. evrevkwͤl
evrevͤke. A. M. E. N.

Ez eſ az tenen angyalodnak valo Igen zep kys
Imadſak. ||

175 Iſtennek. zent angyala. kynek otalma ala. adatot en lelkem.
Iey enſegedſegemre. Es legy ennekem ſegedelmem. mynden

nehezſegembe. es zwͤkſege*m*ben. Es en veg napomon. vegyed en lelkemeth. es vygyed. zent haromſakhnak eleyben. Angyaloknak ſeregebe. A. Men

---

Imar kezdetnek azzonyunk zyz maryarol valo
dycheretek es IIgen zep Imadſagog es aytatoſok
zerelmeſek az zyz marianak zogalo leanynak
zayokban es zyuekbe || valaky ez Imadſagod tevͤ- 176
redelmeſſegel megh gyonvan terden alua negy-
uen napyk mynden nap megh mondya valamit
ker azzonyunk zyz mariatul my Idueſegere vagyo
megyon megh nyery O mondi domina

O en azzonyom maria zwͤzegnek zwͤze. Irgalmaſſagnak. es
kegyelmeſſegnek annya Kerlek tegedet. az banatnak tevͤre mya ky
te lelkedet. altal Iara. mykoron. te egy fyad. my vrunk Ieſus xpus.
halalnak kenyat. zenuedy vala. Az kereztfan || Es az fyuy. zeretet 177
mya. kyuel evͤ anyay banatodon. kevͤnyerwͤluen. evͤ nagy zeretety-
nek myata. ev uikarioſanak. zent Ianos euuangelyſtanak ayanla.
tegedet evͤryzny Kerlek kenyerwͤly. bakodyal. Es tanachozy. bana-
tomon. nyaualyamon. neheſegemen. zorgalmatoſſagomon. es myn-
dennemwͤ zwͤkſegemen. O nyaualyaſokon ke'nyerwͤlevͤ. getreteknekh
edes vygaſaga. Irgalmmaſſagnak anya. es kegyeſſeges kevͤnyerge-
tevͤye. es aruaknak. mynden nehezſegegben. ſeerenyſege || levͤyek. 178
halgas meg engemet. es tekenchet. en gyarloſagymnak kenyueyth.
merth en bwͤneymert. uagyok uetetuen. kwͤlemb kwͤlemb nyaua-
lyakba. es neheſegegbe. Es nem tudom kyhez fuſſak. hanem chak
te hozyad. edeſſeges en azzonyomhoz. zyz mariahoz. My vrunk-
nak. Anyahoz. my emberſegenghez. haſonlatoſhoz. es megh zer-
zethez. Azert. Az te kegyelmeſſegednek. auagy az te zokot. Irgal-
maſſagodnak fwͤleyt. haychat. en Imadſago*m*mnak. te zent fyad
Irgalmaſſaganak. zeretetyert. || Es az edeſſegnek myatta. kyt val- 179
uala. my vrunk te fyad Ihs xps. mykoron evͤ lele. embevͤry ne*m*ze-
tet. hogy megh valtanaya. Atyual. es zent lelekuel. my Idueſſe-
gevͤnkert. angyaly Izeneſ mya. es zent leleknek. arnekozaſa mya.
te twͤled kegyeſſeges zyz maria. teſted ven. Es kylencz honappa.

te zent mehedbe rekeztuen. Iſten. es ember vyſeltetek. Es az
kylencz honappa. el uegezuen. zent leleknek zerzeſe mya. Te zyz
180 zent mehedbevͤl. ky Ieuen. nem vtala ez vylagra Ievͤny. || Kerlek
tegeded. Irgalmmaſſagnak anya. az banad mya. kyt vala. az te
zeretevͤ fyad. my vvrunk Ihs xps. mykoron. olyuetym hegen. evͤ
zent Atyat Imada. hogy ha lehetne. mulnnek el. vͤtwͤle. evͤ keſervͤ
kennya Kerlek tegedet Irgalmaſſagnak anya. ev haromzer valo
Imachaga mya. Es az te zomoru. meneſed mya. kyuel keſered.
kenyuezuen. evͤ kemeny kenyanak. es halalanak helere. Kerlek
181 tegeded. Irgalmaſſagnak anya. || Evͤ gyakorta valo. arczul pekde-
ſeſe mya. Evͤ nyakon vereſe mya. evͤ megh meueteſe mya. evͤ
vadolaſa mya Arczul uereſe mya. Evͤ megh meueteſe mya. evͤ
meuetel. kereſed ruhaya mya. Evͤ ſebey. es oſtorozaſy mya. Evͤ
keſerwͤ kenyuey mya. Es ev veres vereye mya. Kerlek tegedet
Irgalmaſſagnak anya az zemeremſeg mya. kkyt valla. te egy
zwͤlzt fyad. my wͤrunk Ihs xps. Mykoron. mezytelen. es nyaualyaſul.
182 te elevͤted. kegyes zwͤz maria. Es mynd az nep ele't. || fwͤge. az kereztfan. Kerlek tegeded. Irgalmaſſagnak Anya. te fyadnak begeſegeert.
veztekſegeert. es wͤ halalanak. felelmeert. es zomoruſagaerth. Kerlek
tegedet. Irgalmaſagnak anya. evͤ kyraly feyenek naddal vereſe mya.
Es tevͤuyſ koronazaſa mya. Es az merges eecetnek. Iuaſa mya. es
czuczanak. kyuel kyuel evͤ oldalat. altal evͤlelek. Es az vernek. ky vy-
zel. evͤ zent oldalabol. ky folya. kyben. evͤ Irgalmaſſagat. es malaz-
183 tyad. mynekevͤnk. beuuen mutata. Kerlek te||gedet. Irgalmaſſagnak
Anya. az vaſ zegegnek myata. kyuel evͤ kezeyt. es labayth. meg
zegezek. Es az ajanlas mya. kyuel ev ze*n*t lelketh. Atya Iſtennek
aya*n*la. es evͤ edeſſeges. zent lelkenek. nagy zaual. ky bochataſa
mya. Ez zokath monduan Ely Ely Lamazabatany kyk magyaraz-
tatnakh. En Iſtenem En Iſtenem. myre haggyal el engemet. Es evͤ
feyet le hatuan. nagy keſerwͤſeguel monduan. Megh vegezuen
184 vagyon. ky bochata. az evͤ zent lelket. az kereztfan. || Kerlek
tegedet Irgalmaſſagnak anya. az templom velomanak. ketevͤ zaka-
daſa mya. Es az napnak. es holdnak. meg homalyoſulaſa mya. es
az fevͤldnekh remwͤleſe mya. Es az tolvayal levͤth. Irgalmaſſaga
mya. Es ev temeteſe. es pokolra zalaſa mya. Es mynd az lelkek
mya. kyket oth meg vygaztala. az evͤ Ieueſeuel. Kerlek tegedet.
Irgalmaſſaknak ania. evͤ fel tamadaſa. es dyadalma. es dwͤchevͤſege
mya. Es az negyuen napy. Ieleneſe mya. kyuel Ielenek. teneked.

zyz ma||maria. es az egyeb apoſtoloknak. Es ty elevͤtek fel mene. 185
menyorzagba. es o az gyenyerkedevͤ. zent leleknek bochataſa mya.
kyth az evͤ tanytuanynak zwͤuekbe. twͤzeſ nyelunek kepebe bochata.
Es evͤ mmyatok. mynd ez vylago*n* beuen. el ozta Kerlekh tegedet.
Irgalmaſſagnak [anya] anya. az felelmes Iteletnek. napya mya.
kyn Ieuedevͤ. Itelny. eleuenekket. es holtakat. Es ez vylagot. twͤz
mya. meg emezteny. Kerlek tegedet. Irgalmaſſagnakh anya. myn-
den evͤ raytonk. || kevͤnyrwͤleſe mya. Es evͤ edes bezeleſe mya. es 186
evͤ eedes veled. bekeleſe mya. Kerlek tegedet. Irgalmmaſſagnak
anya. az te mondhatatlan. vygaſaggodmya. kyuel fel vytetel.
myenorzagba. es te zent fyad elevͤt. my vvrunk Ihs xps elevͤth.
evͤrwͤzl. es vͤygacz. evͤrevͤkwͤl erevͤke Kerlek tegedet. Irgalmaſſag-
nak anya. vygaztalyad meg en zwͤuemet. es halgas meg engemet·
ez kereſben. Ith neuezyed az neuet kyerth akarzy
Imadſagod tenned. || Kyuel teged kerlek. mynd zwͤuemnek 187
gekerebevͤl. Es mykepen byzonyos vagyok. hogy ev tegeddet. ſemmy
meg tagaduan tyztel. Azonkeppen. eſmerem. kevͤnyeben. byzony-
ban. telyeſben. es tevkeleteſben. te zentſegedet. Te zent fyadnak.
kegyeſſege zerent. ky evͤtet. felevͤknek. akaratyath tezy. Es evͤ
Imadſagogba. meg halgatya. halgas meg engemet es. en zwͤkſe-
gembe. ez felywͤl mondotakban. es egyebekben. myndenekben.
Alazatoſon || kerem. te zent neuedet. es te zent ſegedſegedeth. hogy 188
nyeryed ennekem. te zeretevͤ fyadtul. zent kereztyen hytben. erevͤs
remenſeget Igaz hytet. Telyes zeretetet. es zwͤuuemnek telyes
tevͤredelmeſſeget. Syralmnak kutfeyet Tyzta gyonaſt. Es meltan
valo elegh tetelth. Es bytwͤl valo otalmat. es ez vylagnnak. megh
vtalaſath. Kerlek tegedet. Irgalmaſſagnak anya. hogy meltolyad.
nekem adny. Iſteny zeretetet. es te fyadnak zent kenyat. || En 189
zyuemben. myndenkoron. vyſelhetnem. Es mynd azokath. kyk te
fyadert. bekeſeguel zenuednek. Es mynden ſozagban. hozu nyo-
mot. teneked kelemetes nyayaſſagoth. ez vylagbol bodokh ky
meneſt. Es en halalomnak Ideyen. meltann valo penytenciat. es
en ertelmemnekh evͤth erzegenſegemnek egeſeget. Io zolaſ-
ual. neke*m* Idueſſegeſt engedyed. Es en zwͤleym lelkeknek. es
nekem Iol teuevͤk lelkeknek. Es mynden hyu kereztyeneknek. lel-
kenek. evͤre'k nyugodalmat. es || Es eleueneknek. bekeſeges ele- 190
teth. ez vylagban. nyeryed. te zent fyadtul. mi vrunk Ieſus
criſtuſtul. A. M. E. N.

Valaky azzonyunk marianak ez kylencz ev̊rev̊m-
meth az ev̊ negy zent napya elev̊t zwleteſenek
Iduezleſenek tyztulaſanak es myenybe menety-
nek elevte meg mo*n*da̅ndya byzonyual hygye
hogy meg Ieelenyk azzonyunk zyz maria neky
halalanak elev̊tte monduan ||

191 Iduez legy maria. Irgalmaſſaknak anya. Iduez legy. es Irgal-
mazy ennekem. ma. es en halalomnak Ideyen. Az malaztual. es az
egyeneſſeguel. mely lev̊n. az Iſtenſeg kev̊zet. es az emberſeg kev̊-
zet. es az te valaztaſodert. Es bodokſagos malaztodba. megh erev̊-
ſẘleſedert. dẘchőſegert. es te bodokſagoderth. A. M. E. N.
Magnificat anima

Eez dẘchev̊ſegnek. es bodokſaknak myatta. melyel elev̊zer
192 ze*n*t haromſaktul vagy. || valaztuan. foggadnod [Ir] Iſtennek fyad.
Nezy en ream. es Irgalmas legy ennekem Es nezyed eennekem.
bẘnemnek bochanatyath. es eletemnek meg Iobytaſad. Es en
ky meneſemnek napyan. vygaztalyad. te fyadnak zent teſteuel. es
vereuel. Igaz hytet. byzony remenſeged. tekeletes zeretetet. es
byntẘl valo megh zabadulaſth.
A.. M.. E. N.
Magnificat anima

Iduezlegy maria. Irgalmaſſaknak anya. Iduez legy. es Irgal-
193 maz enne||kem. tyzteſſegnek. malaztyanak. es az Imadſaknak
haznalatoſſaganak myata. kyuel az oraban. Atya Iſte*n*hez. Imad-
kozal. mykoron. Gabriel archhangyalt. elev̊ted allani latad. kytẘl
malaztoth hallal. Az felſeges Iſtennek. fya fogadaſara. tegedet
Iduezzeluen. es monduan. Iduezlegy maria. es az evremnek myata.
kyt az Idueſſeges kezenetbe vallal. Es az alazatoſſagnak erdemenek
myatta. kyuel az angyalnak bezedere. Iſtennek zolgalo leanyanak. ||
194 Magadat. ayanluan. criſtuſnak anya. erdemlel lenny. tegyed azth.
hogi en er eſmeryem megh criſtuſt. Es az en Iduezytev̊. Iſten-
nembe. evruengyek. es myndenkor az Igazſaknak vtan Iarhaſakh.
A. M. E. N.
Magnificat anima

Iduezlegy maria. Irgalmaſſaknak anya. Iduezlegy. es Irgalmaz ennekem. mynd az ev̊ro̊mnek. es kev̊nyev̊rẘletnek. es Irgalmaſſaknak myata. kyket az te edees fyad. Ihs xps. teneked adoth
eletedben. Es lelkedben. es || az bodokſagnak myatta. kyuel Istent. 195
es emberth. Ez vylagnak Idueſſeged. te zwlny erdemled. ky vagy tyzta zyz. zẘleſedkoron. zẘleſednek elevtte. es zẘleſednek vtana. Es ky az nap kelety zent kyralyokat. latny erdemled. kyk chylagtul. vezerletetuen. Az te egyetlen egy fyadad. Imadak. es neky ayandekokat adanak. Es ky erdemled. az te zent fyadat. zeplev̊telen aldozatot. az temploba. tyztulaſra adnya. Olchad mmeg. en
bennem. az gyleſeged. haragoſagot. keu||uelſeged. Iregyſeged. feſ- 196
wenſeget. ragalmaſſagod. Es mynden buzgo. keuanſaknak gyekeret. Es erev̊ſych meg engemet. mynden joba. leleknek es teſtnek. ev̊rev̊k zyzeſegebe. A. M. E. N.

Manificat anima

Iduezlegy maria. Irggalmaſſagnak anya. Iduezlegy. es Irgalmazy ennekem. az egyeneſſegnek. es egyeſẘleſnek myata. ky levn Iſtenſeg kevzev̊th. ees az emberſeg kv̊zev̊th. Angyalok ke'zeth.
es emberek kev̊zev̊t. az te zẘleſedbev̊l. Es az tev̊r||nek. ſerelmenek 197
myatta. ky az te lelkedeth. altal folya. az te zent fyadnak kenyakoron. Tanych engemet. fev̊ldyeket meg vtalnom. Es ez en teſtemmet. ez vylagnak. es ev̊ keuanſagynak. megh fezytenem. Es az en ſebeymnek. oruoſſagahoz. zẘnetlen valo aytatoſſagual ragazgodnom. A. M. En

Magnificat anima

Iduezlegy maria. Irgalmaſſagnak anya Iduezlegy. es Irgalmaz en nekem. Az aldomaſnak myatta. Atyatul. ffyutul. es zent
lelektẘl. megh || Aldatal. es az elſev azzonny aladnak atokyad. el 198
tev̊rled. Es az ev̊rev̊mnek myatta. kyuel vyggadal. mykoron az te ſyadat. halotaybol. fel tamadny. Es az tetẘled veth teſtet. mynden kar Angyaloknak felete. magaztatny latad. Adyad ennekem. hogy ez vylagnak. ev̊ zem pylantaſny hyzelgedeſed. meg vtalhaſam. Es myndennemẘ lelky remenletemel. menyegre. Igyekezheſem. es halalomnak Ideyen. Te [eſd] eſedezeſednek myatta. meg vygaz-
talya. en lel||kemet. Es mennyey Ieruſalemnek. fenlev̊. kevue 199
kev̊ze nagy ev̊rev̊mel. helheztetny meltoltatny. A. M. en

Magnificat anima

Iduezlegy maria. Irgalmaſſagnak annya. Iduezlegy. es Irgal-
maz ennekem. Mynden dwͤchevͤſegnek. es bodokſagnak. dychere-
tyert es tyzteſſegeert. kyt zent haromſag. te lelkedben. es eleted-
ben. myelkedekh. Es az dwͤchevͤſegert. kyth mynden kar angya-
loknak felette. magaztatua*n* erdemlel. byrny. Segely engemet. az
200 te fyadnak. Angyaloknak kyralyanak. || elevͤtte. maſtan. es az en
ky meneſemnek. vtolſo oraya koron. Es mynden teſty. es lelky
zwͤkſegemben. annera. myne Irgalmaſſagod. the benned remenlek-
nek kevͤnyergeſe. Atya elevͤt. ffyu elevͤt. es zent lelekh elevͤth vehet.
en te myattad Iduezwͤluen. mynden goztul evͤryztetuen. Es hala-
lomnak Ideyen. te fyadnak. Ihs xpsnak. dragalatos. zent teſteuel.
vereuel. es zent kenedtuel vygaztaltatuan. es fyadnak meg engez-
201 teltetuen. mynden halalnak felelmetwͤl. meny||eknek. remenſege. es
keuuanſaga zerenth. meg zabaduluan. Az te lataſſodhoz edeſwͤl-
uen. es raggazgoduan. te benned remenkeddevͤknek. Te Irgalmaſſa-
godnak. peldaya lenny erdemlyek. A. M. E. N.
Magnificat anima

Iduezlegy maria. Irgalmaſſagnak anya. Iduezlegy es Irgal-
maz ennekem. az te evͤrevͤmmednek. es tyzteſſegednek myatta.
kyt zent haromſak. teneked. auagy vala mely. teremtet alatnak. te
erdemednek. eſedezeſenek. auagy zerelmenekh myatta adoth. Es
202 az bodok||ſaknak myatta. ky teneked Iteletnek napyan. mynde*n*
zenteknek ſelete. zaz kepen. evͤrevͤke evͤruendez. erevͤſych megh en
benem. Az te fyadnak malaztyad. hogy en bennem legyen Igaz
hyt. erevͤs remenſeg tevkeletes zereteth. erevͤs tevͤredelmeſeg. Igaz
aalazatoſſak. akarat zerent valo zegenſegh. tyzta engedelmeſſeg.
ez vylagnak meg vtalaſa. Menyeknek keuanatoſſaga. Iſtennek es
[angyaloknak] atya fyaknak zerelme. zent tyzta lelek. lelky tevͤre-
203 delmeſſeg. zeplevͤte||len eleth. Es meg foghatatlan vegezet. hogy
mykoron en lelkem. az teſtbwͤl ky megyen. zent angyalok evͤtet
foguan. es az bodokkoknak nyugolmaba vygyek. A. M. E. N.

Kerlek teged zent maria. Atyanak myndenhatoſagara. ffyunak
bevͤlcheſe[re]gere. zent leleknek zerelmere. es az zent haro*m*ſagra.
zent Gabrielnek zerelmere. ky az te Izenetydnek. es bodokſagyd-
nak kevͤuete levͤn. zent Iannos apaſtalnak hytyre. hogy myne
204 hatalmad || vagyon. zent haromſagnal Es myne malaztot es
vygaztalaſt. te benned byzoknak acz. Es ez kereſnek haznalatoſ-

ſagaba. erdemlyem megh eſmerny. Es mykeppen ſem pokolbely eͮrdeͮknek. gonoz voltaual. ſem mynden ez vylagnak bwͤneuel. meg nem bantathatek. az te dwͤchwͤſeged. kyth teneged zent haromſag. es te myattad. embery nemzetnek zerzeth. Ezenkepen ſemmy bwͤnnek myatta. ſemmynemwͤ ellenſegenek chelegedeſenek myatta. megh ne bantat||haſam. hanem ez Imadſag. azonkepen 205
haznalyon en nekem. Idueſſegemre. es eͮreͮmemre. es az maſtany nyaualyamnak zabadulaſara. Es az Ieue*n*deͮnek oltalmara. mykepen tyztaſagh. es alazatoſſak. es mynden Iozaknakh myelgedety. kykel. ez vylagban kelemetes lel. zent haromſagnakh. Nem chak tenenmagadnak. az dwͤchwͤſegre. hanem. mynden Iduezwͤlendeͮknek. haznal. my*n*d eͮreͮke. az bodokſakra. es az bodokſaknak dwͤchőſegere. A. M. E. N. ||

E z I m a d ſ a g o d I g e n z wͤ k e s m y n d e n b wͤ n e s e m b e r- 206
n e k o l u a ſ n y a a z z o n y u n k z wͤ z m a r i a n a k t y z t e ſ ſ e g e r e e s eͮ n e k y wͤ d u eͮ ſ ſ e g e r e e z e n k e p e n m o n d u a n
I e ſ u s m a r i a

O zwͤzeknek zwͤze. angyaloknak azonya. Es ketſegben eſteknek. remenſege. bwͤnes nepnek. nagy eͮreͮme. Irgalmaſſagnak anya. Irgalmaz en nekem bwͤneſſnek. mert magamat. Igen bwͤneſnek vallom. bochanatot kerek. kyt nem erdemlek. De oh en azonyom. nem de te vagye. az ke||gyes anya. ky ſenkyt nem vtalz. 207
kyk te hozyad remengednek. ſenkyt twͤled el nem wͤzy. Mynem ennen magamnak. tagadod meg. ky te zokot Irgalmaſſagod zerent. mindeneknek acz. auagy ennekem. te Irgalmaſſagos kebeledet. be rekeztede. kyt mynden. te hozyad remenkeͮdeͮknek. eͮreͮmeſt megh nyzc. kerlek tegedet. Irgalmaſſagnak anya. hogy twͤlem meg ne tagagyad. kyt nehezſegbely emberek. teged megh lelny. eͮruendnek. bwͤ||nes vagyok. Irgalmazy nekem. tudom azonyom. 208
hogy te elened. es az te zent fyad elen. Igen vetkeztem. Myert mynd Iſteny bozuſagnaert. mynd embery gyarloſagert bwͤnnek zernywͤſegeert ennekem. ken Illeneekh. Azert az en zwͤuem Igen zomoru. de ky en bodoktalan lelkemnek. eͮ vygaztalaſara. kyt

hyakh. hanem az te zwzeſegednek edes fyat. ky hyuatatyk. Irgalmaſſagnak atyanak. Es mynden telyes vvygaaſagnak. Iſtenenek
209 Es mondatyk. en Iſtenem||nek. es ennekem. Irgalmaſnak. byzodalmaſban howa fuſak. hanem te hozyad. ky az Irgalmaſſagod. zwͤled. Azerth fogagy hozyad. engemeth. zegeny bwneſt. es meltatlan. zolgalo leanyodath katerynat. fogagy hozyad. remenkeduen. az te zereetevͤ. zent fyadnak zerelmeert. Az en alnakſagomat. meltan megh vtalot. Nemde te vagye. az ky az te zent fyadnak. zerelmeert. hamar meg engeztetel O en azonyom.
210 nem de te engemet. gywͤleltedben || az neuet. hogy ky bwͤneſſegnek. Igen kelemetes. megh tagadode hhogy myndennek. any anyanak. hyuatatol. es Irgalmaſſagnak. mondatol. Ha eſmered ez neuet. O Irgalmaſſagnak anya. hat ez neuert. es az tee fyadnak zerelmeert. Irgalmazy ennekem. mykoron alapom. az Igaz byronak elevͤte. ky lezen. ennekem az zwkſeegnek. napyanak. Ideyen. otalmam. mykoron. ſemmynem egyeb. hanem auagy ||
211 [Iozaa] Iozak hala adas okaert valo Irgalmazas. auagy evͤrevͤk karhozatnak ſentencyaya. meltanualo karhozatnak bwͤneert Azert kerlek Imar. legy engedelmes Oh Irgalmaſſagh anya. zabadayht meǵ engemet. az te zent fyadnak haragyabol. Es ez vylaknak vezedelmebevͤl. es haboruſagabol. Amen

V V g y a n e z e n h e z v a l o a y t a t o s I g e n z e p I m a d ſ a k m o n d u a n..

Irgalmaſſagnak anya zwͤz maria. ky vagy dwͤchevͤſegnek
212 azonya || Bwͤnes nepnek nagy evͤrevͤmek. es remenſegegh. purgatoriam bely. zegeni lelkeknek. hyedelmek. kere*m* te zent Irgalmadat hogi [te] az te bodokſagos fwleydet. kyt gabriel archangyaltul. az edeſſeges kevͤzevͤnetet. meltok levnek halany Azokat haychat. en Imadſagomra. kyt te Irgalmaſſagodnak. neue dycheretyre. En bwͤnes Adam fya. aytatoſt oluaſok. es ayanlok. Oh te. mennyey kyralyne azzonj ky vagy. fevͤlden lakozo. bwͤnes Adam fyaynak.
213 ſegedelmek Imadlak te||gedet. hogy mykoron en napom el jutant. vygaztaly megh engemet. es az te edeſſeges zynedet. adyad enekem. nagy edeſſeges Iozagual. lelkemnek Idueſſegere lathatnom. Oh te zwͤz maria. fevldnek es mennek. kyralyne azzonia kerlek tegedet. hogy mykoron latandot. en lelkemet. halal mya. megh nyomorodny. es teſtemtwl el tauozny. vygaztalyad meg evtet. zent

haromſagnak hytyuel. Es ne hagyad eſny. ketſegnek vtaban. Oh
nemes azzonyom ma||maria kerlek ne veſ el. te zent zyned elevl. 214
es ne haggyad. en raytam hatalmazny. es vralkodny. en lelkem-
nek ellenſegyd Oh hatalmas kyralne azony. Iey nagy hatamaſſag-
ual. en lelkemnek ſegedſegere. es hozzyad veled. te dragalatos.
zep tyzta vyragodat. kyt my hyuuonk. my vroknak Ihs criſtuſnak.
es hozyad veled zent myhaly archangyalt. es kerlek hogy hozzyad
veled. en angyalomat. es zwͤzeknek ſereged. es Iſtennek mynd
dwchevſeges || zentyt. hogy legyenek en nekem. vtonualo vezerim. 215
kyk engemet be vygyenek. az evrevk eletben

A. M. E. N.

Ez Imadſag azzonyunk marianak evrevmerevͤl
ualo Imadſak

Evͤrwͤly Iſtennek zent zwleye. zeplevtelen zwͤz maria. Evͤrwͤly.
mely evͤrevͤmet. az angyaltwl fogadal. Eevͤrwly. ky zwled. evͤrevͤk
vylagoſſagnak feneſſeget. Evͤrwͤly zentſegnek anya. Evͤrwly Iſten-
nek zent [f] zwleye. mert chak tenenmagad vagy. zeplevͤtelen
zwz. || Anya. teget dychernek mynden teremtet allatok. feneſſeg- 216
nek zwͤle. kerenk tegedet. legy my eretenkh. edes zwz maria.
kegyes kevzbe Iaro. Az te zentſeges fyadnal. my vrunk Ieſus
chriſtuſnal Amen

---

valaky ez Imadſagod aytatoſſagual le terdepel-
uen meg oluaſangya mynden Iduezletytwl harom
zaz napy buchut val monduan nagy aytatoſſagal

Iduezlegy. mynd ez vylagnak. hatalmaſſaganak. retenendevͤ.
Iduezzy||tenknek. Ieſuſ criſtuſnak. ev zentſes feye. ki mi erettenk. 217
zegeny bwneſſekert. tevͤuyſel koronnaztatot. es nadual agyon vere-
tetet. Iduezzek legyetek. Ieſuſnak. kegyelmeſſeges zent zemey. ky
my erettenkh. zegeny bwneſſekert kenyuekuel. megh evttetek.
Iduezzek legyetek. dragalatos vr Ihs criſtuſnak. zent fwley. ky
my erettenk. zegeny bwneſſekert. zemerem zoual. es bozu bezede-

218 kel || altal zegezeg. Iduezlegy. angyaloknak. es embereknek. keua-
natos. vr Ieſus criſtuſnak. zenth orczaya. ky my erette*n*k. zegeni
bwneſſekert. Megh pekdeſek. es arczul verek. Iduez legy. vr Ieſus
criſtuſnak. edeſſeges zent zaya. es torka. ky my erettevnk. zegeny
bwneſſekert. ecettel es epeuel Itatatek Iduez legy vr Ihs criſtuſ-
nak. zentſeges. es alazatos nyaka. ky my erettenk. zegeny byneſ-
219 ſekert. nyakon vere||tetek Iduezek legyetek. vr Ieſus criſtuſnak.
zentſegges valay. keyket myerrettenk. zegeny bwneſegert. az zent
kereztfat. az kennak helere vyuek. es faradanak Iduezek legyetek.
vr Ieſus criſtuſnak. zent kezey es ze*n*tſeges karyay. ky myeret-
tenk. zegeny bwneſſegerth. az zent kereztfan. el teryeztetek. es
megh zegeztetek Iduezlegy. vr Ihs criſtuſnak. aldot ze*n*t melye. ky
220 myerettenk. || zegy. bwneſſegert. keſerw me[gh]regel haborodek.
Iduezek legyetek. vr Ieſus criſtuſnak. Imadando labay. kyk my
erettenkh. zegeny bẘneſſegert. uaſ zegegel zegezenek Iduezeg
legyetek. vr Ieſus criſtuſnak. tyztelendev terdey. kyk my
erettenk Atya Iſtenhez valo. Imadſagogual. terdepeluen. farada-
nak Iduez legy. vr Ieſus criſtuſnak. dychevſeges zent oldala. ky
221 my erettenk. zegeny || bwneſſegert. czuczaual altal evkleltetek.
honnan. my Idueſſegevngre. ver. es vyz. ky zarmazek. Iduezlegy.
vr Ihs criſtuſnak. dragalatoſes. dwchevſeg ze*n*t vere. ky my ere-
tenk. zegeny bwneſſekert. ev zent oldalabol. es zwuuebo̊l. es myn-
den teſtebevl Nagy beuſegel ky folya. Azert kerlek. es onzollak
222 tegedet. vram Ieſus criſtus. En zegeny bwnnes. || zolgalo leanyod
katerina. Es kerlek. hogy bochaſſat meg ennekem. mynden bwney-
meth. es ne hagy engemet. el ueznem. Es mynd azzokath. kykerth
megh fezwlel. az magas kereztfan. my wdueſſegevngerth. Es mynd
te zentſeges neuederth. Es te zentſeges tagayderth. tegyet. hogy
te meltatlan. zolgalo leanyod katerina. mynden tagaymmal. es
223 eremel. lelkemuel. es teſtemuel. Te zent Iſtenſe||gednek. hyuen zol-
galhaſſak. Es engedyed. hogy mynden en atyamfyay. es rokon-
ſagym. Ennekem Io teuuev emberek. kyk magokat. en Imadſagom-
ban ayanlotak. Es mynden kereztyen nep te neked. hyuen zolgal-
haſſanak A†M†E†N

Ez Imadſagod. valaky megh oluaſangya. azzonyunk zwz marianak tyzteſſegere. az pon. ev rayta. halalos keluen. ſem pokol var. nem kelhet. monduan.

Iduezlegy. nemes azzonyom. zwz maria. Te legy en velem.
vtamban. lel||kemben. teſtemben. ma. es mynden wdevben Malazt- 224
ual telyes. tyzta nemes zep zwz. mench meg engemet. mynden
kentwl. es bwntwl. Vr uagyon te ueled. Az te zent malaztod.
legyen en uelem. ma. holnap. es mynden wdwben Te vagy aldot.
tyzta nemes zep zwz. menhc megh engemet. myndenemw nagy
bwntwl Te mehednek gymŏlche Ihs xps. nemes azonyom zwz
maria kerlek tegedet. hogy te zent malaztodnak myata. nyer
ennekem. zent leleknek malaz||tyat. hogy legyen myndden wdev- 225
ben. en lelkemnek evryzevye. Ez vylagban eltemben. es halalom-
nak Ideyen. mynd evrevkwl evrevke. A. M. En
Aue maria gracia

Ez Imadſagod Igen zwkes mynden bwnes embernek mondanya azzonyunk zwz marianak tyzteſſegere aytatoſon

O zentſeges. es dwchevſeges. es kegyelmeſſeges Azzonyom
zwz maria En meltatlan. zegeny vetkezet. bwnes. zolgalo leanyod.
katerina. Ayanlom en e||letemet. myelkedetemeth. lelkemet Es 226
teſtemet. eſmeretemet. es mynden myelkedetemet Teneked. edes
azzonyom zwz maria. Es mykoron el jevuend. az en eletemnek
vege kyt az vr Iſteni. hyuatalnak myata. el nem mulhatok Azert
maſtan. ayanlom. teneked. en nemes azzonyom zwz maria Az en
ky mulaſomnak napyat. Ideyet. es helet Az te magadnak. ky valt.
zentſeges kegyemeſſegedben. Es az hytben. zeretetben. ky maſtan.
vagyon. es lezen. || Myndenkoron. te kevzevted. es az te zerelmes 227
fyad kevzevt. kerlek tegedet. edeſſeges azonyom. zwz maria. Az te
edes fyadnak. zerelmeerth. Hogy Ielenye meg ennekem. en vtolſo

oramban. kegyelmeſen. es edeſdeden. Te menyey kyralyne azzony
kerlek tegedet hhogy en twlem. pokolbely evrdevgevd. es ev zol-
gayth. hatalmaſon el wzed. Es evryzen. en nyaualyas lelkemet. es
gyarlo teſtemet. Nyeryed ennekem. az te zerelmes fyadtwl. en ele-
228 temnek bozwſagat. || Es hogy oly penytencyath tarthaſak. ez elet-
ben. hogy Iſtennek adomanyabol. es te zent ſegedelmednekh
myata tevth. Io myelkedetekbevl. erdemlyem. Az en eletembe. az
te latokataſodath. es vygaztalaſodath. kyt keuanok Es kerlek.
az en vtolſo wddevmben. Ielen lelny. Azert vygagy. es evruengy.
229 Azzonyom zwz || maria. evrwly zentteknek vygaſaga. Mert te
myatad. megyevnk be. Az angyaloknak. tarſaſagogba kerleek hogy
mutaſſad meg ennekem. az te kegyelmes orczadat. mynek elevte.
meg [elevtte meg] feſelyen. en lelkem. en teſtemtwl kerklek. hoz-
230 yad el veled. zent myhaly archangyalt. es mynd az || zent angya-
lokatt. es archangyalokat. Es Iſtennek mynden zent Angyalyt.
Zent Gabrielt. Zent Rafaelth. es mynd az kylencz. kar angyalokat
hozzyad veled. zent Ianas baptiſtat Az zent patriarchakal. egye-
temben. es prophetakual egyetemben Es zent petert. zent palt. az
231 tevb zent apoſtolok||ual egyetemben zent Ianus euangelyſtat. az
te zwzeſeges evryzevdet Es Iſtenek mynd az tevb Ieles zentyuel.
es criſtuſnak. dwchevſeges. zent vytezyuel. es az tyz ezer vytez-
zekuel. zenth Iſtuan proto martyrt. mynd az tevb martyrokual.
egyetemben. zent michloſt. zent martont. zent zent onofriuſth ze
232 [ ] || zent domokoſ atyankkat. mynd az zenth confeſorokual. egyet-
temben. Es az tyzen egy ezer zent zwzekel egyetembe bodokſagos
zent orſola azont zent katerinat zent Barbarat. zent doroteat zent
magaretat zent Apoloniat Mynd az tevb zent zwzekuel. egyetem-
ben kyknek ev zentſeges. tarſaſagog. teged Igen Illet. hogy az en
233 nyaua||lyas. es retenetes tekentetem. meg ne felemyek Hanem. az
te tekenteteduel. pokol bely ordoknek. ev ruth. es vndok ſerege.
el ozolyon. Es az chalard ordőgegnek. vyadaly. te zentſeges. teken-
tetednek elevlle. tauol el menyenek. fődt az te zent zyned elev
O menyey chazarne azzony. hamarſakual el ſuſſanak Es engemet
Iſtennek teremtet allatyat. zabadon hagyanak. teneked Iduezy-
234 teni || Az te nagy [a] Irgalmaſagod myath. kyuel. megh vygaztalod.
az te hozyad kyaltokat Nyer ennekem. az te edes zeretev fyadtul.
engedelmet. hogy ev akaratyaval. az ev dwchevſeges zent teſte-
nek. es verenek zentſeget. Mynden Iteletnekwl veheſem. en hoz-

yam. en lelkemnek Iduevſſegere. es nem karhozatomra hogy ky legyen. en nekem vezerem. es vtton valo ſegedelmem es egev zevuetnekem || Megh vylagoſytuan en lelkemet. mynd az te nagy 235
Irgalmaſſagodnak lataſyglan. es ev dwchevſegenekh zyneyglen. hogy lathaſam. az en edes vramath. es teremtevmet. Mynd erevkűl evrevke Es az te kevanatos lataſodath es gyenyerwſeges vygaztalaſodat. maſtan. Es halalomnak orayaban. az te zent || ſegedelmedben keuannom en lekemet ky bochatnom. Es hogy ne 236
erezyem ennen magamat. menye az en bwneymert. erdemleth kenokra. es bozzu allaſra Hanem az te kegyeſſeg zere*n*t otalmazy engemeth en Irgalmasſagos. Azzonyom zyz maria az te edes mehednek gymevlchenek. my v||rwnk Ieſus criſtuſnak miata. ky 237
Atyaual. es zent lelekuel. orzagol evrevk evrevke A. M. E. N.

En edes criſtina*m* nam Igen zep az kevnuy myre nem fyzecz ||

238 My edes vronk ihus neueben kezdetyk Az nagy hetben valo aytatos ymadſag: Verag vaſarnapon reguel az p*re*puſtnak fezwlety elewt fen aluan kezeyth ewzue foguan auagy kocholuan es nezuen az fezwletre mondgy harmydz harom p*ate*r noſtert es anne aue mariat: Eznek vtanna annak emlekezetyre hogy my vronk ihus xpus az ew emberſege zerent ez vylagban harmycz harom eztendeyg ele. Ezeket meg gondoluan mongyad meg nagy aytatoſſon ez ymadſagoth: ||

239 O myndenhato iſten Mykeppen byzonſagual erezted az te angyalodat meg yzenny az iſteny zyleteſt az zyz mariaban leendewt. vgyan byzonſagual bochaſſad be en hozzam az te angyalodath ky nappal es eyel meg ewryze*n* engemet mynden gonoztul. Es mely angyal hozya en nekem az malaztot az kyt en moſtan te twled kerek Ame*n*

Ez Imadſag meg monduan keryed az ayandokot es az malaztot akyt akarz kerny es azt keryed yo zyuel es byzony hyttel lelkednek ydueſſegere Eſ ez keres meg tartaſſek mynd hetetzaka mynden napon hyuen. Nagy hetfewn reguel
240 mezeytelen terden az fezw||let elewt mongy huzon negy p*ate*r noſtert es anne aue mariat mykepen huzon negy teuyſſek voltanak ieſuſnak feyeben mykepen zent agoſton dogtor mongya. mongyad

O vram ihus xpus mykepen meg bochatad az toluaynak az ew bynet az ky te veled fyge az kereztfan. ugyan azonkepen kerlek tegedet hogy ennekem engedgyed ez malaztot az kyt en moſtan te twled kerek: Es keryed az malaztoth az ky lel-

kednek ydueffegere vagyon. Nagy kedden ehera
az fezwlet elewt || magadat le tegyed orchadual 241
Ef meg emlekezuen mykepen my uronk ihus
negyuen ee napa*l* az kyetlenben lewn es ekepen
mongy negyuen pater noftert es anne aue
mariat: ef mongyad

O vram ihus xpus: mykepen te ymadal azokert azkyk tege-
det meg fezeytenek: vgyan azonkepen ymagy en erettem byne-
fert. hogy az te mennyey zent athyad adgya amalaztoth az kyt en
moftan tetwled kerek: Ef ezt keryed vygafagos zyuel
es byzony hyttel lelkednek ydueffegere: Nagy
zerdan ehera Az fezwlet elewt mynden teftedtel
az fewldre || le boruluan az az venyat teuen 242
mongy harmydz pater noftert es anne Aue
mariat Az harmydz penznek emlekezetyre
kykkel iefuft el arultak vala: ef mon.

O vram ihus criftus: Mykepen hagyad az te zent anyadat
zent Ianos Ewangyelyftanak: vgyan azon kerlek tegedet. hogy ma
adgyad en nekem az malaztoth kyt en moftan te twled kerek:
Ef ezt keryed ha lelkednek ydueffegere vagyon
Nagy chewterteken ehera az fezwlet elewt
mezeytelen terden alua mongy huzon keet pater
noftert es anne aue mariat Annak || emlekeze- 243
tyre hogy vronk iefus az apaftalokal meg eue az
hufuety barant: ef meg mongyad:

O vram iefus criftus. Mykepen meg moffad az te taneytua-
nydnak labayt. es ew velek meg ewd az hufuety barant. vgyan
azon kepen kerlek tegedeth. hogy adgyad en nekem ez malaztot
az kyt en moftan te twled kerek: Ef ezt meg nevezuen
keryed ydueffegedre. Nagy penteken ehera az
fezwlet elewth mezeytelen terden le terdepelue*n*
kezeydet el fezeytuen Ef az ihsra nezuen nagy
aytatoffagual mongy ewt pater noftert es
anne || aue mariat. Ef iefufnak az ew ewt mely 244
febeert. Ef az elfew pater nofteren. es aue
marian meg chokolyad meg az eedes iefufnak
az yob kezen valo zent febet: Es ennek mon-
gyad:

O vram ihus xpus. Mykepen byzonyual ymadal az tegedet
meg fezeytewkerth : vgyan azonkepen kerlek tegedet. hogy keryed
en erettem az te menyey zent adgyadat. hogy adgya meg enne-
kem ez malaztoth az kyt en moſtan tetwled kerek es kyuanok:
Eſ azt neuezuen keryed: Nagy zombaton ehera
245 az fezwlet elewt || fen alua eſ tartuan kezedben
egy meg aluth gyergyat: ennek emlekezetyre es
yegyere hogy ihus teſth zerent meg holt. Eſ
mongy tyzen hat p*ate*r n*oste*rt es anne mariat az
negy marianak tyzteſſegekre es banatyokra.
mellyeket vallanak az koporſonal fekew ihus
kepeben. Eſ eznek vtanna mongyad ezt

O vram ihus xpus. Mykepen meg zabadeytad mynd az zent
atyakat kyk lymboſban valanak. es negyuen nap be teluen ewket
246 be vyued az mennyey lakodalomban aldozo napyan. vgyan || azon
kepen zabadohad az en lelkemet pokolnak kennyatul: Eſ adgyad
en nekem az malaztot : kyt en moſtan te twled kerek : Eſ et
keryed ha ydueſſegedre vagyon es. Huſuet nap-
yan Ehera az fezwlet elewt mezeytelen terden le
terdepeluen tarſz kezedben egy egew gyergyat
ennek emlekezetyre es yegyere hogy vronk ihus
fel tamadot. Eſ mongy tyz pater noſtert es anne
aue mariat mykepen vronk ihus az napon tyzer ||
247 ielent meg az taneytuanyoknak ez vtan mongyad
ez ymadchagot

O vram ihus xpus. Mykepen ez may napon fel tamadal. es.
yelenel te dychewſeges zent anyadnak zyz marianak. es bodog
magdalenanak peternek. es egyebeknek nagy ſokaknak. vgyan
azon kepen kerlek tegedet. hogy engemet moſtan meg halgas.
eſ adgyad en az malaztoth az kyt en te twled mynd ez korayglan
kertem es kerek eſ kyuanok tetwled : Es keryed ha lelked-
nek es teſtednek ydueſſegere vagyon:

Ith kezdetyk Azzonyunk zyz marianak zentfyat fogatta || es zwlte ez az ymadſaga. aytatoſt 248

Iduezlek tegedeth bodogſagos es dychewſeges zyz maria iſtennek zerelmes annya Az yduezlettel. kyuel yduezle tegedet zent gabriel archangyal monduan.

Iduezlegy maria malaztual telyes vr vagyon te veled:

Mert zent lelek felwl yew te beled. es felſeges iſtennek yozaga az az zent fya arnyekoz tegedeth. Azert eſ mert az zent ky te twled zwletyk. es hyuattatyk iſtennek fyanak: Es kerlek tegedeth az bodog nagy ewremedert kyt || te azkoron vallal. mykoron 249
zwled az te edeſſeges egyetlen egy zerelmes fyadat my edes vronk ieſuſt mynden ſerelm nelkwl es ferfyw mag nekwl. Hogy engemet moſtan es mynden ydewben meg vygaztaly mynden zomoruſagymban es nyaualyaymban es zwkſegymban. Azert oh zent. oh dychewſeges zyz maria myndenkoron zyz es mynden remenkedewknek remenſege. Ayanlom te neked en magamath te meltatlan zolgalo leanyodath. Cr*i*ſtinath. Es kerlek tegedeth oh roſaknak roſaya. hogy az bekeſeg ky te raytad vala legyen en raytameſ. Es en||gedgyed hogy legyek meg tartoth mynden gonoztul es ez 250
vylagy zydalmatoſſagoktul. Engemet te zent zwzeſeged es tyztaſagod. es zepplewtelenſeged mynden bynektwl meg ewryzzen az my vronk ihus xpusnak myatta ame*n*:

Azzonyunk zyz Marianak ew dycheretyre kezdetyk tyzen pſalmoſara valo ymadſagok ky hyuattatyk quindecym graduſnak. Es valaky meg mongya zemerembwl es nyomoruſagbul meg zabadeydgya az edes zyz maria azt: ky az elſew pſalmoſban eſ || meg yelentetyk monduan. Ad 251
dominu*m* cu*m* tripularer clamaui.

Gyengeſeges zyz Maria En edes vram ihus criſtuſnak zepplewtelen zent zwleye. kerlek teged kegyes es zentſeges zyz maria.

hogy legy nekem naualyaſnak ſegedſeg mynden zwkſegemben. Es
kerlek tegedet azzonyom kegyes zyz maria. mert te vagy mynden
kegyeſſeguel telyeſ Hogy eſſedezyel en erettem zegeny byneſerth
aznak zyne elewt. kyt az te zent mehedbwl zwlthel. es zabadoh
engemet ewrdewgnek chalartſagytwl. hogy te myad erdemlyem
mynden byneymnek bochanatyath. Es halalom napyan bochanat-
252 nak vyga||ſagat es ewrewk kentul zabadulaſt es ewrewk ewremet.
kyt en erdememuel ſemmy kepen nem vehetnek te ſegedſegeduel
veheſſem. leuaui oculos meus in:

Ewrewk zyz tenen magad mynd ez vylag kezzwl vagy valaz
tot. prophetaktul vagy hyrdetet: Angyaloktul vagy yduezletteteth.
iſtennek zent zwleye kerlek tegedet zentſeges zyz hogy tegy enge-
met az te zentſeges ymadſagydban tyztanak lennem azt kyuannom
azt ayeytanom. mert yelennel es byzonyual tudom hogy vala-
253 myt || akarz te kegyelmes fyadtul azt nyerheted. hogy engem te
veled paradychomnak edeſſegeben helyhezteſſen.

letatus ſum in iſ que dicta ſunt.

O zyzeknek zwze. mert ſem elewzer haſonlatoſt nem lattal
ſem lenny meg olyatant. irgalmaz nekem zegeny byneſnek. ky az
te irgalmaſſagodat kery. Eſ te yogodual kyuel mynd ez zeles vyla-
got be ewlelted engem meltolyal kewrnyekezned.

Ad te leuaui oculos meus qui:

Zent maria zyzeknek zwze ky egy zwleſeduel mynd ez
vylagnak eleteth zwlel. teged kerlek hogy engem te meltatlan zol-
galo leanyodat Criſtinat te edes fyadert menden fertezeteſſegtwl.
es teſty kyuanſagtul meg tyztoh es menden ellenſegymtwl meg
zabado ||

254 Niſi quia dominus:

Segely engem zegent zyz maria my elewt ez vylagbul ky
mulom. hogy valaha en ellenſegem en raytam ne vralgődgyek:
* qui

Zent maria Ieſuſnak ew edes annya. Emlekezyel embery
allatnak eſſeterewl. es mynden bynt kyt teſtnek tewredelmeuel
tewttem el fordehad te zent ymadſagydual

In conuertendo Dominus:

Zent maria Ieſuſnak zerelmes annya. az dragalatos zent
verert. kyt mynd ez vylagnak kyralya az te gyengeſeges mehed-
belewl melto lewn fogadny tegedet alazatoſſon ymadlak hogy

kewzelges eſ zabadoh meg engemet mynden zomoruſagbul.
nehezſegbwl. es en ellenſegymnek keſertetytwl Niſi dominuſ.
edificauerit: ||
Zent maria zabadoh engem zegent ewrdewgnek twzes 255
nylatul. kynek ellene te tudod zewzeknek zwze hogy en ellene nem
alhatok Beati omnes qui:
O nemes azzonom zyz maria ne vtaly es ne veſ el engem te
twled de te zent hytedben fogagy engem. ky vagy mynden
zegennek remenſege es mendent te hozzad remenkedewket
kegyelmeſſen fogadcz ſepe ex pugna:
O edeſſeges zyz maria kerlek teged az zent kereztfaert kyn
te zent ſyad fyguen ayanla tegedet ew zeretew taneytuanyanak
monduan yme te anyad. ez neuert es zerelmert ayanlom te neked
en ygeymet es en zomoruſagymat. es mynden en zwkſegymet de
profundis clamaui at te:
Imadlak zent maria tegedet hogy eſmerteſſed meg en velem
byzonſagnak vtath Oh en azzonyom zyz || maria: ne hadgy el 256
engemet es ne vtaly. mert ſem egy vygaſagom es nynchen te
nalad nal tewb: de menden horaban ewryz engem:
domine non eſt ex altatum:
O mennyorzagnak dychewſeges azzonya kerlek teged kegyes
es zentſeges myndenkoron zyz maria az zwlettetert kyben
magaztatad myndennek teremteyet zwled. hogy te zentyduel
ewzue legy en nekem zegennek en halalom napyan ſegedſeg·
Memento domine dauid
Kerlek teged kegyeſſeges iſtennek zent annya. az te edes
fyadnak zerelmeert. hogy eſſedezyel en erettem zegenyert es mel-
toltaſſal engemet meg halgatnod mynden nehezſegymben || es ne 257
hadgy engem ſegedſegnekwl az rettenetes horaban mykoron az en
lelkem ky megyen en teſtembwl. De ſegely engem hogy bator-
ſagual meheſſek ytelet napyan paradychomnak aytoyara iſtennek
eleyben. es erdemlyem latnom te fyadat en vram ihs criſtuſt. es
ewrewk ewrewmem vegezetnekwl legyen. Ecce quam bo:
Egygyeſſeges erdemew. tenen magad pelda nekwl bodog zyz
maria kyt az vr iſten lelkeben es teſteben vgy oltalmazot zyzeſſeg-
ben. hogy melto lewl hogy te twled maganak my valtſagunknak
arath iſtennek fya teſteth venne. Onzollak teged irgalmaſſagos. ky
myat mynd ez vylag yduezwle hogy eſſedezyel en erettem zegeny ||

258 byneſert. mert en kegyetlenſeguel es naualyaſſagual vagyok telyes
nem erdemlek egyebet hanem ewrewk kent: de te zent ymadſagyd-
ual es mynd zentekeuel yduezẃlyek es ewrewk bodogſagot valyak
Ecce nunc benedicite:

En zegeny bynes gyonom te neked yrgalmnak es kegyeſſeg-
nek annya kyt az te mehedben vyſelel. ky el veue ez vylagnak
bynet kynek yrgalmaban vagy be ewleluen. mynden byneymet
259 vala myt tewttem iſten elewt es te elewtted azzonyom zyz || maria
es ſegely nekem edeſſeges es kegyelmes azzonyom hogy te myad
lelyek bochanatot az el multh byneymrwl. es oltalmaz enge*m*
yewuendew bynektwl es menden gonoztul A. M. E. N.

Ez ymadſag nemes azzonyunk zyz marianak az
het ewremerewl valo. azert valaky mynden
napon my edes azzonyunk zyz marianak tyzteſ-
ſegere meg oluaſangya. my kegyes azzonyunk
zyz maria neky az ew edes zent fyatul het malaz-
tot nyer. Elſew hogy vala my iozagot bynnek
260 myatta twled el veztet||tel volna azt ueled meg
nyeri az zyz maria. Maſſodyk hogy mynden byne-
det meg eſmered es byzonyos lez benne hogy
ſoha az vr iſtentwl el nem valol. Harmad. hogy
halallod napyan criſtuſnak zent teſteth es zent
vereth vezed: Negyed. hogy mynden byned meg
bochanyk. Ewtewd hogy halallod napyan xpuſ-
nak zent kennyat aytatoſſon gondolod. Hatod
261 hogy mynden kentul meg || zabadulz mynd yth es
mynd az maſ vylagon. Heted hogy az te veg
napodon az bodog zyz mariat kepen zemeduel
meg latod hogy el iew es az te lelkedet mennyor-
zagban fel vyzzy kyt teneked es nekem kegyes
zyz maria meg adgyon. A. m. e. n.

Ewrwly zyz maria zyzeſſegnek vyragaual ky felwl mulod
zynten valo tyzteſſeguel angyaloknak fenlew feyedemſeget es zen-
teknek meltoſagaual ekeſſwlt erdemyth. Aue maria ||

Ewrwly criſtuſnak Dragalatos iegyeſſe. mert mykepen az 262
napnak fenetwl adatyk az napnak feneſſeg. ezen kepen feneſſeyted
mynd ez vylagoth te bekeſegednek telyes vyaſagaual. A u e :

Ewrwly iozagoknak fenlew edenye. kynek akaratyara enge-
dew mynd az menyorzagnak vduara. es tegedet kegyelmeſt es bo-
dogoth my vronk ieſuſnak meltan valo zent zwleynek tyztelnek
Dychewſegben. A u e m a ||

Ewrwly hogy akaratnak kewteleuel es zerelmnek ewleleſeuel. 263
egygyeſſwltel az felſegeſhez. hogy akaratod zerent mynd meg
adatyk vala myt. te edes zyz kewuetny akarz az te edes fyadtul:
a u e m a r i a g r a c i a p l e n a :

Ewrwly naualyaſſoknak annya mert mynd vylagoknak athya
ada teged tyztelewknek yth meltan valo erdemet: es mennyorzag-
ban bodogſagos zekeket. A u e m a :

Ewrwly criſtuſnak zyz annya mert tenen magad erdemlel
chak oly kegyeſſeges zyz lenny ez enne nagy meltoſagra. hogy ||
te legy zent haromſagnak yleſenek rokona A u e m a r i a : 264

Ewrwly tyzta zyz anya. byzonyual maraduan. es batoruluan.
hogy ez meg mondoth ewrewmeyd meg nem alnak ſem meg nem
fogynak de meg maradnak es vyragoznak mynd az ewrewk vyla-
gokon. F e l m a g a z t a t a l i ſ t e n n n e k z e n t z w l e y e :
A n g y a l o k n a k k a r a n f e l y e y m e n n y e k n e k o r z a g a-
b a n : o r a c i o r a e z

Edeſſeges vram ihus xpus ky bodogſagos zyz mariat ewrewk
es bodog ewrewmekuel || mennyorzagban meg vygaztalad. enged- 265
gyed kegyelmeſſeguel. hogy ew gyakortan valo erdemeuel es
ymadſagyual valhaſſuk elmenknek es teſtwnknek yduеſſeget es
bewſeget es te bodogſagodnak es euenek ewrewk ewremere bodog-
ſagoſt yuthaſſunk : A : m : e: n :

Z y z m a r i a n a k v a l o e z y m a d ſ a g

Ime te hozzad folyamom ez may napon en nemes azzonyom
zyz maria. ky vagy my Idueſſegwnk es ydueſſegwnknek es bocha-
natnak remenſege Irgalmaſſagnak annya. kerlek yduezeyhed az te

266 benned byzoth es te hozzad folyamoth. mynden || myndenneknek
fewlewtte teged kerlek es onzollak. mert te vagy myndenek few-
lewt hatalmaſb es myndenek fewlewt alazatoſb. myndenek fewlet
felſegeſb: mert ſenky meg nem gyalaztatyk es ſenky el nem veez
ymmar az ky magath te neked ayanlya. es az ky teged tyztan
hyw

O maria iſtennek zerelmes annya. Irgalmaz kerlek ennekem
es. keryed en erettem az vr iſtent: hogy meg odozya az ew zegey
byneſſet. azert teneked en magamat ayanlom es en magamath te
neked mynt zolgaloth teneked adom. Azert kerlek hogy tekench
en reyam az te nagy kegyelmes zent zemeyduel nemes azzo-
267 nyom zyz maria iſtennek edes || annya es leanya. Eſ latogaſſad
meg ez naualyaſt byneknek terheuel meg nyomorultattath. O
azzonyom lam ha te engem meg latogadz. meg latogatuan meg eſ
tyzteythatz. Az te meg latogataſſod legyen en byneymnek meg
bochanatgya: Tarcz meg en kegyelmes azzonyom az te neked
ayanlottath. ky te neked zolgalnya kezth az az te nagy kegyeſſe-
gednek ayandoka. es engem mynden bwnekbwl meg olgyon: Tege-
deth en remenſegem azzonyom maria ez nagy ydueſſeges dolog:
az hol az te zent neued zeengh oth ewrewk ydueſſeg es remenſeg
268 vagyon: Mynden nemew meg tewth bynth en twlem el || vezen.
Az oly eſhetyk azzonyom ketſegben ky teged nem akar hvnya az
ew zwkſegeben. mert mynd az my ydueſſegwnk chak te benned
leleteth meg. ſoha en ketſegben nem eſhetem ha teged akarlak
hynya. Mert te myad yduezwlny. es te myad meg epwltetny. O
tyztelendew azzonyom. eſ myndennek fewlewt dycheretes: ky
gyewzhet engemet meg ha te akarz nekem ſegelnye. Oh mynden-
nek fewlewth dychewſeges azzonyom maria kerlek hogy emlekez-
yel meg az te zegeny zolgalo leanyodrol Criſtinarol. hogy ky en
magamath lelyieſſeguel te neked attam: Amen

Ez oly nagy Imadſag hogy telyeſſeguel meg nyered vala myt kerz mynden nyomoruſagodban zyz mariatul: ihus maria. ||

Itt az eredetiben 27 lapon (269—295. l.) a magyar szent Margit tiszteletére végzendő ájtatosság van latin nyelven.

Ez az ewt aue maria kyket az melchydys zyz mond vala 296
azzonyunk zyz marianak tyzteſſegere. es mongya vala az elewt
myelewt xpuſnak zent teſteth hozzaya vezy vala

Az elſewt mongya vala azert hogy mykoron gabriel archan-
gyal azzonyunk mariat yduezle. es ezert kery vala. hogy ew es
fogathaſſa meltan xpuſnak zent teſtet az oltary zentſegben. ew
hozzaya veuen

Maſodyk aue mariat mongya vala azert. hogy azzonyunk
zyz maria mykoron az ew zent fyat zewle. es myhelt zewle || leg 297
ottan meg eſmere az emberſegben az byzony [ember] iſtenſeget.
es ezert kery vala hogy adgyon ew neky es byzony eſmeretyt ez
zentſeges oltary zentſegrewl

Harmadyk aue mariat mongya vala azert hogy azzonyunk
maria myndenkoron keez volt az iſteny malaztra. ezert kery vala
hogy ew es myndenkoron kezen tarthaſſa az ew zyuet az iſteny
malaztra.

Negyedrewl hogy mykoron azzonyunk zyz maria comuny-
kalyk vala. mely ygen nagy iſteny edeſſeget akkoron erez vala.
ezert kery[k] vala hogy ew es veheſſe ewhozzaya ez meltoſagos
oltary zent||ſeget mynd ew tellyes haznalatoſſagaual ewzue 298

Ewtewd aue mariat mongya vala azert hogy mykoron
azzonyunk zyz mariat az ew zent fya ez velagbol ky hyua az ew
halalanak ydeyen. es kery vala azzonyunk zyz

Kezdetyk azzonyonk zyz marianak valo
tyzenket yduezlety auagy meg aldaſſa ez kepen
monduan

O ez velagnak dychewſeges kyralne azzonya iſtennek annya
zyz maria. teegy meltoua engemet. hogy dycherheſ||ſem: ymad- 299

haſſam es althaſſam az te zentſeges tagaydath. mennyey es iſteny
edeſſeeguel yllatozokat:

zent haromſagnak tyzteſſege harom aue
mariath mongy:

Imadom es aldom az te bodogſagos zent labaydat. kykuel
az agh kegyonak pokolbely ewrdewgnek mynden keuelſegeuel ew
feyeth meg nyomodad. es az te zyzeſſegewdnek magas varaban
mynden zyzeknek elewtte fel menuen. myndenneknek vyſelew
vrath nehezſegnelkewl erdemled vyſelny:

keeth Aue mariath mongy:

Imadom es aldom az te tyztaſagos zent mehedet. feyer
300 lylyommal || meg kewrnyekewzewt buza, azthaghoz haſſonlottath:
es zent lellektewl meg terheſſewlteth. kyben mynt az ygen tyzta
hazban: byzony iſtent es byzony emberth athya iſtennek zent
fyath. mynden zepplewnekewl fogadad: Egy aue Mariat:

Imadom es aldom az te nemes zent zyuedeth mynden
mennyey bewlcheſſeguel meg ekeſſewlteth. es iſteny zerettetnek
buzgoſagaual meg geryetteth: kyben az my valthſagunknak
301 zentſeges tagayth vyſeluen. es alkolmas || ydew reaya teluen.
meg yelentendewket nagy zerelmetewſſeguel es hywſeguel meg
tartad:

Egy Aue mariath mongy

Imadom es aldom az te gyewmelches emlewydet: zeep
zelew feyekhez haſonlottakat: mennyey erewuel meg tewlteketh:
kykuel az hatalmas athya iſtennek zent fyat my erettewnk kyſded
gyermewkke lewtteth: kytewl myndenek eltetnek emleteed:
keet Aue Mariath:

Imadom es aldom az te ekes zent kezeydet: yacynktoſ
302 kewuekuel meg ekeſſewlteket kykkel ez vylagnak zywleteth || meg
valtoyath ymaduan. az yazolban le helyhezteted. es az ew zentſe-
ges tagayt mynden gyermeky zwkſegewkben nagy tyzteſſeguel
ylletted: keth Aue ma:

Imadom es aldom az te edeſſeges zadath es bewlchen zolo
nyeluedeth. kykuel az kewuetſeg el hozo Angyalnak: ydueſſegnek
es elethnek ygeyeth felelled: es nagy edes zengeſſel. az te hozzad
303 fogadot ayandokert halat aduan az iſteny magaztataſnak || zent-
ſeges ygeyth az Magnificatot enekleed: keeth Aue:

Imadom es aldom az te mezzel folyo edes ayakaydath:

kyketh az yduezeytew ieſuſnak aldoth zayahoz te zepplewtelen
anya nagy ſokzer apolgataſnak myatta zerkeztettel: k e t h A u e:
Imadom es aldom az te ekeſſeges orrodath: kyuel az iſteny
meltoſagnak yelen voltanak edeſſegeth. es az nazareth bely
veragnak: my vrunk ihs xpuſnak chodalatos nemeſſeges yllattyath
erzetted: k e e t h A u e: ||
Imadom es aldom az te engedelmeſ fyleydet kyket az iſteny 304
parancholatoknak meg tartaſſara haytottal vala. es kykuel az
ewrewk bewlcheſſegnek: az te zent ſyadnak zayabul ewrewk elet-
nek edes bezedyth fogattad:
k e t h A u e M a r i a t m o n g y
Imadom es aldom az te zeepſeges zemeydet: kyk az te
zenth ſyadat athya iſtennek ewlebewl te zyzey mehedben ala
hozak: kyknek anne yozagy es hatalmaſſagy vannak: hogy az
byneſſek ewrewk halallal meg nem halhatnak vala kyketh te zent
zemeyduel akarz || yrgalmaſſon meg tekenteny, k e t a u e: 305
Imadom es aldom az te tyztelendew zent orczadath te zent
fyadnak hallalanak ydeyen nagy keſſerew kewnyw hullataſſokual
meg ewteztetteket. eſ moſtan az mennyey dychewſegben fel kelew
haynalnal pyroſbakath napnal es holdnal. az iſteny vylagoſſagnak
myatta feneſbeket: k e t h A u e m a r i a t.
Imadom es aldom az te zentſeges lelkedeth es te tyztaſagos
zent teſtedeth. kykben athya iſtennek ew zent fyanak kellemetes
haylokot es lakodalmath zerzeel. es kykben kegyes hyt zerent
mennyorzagban az the zent fyad melleth ewlz ymmar ketzer || valo 306
ewltewzeteth az az lelked bely tellyes bodogſagoth nemew kyvalth
keppen valo ygaſſagual. mennyorzagnak bodogſagaban vewttel.
mely bodogſagban mynket es nyaualyas bynes zolgalo leanydath
edes zyz maria zyzeknek veraga the zentſeges ymadſagyduel es
erdemyduel meltoltaſſal vynny. holoth te veled es te zent fyadual.
zerelmes ieſuſual es mynd az ſok zenttekuel ez hyzelkedew velag-
nak keſſerewſegebewl ky zabaduluan athya iſtennek || dychewſege- 307
ben vygadhaſſunk ewrekewl ewrewke: Amen:
h a r o m A u e m a r i a t m o n g y

E z I m a d ſ a g n a k e z a z e l a y a n l a ſ ſ a m o n d u a n
e z k e p e n:
Oh en kegyelmeſſeges en zerelmes vram ihus xs myndeneſ-

tewl foguan ez el romloth embery nemzethnek egygyetthlen egy
meg eepeytewye: kewnyergek the kegyelmeſſegednek. az the zepp-
lewthelen zent zwlednek thagay althal hogy mynden byneymeth.
308 kyket az en tagaymmal en gyermek||ſegemtewl foguan ez horayg-
lan gyarloſagymmal. tuduan auagy tudatlanſagommal, avagy
vakmerewſegemmel. te felſeged ellen tewttem volna, az te athyay
zerelmedbewl en nekem meltoltaſſal meg bochatny, es ez may
naptul foguan mynd en eletewmnek veegſew napyayglan, ez velag-
nak: teſtemnek es ewrdewgnek mynden kyſertetytewl hywſeguel
meg ewryzned: hogy tegedeth mennyorzagban ewrewkke dycher-
heſſelek: Amen: Egy pater noſter: egy aue m ||

O zerelmes eſ yrgalmaſſagnak ky folyo kut feye. ky ſoha
nem zewnewl zarmaznya. Iewuel ez may napon es engedgyed az
en beteg lelkemnek az te zent teſtedeth aytatoſſagual vennye, Es
az the dragalatos zent veredeth vennye, eſ ynnya. mert nem
vagyok igaz de ygen bynes vagyok. merth nem zwkews az oruoſ
az egeznek hanem az betegnek: Oh byzony zereteth || kyben 310
ewrewk bodogſag vagyo*n* Oh en lelkemnek egygyetlen egy
remenſege. kerlek vewttel en twlem az en alnokſagymat hogy
tyzta elmeuel erdemlyek be mennem az zenteknek zentehez. Tege-
det vaar az en zyuem tewlched be keuanſagoth melyet en belem
bochattal mykeppen ew akarta. Tyed vagyok en xs. ne akary
engemet el hagynod ydegennek: az te yogod engemeth mynden-
koron elewl vegyen es mynden gonoztul meg oltalmazzon: Oh
vram yewuel. kynek en naualyaſſagos bynes ellene vetkeztem. ||
feledgyed el az en byneymet kyk ert ky ewtted az the dragalatos 311
zent veredeth, Iewuel edeſſeges yo iſten. es adgyad ennekem az
ewrewk yduеſſegnek ethketh. Iewuel fertezzethlen aldozath eſ
zabadeych meg engemeth az ewrewk halaltul. Iewuel betegeknek
vruoſſa. Iewuel vram ieſus eſ lathogaſſad meg ez the zent neuedre
eepeyteteth hazat, es yme en el yewuewk te hozzad kyth telyes
zyuemmel keuanok kyre telyes elmemmel igyekezem nezny. kyt
en telyes ereymmel hozzam ewlewllek || kynek zentſeges teſteth 312
es zentſeges zent vereth vennem keuanom. hogy myndenkoron en
bennem te meg maradgy. es ſoha engem el ne hadgy oh edeſſeges
zent athyam: Amen:

Ez ymmar Comnykalas vtan valo ymadſag:

Vram ieſus xpus kerlek hogy leegy kegyelmes en velem
byneſſel ez the zenth teſtednek veteleuel. Nemes azzonyom zyz
marianak: eſ mynd az mennyorzag bely zenteknek eſſedezeſſekuel.
313 mert az te edes || zent zadual mondottad ez bezedeketh: ky ezy
en teſtemeth: eſ yzza en veremet en bennem lakozyk es en ew
benne lakozom. Azert oh en kegyelmeſſeges vram yo ieſus xpus
kerlek tegedet hogy mynden koron en bennem lakozzal. es en
zyuemeth te meg tyzteychad. es meg erewyſſeyched eſ meg tar-
chad. es ygaz lelketh vhyeych en bennem. es zent lellekuel engem
meg ewreyſeych: es ewrdewgnek mynden chalartſagatul engem
meg zabadeych es mynden byněktewl meg tyzteych. hogy az
mennyey vygaſagban rezes leheſſek: A*men*: ||

---

314 Comonyom vtan valo ez es

O kegyelmes eſ yrgalmaſſagos zyz maria my edeſ vronk
ieſus xsnak zent annya es ewrewk zyz ky mynden teremteth ala-
toknak teremtewyeth az te zentſeges mehedben erdemled vyſelny.
kynek en azon byzonyſagos zentſeges teſteth es zent vereth en
315 naualłyaſſagos bynes en hozzam merezlettem || vennem. Annak
okaerth te yrgalmaſſagodat alazatoſſon kerem: hogy en erettem
nauallyas byneſerth ew elewtte eſſedezyel. hogy vala myth ez ew
monthhatatlan nagy zentſeges teſtenek veteleben. tudatlanſagual.
auagy fogyatkozaſſal chelekettem volnek: az te zentſeges kere-
myſſydnek myatta en nekem az ew monthatatlan kegyelmeſſege-
316 bewl es yrgalmaſſagabul meltoltaſſek || ennekem meg bochatny:
A*men*

Comnykalas vtan valo:

Halath adok teneked ewrewk mendenhato vram zent athya
iſten. ky engemeth meg elegeytel az te edes zent fyadnak zenth
teſteuel es zenth vereuel. kerem az te nagy kegyelmeſſegedet hogy
ne legyen ennekem ytelethre eſ karhozatomra. hanem legyen en
lelkemnek: es teſtemnek ewrewk eletere: es mynden ‖ hyw 317
elewknek es meg holtaknak az ew ewrewk yrdueſſegewkre: Amen:

Comnykalas vtan valo:

Felſeges eſ kegyes ieſus xpuſnak edeſſeges zenth annya.
hogy ky mynden teremteth allatoknak terewmteyeth az te zent-
ſeges mehedben meltho lewl vyſelny: kynek. en eſ zentſeges azon
zenth teſteth: es zentſeges vereth vewttem en hozzam ez may
napon. Es kerlek hogy ‖ ew elewtte az en bynes voltomerth mel- 318
toltaſſal eſſedezned. hogy vala myt ez nemes zentſeghez. tudatlan
es tunyan. auagy tewrtenetuel en el hattam volna: azth az te
edeſſeges zent kerelmednek myatta en nekem ew meg hochaſſa:
Amen:

Imadgy erethtem [edes] criſtynam en es te erted:

O mezytelen emberſeg o nagy martyromſag o melſſeges ſebek
o zent vernek yozaga o yſteny edeſſeg ſegely mynketh az ewrwk
bogdogſagra A*men*: pat*er* n*oste*r Ave maria ‖

---

fogadgyad en gyonaſomat kegyel*me*ſſegős uram jeſus xps en lel- 319
kemnek yduőſſegenek egyetlen egy rem*en*ſege agy ennekőm kerlek

zyuemn*ek* teredelmeſſeget es en zemeymnek ſyralmyt hogy meg ſyrathaſſam mynden. en uetkeymet es en byneymet eyuel es napal alazatoſſagual es zyuemnek tiztaſagaual keo̊zelgeſſenek el uram en ymachagym te zynedenek eleyben hameg haragandol en ream kyt kereſſek ſegeytſegeo̊t ky yrgalmaz en kegyetlenſegymnek emlekezzel meg ura*m* haog az kananeabely azzonyallatot es nyluan ualo byneſt hyuad penitenciara es petert ſyralmas keo̊nyueket hullatuan hozzad fogadad en edes Iſtennem uram
320 fogadgy*ad*el en kenyergeſymet ez uelagnak || yduezeyo̊ye io ieſuſ ky adad tenne magadat kereztfan halalra hog byneſſeket yduezeytenel tekencz engemet nyaualnaſt te zent neuedet hyuan es ne akard ezenkepen ezeo̊dben ue uennye en gonoſſagymat hog el feledned te yo uoltodat es ha teo̊ttem en oly bynt honan engemet karhztathatnal de te nem hattad el yrgalmaſſagodat honnan engemet yduezeytey zoktal bochaz azert en nekem ky uagy en yduezeyteo̊m es yrgalmaz en bynes lelkeo̊nek olgyad el eo̊ ko̊teleyt uygazzad meg eo̊ ſebeyt uram Ieſus cryſtus tegedet keuanlak tegedet kereſle*k* tegedet akarlak mutaſſad meg ennekem te orczadat es yduezzeo̊leo̊k bochaſſadel azert uram iſten tyztaſagos es zepleo̊telen zyz marana*k* erdeo̊me [?] yert te feneo̊ſſegeo̊det es || *)

321 O dychewſeges zyz maria. en meltatlan es bynes zolgalo leanyod. kenyergek teneked az te [megr] nagy meg mondhatatlan ewrewmeydert. tyzteſſegedert. meltoſagydert. mellyeket az te zent lelked es te teſted vewn. es fogadot vala. my koron tegedet atya. es fyu. es zent lelek iſten. zent haromſagnak. ky mennyet fewldet teremte. tanalchabol. kyualt keppen. es myndeneknek felette anyaul valazta. O dycheſeges zyz maria. es kegyes anya. ez nagy ewrewmeydert. en zegeny nyaualyas bynes kenyergek te neked. es kerlek. hogy az en kerelmeſymben. es az en nagy zykſegymben. az te nagy kegyelmeſſeges malaztodbol. halgaſſ meg engemet. Amen

hyt tyz aue mariat mongy ||

322 O meltoſagos zyz maria. en meltatlan. es bynes zolgalo leanyod kenyergek te neked. az te meg mondhatatlan nagy

*) Itt két levél (321—322. és 323—324. lap) föl van cserélve.

eremeydert. tyzteſſegydert. meltoſagydert mellyeket az te zent lelked es teſted ven es fogadot vala. mykoron zent gabriel archangyal. teneked hyrdety vala. hogy iſtennek lennel annya. demaga zeplewtelen zyz meg maraduan. mykoron te hozzad yaruluan zent gabriel archangyal monda. yduezlegy malaztal. tellyes vr vagyon te veled. te vagy aldot azzonyoknak kewzzewtte. es aldot te mehednek gyemewlche. Meg ertuen az bezedeket. leg ottan meg eſmered atya iſtennek kegyes voltat. fyu iſtennek yrgalmaſſagat es zent lelek iſtennek bewlcheſeget. es feleluen mondal. yme vrnak zolgalo leanya legyen enne ||

*) te ygaſſagodat en lelkemben ky minden en uetkeymet fogyatko- 323
zaſymat ygaſſagual ennekem meg yelenche kyket kellnek ennekem meg gyonnom es ſegehe es tanohon meg eo̊ket tellyes es alkolmas teo̊redelmeſſeguel ky yelenteneo̊m es meg mondanom ky eezl elez es orzaglaz myn*d* ewrekkeo̊l eo̊rekke amen

legyen te neked kerlek uram iſten zentſeges mindenkoron zyz marana*k* te anyadnak erdemeyert kelemetes es foganatos ez may gonaſſom es [a] ualamy ennekem maſtan. es egyeb ydeo̊gben teo̊redelmeſſegnek eleg tetelebeo̊l es gyonaſomnak tyztaſagabol es tellyes uoltabol fogyatkozas uolt tellyeſyheben te kegyes yrgalmaſſaod kii meltoltaſek engemet lennye oldozatnak mennyorzagbam tellyeſbnek es teo̊kelleteo̊ſbn*ek* ky elz es orzaglaz iſten mind eo̊r*eke* ||

O kegyes zent katerina azzony ez vylagnak gyengye kyraly 324
nembo̊l zarmozot [yduel] jduezlegy zyzeknek roſaya jduezlegy az mennyey kyralnak zerelmes yegyeſe Eſ zyz marianak nemes menye Iduezlegy eleeuen liliom o̊ro̊k lakodalmat keuanſagodban kerel es *m*eg nem tagatatek engedelmes zyz zent katerina azzony criſtuſnak zereto̊ zyze myndenben dycheretős bo̊lcz zep nemes kegyes es egygywgyw kerlek halgas meg engemet te benned byzodalmaſt zentſeges zent [ze] zyz tegedet angyaly keez ſynanak teteyen el temete ky enne meltoſagra vallal melto kerlek legy ennekem ko̊nyo̊ro̊leto̊s bynesnek Amen.

---

*) Ez a 320. lappal félbenszakadt imádság folytatása.

325 *) kem az te bezeded zerent. Ez bezedeket meg monduan. leg ottan
meg tellyeſſewdel zent lelekkel. es az te zentſeges mehedben.
kylencz holnapyg vyſeleed az aldot gyermeket: az kyſded ihuſt. O
dycheſeges zyz maria. es kegyes anya. ez nagy ewrewmeydert. en
zegeny nyaualyas bynes. kenyergek teneked. es kerlek hogy az en
kerelmeſſymben. es az en nagy zykſegymben. az te nagy kegyelmeſſeges malaztodbol halgaſſ meg engemet. Amen tyz aue mariat
mongy.

O dycheſeges zyz maria. en meltatlan. es bynes zolgalo
leanyod. kenyergek teneked. az te nagy meg mondhatatlan ere-
326 meydert. tyzteſſegydert. es meltoſagydert. mellyeket az te || zent
lelked es teſted vewn. es fogadot vala. az my nemes vrunk ihs
xpuſnak zyleteſenek napyan. mykoron zyled vala az te zerelmetes
fyadat myndennemew teſty faydalm nelkewl. es mynd az altal az
zyleſnek elewtte zyz valal. es az zyleſnek vtanna. zyzen meg
maradal. O bodogſagos zyz maria. mykoron az te egyetlen egyedet latod vala. az te eremedet oly ygen neuely vala. hogy az nagy
zeretetnek myatta. karodra vezed vala. es edeſſegeſſen apolgatod
vala. O edeſſeges zyz maria. az te chokolaſſodnak myatta. az te
edeſſeges fyadtul. nyereel az nyaualyas byneſſeknek bochanatot.
mert mynd fewldy. es menybely teremtet allatok meg dychewewltenek vala. O meltoſagos zyz maria. es kegyes anya. ez nagy || **)

327 lalt zenuedendew volna. de maga ydeyet nem tudod vala. es
ezbewl tennen magadban nagy keſerewſeget es zomoruſagot veez
vala. de yme. mynek vtanna az te zerelmetes fyadat. az templomban meg talalad. ſemmynemew yzewk az te zentſeges tagaydban
nem leletenek mellyek nagy ewrewmmel meg nem tellyeſſewdenek.
es az nagy ewrewmnek es vygaſſagnak myatta. fel vezed vala
nagy edeſſeguel az te karaydra. es zyuedhez zoreytuan. edeſſeges
apolgataſſal. az ew gyengeſeges zep orczayat apolgatod vala. O
dychewſeges zyz maria. es kegyes anya. ez nagy eremeydert. en
zegeny nyaualyas bynes kenyergek teneked. es kerlek hogy az en
kerelmeſymben. es az en nagy zykſegymben. az te nagy yrgal-
328 maſſagos malaztod||bol. halgaſſ meg engemet. Amen x aue

---

*) Ez a 322. lappal félbeszakadt imádság folytatása.

**) Itt hézag van.

O edeſſeges zyz maria. en meltatlan es bynes zolgalo leanyod kenyergek teneked. es kerlek az te nagy meg mondhatatlan ewrewmeydert. tyzteſſegydert. es meltoſagydert. mellyeket az te zent lelked es teſted vewn. es fogadot vala. az my nemes vrunk ihs xpuſnak fel tamadaſanak napyanak eyyelen. mykoron az te zerelmetes. fyad teneked meg yelewnek latando keppen. es tegedet az te keſerewſegydben. meg vygaztala. Ennek vtanna az te edeſſeges fyad. meg yelenek zent maria magdalenanak. es az ew zerelmes teneytuanynak. pokolra kedeg hatalmaſſagual le zalla. es az ew valaztottayt meg zabadeyta. es ew vele egyetemben vyue. az nemes kyes paradychomban. melyben lakozanak az te ze||

TARTALOM.

DEBRECZENI CODEX.

GÖMÖRY CODEX.

CIRCULATE AS MONOGRAPH